

En la villa de Salamanca

Juan Ruiz

Alf. pastrano

En la villa de Salamanca

quien
la villa de Salamanca

En los dias de mi vida: vi-letrada en Mala forma como esta

en la villa de Salamanca
en la villa de Salamanca

granada

Boscos segovia

en la villa de Salamanca

En la villa

1495

Ad artem suam auctor.

- Q**uod mihi per multos caste nutrita labores
Ars mea: quā genui: tēpus in omne uale.
Tēpus in oē vale: neq; enī tuus addere q̄c̄q;
Sed neq; quod genitor demere possit hēt
Quē sua nūc ætas opera ad maiora remittit
Quæq; sibi fuerint inuidiosa minus.
Et te iam grandē latebras exire paterni
Liminis: & mediā viuere luce decet.
Sed ne sola domo yadas glossemmata iunxi:
Quæ te circumstēt: quolibet ire velis.
His comitata metu posito cōtēnere uulgus:
Et detractorū verba maligna potes.
Qui nō agnoscāt cū te: mera somna fingūt.
Qui nihili versus supposuere meis.
Ito bonis auibus: tamē impartire salute.
Multa: discipulī sint vbicunq; mei.
Sive ego quos docui: v̄l siqs doctus ab illis.
Nam licet & fas est dicere utrosq; meos.
At si forte roges: quō primū vertere cursus:
Quamq; tibi iubeā protinus ire viā.
Te prius ad nræ hinc augustæ limina p̄fer.
Nusquā tota tibi est ianua aperta magis.
Inuenies illic ab eadē stirpe sorores.
Quæ te subcollēt excipiantq; sinu.
Altera qua nostro mutatur fermo latinus:
Altera quæ hispane nectere verba docet.
Præterea fratres alia sed matre gemellos
Inuenies: quos tu nō aliena petes.
Alter euim latio sermonē reddit iberum.
Alter ab hispanis verba latina refert.
Si regina tuos repetet voluetq; libellos:
Vtq; solet vultus forte serenus erit:
Pauca tui referes memor hec nādata parētis
Tēporibus vestris nō nihil iste dedit.
Quod si tu nobis fœlicia tēpora donas:
Et meus illustrat secula vestra parens.

Antemare et nostras de quod

Aelius Antonius nebriffensis: Isabelæ principis suæ. S. D.

Cum introductiones meas p̄clarissimo tuo noīe recognitas atq̄ interpretatas edere cœpissē: multū ā me petierūt: ut illū ip̄m prologū quo sum celsitudinē tuā præfatus enarrarē: tum q̄ p̄pter eas antiquitates quæ in eo p̄stringunt̄ subobscurus atq̄ difficilis cognitū uideret: tū etiā q̄ rei litterariæ p̄fessores a proœmio librorū semp̄ auspiciari cōiueuerūt. Et quāq̄ multa erāt quæ me id facere phiberēt: tū q̄ cōmētarios cōmētariis inculcādo nimio apparatu tēpus is̄nmebat: tū q̄ officiū interpretis est multa incōmēdationē auctoris illius dicere quē exponit: tū deniq̄ q̄ nullo exēplo aut perquā raro id fieret: ut quisq̄ auctor suū opus interpretaret: gessi tñ illis morē: q̄bus nihil denegare potui. Expositionē igr̄ præfatiōis aggrediamur. Ad optimā eandemq̄ maximā. In titulo siue indice siue inscriptionē cuiusq̄ operis duo præcipue annotāda sūt: nomē auctoris & subiecta libri materia. quidā addūt & p̄sonā cuius noīe opus illud is̄cribit: quæ si expressa nō fuerit: nihilominus tamē intelligimus librū publicæ lectorū utilitati dedicatū. Auctor igr̄ est Ael. Antonius nebriffens. grāmaticus. Materia ē recognitiō cū cōmētariis introductionū suarū: quas de sermone latino iam bis ediderat. Persona cui opus dedicat: est optimā eadēq̄ maximā Augusta is̄abela. Titulus nō ut quidā furore p̄citi diuināt: a titane hoc est a sile dicit: quia illustrat: qua de re in illo ope disputat: sed auctore festo: titulus a tutādo uenit: quia tuetur ac phibet: ne plagiaris quispiam librū alieno labore partum pro suo edat. Index uero dicit ab eo quod & auctoris nomē simul & materiā indicat: & q̄si digito demonstrat. Inscriptio quoq̄ appellat: quia prima statim fronte atq̄ libri initio is̄cribit. Sed quanq̄ ordo naturæ desiderat: ut nomen auctoris præponi debeat: deinde materia subiungit: tum demū p̄sona: cuius nomē opus editur: nos inani quadā ambitione p̄suasi oīa iuertimus: postponimusq̄: quod fuerat præponendū. Pari sunt in errore: qui in hunc modū loquunt: rex & tu & ego uenimus. Nam si uerū est quod grāmatici dicūt uerbū digniori respōdere debere: eadē ratione dicendū fuit: rex & tu & ego uenit: quod nō minus absurdū q̄ ridiculū est dicere: quoniā in ofonis serie nō tam rerū dignitas q̄ p̄sonarū ordo desiderat. Quare in titulo dicendū fuit potius: Aelii Antonii nebriffensis grāmatici præfatio in recognitionē cōmentariosq̄ introductionū suarū: ad optimā eadēq̄ maximā Augustā. Sed quoniā auctor est Aristoteles multitudinis arbitrio loqui oportere: sentiendū uero esse cū paucis in titulo qui multitudinē legēdus proponit: Augustā nostrā anteposuimus. Ad optimā eadēq̄ maximā. Ego nō alio potissimū dignitatis epitheto dignatus sum hispaniæ reginā: quā quod antiquitas dedit suo ioui: quē grācia in arce diuinitatis cū posuisset: optimū maximūq̄ appellauit: optimū uidelicet p̄pter beneficentiā: maximū uero quia sup̄remū gradū in uirtute rarū obtinerē putabat. Idē p̄p̄t ualeret si dixisset ad altissimā eadēq̄ clarissimā Augustā. Nā altissimū est quod in summo rerū fastigio collocatū est: clarissimū uero quod uirtutis splendore conspicuū atq̄ illustre redditur: unde gloria illa resultat: quā Cicero dicit esse cōsensum bonorū: atq̄ incorruptā uocē bene iudicatiū de excellētī quadā uirtute: tametsi in epistolis ad lucilliū Seneca gloriā a claritudine distare putet: ut gloria sit cōsensus multorū: claritudo uero tātū bonorū. Quod uero nōnulli reges serenissimos appellāt: id neq̄ usitate neq̄ p̄p̄e neq̄ latine dicit. Nā si uultus serenitas q̄ animi trāquillitatē pmittit: uirtus est: si iusticia. fortitudo. seueritas. grauitas. magnitudo animi. largitas. beneficētia. liberalitas. uirtutes reginæ sūt: ut Cicero pro rege Deiotaro scribit: nō minus tamē ad subditos p̄tinet. Regū igitur p̄p̄ia est celsitudo claritasq̄: & si ambitiose nō si Vulpianus in libris digestorum titulo de senatoribus dicat senatores quoq̄ posse claros appellari. Augustā. quē admodū uxores regū reginæ: sic imperatorū ut uulgus loquit nō imperat̄ices: sed augustæ appellat. Augustā igr̄ diximus siue ab augusto augurio: quod huius auspiciis res omnis hispana restituta est: siue ab augēdo quia ip̄a uires subministrāte: ductū atq̄ imperio dulcissimi cōiugis resp̄blica hispana aucta p̄pagatāq̄ sit. Isabelā. hispanus sermo nomē hoc a diuī ioānis baptistæ matre helisabeth doctorisse uidet. sed quia declinatiōis latinæ ratio exigebat: ut ab helisabeth helisabetha diceremus: idq̄ durū cū plerisq̄: tū eidem ip̄i reginæ uisum sit: ab isabel uoce hispana nouo nomine isabelā potius q̄ ex helisabeth uoce hebraica helisabethā fecimus. Nā quod tēpestāte nostra docti quidā hoīes helisabeth asperitatē declinatiōe græca mollire tentant in helisabe es: id neq̄ auctoritate: sed neq̄ ratione faciunt. Nemo enī sic unquā locutus est: & declinatiō

a ii

onis græcæ latinæq; ratio exigat ut huiusmodi noia nō detractōe sed extēsiōe potius litterarū molliant. ab helisabeth igit helisabētha: aut ab isabel isabēla dicendū est: ad- dita littera quā latina ratio exigat: quēadmodū ab abrahā abrahāmus a iacob iacobus a ioseph iosephus uiri doctissimi fecerūt. Huius nois tertiā. prima namq; huius nois regina fuit Lodouici illius filia qui primus in gallia hoc noie regnauit: quā duxit uxorem Alphōsus ille qui hispaniarū imperator est cōsalutatus. Secūda fuit huius nostræ ex iohanne secūdo mater foelicissima. Hispaniæ hæc a græcis ab iberō amne siue ab iberibus qui illā incoluerūt iberia dicta est. A latinis uero hesperia minor eadē ratiōe quæ hesperia maior italia est a græcis appellata. A iunioribus deinde ab hispali hispania ut noia retur obtinuit. Ac insularū nostrī maris. quod uulgus mēditerraneū uocat: latini nostrū siue herculeū mare appellāt: cū mediterranea potius dicant loca amari remota: ut si dixeris toletū est urbs mediterranea. Insularū uero a bitiose dixit: cū nō oīm sit regina: sed tātū pityusarū. beleariū. sardinia. corsicæ. siciliæ. cū reliquis illi adiacētibus insulis. Reginā. nō qua ratiōe uxores atq; filia regū a latinis reginae dicunt: sed quia regnū hispaniarū illi dotale fuit. Aelii Antonii nebrissensis grāmatici: ut Aelius sit prænomē. Antonius nomē. nebrissensis cognomē. grāmaticus uero agnomē ex professiōe sumptū. Solēt multi a me quaerere cur Aelii prænomē mihi aoptauerim: cū prænomina gētilicia esse debeāt: hoc ē familiæ cuiusq; ppria. Quibus ego respōdendū esse opinor hoc in loco simul oībus quod sū singulatim respōdere solitus: illā uidelicet fuisse mihi causam prænomē hoc assumēdi: quod nebrisse atq; in agro nebrissensi cōplura sūt antiquitatis monumēta in qbus æliorū atq; ælianorū familia marmoribus incisa legunt. Licuit ergo mihi tāquā a maioribus meis hereditario quodam iure pnomē hoc adoptare: cū pferim in tota bethica æliorū familia fuerit clarissima: ex qua sūt Ael. traianus. Ael. hadrianus cæsarū pstatissimi: q mihi fuerūt ppe dixerim cōterranei. Dicit uero quispiā: Aelii atq; Aeliani quos tu dicis nebrissam tuā coluisse: quosq; falso maiores tuos fuisse iactitas: quod ipsa noia præse ferūt: romanos fuisse cōstat: qui post annos circiter septingētos a gotthis uandalisq; nebrissa pulsī sūt: atq; rursus gotthi roderico rege a pœnis mauritanisq; quos tandem post ānos circiter quingētos ferdinādus tertius oīum gētis gotthicæ regū clarissimus atq; perinde sanctissimus tam diuturna possessione deiecit. Quo igit iure quæue iniuria tibi inde hereditariū nomē usurpas: cuius stemma totiens intefruptū est: His ego possum illud adhuc respondere: etsi fortuna illius oppidi quēadmodū & aliarū rerū sepe mutata est: licuisse mihi tamē a romanis patriæ quondā meæ colonis: quorūq; uirtutis sum admirator: si nō per nauarā: saltē per adoptionē: aut per pythagoræ palin genesiā hoc est regenerationē: aut per Anaxagoræ potius homæomeriā id est oīum ptiū atq; mēbrorū inter se similitudinē: quā Maro quarto æneidis libro significare uisus est: cū elissā his uerbis iprecantē inducit: Exorire aliq; nris ex ossibus ultor: qui face dardanos ferroq; sequare colonos. Nam quēadmodū dido optat atq; pcuratur: ut ex cineribus suis aliqñ oriat: qui iniuriæ sibi ab ænea illatæ sit ultor: quod hānibal postea fecisse putat: eadē quōq; ratiōe possū ego dicere me unū ex posteritate romanorū esse: ex quorum cineribus nō minus ego sum ortus quā hānibal fuit ex ossibus elissæ. Antonius nomē est genti meæ frequentissimū: quo noie fuit mihi auus atq; materni: uiuitq; adhuc soror Antonia quæ noie quoq; ipso proauia refert. Nebrissensis. De antiquitate illius oppidi quoniā multa in aliis quoq; locis carmine & prosa rōne cōscripsimus: illud tātū in hoc loco nō est dissimulādū: nebrissā: q alio noie ueneria est appellata: turdetanorū esse oppidū perq; uetustū in bethicā positū a libero patre: quo tpe uictor hispaniā lustrabat: iter æstuaria bethis: quē admodū auctores sūt strabo plinius & ptolemæus: appellatq; nebrissam a nebridibus dāmarū pellibus quarū erat usus in sacris: q bacchus illo in illo istituerat: dicēte Sillio italico punitorū libro tertio. At nebrissa dionysæis conscia thyrsis. Quā satyri coluere leues redimitaq; sacra nebride: & hortano mēnas nocturna lyæo. Nā tpius securidi belli punici iā floruisse nebrissā atq; singularē in eo bello operā hānibali nauasse: idem Sillius testat. Grāmaticus nomē est pfectiōis: neq; enī dedignati sumus nos ea pfectiōne censerī: q nobis tātū honoris pepit: quātū etiā me tacēte obtrectatores mei cōfitef Præfatio sic latine dicif qui græce plogus siue pœmiū appellat. In recognitionē cōmentariosq; & cur utrūq; fecerit: causas in ipsa pfatiōe narrabit. Introductionū. Iā ab ipso statim opis initio pfitemur nos non artē grāmatices absolutā: & cui nihil addi

possit. sed Introductiones tantū latinas scribere: ne quisquā possit calūniari nos aliquid omisisse eorū quæ ad grāmaticē pertinere existimant: quod assequi erat infiniti cuiusdam operis: & quod magis obesse q̄ prodesse poterat iis maxime: quibus introductiones nostræ scribunt. Bis ediderat. priores ad perquā Reuerēdū patrē ac illustrissimū dominū Petrū mendozā. S. R. E. Cardinalē hispanū. Quæ quia hominibus carmini Alexandrino assuetis nō multū placebāt: secundā adicimus ad nobilissimū adolescētē gutteriū à Toletō: in qua illa tantū uersibus cōplexi sumus: q̄ cū sint uaria atq; de rebus minutissimis differētia in promptu pueris habēda erāt quod uidet posse facilius carmē de se præstare.

Ad optimā eandemq; maximam Augustam Isabelā huius nominis tertiam hispaniæ ac insularū maris nostri reginam clarissimā. Aeliū Antonii nebrissen. grāmatici in recognitionē cōmētariolq; introductionū suarū quas de sermone latino bis ediderat; Prologus incipitur fœliciter.

Hales ille milesius qui fuit vn⁹ idēq; primus illorū septē quos græcia iactat sapientiæ studiosos: interrogatus aliquādo quis nā esset sapiēs: tēpus inquit: subiecitq; euestigio causam: quod oīa inueniat. Præclara me hercule uox & tali uiro digna sententiā: quæ declarat: nullā esse artē ex iis q̄ sūt humano ingenio adinuētā: quā nō temporis longinquitas absoluat. Hinc & aristoteles tēpus inquit rerū repertor est adiutorq; probus: ynde & artiū facta sūt additamēta.

quædā rursus detraxisse. Deinde subdit aliā adhuc causam opus illud emēdādi quod inficicia quorundā atq; ignorātia impressorū librorū multa fuerāt ex exēplari deprauata: quæ tamē suis locis reddēda sunt. Dicit igit̄ proponēs: Thales milesius. Quem admodū Diogenes laertius scribit thales patriā habuit phœniciā: postea uero ciuis mileti ascriptus: q̄ fuit urbs in ionia clarissima: obtinuit: ut milesius potius quā phœnix cognominaret̄. Ille hoc in loco emphasin quandam habet auctore ualla. Qui fuit unus ex numero septē sapientū. Idēq; primus in ordine scilicet illorū septē. Nā cum adolescētēs iouii iactū rētis a piscatoribus emissent: essetq; inter illis de tripode aureo cū piscibus educto exorta cōtētio: ex apollinis oraculo quod iubebat ut tripus ille sapientissimo traderet̄: utriusq; partis cōsensu Thaleti datus est. Hinc igit̄ primū sōphiæ .i. sapiētiae nomē exoritur: quēadmodū philosophiæ apythagora. Illorū septē. hi prope omnium cōsensu fuerunt Thales milesius. Solon salaminus. Chilo lacedæmonius. pitacus mitilenæus. Bias prienæus. Cleobulus lindius. Periander corinthius. quāquam Plato in protagora. huius loco Misonē chenæum numerauit. Sapiētiae studiosos. .i. sapiētes. nō illi quidē simpliciter sapiētes illa scilicet sapiētia quā adhuc mortalis nemo est cōsecutus: sed ut uulgus uitāq; cōmunis loquit̄: quæ appellat sapiētes uiros ingenio doctrinaq; præstātes. Interrogatus aliquādo. Interrogādī causa illa fuisse uidet̄: quod cū sapiētiae nomē ut paulo ante diximus nuper esset inuentū: atq; illi septē qui sapiētes esse putabant: professionē tantū noīs recusarēt: interrogatus thales quis igit̄ esset sapiēs: tēpus respōdit & subdidit causā: quia oīa inueniat. Euestigio. .i. cōtinuo & statim: dictum ab eo quod in codē uestigio insistentēs fit. Deinde ppositā sententiā cōmēdat simul & exponit dicēs. Præclara me hercule uox. hercule aduerbiū est iurādī. quod tametsi uidet̄ significare per herculē: uel ita me hercules amet: apud nos tantū aduerbiū est dei obtestatiōe aliqd affirmātis. Nā quod diuus Hieronymus phibet nos huiusmodi ser-

figiose arte

monibus uti scribens in illud euangelii de filio prodigo & frugi. Absit ab ore christiano iupiter oipotēs. & me hercule. me castor. loquendi modus ille sua ætate fuerit forte periculosus: cū adhuc romæ cōplures ex gētilitate superessent: nostro uero sæculo quis adeo infirmus est ut offenda. siue ut græci dicūt scandalizet: cū audit me hercule me castor: & quod poeta noster dixit: Aquel cō quiē iupiter tuuo tal zelo. Tali uiro. emphasim habet: quasi uelit dicere illo qui sit ab oībus sapiētissimus iudicatus. Humano ingenio. Nam q̄ diuinitus reuelant: tēporis momēto possunt infundi: quāquā & illæ tēporū diuturnitate quibus nō sunt reuelatæ acquirant. Absoluat. hoc per accidēs fit. Nam Aristotele auctore libro physicorū quarto: tēpus corruptionis per se causa est: generationis uero per accidēs. Vnde eodē teste puerbiū fuit apud græcos oīa tpe senescere atq; corrūpi. Hinc & Aristoteles. Superiori Thaletis sententiæ astipulari dicit Aristotelē: qui primo de moribus libro scribit: tēpus esse quod res inuenit adiuuatq;. Tēpus iuuetor adiutorq;. Nā teste prisciano masculina & foeminina: ul' duorum cōmunia in or inueniunt etiā neutris coniueta. ut Vergilius. x. æn. Italiā petiit fatis auctoribus esto. Illud quoq; figurate dicit tēpus res inuenire: cū intelligēdū sit ab hoībus in tpe inueniri. Vnde. i. aquo tpe. Sic Vergilius genus unde latinū. i. aquo latio Artium. siue ille sint practicæ siue theoreticæ. Facta sūt additamenta. Nā sic artes absoluunt: si nostris atq; aliorū inuētis quotidie aliquid addamus. Sed quēadmodū diximus hoc per accidēs fit: nā per se tēpus causa est obliuionis atq; artiū interitus. Quod cū a Thalete primū. Quod thales primū deinde Aristoteles in genere dixerūt tēpus oīa inuenire: Cleobulus pprie ad eas artes contraxit: quas sermocinales appellāt. Nam oēs artes siue scientiæ aut sūt de rebus: aut de sermōibus De rebus aut sunt practicæ: quarū finis est actio: siue opus: aut theoreticæ: quarū finis est contēplatio: quo in genere sunt physica. mathematica. theologia. Circa sermones quoq; tres uersantur. grammatica. dialectica. rhetorica. Post annos trecentos. Nā floruisse thalētē circa olympiada quinquagesimā: quo tpe iudeorum captiuitas fuit babylone: auctores sunt Laertius diogenes atq; Eusebius Pamphili. Aristotelē uero circa olympiada centesimā uigesimā oēs confitent. Cleobulus. hic quēadmodū superius memoratū est: unus fuit ex numero septē sapiētū Euagoræ filius natus lyndi: q̄ fuit urbs nobilissima insulæ rhodi. Sunt qui dicāt hunc nō lyndiū: sed ex caria fuisse: quæ regio cōtra rhodū in asiæ cōtinēti sita est. Thaleti cōtēporaneus Nam septē illi quos diximus oīum prope cōsensu fuisse sapiētes: synchroni hoc est cōtēporanei fuerūt: quādoquidē circa olympiada quinquagesimā floruisse oēs fatentur. Ad eas artes cōtraxit. i. restrinxit: & ex genere ad speciē reduxit. Quæ circa sermones. i. quas græci logicas: latini sermocinales appellāt. Qualis est grāmattice. i. quo in genere est habēda: quoniā circa sermonis cōgruitatē uersat: quēadmodū rhetorica circa ornatū: dialectica circa ueri falsiq; dissertationē. Cuius hoc est Cleobuli uerba quæ ille soluta oratione dixit: nos addita metri necessitate redegimus in distichon. i. in duos uersus: hoc modo. Copia uerborū rerūq; inscicia uersat: & c. quasi uelit dicere hoc

Quod cum a thalete primū: deinde ab Aristotele post annos circiter tercentū dictum sit: Cleobulus lyndius: qui fuit prope Thaleti cōtēporaneus: ad eas artes cōtraxit: quæ sunt circa sermones: qualis est grāmattice quā nos pfitemur. Cuius ea de re uerba nos in distichon sic redegimus.

Copia uerborū rerūq; inscicia uersat.

Mortales: tempus perficit atq; sapit.

Et pfecto ita se res habet. Nā quēadmodū in frumētī satiōe primo luxuries illa segetū pcreat: quā in herba tenera depascendā esse Maro p̄cipit: tūc calami ad certa q̄dā internodia: tū spicæ quarū gratia nugas illas natura ludens pduxerat: quasq; ab agricolarū spe. M. varro dictas esse putauit: tū uero aristis folliculis neglectis grana ipsa deglubuntur: sic in ætatis flore in qua hoīes rerū prope oīum ignoratiōe tenent: magis abundāt uerbis: audacius loquunt: temere asseuerāt: ut recte Quintilianus noster dixisse uideat.

mines in adoleſcētia duabus rebus inuoluunt: hoc eſt rerū Ignoratiōe & uerborū abū-
dantia: ſed poſtea ætate perficiunt & ſapiunt. Quā ſententiā ſimilitudine quadam dein-
de exponit dicēs: quod quēadmodū in frumētō ſato multa procreant: quæ nihil ad rem
pertinēt: quibus neglectis tantū ſemina legunt: ſic hoies cū rerū inſcicia tenent: abun-

tur: quo quiſq; minus ualet: eo ſe magis at-
tollere ac dilatare conatur: quēadmodū ſta-
tura breues in digitos erigunt. Cū uero inci-
piunt aliqd ſapere: minus minusq; uerba ef-
fūdūt: nihil ſine tēperamēto illo forte affir-
mant: ut iā nullū ſit magis ſapientiæ ſignū
q̄ taciturnitas: quēadmodū e diuerſo: nullū
maius ignoratiæ q̄ loquacitas. Hæc idcirco
ſū a me clariffima princeps tā multīs repe-
tita: ut nemo miret ſi introductionū latina-
rū editioni ſecundæ: cui nihil iā addi poſſe
uidebat: quædā adiecimus: q̄ nobis interim
tēpus rerū oīum inuētor ſuggeſſit: quædā
rurfus detraximus: q̄ uidelicet ætatis iā in-
graueſcētis ratio elimare ſuadebat. An mi-
hi nō liceat in ope p̄fertim meo facere quod
licuit multis ſacrarū atq; ſæculariū littera-
rum ſcriptoribus: qui nō modo in aliorū li-
bris quōſdā locos infamiæ nota inuſſerūt:
uerū etiā in ppria opera libros retractatio-
nem edidere. Quod licuit nobis i eos qui
ante nos artis grāmaticæ p̄cepta tradiderūt.
Quod deniq; poſteris: meq; etiā uiuo & ſeti-
ente p̄ſentibus licebit: ut aliquīd uelint ope-
ri meo addere: non nihil etiā detrudere: q̄dā
rurfus in alium ordinē cōmutare. Itaq; ego
grecorū prudētiā quemadmodū cæteris in

ſperant fore ſerunt. Tum uero ariftis. Eodē auctore ſpica tria habet granū, glumā &
ariftā: granū agerēdo dictū: quia ut id ſpica gerat frumētū ſerit. gluma aglubēdo: quod
eſolliculo detracto deglubat: hoc ē detrudat granū. Nam gluma pprie folliculus eſt
eius fici: quē edimus. & per translationē frumentī ſiliqua ael uagina. arifta uero dicta:
quod prima areſcit. In ætatis flore. i. in adoleſcētia. ut Iuuenalis flos aſiæ ante ipſum
precio maiore paratus. Ignoratiōe. p̄pter rerū inexperientiā abundāt uerbis: quod
uītium ſimul ætatis & ignoratiæ eſt. Temere aſſeuerāt. i. ſine cauſa aſſeuerate affir-
mant. Quintilianns noſter: uel quia hſpanus ex calagurri citerioris hſpaniæ oppido:
aut noſter quia latinus: aut quia hunc auctorem in hoc potiffimū opere ſecuti ſumus.
Verba Quintilianī oratoriarū institutionū libro ſecūdo ſunt. Prima eſt eloquētiae uir-
tus p̄ſpicuitas: & quo quis ingenio minus ualet: hoc ſe magis attollere ac dilatare cona-
tur: ut ſtaturā breues in digitos erigunt: & plura infirmi minant. Cū uero incipiūt
ecōtrario dicit oīa ſenes facere. Minus minusq; cōtra id quod dixit magis abundāt
uerbis. Nihil ſine tēperamēto illo forte: cōtra id quod dixit temere aſſeuerant. Forte

aduerbiū tēperamētū est philosophorū academicorū maxime qui nihil affirmare audēt Taciturnitas. Vnde iuuenalis de simulatis philosophis dixit. Rarus sermo illis & magna libido tacēdi. Loquacitas a qua sermo hispanus elegāter quēadmodum & multa alia furiosos & ifanos appellat locos: quasi locutuleos & loquaces. Hęc idcirco. ex superioribus colligit auctōr se tpe admonitū quādā introductiōibus suis adiecisse: quādā rursus detraxisse: atq; licuisse sibi in ope suo: quod licuit aliis in alieno atq; etiā in proprio ope facere. Princeps. non princissa: aut principissa: quēadmodū neq; ducissa aut comitissa: ut idocti quidā dixerūt: cū princeps dux comes duorū generū cōmunia sint

Tā multis subaudi uerbis repetita q̄si alonge petita. Quādā adiecimus. per pauca illa qdē & q̄ suis locis reddēda sūt. Quæ tēpus subfecit. i. q̄ inter legēdū postea occur rerūt: tempore illa suggerente atq; subministrāte. Quādam detraximus: sed & hęc pauciora: & q̄ ætatis ingrauescētis ratio. i. senectā q̄ plerūq; grauis & molesta uidet: ut Cicero in Catone maior ostendit. Elimare. i. lima ueluti quadā deterrere. An michi nō liceat. Superiorē cōclusionē a præiudicio arguēs adhuc cōfirmat. In ope p̄sertim meo: ac si dicat licet hoc in ope alie nō facere: ergo multo magis hoc in proprio ope licebit. Sacrarū. quibus xp̄iana religio cōtinet. Sæculariū. i. p̄fanarū. Nā quia p̄fanū a n̄ris ī malā ptē accipit: pro eo quod nō est sacrū: sæculare dicūt: cū oīs res aut sacra sit aut p̄fana. sæculare uero sit quod ad sæculū p̄tinet. ut ludi sæculares: carmen sæculare: quod utrūq; sacrū est. Infamix nota. ostēdēdo libros illos æresim aut falsitatē aliquā cōtinere. inusserūt: quasi igne atq; cauterio ipresserūt. quod seruis erronibus aut fugitiuis fieri cōsueuit. Libros retractationū: quēadmodū diuus Aurelius Augustinus: qui in opa iam edita libros retractationē fecit. In eos q̄ ante nos. i. aquorū p̄ceptis atq; doctrina nōnūquā discessimus. Posteris. i. futuris. Me uiuo & sentienti. Ex martiale sumptū est qui libro epigramaton primo scribit. Cui lector studiose quod dediti Viueti decus atq; sentiēt. Itaq; ego. Superioris adhuc cōclusionis rōnē exēplo græcorū cōfirmat: q̄ in opibus ab aliqua arte p̄fectis p̄terito imp̄fecto tpe subscriptiōes apponebāt: illud significare uolētes: nullū esse mortale opus cui nō aliqd de sit: quod tpe suppleri possit. In hac quoq; pte de qua sum statim dicturus. Statuis & imaginibus. statuæ ex materia solida sūt ueluti auro. argento. ære. ligno. marmore. imagines uero sūt etiā ex coloribus. Ut mos artificū est. qui in basibus statuarū tabularūq; calcibus noīa sua subscribere cōsueuerūt: dū modo opa illa nō essent publicis ip̄e facta. Nā fuit lex q̄ adhuc hodie extat in codice iustiniāno. ne quid operi publico liceat iscrivere. & Cicero libro thusculanarū q̄stionū primo. Quid enī Phidias sui similem speciē inclusit in clypeo mineruæ cū iscrivere nō liceret! Lyssippus fecit aut Polycleetus. Tota hęc clausula pene aduerbiū ex plinii p̄fatiōe ī libros naturalis h̄storiæ trāslata est. Ex illis inquit nos uelim̄irelligi pingiq; cōditoribus: quorū ī libellis his

rebus: in hac quoq; pte uehemēter admiror qui statuis et imaginib. nō subscribebāt ut mos artificū est lyssippus fecit: aut Polycleetus: sed titulo ip̄endēti lyssippus aut Polycleetus faciebat: ut contra iudiciorū uarietates superesset artificii regressus ad ueniā: uelut emēdaturo qcqd desideraret: si nō esset interceptus. Quid quod & illa q̄ fuerūt ab ipressoribus & liberariis detorta cū proto typo meo vnde oēs codices emanarūt cōtuli: atq; ad lineā ueritatis quod aberrauerat quā diligētissime reduxi. Hos uero cōmentarios edēdi causa illa in primis fuit: quod cū multis in locis ā uulgata p̄cipiēdi uia discesserim: reddēda fuit a nobis ratio: cur antiquorū iuniorūq; auctōritate neglecta: p̄ceptiones quasdā ausus sum in aliā formā cōmutare. Quod cū possem pluribus adhuc aliis in locis magno huius doctrinæ cōpendio facere: fecimus id quidē modice: uel intra modū p̄tius ne alicuius nouitatis essemus auctores: nisi ubi plurimū intererat hoc uel illo modo p̄ceptiones quasdā tradī. Deinde quod cū introductiōes n̄ræ puorū eruditiōi scriptæ sint: habēda fuit ratio ut essent quā simplicissimæ: ne quasi cibo

inuenies absoluta opa & illa quoque quae mirando non fatiamur pendenti titulo inscripisse: ut Apelles faciebat aut polycletus: tanquam inchoata semper arte & imperfecta: ut contra iudiciorum uarietates superesset artificii regressus ad ueniam: uelut emendaturo quicquid desideraretur: si non esset interceptus. Lysippus & Polycletus statuarii fuerunt: quorum opa idem auctor illustrauit libro xxxiiii. Fecit tempore praeterito perfecto: ne significaret opa sua fuisse ab illis absoluta: quodque nihil illis addi posset: quod ipsum magnae inuidiae haberet ut idem Plinius est auctor. Sed titulo impendenti: quasi tempore imperfecto faciebat aut pingebat: quod faciebant: ut superesset artificii regressus ad ueniam. i. ex eo quod populus de suis opibus

iudicaret: ipsi opus emendarerent: artificii inquam uelut emendaturo quicquid desideraret. i. deficeret. nam & hoc quoque significat desidero. Si non esset interceptus. i. morte raptus. ut Lucretius in primo. Abstulit ad manes parcarum iulia saeva intercepta manu. Quid quod & illa. aliam quoque fuisse causam recognoscendi secundam editionem dicit: quia fuerunt nonnulli: qui aut ignorantia aut ausu quodam temerario praeterquam loca inuerterunt. Impressoribus. i. qui libros torculis imprimunt: quos quidam chalcographos appellat: hoc est aereis litteris chartas imprimendo scribentes. Librariis. qui libros calamo uel penna scribunt: nam qui uendunt bibliopola dicuntur. Detorta. i. a uero exemplari deprauata. Amicis. qui putabant a me fuisse scriptum: quod nec suspicatus quidem sum: aut cogitauimus. Alienioribus. i. non amicis. qui suam ignorantiam simul & maleuolentiam in meos libros transfuderunt. Cum prototypo meo. i. primo illo meo atque archetypico exemplari. Cōtuli. i. comparauimus. Et quod aberrauerat. i. a uia recta deprauatum fuerat: ad lineam ueritatis. i. ad regulam reduxi. Hos uero commentarios. Hae est secunda prologi pars: in qua duas affert causas: cur in introductiones suas auctor hos commentarios ediderit: quarum prima est: quod reddenda fuit ratio cur ab antiquis grammaticis aliquando discesserit. Multis in locis: & qui illi sint in ipso commentariorum discursu patebit. Antiquorum. puta Diomedis. Phocae. Seruii. Prisciani. Donati. Iuniorum. puta alexandri. Ebrardi. Catholici. & ex iis qui supersunt Perot

rum redundantia Stomacho: sic proceptorum uarietas illorum ingenio tumultum faceret. Cum uero iam in litteris aliquantulum progressi sunt: quasi solidior quidam numerosiorque cibus est illis porrigendus: ut non modo lac pulpamentumque degustet: uerum etiam ossa neruosque possint obrodere. Quare non tam omnium rudibus nouiciisque rei litterariae professoribus quam cum pueris uel potius cum magistris ipsis sermo mihi in his commentariis habendus est. Tuam uero celsitudini extremum hunc artis grammaticae laborem meum dedicandi illa ratio maxime fuit: quod nemo est: qui non intelligat: quanta sit tibi curae rem publicam hanc hispanam cum caeteris in rebus: tum uel praecipue in re litteraria quam florētissimam efficere. Quanta diligentia dulcissimos liberos tuos in hac disciplina erudiendos curaueris. Quam tibi sit iucundum quod non modo adolescentes nobilissimi qui sunt tuo ministerio dedicati: uerum etiam reliqui omnes omnium aetatum atque ordinum homines det operam uel praecipuam litteris: quas ante hanc quasi nimis dedicatas atque aiorum eneruatrices oderant. Quodque alter sexus de se iam praestat: quod uiri ante hanc uotis omnibus uix audebant exoptare. Nam quid ego referam quas ad me litteras ab hinc septennium Celsitudo tua dedit? Quas praeterea mihi Archiepiscopus illiberritanus: ex tuis uerbis atque sententia reddendas curauit: ut intro-

ti. Verulani. Nigri. Sed cum possemus. se id perparce dicit fecisse: cum posset adhuc aliis in locis idem facere. Cōpedio. i. breuiori uia: sicut dispedium est uiae ambages. Modice. i. cum modo. Intra modum. i. adhuc arctius quam cum modo. Plurimum itererat. i. magnam cōpedium atque emolumentum & ut sic dicam huius doctrinae lucrum facere. Deinde quod cum haec est secunda causa: cur commentarios hos ediderit: quia introductiones illae fuerunt simplices quippe quae puerorum eruditioni scriptae sunt: nunc uero in hoc opere cum adultis. uel potius cum ipsis proceptoribus sermo habendus est. Ingenio tumultum faceret. horatianum est. Stomachorum tumultum lenta feret pituita uides ut pallidus omni coena de surgat dubia. Cum ue-

ro iam. q. d. cū erāt pueri ac rudes in studio litterarū: danda fuit illis doctrina simplex & quasi lac paruulis ut apostolus ait: sed puectis & in ætate pgressis porrigēdus est doctrinæ solidior quidā cibus. i. durior & numerosior. i. magis uariū.

Lac pulpamentūq; adhuc in translatione cibi ad doctrinā perstat: ut lac pulpamentūq; sit doctrina simplex & facilis. Nam pulpamētū est corpus sine ossibus: quod facile mādi conficiq; dētibus potest. Ossa uero & nerui sunt difficultates doctrinæ secretioris: q̄ nō nisi agrandiūsculis penetrari p̄spiciq; possūt.

Quare non tam. ex superioribus infert cui lectori hos cōmentarios scripserimus. Tuæ uero celsitudinī. hæc est tertiā pars p̄fatiōis in qua ponunt rationes cur hoc opus celsitudinī regiæ dedicatū sit. Ex tremū laborē. quia nobis in animo est postea q̄ antiquitates hispanienses absoluerimus: omne reliquum uitæ nostræ tēpus in sacris litteris cōsumeræ. Quante sit tibi curæ. hæc est ratio cur frontē perfricuit auctor: ut rem tenuem atq; ieiunā tātæ maiestati dedicarit: quod multis argumētis intellexit: quāta illi cura sit ne rei hispanæ hoc unū sermonis latini ornamentū desit. Tū quod in eo liberos erudiēdos curatum quod oēs aulici putant se rem iucundissimā illi facere: quod dent operā litteris præcipuā: quodq; iā a foeminis expectat: quod uiri ante hac uix optare audebant. In hac disciplina. hoc ē grāmāticæ de qua nūc scribimus. Adolefcētes. exoletos purpuratos regio intelligit.

Oium ætatū quia etiā adulti iam hoc aggrediunt. Alter sexus. s. a uirili hoc est muliebris. Nam qd ego. aliud quoq; signum affert cur huic maxime curæ regina intēdit: quod ad auctore dederit litteras humanissime scriptas: qbus illum ad

monebat: ut introductiones latinas eregione uersuū hispaniēses faceret: ad eū modum quē præsul illiberritanus illi præfinisset. Quas litteras: q. d. quā comiter atq; clamēter scriptas! Archieps. Ferdinādus a talabrica regius senator atq; illa tēpestatē p̄sul Abilēsis. Illiberritanus. illiberri urbs est: q̄ nōo sæculo dicit granata: quæq; annis superioribus ī deditiōnē xpianorū uenit: cū ānos circiter octingētos sub ditiōe p̄enorū mauritanorūq; fuerit. E regione. i. ex opposito. hoc est ut sermo hispaniēsis sit positus contra latinum. Hispanienses uero dixit non hispanas: quia introductiones illæ in hispanum sermonem non usq; adeo migrare potuerunt: ut non maximam latinitatis partem retinuerint. Nam hispanū est quod in hispania atq; ex hispania est: hispaniense uero quod non penitus hispanum: sed aut in hispania ab externis geritur: ut bellum hispaniense: quod ab romanis in hispania: aut extra hispaniam ab hispanis: ut collegium hispaniense quod est bononiæ ab immortalis memoriæ uiro Aegidio albor

ductiones meas quas de sermone latino ediderā: eregione uersuū hispaniēses facerem? Nemo igit me æquus iudex ambitiose atq; petulanter fecisse putabit: quod leuissimis de rebus scribēs uigiliās meas ausus sū maiestati regiæ dedicare: cū p̄sertim quicquid illud ē quod elaboramus: tuis auspiciis tuoq; ip̄eridō simus aggressi: neq; ut ille inquit existimari parua debeant: sine qbus magna cōstare nō possūt. An uero est qui paruā audeat artē illā appellare: qua sermo latinū cōtinetur: in quo religionis nræ in primis sacramēta quasi depositū quoddā fidelissime seruatur? Quæ cū reliquis oibus disciplinis ita est coagmētata: ut hæc ab illis facile secerni: illæ uero ab hac quēadmodū disiungatur: nec intelligi ullo modo possit. Nam oro te atq; per deū immortalē obtestor: quotā sibi uitæ nostre partē reliquæ oēs disciplinæ uendicāt? Quotiēs in eū sermonē incidimus: ut de numeris magnitudinibulq; quotiēs ut de uocū astrorūq; ratiōe: quotiēs ut de moribus rerūq; natura: quotiēs ut de medicina deq; ciuilibus & pontificiū iuris sciētia: quotiēs ut de religione atq; re diuina disputemus? At uero grāmāticæ omni in loco omniq; tempore ita præsto est: ut si quid legas: si scribas: si cum alio loquaris: si deniq; tecū ipse qd cogites: sine illa efficere nullo mō possis: atq; ut de illa fabius uerissime scripsit: necessaria ē pueris iucūda

nozlo. S. R. C. Cardinali hispano fundatū. Quā differētiā uidet obseruasse Martialis cum in epistola duodecimi libri epigrammaton scripsit se mittere Romam librum iam non hispaniensem sed hispanum. Nam cū superiores libri magna ex parte fuisset romæ cōscripti: quia ab homīe hispano hispanienses poterāt appellari. At uero duodecimus quia in hispania & ab hoīe hispano: recte hispanus dici debuit. Nemo igit me Ex superibus auctor cōcludit: se non ambitiose fecisse: quod opus de rebus leuissimis qualis est grāmāticæ: tātā principi dedicauerit: cū præsertim ab ipsa per litteras fuerit admonitus: ut iisdē de rebus scriberet. Neq̄ petulāter: cū grāmāticæ non debeat res parua iudicari. quod multis ratiōibus cōfirmat. Ambitiose. hoc est quod nos insinuauerimus regiæ familiaritati: ut honores aut aliquā bonā gratiam aucuparemur: a qua suspitiōe se purgat: cū dicit se iustum iisdē de rebus scripsisse. Petulāter. i. impudenter & procaciter: quod uidelicet illepidum fuerit donū: quod est de rebus leuissimis & parui precii. quod tamē excusat: ostendēdo rei litterariæ dignitatē. Ille inquit. Quintilianus est: qui oratoriarū institutionū libro primo hoc scribit. An uero quispiā. necessitatē simul & dignitatē huius artis ostēdit. Sermo cōtineēt. Nā hoc præstat ars: ut

senibus: dulcis secretorum comes; & cuius amor ut idē auctor scribit: nō scholarū temporibus: sed uita terminat. Et quisquā est a deo stupidus & a cōmuni sensu adeo alien⁹ qui audeat hāc artē tenuē atq; ieiunā appellare: & indignā cuius libri augustæ nostræ debuerint dicari: cū videamus nō modo uiros sūmo ingenio singulariq; doctrinā p̄ditos huius disciplinæ opa maximis principi bus dedicasse: uerū etiā duces ipsos imperatoresq; in mediā totius orbis terrarū administrationē occupatos volumina iisdē de rebus scripta reliquisse? Sed ego demēs qui de re iā pridē celsitudinī tuæ cōpertissima pluribus disputē. illud modo tātū hic dicā: quod alio in loco magnā scholasticorū frequētiā testatus sū: tuū atq; dulcissimī cōiugis tui præfidiū implorās. Vos inquā clarissimī atq; inuictissimī principes: quorū ductu auspiciisq; totius hispaniæ mēbra dissipata in vnum prope corp⁹ redierēs: curate obsecrone fœlicitati quā nō sœculo dedistis: hoc vnū latinī fœmōis ornamētū desit aplissimū.

blicis: neq; priuatis: neq; forēsibus: neq; domesticis in rebus: neq; si tecū agas quid neq; si cū altero cōtrahas: uacare officio potest. Fabius. M. fabius Quintilianus qui oratoriarū institutionū libro primo hoc scribit. Iucunda senibus: quia etiā citra necessitatē altissimā quoq; eruditionem exercere potest. Dulcis secretorum comes: quia illa duce curas cogitatiōesq; n̄as litteris mādāmus. Cuius amor. i. uoluptas q̄ ex illa p̄cipit: nō terminat: dū in scholis uersamur: sed morte sola. Et quisq; est ad p̄fatiōis epilogū accedit: a cōmuni sensu: nō quemadmodū physici qui potentiam illam superiorem communibus quinque sensibus cōmunem sensum appellant: sed ut Cicero pro eo in quo plariq;

sermoni uitū aliquod irreperere nō possit. Sacramēta. i. mysteria & sacra secreta. Quasi depositū. hoc ex Quintiliano quoq; deductū est: qui de litteris scribēs ait: hic ē usus litterarum ut custodiāt uoces: & uelut depositū reddāt legētibus. Nam depositū persancte seruandū: & cū repositū sūma fide reddēdū ē. Coagmētata. coniuncta & cōglutinata. Hæc ab illis: nā in hoc eius dignitas ostendit: quod ab aliis oibus est absoluta: cū reliquæ sine illa consistere nō possint. Nā obsecro te. necessitatem huius artis demonstrat: quod nulla uitæ pars illius officio uacare potest: cum reliquæ oēs raro in usum ueniant. Quotā: interrogatiue. q. d. minimā. quia raro de illis fit sermo: cū sine hac nec momento ut sic dixerim tēporis esse possimus. De numeris: quod est arithmeticæ opus. De magnitudinibus: quod est geometriæ. De uocum ratione. de quibus est musica: Astrorū de quibus est astrologia. De moribus: quod ad ethicen. De rerū natura quod ad physicē p̄tinet. De re diuina quæ dicitur græce theologia. Ita p̄sto est. i. p̄ns. Ut si qd legas. hunc locū ex proœmiō Ciceronis in libros de officiis translātū est. Nulla inquit uitæ pars neq; pu

omnes sapientes cōueniunt. Sic Quintilianus in primo. Sēsūm ipsum qui cōmunis dicitur ubi discet: cū se a congressu segregarit. Seneca in epistolis hoc philosophia promittit sensum cōmunē & humanitatē. Horatius. Cōmuni plane sensu caret. Tenuem atq; ieiunā. i. aridam & sterilem.

Sed quia nemo est adeo imperitus qui iam non intelligat: antiquis auctoribus ideo assentiendū esse quia sic locuti sunt: iunioribus uero quia quod nobis psuadere uolunt: illorū auctoritate freti pbare cōtēdunt: necessariū esse duxi hoc in loco demōstrare quantū fidei scriptorū cuiq; sit habēdum. Non enī oībus illis passim atq; indifferēter credere debemus: sed illis dumtaxat qui floruerunt intra ducentos circiter quinquaginta annos ab ortu Ciceronis ad Antoninum piū: hoc est ante natalem christianū annis cētum: ad centessimū quinquagesimū ex quo salutem christianā numeramus. Nam & latinus sermo quēadmodū & cetera mortalia aliquādo incepit. habuitq; suā infantiā: in qua uix quicquā effari potuit sic locuti sunt ab origenes primū cum faunis uatibusq; sic deinceps latini & albanī: sic postea romani ad annū quartūdecimū supra quingentesimū ab urbe condita: quo liuius saluatoris libertus fabulā primus latinis uersibus edidit. Hūc secuti sunt. ex poetis Ennius. Næuius. Plautus. Cæcilius. Terētius. Pacuuius. Lucillius. Actius. Turpilius. Afranius. Tintinnius. Lucius. Laberius. Pōponius. Ex oratorib. Cethægus. Cato Sex ælius. Gallus. Scipiōes nasica & duo aphricani. Græchi pat & duo filii. Lælius aliiq; complures quos Cicerō in libro de claris oratoribus ad sua usq; tempora cōmemorat ex iure consultis. Papyrius. Appii duo. Coruncanus. Attilius. Manilius. Brutus. Rutilius. Virginius. Antipater. L. Crassus. Q. Mutius. Lucillius. Iubētius. Fuerit itaq; hæc latini sermonis puericia in qua multa emendate atq; diligenter: plæraq; tamē nimis antique duriterq; dicta sunt. At uero illius iuuenta in qua & lacertos mouere & uires suas ostentare cœpit: cum Cicerone orta est: cœpitq; cum Cæsare hadriano consenescere. Hac ætate fuerunt auctores illi qui latinam linguam locupletarūt: quosq; imtādos esse dicimus ex poetis Catullus. P. uarro Lucretius. Vergilius. Horatius. Manilius. Tibullus. Propertius. Ouidius. Germanicus. Auienus. Macer. Persius. Seneca. Lucanus. Marbodæus. Val. Flaccus. Silius Italicus. Martialis. Iuuenalis. Papinius. Ex oratoribus uariarūq; rerum scriptoribus. Cicero. Cæsar. Brutus. Ser. Sulpicius. Pollio. M. Varro. Nigidius. Cato uticē. Cælius. Victruius. Columela. Celsus. Iginus. Pedianus. festus Marcellus. Mela. Apicius. .uterq; Seneca. uterq; Plinius. Quintilianus. Ex historicis uero. Salustius. Nepos. Liuius. Valerius max. Fenestella. Solinus. Iustinus. Tranquillus. Tacitus. Curtius. Florus. Aemilius. Ex iure consultis. Alphēnus. Offilius. Aufidius. Namusa. Flauius. Proculus. Antistius. Cæcilius. Trebatius. Casselius. Tubero. Capito Cassius. Sabini duo. Labcones tres. Nerua pater & filius. Pegasus. Iabolenus. Cellus. Neratius. Alburnus. Iulianus. Post hadrianū cœpit in dies latinus sermo languere & q̄dam quasi senio cōtabesce: quod nimis factū est sub aduētū gottorū in Italiā regnūq; longobardorū ad fatale illā totius humani generis peste mahumeteā: quæ cū oībus in genuis & bonis artibus sermonē quōq; latinū interceptit. Hæc igit recte dixerimus latinæ linguæ senectutē: q̄ cū annos prope quadringētos quinquaginta ægre spiritū duxisset: tandē cū imperio populī ro. extincta est. Hoc tēporū interuallo pauci admodū reperiunt auctores tolerabiles illi quidē: sed qui nullo modo cū superioribus debeāt cōparari. Ex poetis & grāmaticis aliarūq; rerū scriptoribus. Aufonius. Claudianus. Serenus. Diomedes. Phocas. Gellius. Macrobius. Acron. Porphyrius. Victorinus. Donatus. Sergius. Seruius. Priscianus. Apuleius socraticus. Apuleius grammaticus. Vegetius. Frontinus. Ex historicis. Spartianus. Capitolinus. Trebellius. Lampridius. Volcatius Vospicus. Eutropius. Damasus. Orosius. Ex iure consultis. Arrianus. Aphricanus. Arcadius. Caius. Callistratus. Florētinus. Largus. Hermogen. Martianus. Modestinus. Marcellus. Mela. Papinianus. Paulus. Scæuola. Tryphonius. Venuleius. Vulpianus. Ex iis qui pro religione nostra scripserūt. Tertullianus. Iuuenecus. Cyprianus. Lactantius. Ambrosius. Augustinus. Rufinus. Boetius. Cassiodorus. Gregorius. Isidorus. Prosper. Qui sequunt: quod ad latini sermonis rationē attinet: nec digni quidē sunt quorū meminisse debeamus. Qui auctores cū sint in triplici tēporū diuersitate positī: illorū tantū auctoritate nitentur qui fuerūt mediū.

De prima declinatione. Grāmaticæ artis inchoādæ ratio uaria fuit apud auctores. Priscianus a uoce initiū fecit. Donatus ab octo ptibus orōnis. Diomedes uero ipsi

us ofonis corpe. Græci a lris fere oēs. Nos a declinatione nomis & uerbi auspiciati sumus: Quintiliani auctortiate secuti: qui oratoriarū institutionū libro primo scribit.

Prima declinatio nois.

Nominatiuo hæc musa. Gtō musæ.

Datiuo musæ. Accusatiuo musā.

Vocatiuo ō musa. Ablatiuo ā musa.

Plurali ntō musæ. Genitiuo musarū.

Datiuo musis. Accusatiuo musas.

Vocatiuo ō musæ. Ablatiuo ā musis.

Secūda declinatio nois.

Nominatiuo hic dominus. Gtō dñi.

Datiuo domino. Accusatiuo dñm.

Vocatiuo ō domine. Ablatiuo ā domino.

Plurali ntō domini. Genitiuo dñorū.

Datiuo dominis. Accusatiuo dominos.

Vocatiuo ō domini. Ablatiuo ā dominis.

Noia declinare & uerba in primis pueri sciāt. neq; enī aliter puenire ad intellectum sequentiū possūt. Quare nobis qui latini sermonis introductiones p̄sertim pueris ediscēdas pponimus: uisū est in prima huius opis frōte paucorū nominū cū pronominibus: & quattuor uerborū cū suis formatiōibus declinationē explicare: ex quorū analōgia siue proportiōe alia quoq; noia & uerba declinari possint. Adieci mus p̄terea regulas quas dā iis de rebus q̄ solēt iter prima artis grāmaticæ rudimēta numerari: in quo futurus est huius primī librī finis. Cū uero declinationes nominū qnq; sint: posuimus ex ordine tanq̄ exēplaria oīum qnq; declinationū: redditori tñ in sequenti libro expressius atq; limitatius: quod nūc cōfuso quodāmodo

no

pueris ediscēdū pponis. Nam qui semel cognouerit quod musa facit in genitiuo musæ: idē quoq; facile itelliget: quod ex terra gtūs erit terræ: quod etsi plerūq; fit: non tamē usquequaq; uerū est: cū ex poetica licēcia dictū sit terra frugifera. & Næuius apud Priscianū dixerit: Runeus atq; purpureus filii terras pro terræ. Quare iā inde a principio pueri admonēdi sūt in declinādis noibus & uerbis nō semp: sed plerūq; p̄portionē sequendā esse: ne postea mirent: si quid p̄ter primā rationē illā inuenerint. Sed quia primæ declinatiois nominū tres reperiunt noiatui terminationes in as. es. a. & in. as. es. oia sunt græca tantū masculina: in. a. partim græca. partim latina. partim masculina partim fœminina: quia huius declinatiois nullū ē neutrū nomē: ponit unū fœmininū terminatū in. a. hoc est hæc musa: ex cuius p̄portiōe reliqua in as. uel in es. uel in. a. terminata declinari possint. ut hic æneas æneæ. hic anchises anchisæ. hic byrrhia birrhia hæc terra terræ. Sed quæret fortasse quispiā quid mihi uolui: cū noiatuis articulos adieci: quos in aliis casibus suppressi: aut q̄ fuit causa discedēdi ab oibus grāmaticis antiquis & iunioribus: qui noia cū articulis per oēs casus inflectunt: sequēdi uero unū iōannē Palstranā: qui etiā noiatuis articulos detraxit: Ego ut in hac quæstiōe dicā semel quod sentio: nō possū satis mirari: cur scriptoribus latinæ grāmatices placuerit nomia cū articulis declinare: cū in seriē ofonis nūquā latini articulos admittāt: qbus reliquæ oēs linguæ utunt. aut articuli noibus p̄positi quid ad generis distinctionē cōferre possint: cū musa nō p̄pterea fœmininū sit: quia declinat cū hæc: sed declinat cū hæc p̄pterea quod est fœmininū uel rōne significatiois: uel quia in. a. terminat. Sed uideo quid illos deceperit: quod scilicet cū grāmaticæ latinæ scriptores toti ex græcis p̄deāt: puta uerūt eandē esse generis rationē apud utrosq;. Græci nāq; cū in seriē ofonis articulos admittāt: interrogāti musa cuius generis est: respōdebūt fœminini: quia declinatur & p̄fertur cū articulo fœminino: q̄ ratio apud latinos nullius ē momēti: cū latinus sermo quēadmodū diximus: articulis utat. Cur igr̄ dicet quispiā articulos noiatuis p̄posuisti Nimirū ut pueris adhuc rudibus: & q̄ nōdū per regulas possunt genus distinguere: habeant quasi generis indicē illius nois quod declinat: idq; in ipsa statim declinatiois prima positiōe iufficit: cū in cæteris casibus ipedimēto potius q̄ adminiculo sit. Cū uero ad secundū huius opis librū puenerint: nō placebit mihi iā illa ratio: quod n. usa p̄pterea generis ē fœminini: quia declinat cū hæc: qn̄ potius ex rōne significatiois p̄ illā regulā. Mascula sūto tibi q̄si mascula. fœmineūq; Sit q̄si fœmineū. aut rōne terminatiois per illā. Nomē quod sit in. a. finitū dic muliebre. De secūda nois declinatione.

Secūda declinatio sex habet nominatiui positiones. er. ir. ur. um. us. eus. diphthongō.

no terminationis p̄terea.

no q̄ declinatiois nulli est neutrū nois.

no quare ponit articulos in nominatiuo (nō in alijs casibus).

quæ ultima terminatio tantum græcorum est: sed in. er. ir. ur. tantum est masculinorum: ut hic puer pueri. hic uir uiri. hic satur saturi. in. um. foeminarum & neutrorum. ut hæc glycerium glycerii. hoc templum templi. In us. masculinorum. foeminarum. neutrorum. ut hic dominus domini. hæc pyrus pyri. hoc pelagus pelagi. In eius diphthongo masculina sunt tantum. ut hic pentheus pethei. Huius declinationis duo ponit nomina alterum masculinum ex cuius proportione etiam foemina declinant. Alterum neutrum ad cuius similitudinem etiam propria nomina foeminarum in um terminata in singulari declinantur. Sed cum omnia nomina primæ declinationis æquisyllabica sint: hoc est parium syllabarum in nominatio & in genitio: secundæ declinationis in. ir. ur. finita crescunt in genitio una syllaba in. um. us. æquisyllabica sunt. In. er. eus. partim crescunt in genitio partim sunt æqualium syllabarum. De tertia nominis declinatione. Tertia nominis declinatione terminationes habet nominatiui circiter sexaginta: quarum tamen litteræ terminales sunt undecim: partim masculinorum: partim foeminarum: partim neutrorum: partim communium duorum siue trium. In. a. e. o. c. d. l. n. r. s. t. x. ut hoc emblemma emblematis. hoc mare maris. hic sermo sermonis. hæc uirgo uirginis. hic & hæc homo hominis hoc lac lactis. hic bogud bogudis. hic sal salis. hoc animal animalis. hic titan titanis. hæc syren syrenis. hoc nomen nominis. hic cæsar cæsaris. hæc mulier mulieris. hoc torcular torcularis. hic & hæc pauper pauperis. hic & hæc & hoc par paris. hic stipēs stipitis. hæc seges segetis. hoc corpus. oris. hic hæc miles. itis. hic & hæc & hoc prudēs prudētis. hoc caput capitis. hic calix. icis. hæc perdid. icis. hic & hæc & hoc felix felix. Sed in hac declinatione duo tantum exemplaria posuimus: alterum masculinum ex cuius proportione foemina quoque & duorum generum declinari possent. alterum neutrum ad quod reliqua huius declinationis neutra sunt referenda. Illud quoque aduertendum generos esse aut isosyllabicos. id est æqualium syllabarum aut perisosyllabicos. id est pluriusyllabarum: quæ aut crescunt una syllaba aut duabus. ut hoc mare maris. hic sermo sermonis. hoc iter itineris. Pauca minuunt una syllaba. ut hic Iupiter iouis. quod tamen ex hic Iupiter & hic iouis declinat. De quarta nominis declinatione. Hæc declinatio terminationes habet nominatiui duas in. us. masculinorum & foeminarum. in. u. neutrorum: quæ in singulari non declinant: in plurali declinabilia sunt. ut hic sensus sensus. hæc manus manus. hoc cornu cornu. plurali cornua cornuum. Itaque duo exempla posuimus: quia ex proportione

Nominatiuo hoc templum. Genitiuo templi.
 Datiuo templo. Accusatiuo templum.
 Vocatiuo o templum. Ablatiuo a templo.
 Plurali nominatiuo templum. Genitiuo templorum.
 Datiuo templis. Accusatiuo templum.
 Vocatiuo o templum. Ablatiuo a templis.
 Tertia declinatio nominis.

Nominatiuo hic sermo. Genitiuo sermonis.
 Datiuo sermoni. Accusatiuo sermonem.
 Vocatiuo o sermo. Ablatiuo a sermone.
 Plurali nominatiuo sermones. Genitiuo sermonum.
 Datiuo sermonibus. Accusatiuo sermones.
 Vocatiuo o sermones. Ablatiuo a sermonibus.
Nominatiuo hoc tempus. Genitiuo temporis.
 Datiuo tempori. Accusatiuo tempus.
 Vocatiuo o tempus. Ablatiuo a tempore.
 Plurali nominatiuo tempora. Genitiuo temporum.
 Datiuo temporibus. Accusatiuo tempora.
 Vocatiuo o tempora. Ablatiuo a temporibus.

Quarta declinatio nominis.

Nominatiuo hic sensus. Genitiuo sensus.
 Datiuo sensui. Accusatiuo sensum.
 Vocatiuo o sensus. Ablatiuo a sensu.
 Plurali nominatiuo sensus. Genitiuo sensuum.
 Datiuo sensibus. Accusatiuo sensus.
 Vocatiuo o sensus. Ablatiuo a sensibus.
Nominatiuo hoc verum. Genitiuo verum.
 Datiuo verum. Accusatiuo verum.
 Vocatiuo o verum. Ablatiuo a verum.
 Plurali nominatiuo verum. Genitiuo verum.
 Datiuo veribus. Accusatiuo verum.
 Vocatiuo o verum. Ablatiuo a veribus.

Non omnia 2^a declinationis res
 contra in genio sig²

duo sunt feminatioes
 nominatiui in 3^a declinatione

quæ sunt flexiones

quæ sunt flexiones
 nominatiui in 3^a declinatione

masculinorū fœminina quoq; declināf. De uarietate genitiui qui in us. uel in. uis. exit & datiuū qui in. u. uel ui. libro sequenti plenius disputari sumus.

De quinta noīs declinatione. Quinta declinatio positionē habet nomiatiui unam tantū. & sūt huius declinatiōis noīa oīa fœminina: præter quā hic dies pro solis ambitu diurno: & ab eo cōpositū hic meridies. Nā hæc dies pro tpe multitudinis numero

caret: quēadmodum & cōplura alia huius declinationis noīa. Sed cum duo huius tantū ordinis reperiantē integra in numero plurali. hic dies diei. hæc res rei. placuit masculinū eligere ex cuius similitudine: reliq; oīa q̄ fœminina sūt declinent in iis casibus quos habēt. De triplici genitini diuersitate libro sequenti disseremus. De noībus adiectiuis primæ & secūdæ declinatiōis. Nomina adiectiua aut sunt primæ & secūdæ declinatiōis. aut sūt tertiæ quia quartæ & quintæ sicut nullū est nomē græcū: ita etiā nec adiecti uū. Si sunt primæ & secūdæ declinationis tres habēt uarias nomiatiui terminatiōes in us. a. um. uel in er. a. um. ut bonus bona bonū. tener tenera tenerū. Itaq; unū ponit huius ordinis exēplū per quod reliqua similia noīa & pnomina & picipia declinent. Si adiectiua sunt tertiæ declinatiōis. aut declinant per tres articulos & unam terminationē. ut hic & hæc & hoc prudens. aut per tres articulos & duas terminationes ut hic & hæc breuis & hoc breue. aut per tres articulos & tres terminatiōes. ut hic acer. hæc acris. hoc acre. q̄ posuimus quasi exēplaria reliquorū nominū pronominū & participiorū: quæ ad tertiā noīs declinationē referunt. Sed est animaduertendū quoties in uno casu duæ sunt terminatiōes priorem generis esse masculini uel fœminini posteriorē uero tantū neutri. ut in accusatiuo prudentē: breuē: acrem communia sunt quorū generū. prudēs uero. breue. acre generis sunt neutri. Eodē modo in uocatiuo breuis ad masculinū & fœmininū p̄inet. breue ad neutrum. Eodē præterea modo in nomiatiuo actō & utō pluralibus prudētes. breues. acres. masculina & fœminina sūt. prudētia. breuia. acria. neutris tantū modo iungunt. Ablatiuus tamē cū duas habet terminatiōes indifferēter utraq; tribus generibus copulari potest

no q̄ noīa q̄ declinane p̄ q̄ declinationes oīa sūt minima. p̄ hæc dies ex f̄yō posita.

hec dies p̄ tpe fœminine (z caret numero multitudinis) & complura alia huius declinationis noīa.

hec dies p̄ tpe reo f̄yō res rei integ sūt

Quinta declinatio noīs.

N Omiatiuo hic dies. Genitiuo diei

Datiuo diei. Accusatiuo diem.

Vocatiuo o dies. Ablatiuo a die.

Plurali ntō dies. Genitiuo dierum.

Datiuo diebus. Accusatiuo dies.

Vocatiuo o dies. Ablatiuo a diebus

De adiectiuis primæ & secūdæ. d.

N Omiatiuo bon⁹. a. um. Gtō boni. e. i.

Datiuo bono. e. o. Actō bonū. ā. um.

Vocatiuo o bone. a. um. Abla. ā bono. a. o.

Plurali ntō boni. e. a. Gtō bonorū. arū. orū.

Datiuo bonis. Actō bonos bonas bona.

Vocatiuo o boni. e. a. Ablatiuo ā bonis.

Adiectiua tertiæ declinatiōis.

N Omiatiuo hic & hæc & hoc prudēs.

Genitiuo prudētis. Datiuo prudēti.

Accusatiuo prudentē & prudens.

Vocatiuo o prudēs. Abla. ā prudēte uel. ti.

Plurali ntō prudētes & prudētia.

Genitiuo prudētīū. Datiuo prudētibus.

Accusatiuo prudētes & prudētia.

Vtō o prudētes & tia. Abla. ā prudētibus.

N Omiatiuo hic & hæc breuis & hoc. e.

Genitiuo breuis. Datiuo breui.

Accusatiuo breuem & breue.

Vocatiuo o brruis & breue. Abla. ā breui.

Plurali ntō breues & breuia.

Genitiuo breuiū. Datiuo breuibus.

Accusatiuo breues & breuia.

Vtō o breues & breuia. Ablatio. a breuib⁹.

N Omiatiuo hic acer. hæc acris. hoc. e.

Genitiuo acris. Datiuo acri.

Accusatiuo acrē & acre. Vtō o acer acris. e.

Ablatiuo ab acri. Plurali ntō acres acria.

Genitiuo acriū. Datiuo acribus.

Actō acres & acria. Vtō o acres & acria.

Ablatiuo ab acribus.

no p̄ terminatiōe ablatiui nisi generis sit in noīb; adscipis p̄ 3. decli. in f̄yō

ut a prudente uel prudētī uīro: muliere: animali. Quod uero in genitiuo plurali quidā dicunt prudentū uel prudētium: prudētū abscisum est a prudētīu: sicut cælestū & agrestum a cælestiū & agrestiū. De noībus irregularibus. Sunt quædā noīa q̄ nō sequūt pportionē nominū regulariter declinatorū: de quibus libro secūdo sumus dicturi. sed iam ab initio pueri exercendi sunt in quadā irregularitatis prægustatione. itaq; hoc in loco posuimus pauca noīa: in quibus maxima uidebat esse uarietas. nominatiuo hæc domus: quod tum per secundā: tū per quartā: tū per utrāq; noīs declinationē inflectit. Ambo & duo q̄ & si ad primā & secundā noīs declinationē referunt: magnā tamē ab ea diuersitatē habent. Plus quoq; quod tametsi tertiæ est declinationis: in singulari generis est tantū neutri: in plurali uero cōmune triū generum reperitur. Genitiuo domi uel domus: sed domi ut dicit ualla significat domū ubi quis manet. ut iū domi. expecta me domi. & non domus. Posterior uero genitiuus qui ē quartæ ipsum ædificiū & corpus significat quod parietibus & tecto constat: ut partē domus demolitus sum. pro familia quoq; sed figurate quartæ est declinationis. ut habeo rationē domus meæ. i. familiae. Datiuo domui tantū quartæ est. Accusatiuo domū tā secundæ quā quartæ. Vocatiuo ō domus tantū quartæ. Ablatiuo ā domo tantum secundæ. Plurali nominatiuo domus tantū quartæ. Genitiuo domorū uel domuū tā secundæ q̄ quartæ. Datiuo domibus tantū quartæ. Actō domos tantum secundæ. Vocatiuo ō domus. Ablatiuo ā domibus tantū quartæ.

Nominatiuo plurali duo. hoc nomen sicut & reliqua numeralia caret numero singulari: nec retinet pportionē adiectiuorū primæ & secundæ declinationis. Quare uisum est hoc nomē cū sibi simili ambo per oēs casus explicare: ut illorū irregularitas magis appareat. Illud uero quod pro genere masculino duos uel duo: ambos uel ābo in accusatiuo posuimus quia rarum est: testimonio indiget. Vergil. xi. æn. Si duo præterea tales idea tulisset terra uiros. Horatius. i. sermo. Duo si discordia uexet inertes. Idē. ii. ser. Præterea ne uos titillet gloria iure iurādo obstringā ambo. Et Mar. septio epigra. Elisiū possidet ambo nemo pro duos & ambos. De pronominis declinatione. Quindecim sūt pnoīa: quorum nulla est dubitatio apud grāmaticos iuniores: q̄ oīa ad quattuor genitiui diuersitates reducunt: unde factæ sunt quattuor pronominum declinationes. Per primā tria declinant. Ego. mei. tu. tui. gō sui q̄ tamē apud antiquiores alteros habere genitiuos quā iā exoleuerūt: mis. tis. iis. i quorū locū inaccesserūt meus. tuus. suus: Ennius apud priscianū. Ingēs cura mis est cōcordibus æquiperare. & Platus in penulo. Da diem hūc sospitem rebus mis agēdis. Tis quoq; gō idē auctor in milite glorioso utitur: atq; iterum in mercatore. Sis uero nusquā reperit suspicamur tamē fuisse apud antiquiores ex pportione

Nomina irregularia.

- N Omīatio hæc dom⁹. Gō domi uel dom⁹
- Datiuo domui. Accusatiuo domū.
- Vocatiuo ō domus. Ablatiuo ā domo.
- Plurali ntō dom⁹. Gō domorū uel domuū
- Datiuo domibus. Accusatiuo domos.
- Vocatiuo ō domus. Ablatiuo ā domibus
- N Omīatiuo plurali duo duæ duo.
- Genitiuo duorum duarum duorum.
- Datiuo duobus duabus duobus.
- Accusatiuo duos uel duo duas duo.
- Vocatiuo ō duo duæ duo.
- Ablatiuo ā duobus duabus duobus.
- N Omīatiuo plurali ambo ambæ ambo.
- Genitiuo amborū ambarū amborū.
- Datiuo ambobus ambabus ambobus.
- Accusatiuo ambos uel ambo ābas ambo.
- Vocatiuo ō ambo ambæ ambo.
- Ablatiuo ab ambobus ambabus ambobus.
- N Omīatiuo hoc plus. Genitiuo pluris
- Datiuo plurū. Actō plus. Vtō ō plus.
- Ablatiuo ā plurā. Nominatiuo plurali plures & plura. Genitiuo plurium. Datiuo pluribus. Accusatiuo plures & plura. Vocatiuo ō plures & plura. Ablatiuo a pluribus.

sup. hoc nō p̄. cōtule calep.

Interest inter her. f. domi. in genitiuo.

duos. i. duo. ambo. i. gen. masc.

Quæ sunt declinatōes pno. Per primā declinatōem. Ego. mei. tu. tui. gō sui. q̄ tamē apud antiquiores alteros habere genitiuos quā iā exoleuerūt: mis. tis. iis. i quorū locū inaccesserūt meus. tuus. suus: Ennius apud priscianū. Ingēs cura mis est cōcordibus æquiperare. & Platus in penulo. Da diem hūc sospitem rebus mis agēdis. Tis quoq; gō idē auctor in milite glorioso utitur: atq; iterum in mercatore. Sis uero nusquā reperit suspicamur tamē fuisse apud antiquiores ex pportione

one illorū mī s̄ t̄ s̄. Sed inter hos binos genitiuos auctore ualla illa nimirū differentia fuit: quod mī s̄ t̄ s̄. actiue significabant. meī tui sui passiue. ut cura mī s̄ quod dixit ennius. i. cura quā ego habeo. cura mei. i. quā de me habetur. Ouidius in epistola laodomiā. Sit tibi cura tui. sit tibi cura mei. Eadē quoq; differētia est inter nostrū uel n̄r̄i: & inter uestrū uel uestri: quia nostrū & uestrū actiue accipiunt: nostri & uestri passiue.

*quod n̄r̄i uel uerū
Mei tui sui
Mei tui sui*

*Nostrum Vestrum
Nostrum Vestrum*

Prima declinatio pronominis

N Ominatiuo ego. Genitiuo mei.
Datiuo mihi uel mi. Actō me.
Ablatiuo ā me. Plurali ntō nos.

Genitiuo nostrū uel nostri. Datiuo nobis
Accusatiuo nos. Ablatiuo a nobis.

N Omiatiuo tu. Gtō tui. Datiuo tibi.
Actō te. Vocatiuo ō tu. Abla. ā te.
Plurali ntō vos. Gtō v̄m uel v̄r̄i. Dtō vo
bis. Actō vos. Vocatiō o vos. Abl. ā uobis
Gtō sui. Datiuo sibi. Accusatiuo se.
Ablatiuo ā se. Plurali Genitiuo sui.

Datiuo sibi. Accusatiuo se. Ablatiuo ā se.

N Omiatiuo hic hęc hoc. Gtō huius.
Datiuo huic. Actō hunc hanc hoc.
Ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. Plurali
nomiatiuo hi hęc hęc. Gtō horū harū horū.
Datiuo his. Actō hos hos hęc. Abla. ab his.

N Omiatiuo iste ista istud. Gtō istius.
Datiuo isti. Actō istū istam istud.
Ablatiuo ab isto ab ista ab isto. Plurali no
minatiuo isti istę ista. Genitiuo istorū istarū
rum istorū. Datiuo istis. Accusatiuo istos
istas ista. Ablatiuo ab istis.

pinaue surgit. Et ouidius. xiiii. meta. hic quoq; mi metuēdus erat. Atq; ē cōtrario me
in accusatiuo usitatū est: cū apud antiquos tragœdiarū scriptores mehe ab eo quod est
mihi Fab. Quintilianī aetate ut ipse dicit sua scriptum reperiret: sicut nunc me ab eo
quod est mi reperit: sed ut diximus quēadmodū saculū eruditius mi quādōq; recepit:
ita mehe penitus repudiavit. Genitiuo sui. laborat Priscianus & quidē frustra meo iu
dicio: conaturq; demonstrare cur genitiuo sui nomiatiuo careat: atq; i utroq; numero cur
easdē uoces habeat. Sed nos qui usu oīa pbaturi sumus ideo nomiatiuo carere dicimus
quia i usu nusquā reperit. Ideo utriusq; numeri similes esse casuū uoces: quia hoc usus
habet. V sus aut quā melior dari possit ratio: q̄ quod usus est: ego nō intelligo. Datiuo
sibi. Quintilianus libro primo ait. sibe & quare scriptū in multorū libris est. Sed an
hoc uoluerint auctores. nescio. Titū liuium ita usum ex pediano cōperi: qui & ipse eū
sequebat: hęc nos. i. littera finimus. De secūda pronominis declinatiōe. Ad hanc
declinationē quinq; pronomina referunt: quæ hic per numeros & casus explicant. &
oīa mittūt gtm̄ in ius. & ablatiuū in. i. præterq̄ huic ab hic hęc hoc: quod in fine assū
psit. c. Præterea est aduertendū quod in huius & eius. i. cōsonās est: in huic datiuo tū
cōsonās: tum uocalis reperitur. Vergilius primo geor. Huic a stirpe pedes temo protē

ut copia nostri. i. quæ de nobis ha
beē. ut Ouidius. iiii. meta. Ante ait
cmoriar q̄ sit tibi copia nostri. Co
pia nostrū. i. quā nos habemus. Sa
lustius i catilina. Sæpe maiores no
strum miserti plebis Ro. i. quos ha
buimus maiores. Sed quāquā dixi
mus hoc pronomē uocatiuo carere
Donatus habere illū in plurali opi
natur. Diomedes etiā in singulari
ut si exlamās dixeris ō ego iocelix.
ō nos felices. Sed quæret fortasse
quispiā cur substulimus genitiuos
illos mī s̄ t̄ s̄. cū ab aliis appositū
sint: atq; e diuerso cur adiecimus i
datiuo mī: quod nemo alius fecit?
Tam cupidus ō Antonī es rerū no
uarū: ut quod alii ponunt tollas: ad
das uero statim quod nemo posuit?
Ad quæ illud respōdemus nos tan
tum iis de rebus præcepta tradere:
q̄ sunt in usu latinī sermonis pro
batissimo. Nā quēadmodū supra
diximus genitiuos illos mī s̄ t̄ s̄.
eruditior ætas oblitterauit. in quo
rū locū substituit meus. tuus. suus.
Plautū uero & Ennium qui geniti
uis illis usi sūt: inter priscos aucto
res numerādos esse alibi testati su
mus. Mihi uero datiuus & si fre
quēter in usu reperiāt: mī quoq; nō
nūqnā apud idoneos auctores legi
mus. Vergil. vi. æn. Et mī genus a
ioue summo. Idem in eodē. Nō ulla
laborū ō uirgo noua mī facies ino

*9°
R°*

*Quam
Eurgno sui not carcat & in
vxoq; nūmo casū uocē hęc
R°
de dī. i. q̄ ḡ ḡ mōia. d̄ ari. i. ō.
h̄ m̄. i. p̄. ule. v̄ p̄. u. s̄. & m̄. i.
ḡ i. ō. i. 9. p̄. h̄. h̄. b̄. h̄. ḡ. ō. i.
ca. id. e. ḡ. h̄. u. ḡ. ḡ.
Rō. q̄ h̄. h̄. h̄. i. in. e. ḡ. et
h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄.
& h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄. h̄.
uoluntate & tunc illud.
est ḡ. s̄. u. a. n. c. & p̄. ḡ. /*

Synoniz. figura. sjs. l. ij.

tus in octo. Idem primo æn. Huic coniunx sicheus erat ditissimus agr. quibus in locis
i. cōsonās est: quia monosyllaba particula est huic. Disyllaba uero reperitur aliquā-
do: ut apud papinium libro primo theba. Lætus huic domo uideas dare iura nepotes.
Plautus in datiuo & ablatiuo plurali ab hic hæc hoc hibis dixit in Curgulione. para-
tissimi estis hibis pro his. Nec ē ab is. ea. id. quod in datiuo & ablatiuo plurali facit eis
uel iis in synæresim coeūtibus quē
admodū in noīatiuo plurali ei uel
ii. Cicero in epistolis nā ei causam
bibuli ualere cupiebant. Iuuenalis
implet & ad mœchos dat eisdem
ferre cynedis. de ii & iis exēpla om-
nibus in p̄mptu sunt. Nec fuerit
ab re hoc in loco illā uallæ differen-
tiā annotare. quod hic hæc hoc rē
primæ personæ demōstrat. iste ista
istud rem secundæ p̄sonæ. ille illa
illud rem tertiæ personæ. ut hic li-
ber quē ego habeo uel prope me ē:
iste liber quē tu habes uel prope te
est. ille liber quē aliquis habet aut
prope illum est. Vergil. primo æn.
Tuāq; hanc aiām effundere dextra
i. meam. Cicero in philippicis. re-
moue paulisper istos gladios. i. tu-
os. Vergilius primo æn. Hic illius
arma. i. iunonis de qua paulo ante
dixerat Quam iuno fertur. Priscia-
nus inter iste & ille hanc differētiā
esse uoluit: quod iste de spacio pro-
p̄inquire ille de longiore dicitur
in quo auidius a ualla refellitur: cū
hic & iste ad primā & secūdā p̄sonā
p̄tineant q̄ in sermōe quodāmodo
p̄sentes & p̄ximæ. Ille quod est ter-
tiæ personæ de rebus erit absentis
bus & lōgioribus. ut Vergilius in
vii. Hæc erat illa fames. i. hæc præ-
sens erat illa quā ante p̄dixerat An-
chises. & Terētius in andria. Hinc
illæ lachrymæ. hæc illa est miseri-
cordia. Aliquādo ille illa illud po-
nitur ad exprimendū dignitatē & eminentiā alicuius quē oēs nosse debeāt: ut quod di-
cimus Alexander ille magnus. Thales ille milesius. Ipse ipsa ipsum emphasim quādam
habet in se & uehementiam significat. & ideo reliquis p̄nominibus atq; etiā noībus
ad hoc exprimendū addit: ut ego ipse: tu ipse: ille ipse: sui ipsius: hic ipse: iste ipse. An-
tonius ipse: cæsar ipse: homo ipse. Antiquiores pro eo quod est ipse in genere mascu-
lino ipsus dicebant. Vt Terētius in andria. Ipsus dauos mihi dixit. Is ea id in eo quo
q̄ differt ab hic hæc hoc: quod is de rebus remotioribus: hic de p̄p̄inquirentibus dicit.
ut hic liber quē habeo & quasi præsentē demōstro. is liber quē tibi misi: aut quem tibi
mittā: quasi de absente loquor. Ab is ea id in acusatiuo im̄ pro eum in lege duodecim
tabularū apud Macrobiū in primo satur reperitur. Si nox inquit furtū factū sit: si im̄
aliquis occisit: iure cæsus esto. De tertia pronōis declinatiōe. ad hāc referūt pro-
nomina quinq; quæ proportione nominū adiectiuorū primæ & secūdæ declinatiōis
nominū inflectunt. ea sunt meus mea meū. tuus tua tuū. suus sua suū. noster nostra no-
strū. uester uestra uestrū. quæ ideo per omēs casus nō explicauimus quia ut diximus ex
proportione nominū adiectiuorū primæ & secūdæ nominū declinatiōis inflectuntur.

Nominatiuo ille illa illud. Gtō illius.
Datiuo illi. Accusatiuo illū illā illud
Ablatiuo ab illo ab illa ab illo. Plurali no-
miatiuo illi ille illa. Gtō illoꝝ illaꝝ illoꝝ
Datiuo illis. Accusatiuo illos illas illa.
Ablatiuo ab illis.

Nominatiuo ipse ipsa ipsum. Gtō ipsius
Datiuo ipsi. Actō ipsum ipsam ipsū.
Ablatiuo ab ipso ab ipsa ab ipso. Plurali
nomiatiuo ipsi ipsæ ipsa. Gtō ipsoꝝ ipsarū
ipsoꝝ. Datiuo ipsis. Accusatiuo ipsos
ipsas ipsa. Ablatiuo ab ipsis.

Nominatiuo is ea id. Gtō eius. Datiuo ei.
Accusatiuo eum eam id. Ablatiuo ab
eo ab ea ab eo. Plurali ntō ei uel ii eꝝ ea.
Gtō eorū earū eorū. Datiuo eis uel iis.
Accusatiuo eos eas ea. Ablatiuo ab eis. uel iis.
Tertia declinatio pronōis.

Nominatiuo meus mea meum.
Vocatiuo o mi mea meum.
Nominatiuo tuus tua tuum. Vtō caret.
Nominatiue suus sua suū. Vtō caret.
Nominatiuo noster nostra nostrū.
Vocatiuo o noster nostra nostrum
Nomiatiuo uester uestra uestrū. Vtō caret.

qd̄ interest. Dalla
hic. b. b. ad p̄. p̄. p̄.
ille. a. id. ad. 2. 3.
ille. a. id. ad. 3. 3.

ps̄. i. m. g. f.
iste. de. p̄. p̄. p̄.
ille. de. lō. g. i. o. r. e.
hic. iste. ad. 2. 2. 2.

hic. ad. 3. 3.

ipse. a. m. y. hō. in. se. q̄. d̄. i. z. u. e. h. e.
mentuz. f.

hic. de. p̄. p̄. p̄. p̄. p̄. p̄.
de. remotioribus. d̄. d̄.

Vocatiuū autē ab eo quod est meus mea meū expressimus ob eam causam quia non sequitur aliorū proportionē in genere masculino. Nā pro eo quod debuit esse mee mi dicendū est. Terētius in adelphis. O mi Aeschine o mi germane. Sed est hoc loco cōsiderādū illud quod ualla in secūdo libro elegātiatū scribit nō bene Priscianū sensisse cū putauit nihil interesse inter possessiua pnoia & genitiuos suorū primitiuorū. Nā

Omīatiuo hīc & hāc & hoc nās. Gtō atis
Ntō hīc & hāc & hoc vestras. Gtō atis.
Omnia pronōia carēt vocatiuo pter quam
noīatiuo tu. Nomīatiuo meus mea meum.
Nomīatiuo noster. a. um. Noīatiuo nostras.

De noībus p pnoīs secūda inflexis.

N Omīatiuo unus una unū. unius unni
Noīatiuo null⁹ nulla nullū. nulli⁹ nulli
Nominatiuo ullus ulla ullū. ullius ulli.
Nominatiuo solus sola solū. solius soli.
Nominatiuo totus tota totū. totius toti.
Nominatiuo alius alia aliud. alius ali
Noīatiuo alter altera alterū. alterius alteri.
Nominatiuo uter utra utrū. utrius utri.
Nominatiuo neuter neutra neutrū. ius. i.
Nominatiuo uterq; utraq; utrūq;. iusq;. iq;
Ntō alteruter alterutra alterutrū. ius. i.
Noīatiuo quis uel qui quæ quod uel quid.
Genitiuo cuius. Datiuo cui. Actō quē quam,
quod uel quid. Ablatiuo a quo qua quo uel. qui
Plurali ntō qui quæ quæ. Genitiuo quorum
quarum quorum. Datiuo quis uel quibus.
Actō quos quas quæ. Ablatiuo aquis uel qbus.

stratis. quorū tantū noīatiuos & genitiuos singulares expressimus: quia declinant. ex proportiōe nominū adiectiuorū tertiæ declinatiōis. Posuimus autē illa triū generū cōmunia cū alii duorū tantū posuerit: quod iuenio illa etiā neutris cōiuncta. ut Cicero in epistolīs ad celiū. Putares ne unquā accidere posse ut mihi uerba de essent: non solū ista uestra oratoria: sed hāc etiā leuīa nostratia. Cato quoq; censorinus Rex seleucus arma nostratia facit. Neq; ad mirū cū noīa etiā gentilia in. as. fnita. quorū hāc duo pnoīa in significatiōe & terminatiōe sunt simillīma cōia sint triū generū quēadmodū libro sequētī dicturi sumus. Omnia pnoīa. Ratio huius est quod illa pnoīa atq; etiā noīa tātū possunt habere uocatiuū: quorū demonstratio diffinit secūda personā pntē: & habēt significatiōē pnoīs tu in uocatiuo. Vnde primæ atq; tertiæ psonæ pnoīa uocatiuū nō habēt: quāquā Valla Prisciano astipulat suus sua suū posse uocatiuū habere ut si dixeris Benedicite dñm angeli sui. angeli sui uocatiuus est. Sed quēadmodū ille dicit: si nulla huiusmodi exēpla reperiant. ppterea quod raro sit opus huiusmodi sermōe ratio tamē ipsa tā ualida est: ut ea possimus esse cōtēti. De noībus per secūda declinationē inflexis. Hāc sūt nouē noīa cū suis cōpositis: q ipsa Diomedes atq; etiā omēs prope grāmatici ante Donatī tēpora pnoībus annumerāt. Ratio autē declinatiōis horū nominū libro sequētī differet: cū de prima nominū declinatiōe agemus. Sed interim de hoc noīe quis uel qui cū suis cōpositis dicamus. Sed illud in primis quod per quis

& li i noībus ita esse cōpertū sit. ut idē auctor pcepit: quia tantū ualet euādrius ensis quātū euādri ensis: in pnomibus illa ratio non ualet: Neq; enim idem est amor meus quod amor mei. Nā amor meus ē quē ego habeo amor mei est quē alius de me habet: quod tamē latine potius dicitur causa mea & causa mei. Ita q; possumus dicere rogo te hoc facias causa mea & causa mei. sed diuersa est in utroq; ratio: quia causa mea ē ut sic dixerim respectu illius amoris quo te psequor. causa mei uero respectu eius amoris quo tu me psequeris. Recte igitur Laurētius sensit quēadmodum supra memorauimus genitiuos primitiuorū pronominū mis. tis. sis. nostrū actiue significare. sed quia illi ab usu recesserūt: in locū eorū substituta esse meus tuus suus. quæ actiue significarent. eadē quoq; rōne noster & uester actiue sūt accipiēda sicut & illa nostrū uestrum primitiua: q; tamē in usu māserūt: quēadmodū & illa passiuua nostri uestri.

De quarta pnoīs declinatiōe. Ad hāc duo tantū pnoīa referuntur nostras nostratis. uestras ue

amor me. amor mei. qd significat

Causa mea. Causa mei. No dicit

causa mea.

causa mei.

q; isti genitiuij. mis. tis. sis. nostrū actiue significare. sed quia illi ab usu recesserūt. in locū eorū substituta esse meus tuus suus. quæ actiue significarent. eadē quoq; rōne noster & uester actiue sūt accipiēda sicut & illa nostrū uestrum primitiua: q; tamē in usu māserūt: quēadmodū & illa passiuua nostri uestri.

noster. uester. actiue. dicitur. nostris. uestris. primitiua. actiue.

No Ratio q; pnoīa ream uocatiuo.

q; tenet inuentione

Pro drāz int quod & quid
quod tenet adiective & qd sub
stantive. ut p3.

comodum - sustine.
bonum

Qui in ablativo. est coetivus
generis

triplex est dicitur in copositis a
quis uel qui. ut p3.

interrogamus. per qui uero nunquam interrogamus: sed referimus. Fuit etiam quis apud antiquiores generis foeminini: ut apud Priscianum Plautus in uidualia: dicit mihi sodes quis ea est: quam uis ducere: atque ab eo compositum quisquam. Terentius in eunucho. Hinc oculis nostrarum quisquam non uidit. & in libro digestorum in titulo qui est de uerborum significatione lege cuius initium est. Si quis tam masculos quam foeminas complectis. Inter quod

etiam & quid illa est differentia: quod adiectiuum est: quid uero substantiuum. ut si dicam quod lucrum inde habes: & illud Socratis apud Ciceronem. Diu boni quod lucri est emori: non autem recte possis e contrario dicere quod lucrum aut quod lucrum: nimirum quia quod adiectiuum est: quod uero substantiuum. eadem quoque ratione dicimus aliquod commodum & aliquid commodi. quoddam bonum & quiddam boni: sed commodum & bonum substantiue accipienda sunt. Cuius in datiuo tum monosyllabum tum dissyllabum reperit: quemadmodum de huius supra dicebamus. Nam si in consonante desinit monosyllabum est: ut Vergilius primo anno. Cui pater intactam dederat: primisque iugarat. Tum uero dissyllabum est cum utraque uocalis per se pronuntietur neque altera alteram ferit. ut Terentianus in carmine sotadico apud Priscianum: quod constat duobus ionicis a maiori & tribus trocheis. Verum ut cuique est proximitas loci forori. Qui ablatiuus est trium generum pro masculino: Terentius in eunucho. qui cum cum parmenone. Pro foeminino Vergilius in xi. anno. Accam exaequalibus unam Qui cum partiri curas. Pro neutro Horatius in primo sermonum. Aut alio qui famosus magna cum libertate notabatur. Pro neutro quoque substantiuo idem in eodem Qui fit meccenas ut nemo quam sibi sorte. Quis uel quibus non tamen in ablatiuo quod alii posuerunt: sed etiam in datiuo reperit. Vergilius primo anno. Quis ante ora patrum troiae sub moenibus altis. & Sallustius. Quis precepit uti primum ueteres amicos magnis muneribus expleat. De compositis a quis uel qui. haec in triplici sunt differentia: quia quaedam reperiuntur quae particulas post se recipiunt: quaedam ante se. unum uero sibi ipsi preponit & postponit. hoc est quisquis quaequae quodquod uel quidquid. Quae recipiunt post se particulas: aut componunt cum quis aut cum quod. cum quod componunt quinque. quisque. quina. quisquam. quisputas. Cum qui quatuor. quicumque. quidam. quilibet. quiuis. Quisquis ut diximus sibi ipsi preponit & postponitur. Quae uero recipiunt ante se particulas componunt cum quis & sunt quinque. Aliquis. ecquis. nequis. nunquis. siquis. quae nominatiuo singulari. & ablatiuo mittunt foeminina in. a. atque etiam nominatiuum accusatiuum. & uocatiuum plurales. ut aliquis aliqua aliquod uel aliquid. plurali nominatiuo aliqui aliquae aliqua. actio aliquos aliquas aliquid. aliqui aliquae aliqua in uocatiuo si modo uocatiuum habet. eodem modo reliqua. Horatius primo sermo. Coccute nunquam tibi uitiorum in seuerit olim. Vergilius. iii. anno. Hic tibi nequa morae fuerint dispedia tanti. Idem libro. x. Rhoebe diu res si qua diu mortalibus ulla est. Vnusquisque rursum componit ab unus particula prepositiua & quae postposita: ut sit quarta ratio compositorum a quis uel qui.

- N** Omiatiuo quisque quaeque quodque uel quidque
- Quisquam. quaequam. quodquam. uel quidquam.
- Quispiam. quaequam. quodpiam uel quidpiam.
- Quisquam. quaequam. quodquam uel quidquam.
- Quisputas. quaeputas. quodputas. uel quodputas
- Quicumque. quaecumque. quodcumque. uel quidcumque.
- Quidam. quaedam. quoddam uel quiddam.
- Quilibet. quaelibet. quodlibet uel quidlibet.
- Quiuis. quaeuis. quoduis. uel quiduis.
- Quisquis. quaequae. quodquod. uel quidquid
- Aliquis. aliqua. aliquod uel aliquid.
- Ecquis. ecqua. ecquod. uel ecquid.
- Nequis. nequa. nequod. uel nequid.
- Nunquis. nunqua. nunquod. uel nunquid.
- Siquis. siqua. siquod. uel siquid.

Vnusquisque unaquaeque unumquodque uel unumquodque
De prima graecorum declinatione. Cap. ii.
N Omiatiuo hic aeneas. Genitiuo aeneae.
Datiuo aeneae. Accusatiuo aenean.
Vocatiuo o aenea. Ablatiuo ab aenea.

De prima declinatione graecorum nominum. Cap. ii. Sermo latinus quemadmodum & caeterarum nationum linguae non usque adeo purus est: ut non aliquid sibi aliunde asciuerit. Cum uero magna illius pars a sermone graeco dependeat: non modo uoca

bulorum filiam ab eo traxit. uerū etiā cū litteratura quosdā casus mere græcos usurpauit. Vnde Quintilianus in primo his uerbis scribit. Recētiore instituerūt græcis nominibus græcas declinatōes potius dare: quod tamē ipsum nō semp fieri potest. Mihi aut placet latinā rationē sequi: quousq; patitur decor. Itaq; & nobis quoq; uisum ē: ne declinatōes latinas cōfunderemus cū græcis: in hūc locū nominū græcorū declinatōnē cōpingere: nō illā quidē mere græcā: sed ita digestā ut facile appareat quos casus ex græca declinatōe latini usurpare cōsueuerint. Sed est in primis cōsiderādū oīa græca generis esse aut masculini: aut fœminini: aut neutri. nā eōmunis duorū rara sunt: referendaq; esse uel ad primā uel ad secundā uel ad tertiā latinorū declinatōnē. Et quia tertiā declinatō fere in noībus ppriis græcorū usurpat: quorū rarus est usus in numero plurali: tantū singularē explicauimus: cū p̄sertim pluralis ad declinatōnē plerūq; latinā referat: nisi quod genitiuus pluralis qui a græcis semp terminat in. on. aliquādo a latinis usurpat. Martialis primo epigram. Tota notus in urbe martialis Argutis

*De declinatōib; græcis
quæ nō hēnt numerū plē*

Nominatiuo hic anchises. Gtō anchisæ.

Datiuo anchisæ. Accusatiuo anchisen.

Vocatiuo ō anchise. Ablatiuo ab anchise.

Nominatiuo hæc calliope. Gtō calliopes.

Datiuo calli ope. Accusatiuo calliopen.

Vocatiuo ō calliope. Ablatiuo a calliope.

De secūda græcorū declinatōe.

Nominatiuo hic androgeos. Gtō androgeo.

Datiuo androgeo. Accusatiuo Androgeo.

Vocatiuo ō androgeos. Ablatiuo ab androgeo.

Nominatiuo hic logos. Genitiuo logi.

Datiuo logo. Accusatiuo logon

Vocatiuo ō loge uel logoss. Ablatiuo ā logo

Nominatiuo hoc ilion. Genitiuo ilii.

Datiuo ilio. Accusatiuo ilion.

Vocatiuo ō ilion. Ablatiuo ab ilio.

Nominatiuo hic tereus. Gtō terei uel tereos.

Datiuo terei. Accusatiuo terea.

Vocatiuo ō tereu. Ablatiuo ā tereo.

es masculinorū tantū: q̄ apud illos mittunt genitiuū in. u. referūtutq; ad primā declinatōnē latinā. ut hic æneas æneæ. hic anchises anchisæ. Vsurpat aut in his noīatiuus quia nullū nomen latinū reperit in as. aut in es terminatū quod huius sit declinatōis. Vsurpat quoq; accusatiuus quādo in. n. desinit cū uocali noīatiuū. ut ænean. anchisen. Nā cū. m. æneam. anchisam aceusatiui sunt latini. Vsurpant præterea uocatiui ō ænea ō anchise uel anchisā finali p̄ducta. nā latini essent ō ænea ō anchisā finali correpta. Ablatiuo ab ænea ab anchise quo casu quoniā græci carēt. ab ænea mere latinus est: ab anchise: ex græce declinatōis similitudine q̄ datiuū in. e. longū misit: quoniā ab anchisā latinū esset. Ex p̄portōe nominū in es desinentiū declinant noīa patronimica masculina finita in des: q̄ oīa sunt græca: nisi quod ad imaginē græcorū ausi sunt latini q̄dā pauca deducere. ut a Scipione Vergilius fecit scipiades a memnio lucretius memniades. Secunda græcorum declinatō est desinentiū in in. æ. & in. i. fœmininorū tantū: quæ apud illos mittūt gtm in. es. atq; etiā aliquādo in. as. cū scilicet noīatiuus in a. longū purūq; desinit. uel in da. uel in ra. uel in tha. ut hæc hermenia hermenias: unde ē liber aristotelis peri hermenias. i. de interpretatiōe: hæc leda ledas. hæc mera me

quæ sunt declinatōes græcæ

ras. hæc martha marthas. ad cuius genitiui similitudinē latinī quoq; fecerūt familia fami-
 lias. . terta terras. referunt aut ad primā declinationē latinā. Sed terminatorū in
 e. latinī oēs casus usurpāt. ut hæc calliope. calliopes. calliope. calliopē. ō calliope. ā calli-
 ope. quī casus & si mere latinus est ut diximus: tamē in terminatiōe datiuo filis est. lati-
 ne tamē sub alia terminatiōe declinant: hæc colliopeia. æ. Vergilius in bucolicis. Or-
 pheī calliopeia lino formosus apollo. Eodē modo a penelope. es. penelopeia. æ. Idem in
 priapeia. mens erat in cunno penelopeia tuo. Sic p̄terea helene. es. helena. æ. nympe
 es. nympha. æ. circe. es. circe. æ. Ad horū proportionē declinant noīa patronymica. fœ-
 minina in ne. ut hæc nerine. es. adastrine. es. i. filia nereī & adastri. Tertia græcorū at-
 ticorū declinatio que ad secundā latinorū referri possunt: est desinētiū in os. longū ma-
 sculinorū & fœmininorū. & in on. æque lōgū neutrorū: mittūtq; apud illos gtm̄ & da-
 tiuū in. o. & actm̄ in. on. Vocatiuus filis ē ntō. Ablatiuus datiuo. ut hic androgeos. an-
 drogeo. androgeo. androgeon. ō androgeos. ab androgeo. Latini huius declinationis
 usurpāt nt̄m̄. ut hic androgeos.

Vergilius .ii. æñ. Androgeos of-
 fert nobis sociā agmina credēs.
 ubi os .longum est. & luuenalis
 Velificatus athos & q̄qd græ-
 cia mendax. Vsurpat quoq; ge-
 nitiuus. ut apud Vergiliū. vi.
 æñ. In foribus lætū androgeo
 tum p̄dere p̄enas. Vbi andro-
 geo gtm̄ esse atticū seruius ibi-
 dem ostendit. Paulus quoq; apo-
 stolus in epistola corinthiorum
 prima hieronymo interprete .
 Ego quidē sum pauli. ego autē
 apollo: quī genitiuus est atticus
 neq; est indeclinabile: ut quidā
 in eo loco delirant. sed declinat
 per hanc declinationē hic apol-
 los. apollo. apollo. apollon. o a-
 pollos. ab apollo. Idem hierony-
 mus ablatiuū: quī datiuo similis est: protulit in eadē epistola dicēs. de apollo at̄ fratre
 notū uoībs facio. accusatiuū quoq; atticū ptulit in. o. idem hieronymus i epistola ad
 titum dicēs. Zenam legisperitū & apollo solcite permittite. & Vergilius primo geor.
 Aut atho aut rhodopen atq; alta ceraunia telo deiicit. Nā sic legēdū esse ratio suadet
 cū accusatiuus in on. huius declinatiois finalē debeat pducere: quia per. o. mega scri-
 bitur a græcis. sed quod hoc in loco breuis reperit fit rōne sequētis uocalis: ut apud
 eundē in bucolicis. Te corydon o alexi: trahit sua quēq; uoluptas. Referūt aut huius-
 modi noīa ad secundā nomis declinationē. Quarta declinatio græcorū est desinē-
 tiū in os. masculinorū & fœmininorū. & in on. neutrorū: mittūt apud illos gtm̄ in
 u. & datiuū in. o. & actm̄ in. on. Vocatiuū in. e. uel in os. neutrorū uero in. on. ablati-
 uus similis est datiuo. Latini huius declinatiois frequēter usurpāt nt̄m̄. ut hic logos.
 hæc abydos. hoc ilion. quia nullū latinū huius ordinis in os termiat aut in on. Vsur-
 pant quoq; actm̄. ut logon. abydon. ilion. & uocatiuū. ut ōloge uel logos. ō abyde uel
 abydos. ō ilion. Datiuus & ablatiuus æque graci sunt & latini. Referunt hæc quoq;
 noīa ad secundā declinationē latinā. Quinta declinatio græcorū quæ est crescētiū
 in genitiuo masculinorū fœmininorū neutrorūq; uarias habet noīatiui termiatiōes
 quorū in eis diphthongon desinētia referunt ad secundā declinationē. Vsurpat ue-
 ro ā latinis noīatiuus: quia nullū nomē latinū in eis diphthogon desinit. & geniti-
 uus in eos. uel in ei. diphthongon: quia in ei. solutas latinū est. & datiuus in ei. dip-
 thongon: & accusatiuus in ea. & uocatiuus in eu. ut tereus. pentheus. orpheus. Tere-
 os uel terei. pentheos penthei. orpheos orphei. Teri. penthi. orphi. Tereu. pentheu.
 orpheu. Martialis in distichis. Flet philomena nefas incesti tereos. & quæ. Vergil. in
 bucolicis. Aut ubi mutatos terei narrauerit artus. Idem i eodē orphei calliopeia lino

Nominatiuo hæc sappho. Genitiuo sapphus.

Datiuo sappho. Accusatiuo sappho.

Vocatiuo ō sappho. Ablatiuo ā sappho.

De tertia græcorū declinatione.

Omiatiuo hic pan. Genitiuo panos.

Datiuo pani. Accusatiuo pana.

Vocatiuo ō pan. Ablatiuo ā pane.

Nominatiuo hæc lampas. Gtō lampados.

Datiuo lampadi. Accusatiuo lampada.

Vocatiuo ō lampas. Ablatiuo ā lampade.

Nominatiuo hoc epigrāma. Gtō epigrāmatos

Datiuo epigrāmati. Accusatiuo epigrāma.

Vocatiuo ō epigrāma. Ablatiuo ab epigrāmate.

o. apollo. qm̄ atticus

formosus apollo. & i eodē. orpheusq; i mediō posuit siluasq; sequētes. Idē primo georg.
 Te perdidit orpheu q; tātus furor. & Horatius primo sermonū. Pentheu rector the-
 tarū. & Ouidius. Accipe me capaneu. cineres miscebimus inqt iphias: qui casus sem-
 per a latinis usurpat. Quod uero diximus genitiuos in ei. diphthōgon desinētes græ-
 cos esse: oēs grāmatici dicūt datiuos esse pro genitiuis: quare nihil refert genitiui an-
 datiuui sint. Noīa quoq; fœminina in. o. longū desinētia q; apud græcos in. oos mit-
 tunt gtm: & reliquos casus in. o. usurpant a latinis in oibus casibus: gtm tamē per sy-
 nœretim usurpant in. us. ut sappho sapphus. clio clius. mantho manthus. dido didus
 Ouidius in epistola Sapphus an nisi legisses auctoris nomīa sapphus. Idem in pri. de
 arte. Nō mihi sunt uisæ clio cliusq; sorores. Vergilius. Fatidicæ māthus & thusci fi-
 lius amnis. Nā quod quidā uoluerūt huiusmōi noīa ad tertiā declinātionē referre: at
 q; gtm mittere in onis. ut declinent sappho sapphonis. dido didonis. calypso calipso-
 nis: irrident a quintiliano his uerbis. Neq; enī calipsonē dixerim ut iunonē: quāquā
 secutus antiquos C. cæsar utitur hac rōne declinādi: sed auctoritatē cōsuetūdo supe-
 rauit. Phocas p̄terea grāmaticus nō contēendus in declinātiōe græca scribit. errāt
 qui didonis aut manthonis gtm dicūt: & uocū asperitas & ueterū auctoritas eiusmōi
 declinātionē repudiāt. Ex hac igit rōne emēdandus est uersus ille in priapeia Ver-
 giliū. Penelopes primā didonis prima sequat. Penelopes primā didus si prima sequat.
 & in argumēto quodā æneidīs uergilianæ. Hospitioq; usus didonis cuncta benignæ:
 pro eo quod est: hospitioq; usus didus per cuncta benigne. Nā in utriusq; uersus con-
 structōe didus potius q; didonis desiderat: quāquā Macrobius & Seruius Quintilianū
 phocæq; auctoritate neglecta Cæsare cū antiquitate sequunt: dido didonis & reliqua
 similia ad eundē modū declinantes. Accusatiuus in. o. exit. ut horatius. Aeoliis fidi-
 bus canentē sappho: & Vergilius. iiii. æn. Noīe dido sæpe uocaturū: ubi Seruius no-
 tat dido posse esse actm & uocatiuū. Idē in priapeia. atlantiadēq; calypso. & Ouidius i
 epistola didus. Miserāq; relinquere dido. Alia noīa huius declinātiōis mittūt gtm in
 os. ut hoc epigrāma epigrāmatos. hic pan panos. hæc lampas lāpados. Datiuū in. i. ut
 epigrāmati. panī. lampadi. Actm in a. os. genitiui mutata in. a. in masculinis & fœmī-
 ninis. nam neutra neutrorū ratiōne sequunt. ut hoc epigrāma accusatiuo epigrāma.
 hic pan actō pana. hæc lāpas actō lampada. Vocatiuū similit̄ habēt noīatiuo aut amit-
 tunt. s. ut o palla uel pallas. Qui oēs casus a latinis usurpant. genitiuus ut Vergilius
 viii. æn. Parrhasio dictū panos de more lycæi. & datiuus ut Papinius i achilleide. Pal-

ladi littoreæ celebrabat scyros
 honorē: nam datiuus est græcus
 cū in. i. breue terminet. Accusa-
 tiuus ut Martialis Pallada præ-
 tereo res agit illa tuas. Vocati-
 uus ab eo quod est pallas palla-
 tos o palla. Vergil. in. xi. Quin
 ego non alio digner te funere
 palla. ab eo quod est pallas palla-
 dis o pallas dicimus. In is uero
 desinētia quæ crescūt in gto: si

- Nominatiuo paris. Genitiuo paridis.
- Datiuo paridi. Accusatiuo parida uel parin.
- Vocatiuo o paris uel pari. Ablatiuo a paride.
- Nominatiuo hæc genesis. Gto geneleos.
- Datiuo genesi. Accusatiuo genesim.
- Vocatiuo o genesis. Ablatiuo a genesi.

habēt cōsonāteante os. actm in. a. mittūt: ut paris: paridos parida: eupolis eupolidos
 eupolida. nā quod Persius ait. Iratum eupolidē prægrādi cū sene pallas latinam decli-
 nationē secutus dixit. Mittūt etiā actm in. in. pariū syllabarū cū noīatiuo: ut hic paris
 parin. hic eupolis eupolin. Quod si uocalē habeāt i gto ante os: actm in in semp mit-
 tunt. ut adonis adonios adonin: tethys tethyos tethyn: cuius ablatiuū Plautus in epi-
 dico tethy protulit. d. tū ille prognatus tethy. genesis geneleos genesim a genesi: ho-
 rū genitiuus apud latinis par ē noīatiuo. usurpat tamē & græcus i os. ut Lucanus in
 pri. phar. Tethyos unda uagæ lunaribus æstuat horis. & quod citare solemus librū
 aristotelis perī geneleos: pro quo ignari declinātiōis græcæ dicunt perigeneos. Ad si-
 militudinē mittentiū gtm in dos. declinant noīa patronymica fœminina terminata
 in is. ut priamis. priamidis. priamidi. priamida. o priami. a priamide. Cap. quartū
 de barbara declinatione. Quod de græca declinatione paulo ante diximus cū noibus
 græcis plerūq; in latinā migrasse: idem nunc quoq; de barbara dicendū est hebraica

maxime: in qua religionis nostrae sacramenta iam inde ab initio scripta sunt. Constat enim ante natalem christianum annos circiter bis centum: iussu ptolemæi cognomento philadelphii: eius qui post ptolemæum lagi filium atque alexandri comitem proximus in ægypto regnavit: septuaginta interpretes veteris instrumenti libros ex hebraico sermone in græcū uertisse. Cumque utriusque linguæ uaria esset ratio non modo idiomatis uerum etiam litterarum: quod plerumque sunt apud hebreos: quarum uoces græci non agnoscunt: ausi sunt uiri illi plane doctissimi cum interpretarentur alias in alias commutare. Cumque hebraei non per casus & declinationes: sed per præpositiones & articulos nomina inflectant: ausi quoque sunt dictionum quarundam uastitate declinatione atque accentu græco mollire. Quasdam uero quæ illis uisæ sunt paulo contumaciores atque a græco sermone plurimum abhorentes indeclinabiles & sub accentu barbaro iacere permiserunt. Hos postea imitati sunt scriptores græci atque latini qui pro religione nostra initio plurima opera scripsere. Quorum aliqui fecerunt adhuc audacius quam illi primi. Septuaginta namque non sunt ausi ex abrahâ: iacob: ioseph eleazar quicquam imutare: quæ iuniores in abrahamus: iacobus: iosephus eleazarus uerterunt. Sed fortasse hoc recte illud omnino intolerabile quod dictiones barbaras accentu acuto in fine prolatas ausi sunt declinatione latina efferre. ut adam adæ. abraham abrahæ. matusalem matusalæ. iesus iesu. moyses moisi. Quod fieri nullo modo posse Priscianus libro quinto his uerbis testatur. Nomina barbara indeclinabilia non solum in am. sed in alias quoque litteras terminata nulla latina uel græca declinatione sunt moderanda: nisi transferantur in aliquam formam declinabilem: quod quidam historici fecerunt. ut abrahamus abraham Sed quia hic error adeo inualuit: ut neque possit: neque si fas sit extirpari debeat: nos quoque horum nominum declinationem non latinam neque græcam sed barbaram adiecimus: ne mirentur postea grammatici cum in sacris litteris legerint: ab adam: abraham: bel: dauid: adæ: abrahæ: belis: dauidis: & reliqua his similia. Per primam itaque declinationem barbaram declinat hic abrahâ: adam: matusalæ & alia huiusmodi: quia nullum nomen græcū sed neque latinum reperit quod in am. uel in em. terminetur: præter unum nequam & tantumdem a tantum & idem particula compositum quæ indeclinabilia sunt: quantum ad terminationem attinet. Quidquid non semper nostri eiusmodi nomina declinant: ipsa ut opinor ueritatis ratione coacti: quemadmodum neque ausi sunt declinare cherubim & seraphim: quæ pluralia sunt ab eo quod est cherub seraph. Pascha præterea ad hanc reduximus declinationem: quia nullum nomen neutrum in a. primæ declinationis reperit: præter unum polæta: quod Ouidius singulari exemplo sub hoc genere protulit. Iesus quoque ad secundam barbaram declinationem reduximus: quod & si partim latinæ partim græcæ declinationis similitudinem habet: tamen accentu acuto in fine profertur. Bel etiam sicut & michael israel ad tertiam reduximus barbaram declinationem: quod accentu acuto in fine profertur. nam latine hic belus beli declinari debuit. Nam bel primus assyriorum rex fuit quem diuinitatis honore dignum antiquiores putauerunt: quem postea beul latina declinatione dixerunt. Vergilius primo æneidæ. Qua belus & omnes a bello soliti: & in eodem de bello phœnicum rege & didus patre: qui a superiori bello ducebat originem. Auxilio beli genitor tum belus opimam uastabat cypron & uictor ditione tenebat. Moyses uero barbarum idcirco fecimus: quia hic moses. mosis. mosi. mosem. o moses. a mose declinari debuit. Iuuenalis tradidit arcano quodcumque uolumine moses.

N Omniatiuo hic abraham. Genitiuo abrahæ. Datiuo abrahæ. Actiue abraham.

Vocatiuo o abraham. Ablatiuo ab abrahâ.

Nominatiuo hoc pascha. Genitiuo paschæ.

Datiuo paschæ. Accusatiuo pascha.

Vocatiuo o pascha. Ablatiuo a pascha.

Nominatiuo hic iesus. Genitiuo iesu.

Datiuo iesu. Accusatiuo iesum.

Vocatiuo o iesu. Ablatiuo ab iesu.

Nominatiuo hic bel. Genitiuo belis.

Datiuo beli. Accusatiuo belem.

Vocatiuo o bel. Ablatiuo a belc.

Nominatiuo hic moyses. Genitiuo moisi.

Datiuo moisi. Accusatiuo moisem.

Vocatiuo o moyses. Ablatiuo a moise.

cherubim yphim. seraphim

polæta p. specie de p. urbes.

hæ. in fine profertur

hæ. in fine profertur

tantumdem

Cap. v. de coniugationibus. Prima coniugatio. Como quiera que en aquella arte de grammatica en que puse de baxo de artificio el lenguaje castellano: mas copiosamente disputé lo que agora quiero dezir: por que en ninguna cosa: no sola mente los ombres de nuestra nacion mas aun de todas las otras lenguas quãtas io e oïdo: pecarõ mas que cerca delos sesos dela coniugacion latina: parecio me traer a este lugar lo mesmo que allí dixé: i esto en castellano: por mas testificar el error en que todos hasta agora estauan. I aun por que esta no era cosa que se podia assi expressa mente dezir en latin. I por que para ello auemos de coteiar entrambas estas dos lèguas: pues que la coniugacion dela lègua latina ia esta esparzida por bozes modos: tiempos: numeros i personas: desemboluamos agora que es aquello que dela coniugaciõ del uerbo tiene el romance castellano: porque de allí mas claro parecera en que nos uence el latin: i en q̃ lo sobramos. I primeramente digo assi: que de tres bozes que tiene el latin en el uerbo: que son actiua. i uerbo ipersonal i passiua: nuestro castellano tiene solamete el actiua: i aun en aquella no todos los tiempos que tiene el latin. por que todo aquello en que la uence dize por rodeo destos uerbos so eres. fue. e. as. oue. er. la forma que abaxo diremos. Digo mas que el castellano ni tiene el tiempo passado mas que acabado: ni el uenidero del indicatiuo. delos quales el primero dize por rodeo del tiempo passado no acabado del indicatiuo deste uerbo. e. as. oue: que es auia: & del nõbre participial infinito. como diziendo: quãdo tu me amaste: ia te auia io amado: por lo que dezian hasta aqui io amara. i ouiera amado: los quales sesos de tal manera son del opratiuo. i subiunctiuo: que en ninguna manera pueden ser del indicatiuo. El tiempo uenidero dize por rodeo del presente del infinitiuo & del presente del indicatiuo deste uerbo e as oue. como diziendo io amare. es cõpuesto de amar. i e. Por que assi dezimos io amare lo: como amar lo e. amaremos lo: como amar lo emos. No tiene esso mesmo el castellano el uenidero mas tiene el instante del imperatiuo: digo instante por que el primero tiempo del imperatiuo uiene por manera de mandar lo que se haga en el tiempo cerca no del presente. por esto en el primero tiempo pusimos este aduerbio luego. i en el segundo pusimos despues con el seso del mesmo instante. Tan poco tiene el passado acabado de subiunctiuo: el qual dize por rodeo del tiempo presente del mesmo subiunctiuo deste uerbo e. as. oue. que es aia. i del nõbre participial infinito del uerbo cuiã coniugacion hazemos. Esso mesmo no tiene el passado: ni el uenidero del infinitiuo: delos quales el primero dize por rodeo del presente del mesmo infinitiuo deste uerbo e. as. oue. que es auer: & del nombre participial infinito. El segundo dize por rodeo de algun uerbo que significa esperanza o deliberacion delo que auemos de hazer como son estos pienso. espero. acuerdo. i del tiempo presente del infinitiuo del uerbo cuiã coniugacion hazemos con esta preposicion de. como diziendo espero de comer: pienso de leer. acuerdo de caminar. El castellano no tiene si no el medio gerundio del actiua. mas el primero dize por rodeo desta preposicion de con el infinitiuo del uerbo cuiã coniugacion hazemos. El ultimo dize por rodeo desta preposicion a con el mesmo infinitiuo. en la passiua el primero gerundio dize por rodeo deste uerbo so eres: i del participio del tiempo passado: i el medio gerundio dize por rodeo del mesmo gerundio del actiua deste uerbo so eres fue que es seiendo: i del participio del mesmo tiempo passado. El ultimo dize por rodeo del tiempo presente del infinitiuo deste uerbo so. eres. fue: i del mesmo participio del tiempo passado. como diziendo de amar. i de ser amado. en amado i en siendo amado. a amar. i a ser amado. I assi dize los supinos. el primero que significa acion por rodeo desta preposicion. a. i del infinitiuo del actiua. El segundo por rodeo desta preposicion de. i el infinitiuo dela passiua como diziendo a amar. de ser amado. Todo el uerbo ipersonal dize por rodeo delas terceras personas del plural de cada tiempo i modo con este nõbre todos: el qual demuestra la propria significacion del uerbo ipersonal: que pertenece a todos o a los mas: como diziendo todos aman. La passiua dize por rodeo deste uerbo so. eres: fue: i del participio del tiempo passado del uerbo cuiã coniugacion hazemos: como mas copiosamente la dispute en el arte que publique sobre la lengua castellana.

De quattuor uerborũ regulariũ coniugatiõibus. Cap. v.

Prima coniugatio ex eo cognoscitur: quod secundam personam presentis indicatiui modi mittit in. as. & habet a. productam ante re. finale infinitiui modi.

Amo. io amo.
Amabam. io amaua.
Amavi. io ame. e. ioue amado.
Amaueram. io auia amado.
Amabo. io amare.

Ama. amet. ama tu luego. i ame aquel. Amato tu uel ille. ama tu despues. ame aquel.

Vtinam amarem. o si io amasse.
Vtinam amauissem. o si io amara i ouiera. i ouisse amado.
Vtinam amem. oxala io ame.

Vt amem. por que io ame.
Amarem. io amara. i amasse.
Amauerim. io aia amado.
Amauissem. io amara. ouiera. i ouisse amado.
Auiaucro. io amare. avec. i ouiere. i aia amado.

Amare. amar.
Amauisse. auer amado.
Amatum ire uel amatum esse. que a. o espera amar.
Amandi. de amar.
Amado. en amado. i fiendo ama.
Amandu. a amar. i ser amado.
Amadus. a. um. de. en. a ser am.
Amans. el que ama.
Amaturus. a. um. el q a de amar

Amatur. todos aman.
Amabatur. todos amauan.
Amatum est uel fuit. todos amaron. an. i ouieron amado.
Amatum erat. todos auia amado.
Amabitur. todos amarán.

Ametur. todos ámen luego.
Amator. todos amen despues.

Prima coniugatio.

A Mo. amas. amavi. amare. amadi. amado amandu. amans. amaturus. Amor. amaris. amatus. amandus.

Actiua uoce. Indicatio modo.

T. p. Amo amas amat. amamus amatis amant.
P. impf. Amaba. bas. bat. amabam. batis. bat.
P. pf. Amavi. uisti. uit. uim. uistis. uerut. f. re
P. p. q. p. Amaueram. ras. rat. ramus. ratis. rant.
Futuro. Amabo. bis. bit. amabim. bitis. but.

Imperatio modo.

T. p. Ama amet. amemus amate ament.
Fu. Amato tu uel ille. amemus amatote amato

Optatio modo.

T. p. utinam. Amare. res. ret. remus. retis rent.
P. ut. Amauisse. ses. set. amauissem. setis. set.
Futuro ut. Amem. es. et. amemus. etis. ent.

Subiunctio modo.

T. p. cum Amem ames amet. amemus. etis. ent.
P. impf. cum Amare. res. ret. remus. retis. rent.
p. pf. cum Amauerim. ris. rit. rimus. ritis. rint.
p. p. q. p. cum Amauisse. ses. set. sem. setis. sent.
Futuro. cum Amauero. ris. rit. rimus. ritis. rint.

Infinitio modo.

Tempore presentis Amare.
Praeterito. Amauisse.
Futuro. Amatum ire uel amaturum esse.
Gerundia substantiua. Amadi. amado. amandu.
Supina uerba. Amatum. amatu.
Participia presentis. Amans. Futuri amaturus.

Verbo impersonali. Indicatio modo.

Tempore presentis. Amatur.
Praeterito imperfecto. Amabatur.
Praeterito perfecto. Amatum est uel fuit.
P. p. q. p. Amatum erat uel fuerat.
Futuro. Amabitur.

Imperatio modo.

Tempore presentis. Ametur.
Futuro. Amator.

Optatiuo modo.

Tempore pñti. ũt Amaretur.

Præterito ũt. Amatũ esset uel fuisset.

Futuro. vtinã Ametur.

Subiunctiuo modo.

Tempore præsentis. cum Ametur.

Præterito imperfecto. cum Amaretur.

Præterito perfecto. cum Amatũ sit uel fuerit.

P. p. q. p. Cũ Amatũ esset uel fuisset.

Futuro. cum Amatũ erit uel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tempore præsentis. Amari.

Præterito. Amatum esse uel fuisse.

Futuro. Amatum iri.

Passiua uoce. Indicatiuo modo.

T. p. Amor. aris. I. are. atur. amur. amini. ant.

P. ipf. Amabar. aris. I. re. at. amur. amini. ant.

P. perf. Amatus amata amatũ. sum uel fui.

P. p. q. p. Amatus amata amatũ. erã uel fuerã.

Fu. Amabor. eris. I. ere. itur. imur. imini. unt.

Imperatiuo modo.

T. p. Amare. ametur. amemur. amini. entur.

Futu. Amator tu uŕ ille. emur. aminor. antor.

Optatiuo modo.

T. p. ũt. Amarer. reris. I. re. tur. mur. mini. ent

Præterito. ũt Amatus. a. um. essem uŕ fuisset

Fu. ũt. Amer. eris. I. ere. etur. mur. emini. ent.

Subiunctiuo modo.

T. p. cũ Amer. eris. I. re. etur. emur. emini. ent

P. ipf. cũ Amarer. eris. I. re. tur. mur. mini. ent

P. pf. cũ Amatus amata amatũ sim uŕ fuerim.

P. p. q. p. cũ Amatus amata. tũ. esse uel fuisset.

Futuro. cũ Amatus amata amatũ ero uŕ fuero

Infinitiuo modo.

Tempore præsentis. Amari.

Præterito. Amatũ amatã amatũ. esse uŕ fuisse.

Futuro. Amatum iri. uel amandũ esse.

Participia.

Participiũ præteriti Amatus. a. um.

Futuri. Amandus. a. um.

Vt. amareŕ. o si todos amassent

Vt. amatũ eēt. o si todos amarã ouierã. i ouiesſen amado.

Vt. amef. oxala todos amen.

Vt amef. por q̄ todos amen.

Amareŕ. todos amariã. i amassẽ.

Amatũ sit. todos aian amado.

Amatum esset. todos amarã. oul eran. i ouiesſen amado.

Amatum erit. todos amarẽ ayra i ouieren. i aian amado.

Amari. amar todos.

Amatũ esse. auer amado todos.

Amatũ iri. espar de amar todos

Amor. io so amado.

Amabar. io era amado.

Amatus sum. io fue. e. i oue fido amado.

Amatus erã. io auia fido amado

Amabor. io fere amado.

Amarc. amef. se tu amado luego

i sea aquel. Amator tu uŕ ille se tu amado despues. i sea aq̄l

Vt. amarer. o si io fuisse amado

Vt. amatus essem. o si io fuera. i ouiera. i ouiesſe fido amado.

Vt. amer. oxala io sea amado.

Vt amer. por q̄ io sea amado.

Amarer. io seria. i fuisse amado

Amatus sim. io aia fido amado.

Amatus essem. io fuera. ouiera. i ouisse fido amado.

Amatus ero. io fuere. ayre. i oul cre. i aia fido amado.

Amari. ser amado.

Amatum esse. auer fido amado.

amatũ iri. esperar de ser amado

Amatus. a. um. por cosa amada.

Amandus. a. um. por cosa que a de ser amada.

Secūda declinatio ex eo cognof-
citur quod fecūda personā prae-
sentis indicatiui modi mittit in
es. & habet. e. productā ante re-
finalem infinitiui modi.

Doceo. io enseño.
Docebam. io enseñaua.
Docui. io enseñe. e. i oue ense-
ñado.
Docueram. io auia enseñado.
Docebo. io enseñare.

Doce doceat. enseña tu luego. i
enseñe aq̄l. Doceto tu ul' ille
enseña tu despues. i enseñe aq̄l

Vtinā. docerē. o si io enseñasse.
Vtinā. docuissē. o si io enseñara
ouiera. i ouisse enseñado.
Vtinā. doceā. oxala io enseñe.

Vt doceā. por que io enseñe.
Docerē. io enseñaria. i enseñasse.
Docuerim. io aia enseñado.
Docuissim. io enseñara. ouiera.
i ouesse enseñado.
Docuero. io enseñare. ayre. i ouie-
re. i aia enseñado.

Docere. enseñar.
Docuisse. auer enseñado.
Doctum ire uel docturum esse
que a o espera de enseñar.

Docendi de enseñar.
Docēdo. en enseñando. i siēdo.
Docēdū. a enseñar. i ser enseñado.
Docēdus. a. ū. de en. a ser enseñar.
Doctum. a enseñar.
Doctu de ser enseñado.
Docens. el que enseña.
Docturus. a. ū. el q̄ a de enseñar.
Docetur todos enseñan.
Docebatur. todos enseñauan.
Doctum est uel fuit. todos ense-
ñaron an iouieron enseñado
Doctū erat. todos auia enseñado
Docebitur. todos enseñaran.
Doceatur. todos enseñen luego.
Docetor. todos enseñen despues.

Secunda coniugatio.

D Oceo. doces. docui. docere. docendi. do-
cendo. docendū. doctū. doctu. docens.
docturus. doceor. doceris. doctus. docēdus.

Actiua uoce. Indicatiuo modo.

T. p. Doceo. doces. docet. docem⁹. cetis. docēt.
P. impf. Docebā. ebas. ebat. ebam⁹. atis. ebāt.
P. pf. Docui. isti. it. cuimus. cuistis. erūt. f. ere.
P. p. q. p. Docuorā. ras. rat. ramus. ratis. rant.
Futuro. Docebo. ebis. ebit. ebim⁹. ebitis. ebūt

Imperatiuo modo.

T. p. Doce doceat. doceam⁹. docete. doceant.
Fu. Doceto tu. f. ille. doceam⁹ docetote docēto

Optatiuo modo.

T. p. ūt. Docerē. res. ret. docerem⁹. retis. rent.
Præte ūt. Docuissē. ses. set. semns. setis. ssent.
Fu. ūt. Doceā doceas doceat. doceam⁹. atis. ant

Subiunctiuo modo.

T. p. cū. Doceā. eas. at. doceamus. eatis. eant.
P. impf. cū. Docerē. res. ret. remus. retis. rent.
P. pf. cū. docuerim. eris. erit. erim⁹. eritis. erint
P. p. q. p. cū. Docuissē. esses. et. emus. etis. ent.
Fu. cū. Docuero. eris. erit. erimus. eritis. erint

Infinitiuo modo.

Tempore præsenti. Docere.
Præterito. Docuisse.
Futuro. Doctum ire uel docturum esse.
Gerūdīa substātiua. Docēdī docēdo docendū.
Supina uerba. Doctum doctu.
Participia præsenti. Docēs. Futuri docturus

Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore præsenti. Docetur.
Præterito imperfecto. Docebatur.
Præterito perfecto. Doctum est uel fuit.
P. p. q. p. Doctum erat uel fuerat.
Futuro. Docebitur.

Imperatiuo modo.

Tempore præsenti. Doceatur.
Futuro. Docetor.

Optatiuo modo.

Tempore pñti. utinam doceretur.
Præterito. utinã doctũ esset uel fuisset.
Futuro. utinam doceatur.

Subiunctiuo modo.

Tempore præsentí. cum doceatur.
Præterito imperfecto. cum doceretur.
Præterito perfecto. cũ doctũ sit uel fuerit.
Præterito plusq̃ perf. cũ doctũ esset uel fuisset.
Futuro. cũ doctum erit uel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tempore præsentí docerí.
Præterito. doctum esse uel fuisse.
Futuro. doctum irí.

Passiua uoce. Indicatiuo modo.

T. p. doceor. eris. uel. ere. etur. emur. emini. ent.
P. ip. docebar. aris. f. are. at. lamur. amini. ant.
P. pfecto. doctus docta doctũ sum uel fui.
P. p. q. perf. doctus docta doctũ erã uel fuerã.
Fu. docebor. eris. f. ere. itur. ebimur. mini. unt.

Imperatiuo modo.

T. p. Docere doceat. doceamur. doceamini. ant.
Fu. Docetor tu uel ille. doceamur. eminor. etor.

Optatiuo modo.

T. p. ut docerer. eris. f. re. et. emur. mini. ent.
P. ut. doctus docta doctũ essem uel fuisssem.
Fu. ut. docear. aris. f. are. atur. amur. amini. ant.

Subiunctiuo modo.

T. p. cũ docear. aris. f. re. atur. amur. mini. ant.
P. ip. cũ docerer. ris. uel. re. etur. mur. mini. ent.
P. perf. cũ doctus docta doctũ sim uel fuerim.
P. p. q. p. cũ doctus docta doctũ esse uel fuissse.
Futuro. cũ doctus docta doctũ ero uel fuero.

Infinitiuo modo.

Tempore præsentí. Docerí.
Præterito. Doctũ doctam doctũ esse uel fuisse.
Futuro. Doctũ irí uel docendũ esse.

Participia.

Participiũ præterití. Doctus. a. um.
Futurí. Docendus. docēda. docēdum.

Vt doceres. o si todos enseñasse
sit doctũ eet. o si todos enseñarã
ouierã. i ouiesse enseñado.
ut doceat. oxala todos enseñen.

Vt doceat. por q̃ todos enseñen
Doceres. todos enseñariã. i en-
señassen. Doctũ sit uel fue-
rit. todos aian enseñado.
Doctũ esset. todos enseñaran.
ouierã. i ouiesse enseñado.
Doctũ erit. todos enseñarẽ. ayra
i ouierẽ. i aian enseñado.

Doceri. enseñar todos.
Doctũ esse. auer enseñado todos.
Doctũ irí. esperar de enseñar to-
dos.

Doceor. io so enseñado.
Docbar. io era enseñado.
Doctus sum uel fui. io fue. e.
i oue sido enseñado.
Doctus erã uel fuerã. io auia si-
do enseñado.
Docebor. io sere enseñado.

Docere doceat. se tu enseñado
luego. i sea aql. Docetor tu
uel ille. se tu enseñado despues.
i sea aquel.

ut docerer. o si io fuesse enseña-
sit doctus esse. o si io fuera. ouie-
era. i ouiesse sido enseñado.
ut docear. oxala io sea enseñado

Vt docear. por q̃ io sea enseñado
docerer. io leria i fuisse enseñado
Doctus sim. io aia sido enseñado.
Doctus essem. io fuera. i ouiera
i ouiesse sido enseñado.
Doctus ero. io fuere. ayre. io ou-
uierẽ. i aia sido enseñado.

Docerí. ser enseñado.
Doctũ esse. auer sido enseñado.
doctũ irí. esperar de ser enseñado

Doctus. a. um. por cosa enseñada
Docendus. a. um. por cosa que a
de ser enseñada.

Tertía cōiugatio ex eo eognoscitur quod secūda personā presentis indicatiui modi mittit ī is. correpta & habet e. breuē ante re. in infinitiuo.

Legō. iō leo.
Legebam. iō leia.
Legi. iō lei. e ioue leido.
Legeram. iō auia leido.
Legam. iō leere.

Lege legat. lee tu luego. i lea
aquei. Legito tu uel ille. lee
tu despues. i lea aquei.

Vtinam legerem. o si iō leiesse.
Vtinam legissem. o si iō leiera
ouiera & ouiesse leido.
Vtinam legam. oxala iō lea.

Vt legam. que o por que iō lea.
Legerem. iō leeria & leiesse.
Legerim. iō aia leido.
Legissem. iō leiera. ouiera.
i ouisse leido.
Legero. iō leiere. ouiere. aure.
i. aia leido.

Legere. leer.
Legisse auer leido.
Lectū ire uel lecturū esse. que a
de leer.
Legendi. de leer.
Legēdo. en leiēdo. i fiēdo leido
Legendū. a leer. i ser leido.
Legēdus. a. ū. de en a ser leido.
Legens. el que lee.
Lecturus. a. ū. el que a de leer.

Legitur. todos leen.
Legebatur. todo leian.
Lectū est uel fuit. todos leieron
an i ouieron leido.
Lectū erat uel fuerat. todos
auian leido.
Legetur. todos leeran.

Legatur. todos lean luego.
Legitor. todos lean despues.

Tertía coniugatio.

L Ego. legis. legi. legere legēdi. legēdo.
legendū. lectū. lectu. legēs. lecturus.
Legor legeris uel legere. lectus. legendus.

Actiua uoce. Indicatiuo modo.

Tempore pñti. Legō legis legit. gimus. gitis. legūt
P. impf. legebā. ebas. ebat. ebam. ebatis. ebāt.
P. perf. Legi. isti. git. imus. istis. erūt uel. ere.
P. p. q. p. Legerā. eras. erat. eramus. eratis. erāt

Futuro. Legā leges leget legem. legetis legēt.
Imperatiuo modo.

Tempore pñti. Lege legat legamus legite legant.
Futuro. Legito tu uel ille. legam. gitote. gūto.

Optatiuo modo.

Tempore pñti. ūt Legerē. eres. eret. erem. eretis. erēt.
P. ūt Legissē. isses. isses. isses. isses. isses. isses.
Fu. ūt Legā legas legat. legam. legatis. legāt.

Subiunctiuo modo.

Tempore pñti. cū legā legas legat. legam. atis. legāt.
P. impf. cū legerē. eres. eret. erem. eretis. erēt
P. pf. cū legerim. eris. erit. erim. eritis. erint.
P. p. q. p. cū legissē. isses. isses. isses. isses. isses.
Futuro. cū legero. eris. erit. erim. eritis. erint

Infinitiuo modo.

Tempore pñti. Legere. Præterito Legisse.
Futuro. Lectum ire uel lecturum esse.
Gerundia substantiua. Legēdi legēdo legendū.
Gerundia adiectiua. Legēdus legēda legendū.
Supina uerba. Lectum lectu.
Participiū pñtis. Legēs. Futuri. Lectur. a. ū.

Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore pñti. Legitur.
Præterito imperfecto. Legebatur.
Præterito perfecto. Lectum est uel fuit.
Præterito plusquamperfecto. Lectū erat uel fuerat.
Futuro. Legetur.

Imperatiuo modo.

Tempore pñti. Legatur.
Futuro. Legitor.

Optatiuo modo.

Tēpore pñti. vtinam legeretur.
Præterito. vtinā lectū esset uel fuisset.
Futuro vtinam legatur.

Subinctiuo modo.

Tempore præsentis. cum legatur.
Præterito imperfecto. cum legeretur
Præterito perfecto. cū lectū sit uel fuerit.
P. p. q. perfecto: cum lectū esset uel fuisset.
Futuro. cum lectum erit uel fuerit.

Infinitiuo modo.

Tempore præsentis. legi.
Præterito. lectum esse uel fuisse.
Futuro. lectum iri.

Passiua uoce. Indicatiuo modo.

T. p. legor. eris. f. ere. itur. imur. imini. unt
P. ip. legebar. aris. f. re. at. amur. amini. ant
P. pfe. Lectus lecta lectū. sum uel fui.
P. p. q. p. Lectus lecta lectū. erā uel fuerā.
Fu. Legar. eris. f. ere. et. gemur. gemini. gēf

Imperatiuo modo.

T. p. Legere legat. legamur legamini legat
Fu. legitor tu uel ille. legamur iminor. ūtor

Optatiuo modo.

T. p. ūt. legerer. ris. f. re. et. emur. mini. ent
Præterito. ūt Lectus. a. um. esse uel fuisse.
Fu. ūt. legar. aris. f. re. at. amur. amini. ant.

Subiunctiuo modo.

T. p. cū. legar. aris. f. re. at. amur. amini. ant
P. ip. cū legerer. ris. f. re. tur. mur. mini. ent
P. perf. cū lectus lecta lectū. sim uel fuerim
P. p. q. p. cū lectus. a. um. essem uel fuisssem
Futuro cū lectus lecta lectū. ero uel fuero.

Infinitiuo modo.

Tempore præsentis Legi.
Præterito Lectū lectā lectū esse uel fuisse.
Futuro Lectum iri. uel legendū esse.

Participia.

Participium præteriti Lectus. a. um.
Futuri Legendus. a. um.

Quarta coniugatio.

Vtinā legeretur. o si todos leiesen
Vtinā lectū eēt ul' fuisset. o si todos
leieran. ouieran. i ouiesse leido.
Vtinā legat. oxala todos lean.

Vt legat. que. o por q̄ todos lean
Legeretur. todos leerian. i leiesen
Lectū sit ul' fuerit. todos aian leido
Lectū esset uel fuisset. todos leiera
ouieran. i ouiesse leido.
Lectū erit uel fuerit. todos leiere.
auran. i ouieren. i aian leido.

Legi. leer todos.
Lectū eē ul' fuisse. auer leido todos
Lectū iri. esperar de leer todos.

Legor. io. so leido.
Legebar. io era leido.
Lectus sum uel fui. io fue. e.
i oue sido leido.
Lectus eram uel fueram. io auia si
do leido.
Legar io sere leido.

Legere. legatur. se tu leido i luego.
sea aquel. Legitor tu uel ille.
se tu leido despues & sea aquel.

Vtinā legerer. o si io fuisse leido.
Vtinā lectus essem ul' fuissē. o si io
fuera. ouiera. i ouiesse sido leido
Vtinā legar. oxala io sea leido.

Vt legar. q̄ o por que io sea leido.
Legerer. io seria. i fuisse leido.
Lectus sim ul' fueri. io aia sido leido
Lectus essem uel fuisssem. io fuera.
ouiera. i ouiesse sido leido.
Lectus ero uel fuero. io fuere.
aure. i ouiere. i aia sido leido.

Legi. ser leido.
Lectū esse uel fuisse. auer sido leido
Lectū iri. esperar de ser leido.

Lectus lecta lectum. por cosa leida.
Legendus legenda legendū. por co
sa que a de ser leida.

Quarta cōiugatio ex eo cognoscit
q̄ secundā personā præsēntis indi-
catiui modi mittit in. is. lōgam: &
habet. i. productā ante. re. finalem
infinitiuū modi.

Audio. io. oio.
Audiebam. io oia.
Audiui. io. oi. e. i oue oido.
Audiueram. io auia oido.
Audiam. io. oire.

Audi audiat. oie tu luego. i oia aq̄l.
Audito tu uel ille. oie tu despues.
i oia aquel.

Vtinam audirem. o si io oiesse.
Vtinam audiuissem. o si io oiera.
ouiera i ouiesse oido.
Vtinam audiam. oxala io oia.

Vt audiam q̄ o por q̄ io oia.
Audirem. io oiria. i oiesse.
Audiuerim. io aia oido.
Audiuissem. io oiera.
ouiera. i ouiesse oido.
Audiuero. io oire. ayre.
i ouiere. i aia oido.

Audire. ofr.
Audiuisse. auer oido.
Auditum ire uel auditurum esse.
que espera de oir.
Audiendi. de oir.
Audiendo. en oiendo. i fiēdo oido.
Audiendū. a oir. i ser oido.
Audiendus. a. um. de. en. a ser oido.
Auditū. a oir. Auditū. de ser oido.
Audiens. el que oie.
Auditurus. el que a de oir.

Auditur. todos oien.
Audiebatur. todos oian.
Auditum est ul' fuit. todos oieron.
an. i ouieron oido.
Auditum erat uel fuerat. todos auī
an oido.
Audiatur. todos oiran.
Audiatur. todos oian luego.
Auditor. todos oian despues.

Quarta cōiugatio.
A Vdio. audis. audiui. audire. audien-
di. audiendū. audiēdo. auditū. audi-
tu. audiens. auditurus. audior. au-
diris. auditus. audiendus.

Actiua voce. Indicatiuo modo.

T. p. Audio audis audit. audimus. itis. iūt.
P. ipf. Audiebā. bas. bat. bamus. batis. bāt.
P. pf. Audiui. isti. uir. uim⁹. stis. uerūt. i. re.
P. p. q. p. Audiuerā. rat. rat. ram⁹. ratis. rāt.
Futuro Audiā audies audiet. iem⁹. ietis. iēt

Imperatiuo modo.

T. p. Audi audiat. audiamus audite audiāt.
Fu. Audito tu. i. ille. audiam⁹ auditote. ūto

Optatiuo modo.

T. p. ūt. Audirē. ires. iret. irem⁹. iretis. irēt.
P. ūt. Audiuisse. isses. isses. issem⁹. setis. sēt.
Fu. ūt Audiā ias. iat. audiamus. iatis. iant.

Subiunctiuo modo.

P. p. cū Audiā ias. iat. iamus. iatis. iant.
P. ipf. cū Audirē. res. ret. remus. retis. rent.
P. pf. cū Audiuerī. ris. rit. uerim⁹. ritis. rīt.
P. p. q. p. cū Audiuisse. ses. set. sem⁹. tis. sēt.
Futuro cū Audiuero. ris. rit. rim⁹. ritis. rīt.

Infinitiuo modo.

Tempore p̄nti. Audire.
Præterito. audiuisse.
Futuro auditū ire uel auditurū esse.
Gerūdia substātiua. Audiēdi audiēdo. dū.
Supina verba. Auditū auditu.
Participia præsēntis Audiens.
Futuri auditurus.

Verbo impersonali. Indicatiuo modo.

Tempore præsēnti Auditur.
Præterito imperfecto Audiebatur.
Præterito perfectō Auditū est uel fuit.
P. p. q. p. Auditū erat uel fuerat.
Futuro Audiatur.

Imperatiuo modo.

Tempore p̄nti Audiatur.
Futuro Auditor.

Bifrons: duas habens facies. Vergilius. xii. æn. Ianumq; bifrontē. & sic rem quamplū bifrontem possumus dicere: & dianā trifrontē: quēadmodū Vergilius. iiii. æn. Tria uirginis ora dianæ: & eundem ianum quadrifrontē: auctore Macrobio & martiale. Parens uterq; .i. pater & mater. Vergil. v. æn. Salve sancte parēs. Idem in. ii. Alina parēs confessa deam. **Adiectiua** tribus. quod noīa adiectiua ratione significationis cōmunia sunt trium generū. ut hic hęc hoc prudens. ingens. discors. iners. inops. & a capite cōposita ut biceps. anceps. & a capio. is. ut particeps. municeps: quāquā in plurali uix possent neutris iungi: quod aliud significare uiderētur municipia participia. sed maniceps. ipis. ut diximus generis est masculini. quod tantū uiris eius significatio competit: quemadmodū ē diuerso forceps generis est fœminini. tam etsi a capio declinetur. Quod uero de torrens quidam obiiciunt: ii mihi non uidētur intelligere quid torrens significet: neq; tantū est fluuius tēporarius: sed etiam quicquid fluit. ut apud luuenalem torrens dicendī copia. & alio loco. Ipsæo inquit torrētior. & Vergilius in buco. Torrentia flumina dixit. **Nefrens** quoq; pro ablaetato porcello ab eo dictus ut Varro in. iiii. de re rustica scribit: quod nōdum fabam aut glandem frendere hoc ē frāgere potest: ex ratione significationis nunquā reperitur nisi generis masculini: quia semper subintelligitur porcellus: nec de alia re dicitur. **Neutrū** pone caput. In. t. neutrum reperitur. hoc caput. itis. & duo composita ab illo sinciput. pitis. & occiput

Torrens
Nefrens

^{quenuz} ^{pedaco de abery} ^{coladullo} ^{est frū}
Nentrū pone caput. git sinciput. occiput adde
Si monosyllaba sūt: & i. x. finita referto ^{grex}
Fœmineo generi. Sed thrax phrix malcia. rex
& calx cū pedis ē. nā calx hęc stringit arenā.
Ad duo dux facies cōmune. huic adice cōiunx
Sūt polysyllaba in. ax. tibi tm̄ mascula thorax.
Nyticorax. limax. dropax. cū storace. abaxq;
Et duo fœminea tibi sūt cū limilace fornax.

pitis. nam interciput quod quidam dixerunt: nō est latinū. luuenalis comedam ego flebile nati sinciput elixi. & persius. Occipiti cæco posticæ occurrite sanæ. Plinius & Celsus nūquam occiput: sed semp occipitiū appellant: & Suetonius in caio. comatos quotiens sibi occurreret: occipitio deturpabat. Duo quoq; reperio neutra ideclinabilia: hoc git. frīt. Plinius libro. xx. Git ex græcis alii melanthion: alii melan spermon uocant: op-

timum q̄ excitatissimi odoris & q̄ nigerrimū. Esaiæ cap. xxviii. Seret git & cyminum spargit. Varro pri. de re rustica. Illud aut in summa spica iam matura: quod est minus q̄ granum: uocatur frīt. **Si monosyllaba.** quod noīa monosyllaba in. x. desinentia generis sunt fœminini. ut hęc pax. falx. lanx. nix. nox. lux.. **Masculina** uero sūt hic thrax. Horatius. Thrax est gallina syro par. eius fœmininū est thraissa nō threissa: nā ai diphthongus est græca quæ soluitur. non ei: ut notauit Georgius merula in illud Vergili pri. æn. uel qualis equos thraissa fatigat harpalice. Phryx. gis. cuius fœmininū est phrygia. Vergil. ix. æn. o ueræ phrygiæ: neq; eni phryges: hoc est o ueræ fœminæ troianæ & nō troiani. Rex regis. grex. gis. calx. cis. pro ea pedis parte qua terrā calcamus: ut Seruius inquit in illud Vergili. v. æn. Calcēq; terit iā calce diores. Apuleius. vii. meta. Expugnata patiētia mea calces ualidos extulerā. Reperitur etiā fœmininū in hac significatione. Cicero pri. thus. nunc uideo calcē: ad quā cū sit decursus. Gellius li. xiii. Cursus eorū ad eandē uirtutis calcem tendētū: nam utrobique per translationē pro fine siue extrema alicuius rei parte accipitur: sicut plāta corporis est terminus. Calx quoq; pro lapide in cineres ignibus soluto: qua utimur in structuris: generis est fœminini. ideo dixit hęc calx stringit arenā. quia sine calce intritū ex terra: siue argilla facile soluitur. **Vnde.** C. cesar auctore tranquillo senecæ genus dicendī aiebat esse arenā sine calce. **Duorū** generū cōmune est hic & hęc dux. Vergil. pri. æn. Dux fœmina facti: pro quo ut supra memorauimus quidā perperā ducūt ducissa. Coniunx quoq; duorū generū cōmune est: quod extra ordinē inter monosyllaba posuit: quia solū cū duce in genere cōueniebat. **Sunt polysyllaba** in. ax. quod nomia polysyllaba in. ax. desinentia pauca reperiunt. hęc fere thorax. acis. Sillius li. iiii. Passurus dextras atq; irrita uulnera thorax. Verg. xi. æn. Bissex thoraca petītū perfossumq; locis. Nyticorax. acis. quod generis est masculini apud græcos: quēadmodū & corax

Syrinx.
syringa omypha.
manix
madre pia del meollo.
vylx
toricuello anconocuda
thomix.
tymiza
spelinx
ca spelunca cueva
sparinx
qu ttur
larinx
etiaj pro gutture.

Syrinx et mynix et
vynx sed mascula sūro
thomix thomyros spe
vynx qz pharinx qz
larinx qz

unde deriuatur: interpretatur enim nycticorax coruus noctis. Limax. acis. Columella. implicitus conche limax. hirsutaq; campe. Dropax. acis. Serenus. nec nō apposito curantur dropace membra. Martialis libro. x. Leuis dropace tu quotidiano Storax storacis. Vergilius in ciri. Nō storace ideo flagrantes picta capillos. declinatur etiam Styrax. acis. & styrace. es. sed hoc ultimum genere foemini. Abax. acis. quod teste Prisciano idem est quod abacus. i. labolenus libro. xxxii. digestorum qui est delegatis iii. l. heres. cui corinthia inquit uasa legata essent: abaces quoq; eorum uasorum collo candorum causa paratos uideri: pro quo in omnibus fere codicibus extrita. a. littera baces nihili uerbum reperitur. Duo quoq; dicit foemina reperiri. sinilax. acis. species hederæ est ut refert Plinius libro. xvi. In quam puella dicitur fuisse conuersa: dicente Quidio. iiii. meta. & crocon in paruos uersum cum similace flores. fornax. acis. Ex finita tibi. quod noia desinetia in. ex. masculina sunt. ut hic pulex. uerue. pollex. uertex. Foemina uero sunt halex. ecis. pro pisce & pro garo generis est foemini: quæ admrdū probauimus cum de nomibus in. c. finitis dictum est. Forpex quoq; sicut & forceps generis est foemini nam alterum ab altero per anti stechon dictū est. Vibex. icis. Persius. Si puteal multa cautus uibice flagellas. Carex caricis. Vergil. iii. geor. Et carice pastus acuta. Imbrex. icis. Plinius libro. xxxv. Primusq; personas tegularū extremis imbricibus imposuit: quæ inter initia prototypa uocantur. Serulus in illud uergilii. iiii. geor. Angustiq; imbrice tecti: licet inquit hic imbrex lectum sit: melius secundū Plautum hæc imbrex dicitur. ait enim fregisti imbrices meas. Supellex. lectilis. Persius. Noris q̄ fit tibi curta supellex. Quod fit in. ix. quod nomina in. ix. desinetia foemina sunt. ut hæc perdix. cornix. filix. lodix. Iuuenalis. Magnæ mentis opus: nec de lodice paranda. quamquā Afinius pollio sermonis latinī auctor exactissimus hos lodices genere masculino protulit. ut Quintilianus libro primo refert. Mascula uero sūt hic fornix. icis. Auienus in arato demittat gemino se fornice circulus. Cilix. icis. Lucanus. O nunquam pacate cilix. a quo foemininū est cilissa. Ouidius primo pastorū. Et sonat accensis spica cilissa focus. phœnix. icis. & pro aue. & pro uento. & pro quacūq; re mascula ex phœnice regione: nam foemininū mittit phenissa. Vergil. primo æn. Hunc foenissa tenet dido. & in. iiii. æn. At nō infœlix animi phœnissa. Onyx. chis. Lucanus in. x. Totaq; effusus in aula calcabatur onyx. & Martialis unguentum quod parius onyx: ab eo compositum sardonix ut statim dicemus etiā foemininū reperit. Mastyx. gis. quod flagellum interpretatur: a mastygo uel mastizo: quod est flagello as. hinc dictus homero mastyx. Vergilio mastyx. ciceromastyx: homeri. Vergilii. ciceronisq; reprehensor: siue flagellum. Plinius in proemio librorū naturalis hist. ut obiter hos fugiam homerostygas. Gellius libro. xvi. Lartius licinius: cuius liber etiā fertur infando titulo Ciceromastyx. Iapyx. igis. dro uento. qui spirat ab apulia. Horatius in. iii. car. Ne quid albus peccet iapyx. Calix. icis. pro uase potorio. Idem foecūdi calices quem non fecere disertum. Oryx. igis. Luuenalis. & getulus oryx. & phœnicopterus ingēs. Natrīx. icis. pro serpente. Lucanus in. ix. & natrīx uiolator aquæ: quamquā Lucillius in. ii. satyrarū foemininum protulit. d. si natibus natricem impres sit crassam & capitatam. Calyx calycis. pro echino glandis siue castanæ. Plinius libro. xv. Armatum his echinato calyce uallum. dicitur autē calyx a calypto quod est uelo uelas. unde est apocalypsis reuelatio. Varix uaricis. Celsus libro secūdo. At uarix ortus uel per ora uenarum subita profusio sanguinis. Voluox. ocis. ex terminatis in. ox. tantum masculinum est: est enim uermis qui & conuoluolus & inuoluolus. dicitur. Foemina uero sunt solox. ocis: pro lana hirta. quamquā potest etiam trium generum esse commune. ut apud Lucillium. mōtano hirco atq; soloce. & Tintinnius lanasoloci ad purpuram dara. Celox. ocis. quoq; quod est genus nauis apud plinium

Ex finita tibi sunt mascula. foeminea halex.
Et forpex. uibex. carex. imbrexq; supellex.
Quod fit i. ix. nomē ē foemineū. Excipe fornix
Atq; cilix. phœnix. & onyx. mastyx. & iapyx.
Atq; calix. & oryx. natrīx. calyxq; uarixq;.
Que datur maribus. uoluox quoq; iugit illis.
Foemineis addes. solox. celoxq; phalanxq;.

halex hē pēce

bullax de raxa

atq; bobeda.

uento de apulia.

mūdo idas uenas

gusano

specie de nade

lanax grolera

butalla apie

In septio. Aliosq; auctores. Phalanx quoq; addit superioribus. Vergilius. ii. æn. Et lam arguia phalanx instructis nauibus ibat. & Iuuenalis. Iuncteq; umbone phalanges: De genere dubio. Septem sunt genera nominum quemadmodum libro in sequenti dicturi sumus. Masculinum. foemininum. neutrum. comunc duorum. comunc trium. promiscuum. dubium: sed de quinque prioribus hucusq; dictum est. Promiscuum etiam ad genus terminationis refertur. Nunc uero de genere dubio dicit esse pauca nomina: quæ auctores alio genere ausi sunt proferre q̄ uetus atq; grāmatices regule exigebāt ut talpa dama cum ratione terminationis generis sint foemini: ut apud Horatium primo car. & superiecto pauidae natarunt æquore damæ. Vergilius auctoritate sua utrumq; sub genere masculino protulit. ut in bucolicis. Cum canibus timidi uenient ad pocula damæ. & primo geor. aut oculis capti fodere cubilia talpe. Quintilianus libro. ix. fiunt & circa genus figure in nominibus. nam & oculis capti & damæ timidi a Vergilio dicuntur: sed subest ratio quia sexus uterq; altero significatur. Panthera nusquā nisi genere foemino legi: ut apud Horatiū. ii. episto. Diuersum cofusa genus panthera camelo. apud græcos tamen panther. eris. masculinū est. Cardio. inis. cum pleriq; omnes masculino genere protulerit: gracchus in atalanta proportionē secutus dixit o grata cardio regium egressum indicans. Cupido. inis. pro deo amoris generis esse masculini uel ex regula significationis generali cōpertum habemus. nam pro cupiditate foemininū est ratione terminationis. Horatius tamen in hac etiam significatione masculinū protulit. ii. carminū dicens: cupido sordidus aufert. Margo quoq; ratione terminationis foemininū est. ut apud Iuuenalē summi plena iam margine libri. Papinius tamen. ii. theb. dixit. soluerat hesperii de uexo margine ponti. Bubo ediuerso generis est masculini. Ouidius. v. meta. Ignauus bubo dirum mortalibus omen. Idem in. xv. eiusdē styguis dedit omnia bubo. Plinius libro. x. Bubo funebris & maxime abominatus. Vergilius tamen. iiii. æn. auctoritate sua foemininū protulit dicens. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Finis & clunis ideo sunt masculina. quoniā. n. habet ante is. Vergil. v. æn. Fessiq; sub ipsum finem aduentabāt: & Iuuenalis ad terram tremulo descēdūt clune puellæ. Vergilius tamē. ii. æn. dixit hæc finis priami fatorū. & Horatius pri. ser. quod pulchræ clunes. breue quod latus. Mirorq; seruium in illud Vergilii hæc finis priami: putasse neq; dici posse hic finis: neq; hæc clunis. ait namq; his uerbis omnia latina nomina. inanima. simplicia. a uerbis nō uenientia in. nis. syllaba terminata masculina sunt. inanima propter canis. simplicia propter bipēnis. a uerbo bo non uenientia propter finis. ergo Iuuenalis bene dixit tremulo descendunt clune puellæ. Horatius male: quod pulchræ clunes. Puluis. eris. masculinū est. Horatius primo. car. Aut puluere troico nigrum merionem: quod etiā ab illo diminutiū confirmat puluisculus. Apuleius pro magia tenuem. candidicum. nobilem puluisculum. Propertius tamē libro elegiarum primo foemininū protulit dicēs. Sit mihi præcipue puluis ethrusca dolor. Idem libro. ii. & duo sint uersus qui nūc iacet horrida puluis. Torquis etiā ut suo loco diximus: frequētius foemininū q̄ masculinū reperitur. Stirps quoq; pro arbore tum masculinū tum foemininū esse testatur Seruius in illud Vergilii. vii. æn. quorūq; a stirpe nepotes. stirpem inquit cū de genere dicimus tantū foemininū est. ut Idem in eodē. heu stirpē inuisam. cū de arbore masculini & foemini generis inuenitur. Horatius. stirpes raptas & pecudes & domos. sed de masculino Vergil. ii. geor. Admorso signata in stirpe cicatrix. Adeps. ipis. apud Corneliū celsum semper foemininū reperio: ut quinto libro. adipis anserinæ. apud Plinium uero semper masculinū: nisi quid me fallit. nunquam enim aliter loquitur nisi adeps an

Dama, ganna da essetis de las cecenas.

De genere dubio.

Ambigui generis tibi tradunt pauca poeta.

Cum talpa. dama. cardo. pãthera. cupido. margo.

Et margo. bubo. finis cū puluere clunis.

Torqs. stirps. & adeps. cū scrobe speculq; penul.

Cortex & lilex. cum pumice. lynxq; latexq;.

Et nomē lapidis. quod gignit lardus onyxq;

cum etiam ad genus terminationis refertur. Nunc uero de genere dubio dicit esse pauca nomina: quæ auctores alio genere ausi sunt proferre q̄ uetus atq; grāmatices regule exigebāt ut talpa dama cum ratione terminationis generis sint foemini: ut apud Horatium primo car. & superiecto pauidae natarunt æquore damæ. Vergilius auctoritate sua utrumq; sub genere masculino protulit. ut in bucolicis. Cum canibus timidi uenient ad pocula damæ. & primo geor. aut oculis capti fodere cubilia talpe. Quintilianus libro. ix. fiunt & circa genus figure in nominibus. nam & oculis capti & damæ timidi a Vergilio dicuntur: sed subest ratio quia sexus uterq; altero significatur. Panthera nusquā nisi genere foemino legi: ut apud Horatiū. ii. episto. Diuersum cofusa genus panthera camelo. apud græcos tamen panther. eris. masculinū est. Cardio. inis. cum pleriq; omnes masculino genere protulerit: gracchus in atalanta proportionē secutus dixit o grata cardio regium egressum indicans. Cupido. inis. pro deo amoris generis esse masculini uel ex regula significationis generali cōpertum habemus. nam pro cupiditate foemininū est ratione terminationis. Horatius tamen in hac etiam significatione masculinū protulit. ii. carminū dicens: cupido sordidus aufert. Margo quoq; ratione terminationis foemininū est. ut apud Iuuenalē summi plena iam margine libri. Papinius tamen. ii. theb. dixit. soluerat hesperii de uexo margine ponti. Bubo ediuerso generis est masculini. Ouidius. v. meta. Ignauus bubo dirum mortalibus omen. Idem in. xv. eiusdē styguis dedit omnia bubo. Plinius libro. x. Bubo funebris & maxime abominatus. Vergilius tamen. iiii. æn. auctoritate sua foemininū protulit dicens. Solaq; culminibus ferali carmine bubo. Finis & clunis ideo sunt masculina. quoniā. n. habet ante is. Vergil. v. æn. Fessiq; sub ipsum finem aduentabāt: & Iuuenalis ad terram tremulo descēdūt clune puellæ. Vergilius tamē. ii. æn. dixit hæc finis priami fatorū. & Horatius pri. ser. quod pulchræ clunes. breue quod latus. Mirorq; seruium in illud Vergilii hæc finis priami: putasse neq; dici posse hic finis: neq; hæc clunis. ait namq; his uerbis omnia latina nomina. inanima. simplicia. a uerbis nō uenientia in. nis. syllaba terminata masculina sunt. inanima propter canis. simplicia propter bipēnis. a uerbo bo non uenientia propter finis. ergo Iuuenalis bene dixit tremulo descendunt clune puellæ. Horatius male: quod pulchræ clunes. Puluis. eris. masculinū est. Horatius primo. car. Aut puluere troico nigrum merionem: quod etiā ab illo diminutiū confirmat puluisculus. Apuleius pro magia tenuem. candidicum. nobilem puluisculum. Propertius tamē libro elegiarum primo foemininū protulit dicēs. Sit mihi præcipue puluis ethrusca dolor. Idem libro. ii. & duo sint uersus qui nūc iacet horrida puluis. Torquis etiā ut suo loco diximus: frequētius foemininū q̄ masculinū reperitur. Stirps quoq; pro arbore tum masculinū tum foemininū esse testatur Seruius in illud Vergilii. vii. æn. quorūq; a stirpe nepotes. stirpem inquit cū de genere dicimus tantū foemininū est. ut Idem in eodē. heu stirpē inuisam. cū de arbore masculini & foemini generis inuenitur. Horatius. stirpes raptas & pecudes & domos. sed de masculino Vergil. ii. geor. Admorso signata in stirpe cicatrix. Adeps. ipis. apud Corneliū celsum semper foemininū reperio: ut quinto libro. adipis anserinæ. apud Plinium uero semper masculinū: nisi quid me fallit. nunquam enim aliter loquitur nisi adeps an

*Margo domus
Pudra fricciosa*

Serinus. urfinus. humanus. & libro. xxviii. admixto anseris adipe seuoq; taurorum.
 Scrobs. bis. ex generali regula foemininū est. Lucanus libro. viii. Exigua posuit scro-
 be. quod Seruius cōtra artem dixisse lucanū miror: cū etiā Ouidius. vii. meta. dixerit.
 Scrobibus tellure duabus. ait namq; in illud Vergiliū. ii. geor. Scrobibus mandat mu-
 tata subactis. nos scrobes dicimus genere masculino. sed Lucanus dixit contra artem
 exigua posuit scrobe. Neq; enī quia Plautus in amphitryone dixit scrobes effodito se-
 xagenos parū latine Lucanū Ouidiumq; dixisse putandī sunt: imo magis ex arte: scro-
 bem foeminino genere proferentes. Specus. penus. de utroq; satis multa in genere
 diximus. Cortex. icis. Silex. icis. pumex. icis. latex. icis. ratione terminationis mas-
 culina sūt. Vergilius. Raptus de subere cortex. & Martialis. Cortice deposito mollis
 echinus erit. Iuuenalis. Nec melior silicem pedibus. quæ cōterit atrum. Vergilius. v.
 æn. Latebroso in pumice nidi. Idem in pri. æn. Laticemq; lixū: &. iii. geor. Latices in
 fundere cornu læneos. Inueniuntur tamen auctores etiam genere foeminino protu-
 lisse. Vergilius in bucolicis. Musco circundat amaræ corticis. ubi Seruius ait: mascu-
 lino potius esse utendum. In illud quoq; Vergiliū. viii. æn. Stabat acuta filex. his uer-
 bis scribit. pene omnes hunc silicem dixerunt. nam & Varro & Lucretius ita dicunt.
 Tanta tamen est Vergiliū auctoritas ut persuadeat nobis etiā hanc silicem dici. Idē
 quoq; Seruius scribit in illud Vergiliū. Ecce maris magni claudit nos obice pontus:
 melius inquit dicitur hic obex q̄ hæc obex. Ouidius. Quas obice firmo clauserat illa-
 des. sed de hoc nomine in defectiuus dicitur: atq; ea causa hic nō positum est. eo modo
 Catullus posuit sub genere foeminino pumicem: quemadmodū & Ennius laticem.
 Lynx præterea cum ex regula foemininū sit: ut apud Vergiliū. iii. geor. Quid lynces
 bacchi uariæ. Horatius tamen in. ii. car. masculinum protulit dicens: nec curat orion
 leones aut timidos agitare lyncas. Et lapidis nomen. quia sardonix hoc genus car-
 minis nō recepit: circuitione utitur dicens: quod ille lapillus cuius nomen est compo-
 situm ex sardus & onyx est generis dubii. Iuuenalis. Radiant testudine densi sardony-
 ches. Idem tamen alio loco dixit. atq; ideo conducta paulus agebat sardonyche. Alla
 fortasse reperiūtur nomina generis ambigui: quæ scriptores auctoritate sua freti cō-
 tra usum artemq; protulerūt genere diuerso: sed nos hæc tantum annotasse sufficiat.
 De nominibus masculinis. Quoniā regula illa significationis: quam principio
 huius libri posuimus: quod nomina quæ ad mares pertinent generis sunt masculini
 & quæ ad foeminas foeminini:
 & quæ ad utrumq; cōmunis du-
 orum: nimis cōfuse atq; insuffi-
 cienter fuit posita: partim expli-
 cata est a nobis per regulas ter-
 minationū: partim etiam hoc lo-
 co explicabim. Non dico nūc de
 illis nominibus quæ habēt utri-
 usq; sexus distinctas terminatio-
 nes: ut magister magistra. lupus
 lupa. romanus romana: sed de
 illis q̄ cū possint eē generis fo-
 minini ex ratione terminatiōis
 atq; illorū significatio ad utrū-
 q; sexū pertinere. tñ habent pro
 alterutro sexu diuersas termina-
 tiones. ut ecce draco rōne ter-
 minatiōis ita potuit esse cōmu-
 ne duorū generū: quēadmodū
 hic & hæc homo. aut quasi epi-
 cœnū sub genere masculino cōprehen-
 dere foemininū: masculū tamē appellamus dra-
 conē: foeminā uero dracēnā. Eodem modo de leone lea uel læna dicimus. Ouidius
 iiii. meta. Vt lea sæua sitim multa cōpescuit unda. Vergil. i. buco. Torua læna lupū
 sequitur. Acaupone quoq; fullone & latrone: quia nunquā nisi de uiris dicuntur:
 usurpatur ut inquit Seruius foeminina in. a. ut caupona. fullona. latrona. Sed caupona

De nominibus masculinis quæ ex diuersis
 terminatiōib; mittūt foemininū in. a. uel in. is.
 Draco dracena Leo læna uel lea. Caupo
 caupona. Fullo fullona Latro latrona La-
 con lacæna. Tubicen tubicina. Tibicē ti-
 bicina. Lyricen lyricina Fidicen fidicina
 Siticen siticina. Cornicin cornicina. Oscē
 oscina. Flamen flaminia. Astur asturica.
 Antistes antistia. Sambucistes. e. sambuci-
 stria. e. Cytharistes cytharistria Cymbali-
 stes cymbalistris. Tympanistes tympanistria.
 Psaltes psaltria. Prophetes uel propheta pro

In usu est. fullona & latrona nōdum legi: sed & mihi esset necesse illam nomfare quæ nobis linthea pollire solet: ego potius fullonam quam fullonem appellarem: quando quidem fullo masculorum est propriū. & eodem modo latronā fœminā potius quam latronem: & si cum grāmatorū uulgo supra dixi homo nemo iunge latronem. Lacon tantū significat marem ex lacedæmone urbe. Martialis. uel nō cæsus adhuc matre subēte lacon. fœmininū ab eo Vergilius protulit. ii. æñ. Nec tibi tyndaridis facies in uisa lacænæ. Cōposita quoq; a cano. is. in. cen. finita masculina sunt: fœminina uero mittūt in. a. ut supra diximus: cum de nominibus terminatis in. en. disputaremus.

phetis. idis. uel prouetissa. Poetes uel poeta potetis. idis. uel poetissa. Scythes uel scytha scythi. idis. Sarmates uel sarmata. sarmatis. idis. Magnes magnetis. uel magnesa. Cres cretis. uel cressa. Moabites uel moabita. moabitis. idis. Hospes hospita. Sospes sospita. Sacerdos sacerdotissa. Custos custodia. Nepos neptis. Libs libyssa. Arabs arabissa. Chalybs chalybyssa. Aethiops æthiopissa. Thrax thraissa. Cilix cilissa. Phœnix phœnissa. Phryx phrygia. Rex regina.

etis poetidis: quidam etiam dixerunt poetissa. Scythes uel scytha scythi scythidis. Sarmates uel sarmata sarmatis sarmatidis. quibus omnibus complura diximus cum de genere nominum in. a. terminatorum diserebamus. Magnes magnetis semper sub hac terminatione masculinum reperitur siue pro lapide siue pro populo thesallia. nā fœmininum mittit magnetis magnetidis. uel magnesa. Ouidius i epistola medæ. cur unquam colchi magnetida uidimus argo: nauis enim cum sit nomen fœminini generis est. Horatius tertio car. Magnesam hippolyten dum fugit abstinens. Pari ratione cres cretis. cretis cretidis. uel cressa. æ. mittit fœmininum. Silius secūdo punicorū. Cres erat ærisonis curetū aduectus ab antris. & Tibullus de dædalo libro q̄rto. Phœbo gratissima dona cres tulit. Ausonius quoq; in monosyllabis pro dædalo cres posuit. Ouidius primo de arte. Cressa thyestæo si se abstinuisset amore. Vergilius quinto æñ. Cressa genus pholœ. gemini circū ubera nati. Iuuenalis. Nec minus sthenobœa q̄ cressa excanduit. Hospes præterea & sospes quamquā sub hac terminatione cōmunia sunt duorum generum: fœmininum etiam mittunt in. a. hospita. sospita: quæ admodum suo loco diximus. Ex terminatis in. os. sacerdos sacerdotissa. custos custodia nepos neptis. Quæ usurpata esse testatur Seruius in illud Vergilii. vi. æñ. Cernis custodia qualis. loquens enim de tiphone inquit. custodia est quæ custodit. usurpatum est aut ficut hospita & neptis: nam hic & hæc custos facit. hæc enim quæ finiuntur in. o. ut fullo. in. os. ut nepos. in. es. ut hospes fœminina ex se non faciunt. quæ autem inuenimus usurpata sunt. Ex terminatis in. bs. Libs libyssa. arabs arabissa. Chalybs chalybissa. & in. ps. æthiops æthiopissa: quemadmodum in genere terminatorum in. bs. & ps. dictum est. Ex terminatis in. x. Thrax thraissa. cilix cilissa. phœnix phœnissa. phryx phrygia. rex regina. quæ omnia suo quæq; loco in genere terminationum requirenda sunt.

Flamen. inis. sacerdos tantū de uiris dicitur: nam sacerdotissa flaminica & flaminia dicitur

Astur cum masculinum esse dixerimus: pro fœminino asturica dicimus. Antistes cū sub cōmuni duorum generum posuerimus: nihilominus tamen pro fœmina antistia potius appellamus. quemadmodū suis in locis dictum est. Sambucistes æ. uel sambucista. æ. fœmininū mittit sambucistria. cymbalistes uel cymbalista cymbalistris. cytharistes uel cytharista cytharistria. tympanistes uel tympanista tympanistria. psaltes uel psalta pro psaltria. pphetes uel propheta prophetis prophetidis uel prophetissa. Poetes uel poeta po

De quinque nominum declinationibus. Caput. II. Iam puer eō uidetur adoleuiff
se: ut quod ante hac faciebat: nō debeat inflectere nomina per proportionem illo-
rum quæ in principio huius operis posita sunt: cum declinandi modus ille fit paulo
incertior atq; confusus: sed per regulas & præcepta: que in hoc secundo capite tradū-
tur. Principio itaq; ponit documenta omnibus quinque declinationibus cōmunia: de-
inde singulatim de unaquaq; illarum quinque declinationum regulas p̄sequetur. Di-
cit igitur quod ne oporteat au-
ctorem sæpius eandem præcep-
tionem repetere: hoc est in qua
libet declinatione idem dicere:
o auditor accipe quæ memoria
teneas in nomibus uariandis. i.
in declinando nomina.

Compositi formam. Primū præ-
ceptum ad analogiam gramma-
tices pertinet: quæ ut ait *Quin-*
tilianus nō ratione nititur sed
exemplo: & ex certis incerta pro-
bare nititur. ut cum exploratū
habueris quod *Iber* facit in ge-
nitio *iberi*: intelliges quod *cel-*
tiber cōpositum à *celta* & *iber*:
facit in genitio *celtiberi*. Atq;
ē diuerso si exploratum tibi sit:
quod *celtiber* facit *celtiberi*: in-
telliges etiam quod *iber* facit i

genitio *iberi*. Hæc regula quia declinationi seruit, maxime: uisum est auctori hoc
loco illam ponere. Dicit itaq; quod nomen simplex seruat formam. compositi. i. pro-
portionem. & compositum seruat ē contrario formam simplicis. Habet tamen hæc
regula exceptionem: quia non usquæquaq; uera est. Sanguis namq; genitium fecit
sanguinis: una syllaba crescēt. *Exanguis* uero fecit *exanguis* parium syllabarum.

Præterea cum *uulpes* & *apes* a pede composita uideantur: quoniam *uulpes* auctore
Quintiliano quasi *uolipes* dicta est: *apes* quoq; uel quia sine pedibus nascatur: uel po-
tius quod pedibus per mutua nexis: ut *Vergilius* septimo æn. ait: In uua modū pen-
deant: debuerunt facere in genitio *uulpedis* & *apedis*: sed amissa una syllaba fece-
runt *uulpis* & *apis*. quamquam pro *cypselo* aue *apedis* quoq; facit. *Lepus* quoq; si
ut auctor est *Quintilianus* quasi *leuipes* dicitur: *lepedis* debuit facere: sed fecit *lepo-*
ris. *Pubes* quoq; mittit genitium parium syllabarum: sed ab eo compositum *impu-*
bis ut *probus* & *phocas* uoluerunt. uel *impu*ber ut *cæsar* in libris de analogia: *impu-*
beris in genitio facit. *Cicero* quarto inuectiuarū. Filium eius *impu*berem legatū
a patre missum. *Vergilius* tamen regulam secutus *impubis*. *Iuli* dixit: & *Horatius* se-
cundo carminū. Nec *impu*berem parentes *troilum*. & *Ouidius*. ix. metamopho. Faciet
q; uiros *impu*beribus annis. *Quies* quietis præterea cum sit tertiæ declinationis: ab
eo compositum *requies* quintæ reperitur: ut apud *Vergilius* quarto æn. *Tempus* ina-
ne peto *requiem* *spaciumq; furori*. quamquam & *quies* quies antiquiores etiam per
quintam declinabant. ut *Affranius*. *Sollicito corde corpus non potitur nunc quies* &
Mæuius complexa somno corpora operiuntur ac suauis quies. Atq; e contrario *Cicero*
in *Catone* maiore dixit. *Vt meæ senectutis quietem oblectamentūq; noscatis*. *Ma-*
crobius quoq; in primo de somno *Scipionis*. quia & de illa inquit *quietis* est *in*scia.
Multa quoq; alia sunt: que non sequuntur simplicium declinationem. ut *centimanus*
giges dictus est ab *Horatio*: sed in genitio *centimani* *gigæ* dicemus.

Quar-
tus cum quinto. Secunda regula est quod nomina neutra secundæ tertiæ & quartæ
declinationis: quoniam primæ & quintæ nullum est neutrum: habent accusatiuum
& uocatiuum similem nominatiuo. & in plurali semper terminantur in. a. ut hoc tem

De quinque nominum declinationibus. Ca. ii.

E sit opus toties eadē præcepta resumī

Accipe quæ teneas in noibus uariādis.

Compositi formam simplex: & compositiuū
Simplicis obseruat. *Exanguis* dat tibi *sanguis*.

A pede fit *uulpes*. & *apes*. nec regula fuit.

Impubis dat *eris*. sed *pubes* dat tibi *pubis*.

Est *requies* quintæ: declinat tertia simplex.

Quartus cū quinto. semp recto simulantur.

In neutris. sed in. a. pluralē ponis ubiq;

plum. templa. hoc corpus. corpora. hoc uetu. uerua.
lis. Tertia regula est quod uocatiuus omnium quinque declinationum in utroque numero similis est nominatiuo. Sed dixit non semper: sed prope. i. quasi semper: propter nomina secundae declinationis terminata in. us. quae alio modo exeunt: & propter nomina graeca de quibus suo loco differemus.

Estque uocatiuus recto similis
Præterquam quintæ. Quarta regula est: quo genitiuus pluralis omnium declinationum præterquam quintæ: potest recipere syncopam hoc est abscissionem. ut in prima æneadum pro æneadarum graiugenum pro graiugenarum. Vergilius primo æn. Quis genus æneadum! Quis troiæ nesciat urbem! Idem in octauo. Optime graiugenum cui me fortuna precari. In secunda uirum pro uirorum. diuum pro diuorum. Vergilius primo æn. Arma uirum tabulæque. Idem in. ix. Turne quod optati diuum promittere nemo. In tertia agrestum pro agrestium. caelestium pro caelestium. prudentum pro prudentium. Vergilius primo georgicorum. Et uos agrestum præsentia numina fauni. & Ouidius

no p̄re di p̄p̄ semp

f. 12.

no q̄ ois genitiuus p̄t n̄ p̄c̄ p̄uoyā. p̄t q̄ que.

deus

Estque uocatiuus. recto similis prope semper.
Præterquam quintæ pluralibus in genitiuis.
Syllaba nonnumquam colliditur. u. capit ales.
Tertius & sextus plurales assimulantur.

De prima nominis declinatione.

Um sint quique puer declinandi tibi formæ
Quas unus uariis ex rectis dat genitiuus
Prima fit in. as. es. sed graecis. a. quæ latina.

us primo metamorpho. Ultima caelestium terras astrea reliquit. In quarta passum pro passuum. mensum pro mensuum: nurum pro nuruum. currum pro curruum. Martialis: Sed duo sunt quæ nos distinguunt milia passum. Lucilius apud Macrobius in primo satur. Hunc milli passum qui uicerit atque duobus campanus sonipes. Ouidius. xii. metamorpho. Et quos sustinui bis mensum quinque labores. Idem libro. xii. Cinctaque adest uirgo matrumque nurumque caterua. Vergilius sexto æn. Quæ gratia currum armorumque fuit uiuis. Neque solum in carmine fit huius casus abscissio: uerum etiam in prosa oratione. ut Cicero in oratione pro festio uestrarum inquit sedum templorumque causa. & in nominibus numeralibus: ut dum pro duorum. quadragenum pro quadragenorum. tricenum pro tricenorum. E diuerso ales in genitiuo plurali. u. suscipit. tantum metri causa ut dixit Seruius in illud Vergilii octauo eneidos. Alituum pecudumque genus. alituum enim per epentheseos pro alituum posuit. sicut & Manilius in ultimo astromicon. alituumque genus studium censusque uocabit. Tertius & sextus. Quod datiuus & ablatiuus numeri pluralis in terminatione similes sunt in omnibus quinque declinationibus. Itaque cum semel datiuus terminationem posuerimus: ablatiuus etiam eandem esse intelligemus. ut datiuo musis. ablatiuo a musis.

De prima nominis declinatione. Formæ declinationum ut quibusdam diomede referente uisum esse: septem sunt. Nam ex secunda nostra duas fecerunt: alteram eorum quæ genitiuum in. i. simplex: alteram eorum quæ in. i. duplex terminatur. Duas quoque ex quarta nostra: alteram eorum quæ mittunt genitiuum in. us. alteram ex aptotis in. u. desinentibus: quæ non declinantur in numero singulari. Qui declinationum numerus ad quinarium redactus est: quoniam tot uidebantur esse genitiui diuersitates. Dicit igitur: quod prima nominis declinatio terminationes habet nominatiui tres: in. as. es. a. Sed in. as. & in. es. tantum graecorum. ut æneas æneæ. archias archiæ. anchises anchisæ. planetes. æ. in. a. uero tam graecorum quam latinorum. ut musa. æ. helenæ helenæ. terra terræ. fabula fabulæ. Itaque dixit. a. latina: non quod omnia nomina primæ declinationis in. a. desinentia latina sint: sed quod cum in. as. & in. es. omnia sint graeca: in. a. finita sunt etiam latina. Estque illud etiam hoc loco repetendum quod in capite superiori dictum est: quod nomina huius declinationis in. as. & in. es.

Ales.

no q̄ n̄ia p̄me declinatio
in. a. uo
oia sunt latina q̄ p̄p̄sue
graeca ut p̄z. sp̄uic̄ p̄uic̄
mujinlona sp̄uic̄ f̄m̄ijna

debe
no q her duo noia s poleta
z pascha reprimunt neutra
in p declinatione.

finita omnia sunt græca & masculina. in. a. uero partim græca. partim latina. partim masculina. partim fœminina. nam neutrum nullum est primæ declinationis: præter quod Ouidius. v. meta. bis posuit in neutro genere polenta polentæ. idq̄ singulari ut diximus exemplo: quem opinor nostri secuti sunt: cum hoc pascha paschæ. in neutro genere posuerunt. Est genitiuus in. æ. diphthongo. Quod nomina primæ declinationis a quacunq̄ ueniant nominatiuī positione: mittunt genitiuū in. æ. diph

thongon. ut eneas æneæ. anchi ses anchisæ. musa musæ. terra terræ. ita tamen ut genitiuus sit parium syllabarum. Poetæ uero aliquando soluūt diphthō gon illam in. ai. syllabas. Vergilius. iii. æn. Aulai in medio liba bant pocula bacchi. Idem in. vi. Aulai simplicif ignem. & in. ix. Diues pictai uestis & auri. Cice ro i arato. Atq̄ oculos urget pe dibus pectusq̄ nepai. pro aulæ. auræ. pictæ: nepæ. sed hoc poe tis tatum licitum fuit: neq̄ om nibus quidē sed antiquioribus aut antiquitatem amatoribus: quales fuerūt Vergilius. Lucretius. Cicero. Exit etia hie genitiuus in. as. sed id quoq̄ apud antiquos: & quidem raro. Liuius. andronicus. atq̄ esca habemus mentionem. pro esca. ab eo quod est esca. Næuius. runcus atq̄ pureus filii terras. pro terræ. unde etiam nūc pater familias. mater familias. filius fam ilias dicimus: pro familia: quod antiqui sic loquebantur. Deinde dicit: quod illa nomina adiectiua: quæ per primam & secundam nominis declinationem inflectunt: mittunt genitiuum in. ius. aquacunq̄ nominatiuī terminatione exeant: siuæ primæ siue secundæ sint declinationis. Ea sunt unus una unum. unius uni. ullus ulla ul lum. ullius ulli. Nullus nulla nullum. nullius nulli. Solus sola solum. solius soli. To tus tota totum. totius toti. Alius alia aliud. alius ali. Alter altera alterum. alterius al teri. Vter tra utrum. utrius utri. Et ab eis cõposita ut Neuter neutra neutrum. Vter q̄ utraq̄ utrumq̄. Vterlibet. utralibet. utrumlibet. uteruis. utrauis. utrumuis. utercu q̄. utracumq̄. utrumcuq̄. alteruter. alterutra. alterutrum. quæ omnia mittunt geniti uum in. ius. & datiuū in. i. sequuntur tamen aliquādo proportionem nominū adiecti uorum primæ & secundæ declinationis. Cicero pro. non unæ rei sed omnibus consu li putetur. pro unī. Idem ad herenium. non res totæ rei necesse est similis sit. pro toti. Terentiū in heautonti. Alteræ dum narrat forte audiui. pro alteri. Idem in eunuchō Mihī solæ ridiculo fuit. pro solī. Cæcilius. Nullæ nationi tot uictorias tam breui spa cio datas arbitror pro nullī. Sed in hoc nomine neuter frequentius reperitur geniti uus regularis: q̄ genitiuus in. ius. & datiuus in. i. Pone datiuus. æ. quod datiuus in. æ. diphthongon terminatur: similisq̄ est genitiuo. Nomina tamen quæ miserunt genitiuum in. us. ablata. us. faciunt datiuum in. i. ut unus. unius. unī. Omnia bus ex rectis. Quod accusatiuus primæ declinationis a quacunq̄ exeat terminatione nominatiuī in. am. desinit. fitq̄ a genitiuo. æ. diphthongo mutata in. am. ut musa mu sæ musam. Sed in nominibus græcis accusatiuus græcus plurūq̄ a latinis usurpatur: quemadmodū in declinatione græca diximus. Atq̄ uocatiuus fit in. a. quod uo catiuus in. a. terminatur etiam cum uenit a nominibus græcis in. as. & in. es. desinē tibus. ut æneas o enea. anchises. o anchisa. atrides o atrida. Vergilius. x. æn. Vigilas ne deum gens ænea uigila. Idem. iii. æn. Cōiugio anchisa ueneris dignate superbo. Horatius secūdo sermo. Ne quis humasse uelit aiacem atrida uetas cur? Ablati uus quoq̄ similis est uocatiuo in terminatione. Sed quod de accusatiuo diximus: idē quoq̄ de uocatiuo & ablatiuo dicendum est: frequentius in nominibus græcis in. as. & in. es. desinētibus usurpari casus græcos: ut suo loco dicemus. Rectus pluralis fit in. æ. quod nominatiuus pluralis huius declinationis. in. æ. diphthōgō desinit & est silis genitiuo & datiuo numeri singularis. sicut musa musæ. plurali ntō musæ.

no q̄ gñs p̄derquatus timi
natq̄ in. ai. nō oiby s̄ t̄m̄ti
poetis antiquioribus licitū fuit co
cti.

no noia adlecta q̄ declinat
p̄ss̄ declinatōs (& z). q̄ simp
mittit sint in. ig. et compo
sita ab eis.

z p̄cta noia s̄cuntur p̄pro
tionēz nominū adfectiuoz

Est genitiuus in. æ. diphthongo. sed tamē ai.
Dat tibi nōnūquā. dat & as. sed id quoq̄ raro
Octo triū generū sunt noia quæ dāt in. ius.
Pone datiuus. æ. diphthongon: sed genitiuus
Cum tibi fiet in. us. r̄apta pone datiuum.
Omnib⁹ ex rectis finitur in. am. tibi quartus.
Atq̄ uocatiuus fit in. a. cui iungito sextum.

ur filij
x ter
amp
traj
vlu

ny

linja

quo. p̄ q̄

met

Nep

trās

nos

as. filij

as. filij

uiliq̄ q̄

uiliq̄ q̄

Genitiuus in arum. quod genitiuus pluralis in aru. terminatur: fitque ab ablatiuo singulari addita rum. ut hæc musa a musa. musarum. Atque datiuus in. is. quod datiuus pluralis terminatur in. is. fitque ab ablatiuo singulari. a. mutata in. is. ut a musa musis. Excipiuntur tamen pauca quæ differentiæ causa faciunt datiuum in abus. & quæ sūt illa subiungit. equa equabus. filia filiabus. nata natabus. mula mula

Rectus pluralis fit in. æ. genitiuus in. aru.
Atque datiuus in. is. finitur. Pauca tamen sunt
Quæ faciunt abus. uelut est equa. filia. nata.
Mula. dea. liberta. ambabus iuge duabus.
Accusatiui plurales. as. tibi mittunt.

bus. dea deabus. liberta libertabus. ambæ ambabus. duæ duabus. Priscianus inter hæc numerat asina asinabus: quod Valla posse dici negat. Antiquissimi quoque ab. is. ea. id. eabas. dixerunt. Hemina. pontifici qui cum eabus stuprum fecerat. iuniores etiam ab anima animabus dixerunt: ut Seruius multis in locis & nostre religionis auctores.

Neque dissimulandum est hoc in loco illorum error: qui non intelligentes uerba Prisciani: quod ille de paucis nominibus scripsit: ad infinita prope nomina extendunt. Dicit enim libro. vii. ubi de datiuo & ablatiuo pluralibus prime declinationis differit. Inueniuntur tamen pauca generis feminini: quæ ex masculinis transfigurantur non habentibus neutra: quæ et aliam sunt demonstratiua naturaliter diuersum sexum habentia: quæ differentiæ causa in ablatiuo singularibus. assumpta faciunt datiuum & ablatiuum plurales. & quæ sunt illa pauca subdit. natabus filiabus. deabus. mulabus. libertabus. asinabus. ambabus. duabus. Isti uero dum putant se latinum sermonem locupletare: funditus euertunt: cum artis grammatice precepta contrahenda atque limitata potius sint quam amplianda. Quis enim unquam apud auctores idoneos legit quod isti faciunt ab agnus agna agnabus. ab iuuenus iuueca iuuecabus. a lupus lupa lupabus. a ceruus cerua ceruabus. & alia innumera que solent sine auctoritate in exemplum deducere? Quid quod neque illa ipsa que Priscianus & Valla dicunt exire in abus. semper ita faciunt: nisi tantum differentiæ causa: quæ si aliunde percipi potest: nihil necesse est illa nomina in abus. terminari. ut equa ratione discriminis potuit mittere equabus. Vnde & Varro in. ii. de re rustica fecit caput de equis & equabus: ut utrumque sexum completeret. At uero Papinianus libro. xxii. digestorum: titulo de usuris & fructibus. l. equis. equis inquit per fidei commissum relictis. post moram foetus quoque prestabatur. Vulpianus in ti. de uariis & extra ordinariis. cog. l. de usu. item de equis alienis a sciente possessis foetus earum: non dixerunt equabus: quia de partu earum uterque iure consuetus mentionem fecit: neque ambiguum erat de quo sexu loqueretur. Columela quoque libro vii. de re rustica: cum de admittura equorum in equas loqueretur: admittarum inquit cæcis equis facit inimicum. Quod si ex adiunctis non satis constat de quo sexu loquimur: equabus potius quam equis dicemus. ut Seruius. iii. geor. Equabus inquit eius imisit furorem.

filia propterea differentiæ causa potuit facere filiabus. Ennius tamen in andromeda dixit: filiis propter te innocens obiecta sum nereis: non dixit filiabus quia de nereidibus loquebatur. Plautus quoque in sticho. Ego intrabo & gratulabor aduentum uestrum filiis. non dixit filiabus: quoniam antipho senex de duabus filiis panegyri & pinacio ad generos duos loquebatur. Hieronymus quoque interpretes genesios cap. xxxi. Quid possunt facere filiis & nepotibus meis: cum laban de lia & rachel deprehensis loqueretur. Nata quoque & si differentiæ causa potest aliquando exire in abus. Papinius tamen in achilleide dixit. Charisque para conubia natis: quas tibi sydereis diuarum uultibus equas fors dedit. non dixit natabus: quia lycomedes rex scyri filias tantum habuit: cum praesertim ut sexus ambiguitatem tolleretur: adiunxerit: quas æquas uultibus diuarum. Ouidius quoque. xiii. meta. Euboea duabus & totidem natis andros fraterna potita est: quia duabus dixit nihil necesse habuit natabus dicere.

Quod uero Laurætius asina ab hac regula exclusit: illa forte ratio fuit: quod non habuit auctores quorum testimonio fretus auderet dicere asinabus: praeter unum Priscianum cui non solet multum fidei adhibere. Nam Plinius li. xi. Asinis inquit a foetu mammae dolent: ideo sexto mense arcent partus. nihil necesse fuit dicere asinabus: quia statim subluxit de mammarum dolore atque illarum foetu. In primo etiam libro regum hieronymo iterum prout legimus: & de asinis quos perdidisti ne sollicitus sis. non dixit asinabus: quia statim adiecit quos perdidisti

atque non quæ non a declinationis formantur quæ plus in ab. et hoc est dicitur causa.

non de hoc nomine dicitur dicitur.

Nata dicitur dicitur.

non de hoc nomine asina quæ non dicitur in dicitur plus in ab. et asinabus.

non quod dicitur de partu non dicitur

didisti. Eadem præterea ratione Cicero scribens ad filiam & uxorem dixit: duabus animis suis: nō animabus: quia illud adiunctum duabus tollebat sexus ambiguitatē.

Nam quod seruius atq; religiōis nostræ auctores dicunt ab anima animabus: ne cōcideret cum animis: quod est ab animus: recte id fecissent: si auctoritate niterentur

Et quod a dñā qdā faciunt dñabus: facile refellit testimonio. Q. curtiū qui de uxore & filia darii scribens dixit: actū est de dñis nisi forte uelint dicere: quod quia istoricus de fœminis loquebat: ideo dixit dñis. unquā tñ isti auctorē idoneū mihi monstrabūt: q unquā dixerit dominabus. Nā quod nōnulli afferūt ex epistola diui Hieronymi ad demetriadem: dominabus: ille non dominabus: sed dominis scripsit: incedentibus inquit dominis: ancilla uirgo procedit ornatior. Atq; ut uno uerbo colligā quod sen-

tio: tūc utemur datiuo & ablatiuo in abus: cum potest esse dubium de quo sexu loquimur: neq; id passim: sed de illis tantum nominibus: in quibus optimi auctores hoc fieri uoluerūt. Ambæ uero & duæ: quāuis nulla simili differentia causa cogente: ut

Priscianus ait. habent datiuū & ablatiuū ambabus. duabus. Accusatiui plurales. quod accusatiuus numeri pluralis exit i. as. addita. s. ablatiuo singulari. ut a musa musas.

De secunda nominis declinatione. secunda nominis declinatio terminati ones habet nominatiui sex. er. ir. ur. um. us. eus. quæ omnes mittūt genitiuum in. i. ut puer pueri. caper capri. uir uiri. treuir treuiri. satur saturi:

quod in ur. solum reperitur. nā matur latine nō dicitur etiā Prisciano auctore: qui dicit in ur. unum tantū reperiri satur. Té plum templi. regnū regni. Dominus domini. deus dei. In eus dipgthongon finita omnia sūt græca. ut pentheus penthei. orpheus orphei. Reperiunt etiā duæ terminationes in. os. & in on. nominū tantū græcorū quæ ad hanc declinationē referūtur quemadmodū i declinatiōe græca differuimus. ut hic logos lo-

gi. hoc ilion ilii. Sed rectum non superabit. Omnes genitiuos secundæ nominis declinationis in. i. terminari diximus. sed quia partim crescunt una syllaba: partim sunt æqualium syllabarum: ut tollat hanc ambiguitatem: dicit: quod genitiuus huius declinationis æqualis est suo nominatiuo in numero syllabarum. ut hoc templum templi. hic dominus domini. Excipit pauca nomina quæ hic numerantur. Gibber gibberi. Plinius libro. viii. syriacis nō sunt palearia sed gibber. pro gibbo positum. Martialis in distichis. sigillum gibberi fictile pro gibberoso. Nam quemadmodum gibbus tum ipsum tumorem significat aut nasi: ut Iuuenalis. Mediūq; in naribus ingens gibbus: tum rem ipsam gibbum habentem: ut Martialis: Non aliter rideatur atlas cum corpore gibbo. & Celsus libro quarto. Extrinsecus gibbū. intrinsecus cauum est iecur: sic gibber tum ipsum dorsi tumorem designat: tum eum qui tumorem habet: quem gibberosum appellat iure cōsultus in. ti. de ædificio edicto. l. uel proter ui uel gibberosi. Lacer laceri. Vergilius. vi. æn. Lacerum crudeliter ora. Socer soceri. Idem in secūdo æn. Ad soceros & auo puerum astyanacta trahebat. Asper asperi. quod etiam per syncopam obliquos habet aliquādo æquales. Vergilius secūdo æn. Improuisum aspris ueluti qui sentibus anguem pressit. Adulter adulteri. Liber liberi: pro eo quod est bacchus: & pro eo quod est ingenuus siue non seruus. Nam pro libro scripto & pro cortice: libri facit. Iber iberi pro hispanus. Lucanus in. vi. Si tibi durus iber: aut si tibi terga dedisset. Vergilius tertio georgicorū. Aut implacatos a tergo horrebis iberos. Nam pro flumine iberus iberi posuit. Lucanus in quarto. Qui præstat terris aufert tibi nomen iberus. Iber iberis. per tertiam populus est septentrionalis iuxta armeniam. At iber iberi fit celtiber celtiberi nomen compositum a celtis & iberis. Lucanus in quarto. Gallorum celtæ miscentes nomen iberis: non ut

De secunda nominis declinatione.

Altera dat rectis tibi sex. er. ir. ur. uir. us. aut. u.

Atq; eus diphthogō. sed & hanc tmmō græcis.

Fit genitiuus in. i. Sed rectū nō superabit.

Excipias gibber. lacer. & socer. asper. adulter.

psbyter atq; liger miser & gener & tener adles

Et prosper. dexter. puer. & quod fit tibi nomē

A gero. siue fero. uir. treuir. iunge saturq;

No optiazrlaz p yto dactino.

ppianus qm. m. dñi nacz calni regit p satur.

Inora incus dipthogō finita oisunt græca. 3.

Illion. y logos. i. referunt ad hanc 2. declinationes.

iber. i. p. hispanos iber. i. p. flumine iber. i. p. 37. ppli. qst. sapientinatio.

110

Liby geng ni vobz.

bachiber. rmt.

historiographi nostri delirant dicti quasi coetus tubalis? Præbyter præbyteri: pro eo quod græci dicunt presbyteros. i. interpretaturq; senior apud nostros: pro eo quod est sacerdos: quemadmodum & abbas pro eo quod est pater. & pappas pro eo quod auus nomina sunt honoris. Liger ligeri nomen est celebre apud Vergilium. x. æn. Fraterq; liger. sed frater anhelos flectit equos. & paulo post genitium expressit dicens. uesani talia late dicta uolant ligeri. Miser miseri. gener generi. tener teneri. necessitate ordinis litterarum crescunt una syllaba in genitio: quoniam. n. uel. s. nō possunt in eadem syllaba. r. litteram præcedere. Prosper prosperi. quod etiam prosperus dixit Cicero in. vi. de re rep. scribens. Deinde hominū generi prosperus & salutaris. Dexter dexteri. quod etiam per syncopen dextri facit in genitio. Puer pueri. pro quo antiquissimi puerus pueri faciebāt. Cæcilius age puere duce me ad patrios fines Afranius. o puere puere: sine me prospicere mihi. Et nomina cōposita a gerendo & a ferendo. ut armiger. eri. setiger. eri. corniger. eri. furcifer. eri. signifer. eri. armifer eri. Vir uiri. & ab eo cōposita duum uir. iri. leuir. iri. Treuir. iri. populus est galliæ. Lucanus in primo. Tu quoq; lætatus conuerti prælia treuir. Satur saturi. Iuuenalis. satur est: cum dicit Horatius euoe. Minuuntur etiā genitiui una syllaba per syncopen siue mauis apocopen: quotiens genitiuus in. i. duplex desinit. altero enī ex illis detracto genitiuus una syllaba decurtatur. ut Antonius antoni. pro antoni. peculium peculi pro peculii. tugurium tuguri pro tugurii. Iuuenalis. Antoni gladios potuit continere si sic omnia dixisse. Vergilius in bucolicis. Nec spes libertatis erat nec cura peculi. Idem in eodem opere. pauperis est tuguri congestum cespite culmen.

Sed diphthongus in. eus. quod nomina in eus. diphthogon desinētia quæ omnia diximus esse græca: triplicem habent genitiuū in. ei. diphthogon copulatum: uel in

Sed diphthog⁹ in. eus. ei. dat uel eū genitio.

Atq; datiuus in. o. dabitur. Cui iūgito sextū.

Accusatiuo. um. dat declinatio nostra. *Latina*

Vs recti mutans in. e. casum pone uocandi.

Sed dices fili. fluuius. deus. atq; latinus.

ei. syllabas diuisum: uel in. eos. ut tereus terei. uel terei. uel tereos. prometheus. promethei. uel promethei. uel prometheos Vergilius in bucolicis. aut ubi mutatos terei narrauerit artus. Idem in eodem opere. caucaseas q; refert uolucres furtumq; promethei. Martialis. Flet philomena nefas incesti tereos. & q. sed

hic genitiuus ex græco usurpatur: quare in suum locum referendus est. Ambiget uero quispiam mulciber quomodo mittet genitiuū. Nam si mulciberi facit: turpe est a nobis fuisse prætermisum: cum ab aliis quibusdam grāmaticis hoc in loco positum sit. Ad quod illud est respondendū: hoc nomē Prisciano teste duos habere genitiuos: sed utrumq; tertiæ mulcibris & mulciberis: quemadmodum suo loco dicemus. Cicero tamen secūdo. thus. mulcibri dixit in secunda declinatione: quod colligitur ex ratione carminis senarii: quod ex Aeschilo poeta græco uertit in latinum sermonem in hunc modum. louisq; numen mulcibri alciuit manus. ubi neq; mulcibris. neq; mulciberis. sed neq; mulciberi esse potest: ut in quibusdam codicibus legitur. necesse est enī ut iambus sit in quarto loco. Conferte obsecro uos nunc qui alio auctores admirari soletis: breuitatem nostram simul & facilitatem & copiam. cum aliorum præceptis inextricabilibus: & cum multa uerborum perplexitate diminutis. Atq; datiuus in. o. quod datiuus & ablatiuus singularis in. o. terminantur: fiuntq; a genitio. i. finali mutata in. o. ut dominus. domini. domino. a domino. puer. pueri. puero. a puero. Accusatiuum. quod accusatiuus in. um. desinit: fitq; a genitio. i. finali mutata in. um. ut domini dominum. pueri puerum: quod de nominibus latinis aut græcis latine declinatis est dicendum: atq; ideo adiecimus declinatio nostra. i. latina. Nā si quesieris a me theseus quemadmodum mittit accusatiuū: respondebo theseum uel thesea: sed theseum declinatione latina: thesea declinatione græca: quā casus ut alias diximus a latinis usurpatur. Vergilius in. vi. Quid thesea magnum: quid memorem alcidem. Cicero de natura deorum accusatiuum latinum protulit. theseum inquit & hippolytum. Vs recti mutans. quia superius posuit regulam generalem quod

no de noib⁹ q⁹ posuit ager
i. fero

Vocatiua graecis appellatur
recte sic nominatiua.

vocatiuus est similis nominatiuo: immo apud antiquiores idem fuit in terminatiue:
atq; a graecis uterq; rectus appellatur: & quia in regula illa generali adiecimus sempe
rumentu prope: nunc praecipuum illud limitans dicit: quod cum nominatiuus termi
natur in. us. uocatiuus exit in. e. us. nominatiui mutata in. e. ut dominus. o domine.
marcus o marce. Patitur tamen regula illa exceptione quonia hoc nomen filius: debu
it facere filie & facit o fili. quod etiam apud antiquiores o filie fecit. Liuius androni
cus. pater noster saturni filie. fluuius quoq; deus & latinus: atq; etiam si uis populus
& fortasse alia huiusmodi nomina apud antiquiores in uocatiuo similes nominatiuo
reperiuntur. Vergilius. viii. aen. Corniger hesperidum fluuius regnator aequaru. pro
o fluuie. Idem in priapeia. de cera facta dat tibi poma deus: sed hoc nomen de antiqui
tate nihil uidetur mutasse: nemo enim dixit o dee. Idem in socer. arma latinus habeto
pro o latine. sic quoq; Lucanus dixit in. ii. Degener o populus uix saecula longa deco
rum. & quod in re diuina quotidie audimus. Agnus dei qui tollis peccata mundi. pro
o agne. & alio in loco attendite popule meus pro o mi popule. Si tamen est pro
prium. quod nomina propria in. ius finita mittunt uocatiuum in. i. ablata. us. nominatiui.
ut Vergilius o uergili. Mercurius o mercuri. Larius o lari: qui lacus e italiae. de quo
Vergilius. ii. geor. Te lari ma

Plur. et multi uocatiui
similes nominatiui.

xime teq; fluctibus assurgens.
Genius quoq; etsi nomen est ap
pellatiuum: plures enim sunt geni
hominu & locorum: tamen quasi
nomine proprio tibullus uocat
eum libro. iiii. mane geni cape
thura libens. Antiquiores tamen
quod de filius diximus: haec quo
q; nomina in. e. terminabant: ut

in apellati
uui.

genij.
multi uocatiui in. i. ut pl.
& similes filij facti. filij dr. s.

Vergilius o uergilie. Mercurius o mercurie Illud quoq; animaduertendum est uocati
uum hunc quandoq; desinere in. i. uocalem: quandoq; in. i. consonantem. nam si in no
minatiuo. i. consonans est ante. us. ablata. us. relinquatur in fine. i. consonans. ut uul
teius o uultei. Horatius primo episto. Durus ait uultei nimis attentusq; uideris: ubi
uultei disyllabum est ratione carminis. ergo in. i. consonantem desinit. Nam in accu
satiuo qui nominatiuo par est in numero syllabarum: uulteium trisyllabu posuit di
cens. uulteium nomine menam. Quod si. i. ante. us. in nominatiuo est uocalis: in uo
catiuo quoq; ablata. us. uocalis erit. ut caius o cai. Martialis. Quod peto da cai. no pe
to consiliu. Nam in nominatiuo trisyllabu posuit idem auctor alibi dicens. Caius ut
fiat iulius & proculus. Quod uero Ouidius pompeii trisyllabu posuit in. iiii. libro de
ponto: cum dixit. Accipe pompeii deductu nome ab illo. eadem ratione potuisset pom
peius in nominatiuo quadrisyllabu ponere. Quod si rectus trisyllabus est: ut apud Lu
canum pompeius ue parem: necesse est uocatiuum duarum esse syllabarum.

Rectus pluralis. quod nominatiuus pluralis secundae declinationis in. i. terminatur
estq; in terminatione similis genitiuo singulari: ut dominus domini. plurali domini.

Genitiuus in. orum. quod genitiuus eiusdem numeri & declinationis in orum.
terminatur. fitq; ab ablatiui singulari assumpta rum. ut a domino dominorum.

Atq; datiuus in. is. quod datiuus pluralis eiusdem declinationis terminatur in. is. fit
q; ab ablatiui singulari. o. finali mutata in. is. ut a domino dominis. Ambo uero &
duo: quae nomina ad hanc declinationem potissimum referuntur: quemadmodum in
aliis quoq; locis diximus: in hoc casu ambobus. ambabus. ambobus. fecerunt. Sed de
us in nominatiuo atq; consequenter in uocatiuo pluralibus facit dei regulariter: &
dii per synaeresin. atq; eadem ratione in datiuo deis uel diis. Lucanus in secundo. o uti
nam caeliq; deis herediq; liceret. Accusatiui. quod accusatiuus in. os. terminatur
fitq; ab ablatiui singulari addita. os. ut a domino dominos. Nominibus neu
tris. Quia in principio huius secundi capituli dictum est: quod nomina neutra tres ca
sus habent similes: nominatiuum. accusatiuum. & uocatiuum. & in plurali termina
bantur in. a. nunc regula illa contrahitur magis atq; limitatur: dicitq; formari a ge
nitiuo singulari. i. finali mutata in. a. Nam si genitiuus in. i. duplex desinit: neu
tra pluralia in. a. purum. i. uocali antecedente desinunt. Vt hoc Augurium. haec

diis per synaeresin figuris

Pro q; huius
populi ut ai
mille in loca
tino no
(z apud
alia noua
opulenta

no R

no B

auguria. hoc peculium. hæc peculia: si uero in unico. i. desinit: genitiuus singularis: pluralia neutra in. a. mixtum cum consonante quæ præcedit illud. i. desinit. ut hoc templum. hoc donum dona. De tertia nois declinatione. quemadmodum prima declinatio tres habuit nominatiui terminationes: secunda uero sex: ita tertia habet multo plures: quæ omnes mittunt genitiuum in. is. atque ideo dicitur tertia diuersos dat. declinatio fines: quia quamquam litteræ terminales huius declinationis sint undecim. a. e. o. c. d. l. n. r. f. t. x. terminationes quinquaginta sunt: & eo amplius: quas cum de genitiuo disputabimus: ex ordine prosequemur. Ex. a. ponit. atis. quod nomina tertiæ declinationis in. a. desinentia: sup. a. nominatiui. tis. assumpta mittunt genitiuum in. atis. ut hoc toruema. atis. schema. atis. pagina pagmat. fyrma. atis. pneuma. atis hæc antiquiores etiam per primam declinabant: suntque omnia græca: ut in genere diximus.

De tertia nominis declinatione.

Tertia diuersos dat declinatio fines.

Et quæquam uarie tamē exit in. is. genitiuus.

Ex. a. ponit. atis. Ex. e. facit. is. genitiuus.

Onis. ab. o. fiet. Per. inis. non nulla dabuntur.

Cardo. ordo. turboque. homo. nemo. iugis apollo.

Et quod feminei generis datur i. do. uel i. go

Vnedo dat. donis. seu pomum. siue sit arbor.

Ast anio, & nerio dat. enis. dat caro carnis.

Ex. e. facit. is. genitiuus. quod huius declinationis nomina in. e. finita mittunt genitiuum in. e. mutata in. is. ut hoc mare maris. cubile cubilis. matile matilis. suntque omnia neutra atque latina. nam græca femina sunt: reducunturque ad primam declinationem latinam. Onis. ab. o. fiet. quod nomina tertiæ declinationis in. o. desinentia mittunt genitiuum in. onis super. o. nominatiui assumpta. nis. ut hic sermo sermonis. harpago harpagonis. unio unio nis. porphyrio porphyronis. Per. inis. non nulla dabuntur. quod hæc nomina quæ uno uersu complectitur mittunt genitiuum non in. onis. sed in. inis. hic cardo. inis. ordo ordinis. turbo. inis. pro uentorum uertigine: aut pro puerorum trochisco. Vergil. in pri. turbine corripuit: scopuloque infixit acuto. Horatius in epodo. Citiusque retro solue turbine. Nam cum proprium est nomen gladiatoris cuiusdam generalē regulam sequitur. Idem secundo ser. Rides turbonis in armis spiritum. Homo. inis. & nemo. inis. quod ab homine compositum est. apud antiquiores genitiuum misit in. onis. Ennius apud Priscianum Vulturis in siluis miserum mandebat hominem. Ipse quoque genitiuus neminis antiquus est: quo uix uti possumus. Plautus in captiuis. Neminis misereri certum est. & Lucilius Neminis ingenio quemquam confidere oportet. Apollo appollinis. cuius genitiuus atticus est apollo. ut Paulus in epistola ad corinthios prima Hieronymo interprete. Ego quidem sum pauli. ego autem apollo. sed de hoc in declinatione græca diximus. Et quod feminei generis. quod nomina etiam desinentia in. do. uel in. go. que sunt generis femini: mittunt genitiuum in. inis. ut hæc teredo. inis. formido. inis. uirgo. inis. uligo. inis. Vnedo tamen pro arbore & pro pomo: & si generis est femini: genitiuum fecit unedonis. Plinius li. xvi. quibusdam arboribus cortex cadit. ut malo unedoni. Idem li. xv. de unedone. arbor ipsa fructifera: cui nomen ex argumento sit unum tantum edendi. Mendum est incredibile consensu in omnibus libris receptum: quod amem primum est deprehensum: in expositione Seruii super illud Vergilii pri. geor. Arbuta sacra deficeret siluæ. ait namque arbuta sunt rubra poma siluarum: que Plinius oredones uocat: quod asperitate sua plures edere non possunt. At qui Plinius non oredones: sed unedones appellat. Ergo uel meo periculo emendandus est ille locus. atque fidei pristinae restituendus. Ast anio & nerio. quod hæc duo nomina hic anio uel anien. & hæc nerio uel nerien. mittunt genitiuum in. enis. ut anienis. nerienis. Horatius. car. pri. & princeps anio: ac tiburini locus. quod antiquissimi secundum analogiam declinabant anien. enis. Cato. Non minus quam quindecim milia anien abest. Papinius etiam in siluis priscos imitatus princeps anien dixit. Declinatur etiam hic anienis. ut Silius libro puniceo primo. Qua pater acceptis anienis ditior undis. siue igitur prima nominatiui positio sit anio. siue anien. siue anienis. genitiuum habet anienis. Lucanus in. ii. Gelidas anienis ad undas. Ouidius. xliii. meta. Quaque anienis aquæ cursuque breuissimus almo. Nerio quoque ut. A. gellius libro. xii. Noctium atti. scribit: a ueteribus

Ex. e. facit. is. genitiuus. quod huius declinationis nomina in. e. finita mittunt genitiuum in. e. mutata in. is. ut hoc mare maris. cubile cubilis. matile matilis. suntque omnia neutra atque latina. nam græca femina sunt: reducunturque ad primam declinationem latinam. Onis. ab. o. fiet. quod nomina tertiæ declinationis in. o. desinentia mittunt genitiuum in. onis super. o. nominatiui assumpta. nis. ut hic sermo sermonis. harpago harpagonis. unio unio nis. porphyrio porphyronis. Per. inis. non nulla dabuntur. quod hæc nomina quæ uno uersu complectitur mittunt genitiuum non in. onis. sed in. inis. hic cardo. inis. ordo ordinis. turbo. inis. pro uentorum uertigine: aut pro puerorum trochisco. Vergil. in pri. turbine corripuit: scopuloque infixit acuto. Horatius in epodo. Citiusque retro solue turbine. Nam cum proprium est nomen gladiatoris cuiusdam generalē regulam sequitur. Idem secundo ser. Rides turbonis in armis spiritum. Homo. inis. & nemo. inis. quod ab homine compositum est. apud antiquiores genitiuum misit in. onis. Ennius apud Priscianum Vulturis in siluis miserum mandebat hominem. Ipse quoque genitiuus neminis antiquus est: quo uix uti possumus. Plautus in captiuis. Neminis misereri certum est. & Lucilius Neminis ingenio quemquam confidere oportet. Apollo appollinis. cuius genitiuus atticus est apollo. ut Paulus in epistola ad corinthios prima Hieronymo interprete. Ego quidem sum pauli. ego autem apollo. sed de hoc in declinatione græca diximus. Et quod feminei generis. quod nomina etiam desinentia in. do. uel in. go. que sunt generis femini: mittunt genitiuum in. inis. ut hæc teredo. inis. formido. inis. uirgo. inis. uligo. inis. Vnedo tamen pro arbore & pro pomo: & si generis est femini: genitiuum fecit unedonis. Plinius li. xvi. quibusdam arboribus cortex cadit. ut malo unedoni. Idem li. xv. de unedone. arbor ipsa fructifera: cui nomen ex argumento sit unum tantum edendi. Mendum est incredibile consensu in omnibus libris receptum: quod amem primum est deprehensum: in expositione Seruii super illud Vergilii pri. geor. Arbuta sacra deficeret siluæ. ait namque arbuta sunt rubra poma siluarum: que Plinius oredones uocat: quod asperitate sua plures edere non possunt. At qui Plinius non oredones: sed unedones appellat. Ergo uel meo periculo emendandus est ille locus. atque fidei pristinae restituendus. Ast anio & nerio. quod hæc duo nomina hic anio uel anien. & hæc nerio uel nerien. mittunt genitiuum in. enis. ut anienis. nerienis. Horatius. car. pri. & princeps anio: ac tiburini locus. quod antiquissimi secundum analogiam declinabant anien. enis. Cato. Non minus quam quindecim milia anien abest. Papinius etiam in siluis priscos imitatus princeps anien dixit. Declinatur etiam hic anienis. ut Silius libro puniceo primo. Qua pater acceptis anienis ditior undis. siue igitur prima nominatiui positio sit anio. siue anien. siue anienis. genitiuum habet anienis. Lucanus in. ii. Gelidas anienis ad undas. Ouidius. xliii. meta. Quaque anienis aquæ cursuque breuissimus almo. Nerio quoque ut. A. gellius libro. xii. Noctium atti. scribit: a ueteribus

non de hoc nomine apollo in declinatione græca.

Anienis.

sic declinabatur quasi anio nam perinde inquit ut anienem: sic nerienem dixerunt:
 tertia syllaba producta. Plautus in truculento. mars peregre adueniens salutat nerie-
 nem uxorem sua. Martianus in nuptiis philologie: certumque esse graduum nerienis
 coniugis amore torrerit. Declinatur etiam haec nerienes. is. ut Varro in satyra menip-
 paea. nerienes inquit. minerua. fortuna. ac ceres. Caro praeterea a regula excipit:
 facitque in genitio carnis: quonia apud priscos haec carnis. is. declinabat. Liuius an-
 dronicus. carnis ait. uinumque quod libant. T. Liuius. xxv. ab urbe. Laurentibus car-
 nis quae dari debet: data non fuerat. Itaque ab eo quod est caro caruncula: & ab eo quod
 carnis carnicula diminutiuum declinata sunt. Animaduertendum hoc in loco quod in
 graecorum declinatione diximus: noia graeca foeminina in. o. logum desinetia in onis.
 fecisse genitiuum apud priscos: atque reliquos casus consequenter. ut io ionis. calipso. onis.
 dido didonis. Plautus in aulularia. Argus quem quondam ionii iuno custodem dedit. Liuius
 andronicus apud nympham atlantis filiam calipsonem. Et ennius poenos didone ori-
 undos. Sed huiusmodi declinatione iam non esse utendum ostendit Quintilianus libro
 primo his uerbis. mihi autem placet latinam rationem sequi quousque patitur decor: neque enim
 calipsonem dixerim ut iunonem: quamquam secutus antiquos caesar: utitur hac ratione
 declinandi. Illud praeterea est annotandum: masculina graeca in. on. finita in hanc termi-
 nationem plerumque a latinis referri. ut tarchon. tarcho. raphon. rapho. agamemnon
 agamemno. Vergilius. ix. aeneid. Hinc tarcho & tyrrheni tuta tenebant. Idem in. x. para-
 themumque rapho. & praedurum uiribus orsen. Papinius in achilleide. Stimulatque agame-
 no uolentes. Lac tibi dat lactis. quod in. c. duo tantum noia reperiunt huius decli-
 nationis hoc lac lactis. quod an-

tiquissimi hoc lacte lactis decli-
 nabat. Plautus in menechinis. ^{r.} Lac tibi dat lactis. ^{falsa dicitur aledyces} halec halecis: habebit.
 neque lacte est lacti usquam simili. ^{rex num. unum. de africa} Bogud format. udis. nostri dixere dauidis.
 lius. nam lactes in plurali ut ali-
 as diximus: sunt intestina per quae ^{n. 16.} Additur. is. post. l. Sed lis. mel. felque recepit.
 labitur cibus. ut scribit Plinius ^{n. 16.} Nomen quod fit in. n. assumit. is. in genitio.
 libro. xi. na. histo. Singulariter ^{en. 176.} Men finita dabit. inis. & quod desinit in cen.
 quoque lactis in nominatiuo dixit ^{in cen.} Atque unguem. ^{grossum} pecten iuges ^{en. 176.} cumque ^{ingue} inguine ^{en. 176.} glutem.
 Pomponius in ferentinati. cere ^{on. 616.} Et quandoque datur ex. on. genitiuus in. ontis.
 bellum inquit. lactis agnina.
 Halec quemadmodum in genere

memorauimus: falsugo erat ex pisciculis alecibus sale maceratis confecta: quod etiam
 garum uocabatur. facitque in genitio halecis: quemadmodum & halex halecis: ut infra
 dicemus. sed halec caret numero multitudinis: quemadmodum & alia multa huiusmo-
 di nomina. Bogud format. udis. quod in. d. unum tantum reperitur nomen huius de-
 clinationis bogud: qui fuit rex mauritaniae. facitque in genitio bogudis. Liuius apud
 Priscianum libro. cxiii. ab urbe condita. Cassius inquit & bogud castra adorti. Idem in
 eodem. bogudis causa exercitum in aethiopicam traicere conatus sit. Nostri dixere da-
 uidis. ac si dicat quod hoc nomen dauid cum finalem syllabam acuat: neque possit declina-
 re quia barbarum est: tamen nostri. hoc est religionis christianae scriptores aliquando ausi
 sunt hic dauid dauidis declinare: penultima in genitio longa: quia dauid ultimam acu-
 it: ergo necesse est ut genitiuum habeat penultima producta: ut michael michaelis. da-
 niel danielis. Additur is. post. l. quod huius declinationis noia in. l. litteram finita
 faciunt genitiuum assumpta. is. super nominatiui terminationem. ut hoc animal. alis. tribu-
 nal. alis. uectigal. alis. michael. elis. uigil. ilis. sol solis. consul consulis. Deinde dicit
 quod haec duo nomina mel & fel in genitio assumunt. lis. pro. is. itaque genitiuus & reli-
 qui casus qui pendent a genitio duplici. l. scribuntur. ut mel mellis. fel fellis. mellis.
 fellis. a melle. a felle. Nomen quod fit in. n. quod nomina in. n. finita mittunt geni-
 tiuum. is. assumpta. ut hic titan titanis. haec syren syrenis. delphin delphinis. cano ca-
 nonis. sed quemadmodum in genere diximus in. an. & in. in. & in. on. finita omnia sunt grae-
 ca. in. en. uero partim graeca partim latina. ^{Nota} Men finita. quia superior regula tan-
 tum finali syllabae genitiui prospexit: dicit nunc quod nomina terminata in men. ut hoc
 fulmen. numen. & in. cen. ut composita a cano. is. qualia sunt tubicen. fidicen. cum his
 quattuor nominibus. unguen. pecten. inguen. gluten. mutatur. e. nominatiui in. i. ut fulminis

Iohannes nota quod
 omnia nomina termi-
 nata in an et in en
 aliqua et in en
 omnia talia sunt graeca
 pro ut habes in gene-
 re

numinis. tubicinis. fidicinis. unguinis. pectinis. inguinis. glutinis. quod Plinius libro. vii. glutinū dixit. glutinū inquit. perpendiculū & terebram. Hymen uero quō mittat genitiuū nō expressit: quia nusquā eius obliqui reperti sunt. quod si declinare tur nihil dubium quin hymenis genitiuū faceret. & reliquos casus consequenter. In on. uero quæ ut diximus omnia sunt græca partim mittunt genitiuū in. ontis. ut laocoon. ontis. demophon. ontis. hippocoon. ontis. hippomedon. ontis. phæton. ontis. acheron. ontis. tarchon. ontis. bison. ontis partim in. onis. ut dæmon. onis. canon canonis. daphnon. onis. sindon. onis. sidon. onis. finon. onis. hieron. onis. Euan quoque unum de bacchi nominibus auctore Prisciano. tis. in genituo assumit: dicimusque euan tis. Papinius. v. theb. & a summis auditus motibus euan. Vergilius. vi. æn. Illa chorū simulans euan tis orgia circum: Seruius participiū esse uult euan tis. quasi bacchates.

Is post. r. iunges. quod huius declinationis noīa in. r. littera terminata assumūt in genituo. is. quacūque uocali præcedēte. ut puluinar. aris. torcular. aris. anser. eris.

passer passeris. gadir. iris. amor amoris. decor decoris. murmur uris. fur. furis. Far uero accipit in genituo. ris. itaque per. r. duplex scribitur. far faris. & reliquæ consequenter casus qui a genituo formatur. farris autē ideo putant. r. in genituo sumpsisse: ne coincideret cū secunda persona huius uerbi for. faris. Deinde dicit quod tria noīa in. cer. desinētia mittūt genitiuū. cer.

16. Is post. r. iunges. tamē. r. tibi far geminabit. ^{fugio fecit}
 Cris dat acer. uolucer. alacer. bris. accipit imber ^{alegre}
 Et sua cōposita. celebrer. qbus adde saluber. ^{alegre}
 In. tris. plura dabis. frater. mater. pater. uiter. ^{alegre}
 Accipiter. ueter. lynthet. quod desinit i. ster. ^{alegre}
 Iuppitris atque iouis dat iuppit. O facit ex u. ^{alegre}
 Femur ebur robur iecur. at cor dat tibi cordis ^{alegre}

mutata in. crīs. ea sunt acer. acris. pro fortis & uehemēs & acutus. nam pro arbore aceris in genituo facit. Solinus de thure scribens. ramis inquit ad aceris qualitatem.

Volucer uolucris. alacer alacris. Deinde quod hoc nomen imber. & ab eo cōposita septēber. october. nouēber. decēber. mulciber. formāt genitiuū. ber. mutata in. bris. ut imbris. septēbris. octobris. nouēbris. decembris mulcibris. nam a mulcendo & imbrī compositū uidetur: & recte simplicis declinationē seruat. Sed Ouidius in. ii. arte mulciberis posuit. d. mulciberis capti marsque uenusque dolis. Cicero ut in secūda declinatione diximus: genitiuū mulcibrī protulit. ii. libro thuscu. Celebrer quoque & saluber genitiuos faciunt celebris & salubris. possunt autē hæc duo adiectiua cum illis tribus. acer. uolucer. alacer. & cū illis quæ terminantur in ster: etiā sub terminatione in is. pro genere masculino & foemino declinari. ut hic & hæc alacris & hoc alacre. hic & hæc acris & hoc acre. Vergil. vi. æn. Anchises. alacris. palmas. utrasque tetendit. & Ennius apud Priscianū. Somnus repente in campo passim molissimus pculit acris.

In tris. plura dabis. quod in. ter desinētia nomina multa reperiuntur mittētia genitiuū in. tris. nō tamen omnia: ut quidā putauerūt: quoniā græca omnia mittūt genitiuū in. eris. ut foter. eris. panther. eris. character. eris. phyleter. eris. stater. eris. luter. eris. spinther. eris. nō spinthris. & cōplura alia: de quibus libro quinto: cū de cremētis nominū dicitur plenius differendū est. Quæ uero in. tris. mittunt genitiuū hæc sunt fere. frater fratris. mater matris. pater patris. & ab eo cōposita. ut diespiter diespitrīs. marspiter marspitrīs. opiter opitrīs. iupiter iupitrīs. quod etiā iouis facit: sed hoc a nominatiuo iouis est: quemadmodū iupitrīs a iupiter: quæ declinādī ratione iginus frequēter utitur. uter utrīs. accipiter accipitrīs. ueter uētrīs. lynthet lynthrīs: etiā si græcū sit. Et noīa adiectiua pro genere masculino desinētia in. ster. mittunt quoque genitiuū in. strīs. ut Siluester. trīs. quod cum est uiri propriū siluester. tri. per se cundā declinat. rurester. trīs. equester. trīs. pedester. trīs. paluster. trīs. capester. trīs. sequester. trīs. quod etiam per secundā & primā declinatur: sequester. tra. trum. Sed quæret fortasse quispiā cur nō fecit mentionē hoc loco huius nominis iter. Ad quod illud dicimus hoc nomen in usu nostro ex duobus rectis constare hoc est iter iteris. & itiner itineris. sed iter in nominatiuo & duobus reliquis casibus qui in neutris nominibus sunt nominatiuo similes magis est in usu: in reliquis obliquis magis est itiner. sed de hoc infra iterum dicemus: cum de habētibus duplex cremētū differetur. Eadem

lyntet. græcū

Siluester. sic est propriū nomen uiri
 per 2^{am} declinationem flexiōnis.

sequester. a. m

£

ratione: cū iupiter & iouis in nominatiuo dicatur: atq; in genitiuo iupitris & iouis: iupiter in nominatiuo magis est in usu: quemadmodū & iouis in genitiuo: qui est ab eo quod hic iouis. Cæcilius apud Priscianū. Nō nobis quidē deus repertus est iouis. & actius apud eundē lucifera lampade exurat iouis arietem. O facit ex. u. quod hæc quattuor nomina. femur. ebur. robur. iecur. etsi regulam sequuntur terminatorum in. s. quantum ad syllabam genitiui terminalem attinet: tamē in penultima mutant. u. nominatiui in. o. dicimusq; femoris. eboris. roboris. iecoris. quod etiam in genitiuo iecinoris uel iocinoris facit: quamquā uideatur ab eo quod est iecinus uel iocinus declinari. Persius. Rupto iecore exierit caprificus. Lilius. viii. Ab urbe caput iocinoris a familiari parte cæsum. Antonius gnifo quem Cicero post fori laborē frequēter audiebat ab eo quod ē ebur & robur ebura & robura faciebat: auctor est Quintilianus in primo. Deinde dicit quod hoc nomen cor accepit. d. litteram mediam fecitq; in genitiuo cordis. Hepar uero quod apud græcos hepatos. genitiuum facit: ideo nō posui: quia hoc nomen a latinis receptum nō est: cum propriū habeant iecur: & quod ex antiquioribus grāmaticis nullus posuit: quod ipsum argumento est eo nō esse utēdū. Lar quoq; pro rege ueientiu: quod Priscianus posuit facere genitiuū latinis: ego nō posui: quod huius nominis tātum obliquos reperio. Lilius libro. iiii. Lar te tolūno rege ueientorum & Ouidius. Lar te ferox cæso collus opima tulit.

Suscipit. atis. ab. as. quod nomina tertiæ declinationis in. as. finita mittunt genitiuum in. atis. s. nominatiui mutata in. tis. ut pietas pietatis. sanctitas sanctitatis. ciuitas ciuitatis. ueritas ueritatis. & nomina gentilia: ut arpinas arpınatis. altinas altınatis. tolosas tolosatis: quæ antiquiores in. s. & .e. declinabant: ut arpınatis arpınate. altınatis altınate.

Excipiuntur quattuor monosyllaba: quæ aliter exeunt in genitiuo. ea sunt. uas uadis. Cicero tertio officiorū. Vas factus est alter eius sistendi. Horatius primo sermonū. Ille datis uadibus: qui rure extractus in urbe.

Vas uasis. quod etiā antiquiores hoc uasum uasi declinabāt atq; ideo in plurali tantum secūda reperitur declinationis. Cato apud Gellium libro. xii. Noctium atticarum neq; uasum neq; uestimentum ullum est in manu preciosum. As assis pro libra duodecim unciarū siue pro solida hereditate. Mas maris pro masculo in qualibet specie: quod aliquando figurate etiam neutris iunximus: quia masculinum sicut & femininum uersus heroicus non recipit: itaq; aliquando nomen mas aliquando masculinum diximus: quod utrumq; improprium est.

Atq; græcum ponit adis. Quod nomina græca partim mittunt genitiuum in. adis. ut Arcas arcadis. Pallas palladis. Monas monadis. ogdoas ogdoadis. decas decadis. hellas helladis. orchas orchadis. partim in antis. ut Pallas pallantis. calchas calchantis. thoas thoantis. elephas elephantis. gigas gigantis. adamas adamantis. atlas atlantis. pæas peantis. Sed quæ sunt illa quæ mittunt in. adis. quæ in antis. a declinatione græca petendum est. Inam quæ illi mittunt in. ados: nos in. adis. q̄ illi in antos. nos in antis. uertere debemus. Cum sit in es nomen. Quod nomina masculina aut cōmunia duorum generum terminata in. es. mittunt genitiuum in. itis. e. nominatiui mutata in. i. & .s. mutata in. tis. ut hic stipes stipitis. hic trames trametis. hic & hæc miles militis. hic & hæc sospes sospitis. Excipiuntur duo hic uerres. hic & hæc uates: quæ formant genitiuum es. mutata in. is. uerres uerris. uates uatis. In. etis uero mittunt genitiuum undecim nomina quæ sequuntur. paries parletis. aries arietis. perpes perpetis. interpretes interpretis. teres teretis. indiges indigetis. præpes præpetis. hebes hebetis. inquires inquietis. locuples locupletis. magnes magnetis. impes impetis tātum in ablatiue siue septimo casu repe-

Suscipit. atis. ab. as. genitiuus. Demitur inde Vas uadis. & uasis. as. assis. mas maris. Atq; Græcū ponit. adis. genitiuo. ponit & antis. Cū sit nomē in. es. mas aut cōmune duorum Dat genitiuus. itis. Sed uerres. dat tibi uerris Et uates uatis. dat. etis. pariesq; pariesq; Perpes. & iterpres. teres. idiges. p̄pes hebesq; Inquires & locuples. magnes. Heresq; dat edis. Pes pedis. At nomē dat idis. quod de sedeo fit.

ritur: atq; ideo ad defectiua nomina reiecimus. apud Columelā quoq; repperi in secūdo de re rustica cōpitibus: ab eo quod est compes. itis. ē uepribus inquit compitibusq; congesta colligere. Duo tamen ponit mittentia genitiuū in.edis. heres. edis. pes pedis. Composita quoq; a sedeo sedes. exeunt in. idis. ut obses obsidis. reses residis. praeses praesidis. defes desidis. Græcum nomen in. es. quod nomina græca in. es. finita plærunq; mittiunt genitiuum in. etis. ut cres cretis. lebes lebetis. tapes tapetis. quod etiam hoc tapete. uel hoc tapetum declinari potest. Silius quarto punicorū. Illū

Græcū nomen in. es. genitiuū mittit in. etis.

In propriis ex. es. facit. is. quādoq; dat etis.

Es. tibi fœmineum cōuertit in. is. genitiuus.

Sed tegetes. atq; leges. abies. quiesq; dat. etis.

Merces. mercedis. facit. in. cereris ceres exit.

Is finita tibi mittunt similem genitiuum.

Cuspis format. idis. cassis. lapis additur illi.

Semis semissis. dat sanguis sāguinis. Et quæ

sydonio fulgentem ardore tape ta. Vergilius i. ix. æn. Pulchrosq; tapetas. Plinius libro. viii. In tapetis antiquissima gratia. & digestis in ti. de auro & argēto legato. l. argumento. tapeta inquit uesti cædūt: quæ aut sterni aut iniici solēt. Nam quod Vergilius. ix. æn. dixit: qui forte tapetibus altis: ab eo quod est tapes. etis. uel tapete. is. esse pōt.

Nomina uero propria uiorum quandoq; mittūt genitiuū es. mutata in. is. ut Ioannes ioā

nis. diomedes diomedis. ulysses ulyssis. achilles achillis. quandoq; mittunt genitiuum es. mutata in. is. atq; etiam in. etis. ut dares daris uel daretis. thales thalis. uel thaletis chremes chremis. uel chremetis. rhamnes rhamnis uel rhamnetis. pheres pheris uel pheretis. Vergilius quinto æn. Vastis cum uiribus effert ora dares. Atq; iterum precipitemq; daren ardens agit: & paulo post. fessumq; daretā eripuit mulcens dicitis. Iuuenalis. Et mite thaletis ingenium. Terentius in andria. Puerum inde abiens conueni chremis. Idem in eadem. Chremetis affinitatem effugere potero. Vergilius. ix. æn. Euryalus phaleras rhamnetis & aureabullis. Papius. ix. theb. Inde pheres. acerq; tichus: sed cassa pheretis.

Es tibi fœmineum. quod nomina fœminina in. es. desinentia mittunt genitiuum. es. mutata in. is. ut apes apis. uulpes uulpis. proles prolis. soboles sobolis. Quattuor uero fœminina quæ hic explicantur mittunt genitiuum in. etis. ea sunt. Tegetes tegetis. seges segetis. abies abietis. quies quietis: quod ut supra diximus ueteres per quintam nominis declinationē proferebant. Merces fecit mercedis. & ceres cereris. Quod uero iuniores ab eo quod est agnes: agnetis in genitiuo fecerunt: arte atq; exemplo caret: nullum enim fœmininum est huius declinationis: quod faciat genitiuū in. etis: & diuus Ambrosius qui nobis uitam atq; historiam beatæ agnes scriptam reliquit: cum frequenter nomen uirginis repetat: nunquam agnetis. agneti agnetem ab agnete dixit: sed agnes & reliquis casibus græcæ declinationis semper usus est. Nam cum agne nomen sit græcum interpretatur namq; cassa: aut declinatione græca flectendum est: agne agnes: aut latina agna agnæ. ut Horatius primo sermonū. Delectat. ueluti balbinum polypus agnæ. Quid quod in codicibus antiquis atq; fidei probatissimæ: in quibus rei diuinæ mystica pertractantur: cum uirginis martyrisq; cōmemoratio fiat: non agnetis & agnete: sed agnes & agne legitur. Quam scripturam adhuc retinent uiri religiosi: atq; antiquitatum ueræq; lectionis diligentissimi indagatores: qui habitu. moribus. & uitæ sanctimonia: diuum nobis Hieronymum representant.

Is finita tibi mittunt. quod nomina in. is. desinentia habent genitiuum similem nominatiuo. ut panis panis. ignis ignis. nauis nauis. classis classis. Tria tamen nomina mittunt genitiuum in. idis. Cuspis cuspidis. atq; ab eo composita Tricuspis tricuspis. Ouidius primo metamo. Positoq; tricuspide te lo. Cassis cassidis: quod etiā hæc cassida Vergilius. libro. xi. dixit. Aurea uati cassida.

Lapis lapidis. a quo Ennius in septimo casu fecit lapi. d. occumbunt multi lætum ferroq; lapiq;. Semis præterea facit semissis. ut in digestorum libris de uulgari & pupil. s. l. et si per bonorum possessionem semis ei ablatus sit. Genitiuū posuit Priscianus de ponderibus & mensuris. d. post hæc semissis. solidi pars maxima fertur. Cum uero non sex uncias aut assis medietatem: sed tantum alicuius integri dimidiū signi-

de cōpositis cuspidis.

ficat siue sit aduerbium siue nomen indeclinabile est. Sanguis sanguinis: a quo exanguis compositum exanguis fecit in genitiuo non exanguinis: ut supra memorauimus.

Et quæ dant eris. Quod quinque nomina quæ hoc in loco explicantur mittunt genitiuum in eris. Cucumis cucumeris. Vergilius in copa & pendet iunco ceruleus cucumis. declinatur etiam cucumer cucumeris. immo quantum suspicamur hæc nomina duplices habuere casus ex duplici nominatiui terminatione profectos. cucumer uel cucumis. cucumeris uel cucumis. cucumeri uel cucumi. cucumerem uel cucumim. Plinius libro xix. Cucumim uero & in colore & in odore similem. Vomer uel uomis uomeris. Seruius primo georgicorum. Vomer inquit

Dāt eris. ut cucumis uomis & cinis addito pul
Impubes iuges. Glis gliris. lisq; dat. itis. Cuius.
Samnis samnitis. dis ditis. adde quiritem.
Græcū mittit. idis. Simois pyroisq; dat. entis.
Quod fit i. in. & i. is. dabit. inis. iūgito pollis.

uel uomis ab utroque uomeris. & eodem modo Ciner uel cinis cineris. puluer uel puluis pulueris. Impuber uel impubis impuberis. quemadmodum in principio huius libri diximus. Cæsar in libris de analogia puber puberis declinare præcipit: probus uero grammaticus eruditissimus pubis puberis. Nos tamē cū apud Ciceronem in secundo de oratore legamus: Quod nisi puberem te iam inquit haberem: & apud Salustium in iugurtha. deinde omnes puberes numidas atque negotiatores interfecit: suspicamur ex analogia quam habet inter se dictiones simplices & ab eis compositæ: duplices fuisse nominatiui terminationes: atque utramque regularem habuisse genitiuum. Puber puberis: a quo sit compositum impuber impuberis: quemadmodum Cicero in quarto in uectiuarum. Dixit filium eius impubrem legatum a patre missum. & hic & hæc impubis & hoc impube. quam declinandi rationem Vergilius secutus ait impubis iuli. & Horatius secundo carminum. Impubem parentes troilum. & idem in epodo. trementi questus ore. Glis gliris. animal notum est. de quo Martialis in disticho cuius lemma est glires: inquit. Tota mihi dormitur hyems & pigrior illo tempore sum que me nil nisi somnus alit. Quod uero quidam gliris & glissis ab eo quod est glis fecerunt: adhuc nusquam legi. Lis litis. Samnis samnitis. dis ditis. genitiuum in. itis miserunt. Quirites quoque quod phocas in numero tantum multitudinis declinat: ex proportione in singulari quiris quiritis declinari potest: quam rationem Ouidius secutus in elegiis dixit. an si pulsassem minima de plebe quiritem. & Persius. Quibus una quiritem uertigo facit.

Græcum mittit idis. Quod nomina græca huius declinationis terminata in. is. mittunt genitiuum in. idis. ut Paris paridis. adonis adonidis: eupolis epodis. doris doridis. thetis thetidis. iaspis iaspidis. Aliquando habent genitiuum parium syllabarum: cum scilicet genitiuus apud græcos in. is. purum definit. ut paris parios. paris paris. adonis adonios adonis adonis. neapolis neapolios neapolis neapolis. Plæraque tamen ex. iis. quæ græci terminant in. ios. in genitiuo mittunt apud nos genitiuum in. idis. ut tigris tigris. tigris tigridos. Simois pyroisq;. Quod hæc duo nomina græca pyrois & simois: reperiuntur apud latinos facere genitiuum in. entis. ut pyrois pyroentis. simois simoentis. Ouidius secundo metamorphos. Interea uolucres pyrois eous & aethon. Val. flaccus in quinto argonauticæ. & formidatē patrios pyroenta dolores. Vergilius primo eneidos. Vbi tot simois correpta sub undis. Idem in eodem. Alma uenus phrygiæ genuit simoentis ad undam.

Quod fit in. in. quod nomina græca quæ in nominatiuo duplicem habent terminationem hoc est in. in. uel in. is. mittunt genitiuum in. inis. ut eleusin eleusis. eleusinis. salamin uel salamis. salaminis. trachyn uel trachys. trachynis. delphin uel delphis. delphinis. phorcyn uel phorcis. phorcynis. Ouidius in epistola phedræ. tempore quo nobis inita est cerealis eleusis. Idem septimo metamorphos. Cerealis eleusis iterum dixit. Seruius in illud Vergilii primo georgicorum. Vomis & inflexi primum graue robur aratri: græci inquit delphin & delphis dicunt. eleusin & eleusis: sed uerius in. n. definiunt: quod in obliquis habent. n. delphinos. eleusinos. dicitur etiam & eleusina. Iustinus libro quinto. Tyrannos inquit eleusina emigrare iusserat. Ouidius. xiiii. metamorphos. Domina sub imagine signum seruat adhuc salamis. Horatius primo carminum. Teucer salamina patremque

eum fugeret. Trachyn & trachis quod interpretatur aspera: urbs est boetiae. Lucanus Trachyn precioque nefande lampados. & Ovidius in undecimo metamorpho. Herculeam trachyna iube. Quod uero dicit iungito pollis: quantum ad terminationem intelligendum est: nam illa in inis penultima longa faciunt: hoc penultima breui. illa praeterea graeca sunt hoc latinum. declinatur etiam pollen. inis. auctore probo & caesare in libris de analogia: phocas uero & carisius pollis pollinis declinant. sed quemadmodum de recto non satis constat: ita de obliquis exploratum est. Serenus. Proderit & madida fermentum polline turgens. Celsus libro secundo ex polline infirmissimus cibarius panis. Plinius libro. xxxiiii. Illinunt inquit cum polline.

Otis nomen in. os. Alii hanc regulam de terminatis in. os. aliter posuerunt: dicentes mittere frequentius genitium in. oris. nos autem illam inuertentes diximus generaliter facere genitium in. otis. quod plura in. otis. facere reperiuntur quam in. oris.

ut rhinoceros. otis. monoceros otis. niceros nicerotis. agoceros. otis. heros herotis. phileros otis. nepos nepotis. dos dotis. cos cotis. sacerdos sacerdotis. copos. otis. ipos. otis. Martialis in primo. quae non permittit praemia rhinoceros. Idem in eodem. Et pueri uasum rhinocerotis habent. Plinius libro octauo. Asperimam autem feram rhinocerotem. Lucanus in humidus agoceros nec plus leo tollitur urna. Martialis. Cum placeat phileros tota tibi dote redemptus. & paulo post. perpetuam di-

Otis. nomen in. os. mittit. Tamen exit in. oris.
Ros. flos. mosque lepos. Os. transit in. oris. & ossis
Custos custodis dat. bos bouis. Et tamen ois.
Graeca dabunt. ut tros. thos. minos. addit heros
Vs. tibi mittit. oris. per. eris. sed plura dabunt
Vulcus. acus. uiscus. foedus. cum potere sydus.
Vellus. holusque scelus. funus. genus. Addito uulnus
Munus. onusque. latus. uetus. atque opus. & tamen. udis.

la llama
poda

luna. est
mappa mactro
lamina mactre
las mactras s. mactrope

te faciant philerotis amicam. & in libris digestorum titulo de fidei commissis. l. Lucius eros iroti libertatem non dedit. In. oris uero exeunt pauca quae hic enumerat. ros roris. flos floris. mos moris. lepos leporis os oris. & quae terminantur etiam in. or. ut arbor uel arbos arboris. color uel colos coloris. uapor uel uapos uaporis. odor uel odos odoris. honor uel honos honoris. Vergilius in bucolicis. Nunc omnis parturit arbos. Plinius libro. xxxv. Glebis inquit suus colos: atque ibidem saepius ea declinandi ratione utitur. Lucretius libro quinto. Et uoluntas permanat ad os frigusque uaporsque. Plautus in captiuis. Cuius odos sub basilica nos omnis adegit in forum. Vergilius primo eneidos. Hic pietatis honos sic nos in sceptris reponis. Timor etiam uel timos apud Marcellum legitur. Os quoque in alia significatione ossis facit. Custos custodis. bos bouis.

Et tamen ois. Quod quaedam nomina graeca reperiuntur mittentia genitium in. ois. ut minos minois: tros trois. thos thois. heros herois. Ab eo quod est minos minonis fecit Salustius apud Prisciolum in secundo histor. Dedalus inquit est sicilia profectum quo minonis fugerat iram: sed potest esse hic genitium ab eo quod mino. Vergilius primo eneidos. Tros tyruisque mihi nullo discrimine agetur. & in eodem troas reliquias danaum: & troes te miseri uentis maria omnia uecti. Plinius libro octauo. Nam thoes luporum id genus est.

Vs tibi mittit oris. Saepius de hac quoque regula inuertenda cogitauimus: propterea quod aliquanto plura excipiebantur: quam continebat. sed ne simus tantae nouitatis auctores dicamus: quod huius declinationis nomina terminata in. us. mittunt genitium in. oris. ea fere sunt. Corpus corporis. decus decoris. lepus leporis. littus littoris. foenus foenoris. frigus frigoris. nemus nemoris. pectus pectoris. pignus pignoris. pecus pecoris. stercus stercoris. tempus temporis. tergus tergoris. & nomina comparatiua sub terminatione in. us. ut nobilius nobilioris. breuius. oris. Excipiuntur uero septemdecim nomina quae tribus uersibus continentur: quoniam genitium mittunt in. eris. Hulcus hulceris. acus aceris. uiscus uisceris. foedus foederis. pondus ponderis. sydus syderis. uellus uelleris. holus holeris. scelus sceleris. funus funeris. genus generis. uulnus uulneris. munus muneris. onus oneris. latus lateris. uetus ueteris. opus operis. Illa quoque duo pignus & foenus etiam in. eris.

aliquādo exeunt: Iuuenalis. milia fœnus pignerebus positis. a fœnere quoq̃ fœneror
 & fœnero declinata sunt. Et tamen udis. quod huius declinationis quattuor
 tantum nomina exeunt in. udis. subscus. udis. incus. udis. palus. udis. pecus pecudis.
 quattuordecim anni sunt ex quo hanc regulam magno honoris nostri periculo cœpi-
 mus edere: ut aliorum auctorum perplexitatem fugeremus: qui hac in parte genus cū
 declinatione: atq̃ utrumq̃ cum syllabarum quātitate confundunt. In quo quanto bre-
 uiores facilioreq̃ fuerimus q̃ ceteri: addo etiā copiosiores: etiam maleuolis iudican-
 dum relinquo. Sed in tanto temporis interuallo ex frequenti librorum lectione: quos
 lexicī mei gratia excussi: unum tantum repperi nomen: quod regulis ā me traditis nō
 continēbatur: cuius etiam neq̃ alii quoq̃ grāmatici mentionem fecerant. Id erat sub-
 scus subscudis. Ennius apud festum. neq̃ ulla subscus prohibet compagem. Cato de
 re rustica. subscudes ilignas adindito. Quod uero dixit pecus hæc muliebre: dictum
 est propterea quod hoc pecus pecoris facit in genitiuo. Cætera fœminei generis. sūt
 aut tantum quinq̃: ut in genere disputauimus. uirtus uirtutis. iuuentus iuuentutis.
 senectus senectutis. salus salutis. seruitus seruitutis. Monosyllaba dātur. quod
 nomina monosyllaba huius declinatiōis terminata in. us. mittunt genitiuū in. uris.
 ut mus muris. ius iuris. crus cruris. thus thuris. pus puris. quo frequenter etiā in ob-
 liquis Celsus utitur. Grus tamen facit gruis. & ius iuis. Lygus uero rationem mo-
 nosyllaborum sequitur: aut ge-
 nitium ab altera terminatiōe
 hoc est lygur accepit: fecitq̃ cū
 illo lyguris. Hoc nomen iter
 cus. t. in genitiuo accepit: pro-
 pterea quod ab inter & cutis cō-
 ponitur. Græcum nomē
 in. us. quod nomina græca ter-
 minata in. us. mittunt genitiuū
 in. untis. ut amathus. untis. si-
 pus. untis. phycus. untis. hieri-
 cus. untis. opus. untis. trapezus
 untis. hydrus. untis. philus. phi-
 luntis. Vergilius. x. æn. Est ama-
 thus. est cælia mihi paphos. Oui-
 dius. x. meta. At si forte roges
 fecundam amathunta metallis.
 Lucanus i. vii. Et subdita sipus
 montibus. Silius. ix. punicorū.
 Terras & littora sipus. urbs est apulix q̃ postea sipontus dicta est. Plinius in cyrenal-
 cæ descriptiōe. promōtorū inquit phycus per creticū mare excurrit. Lucanus in. ix.
 Sæuas meritū phycunta ruinas sparfit. Ptolemæus in palestina descriptione hiericus
 in recto posuit: accusatiuū uero Plinius libro. v. Hiericuntē inquit palmetis confitam
 fontibus irriguā. Opus opuntis oppidū aptolemeo ponitur in achaia. Ouidius in pri-
 mo de pōto. Cæde puer facta patroclus opunta reliquit. Plinius libro. vi. A pharnacæ
 centū milia passuū trapezus. & paulo post. a trapezunte inquit centū quadraginta mil-
 le. P. Curtius. regionē eam usq̃ ad trapezunta defendere. Lucanus in. vii. Quas auis
 hydrus antiquusq̃ bares. Plinius in. iiii. ab hydrunte in primis italia portu nobili. Ci-
 cero in epistolis. Ad hydruntē inquit ludibūdī peruenimus. Philus quoq̃ aptolemæo
 in siconia ponitur: pythagorā uero ad leontē philunta uenisse legimus. De pus
 exit odis. quod noīa cōposita apus podos græce quod interpretat pes mittūt in. odis.
 ut tripus tripodis. nō tripos tripodis: ut indocti grāmatici dicūt. œdipus. odis. Martia-
 lis. Qui legis œdipodē caligantēq̃ thyesten. Plautus in penulo per secūdā declinauit.
 Isti inquit orationi œdipo opus est cōiectore. Suetonius quoq̃ in cæsare eadē declina-
 tione usus est. Papinius etiā prima in primo theb. cū dixit œdiopodæ confusa domus
 ab eo quod est hic œdipodes. dæ. Melāpus. odis. hic diuinus fuit amithaonis filius: ā
 quo melāpodion herba dicitur reperta. Dat diphthongus in. æs. quod duo repe-
 riuntur nomia in. eus diphthogon finita. hoc æs. quod facit in genitiuo. æris. & hic

^{Componitur in istis}
 Dāt subscus. incus. palus. & pecus hæc muliebre
 Telluris. uenerisq̃ dabunt tellusq̃ uenusq̃.
 Cætera fœminei generis mittunt in. utis.
 Quæ polysyllaba sūt. monosyllaba dāt in. uris
 Grus & sus dat. uis. intercus. utis. tibi mittit.
 Græcū nomē in. us. genitiuū mittit in. untis.
 De pus. exit odis. tibi sit pro teste melāpus.
 Dat diphthogus in. æs. prædis. & æs. dabit eris.
 dat diphthogus in. aus. fraus. dis. laus quoq̃. dis.
 Si. b. p. phi. præit. s. mediā dabis. i. genitiuo.

præs quod facit prædis. In. aus. quoq; duo. hæc laus. hæc fraus: quod utrumq; facit ge-
nitium in. dis. fraudis & laudis. Si. b. p. phi. præit. s. quod nomina habetia. b.
aut. p. aut. ph. quæ a græcis dicitur phi. ante. s. formât genitium interposita. i. inter
b. p. ph. & s. ut arabs arabis. plebs plebis. chalybs. ibis. scobs scobis. urbs urbis. lælaps
lælapis. seps sepis. stirps stirpis. inops inopis. gryps gryphis. ciniphs. iphis. qui fluui-
us est aphricæ ad garamantes. E. mutatur in. i. hæc regula ad genitiui penulti-
mam pertinet: dicitq; quod nomina plurium syllabarû habetia. e. ante. bs. aut. ps. mu-
tant illud. e. in. i. in genitio. ut cælebs cælebis. princeps principis. Quod si monosyl-
laba sunt nō mutant. e. in. i. ut plebs plebis. seps sepis. Auceps tamen neq; fecit au-
cepis: neq; aucipis: sed aucupis.

Probus tamē eos dicit errare q
dicunt auceps aucupis: cum di-
cendum sit aucupes aucupis. Sed
ego nescio qd sibi uoluerit uir
doctissimus: cum nunq̄ aucupes
sed frequēter auceps reperiatur
ut apud Ouidium. xi. meta. La-
queis quos callidus abdidit au-
ceps. Ponit hyems hyemis.
quod in. ms. unum tantū reperi-
tur. nomen hæc hyems: quod fe-
cit hyemis. & in. ls. unum quoq;
hæc puls: quod fecit pultis. Plin-
ius libro. xviii. uidetur tā puls
ignota græciæ fuisse: q̄ italiæ
polenta. Iuuenalis. Et grandes
fumabant pultibus ollæ. Si

lens. dis. p. d. Si capite te
mordet te.
lens. tis. p. t. Si capite ate
mordet ate

E mutatur in. i. quando præponitur illis
Si polysyllaba sūt. Tñ aucupis exit ab auceps
Ponit hyems hyemis. puls. tis. mittere debet.
Si præit. n. aut. r. mediam dat ti. genitiuus.
Lēs lēdis mittit. frōs frōdis. glās quoq; glādis
Nefrēs nefrēdis. quod pēdoq; libraq; gignit
Vt cor dat cordis: sic quæ cōponis ab illo.
Vncia quod nomē cōponit: mittit in. uncis.
Dat capitis caput ī cipitis. sua cōpositiua: &
Quæ dāt cremētū tibi duplex. Adde supellex
Atq; iter: aut itiner. dant lectilis hæc. merisq;

præit. n. aut. r. quod nomina habetia. n. aut. r. ante. s. mittunt genitiuū interposita ti.
inter. ns. aut. rs. ut hic dodrans. antis. sextās. antis. sapiens. entis. mens mentis. tiry ns
tiryntis. quod th. aspiratum recepit. frons frontis. aruns aruntis. In. dis tamen ge-
nitium faciunt quinq;. Lens lendis. animal illud siue bestiola quæ in capillis palpe-
brisq; innascitur. Serenus. unda maris lendes capitis decutit iniquas. Plinius li. xxxv.
Item lendes in palpebris tollit. Lens uero cum facit lentis legumen est notū. Frons
frondis. Vergilius. ii. geor. Præcipue dum frons tenera. ubi Seruius ait ueram lectio-
nem esse frondis: sed a fronte & a fronde unum ait esse nominatiuū. Varro quoq; in
libris de re rustica etiam frons in nominatiuo protulit: cum uero facit frontis: partē
capitis: aut faciem alicuius rei significat. Glans glandis. Ouidius. xiiii. meta. Missa
solet medio glans intabescere cælo. & Cæsar in cōmentariis. eodē tēpore glans missa
est inscripta. & digestus de glande legata. glandis nomine omnis fructus continetur.
Vergilius tantum pluit ilice glandis. Nefrens. dis. pro porcello: ut in genere dixi-
mus: qui cum ablaçtatus sit: nodum tamen fabam aut glandem frendere hoc est fran-
gere potest: & Libripens libripendis quod a libra & pendo. is. a quo est appedo & sus-
pendo. Plinius libro. xxxiii. Stipis ponderandæ pensatores dicuntur libripendes. Li-
uius andronicus apud Priscianum impubis libripens esse nō potest. Vt cor dat
cordis. quod etiam composita a corde faciunt in genitino quemadmodum simplex cor
cordis. ut concors cōcordis. discors discordis. uecors uecordis. secors secordis prauis
cors prauicordis. misericors. dis. Vncia quod nomen. quod composita ab uncia
mittunt genitium iuncis. ut quincuns. uncis. septuns. uncis. decuns. cis. deuns. cis.
Sunt qui per. x. in fine præcipiāt scribere: quincunx. septunx. decunx. deunx. illa opi-
nor ratione ducti: quod proprium est desinentium in. x. mittere genitium in. cis.

Dat capitis caput in. t. finitum. nomen quod declinetur unum tātum reperitur no-
men caput quod facit in genitio capitis. & duo ab illo composita sinciput & occiput
facientia genitiuū in. cipitis. sincipitis. & occipitis. Dicit præterea in cipitis. mitte-
re genitiuū composita a capite: habentq; duplex genitiui cumentum. ut biceps bicipi-
tis. triceps tricipitis. anceps ancipitis. præceps præcipitis. quæ etiam antiquissimi an-
cipes ancipitis. & præcipes præcipitis declinabant. Plautus apud Priscianū in cōmo-

stentibus. falsam in puteum præcipes. Idem in rudente. altrinsecus est securicula ancipites. Atque est diuerso præcipes præcipis: atque ancipites ancipis declinabāt. L. iuius andronicus apud Priscianum. Sequitur in alta maria præcipem inops dedit. & Ennius apud eundem. Intra muros aut extra præcipe casu. Superioribus quoque annumerantur duo nomina duplex cremētum habentia. supellex supellectilis. & iter itineris. sed iter: ut supra diximus iteris fecit: quæadmodum iter itineris. ex quibus duobus cruditor ætas unum cõflauit. iter itineris. itaque non dicimus iter in recto: neque iteris. iteri. itere in obliquis. Supellex uero ideo fecit supellectilis. quod antiquiores hæc supellectilis declinabant. sic Cato apud Priscianum: quasi supellectilis inquit solet. nunc uero hæc supellex dicimus. ut Horatius campana supellex. & Persius. quam sit tibi curta supellex. Vergilius primo georg. Virgea præterea celei uilisque supellex. ubi ait Seruius. Supellex usurpatum est: nam artis supellectilis est: quia genitiuus aut par esse debet: aut maior una syllaba. si duabus contra artem id est.

X. finita dabunt. quod nomina desinentia in. x. faciunt genitiuum ablata. x. & .cis. addita. ut hæc pax pacis. fæx fæcis. merx mercis. pix picis. uox uocis. lux lucis. Deinde dicit quod si nomina plurium syllabarum terminata in. x. habuerint. e. ante. x. illud. e. mutatur in. i. ut hic index indicis. pollex pollicis. iudex iudicis: illex illicis uindex uindicis. cortex corticis quod si unius tantum syllabæ sunt nihilominus. e. retinent. ut fæx fæcis. nex necis. Duo quoque nomina ponit quæ cum sint plurium syllabarum: nihilominus in genitiuo: & in reliquis obliquis qui ab eo formantur. e. retinet. ea sunt ueruec. ecis. luuenalis. Sutor & elixi ueruecis libra comedit. & alio loco. ueruecum in patria crassoque sub aere nasci. Halex halecis. de quo require supra: quod in capite generis nominum terminatorum in. e. diximus. Duo præterea reperio terminata in. ex. quæ genitiuum equamittit in. ecis. sed ideo non posui quoniam apud auctores rara sunt inuentu. ea sunt. myrmex myrmecis. proprium serui nomen apud Apuleium. ix. libro metamorpho. Rex. ecis. quo utitur Columella in libris de re rustica pro subsidiario palmite. In gis. multa dabis. quod etsi nomina in. x. finita mittunt plerumque genitiuum in. cis. multa sunt tamen quæ in. gis. exeunt. ea sunt fere. Lex legis. Rex regis. Grex gregis: Remex remigis: quod secutum est rationem habentium. e. ante. x. plurium syllabarum. Impetix impetigis. pro eo quod est impetigo impetiginis. auctore festo: quam nos impetiginem dicimus græci lichenen: diciturque ab impetendo. sed quia syllaba breuis posita est inter duas longas: usi sumus epenthesi hoc est syllabæ interpositione. uel potius themesi. Frux frugis. Ennius. dictum factumque facit frux. Idem. si iam data sit frux. Aufonius quoque burdegalensis inter monosyllaba posuit frux frugis. d. Ante equidem campis que spica suppeteret frux. Coniunx coniugis: quod a coniungo coniungis uenit: sed in genitiuo. n. amisit differentie causa. Illex illegis. per. l. duplex. quia per unum. l. arbor est: cum uero facit genitiuum illicis. est res blandicis illecebris ad se trahens. at uero cum legibus inobedientem significat: e. atque. g. simplicis unde componitur retinet. Plautus in persa. impure. inhoneste. iniurie. illex. Eadem quoque ratione exlex exlegis. facit. Cicero pro cluentio. non quod illi exlegem syllam arbitrentur.

Aquilex aquilegis. Varro. Hoc pacto inquit utilior thuscus aquilex. Plinius libro xxvi. Tussilago ubi nascitur: subesse aquas credunt. hoc habent signum aquileges. sunt autem putearii hoc est qui putei effodiendi certis in locis rationem habent. Mastyx mastigis. quod flagellum interpretatur. unde homeromastyx. igis. ciceromastyx. igis. uirgiliomastyx. gis. quemadmodum in capite generis dictum est. Meninx. gis. pro cerebri pannicula: quam dictionem medici corruptam habent. Lelex lelegis. Ouidius. viii. meta. nariciusque lelex. Vergilius. viii. æn. hinc lelegas carrasque. Sphinx. gis.

X. finita dabunt. x. rapta. cis. genitiuo.

E. mutatur in. i. quando præponitur illi:

Dum polysyllaba sint. ueruec. halexque dat. ecis.

In. gis. multa dabis. lex. rex. grex. addito remex

Inque petix: & frux. A coniunx coniugis exit.

Illex. ac aquilex. mastyx. meninxque. lelexque.

Sphinx phrix. atque phalax. styx. sprinx strix & ia

Allobrox & oryx cum popholige exit iazix. (pix

animal fuit & monstrum solitum uiatoribus ænigmata proponere ab ædipode interfectum. Phryx phrygis. Ouidius in epistola paridis phryx erat & nostro genitus de sanguine. Vergilius in primo æn. Hac phryges instaret curru cristatus achilles. Phalanx phalangis. Idem secundo æn. Et iam argiua phalanx instructis nauibus ibat. & ibidem. agamemnoniæq; phalanges. Styx stygis. pro palude inferorum & filia thetidis & oceanii. Syrinx syringis. nympha fuit in calamum palustrem uersa de qua Ouidius primo meta. nais una fuit: nympha syringa uocabat. Strix strihis. auis nocturna. Serenus. Præterea si forte premit strix atra pueros. Tibullus. et e tectis strix uiolenta canat. Ouidius septimo meta. Strigis & ifames ipsis cum cornibus alas. Iapix iapygis. uetus qui spirat ex apulia. de quo Horatius primo car. Ventorumq; regat pater obstrictis aliis præter iapyga. Idem rectum protulit in tertio carminu. Ne quid albus peccet iapix. Allobrox allobrogis. Horatius in epodo. Nouisq; rebus infidelis allobrox. Iuuenalis. Ruffus qui totiens cicerone allobroga dixit. Oryx orygis. Martialis in distichis. Sæuus. oryx constat quod mihi morte canum. Plinius orygem inquit appellat ægyptus. Pompholix pompholigis. Plinius libro. xxxiii. Etiam nunc in ærariis reperiuntur: quæ uocant pompholigem & spodon differentia quod pompholix lotura paratur. spodios illota est. hispane dicimus atutia. Iazyges iazygis. iazyges populi sunt septentrionales. Ouidius quarto de ponto. Ipse uides onerata ferox ut ducat iazyx. Idem in primo eiusdem. Aut quid fauromate faciit: quid iazyges acres.

Et reges galli. quod etiam nomina quorundam regum galliæ in oryx. finita mittunt genitium in origis. ut orgentorix. igis. dumnorix. igis. ambiorix. igis. uercingentorix. igis. eporedorix. igis. Cæsar in cõmentario belli gallici primo. nobilissimus & ditissimus fuit orgentorix. & paulo post. orgentorigem ex uinculis causam dicere cogerunt. Idem in eodem. Dumnorix gratia & largitione apud sequanos plurimum poterat. & ibidem legatos ad dumnorigem heduum mittunt. & reliqua ad hunc modum in eodem opere frequenter declinata reperies.

Aux quoq; apud iuniores grammaticos reperitur mittens genitium in. gis. sed corrupta est dictio aux augis. pro ablis absidis: qua Plinius utitur frequenter in secundo naturalis historię libro. Nix niuis. & senex senis. præter aliorum proportionem miserunt genitium. Nox præterea quod in genitio. t. super. c. accepit: dicimusq; noctis: atq; ab eo compositum pernox pernoctis. Sed de nix apud antiquiores ninguis fecit: quos imitatus Apuleius in hermagora dixit. Omnia ningue candebant. Et ab eo quod est senex senecis in genitio protulerunt. ut in cistellaria. Plautus. Doctores bellissimi negotioli senecis soletis esse. noctis quoq; genitiuus a græcis pendet: qui nyx nyctos declinant.

Et reges galli: quorum fit rectus in. orix.
Nix niuis. atq; senex senis ifert. nox quoq; no.
Et duo dat actis hipponax. astyanaxq;. Cctis.
Suscipit. h. mastyx. & onyx. bryaxq; dat axis.
Eitq; datiuus in. i. si tollas. s. genitiui.

Et duo dat actis. Quod duo hæc nomina hipponax & astyanax mittunt genitium in actis: assumpta. t. super. c. dicimusq; hipponax hipponactis. astyanax astyanactis. Ruffinus. Utitur hipponax hoc metro sæpius auctor. Plinius libro. xxxvi. Quod hipponax indignatus. & ibidem hipponactis ætate poetæ. atq; iterum hipponacti notabilis fæditas. uultus erat. Ouidius quattuordecim metamorpho. Mittitur astyanax. illis de turribus. Idem ad Liuium. & pater & coniunx astynaxq; puer. Vergilius tertio eneidos. O mihi sola mei super astyanactis imago. & in secundo eiusdem. Puerum astyanacta trahebat. Abibrax quoq; aquid Cæsarem in cõmentariis bibractis fecit in genitio: oppidum est galliæ. Duo quoq; nomina dicit assumere in genitio ch. aspiratam: mastyx mastichis. quod etiam mastiche mastiches. declinatur. & onyx onychis. & ab eo compositum sardonix sardonichis. Bryax bryaxis. Plinius libro. xxxvi. A septentrione cælauit bryax. a meridie timotheus. & ibidem. scopas habuit æmulos bryaxin & timotheum.

Fitq̄ datiuus in. i. quod datiuus singularis tertiæ declinatiōis. in. i. terminat: fitq̄ a genitiuo eiusdem numeri ablata. s. ut patris patri. corpus corpori. foelicis foelici.

Accusatiuus fit in. em. quod accusatiuus eiusdem declinationis atq̄ numeri terminatur in. em. fitq̄ a genitiuo. is. mutata in. em. ut patris patrem. foelicis foelicem. hominis hominem. Quædam tamē quæ hic explicantur mittunt accusatiuum in. im. ea sunt. Sitis sitim. Vergilius in bucolicis. Dulcis aquæ saliente sitim restinguere riuo. Tussis tussim. Plinius libro

xxvi. Tussim sedat bechion: que & tussilago dicitur. Vis uim. Vergilius. vi. æn. Nec uim itela ferunt. Buris burim. Idē primo geor. Domatur in burim & curui formā accipit ulmus aratri. Peluis peluim: quod omnes dicunt mittere accusatiuum in. im. sed exemplum mihi non succurrit. Atuero i. em. simul & in. im. faciunt hæc. Restis restem uel restim. Terentius in eunucho. Ad restim mihi quidem res rediit. ab eo quod est restem reste fecit in ablatiuo Iuuenalis

dicens: puteus nec longa reste mouendus. Turres turrem uel turrim. Vergilius. ii. æn. Turrim in præcipiti stantem. Securis securem uel securim. Idem in eodem. & incertam excussit ceruice securim. Puppis puppim. Idem primo æn. Ingens auertice pontus in puppim ferit. Febris febrem uel febrim. Martialis. nō habui febrim sym mache. nunc habeo. De terminatiōe in. em. ubiq̄ reperies exempla. Vergilius. xi. æra tam quatiens tarpeia securē. Iuuenalis. Descendunt statuæ. restemq̄ sequuntur. Aqualis quoq̄ apud Plautum. Date inquit isti sedem ut sedeat & aqualim cum aqua.

Sed in. im. tantummodo græca. quod nomina græca terminata in. is. habentia genitiuum nominatiuo similē: mittunt accusatiuos in. im. ut eclipsis eclipsis eclipsim. leucaspis leucaspis leucaspim. mephitis mephitis mephitim. opis opis opim. magudaris uel magudarim. magudarim uel magudarim. Vergilius. vi. æn. Leucaspim & licia ductorem classis orontem. Idem in. vii. Sæuamq̄ exhallat opaca mephitim. Idem in. xi. uelocē interea superis in sedibus opim. Plinius libro. xix. Alterū genus silphii est quod magudaris uocatur. Columela libro. vii. Radix inquit quam græci uocant magudarim nostra cōsuedo lasserpiciū appellat. quod si græcū est: quid opus fuit a grāmaticis iter nomina latina explicari: cum ad regulā græcorū potuerit reduci. Quod ureo Vergilius in bucolicis dixit aut ararim parthus bibet. aut germania tigrim. ararim nō est ab eo quod est arar: sed ab eo quod araris. nam in utramq̄ terminationē desinēs reperit. Sed in. im. accusatiuus latinæ declinatiōis est. in. in. uero per. n. græca declinatio est: ut suo loco diximus. ut charybdis charibdis charibdin. acis acidis. uel acis acim. Ouidius de ponto charibdin achæi. Idem. xiiii. meta. Acin amas præferiq̄ meis tamplexibus acin.

Nomen in. e. Ablatiuus tertiæ declinatiōis: quoniā in. e. uel in. i. desinit: primo ponit regulas nominū desinentiū in. i. tantū. aut in. e. uel in. i. deinde terminatorum in. e. tantum. Dicit igitur in primis. quod huius declinatiōis nomina desinentia in. e. uel in. al. uel in. ar. si generis sunt neutri: mittunt ablatiuum in. i. tantū ut hoc mare. a mari. hoc ræte a ræti. quæ ipsa etiam antiquiores in. e. terminabāt. ut Plautus in rudente. dicant in mare communi captos. Ouidius quinto fastorum. Cur tibi pro libycis clauduntur ræte lænis. Suetonius quoq̄ in nerone. ræte aurato dixit Quamquā uideri possit ab eo quod ē nominatiuo hæc rætis. quod Plautus in truculento genere posuit masculino dicens. nō uides proferre me uuidū rætē. & ibidē iterū. ut dimisi rætē atq̄ hamum. In. e. tamen ablatiuū mittunt quæ sequuntur. Hoc far a farre. Iuuenalis. Cum farre & uino ianum uestamq̄ rogabat. Præneste a præneste. Vergilius. vii. æn. Quiq̄ altum præneste uiri. atq̄ idem in. viii. Cū primā aciem præneste sub ipsa. figurate enī ad urbē rettulit sub ipsa. Iubar a iubare. Vergilius. iiii.

Accusatiuus fit in. em. Sed in. im. tibi mittū

Et sitis. & tussis. uis. buris. peluis. At ista

Datur in. em. uel in. im. restis. turrisq̄ securis

Et puppis. febris. Sed in. im. tantūmō græca

In quib⁹ est recto nō dissimilis genitiuus

q̄ mittis & in. in. plerūq̄ ut naso charybdin.

Nomē i. e. uel in. al. uel in. ar. mō sit tibi neutrū

Exit in. i. sexto. sed in. e. per pauca dabuntur

Far. præneste: iubar soracteq̄. gausape. nectar.

æñ. It portis iubare exorto delecta iuuentus. Soracte á soracte. quamquam Plinius libro. vii. masculino genere dixit: quod fit ad montem soracten appollini: nam Horatius hoc soractes. is. dixit in primo car. Vt alta stet niue candidum soracte. Gausape a gausape. Persius. Balanatu gausape pectis. Horatius secundo sermo. Gausape purpureo mensam perterfit. Nectar a nectare. Vergilius primo æñ. Dulci discedunt nectare celas. Mittis in. i. menses. quod nomina mensium quæ per tertiam declinationem inflectuntur: mittunt ablatiuum in. i. ut quintilis á quintili. sextilis á sextili. sep-

Mittis in. i. menses. & in. as. gentilia iunges. Et quæ fecerunt uel in. im. uel in. in. tibi quarto. Na q̄ datur in. im. uel in. em. dat. i. uel. e. sexto. Ciuis. auis. nauis. clauis. iungatur. & anguis. Vnguis. & anis. uectis. postis. neptis. & ignis. Strigilis & classis pugil & uigil atq; supellex. Addit his imber. uerbaleq; quod facit in. trix. Adiectiua triu generu uel in. i. uel. e. pones: Du modo neutra per. e. no declinet tibi rectus. Quæ sic declinas. per. i. tantu mittere debes. Degener. & pauper. huber. cuq; hospite sospes. Dat ablatiuos per. e. tantu. Plus quoq; pluri.

uel in. im. quod nomina mittentia accusatiuum in. im. per. m. uel in. in. per. n. mittunt ablatiuum in. i. quæ uero fecerunt in. em. uel in. im. mittunt in. e. uel in. i. ut charybdis. charybdin: á charibdi. puppis puppem uel puppim. á puppe uel á puppi. In. e. prætere rea & in. i. mittunt ablatiuum nomina hic posita. Ciuis a ciue uel ciui. Iuuenalis. quid illo ciue tulisset? Cicero in philippicis. In principe ciui no est satis. Auis ab aue uel auis. Horatius primo car. Fata mala ducis auis domum. Nauis a naue uel nauis. Terentius in andria. Nauis fracta apud andriam. Clauis a claue uel a clauis. Vergilius in moreto. Et referat clausa quæ præuidet ostia clauis. Anguis ab angue uel anguis. Horatius primo episto. Alter miletis texta cane peius & anguis. Vnguis ab ungue uel unguis. Idem in eodem. Luctantis acuto ne fecer unguis. Annis ab amne uel anni. Vergilius primo geor. Prono rapit alueus anni. Uectis a uecte uel uecti. Terentius in eunucho. In mediū huc agmen cum uecti. Postis a poste uel posti. Ouidius. v. meta. Raptaq; de dextro robusta repagula posti. Neptis a nepte uel nepti superioribus annis numeratur: sed exemplū no succurrit. Ignis ab igne uel ignis. Vergilius. iiii. æñ. Vultus alit uenis: & cæco carpitur ignis. Strigilis a strigile uel strigili. Horatius. ii. sermo. Qui puer uuam furtiua mutat strigili. Classis a classe uel classi. Vergilius. viii. æñ. Ad uectum æneam classi: uictosq; penates. Pugil & uigil. a pugile uel pugili. a uigile uel uigili. Iuuenalis. Præterea lateris uigili cum febre dolorem. Supellex a suppellectile: uel suppellectili. unde est in libris digestorum titulus de suppellectili legata. Imber imbre uel imbris. Verg. in buco. Iupiter & læto descendet plurimus imbris. Verbale quod facit in trix. quod nomina uerbalia siue participialia foemina terminata in trix. mittunt etiam ablatiuum in. e. uel in. i. ut uictrix a uictrice uel uictrici. Lucanus in primo. In sua uictrici conuersum uiscera dextra. unde etiam in plurali cum figurate uictrix conuigamus uictricia & uictricia dicimus. Idem in eodem. Tollite iam pridem uictricia tollite signa. Vergilius. iiii. æñ. Res agamemnomas uictriciaq; arma secutus.

Adiectiua triu: quod nomina adiectiua huius declinationis no habentia genus neutrum in. e. terminatum: mittunt ablatiuum in. e. uel in. i. ut hic & hæc hoc prudens a prudente uel prudenti. felix a felice uel felici. uelox á ueloce uel uoloci. Quod si genus neutrum hnt in. e. mittunt ablatiuum in. i. tam ut hic & hæc breuis & hoc breue. a breui. hic acer hæc acris. hoc

temper á septembri. december á decembri. Iuuenalis. Medio seruare minutal septembri. Idem alio loco. totum uinum nescire decembri. Et in. as. quod nomina gentilia terminata in. as. mittunt etiam ablatiuum in. i. ut Arpinas ab arpinati. cassinas á cassinati. Nam & Priscianus libro. vi. inquit: perfecta eorum reperiuntur apud antiquos in. tis. desinentia: unde neutra quoque eorum in. e. desinunt. & ablatiuum in. i. more eorum quæ in. is. desinunt & in. e. quæ etiam apud Priscos in. e. terminare ablatiuum reperimus. ut apud Ouidium in epistola paridis. hoc mihi nam recolo fore ut á cæleste sagitta. Et quæ fecerunt

Pro quodaz non formantia ablati singulari in. e. Prim. et secund. et tert. et quatuor. leges in. 3. h. im. de restis. et quatuor. rre. rry sup. d. et 16. /

acre. ab acris. Deinde dicit quod nomina quinque uno uersu explicata & si neutris iungi possunt: quemadmodum in genere diximus: ablatiuum tamen per. e. tantum mittunt ut degener a degenerate. pauper. a paupere. huber ab hubere. hospes ab hospite. sospes a sospite. Illud etiam animaduertendum nomina propria ab adiectiuis in. is. & in. e. desinentibus deducta mittere etiam ablatiuum in. e. tantum. ut hic Iuuenalis ab eo quod est hic & haec Iuuenalis & hoc Iuuenale. Eodem modo Martialis. laterensis. annalis. Martialis cum Iuuenale meo quid me committere tentas. Cicero pro Plaucio. confiteor in laterense summa ornamenta esse. Idem pro Fundanio apud Prisciannum. Non hoc modo a Iulio Annale factum probari potest. Reperiuntur quoque adiectiua in. is. & in. e. desinentia mittere ablatiuum in. e. Ouidius. xv. metamorpho. Finem specie celeste resupta luctibus imposuit. Idem in epistola Paridis. fore ut a caeleste sagitta. Idem quoque in fastis. amne peremne latens Anna Peremna uocor. Ast ablatiuos. quod reliqua omnia huius declinationis nomina mittunt ablatiuum in. e. quacumque ueniunt terminatione. ut emblema. ab emblemate. sermo a sermone. lac a lacte. Asdrubal ab asdrubale. titan a titane. caesar a caesare. pietas a pietate. caput a capite. pax a pace. Rectus pluralis fit in. es. quod nomina tertiae declinationis masculina uel foemina. uel communia duorum generum: mittunt nominatiuum & accusatiuum atque etiam consequenter uocatiuum plurales in. es. is. genitiui singularis mutata in. es. ut hic pater patris hi patres. patres. o patres. haec mater. matres. o matres. hic & haec breuis. breues o breues.

Illa uero quae fecerunt genitiuum in. yos. uel in. yis. diphthongon a nominibus desinentibus in. ys. mittunt pluralem in. yes. ut hic libys libyos uel libyis. plurali libyes. haec erinnys. erinnysos uel erinnys. erinnyes. Propertius libro secundo. Tu me uel tragicae uexent erinnyes. Salustius in Iugurtha. Africam in initio habuere getuli & libyes. Reperiuntur etiam pauca nomina graeca mittentia praedictos casus in. is. ut haec trallis. syrtis. alpis. sardis. Eusebius interprete Hieronymo. Trallis inquit terremotu conciderunt. Horatius primo epistolarum. Quid croesi regia sardis. Quod si mittis. ium. Quod nomina huius declinationis mittentia genitiuum pluralem in. ium. quorum genitiuus singularis non crescit super nominatiuum: plerumque mittunt accusatiuum pluralem in. is. ut hic & haec omnis. genitiuo plurali omnium. accusatiuo omnis. horum rationem sequuntur pluraliter declinata: quae si haberent numerum singularem ex illorum proportione declinarentur. ut plurali nominatiuo tres. accusatiuo tris. Vergilius primo Aeneidos. Tris notus arreptas in saxa latentia torquet. & paulo post Tris eurus ab alto in breuia & syrtes urget. Eo modo dicit tris: quo Salustius in Catilina. Omnes homines qui sese student caeteris praestare animantibus. Cum dedit. i. sextus. haec regula limitatio est illius: quartus cum quinto semper recto simulantur in neutris. ubi dixit neutra in plurali tribus in casibus terminari in. a. nunc uero dicit: quod nomina illa quae fecerunt ablatiuum in. i. accepta. a. habent in plurali. i. ante. a. ut a puluinarum puluinarum. a breui breuia. Quae uero fecerunt ablatiuum in. e. tantum: mutant illud. e. in. a. ut a tempore tempora. ab emblemate emblemata. Deinde dicit quod nomina comparatiua quancumque fecerunt ablatiuum in. i. non tamen in plurali mittunt neutra per. ia. sed tantum per. a. ut a breuiore uel breuiori non breuiora: sed breuiora dicimus. Præterea hoc nomen plus: quod etsi quantum ad uocem comparatiuum non uideatur: quantum ad significationem constructionemque attinet comparatiuum est: cum fecerit in ablatiuo pluri: in pluralibus neutris non tantum plura & complura quod apud antiquissimos frequenter legimus. sed etiam plura & complura dicimus. Aplustre quoque quod in ablatiuo fecit aplustri. non tantum aplustria: sed & aplustra fecit in numero multitudinis. Silius libro. x. Punicorum.

Rō v. h. nōc. plus. Sit gpa
tinuz. (q̄m format in 110
mi notu. p̄t̄y

tāntera mittit

Ast ablatiuos per. e. solum mittere debent.

Ectus pluralis fit in. es. cui iugito q̄rtū.

Quod si mittis iū pluralib⁹ i genitiuis

Accusatiui quandoque per. is. tibi fient.

Cū dedit. i. sext⁹ per. ia. tibi neutra dabuntur.

Comparatiua tamē per. a. solū mittere debes.

Plus. & aplustre. uetusque adduntur comparatiuis

Lacerat aplustria uelo. Cicero In arato. Nauibus assumptis fluitantia quærere aplustria. Vetus quod fecit uetere uel ueteri non ueteria sed uetera facit.

Dat genitiuus. ium. Quod nomina quæ fecerunt ablatiuum singularem in. i. mittunt genitiuum pluralem in .ium. ut ab animali animalium. a prudente uel prudenti prudentium. quæ tamen plerumq; abscissionem recipiunt: ut supra diximus. & dicimus hoc modo uerba sapientum. responsa prudentium: pro sapientiũ & prudentium. In. um. uero mittunt ea quæ sunt hic posita. a uigili uigilum. Vergilius. ix. eneidos. Interea uigilum excubiis obsidere portas. Ex proportione quoq; a pugili pugillum dicemus. Supplex a supplici supplicum: ne coincideret cū hoc nomine supplicium suppli-

Dat genitiuus. ium. si fecit in. i. tibi sextus.

Tolle uigil. pugil. & supplex opifexq; uetusq;

Artifici memor. & consors addatur. inopsq;

Præterq; pluri iunguntur comparatiua.

Et quæ de capio componis iungere debes.

Ablatiuus in. e. si desinit: um tibi mittit.

Sed p. iũ. dabit as. mas. uas uadis. z caro corq;

Os. nix. nox. sanis. lis. dis. glis. adde quirite.

Et quæ datur in. s. nec crescunt in genitiuo.

Excipias tñ hæc iuuenis. panisq; canisq;. Et

comparatiua: ut a breuiori breuorum. a meliori meliorum. Præter quã plus quod cū sit cõparatiuũ qua rōne supius diximus: feceritq; in ablatiuo pluri: in genitiuo plurali nõ plurum sed plurium fecit. & ab eo compositum complurium. ut Cicero ad herennium. complurium negociorum. A capio etiam composita: quamuis ablatiuũ in. e. & in. i. fecerint: in genitiuo plurali non in. ium. sed in. um. faciunt: ut particeps a particeps uel participi. participum: ne coincidat cum hoc nomine participiũ participii. Municeps a municipes uel municipi municipum. ne coincideret cum hoc nomine municipium municipii. Manceps a mancipis uel mancipi. mancipum: ne coincideret cum hoc nomine mancipium mancipii. Ablatiuus in. e. si desinit. quod nomina quæ fecerunt ablatiuum singularem in. e. mittunt genitiuum pluralem in. um. e. ablatiuũ mutata in. um. ut a toreumate Toreumatum. a Cicerone ciceronem. a Consulõ consulum. a nomine nominum. a Cæsare cæsarum. a Sacerdote sacerdotum a capite capitum. a fornace fornacum. In. ium uero faciunt ut uult Priscianus. Nomina latina in. as. finita: ut ciuitas ciuitatum. probitas probitatum. bonitas bonitatum. sed per syncopam facere bonitatum. ciuitatum. probitatum. quod ego non auderem dicere: cum illa superiora nunquam legerim: hæc uero inferiora plerumq; reperiantur. In. ium uero mittunt genitiuum pluralem. quamuis miserunt ablatiuũ in. e: quæ sequuntur. as assis. ab asse assium. mas maris. a mare marium. uas uadis. a uade uadium. nam uas uasis in plurali per secundam declinationem effertur uasa uasorum. Caro carnis. a carne carnum. Cor cordis. a corde cordium. Os ossis. ab osse ossium. Nix niuis. a niue niuium. Nox noctis. a nocte noctium. Sannis sannitis. a sannite sannitium. Lis litis. a lite litium. Dis ditis. a dite ditium. Glis gliris. a glire glirium. & ex analogia Quiris quiritis. a quirite quiritium. Et quæ dantur in. s.

Quod nomina in. s. desinentia: non crescentia in genitiuo singulari: que sunt fere in es. & in. is. finita: genitiuum pluralem mittunt in. ium. licet ablatiuum singularem in. e. fecerint. ut hic Verres a uerre uerrium. hic uates a uate uatium. hæc Cædes a cæde cædium. hæc Sedes a sede sedium. hic collis a colle colliũ. hic Mensis a mense mensiũ. q̄ ut supra memorauimus aliquãdo syncopã recipiunt. ut Cicero pro sextio uestrarũ sedum tẽplorũq; causa. Verg. iiii. æn. Heu uatũ ignaræ mētes quid uota furentẽ. Ouidius. y. fasto. cū tua sint cedatq; tibi cõfinia mēsu. Ab hac rursus reglã exceptoria excipi-

untur hæc pauca mittentia genitiuum pluralem in. um. panis a pane panum: si modo panis numerum habet multitudinis. iuuenis a iuene iuuenum. canis a cane canum.

Et quæ monosyllaba sunt. Ab illa quoque regula ablatiuus in. e. excipiuntur nomina monosyllaba terminata in. bs. aut. ps. aut. ls. aut. ns. aut. rs. aut. lx. nx. rx. desinentia: quæ & si fecerunt ablatiuum in. e. nihilo minus tamen mittunt genitiuum pluralem in. ium. ut hæc trabs a trabe trabium. plebs a plebe plebium. scobs a scobe scobium. urbs ab urbe urbium. daps a dape dapium. seps a sepe sepium. stirps a stirpe stirpium. puls a pul-

te pultium. glans a glande glandium. gens a gente gentium. mons a monte montium. ars ab arte artium. fors a sorte sortium. falx a falce falcium. lanx a lance lancium. lynx a lynce lyntium. arx ab arce arcium. merx a merce mer-
tium. Nomen in. es. tantum quod nomina huius declinationis pluraliter tantum declinata mittunt genitiuum in. ium. ut

hi manes manium. penates penatium. calles cassium. hæc uires uirium. fores forium. tres trium. Dicit tamen & hæc & alia complura posse mittere genitiuum in. um: si genitiuus ille in. ium. foret absonus. quare dicit consulendas esse aures penitus. i. profunde: sed non quorum cunq; sed tantum eruditorum: quemadmodum & musici facere consueuerunt: qui non omnia permittunt rationibus et arti: sed aliquid etiam sensui auditus putant esse tribuendum. Ego namque potius dicerem penatum & procerum: & ciuitatum: quam penatium procerum ciuitatum. Atque boum dat bos. quod hoc nomen bos cum in ablatiuo a boue fecerit: debuit facere genitiuum pluralem bouum & fecit bouum. u. consonante extrita. Præterea cum ex aliorum proportione in datiuo & ablatiuo debuerit facere bouibus: ex puncta uel syllaba fecit bobus aut bubus: quemadmodum apud Catonem Varronem. Columelam. & Plinium sæpe legimus. Vergilius. ili. æn. Leta bouum passim campis armenta uidemus. & Horatius in epodo. Paterna rura bobus exercet suis.

Datque datiuus ibus. quod datiuus pluralis huius tertiæ declinationis in ibus terminatur: fitque a genitiuo singulari. bu: interiecta inter. i. & s. finales. ut hominis hominibus. patris patribus. Sed nomina in. a. desinentia: quæ omnia græca esse diximus: hunc casum non. ibus: sed in. atis. plerumque mittunt. ut hoc peripetasma peripetasmata peripetasmatis. emblemata emblematis. poema poemata poematis. Cicero in uerræ. Nunc de peripetasmatis quemadmodum expedias non habes. Idem in eodem. Scaphia inquit cum emblematis. & in quarto ad herenium. de orationibus aut poematis. Sed quamquam hæc declinatio uideatur esse ab eo quod est in nominatiuo hoc peripetasmatum peripetasmatis. emblematum emblematis. poema poematis. illud est certissimum auctores idoneos potius usos in his nominibus tertiæ declinatione: atque datiuum & ablatiuum in. atis. potius quam in. ibus. terminasse.

Quarta dat. us. recto. Quod quarta nominis declinatio duas habet nominatiui positiones in. us. & in. u. sed in. us masculinorum & femininorum in. u. neutrorum tantum: quæ cum in singulari aptota sint: in plurali per hanc declinationem inflectuntur. ut hic sensus sensus. hæc manus manus. hoc cornu cornu. plurali cornua cornuum.

Genitiuus in. us. tibi fiet. quod genitiuus huius declinationis in. us terminatur: estque nominatiuo similis in terminatione litterarum: non tamen in temporibus. ut suo loco dicemus. in. u. uero finita ut diximus non declinatur. Nam quod Luca. in. vii. dixit. Cornus tibi cura sinistri letule. & Celsus li. vi. ceruum cornus combustum: & paulo post. quia cornum habet: & Plinius multis in locis: non est ab eo quod cornu in nominatiuo: sed potius ab eo quod est hic cornus cornus. Reperit quoque genitiuus huius declinationis in. uis. syllabas terminatus. ut apud Terentium in heauton. Eius anuis opinor causa quæ erat mortua. Ca-

Quæ monosyllaba sunt qb. s. b. puenit aut. p.

Et qbus. l. aut. n. aut. r. subit. s. subit aut. x.

Nomen in. es. tantum pluraliter & uariatum

Mittit. ium. sed & um. penitus si consulis aures.

Atque boum dat bos. sed bobus pone datiuo.

Datque datiuus. ibus. dat. atis. sed cum dat. a. rectus

De quarta nominis declinatione.

Varta dat. us recto. dat & u. sed dic uariari

Plurali tantum. Genitiuus in. us. tibi fiet.

ro anuis enim ut sanguis deterior: sic & lac. Varro secūdo de re rustica. Eius saluam esse fructus ueneno: pro anus & fructus: & genitiuus ille est a quo exit datiuus i. ui. ut statim dicemus. Sæpe datiuus ui. quod datiuus huius declinationis in. ui. syllabas terminatur. ut hic sensus sensus sensui. hæc manus manus manui. Exit tamē aliquando in. u. ut Vergilius. iiii. geor. Namq̄ aliæ uictu inuigilant & fœdere pacto.

Sæpe datiuus. ui. sed & .u. nō sæpe reponit.
Accusatiuo dabis. um. Dabis. u. quoq̄ sexto.
Rectus pluralis fit in. us. cui iūgito quartū.
Dat genitiuus uum. Sed ib⁹ tu pone datiuo
Dāt ubus. hæc tātū. fic⁹. trib⁹. arcus. acusq̄
Et part⁹. portus. lacus. & querc⁹. spec⁹. art⁹
Cūq̄ ueru quæstus: quod q̄ro dat tibi nomē

& paulo post: quod nec concubi tu indulgent: pro uictui & concubitu dixit Seruius Vergiliū posuisse. Idē primo æñ. Flectit equos curruq̄ uolās dat lora secundo. ubi Seruius his uerbis scribit. Ars antiq̄ uolebat: quod nominatiuus pluralis regat genitiuū singularem. ut hæc mulæ huius mulæ. & datiuus singularis regatur a genitiuo singulari ergo hi currus: huius currus fa

cit & huic curru: nā huius curruis huic curru hoc modo irregularia sunt. Sed usus obtinuit ut in genitiuo currus frequenter: curruis raro: & in datiuo curru raro: curruul frequenter dicamus. Gellius tamen libro. iiii. nocti. affirmat. M. Varronem & P. nigridium uiros illo sæculo omnium doctissimos non aliter fuisse locutos atq̄ etiam scripsisse: q̄ senatus. domus fluctus in genitiuo ab eo quod est senatus. domus. fluctus. Accusatiuo dabis. um. quod accusatiuus huius declinationis in. um. desinit: nominatiui. s. mutata in. m. ut hic sensus sensum. hæc manus manum. Dabis u. quoq̄ sexto. quod ablatiuus huius declinationis finitur in. u. fitq̄ a nominatiuo ablati. s. ut hic sensus a sensu. hæc manus a manu. Rectus pluralis. quod nominatiuus & accusatiuus plurales quartæ declinationis terminatur in. us. & sunt filii gto singulari. ut hic sensus. hi sensus sensus. hæc manus. hæc manus manus. Dat gr̄is. uum. quod gr̄is pluralis in. uum terminat. fitq̄ ab ablatiuo singulari. addita. um. ut a sensu sensuū. a manu manuū. Sed ibus. tu pone datiuo. quod datiuus pluralis i ibus terminatur: fitq̄ ab ablatiuo singulari. u. mutata in. ibus. ut a sensu sensibus. a. manu manibus. Pauca tamē nomina quæ hic explicantur: exeunt in. bus. ablatiuū. u. retenta. ea sunt ficus ficibus. sed in hac terminatiōe adhuc nō legi: sed neq̄ ficibus: sed tantum ficis per secundā. sed idcirco posui: quod uideo artis gr̄aticæ scriptores ficibus posuisse. Tribus tribulus. Suetonius in augusto. legauit populo. ro. quadringēties tribubus: quinquies tricies sestertiū. Seneca in eplis. q̄ putas esse iucundū tribubus uocatis. Arcubus ab eo quod est arcus: ideo sic exire gr̄atici dicūt: ne coincideret cum arcibus ab eo quod est arx arcis. Sed cur acubus ab eo quod est acus acus: nō fecit acibus: quandoquidē a nulla alia nominatiui positione uenire poterat! Nimirum quia totū hoc usu constat. Partus partibus. quēadmodū Seruius. iiii. geor. Exponens illud Vergiliū. iiii. geor. Aut fœtus nixibus edunt. nixibus pro partibus exponit. & Horatius in epodo. Si uotata partibus lucina ueris affuit. Portus portibus. Pomponius in secūdo de cosmographia. mare caspiū omne atrox. sine portibus. Priscianus in perihesei. Auris difficiles nautis uel portibus apte. Lacus lacibus. Ouidius. iii. fastorū. Præmia de lacubus: proxima musta tuis. Idem. xii. meta. quod forcipe curua cū faber eduxit lacubus demittit. Quercus quercibus: cū omnes sic exire dicant nullius auctoris mihi succurrit exemplum. Specus specibus. Vergil. iiii. geor. Ipsi in defossis specibus secura sub alta. Artus artibus. Seruius in illud Vergiliū. iiii. geor. Micat auribus & tremat artus. artus pro artibus exponit. Veru ueribus. Idem primo æñ. Verubusq̄ tementia figunt. Quæstus quæstibus. a quæro quæris. nam a quæror. eris. quæstibus exire nemo unquā dubitauit. Vergilius. ix. æñ. Cælū de hinc quæstibus implet. Idē. iiii. geor. Integrat & mœstis loca late quæstibus implet Seneca in thyeiste. Fasq̄ omne ruptū quæstibus uanis agis. Flaccus li. ii. argonauticæ. tū uoce deos: tū quæstibus implet. Idē li. pri. Quæstibus & magni numē maris excitat helle. Idē in. vii. Cōmotis quæstibus æstus. & i eodē. Hinc cælū quæstibus implet. Iustinus li. v. Perpeti nocte fortunā quæstibus iterat. Ego nō ificior repiri semel apud ciceronē de artificiis &

questibus: & iterum apud Ouidium questibus aptauimus: ab eo quod est quæro. is. Sed aut nostra uel potius Laurentii differentia nihili est: aut credibilis est: unum aut alterum quæ centum locos fuisse deprauatos.

Quinta dat es. tantum: quod quinta nominis declinatione unam tantum habet nominatiui terminationem in es. semper femininorum. præterquam in uno masculino hic dies: & eius composito hic meridies. Cuius genitiuus. & datiuus semper exeunt in ei. ut hæc

progenies progeniei. hæc materies materiei. hæc species speciei. Antiquiores tamen hunc genitiuum tum in. e. tum in. es. tum in. i. duplicem terminabant. Salustius dubitauit acie pars pro aciei. Vergilius pri. geor. Libra die somniq; pares ubi fecerit horas. ubi Seruius dicit hunc esse genitiuum regularem: quia ut paulo ante diximus nominatiuus pluralis debet regere genitiuum singularem: ut cum illo sit parium syllabarum. A. Gellius libro. viii. Noctium atticarum multis testimoniis probat atq; confirmat hunc genitiuum in. es. quoq; & duplex si. aliquando exisse. Ennius postrema longinqua dies cum fecerit ætas. pro diei. Cicero pro sextio. equites daturus illius dies pœnas. Adducit quoq; Gellius testes: qui dicebant se uidisse librum. Vergilius Idiographum. i. propria illius manu scriptum: in quo legebatur. libra die somniq; pares ubi fecerat horas. atq; eiusdem Vergilius manu fuisse scriptum in primo æn. munera læticiamq; dii: non dei ut quidam legunt: neq; die ut Seruius. sed dii. pro diei. Nam sic dies dii a ueteribus declinabatur: ut fames famii. pernicies pernicii. species specii. progenies progenii. luxuries luxurii. acies acii. Cato pueri atq; mulieres extrudebantur famii causa. pro famel. nam per quintam hoc nomen antiqui declinabant: cuius ablatiuus adhuc in usu reperitur: Lucilius. Rugosum inquit atq; famii plenum. Sisenna. romanos ferendæ pernicii causa uenisse. pro pernicipi. Cicero etiam pro sextio. quorum nihil pernicii causa diuino consilio: sed uel ipsa & magnitudine rerum factum putamus. Paucius. Pater supremæ nostræ progenii patris. pro progeniei. C. n. maenius an mane at specii simulachrum in morte silentium. Gracchus ea luxurii causa aiunt institui. pro luxuriei. In datiuo quoq; eodem Gellio teste qui purissime locuti sunt: non faciei ut nunc dicitur: sed facie dixerunt. Lucilius. Et primus inquit facie honestas accidit. Idem. qui te diligit: ætati facieq; tuæ se fauorem ostendit. Em quartis. quod accusatiuus singularis in. m. definit. s. nominatiui mutata in. m. ut hic dies diem. hæc species speciem.

De quinta nominis declinatione.

Vinta dat es. tantum rectis. Genitiuus in ei.

Atq; datiuus erit: Em quartus: e dato sextus

Rectus pluralis fit in. es. cui iungito quartum. Erum. ebusq; dabis genitiuis atq; datiuis.

De nominibus anomalis. Cap. iiii.

Vnt quædam nomina quæ dicuntur anomala: hoc est irregularia: aut quia mutant genus: aut declinationem. aut carent altero numero. aut deficiunt certis casibus in utroque numero.

E dato sexto. quod ablatiuus in. e. terminatur. fitq; a nominatiuo ablata. s. ut hic dies a die. hæc species. a specie. Rectus pluralis fit in. es. quod nominatiuus & accusatiuus plurales huius declinationis in. es. terminantur. suntq; similes nominatiuo singulari. ut hic dies hi dies. Erum. ebusq; dabis. quod genitiuus pluralis in erum definit fitq; ab ablatiuo singulari assumpta. rum. ut a die dierum. Datiuus in. ebus. definit fitq; ab eodem ablatiuo addita. bus. ut a die diebus. a re rebus. Nam hæc duo nomina tantum habent numerum pluralem integrum: ut alio loco diximus.

De nominibus anomalis. Cap. iiii. Anomalam uoco omnem uarietatem aut generis aut declinationis. aut casuum defectus. Nam dictiones aliquæ inueniuntur accidentibus quibusdam orbata: quod fit aut significationis repugnancia. neq; enim dicimus puerperus: quemadmodum dicimus puerpera. aut in consonancia siue litterarum in consequentia: ut ab eo quod est cursor non recte dicimus curstrix: nec a nutritor nutritrix. ut fas non habet genitiuum faris aut fatis. aut fassis: ne cum aliis dictionibus coincideret: aut deniq; quia in usu non sunt. Itaq; cum superiora duo capita ad nomina regulariter atq; solide inflexa pertinerent: in hoc tertio capite de illorum regularitate atq; defectu

pertractabitur. atq; declarabimus in quibus nominibus aliqua est declinationis diuersitas: quod fit aut quia genus a singulari in plurali mutatur. ut hic mænalus. hæc mænala. aut quia mutatur declinatio. ut hoc uas hæc uasa. aut quia utrumq; mutatur. ut hic euentus. us. hæc euenta euentorū. aut quia carent altero numero. ut acetum plurali. & manes singulari. aut deficiūt casibus. ut tabi tabo.

Masculina in neutra. Sunt quædam nomina in singulari masculina: in plurali uero neutra: qualia sunt quæ hic describuntur. Mænalus. i. mænala. orū. Vergilius in bucolicis. Mænalus argutū nemus pinusq; loquētes. Idem primo geor. panouium custos: tua si tibi mænala curæ:

mons est arcadiæ. Ismarus. i. ismara. orum. Idem in bucolicis. Nec tam rhodope miratur & ismarus orphea. Idem. ii. geor. Iuat ismara baccho conferere. Gargarus. i. gargara. orū. gargarus. auctore Macrobio. v. latur. Vrbs est in imis. radicibus idæ siluæ posita. gargara aut sūt ipa montis capita. Vergilius primo geor. ipsa suas miratur gargara messes. Dindimus. i. Ouidius quarto meta. Dindimō & cibe len teste ptolemæo mōs est phrygiæ: quem etiam in plurali dindima appellat. Vergilius. x. æn.

monte de arcadia. Masculina in neutra.

monte de tana
Mænalus. i. mænala. orū. Ismarus. i. ismara. orū.

monte de frigida
Gargarus. i. gargara. orū. Dindimus. i. didima orū.

monte de laze & montis inferno
Tænarus. i. tænarā. orū. Tartarus. i. tartara. orū.

longo de italia
Auernus. i. auerna. orū. Pileus. i. pilea. orum

in andros
Intibus. i. intiba. orū. Baltheus. i. balthea. orū.

in sicilia
Sibilus. i. sibila. orū. Supparus. i. suppara. orū.

in sicilia
Locus. i. loca. orū. uel loci. locus. i. ioca. orū. uel ioci

in sicilia
Cetus. i. cete indeclinabile. Euetus. us. eueta. orū.

in sicilia
Iustus. us. iussa. orū. Permissus. us. pmissa. orū

Alma parens idæa deum cui dindima cordi. & Sillius libro: xvii. punicorū. gemino q dindima monte. Tænarus. i. mons est laconia: qui etiam in plurali tænarā. orū. dicitur. Lucanus in. ix. & apertam tænarā umbris. Tartarus. i. tartara. orū. Vergilius vi. æn. Tum tartarus ipse bis patet in præcepis tantum. Idem in. v. Non me impia namq; tartara habent. Auernus. i. auerna. orū. Idem in. vi. Inde uenere ad fauces graue olentis auerna. atq; ibidem. & auerna sonantia siluis. Pileus. i. pilea. orum. declinat aut hic pileus in singulari teste Seruio. ii. æn. qui dicit tyara phrygius pileus est: quāquam Laurentius in raudensem negat genere masculino reperiri. & apud festum legimus albogalerus capitis pileum est. hinc igitur Persius dixit hæc mea libertas. hæc nobis pilea donant. & Martialis totis pilea sarcinis redemi. Intibus. i. intiba. orū. Celsus libro. ii. Radicula intibus ocymum. Vergilius primo geor. Et amaris intiba fibris. Baltheus. i. balthea. orū. Vergil. xii. æn. Infelix humero cum apparuit alto baltheus. Iuuenalis. Quotiens rumoribus ulciscuntur balthea. Sibilus. i. sibila. orū. Vergilius in bucolicis. Nam neq; me tantū ueniētis sibilus austri. Idem. ii. æn. Sibila lambebant linguis uibratibus ora. Seruius tamen in bucolicis res inquit ipsa sibilus est: sibila uero participialiter accipitur pro sibilatia. Supparus. i. suppara. orū. Lucanus in. ii. Suppara nudatos cingunt angusta lacertas. Cetus. i. cete indeclinabile. Auernus in arato. Distantem andromedā prolixo tramite mundi perterret cetus. Plinius libro. ix. Hoc genus solum ut ea quæ cete appellat animal parit. & Vergilius. Immania cete. Locus. i. loca. orum. Vergil. primo. æn. Loca foeta furentibus austris. Idem in eodem. Deuenero locos ubi nunc ingentia cernis mœnia. locus. i. ioca. orū. Ouidius us. & cum iunone remissos agitasse iocos. Salustius in iugurtha. loca seriatq; cum humillimis agere. Permissus. us. pmissa. orum. ut in digestis titulo de acquirendo rerum. d. l. in laqueum. permissu inquit eius cuius fundus erat. Iustus. us. iussa. orū. a quo est etiam iniustus. us. ut Cicero. vi. de rep. Neq; iniussu eius a quo ille est uobis datus. Euentus. us. euenta. orū. Ouidius. Quisq; ab euentu facta notāda putat. Nō tamē dicimus in plurali permissibus. iussibus. euentibus. sed permissis. iussis. euetis ut Valla ostendit. Vergilius in bucolicis. Accipe iussis carmina cœpta tuis. Cicero in libro de oratore. Ex aliorum factis aut dictis. & euentis. Idem ad Luccium. Fabulam rerum euentorumq; meorum. ad cuius similitudinē Ouidius dixit secūdo meta. Successorumq; minerue indoluit: quod utrumq; reperitur etiam quarta.

Fœminina in neutra. sunt præterea quædam nomina in singulari fœminina: & in plurali neutra. ut pascua pascuæ. pascua pascuorū. ut in psalmo. xxii. Hieronymo interprete. in loco pascuæ: ibi me collocavit. Ouidius. iiii. meta. Axe sub hesperio sunt pascua solis equorum. Carbasus carbasi. carbasa carbasorū. Vergilius. viii. Glauco uelabat amictu carbasus. Lucanus i. iii. Fluxa coloratis astringunt carbasa gemmis.

Supellex supellectilis. supellectilium. quod diomedes. inter plurali numero carentia numerat. & adhuc reuera nō meminime legere. Pergamus pergami. pergama pgamorū. sed quāquam hoc nomen inter heteroclitica ponatur a grāmaticis: reuera non est. Est enim pergamus ciuitas in asia minori: quæ fuit attali regia: & cuius meminit diuus iōanes in apocalypsi. Pergama uero phrygiæ urbs fuit: regia priami: de qua Vergilius.

Namq; uidebat uti bellantes pergama circum. Reperio tamen apud unum Senecam in troade pergamus pro pergama politū. Neutra in masculina. Quod sunt quædam nomina in singulari neutra: & in numero multitudinis masculina. ut hoc porrū porri. porri porrorū. iuuenalis. Quis tecum sectile porrum sutor: a quo etiam in plurali porra neutro genere reperitur apud Vergilium in moreto. ait enim. & siser & capiti nomen debetia porra. sic ē diuerso apud Celsum porrus in singulari genere masculino legimus. ait enim libro quarto. Porrus cum pullo gallinaceo coctus sit. Rastrum raistri. raistri raistorū. Vergilius in bucolicis. Non raistros patietur humus nō uinea falcem. Cælum cæli. cæli cælorum. Cælum quia unum tantum est numero multitudinis carere Cæsar in libris de analogia ad Ciceronem scribit: referente Gellio libro. xviii. nocti. atti. Varro tamen plurali usus est in origine linguæ latinæ dicens. Cæli dicuntur loca supera & ea deorum. Lucretius quoq; dixit. Quis totidem uertit cælos. Argos argi. argi argorū. Lucanus ubi nobile quondam desuper argos arant. Vergilius iecundo eneidos. Si patrios unquam remeassem uictor ad argos. Frenum freni. frena frenorū. Cicero de claris oratoribus. alteri se calcaria adhibere: alteri frenos. Vergilius tamen tertio georgicorū dixit. frena pelectronii lapythæ gyrosq; debe re. Eodē modo dicimus capistrū capistrī. capistrī. orū. & capistra. orum. Filum fili. fila filorū. uel fili filorū. Claustrū claustrī. claustrī claustrorū. uel claustra claustrorū.

Neutra in fœminina. Quod reperiuntur quædam nomina in singulari neutra: in plurali uero fœminina. ut hoc epulum epulī. epulæ epularū. quamquā auctore Valla Epulum sit conuiuium numerosis ciuibus paratum. Gellius libro undecimo. Solēni die ioui epulum libaretur. & iuuenalis unde epulum possis cærum dare pythagoræis. Epulæ uero sunt etiam singulis non modo hominibus: sed & reliquis animantibus paratæ. Vergilius quarto eneidos. Epulasq; draconī quæ dabat. Delicium deliciæ. deliciæ deliciarum. Catullus. Passer delicium meæ puellæ: atq; illum imitatus Martialis. Stelle delicium mei columba. Vergilius in bucolicis. delicias domini: nec quid speraret habebat. Reperitur tamē etiā apud Plautum delicia in singulari. mea inquit uoluptas. mea delicia. Balneum balnei. balneæ balnearū. Gellius libro. ix. Parum cito balneas sibi traditas esse: & parum lantus fuisse. dicuntur etiam balneæ: ut apud Plinium libro. xxxiii. Stratas argēto mulierum balneas. Reperitur etiam in plurali balnea ab eo quod est balneum. iuuenalis & crudum pauonem in balnea portas. Cepe indeclinabile in singulari. Gellius libro. xix. Cepe inquit reuitescit: & congerminat decedenti luna. iuuenalis. Porrū & cepe nefas uiolare & frāgere morfu. declinat etiā cepa. &. Verg. in moreto. Cepa rubens sectiq; famem domat area porri.

^{gensto} Fœminina in neutra.
^{esse ne detino mmyblayro} Pascua. & pascua. orū. Carbasus. i. carbasa. orū.
^{a llyaf} Supellex supellectilis. supellectilia lectilium.
^{abdat de nra lamenor.} Pergamus pergami. pergama. pgamorū.

Neutra in masculina.
^{puero} Porrū. i. porri. orū. Rastrū. i. raistri. orum.
^{ado} Cælum. i. cæli. orū. Argos. i. argi. orum.
^{ad ferna} Frenū. i. freni. orū. Capistrū. i. capistra. orū.

Neutra in fœminina.
^{solera} Epulū. i. epulæ. arū. Deliciū. ii. deliciæ. arū.
^{balneū. i. balneæ. arū.} Balneū. i. balneæ. arū.
^{sepe in declinabile. plū sepe sepe.} Cepe inquit reuitescit: & congerminat decedenti luna. iuuenalis. Porrū & cepe nefas uiolare & frāgere morfu. declinat etiā cepa. &.

Variae declinationis nomina. Reperitur etiam uarietas in declinatione: quoniam quaedam nomina reperiuntur alterius declinationis in singulari alterius in plurali. Præterea quaedam reperiuntur per duas atque etiam plures declinationes inflexa. & ponit aliqua cum alia multo plura reperiatur. Dicit igitur in primis. quod iugerum

^{hucina de trina.} **Variae declinationis nomina.**
^{uasis oris} Iugerum. i. iugera. um. ^{uasis oris} Vas uasis. uasa. orum.
^{penis de oris} Penus. oris. penus. us. ^{specus} Specu. i. specus. us.
^{laurus} Laurus. i. laurus. us. ^{pinus} Pinus. i. pinus. us.
^{quercus arbor} Quercus. i. quercus. us. ^{cornu} Cornus. i. cornus. us.
^{hucusque} Ficus. i. ficus. us. ^{colus} Colus. i. colus. us.
^{domus} Domus. i. domus. us. ^{acus} Acus. i. acus. us.
^{arcus} Arcus. i. arcus. us. ^{fasti} Fasti. orum. fastus. ium.

in singulari secundæ est declinationis. Varro in primo de re rustica iugerum dictum quod quadratos duos actus habeat. Idem de origine linguæ. i. iugerum dictum iunctis duobus actibus quadratis. & Columela. duo actus iugerum efficiunt. & ibidem actus duplicatus facit iugerum. In plurali uero est tertiæ. Martialis & casa iugeribus non onerosa suis. & illud iureconsulti: ex mille iugeribus: qui unum iugerum

pro indiuiso solidum habet. Reperimus tamen in singulari etiam tertiæ apud Propertium. Ut multo innumeram iugere pascat ouem. F contrario uas uasis in singulari tertiæ est declinationis: in plurali secundæ. quamquam etiam in singulari apud antiquiores reperitur secundæ. Cato apud Gellium. xii. noctium. at. neque uasum neque uestimentum ullum est in manu preciosum. Penus penoris. uel penus. us. specum speci. uel specus. us. De generis atque declinationis uarietate in his duobus nominibus: cum de genere nominum terminatorum in. us. differebamus: abinde dictum est. Laurus lauri. hæc nomina quæ sequuntur & secundæ & quartæ declinationis reperiuntur in utroque numero: sed quidam sunt casus in alterutro frequentiores. Vergilius in bucolicis. Et uos o lauri carpam & te proxima myrte. & ibidem. Fragilis incende bitumine laurus. Pinus pini. uel pinus. us. Vergilius in bucolicis. Mænalus argutum nemus pinosque loquentes. Idem in. xi. altas ad sidera pinus. Quercus quercus. uel quercus. us. Cicero in chorographia. ibi quercorum rami ad terram iacent. Vergilius. viii. æn. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. Cornus corni. uel cornus. Serenus. Vel cornu ex arbore fertum. Papinius. vii. theb. Cornu depressus achua. Ficus fici uel ficus. de hoc multa in genere diximus. Colus coli uel colus. Vergilius. viii. æn. Cui tolerare colo uitam tenuique minerua. Papinius. vi. theba. Extra iam colu fila datur ordo. Domus domi uel domus. de uarietate declinationis & quos ex utraque casus habet libri primo diximus. Neque ab re fuerit hoc loco dicere quod Suetonius tranquillus animaduertit in epistolis augusti cæsaris. semper in genitiuo singulari domos & nunquam domus scriptum. quod est consentaneum epitaphio antiquitatum multarum pleno: quod anno superiori romæ eruderatum est: cuius etiam mihi copiam fecit amicus harum rerum curiosus indagator. scriptio autem fuit huiusmodi.

CON. MAN. C. MAN. F. INFerno. PLOtoni. TRICORPORI. OXORI. CARISSIMAE. PROSERPINAÆ. TRICIPITIQVE CERBERO. MUNUS. MECUM. FERENS DAMNATAM. DEDO ANIMAM UIUAM. QVAE. HOC. ME. CONDO. MONIMENTO. NE. OBRUTIS. DOMOS LAPSU. FILIIS. SEX. QVOS. P. SCIPIO. PATRIIS. CAMERTIBVS. ASALE. EXLIBYA INCOLVMES RESTITVERAT. INDESOLATA. ORBITATE. SVPERSIM. MISERA. LXI. ANN. LVI. M. I. D. V. HORAS. SCIT. NEMO. VALE. UITA.

quod est. Caia manlia Caii manlii filia inferno plotoni tricorpori oxori carissimæ proserpinæ tricipitiq; cerbero munus mecum ferens damnatam dedo animam uiuam quæ hoc me condo monumento: ne obrutis domos lapsu filiis sex: quos. p. Scipio patriis camertibus a sale ex libya incolumes restituerat: indesolata orbitate supersim misera. uixi annos quinquaginta sex. menssem unum. dies quinq;. horas scit nemo. uale uita.

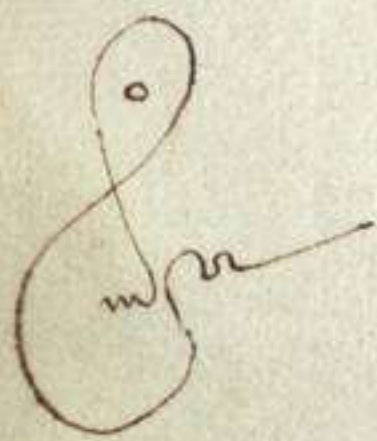
Acis aci uel acus. Martialis. & Satius tenuē ducere credis acos. sed hic pro pisce. In uenalis. Emerita quæ cessat acu. Arcus arcu uel arcus. Cicero in. iiii. de natura deorum. Cur arcu species non in deorum numero præponatur. Ennius apud Priscianum Arcus ubi aspiciunt mortalibus quæ perhibent. Fasti fastorū. fastus fastuū. utrunq; in plurali tatum. pro libro in quo continetur annales: atq; fasti & profesti dies. Vnde Ouidius opus illud suum fastorum inscripsit. Lucanus in. x. per quartam protulit dicens. nec meus eudoxi uincetur fastibus annus. quod ex errore scripsisse Lucanum testatur seruius in tertio libro æneidis Vergilianæ. Ceterum ipse fallitur: cum Horatius quoq; in tertio carminū dixerit: per memores genus omne fastus. Varro præterea in ephemeride causa iulii cæsaris qui fastus porrexit: mensis iulius appellatus est: fastus in singulari superbiam & arrogantiam significat.

De nominibus plurali carētibus. & primo de masculinis. Sanguis sanguinis. cuius plurali est abusus frequenter in sacris litteris. ut in psalmo. Libera me de sanguinibus. & alio loco. Virū sanguinum & dolosum abominabitur dominus. Limus limi. Fumus fumi. i. quo in numero multitudinis usus est in comentariis Cæsar pro signis illis quæ inter hostes per diem fumo solent fieri: quæ admodum per noctem ignibus.

Martialis quoq; in alia significatione dixit. Vendere nec uanos circum palatia fumos. Fumus fumi. Muscus. i. Mundus. i. quia cum nō sit nisi unus mudus: merito caret numero plurali: sicut supra de cælo diximus. sed figuratæ dixit Plinius in secūdo naturalis historiæ. alios innumeraabiles tradidisse mundos. Pōtus pōti. Nemo neminis. Sol solis. Vesper uespis. quod de cælo & mūdo diximus idem de sole & luna & uespe. & phosphoro & reliquis stellarum planetarumq; nominibus dicendum est: quod quia singulares sunt numero multitudinis carent: sed figurate possunt habere. Vergilius primo æn. Quid tantū oceano properent se tingere soles hiberni. & quod legimus tris soles romæ simul ortos paulatim in eundē coisse orbem. & Plinius libro. ii. totidē tamē soles: totidemq; lunas. & claudius in eutropiū. binaq; polo concurrere lunas: & geminos soles mirari desinat orbis. Addit quoq; superioribus Phocas genius genii: cū Plinius libro. ii. dixerit. Totidem faciat iunones geniosq; adoptando sibi. Alii addunt uesper. eris. & hesperus hesperi. quæ pro stella siue diei parte carent plurali. nam uesperu uesperorū quod isti dicunt: qua ratione possit dici ego nō uideo: sed neq; uesperæ. arū. cū potius dicere de beamus illos psalmos uespertinos: quia uesperu canuntur. has horas uespertinas: quia eo tēpore agitur aut agi debebat res diuina quo uesper propter solis occasum incipit apparere. Nam multa huiusmodi quia in cōpendiū scripta sunt: perperā in libris ecclesiasticis leguntur. ut Cōmendon. & cōmunicāda: pro eo quod esse debet in cōmunionē: hoc ē illud exordium quod canitur in re diuina: dum populus aut sacerdos in persona populi corpus christi iesu degustat: quod cōmunicare ā nostris dicitur. & pro eo quod imperiti legunt post cōmunicāda: debet legi post cōmunionē. hoc est oratio illa: quā sacerdos in persona populi atq; sua recitat. Eodem modo dicunt præsa pro eo quod esse debet prosa: nam distinguitur a uersu. & capitula pro capitulū. & alia cōplura: de quibus in annotamentis quæ propediem edituri sumus copiosius disputabitur.

De masculinis plurali carentibus.
^{figura} Sanguis. inis. ^{limo de la rra} Limus. i. ^{limo} Fumus. i. ^{qstrol} Fimus. i.
^{figura de dolo} Muscus. i. ^{mudo} Mundus. i. ^{mua} Pontus. i. ^{nigmo} Nemo. inis.
^{figura de la rra de} Sol solis. ^{carca} Vesper. eris. ^{carca} Carcer. eris.

Fœminina plurali carentia.
^{velez} Vita. æ. ^{olera} Gloria. æ. ^{huida} Eama. æ. ^{generatio} Gaza. æ. ^{generatio} Iuuenta. æ.
^{velez} Senecta. æ. ^{olera} Cholera. æ. ^{huida} Fuga. æ. ^{generatio} Culpa. æ. ^{generatio} Prosa.
^{de la rra de la rra de} pia. æ. ^{de la rra de la rra de} Memoria. æ. ^{de la rra de la rra de} Eloquētia. æ. ^{de la rra de la rra de} Sapiētia. æ. ^{de la rra de la rra de} Diligētia. æ. ^{de la rra de la rra de} Socordia. æ. ^{de la rra de la rra de} Negligentia. æ. ^{de la rra de la rra de} Parlino.
^{de la rra de la rra de} na. æ. ^{de la rra de la rra de} Auaricia. æ. ^{de la rra de la rra de} Vecordia. æ. ^{de la rra de la rra de} Stulticia. æ. ^{de la rra de la rra de} Insa.
^{de la rra de la rra de} nia. æ. ^{de la rra de la rra de} Amentia. æ. ^{de la rra de la rra de} Dementia. ^{de la rra de la rra de} Arena. æ. ^{de la rra de la rra de} Humus
^{de la rra de la rra de} humi. ^{de la rra de la rra de} Mors mortis. ^{de la rra de la rra de} Fames. is. ^{de la rra de la rra de} Sitis. is. ^{de la rra de la rra de} Lux. is
^{de la rra de la rra de} Pax. cis. ^{de la rra de la rra de} Pix. cis. ^{de la rra de la rra de} Salus. utis. ^{de la rra de la rra de} Lues luis. ^{de la rra de la rra de} Tabes
^{de la rra de la rra de} tabis. ^{de la rra de la rra de} Labes. is. ^{de la rra de la rra de} Proles. is. ^{de la rra de la rra de} Soboles. is. ^{de la rra de la rra de} Indoles
^{de la rra de la rra de} indolis. ^{de la rra de la rra de} Strues. is. ^{de la rra de la rra de} Tussis. is. ^{de la rra de la rra de} Bilis. is. ^{de la rra de la rra de} Pauper.
^{de la rra de la rra de} tas. atis. ^{de la rra de la rra de} Fides fidei. ^{de la rra de la rra de} Rabies. ei. ^{de la rra de la rra de} Pernicies. ei.
^{de la rra de la rra de} Caries cariei. ^{de la rra de la rra de} Dies diei. pro tempore.

Carcer carceris pro loco ubi detinetur in compedibus noxi: numero multitudinis caret: nam carceres in plurali ut paulo post dicemus: aliud significat.

Fœminina plurali carentia. Phocas & diomedes pauca huius ordinis nomina ponit alii multo plura: quæ reperiuntur plerumque in numero multorum: et uita pro anima. Vergilius. vi. æn. Tenuis sine corpore uitas. & pro uiuendi modo Laertius scripsit uitas philosophorum: & Hieronymus uitas patrum. Glorias quoque in plurali dixit Gellius libro primo. Has inquit ille glorias cum iactaret. & eodem modo de reliquis quæ sequuntur. quæ etsi raro inueniantur in numero multitudinis: aliquando tamen auctores illis uti sunt. ut Lucanus libro. vii. Eoasque premunt tentoria gazas. & Seneca in hercule furenti. gazis inhians: & est cogeſto pauper in auro. Arenas quoque etiam Cæsar in libris de analogia ad Ciceronem dicat uitiose dici in numero multitudinis. Lucanus tamen libro. x. dixit: Et diras calcauit cæsar arenas. Mortes quoque in plurali dixit opius siue hirtius in cõmentario hispaniensi. mortibus inquit mortes exaggerabant. Pax etiam & si diomedes & phocas scribant plurali carere. Horatius tamen in primo epistolarum dixit. Bellaque & paces longum diffundit in æuum. & Plautus in persa etiam pacibus dixit. Sic & philosophi dicunt tres esse labeſ rerum publicarum: cum grammatici dicant labem carere numero plurali.

Neutra plurali carentia. Diomedes tantum ponit hæc pauca inter ea quæ numerum pluralem. uirus. i. pus puris. barathrum. i. allium allii. crocum. i. ingenium ingenti. halec. cis. iusticium. sinapi. sed

allium & ingenium in frequenti usu habet pluralem. crocum & sinapi ad res quæ mensurantur pertinet. Halec pro falsamento caret plurali sicut & garum. halex quoque pro eo quod halec etiam plurali caret: nam pro pisce numerum multitudinis habet. Phocas addit cœnum. i. fœnum. i. lutum. i. uiscum. i. æuum. i. uulgus. i. pelagus. i. penus. oris. siue penus. i. uel penus. us. Soli quoque soli plerumque his annumerant. cum Vergilius primo georg. dixerit. ne iaturare fimo pingui pudeat sola. Sic apuleius in iii. meta. In asini inquit faciem fœna rodebamus. Plurali præterea caret nomina propria deorum. ut iupiter. mars. uulcanus. hominum. ut priamus. hec tor achilles. montium. ut apenninus. pyreneus. temerianus. siluarum. ut idahercinia. Fluminum. ut anas. tagus. insularum. ut sardinia. sicilia urbium. ut corduba. hispali. cæterarumque rerum. ut canum. equorum. bouum. caprarum. ut apud Ouidium lælaps. apud Vergilium rhœbus.

Inueniunt tamen quedam propria ex his pluraliter declinata. & tunc caret numero singulari. ut gades gadium. baleares. ium. athenæ. arum. celenæ. arum. cithera. orum. Aliquando etiam sub diuersis generibus inueniunt declinata in utroque numero ut supra diximus mænalus. i. mænala. orum. Tænarus. i. tænera. orum. Aliquando etiam sub eodem genere. ut mycenæ. es. mycenæ. arum. Verg. v. æn. Argolicou mari deprehensus & urbe mycenæ. Idem in. ii. & nunc quod patrias uento petiere mycenæ. Sed cum dicimus scipiones. fabios. metellos. camillos. curios. scauros: iam desinunt esse propria: & incipiunt esse appellatiua. Nam cum sit nomen proprium quod de uno dicitur: appellatiuum quod de pluribus: cum dico Scipiones: intelligo

Neutra plurali carentia.

Vulgus. i. Pelagus. i. Virus. i. Pus puris. Barathrum. i. Fœnum. i. Cœnum. i. Viscum. i. Acuum. i. Iusticium. i. Lætu. i. Lutum. i. Solium. i. Senium. i. Salum. i. Ador. Fas. nephas ideclinabilia. Nil Nihil nihilum. i. Instar. Vitrum. i. Necesse necessum. Halec. cis. Ver. eris.

plurali præterea numero carent nomina deorum propria. hominum montium. siluarum. fluminum. insularum. urbium cæterarumque rerum nisi quæ pluraliter declinantur. Dicimus tamen mem scipiones. fabios. metellos: sed tunc appellatiua potius quam propria dicenda sunt.

Nomina quoque elementorum. ut aer. ignis. æther & metallorum. ut aurum. argentum. plumbum. & significantia res aridas & liquidas: quæ in pondus & mensuram referuntur. ut triticum cicer. oleum. acetum. Quæ tamen nonnunquam pluraliter efferuntur: maxime cum partes illarum rerum significare uolumus.

propria ex his pluraliter declinata. & tunc caret numero singulari. ut gades gadium. baleares. ium. athenæ. arum. celenæ. arum. cithera. orum. Aliquando etiam sub diuersis generibus inueniunt declinata in utroque numero ut supra diximus mænalus. i. mænala. orum. Tænarus. i. tænera. orum. Aliquando etiam sub eodem genere. ut mycenæ. es. mycenæ. arum. Verg. v. æn. Argolicou mari deprehensus & urbe mycenæ. Idem in. ii. & nunc quod patrias uento petiere mycenæ. Sed cum dicimus scipiones. fabios. metellos. camillos. curios. scauros: iam desinunt esse propria: & incipiunt esse appellatiua. Nam cum sit nomen proprium quod de uno dicitur: appellatiuum quod de pluribus: cum dico Scipiones: intelligo

plurēs ex ea familia: ut cheium & publicum scipiones. ergo scipio tūc appellatiuū est: cum de omnibus illis dicatur. Sic luuenalis dixit: qui curios simulant. & fictos contēnunt scauros. & Lucanus ad syllas mariosq̄ redis. Nomina elementorū carent etiā numero multitudinis. ut aer aeris. ignis ignis. dicimus tamē in plurali ignes igniū pro particulis ipsius elementi. ut apud Vergiliū. crebris micat ignibus æther. & alio loco. aut ignibus ægra dedere. Et noīa metallorū. ut aurū. argentū. plumbum. neq̄ enī dicimus in plurali aura. argenta. plumba. dicimus tamē æra in tribus casibus pro rebus ex illa materia fabricatis: ut paulo post dicturi sumus. Et noīa significantia res aridas & liquidas: quæ in pondus & mensurā referūtur: ut triticū. cicer. piper. crocum. neq̄ enī dicimus tritica cicera pipera. croca. Dicimus tamē ordea. ut Vergilius in bucolicis. Grandia sæpe quibus mādauius ordea fulcis: pro granis ordei. sic etiā dicimus fabas. lupinos. & pisa pro granis illorū leguminum. & luuenalis. Spirantesq̄ crocos & in urna perpetuum uer. pro flores. Vinū quoq̄ & mustū. sapa. defrutum. passum. lac. serum. amomum. & alia huiusmodi liquida numero plurali carent plærūq̄. Dicimus tamen in plurali uina. musta. defruta. mella. balsama. cinnama: cum partes aut genera illarū rerū significamus. Vergilius in buco. Vina nouum fundā calathis aruisia nectar. Idem. iiii. geor. Aut igni pinguia multo defruta. Idem pri. æn. Redolentq̄ thymo fragrātia mella. luuenalis. Spirant opobalsama collo quæ tibi. & Martialis cinnama quod redolent. Hæc Seruius in secūdo geor. dicit in plurali tantū habere tres casus. Nam Ouidius nimis licēter in plurali mustis dixit ab eo quod est mustum. Itaq̄ in huiusmodi nominibus multo minus significat pluralis numerus q̄ singularis. Nam cū dixi terrā totum elementū intelligo: cū uero terras: particulas quasdam aut terræ genera. Verg. ii. geor. Difficiles primum terræ collesq̄ maligni. multo ergo minus dixisti: cū dicis habeo duas aut tres terras: q̄ cū dicis habeo terrā.

De masculinis singulari numero carentibus. & primo ponit masculina: quorū plærāq̄ etiā in singulari apud auctores reperiuntur. ut pro eo quod est fori. orū. pro parte illa nauis qua a prora in puppim discurretur: Ennius dixit. multa foro ponēs agæaq̄ longa repletur. Nā Vergilius in plurali dixit li. vi. deturbat laxatq̄ foros. Fasti. orū. uel fastus fastuum secundæ & quartæ declinationis ut paulo ante diximus singularē numerū nō habet pro eo quod est liber annaliū. Superi. orū. & inferi. orū. pro diis celestibus & infernis. Liuius tamen andronicus in odyssea dixit inferus an superus tibi fert deus funera ulysses. Aloculis quoq̄ Martialis locellus in numero singulari fecit dicēs in disticho cuius titulus est loculi. Ipse locellus erit. Liberi. orum. quanq̄ in singulari liber. a. um. cū adiectiuū est declinet: pro filiis atq̄ etiā nepotibus pluraliter dicitur: atq̄ etiā de uno tantū: usq̄ adeo reformidat numerū singularē. Idem quoq̄ de posteriori posteriorū dicimus: & si posterus. a. um. declinetur. Pugillares quoq̄ pro tabellis: licet hic & hæc pugillaris & hoc pugillare dicamus pro re quæ pugillo cōtineri pōt: aut pugilli magnitudinē æquat. Codicilli. orū. pro testamēto illo secundario. nā pro paruo libro uel ligno etiam singulariter dici potest. Cato de re rustica. in tabulato cōdito codicillos oleaginos. Antes. ium. pro uitium ordine. Vergilius in. ii. geor. lam canit extremos effœtus uinitor antes. Casses cassiū. Ouidius. Decidit in casses præda petita meos. Seneca tamen singulariter protulit in agamemnone dicens. at ille ut altis hispidus siluis aper cū casse uinctus. Carceres. um. ut supra memorauimus pro repagulis æquorū. Verg. pri. geor. Vt cū carceribus sese effudere quadrigæ. Cicero de claris oratoribus nec in quadrigis eū secundū numerauerim aut tertium: qui uix ē

De masculinis singulari carentibus.

Canis. orū. ^{canis} Cancelli. orū. ^{cancellos} Fori. orū. ^{fori} fasti. orū. ^{fasti}
 uel fastus. uum. ^{fastus} Superi. orū. ^{superi} inferi. orū. ^{inferi} loculi. orū. ^{loculi} Liberi. orū. ^{liberi} Poster. orum. ^{posteriores} Pugillares. ium. ^{pugillares} Codicilli. orū. ^{codicilli} Antes. ium. ^{antes} Casses. ium. ^{casses}
 Carceres. rum. ^{carceres} Furtures. um. ^{furtures} Lemures. rum. ^{lemures}
 Manes. ium. ^{manes} Cælitēs. tum. ^{cælitēs} Maiores. rum. ^{maiores}
 Minores. orū. ^{minores} Natales. ium. ^{natales} Optimates. tum. ^{optimates}
 Primores. rum. ^{primores} Proceres. rum. ^{proceres} Penates. tum. ^{penates}
 Quirites. quiritiū. ^{quirites} Sales. salium. ^{sales} Vepres. ueprum. ^{uepres}
 Artus. artuum. ^{artus}

Nō qui significat minus. pluralis minus q̄ numerus singularis.

carceribus exierit. Idem tamen. v. æñ. in singulari carcere pro carceribus dicēs ruunt
 q̄ effusi carcere currus. ubi Seruius inquit. carcere usurpauit. nam carcer est in nume
 ro singulari custodia noxiorum. carceres uero tantum in plurali ostia quibus equi ar
 centur. Furfures. um. pro illis pustulis qui ex capite resoluuntur. nam pro farina
 purgamento etiam in singulari dixit Serenus. additur excussus niuea similagine fur
 fur. Lemures. rum. Manes. ium. Apulcius in libro de deo socratis singulariter pro
 tulit lemurem & manem. hunc inquit uertere latina lingua inuenio lemure dictitatu
 & paulo post. utrum lar sit an larua nomine deum manem uocant. Cælites. um. et si
 cōmunis duorum generis esse potest: ab auctoribus inter masculina singulari caren
 tia ponitur. Maiores. i. qui nos præcessunt: sic minores. i. posterii dicuntur. Nata
 les. ium. pro generis nobilitate ut Diomedes putat. uel potius ut Valla scribit pro cō
 ditione nascendi: in plurali tantum reperitur. nam in singulari diem nataliciū signi
 ficat hic natalis. Optimates. um. Primores. rum. Proceres. rum. nō usq; adeo sin
 gularem numerum reformidat: ut nō possint etiā de uno tantum dici. unde & Prisci
 anus ait in quarto ab optimus optimas. atis. deriuatur. & Silius libro. xi. punicorū.
 dixit. his super excisum primori in parte saguntum. & Iuuenalis. Agnosco procerem
 falie getulice. Penates. tium. Quirites. ium. Persius tamen in singulari dixit. qui
 bus una quiritem uertigo facit. & Ouidius in elegiis. an si pulsassem minima de ple
 be quirite. & Horatius. amici dona quiritis scripsit in primo episto. Sales. ium. pro
 facetiis. nō soliti lusere sales nec more sabino. & Iuuenalis & salibus uehemens intra
 pomeria natis. in hac quoq; significatione sed figurate dixit Terentius: qui habet salē
 quod in te est. Vepres. ium. Diomedes & phocas in plurali tantum reperiri dixerūt:
 Ouidius tam a uepre in ablatiuo posuit singulari. & Columela libro. xii. hūc uepre
 dixit manifestum est interire nō posse. Artus. uum. nam quod Vergilius. iii. geor.
 dixit micat auribus & tremit artus. artus accusatiuus pluralis est figurate iunctū cū
 uerbo tremit: unde Seruius exponit artus pro artibus.

Fœminina singulari numero carentia. Argutiæ. arū. Phocas in hoc ordine posuit.
 Apuleius tamē in primo meta. Argutia inquit nilotici calami scriptam. & ab eo dimi
 nutiuum fecit Gellius argutio

la li. ii. argutiola quippe hæc in
 quit friuola & inanis est. An
 tiæ. arū. Apuleius primo meta.
 Crines inquit apollinis pmul
 sis antiis. Aedes ediū pro pri
 uata domo. nam in singulari tē
 plum significat: unde semp ad
 dimus. cuius dei est: aut cōsēcra
 tio. ut ædes castoris. ædes sacra.

Antēnæ. arū. quāquā Hiero
 nymus in epistola ad heliodorū
 dixit: & antenna crucis figatur
 in fronte. Bigæ. arum. quadri
 gæ arū. addit etiam Phocas tri
 gæ arum. Plinius tamen libro

Fœminina singulari carentia.
 Argutiæ. arū. ^{argutiadem.} Antia. arum. ^{el de petedias cabillas} Aedes. iū. ^{casā} Antēnæ
 arū. ^{caro de diti cabillas} Bigæ. arū. ^{mon de p cabillas} Quadrigæ. arū. ^{hueste de gente} Copiæ. arum.
 Cune. arū. ^{oma.} Cerimonie. arum. ^{la cerimonja.} Calende. arum. ^{puero dia del mes}
 Diuitie. arum. ^{uiguo} Dire. arū. ^{los furias del gelo} Excubie. arū. ^{esturbias} Exuie
 arū. ^{chiquias.} Exequie. arū. ^{fectas de p d d} Facetie. arū. ^{los domos} For
 tune. arū. ^{magillio oparadas} Gene. arū. ^{curias} Gingiue. arū. ^{infida de los muezos} Inferie. arū
 Inimicie. arum. ^{enimistad} Illecebre. arum. ^{halago} Inducie. arū. ^{uegnas}
 Inidie. arum. ^{scribigo} Idus iduum. ^{por los idus del mes} Latebre. arum. ^{astodias} La
 ctes. ium. ^{capen mēstera.} Littere. arum. ^{amencas} Minę minarum.

xxxv. Biga dixit in singulari. euides inquit pinxit bigam regis cū uictoria. & Papi
 nius. xii. theba. tenuerat aera biga. Quadrigas quoq; & si cæsar in libro de ana
 logia ad Ciceronē referēte Gellio dicat semper numero pluraliuo dicēdas esse. Plini
 us tamen libro. xxxiiii. Quadriga inquit regitur ab alcibiade. & in eodē diminutiū
 protulit dicēs. Leua tribus digitis quadrigulā tenuit. & in libris digestorū de legatis
 tertio. l. peculiū: quadrigæ legatū equo postea mortuo. Gellius libro. xviii. quod unū
 rarissimū uidebat: inuenimus quadrigā numero singulari dictā in libro satyrarū. M.
 Varronis qui inscriptus est demetrius. Copiæ. arū. pro exercitu teste Valla nume
 ro singulari caret. nā Vergilius quod dixit in. ii. æñ. respicio: & quæ sit me circum co
 pia lustro. ibi etiā Seruius notat quasi auctoritate sua fretus de exercitu copiā i singu
 lari dixit: cū copias de exercitu numero plurali dicamus. ut Salustius. Memorare pos
 sum quibus i locis maximas hostiū copias populus ro. parua manu fuderit. Sed Ver

gillum excusare potest metri necessitas: quoniam copia. arum. in plurali carmen heroicum non recipit. Cuna. arum. Phocas & Diomedes in hoc ordine posuerunt. Cerimonia. arum. Diomedes item posuit: Cicero tamen in secundo de legibus magnam inquit religionem ceremoniamque declarat. quamquam fronto apud Gellium libro. xviii. dicit: scriptores ueteres nunquam ceremoniam singulari numero appellasse. Diuitia. arum. Delicia. arum. a Phoca & Diomede inter superiora numerantur. sed quemadmodum supra diximus delicia & delicia & delictum in singulari habuit. Dirae. arum. & furiae. arum. & eumenides semper in numero plurali reperiuntur: quia triplices sunt: quemadmodum & gratiae: nisi de una illarum loquaris. Vergilius in. iiii. aen. Ultricesque sedent in limine dirae. & ibidem heu furibus incensa feror. atque etiam ibidem eumenidum ueluti demens uidet agmina ptheus. Excubiae. arum. exuui. arum. exequiae. arum. a Phoca & Diomede & fontone in hoc numero ponuntur. Vergilius in. iiii. aen. Excubias diuum aeternas. & in eodem: dulces exuuiam dum fata deulque sinebant. & in vii. atque pius exequiis aeneas rite solutis. Ferae. arum. a Phoca Diomede & Gellio nunquam nisi plurali numero efferi dicuntur. nostri tamen aliter accipiunt: cum dicunt feria secunda. feria tertia. feria quarta. Facetiae. arum. Phocas inter haec numerat. Diomedes fores forium. Horatius tamen in primo ser. dixit. exclusus fore: cum longarenus foret intus. Fortunae. arum. pro diuitiis ac fortuna prospera ut apud Terentium in andria. Laudare omnes fortunas meas. in singulari media est & ad bonam & ad malam. Genae. arum. Phocas inter haec posuit: Diomedes uero gingiuae arum: possis tamen si opus fuerit dicere hic habet genam dextram eminentiorem sinistra: & Iuuenalis dixit: frangendus misero gingiua panis inermi. atque eius diminutiuo Apuleius pro magia est usus. coplanatorem inquit tumidae gingiuulae. Quod uero Caesar in libris de analogia atque Diomedes & Phocas dicunt inimicitias in plurali tantum declinari: ego tamen ut ille apud Gellium ait: non uideo cur non eadem ratione dicamus inimicitiam: qua insciam. impotentiam. iniuriam. ut Cicero thus. iiii. dixit. Inimicitia est ira ulciscendi tempus obseruans: atque ibidem saepe singulari utitur numero. Illecebrae. arum. ab omnibus grammaticis fere ponuntur in hoc ordine. Cicero tamen in primo de legibus dixit: quae etsi est illecebra turpitudinis. & Gellius libro secundo. cum audiendi quaedam illecebra induit. Induciae induciarum. Insidiae insidiarum. Idus iduum: quemadmodum & calendae. arum. & nonae. arum. semper pluralia reperiuntur. Latebrae latebrarum. Phocas superioribus annumerat. Cicero tamen in epistola ad appium. ne in tabellae quidem latebra absconditam maliuolentiam. & Gellius libro. xi. dicit. impunitatem ex ea latebra sperarent. Lactes lactium. pro intestinis hominum atque ouium per quas labitur cibus: ut supra ex Plinii uerbis annotatum est: cum de hoc nomine lac disserebamus. Litterae. arum. pro epistola ut dicit Diomedes numero tantum plurali utimur: excusanter tamen poetae carminis necessitate. ut Ouidius in epistola briseidis. quam legis a rapta briseide littera uenit. unde fit ut quia heroicum atque elegum carmen litterae. arum. in plurali non recipit: frequentius utamur eius diminutiuo litterulae. arum. Minae. arum. Nanubiae. arum. semper pluralia reperiuntur: quemadmodum & nundinae. arum. & nugae. arum. & nuptiae. arum. Nam neniae. arum. & narium. etiam in singulari declinantur aliquando. Horatius primo epos. an puero- rum nenia: quae regnum recte facientibus offert. & in. odis dicitur merita nox quoque nenia. Ouidius. v. meta. Acta retro naris: medioque est fixa palato. Opes opum. pro diuitiis. nam in singulari opis. opem. ab ope: ut infra dicitur auxilium significat. Paleae. arum. quod etsi a grammaticis inter nomina pluralia ponitur. Vergilius tamen in singulari eo utitur pri. geor. Pinguis paleae terit area culmos ait. ubi Seruius notat paleam dictam esse singulari numero contra artem: quia ut dicit: quae ex pluribus constant: numeri sunt tantum pluralis. ut cancelli. bigae. scopae. Praestigiae. arum. Phalariae. arum. Plagae. arum. pro rati. Primiciae. arum. huius esse ordinis. Diomedes & Phocas testantur. Nam quod Ouidius. xii. meta. dixit primiciu torrem ab eo est quod primicius. a. um. adiectiuum. substantiue tamen acceptum pro re primicia primiciae arum. declinat. Quisquiliae. arum. pro purgamento atque re parui ut nullius precii & que proicienda est quasi inutilis. Apuleius primo. meta. At has quisquilias quanti parasti: de piscibus minimi precii dixit: quisquiliam uero pro arbuscula siue frutice qui coccum procreat di-

xit Plinius libro. xvi. Omnes inquit has dotes illex solo prouocat cocco. granum hoc primoq; ceu spectes frutices paruos aquifoliae ilicis: quilibet uocant. Relliquiae arum. superioribus a Phoca additur: Apuleius tamen pro magia dixit. Conuerritorē pridianae relliquiae: ne qua uisatur tetra labes sordium. sed potest excusari quia ē carmen: nam in prosa oratione uix dici posset. Sortes. ium. pro oraculo atq; deorum re sponso a diomede & phoca inter hęc nomina ponitur: in ea tamen significatiōe etiā singulariter dictum est illud ex actibus apostolorū. cecidit fors super matthiam. i. spif

tus sancti oraculum: quo aposto-
lus est declaratus. Neq; enim de
tanta re uiri sanctissimi sortirē
tur: sed potius expectare debue-
rāt: quae in ea re diuina erat uo-
luntas. Sordes. ium. pro aua-
ritia & pro imūdia. Scopae
scoparū. & scalae. arū. a Gæsare
Gellio. Phoca. Diomede. & Ser-
uio iter pluraliter declinata nu-
merantur. Hieronymus altero
usus est in singulari in esaiā: al-
tero in libro genæseos. iure con-
sultus in digestis ti. de furtis. l.
si pius armariū inquit ul' scalā.

Suppetiae. arū. imo uero sup-
petias tantū in actō plurali cū
his uerbis fero & mitto: ut Val-
la putat. Cæsar etiā in cōmenta-
riis cū uenio. is. iunxit dicens
auxilia magna equitatus oppi-
danis suppetias uenire. Sentes
sentium. Tenebrae. arum. Ther-
me. arum. Thrichae. arū. Val-
uae. arū. nunquā nisi multitudi-

^{el dinceo del boti.} Manubiae. arū. ^{femina oferas} Nundinae. arū. ^{desuertes} Nugae. arum.
^{bellas} Nuptiae. arū. ^{nonas del mef.} Nonae. arū. ^{edertis} Næniae. arū. ^{uarias} Nares
^{naris} nariū. ^{pesa.} Opes opum. ^{magis & papa papa} Palae. arū. ^{lat punitas.} Præstigia. arū.
^{por red.} plagae. arum. ^{pro ræti.} Primitiae primiciarū.
^{plagas illi nuda.} Quilquiliae. arū. ^{reliquis.} Reliquiae. arū. ^{restruetadlos diofo.} Sortes. ium.
^{fractae.} pro oraculo. ^{stobu} Sordes. iū. ^{scalam} Scopae. arū. ^{los banos} Scalae. arū.
^{ayuda de ferre.} Suppetiae. arum. ^{spinas} Sentes. ium. ^{los banos} Thermæ. arū.
^{finchlas} Tenebrae. arum. ^{raballos} Triche. arū. ^{mercas} Valuae. arum.

Neutra singulari carentia.

^{armas} Arma. orū. ^{el real de yuste} Castra. orū. ^{los dijos del nino op a nales} Crepudia crepudiorū.
^{cranes delos ninos} Cunabula. orū. ^{la crana de la nina} Incunabula. orū. ^{maronij.} Cibaria. orū.
^{asadmas de aial.} Exta. orum. ^{triyas delgnas.} Illia ilium. ^{ribre del more.} Iuga. orū. ^{que nias delos ninos} Iusta. orum.
^{hena} ^{la cosa publica de las mugeres} Lustra lustrorū. ^{muga de la obidit.} Moenia moenium. ^{mugadas de pastores.} Magalia
magalium. ^{redes del conjo} Mapalia mapalium. ^{despode} Præcordia. orum. ^{algunnaldas.} Spolia. orum. ^{carro de amia} Serta. orum.
^{despososias} Sponsalia sponsaliorū. ^{los dicitas} Tripudia tripudiorū. ^{ualle de thestia. tanta piro p hira.} Tesqua. Tempe. Tot. quot. Pondo.

nis numero reperiunt.

Neutra singulari carentia. Arma. orum. quod ideo Pri-
scianus numero singulari carere putat: quod uarias res hoc nomen significat: quarū
singula habent sua nomina. ut scutum. galea. tibiale. Castra castrorum. pro exerci-
tu: aut exercitus statiuus: quod etiam de similibus est dicendum. ut æstiuæ æstiuorum.
hiberna. orum. statiuæ. orum. Castrum in singulari: idem est quod castellum: ut apud
Vergilium in. vi. castrum inuī bolamq; coramq;. Crepudia. orum. Cibaria. orum.
quorum prius inter huius ordinis nomina posuerunt Diomedes & Phocas: posterius
Diomedes tātum: quemadmodum & exta orū Phocas solus. Cunabula cunabulorū
& incunabula incunabulorū. semper pluralia reperiuntur. Illia ilium. nam quod Ser-
uius dicit hoc ille ilis in singulari declinari: non magis reperitur in usu q̄ quod Mary-
lus mimographus eodem Seruio referre ad fabularū alludens dixit: tu ut hector
ab ilio nunquam discedis. Iuga iugorum. pro montium summitate. Vergilius tamē
libro. vi. Hoc superate iugum dixit. Iusta iustorum. pro exequiis numero singulari
caret. Flaccus in quinto argonauticæ. Tum comiti pia iusta tulit. Salustius in iugur-
tha. Postquam illi more regio iusta magnifice fecerant. Lustra lustrorum. pro feras-
rum atq; meretricum latibulis. Vergilius secūdo georgicorū. Non absunt illic saltus
ac lustra ferarū: pro lupanari apud Plautum q̄ sæpissime. in singulari uero quattuor
annorum spacium significat: quæ græce dicitur olympias. Moenia menium. maga-
lia magaliū. & mapalia. ium. semper pluralia sunt. Præcordia. orum. non præcordi-
um. sic enim apud Celsum legitur semper. ut libro primo. Qui crudum inquit sine
præcordiorū dolore ructat. & diuus Thomas in hymno. Et expræcordiis sonent præ-
conia. Spolia spoliiorū. licet Vergilius in singulari spoliū dixerit. Serta. orū. pro
corona ex floribus. Serta. æ. i singulari posuit Cato de re rustica pro herba quā græci

melilothon medici fertulam campanā uocant. Ait namq̄ iris aridæ contusæ hemina
& fertam campanicā. Sponsalia. orū. uel sponsaliū. Gellius libro. iiii. Hoc ius spon
saliorū obseruatū dicit. & de sponsalibus est titulus apud iure consultos. Tripudia
orū. Tesqua. orū. Tēpe indeclinabile sicut tot: quot: & pondo: cuius singulare: ut Pho
cas dicit in libram effertur. itaq̄ dicimus una libra: & nō unum pondo. & ecōtrario
duo & tria pondo & nō duæ aut tres libræ.

Festorum quoq̄ nomina. ut Satur
nalia. orū. uel saturnaliū. sed quemadmodū Macrobius in primo saturnaliorū deducit
in genitiuo plurali frequētius utimur secunda declinatione: in datiuo & ablatiuo fre
quētius tertia. Nam saturnaliū

& saturnalis uix pōt dici. atue
ro saturnaliorū & saturnalibus
fere semper. Verrius flaccus. sa
turnaliorū iquit dies apud græ
cos quoq̄ festi habētur. Atq̄ ite
rum idem de cōstitutione satur
naliorum scripsisse arbitror. Itē
iulius modestus de feriis satur
naliorū inquit feriæ. Horatius
secūdo ser. quid fiet: ab ipsis sa
turnalibus huc fugisti. Eadē
ratione Salustius apud Gellium
libro. iiii. historiarū bacchanali
orū dixit. cuius singulare Plau
tus in bacchidibus protulit di
cens. quia bacchis bacchas me
tuo & bacchanal tuum. Masu
rius quoq̄ sabinus uinaliorū in
quit dies ioui sacer est. Et Va
lerius antias. agonaliorū reper
torem numam pompiliū refert
Eodē præterea modo quinqu
tria. orū. quinquatribus. Hora
tius. ii. epistolarum. Festis quin
quatribus olim. & Iuuenalis. to
tis quinquatribus optat. Cice
ro in epistolis ad cælium. ita tu
multuosæ conciones: ita molestæ quinquatriis afferebātur. nisi forte mendū est quin
quatriis pro quinquatribus. At uero e cōtrario dicimus potius floraliū q̄ floraliorū
liberaliū q̄ liberaliorū. lucarium q̄ lucariorum. Varro. ferialiū inquit dies a ferendis
in sepulchra epulis dicti. & idem alio loco. floraliū nō floraliorū dixit. Masurius quo
q̄ sabinus: liberalium inquit dies a pontificibus agonium martiale appellatur. & idē
alio loco. eam noctem deinceps in sequētem diem: qui est lucarium. erant aut lucaria:
festa: in quibus fiebant lucorū sacra.

Libri quoq̄ eorum. ut rhetorica. orū. nam
si de arte rhetorica plures libri partiales sunt: rhetoricorum inscribuntur in nume
ro multitudinis. sin tamen est tantum unus: rhetoricus potius in singulari dicitur.
Sic enim citare solemus Aristotelem in rhetoricis ad theodecten: & in rhetorico ad
alexandrum: quia nomine illius tres libros ad arte rhetorica scripsit: ad hunc uero
unum dumtaxat libellum. Duos præterea quos de re familiari libros scripsit: œco
nomicorū appellauit: at uero Xenophon qui ea de re unum composuit: œconomicon
inscripsit: ut Hieronymus in eusebii interpretationem de temporibus: cum aratum
inquit hexametris uerbis romanum fecisset: in xenophontis œconomico lusit. Sic
p̄terea dicimus bucolica Vergilii: quia decē sūt: & georgica: quia q̄ttuor libros opus
illud continet. At uero cum de uno loquimur dicemus & citabimus Vergilium in pri
mo uel in secundo bucolico.

Communia trium generum. Carent etiam
numero singulari nomina numeralia: præterq̄ unus una unum: quod caret nume
ro multitudinis: nisi cū iungit nominibus pluraliter declinatis. Salustius in catilina

Festorum quoq̄ nomina ut Saturnalia. orū uel. ium.
Bacchanalia. orū. uel. iū. Vinalia. orū. uel. iū.
Agonalia. orū. uel. iū. Quinquatria. orū. uel. iū
Neptunalia. orū uel. iū. Vulcanalia. orū. i. iū.
Lupercalia. orū. uel. iū. & eodē mō de reliqs.

Libri quoq̄ eorū qui græce: aut ad imaginem
græcorū opera sua inscripserūt. ut rhetorica
orū. œconomica. orū. ethica. orū. bucolica. orū

Cōmunia trium sunt generum nomina nume
ralia. carētq̄ numero singulari: præterq̄ un
una unum: quod caret numero multitudi
nis: nisi cū iūgitur nominibus pluraliter de
clinatis. Sūt aut omnia ideclinabilia usq̄ ad
centū: præterq̄ tria prima. hoc est unus una
unum. duo duæ duo. tres tria.

Singulari præterea numero carēt nomina di
uidua siue per certos numeros distributua
ut singuli singulæ singla. bini. æ. a. terni. æ.
terna. quaterni. æ. a. quinqueni. æ. a.

*Rō q̄ hoc mō nō nulle te
nemur duobus modis quā
e substantiuū. aut adf
qu e substantiuū nō seruiunt
tū de iustino. ut nulle hōm.*

quēst adiectionem anstus substantiuū ut nulle hōm. nullo sump substantiuū. ut duo mētia.

rio. hi postea q̄ in una mænia conuenerunt. Idem in iugurtha. ubi unæ & alteræ scalæ cõminutæ sunt. & in digestis ti. de damno infecto. l. si ædibus. & si unas inquit ædes cõmunes. Nam ut supra diximus mœnia. scalæ. ædes. pluraliter declinatur. Nomina quoq̄ diuidua siue in singulos distributua carent numero singulari. ut singuli. æ. a. bini. æ. a. & cætera. ut si dicas perdices eunt singulæ. aut binæ. aut ternæ. dicis quod quælibet incedit singularis aut solitaria. aut quælibet duæ. aut quælibet tres incedunt aut si rursus dixeris ciuibus distribuunt singuli aut bini aut terni aurei: dicis quod cuilibet ciui datur unus aureus: aut duo aurei. aut tres aurei. Poæte tamen aliquãdo ponunt distributua pro numerabilibus. Vergilius primo æn. Bina manu lato crispas hastilia ferro. bina dixit pro duo. & Lucanus in. viii. gurgite septeno dixit pro septem gurgitibus. Iunguntur etiam huiusmodi nomina distributua nominibus pluraliter declinatis: eo modo quo unus. a. um. cum pluraliter declinatur: ut Cicero. binas litteras tuas accipi. & Vergilius. viii. æn. Terna arma mouenda: ter læto sternendus erat.

Nomina certis casibus deficientia. Dictum est hucusq̄ de nominibus integris aut altero numero deficientibus: nunc de illis agit: quæ certis casibus deficiunt. Dicitur in primis quod nomina interrogatiua & infinita & relatiua & negatiua & distributua siue diuidua: carent uocatiuo.

Nomina certis casibus deficientia.

Vocatiuo carent nomina interrogatiua. ut quis? qualis? quantus? cum interrogatiue preferuntur. Et infinita: ut quidam. aliquis. Et relatiua. ut quis. qualis. quantus cum aliquid referunt. Et negatiua. ut nullus. nemo. Et distributua. ut ambo. uterq̄. Et quæ supra memorauimus. bini. æ. a. terni. æ. a.

Ius iuris. rus ruris. os oris. mare maris. Et nomina quintæ declinationis: præterq̄ hic dies. & hæc res. genitiuo. datiuo. & ablatiuo pluralibus deficiunt.

Satias uel saties tantum nominatiuum habet singularis. Præsto utriusq̄ numeri nominatiuum. Expes o expel nominatiuum & uocatiuum tantum habet. Fors o fors a forte: nomen uerbum & ablatiuum. s. Vis. uim. o uis. a ui. nomen actum uocatiuum & ablatiuum habet tantum. in plurali uires uirium uiribus integrum est: siue sit a ui siue aliunde.

tis specierum ipsarum partitio. Cato censorius apud Priscianum. vii. earum facierum signa domi pro suppellectili statuere. iuniores quoq̄ non dubitant dicere faciebus & speciebus: quod Cicero reformidat. scribit enim in topicis. In diuisione formæ sunt quæ græci ideas uocant. nostri si quihæc forte tractant. species appellant. Non pessime id quidem: sed in utiliter ad mutandos casus in dicendo. nolim enim nisi latine dici possit specierum & species nã utrumq̄ legit: nominatiuum tantum singulariter habere dicit Phocas. Silius. iiii. punicorum. Nec finis saties ue: noui sed sanguinis ardor. & Gellius li. vii. Quorum satias nunquam est. Accusatiuum tamen secuti proportionem fecimus in quodam disticho: quo solonis celebrem sententiam complexi sumus. diuitiæ gignunt satiem: satiesq̄ superbam. Præsto quoq̄ pro eo quod est presens Valla dicit semper iungi cum uerbo sum es fui in utroque numero in rati-

uocatiuo. Omnia enim hæc uocatiuum habere non possunt: quia ut Priscianus ait: uocatiuus ad aliquam presentem personam atq̄ infinitam fit: ad quam sermo dirigitur.

Ius iuris. Quod hæc quattuor nomina cum nominibus quintæ declinationis præterq̄ hic dies. & hæc res carent genitiuo datiuo & ablatiuo pluralibus. Plinius tamen iunior in epistolis. fontibus. ruribus. & agro dixit. Vergilius. viii. æn. Componens manibusq̄ manus atq̄ oribus ora. & rursus li. x. Quinquaginta oribus ignem spectoribusq̄ arsisse. Cæsar in commentariis. paulo latiores inquit quibus in reliquis maribus utimur. Eisdem quoq̄ casibus deficiunt nomina quintæ declinationis. Neq̄ enim dicimus specierum speciebus. facierum faciebus: quamquam apud antiquos & antiquarios legamus hæc & alia huiusmodi. Apuleius in libro de mundo. perseverentiam inquit amicitiam inter se dedit elemen-

que Nomina interrogatiua & infinita & negatiua carent uocatiuo

one suppositi. Cicero pro murena. laborauit. praesto multis fuit. Idem ad herennium hircum aëstiuo tempore praesto sunt: hyeme pulsae recedunt. Memini me tamen legere in accusatiuo praesto cum infinitiuo huius uerbi sum. es. fui. constructu: idque nota ueram opinor in epistolis familiaribus Ciceronis. Expes. pro eo quod est sine spe nominatiuū habet & consequenter uocatiuū tantum. Horatius in poetria. Quid hoc si fractis enatat expes nauibus. Fors nominatiuū habet & uocatiuū & ablatiuū tantu: In nominatiuo ab Ausonio inter monosyllaba numeratur. Terentius uocatiuū posuit dicens. o fors fortuna. Vergilius ablatiuū pri. aen. forte sua libycis tempestas appulit oris. Vis genitiuo & datiuo caret. in nominatiuo Vergilius pri. geor. Ni uis humana quot annis. & Salustius in catilina. Omnis nostra uis in animo & in corpore posita est. Vergil. vi. aen. Nec uim tela ferunt. & in pri. ui superu & saeue memorē iunonis ob iram. In numero multitudinis uires uiriū uiribus uires o uires a uiribus dicimus sed an sit a prima positione nominatiui singularis: hoc est uis: an nomen per se pluraliter declinatu: siue ab alia positione numeri singularis quae non sit in usu: gramatici dubitare uidetur. Nam Lucretius antiquitate secutus has uis in plurali dixit. Tabi a tabo. Phocas & diomedes hoc nomen ablatiuū tantu habere dicunt: & reuera genitiuū non memini me legere. Tabes uero in nominatiuo accusatiuo & ablatiuo tantu reperiri. Itaque si genitiuo eēt opus potius uteremur tabi quā tabis. datiuus a neutro est. Dicionē a dictione. haec tria nomina duos tantum habere casus accusatiuū & ablatiuū numeri singularis Diomedes & Phocas testantur. dicionis tamen in genitiuo & dicioni in datiuo frequenter utitur Hieronymus in interpretatione sacrarū litterarū: quem admodum geneseos cap. xxxvii. Nunquid rex noster eris aut subiclemur dicioni tuae? Lateres quoque & lateribus utitur Plinius libro. xxxv. Lateres inquit nū sunt ē sabulo. & ibidē. Luto & lateribus crudis extrui: quis ignorat? Idem quoque ab eo quod est uicem a uice: in plurali dicimus uices uicium uicibus. Tantundē a tantu & dem partícula compositu in nominatiuo genitiuo & actō solū reperit: nemo enī tantodē dixit: at tantidē saepe reperias: ut apud Terentiū in adelphis tantidē emptam. & in digestis ti. de diuortiiis. tantidē aestimata redderes. O macte. est aut mactus ut sic dixerim auctore festo magis auctus: sed nunquā reperit nisi in uocatiuo cū exhortatione quadā ad uirtutē & gloriā. Verg. ix. aen. Macte puer uirtute noua sic itur ad astra. & Horatius in pri. ser. Macte uirtute esto inquit sententia dia catonis. & in plurali Plinius libro secūdo. Macti ingenio caeli interpretes. Sponte ablatiuū tantu habere Phocas dixit Vergilius. ii. geor. Spote sua ueniunt. ubi Seruius dicit: nomē esse nō aduerbiū: quia iunctu est ei genus cū dixit sua. Sed & Gellius li. xii. genitiuum posuit dicens: spontis sue mortē. Et Columella libro. xii. de re rustica. Neque suae spontis aquā ministrare patitur. Spons quoque in nominatiuo Ausonius posuit inter monosyllaba. Impete idē Phocas & cū eo alii complures gramatici in ablatiuo tantu plurali posuerunt. Ouidius. iii. meta. Impete nunc uasto ceu concitus imbribus annis fertur. Idem in. viii. Sic impete uulnificus sus fertur. Genitiuū etiā protulit Silius libro. vi. punicorū. Nec frustra rapidi stimulate dolore fuisset impetis. & Lucretius li. pri. ablatiuū pluralē posuit. d. quamlibet in partem tradunt res ante ruuntque impetibus crebris. Natu quoque quod uidetur esse ab eo quod est natus. us. in ablatiuo tantum reperitur. ut cū dicimus grā-

^{Augur mōpida}
Tabi a tabo genitiuū & ablatiuū tantu habet
^{feroio} Dicionē a dictione. ^{ladulle} Latere a latere. uicē a uice. accusatiuū & ablatiuum singularē habēt.
Laterē uero & uicem in plurali integra sūt.
^{p. otto tūm} Tantundē & tantidē nominatiuū genitiuum & accusatiuū singularis tantu habet.
^{accēssēdo} O macte & macti tantu in uocatiuo utriusque numeri reperit. ^{arrestōndos} Sponte. impete. ^{uolūtana mēte / impetu} Natu. ^{habet o natiui} obice. ^{de nocte} Noctu. ^{de die} Diu. ablatiuū tantu habēt numeri singularis.
^{pronōda} Suppetias & inficias. accusatiuū tm pluralē. ^{negatiuō}
^{pranab} Grates: nominatiuū actm & uocatiuū pluralis.
^{aynda} Opis opē. ab ope. ntō datiuo & uocatiuo caret
^{acote} Verbere tantum in ablatiuo: in plurali uerbera. um. integrum est.

dis natu. maior natu. minor natu: pro eo quod est ætate. Obiice inter ablatiuū tantum habentia posuit phocas in numero singulari. Silius tamen libro. iiii. punicorū dixit in accusatiuo plurali. & firmos certant obices arcessere silua. & ablatiuū eiusdē numeri Vergilius posuit. ii. geor. d. qua uī maria alta tumescant obicibus ruptis.

Noctu. diu. qui casus ablatiuū nō sunt a nox & dies: sed ab alia forsā positione uenerunt: quæ in usu nō est: sed neq; semper aduerbia sunt: quamuis aliquādo aduerbialiter posita reperiantur. Ennius apud Gellium: qua galli furtim noctu sūma arcis adorti mœnia concubia. ex duobus igitur adiunctis nocte & cōcubia colligitur noctu esse nomen. Idem quoq; in. iii. annalium. Hac noctu filo pendet hebruria tota. & Quadrigarius apud eundem Gellium. senatus de noctu plurima cōuenire. & noctu multa domum demitti. Illud adhuc quod omnem superat antiquitatem repperi in quadā lege duodecim tabularū. Si nox inquit furtum factum sit: si ira aliquis occisit: iure cæsus esto. nox posuit pro noctu uel nocte. De diu non ita succurrit exemplum: ut ex adiunctis possit ostendi esse nomen. Nam illud Salustii diu noctuq; laborare: & illud Gellii libro. xvi. fumare noctu etiā flammigare. Seruius in primo geor. aduerbia esse dicit.

Noctu. diu. Nō galiquē reperimus aduerbialiter posita. ut ps. in slo.

Suppetias & inficias ut ait Valla semper in accusatiuo plurali reperiunt: sed illud constructū fere cum his uerbis fero. mitto. eo. uenio. hoc uero cum eo. is. tantū. Plautus tamen epidico. auxilia inquit & suppetiæ mihi sunt domi. Inficias ire idē est quod inficiari & negare. Grates in plurali tantū reperitur. nemo tamen unquā legit gratium & gratibus. Sed grates. Vergilius primo æn. Grates persoluere dignas. & si dixeris magne grates habedæ sunt benefactori: quāq; Laurentius hoc nomen poeticum esse dicit: etsi Cicerō in. vi. de rep. scripsit. Grates tibi ago summe sol. Opis opem ab ope genitiuū & accusatiuū & ablatiuū singularis numeri habet pro eo quod est auxilium. Vergilius primo æn. Nō opis est nostre dido. & in secūdo. Nec spes opis ulla dabatur. In plurali uero pro diuitiis. ut auxilio tutos dimittam opibusq; iuuabo. Ops opis est cibile saturni uxor. Opis opis nympa de qua Vergilius. iiii. geor. Atq; ephyre. atq; opis. Idem. xi. æn. Velocē interea superis i sedibus opim. Verbere ab eo quod esse debuit uerber. eris. tantum in ablatiuo numeri singularis reperitur: nam in plurali uerbera uerberum uerberibus integrum est.

Compositi formam simplex. Quod in principio declinationis nominū proposuit: nomina simplicia sequi rationem compositorū: atq; ē diuerso composita rationem simplicium: idem quoq; nunc in declinatione uerborū repetit: uel

delicet quo uerbum simplex seruat rationē compositi: & econtrario compositum rationē simplicis. ut si exploratum habueris quod impleo est secundæ coniugatiōis: & facit in præterito impleui: itelliges etiam quod pleo ples quod uerbum nō est in usu fuit eiusdem coniugatiōis & fe

De præteritis uerborū. Caput. iiii.

Compositi formā simplex & cōpositiuū

Simplicis obseruat uerbū quod pōis ubiq;

Præter uenundo. circūdo. do quoq; pessundo.

Ado cōpositū declinat tertia. lūges. Cumbo.

Quod lauo: quodq; cubo cōponēs mittit in

cit in præterito pleui. Atq; econtrario si exploratū habueris quod sono. as. quod est uerbum primæ cōiugationis fecit in præterito sonui: itelliges etiā quod in sono. as. est uerbū eiusdē cōiugationis: & facit in præterito insonui. Habet tamē hæc regula exceptionem: quæ partim hoc in loco partim in capitibus præteritorū & supinorū sequentibus explicanda ē. Principio itaq; excipiuntur cōposita ab hoc uerbo do das dedi: quod cū sit primæ cōiugatiōis: oīa cōposita ab illo sunt tertiæ. ut addo. is. addidi. trado. is. tradidi. perdo. is. perdidi. uendo. is. uendidi. credo. is. credidi. sequuntur tamē simplicis rationē tria tantū. uenundo. as. uenundedi. circūdo. as. circūdedi. pessundo: as. pessundedi. Cōposita quoq; a lauo. as. quod est primæ cōiugationis oīa sunt tertiæ. ut alluo. is. allui. perluo. is. perluui. diluo. is. dilui. interluo. is. interluui. proluo. is. proluui.

alluo. labar rō dno nō dā
dilu. dēstnū rō dno nō dā
plus. p. lauac nō dē. a. v.

Cōposita præterea a cubo. as. quod est etiā primæ cōiugatiōis: si recipiūt. m. iter. u. & b. hoc ē si finiunt in umbo. oīa sūt tertiæ. ut incūbo. is. incubui. procūbo. is. procubui. accūbo. is. accubui. Quod si. m. nō recipiunt: nihilominus sequuntur simplicis rationem. ut incūbo. as. incubui. procūbo procubas procubui. accūbo accubas accubui.

incūbo. as. p. cubo
procūbo. as. p. cubo
accūbo. as. p. cubo

p. se asonata ala mēsa.
id significat arūbo. n. v.

incūbo. as. p. cubo
procūbo. as. p. cubo
accūbo. as. p. cubo

Et mico dat micui. hoc uerbum mico. as. in præterito fecit micui: & ab eo compositum emico. as. emicui. Lucanus in primo. qualiter expressum uētis perinubila fulmen emicuit. Dimico tamen quod ab eo cōpositū est: facit dimicauī: quod Priscianus auctoritate Liuii probat: quī libro. xxiii. ab urbe cōdita scribit: iusta quoq; acie & colatis signis dimicatū est: quod nō potui dici: nisi a dimico fuisset præteritū dimicauī & supinū dimicatum. Ouidius tamen simplicis rationem secutus in secūdo elegiarū dixit. hac tibi sit pugna dimicu ille satis.

Dat maneo māsi. Quod maneo manes. facit in præterito mansi: quā rationem sequuntur composita ab illo. ut permaneo permāsi. remaneo remansi. Quæ uero in cōpositiōe mutant. a. in. i. mittunt præteritū i. uī. syllabas. ut pmineo. es. prominui. emineo. es. eminui. immineo. es. iminui. præmineo es. præminui. Præterea illa mittunt supina in sum. ut maneo mansum. permaneo permansū. remaneo remansū. emaneco emāsum. hæc uero carent supinis. quod uero dicit sed in. e. pro. præ. intelligit quod composita a maneo cum illis præpositioni

Et mico dat micui: sed dimico mittit in. aui.

Dat maneo māsi: sed i. e. pro. præ. minui. dat

Atq; oleo dat ui. sed in eui. compositiua.

Et cio uel cieo ciui. sed compositiua

Semper sunt quartæ. lego legi. sed tamē exi.

Hæc tria dat intelligo. diligo. negligo tantū

Dat sapio sapere. sed resipio resipire.

Quod trahis a pario infinitū mittit inire.

Quod si præteriti geminetur syllaba prima.

Verbaq; cōponas: ex illis tolle priorem.

Quā retinēt posco cū disco steti q; dedi q;

Dic pupugi cū re. sed cū præ. pone cucurri.

bus si modo mutant a. in. i. faciūt pteritū in. uī. syllabas. Atq; oleo dat. uī. q; oleo

oles. ut infra dicemus mittit præteritum in. uī. syllabas: tamen ab eo compfita maxi-

mequæ mutant significationem mutant præteritum eui. ut adoleo. es. adoleui. aboleo. es. aboleui. Soleo quod ab eo compositum uidetur solitus sum uel solui trisyllabū

fecit. Salustius secūdo histo. Neq; subsidiis uti soluerat: a quo rursus compositum ob-

soleo obsoleui fecit. Et cio uel cieo. quod ab hoc uerbo cio cis quod est quartæ

coniugationis uel cieo cieo: quod est secundæ: omnia composita sunt quartæ coniu-

gationis. ut concio concis cōciui. accio accis acciui. excio excis exciui. Lego legi. quod

hoc uerbum lego legis cum suis cōpositis mittit præteritum in. egi. ut lego legi. per-

lego perlegi. relego relegi. colligo collegi. Tria tamen mittunt Præteritum in. xi. in-

telligo intellexi. diligo dilexi. negligo neglexi. Quamquā æmylius macer simplicis ra-

tionem secutus dixit. omnium nostrum neglegerit auctoritatem pro neglexerit.

Dat sapio sapere. quod hoc uerbum sapio. is. tertiæ coniugatiōis est: atq; ab eo cō-

positum desipio. is. desipere: resipio tamē auctore diomede nō resipere: sed resipire fa-

cit. ac si per quartam uerborum coniugationē declinetur. Quod trahis a pario:

quod a pario paris cōposita: quamuis suum simplex sit tertiæ coniugationis: ipsa per

quartā declinatur. ut comperio. is. comperire. reperio. is. reperire. operio. is. operire.

aperio aperis aperire. Quod si præteriti. quod uerba cuiuscunq; coniugatiōis

geminantia in præterito syllabas primas: cum in compositionem ueniunt: amittunt

ex illis priorem. ut spondeo spondes sponendi. respondeo. es. respondi. despōdeo. es.

despondi. pendeo. es. pependi. dependeo. es. depēdi. tondeo. es. totondi. detondeo. es.

detondi. pro quo antiquiores etiā detotondi protulerunt. ut Varro detotonderat for-

cipibus. Sunt aut uerba geminantia primas in præterito syllabas: nisi quid me fallit:

tria & uiginti. primæ coniugationis duo. do das dedi. sto stas steti. secundæ quattuor

mordeo. es. momordi. spondeo spondes sponendi. tondeo tondes totondi. pendeo. es.

pendi. Reliqua omnia sūt tertiæ. Pario. is. peperit. disco. is. didici. posco. is. poposci.

parco. is. peperci. cado. is. cecidi. cædo. is. cecidi. pendo. is. pependi. tendo. is. tetendi.

tundo tundis tutudi. tango tangis tetigi. pungo pungis pupugi. pāgo pāgis pepigi.

fallo fallis fecelli. pello pellis pepuli. tollo tollis tetuli. cano canis cecini. curro curris

cucurri. Scindo quoq; apud antiquiores scicidi faciebat. Afranius. Satis fortiter pau-

lo uestras scicidistis colus. Actius. Non ergo ut prædicant sciciderat pectus. Næuius

permaneo. p. qdar hasta cl rab. n. v.
remaneo. co. remanescet. 2 qdar. n. v.

immineo. co. p. estur anima.
pminuo. co. estur muy anima. n. v.

oleo. n. v.

adoleo. p. en redet. a. i.
aboleo. p. q. raz. algo dela memoria.

concio. monez.

perio. is. asperitaz.

perio. is. llamaz.

colligo. co. jez. a. p.

comperio. is. ballaz. a. i.

operio. is. p. robz.

Nō qd sim dda geminan

tra primas syllabas in pterito.

Inmo quod sciscideram: conscindam atq; abisciam. Ennius. Cum saxum scisciderit.
 Apud iuniores tamen scidi facit. Lucanus in. iiii. Qua mare tullurem subitis aut obru
 it undis: aut scidit. Papinius. viii. theb. & uiridem scidit horrida uestem. Siue igitur
 geminet præteritum: composita priorem syllabam amittunt: siue non geminet: ratio
 nem simplices sequuntur. ut abscindo abscindis abscidi. conscindo. is. cōscidi. rescin
 do. is rescidi. Deinde dicit: quod ab hac regula excipiuntur cōposita a posco poscis
 poposci. & a disco discis didici. quia in præterito priores syllabas nō amittunt. ut de
 posco deposcis depoposci. repesco. is. repoposci. addisco. is. addidici. dedisco. is. dedi
 dici. Præterea composita a sto stas steti. & do das dedi. retinent etiam priorem illam
 syllabam in præterito: nisi quod mutāt. e. in. i. ut resto restas restiti. conito conitas cō
 stiti. præsto p̄stas præstiti. trado tradis tradidi. reddo reddis reddidi. credo credis cre
 didi. Sed a do composita quæ cum simplici per primam coniugationem declinantur
 non mutāt in præterito. e. in. i. ut uenundo uenundas uenundedi. circundo circūdas
 circūdedi. pessundo pessundas pessundedi. Pungo pungis. quando componitur cum
 re. repupugi facit. Vnde caper apud Priscianū: cum ei qui nos pupugit rationē: idest
 uicem a nobis redditam ostendimus: repupugi dicimus. cum aliis præpositionibus cō
 positam alterius præteriti hoc est punxi rationem sequitur. ut expungo. is. expunxi.
 dispungo. is. dispunxi. compungo. is. compunxi. Curro quoq; cum præ etiā eandē
 retinet. ut Plautus in sticho. Præcucurri ut nunciarem nuncium exoptabilem. Tere
 tius in ecyra. Vna illarum interea prope præcucurrit. Alias uero eandem amittit.
 Vergilius. iiii. æn. Ecce fere sūmo deiectæ uertice capræ decurrere iugis. Liuius. xx.
 Ab urbe condita & si fortius procurrisent.

Deposco. is. p. demādas multo. a. 3.
 repesco. is. p. demādas ord. 3. a. 3.

resto. as. p. p̄stas
 præsto. as. p. p̄stas

trado. is. p. traspar. a. 3.
 reddo. is. p. rōdas. a. 3.

pungo. is. p. p̄stas
 compungo. is. p. p̄stas

expungo. is. p. p̄stas
 dispungo. is. p. p̄stas

præcucurri. p. p̄stas

De præteritis primæ coniugationis. Quoniā supra dictum est in coniugatione uer
 borum proportionem esse sequēdā illorum quattuor quæ in primo libro per modos

tempora. numeros & personas
 explicauimus: atq; isuper ne qd
 in ea re fallere nos posset forma
 tionem adiecimus: iam tempus
 est ut de præteritis uerborū at
 q; supinis differamus: quæ ipsa
 ab analogia uerborū aliquanto
 discessere. & quodammodo alte
 ræ uerborū positiōes habendæ
 sunt. Nā & a præterito sex illa
 tēpora formantur: quæ in uoce
 passiua circūloquimur. & a supi

repro. sonz orbētas. n. 3.

De præteritis primæ cōiugatiōis.

Præteritū primæ facit. aui. Demito pauca

Quæ mittūt in ui diuisas. ut crepo nexo.

Et cubo cūq; tono sono iuge. domoq; uetōq;

Et seco. cūq; mico frico. Sed duo dāt & i aui.

Hæc plicat. atq; necat. Sed de iuuat accipe iu.

Præteritū sto. do. misere. steti. dedi. Cūq;

no tum participia quædā tū nomina participialia formari docemus. Imprimis illud
 animaduertendū est præteritū perfectū indicatiui modi aut parium esse syllabarum
 cū prima p̄sona p̄ntis eiusdē modi. ut iuuo iuui. lauo laui. doceo docui. habeo habui.
 lego legi. scribo scripsi. audio audiui. munio munui. Aut minui una syllaba. ut fa
 ueo faui. facio feci. cōperio cōperi. Aut crescit una syllaba. ut amo amaui. cado ceci
 di. Præterea exit præteritū in uarias terminatiōes. In. bi. tantū tertiæ. ut bibo bibi.
 In. ci. etiā tertiæ. ut facio feci. In. di. unū tantū primæ do dedi. secundæ plura ut sedeo
 sedi. tertiæ adhuc plura ut scando scandi. In. gi. tantū tertiæ. ut fugio fugi. In. li. ter
 tiæ quoq; tantū. ut fallo fefelli. In. mi. unum tantū tertiæ emo emi. In. ni. tantū tertiæ
 cano cecini. In. pi. tertiæ tantū. ut rumpo rupi. In. ri. tertiæ & quartæ. ut pario peperī
 cōperio cōperi. In. si. secundæ tertiæ & quartæ. ut fulgeo fulsi. ludo lusi. fulcio fulsi. In
 ti. tantū tertiæ. ut uerto uerti. atq; unū primæ sto steti. In. xi. secundæ tertiæ & quartæ.
 ut lugeo luxi. dico dixi. sancio sanxi. In. ui. syllabam oīum quattuor coniugationum.
 ut amo amaui. faueo faui. sino siui. audio audiui. In. ui. uocales etiam omnium quat
 tuor. ut seco secui. doceo docui. colo colui. amicio amicui. Igitur primæ coniugatio
 nis uerba mittunt præteritū perfectum indicatiui in. aui. siuntq; a secunda p̄sona
 præsentis indicatiui modi numeri singularis. s. finali mutata in. ui. ut amo amas ama
 ui. ambulo. ambulas. ambulauī. Excipiuntur tamen pauca mittentia præteritum
 in. ui. diuisas. ea sunt Crepo crepas crepui. & ab eo cōposita. ut discrepo discrepui.
 cōcrepo cōcrepui. increpo increpui: quod apud Plautū repit increpauī. Persius. si incre

discrepo. is. p. p̄stas
 increpo. is. p. p̄stas

puit. cessas nugator. Nexo. as. nexui. uel nexo. is. nexui. nam primæ & tertiæ coniugationis reperitur. Vergilius. v. æñ. Nexantem nodis: seq̃ in sua membra plicantem. Liuius andronicus apud Priscianum. Nexebant multa interflexunodorū dubio. Vergilius. v. æñ. Et paribus palmas amborum innexuit armis. **Cubo. as. cubui. & ab eo composita quæ sunt primæ atq̃ etiam tertiæ coniugationis. ut accubo. as. accubui ac cumbo. is. accubui.** Plautus in menechinis regulam secutus dixit. prandi. potaui. scortum. accubauī. Apuleius. vi. meta. Europā iquit tauro supercubasse. Hieronymus quoq̃ in ezichiele cap. xviii. etiam simplex in. auī. fecit: quare mater tua læna inter leones cubauit. **Tono. as. tonui. & ab eo cōposita. ut pertono. as. pertonui. intono. as. intonui.** Sono. as. sonui. Manilius tamē. v. astronomicon regulā secutus dixit. Aurar per extremas resonauit flebile ripas. Apuleius quoq̃ in. v. meta. aciem dixerit: & classicū personauit. **Domo. as. domui. perdomo. as. perdomui. indomo. as. indomui.**

Veto. as. uetui. Seco. as. secuī. Mico. as. micui. Ouidius. vii. meta. Neq̃ enim micuerunt sydera frustra. dimico tamen ut supra diximus & dimicui & dimicauī facit. **Frico. as. fricui.** Sed duo dant & in. auī. quod hæc duo uerba plico. as. & neco. as. mittūt præteritū non solum in. ui. syllabas. sed etiam in. auī. unde dicit: sed duo dant & pro etiam in. auī. ut plico. as. plicui uel plicauī. & ab eo cōposita. ut explico. as. explicui uel explicauī. **implico. as. implicui uel implicauī. applico. as. applicui uel applicauī.** Supplico tamen: **duplico. triplico. multiplico. & similia cum nominibus numeralibus & plico cōposita mittunt præteritū in. auī. semper. ut supplicauī. duplicauī. multiplicauī.** **Neco. as. necui uel necauī.**

De iuuat accipe iuui. quod hoc uerbum iuuo relicta proportione uerborū primæ cōiugationis mittentiū præteritū in. ui. diuisas & in. auī. misit præteritū extrita syllaba: fecitq̃ iuui. quamquā Manilius in quarto astronomicon etiā iuuauī dixit. Syllabam quoq̃ expunxit lauo. as. quod fecit laui: quamquā & lauauī apud auctores reperiatur. Præterea diuersum in modum exeunt hæc duo uerba sto stas. quod fecit steti. & do das. quod fecit dedi. de compositis illorū paulo ante diximus.

De præteritis secundæ cōiugationis. Quod uerba secundæ cōiugationis mittunt præteritū in. ui. diuisas. ut debeo. es. debui. noceo. es. nocui. studeo. es. studui. uigeo. es. uigui. doleo. es. dolui. tumeo. es. tumui. teneo. es. tenui. stupeo. es. stupui. deliqueo. es. deliqui. denseo. es. densui. nitteo. es. nitui.

Ardeo mulgeo. quod in si mittunt præteritum uerba quæ hic ponuntur. Ardeo. es. arsi. exardeo. es. exarsi. Mulceo. es. mulsi. pmulceo. es. permulsi. Ennius apud Priscianū. Mulserat huc nauē compulsam fluctibus pōtū. Rideo. es. risi. derideo. es. derisi. sua deo. es. suasi. persuadeo. es. psuasi. Torqueo. es. torsi. cōtorq̃o. es. cōtorsī. Algeo. es. alsi. Mulgeos. es. mulsi. quod etiam misit præteritū cōmune cū mulceo. Vergil. iii. geor. Quod surgēte die mulserē horisq̃ diurnis. Fulgeo. es. ulsi. quod etiā fulgo. is. per tertiā declinatur.

Tergeo. es. tersi. quod etiā tergo. is. per tertiā dicitur. Turgeo. es. tursi. Ennius apud Priscianū cyclopis ueter uelut olim turserat alti carnibus humanis distētus. Urgeo. es. ursi. quamquā Phocas de hoc uerbo dicat nesciri quō præteritū mittat. Indulgeo. es. indulsi. Iuuenalis. Et uentri indulsit nō omne legumē. **Maneo. es. mansi. de** cuius cōpositis in superioribus dictū est. **Hæreo. es. hæsi. adhæreo. es. adhæsi.** Sorbeo. es. sorpsi. absorbeo. es. absorpsi. exorbeo. es. exorpsi. quæ mittūt etiā præteritū regularem in. ui. diuisas. sorbui. absorbui. exorbui. Lucanus in. iiii. Absorpsit penitus rupes ac tecta ferarū. Cicero in philippicis. Sanguinē ciuilē exhausit uel potius exorbuit. **Iubeo. es. iussi per. s. duplex fecit.** In. xi. prætereunt. quod

De præteritis secundæ cōiugatiōis.

P Præteritū per. ui. uocales pone secundæ Ardeo. mulgeo. rideo. iuadēb. torgo dāt si Algeo. mulgeo. fulgeo. tergeo. turgeo. iuges. Urget. & idulget. manet. hæret. Sorbeo. psi. Siue bui. iubeo. iussi: quod & s. geminauit. In. xi. prætereunt hæc frigeo. conniueoq̃. Augeo. mulgeo. lugeo. luceo. Quattuor i di mittunt præteritū: quæ sunt uideo sedeoq̃.

accubo. as. uij. p. sciscitarala msa

intono. is. iij. p. tononum msa

frico. as. iij. p. plegor. as. iij. p. dmanca

oculor

fulgo. is. iij. p. inflectu

uerba quæ hic ponuntur mittunt præteritū in .xi. ut frigeo. es. frixi. nō ut quidam dicunt frigui. luuenalis. Et si perfrixit. cantat bene. Martialis. Perfrixisse tuas quæstæ est p̄fatio fauces. & Terētius. refrixerit res. Conniueo. es. cōnixi. Turpilius apud Priscianū. Dum ego connixi somno. Augeo: es. auxi. adaugeo. es. adauxi. Mulgeo. es. mulxi. quod quemadmodū paulo ante diximus fecit etiam mulsi. Lugeo. es. luxi. atq; etiam luceo. es. luxi. præteritū habent cōmune.

si q̄ hoc libris mulgeo. duplo habet p̄teritū. s. in .si. q̄. p̄.

Quattuor in di. quod quattuor uerba quæ hic explicantur: mittunt præteritū in di. ea sunt. uideo. es. uidi. prouideo. es. prouidi. Sedeo. es. sedi. desideo. es. defedi: strideo. es. stridi. uel strido. is. per

strido. est 3. conjugationis. & facit stridi.

^{rechinat. colos. dicitur} Strideo seu strido cū prandeo. Sed tñ addes ^{conoz. ala. horatezala} Quorū præteritū geminatur syllaba prima ^{mordeo} Hæc sunt mordeo. ^{spodeo} spodeo. ^{pēdeo} pēdeo. ^{tōdeo} tōdeo tātū ^{A leo siue pleo deductū mittit in eui.} A leo siue pleo deductū mittit in eui. ^{Adde fleo atq; neo. Sed dat cieo tibi ciui.} Adde fleo atq; neo. Sed dat cieo tibi ciui. ^{Dic oleo per. ui. diuisas. Sed ueo dat ui.} Dic oleo per. ui. diuisas. Sed ueo dat ui.

tertiam quod etiam facit stridi. Prandeo. es. prandi. quod etiam pransus sum facit: quemadmodum & illa gaudeo & audeo q̄ apud antiquissimos fecerūt præterita gauisi & ausi. nunc gauisus sum & ausus sum dicimus. Liuius andronicus apud Priscianum. Quoniam audiui inquit pacem gauisi. Cato Censorius apud eundē. ex illo die non ausi recusare. Sed tamē addes. quod quattuor uerba quæ hic ponuntur: mittunt etiam præteritum in di: geminantq; primas præteriti eiusdem syllabas. Ea sūt mordeo. es. momordi: quod etiam ut auctor est Gellius. vii. noc. memordi fecit apud antiquiores. Ennius. at si me canis

prædo. pransus. sup. v. sup. gaudeo. gauisus. sup. v. sup. audeo. ausus. sup. v. sup. q̄ apud antiquissimos. in .si. fecit p̄teritū.

De præteritis tertiæ cōiugatiōis.

Tertia præteritū diuerso fine reponit.

^{no.} Dat iacio ieci. facio feci. Tamen exi.

Allicio mittit. & pellicio. illicioq;.

Quod spicio uerbū cōponit iūgitur illis.

Elicio dat ui diuisas. meioq; minxi.

memorderit. & laberius. de integro patrimonio meo cētum milia nummū memordi. Nigidius. Serpens si memordit: gallina deligitur. Spondeo. es. sponendi: quod etiā spēpōdi fecit. Gracchus quæstor mancino in hispania fuerat: & cæteri qui pacem sponderant. Pendeo. es. pependi. tondeo. es. totondi. quorū alterū. e. habet: ab altero tetondi nō reperitur. A leo siue pleo. quod uerba cōposita a leo. es. & pleo. es. quæ uerba nō extant: mittūt præteritū in eui. ut deleo. es. deleui. releo. es. releui. sup pleo. es. suppleui. repleo. es. repleui. compleo. es. cōpleui. Duo quoq; uerba mittunt etiā præteritū in eui. fleo fles fleui. neo nes neui. Cieo cies ciui. Vergilius pri. æn. Bella cient: primaq; uetant consistere terra. Idem in. vi. lachrymasq; ciebat. & in eodē ære ciere uiros: martemq; accendere cantu. & in. iiii. tonitru cælum omne ciebo. Reperitur etiam per quartam: Lucretius. auarum cimus ad ortus. & illud ex hymno qui in re diuina canitur. Iesum ciamus uocibus. Plinius etiam frequenter hac ratione de clinandī utitur dicens. aluum cit. urinam cit. Cōposita ut diximus semper sunt quartæ cōiugationis. ut accio. is. acciui. excio. is. exciui. Oleo. es. oliui. Horatius pri. episto. Vina fere dulces oluerunt mane camæne. Martialis atq; oluere lares cōmessatore lyæo. quāquā & oliui posse facere ex analogia cōiectamus: quia fecit in supiuo oletū. Persius. ueto quisquā faxit oletū. Nā ab eo cōposita ea maxime q̄ mutāt significationē a simplici in eui mittūt p̄teritū. quemadmodū supra diximus. Sed ueo dat ui. quod uerba desinentia in ueo mittunt præteritū in ui. syllabam: ueo mutata in ui. ut moueo moui. foueo foui. ferueo ferui. uoueo uoui. caueo caui. pauco paui. cōniueo conniui. Crassus in iliade. Nā cōniui ego oculos deinde sopore: quod etiā cōnixi p̄teritū fecit:

leo. & pleo. nō extant in usu. uideo. est. uero.

neo. es. 2. decl. p. mordeo. no. es. u. 3. decl. p. uiam. si q̄ cōposita ab his uerbis semper sunt 4. conjugationis.

De præteritis tertiæ cōiugatiōis. quod uerba tertiæ cōiugationis mittunt præteritū in multo plures terminationes q̄ aliarū trium cōiugationū: & primo ponit præterita uerborū habētium. i. ante. o. in prima positione: deinde prosequet de habētibus cōsonantes ante. o. Dicit igitur in primis quod duo reperiunt uerba desinentia in cio. mittentia p̄teritū in .eci. ea sunt iacio ieci. facio feci: cū suis cōpositis. ut abicio abieci. deicio deieci. perficio perfecī. cōficio cōfecī. Et cōposita alicio. is. & spicio. is: quæ uerba nō extāt q̄ mittunt p̄teritū in .exi. ut allicio. is. allexi. pellicio. is. pellexi. illicio

abicio. is. p. echaude stalgo. a. i. p. ficio. is. p. ambar. a. i. cōficio. is.

allicio. is. p. a. ualber. alayda. pellicio. is. p. a. gillo. me. f. m. v. illicio. is. p. f. f. a. t. a. i.

Illis illi. quæ etiam in. u. syllabas reperiuntur. ut Píso apud Priscianũ. culus uni
us præmio multorum allicuit animos. & Varro: deinde ubi pellicuit dulcis leuis un-
da saporis. Elicio uero tantum elicui facit. Liuius libro. iiii. Ab urbe condita ad collo-
quium uatem elicuit. De compositis a spicio. is. aspicio aspexi. respicio respexi. cõspi-
cio conspexi. inspicio inspexi. circũspicio circũspexi. Meio meis. quod habet. i.
consonantẽ ante. o. minxi facit in præterito. nec est ab eo quod mingo: quod nusquã
reperit. Horatius secũdo sermo. Ditiõ aut formæ melioris meiat eõdem. Martialis.
Matella curto rupta latere meiebat. Idẽ minxisti currente semel pauline carina meie-
re uis iterum iam palinurus eris. & Iuuenalis cuius ad effigiem non tantũ melere fas
est. Participiũ quoq; præsentis posuit Catullus dicens. Meientis mulæ cunnus olere
solet. Nam quod in sacris litteris legitur sæpe nõ reliquit usq; ad mingetẽ ad parietẽ:
aut mendum est: aut nõ dicitur latine. Dat fodio fodi. quod in dio unum tantũ
reperitur uerbum fodio. is. quod facit fodi. & ab eo composita. ut defodio defodi. effo-
dio effodi. Vnum quoq; in gio fugio fugi. & ab eo composita. ut confugio confugi.

refugio refugi. In pio reperi-
untur Rapio. is. rapui. & ab eo
composita. ut corripio corripui.
eripio eripui. Sapiro sapiui uel
sapiui. Plautus in rudente. Pol-
magis sapiisset: si dormisset do-
mi. Afranius equidem nunc re-
sipui: postq; pectus læticia eõnu-
stum. Næuius. quando ego plus
sapiui: qui fullonem compressi.
Sed resipio quemadmodum di-
ximus ad quartam cõiugationẽ
ptinet auctore Diomedẽ. Cu-
pio cupis cupiui: quod etiã antiquiores per quartã declinabant. Lucretius. Effingere
ut arte naturæ primus terrarum claustra cupiret. Capiro. is. cepi. sine diphthongo.
Nam cœpi per œ diphthongon ab eo quod est cœpio. is. uenit: quod nõ est in usu: quã-
q; apud Terentiũ in adelphis reperitur: prius inquit olfecissem: q; ille quicq; cœperet:
pro inciperet. Plautus in menechinis. Neq; pugnas uelitis cœpio. Cato. Cœpiã sedĩ-
tiosa uerba loquĩs ab hoc cõponitur incipio incipis secũda producta quod facit in præ-
terito incepi per. œ. diphthongon nam a capio. is. incipio incipis. secundã breuiat.
& in præterito incepi sine. œ. diphthongo facit. Interposuit quoq; duo uerba: alte-
rum in rio. hoc est pario: quod facit in præterito peperĩ: quod ueteres per quartã etiã
cõiugationẽ proferebãt. ut Ennius. oua parere solet genus pennis condecoratũ. Al-
terum in tio. hoc est quatio. is. quod fecit quasi per duplex. s. quod prætetitũ & si in
usu nõ est: reperiuntur tamen cõposita ab illo. ut concutio concussi. percutio percussi
discutio discussi. furio. is. q; a grãmaticis inter uerba carentia præteritis numeratur
Sedulius tamẽ dixit. Nec minus & darii furuerũt iussa tyranni. V si uocalis. u.
littera apud latinos triplici fungitur officio: nam aut est uocalis. aut liquida. aut con-
sonans. Uocalis est cum sequentem uocalem nõ ferit. ut ruo ruis. Liquida cum neq;
sonum habet ut uocalis: neq; sequentem uocalem ferit: sed quodãmodo in pronuncia-
tione languescit. ut tinguo tinguis. Consonans est cum uocalem sequentem ferit: ut
soluo soluis. triplex itaq; ponitur regula uerborum habentium. u. litteram ante. o. fi-
nalem. Prima itaq; est: quod uerba habentia. u. uocalem ante. o. purum. i. nulla con-
sonante mistum: nam uocalis pura dicitur a græcis quam nulla consonans ferit: mit-
tunt præteritũ in. u. diuisas. ut acuo. is. acui. imbuo. is. imbuĩ. induo. is. induĩ. metuo
metuis metui. arguo. is. argui. nuo. is. nui. In. xi. uero mittunt præteritũ duo ex illis
fluo. is. fluxi. & struo. is. struxi. Pluo quoq; alium in modum misit præteritum: hoc est
pluui. Liuius secũdo ab urbe. lapidibus pluuisse. & iterum. xxiiii. sanguine pluuit.
Si tamen. u. liquidum. quod uerba. u. liquidum ante. o. mittit præteritũ in. xi. ut
tinguo. is. tinxĩ. extinguo extinguis extinxĩ. unguo. is. unxi. linguo. is. linxi. ninguo
is. ninxi: coquo. is. coxi. stinguo. is. stinxĩ. Linquo tamen amissa. u. littera diuersum in
modũ misit pteritũ. hoc eẽ liqui & ab eo cõposita. ut delinquo deliq;. relinquo reliqui.

respicio
aspicio
conspicio
inspicio

Non p hor ubi meo. co defectiu
oimo in iactantia pntes et
no comitny sup co.

A laudis
Et quato quasi gemino
s. cupio qz cupui
Dat pario peperĩ
Dat rapio quoq; rapui

Non dicit in cupio. et cepio qz
oportet incipio ab utroq;

furio. rarer pterito.
V. apud latinos epliri fingit
tur officio uocalis. hãda. glo
nans.

facuo. is. u. p. yugur. a. f.
imbuo. is. u. p. ebener. cot. rosa. a. f.

Una di hãstere. u. u. u. u. u.
atq; uigore amittit a qdã
modo la guesit. u. u. u. u. u.

Dat fodio fodi. Sed dat fugio quoq; fugi.
Dat rapio rapui. Sapiro sapiui. atq; sapiui.
Cœpio dat cœpi: uenit unde incipio uerbũ.
V si uocalis præueniat. o. tibi purum.
Præteritũ per. u. diuisas ponere debes.
At fluo dat fluxi. struo struxi. sed pluo pluui
Si tamẽ. u. liquidũ præit. o. tũc præterit in. xi.
Ut tinguo. linguo. coquo. sed dat lingre liq.

Quattuor in uo sunt. quod habentia. u. consonantē ante. o. tria mittunt præteritum in ui. syllabā. hoc ē uoluo. is. uolui. soluo. is. solui. caluo. is. calui. Salustius. iiii. histo. apud priscianū infinitiuū passiuū protulit dicens. contra ille calui ratus. pro de cipi. sed deponēs ptulit Plautus i cassina: ubi domi sola sum soror: manus caluitur. i. decipit. inter hæc posset numerari cauo cauis caui pro eo quod est caueo. es. neq̄ enim

caueo. es. p. h. myralg. a. s. a. i. rane. o. rei. p. p. d. cez. a. l. g. o. n. i. t.

Quattuor in uo. sunt hæc uoluo soluoq̄ caluo

In ui præteritū mittētia. ^{uixi} V i u o q̄ u i x i.

Bo. finita dabis in bi. sed nubere nupsi.

Scriboq̄ dat scripsi. Per ui. q̄ de cubo ducis.

In. ui. præteritū mittit: quod desinit in sco.

S. tamē ablata. de posco mitte poposci.

De disco didici. sed præteritis caruere:

Glisco cū uerbis quæ dicunt inchoatiua.

Aut mutuo capiūt a uerbis unde trahūtur.

Compesco dat ui. dispesco iungitur illi.

Ico dat ici. uincoq̄ uici. parco peperci.

Seu parsi. dico dat dixi. ducoq̄ duxi.

O. mutatur in. i. si uerbū desinit in do.

N. tamē amittunt tria scindo. findoq̄. fudo

Sed geminat tundo tutudi. cædoq̄ cecidi.

Pendo pependi dat. cecidi cado. pedo pepedi.

Atq̄ tetendi dat tendo: sed di geminatur

A do compositis. his credo. uendoq̄ iunges.

tunt præteritū in. ui. disiunctas: de quo in principio capituli huius dictum est.

In ui. præteritū. quod uerba desinentia in sco. mittunt præteritū in. ui. ablata. s. & co. finali mutata in. ui. ut pasco. is. paui. cuius cōposita ut in principio huius capituli dictū est in. ui. syllabas mittūt præteritū cōpesco. is. cōpescui. dispesco. is. dispescui. cresco is. creui. nosco. is. noui. quiesco. is. quieui. suesco. is. sueui. Sed duo uerba gemināt in præterito primas syllabas. mittuntq̄ præteritū in. ci. ea sunt. Posco. is. poposci. disco is. didici. Antiquiores tamen ut Gellius li. vii. nocti. scribit: peposci pro poposci. dicebant. Valerius antias in annalibus. diem a. Q. martio prætoris peposcit. Deinde dicit quod uerba quæ ab aliis grāmaticis dicūtur inchoatiua: a Laurentio cōtinuum in cremētum significātia carent præteritis. Laurentius tamen illa præterita magis propria esse dicit inchoatiuorū q̄ primitiuorum. ut calesco. is. calui. cuius opinioni refragari uidetur Nonius Marcellus: qui dicit hoc uerbū calesco. is. apud antiquiores fecisse calesci. inducitq̄ Catonē censorem de bello carthaginensi dicentē. Aures nobis calescerūt ad iniurias. Ratio aut̄ uallæ in hoc stat: quod cum inter macreo & macresco illa sit differētia quod cū macreo significet macer sum. macresco macer fio: macruū in p̄terito potius significat macer factus sum: q̄ macer fui. & eodem modo de filiibus.

His dicit annumerari hoc uerbū glisco. is. quod ipsum cum inchoatiuū nō sit formā tamen inchoatiuorū habet. antiquiores gliscor. eris declinabāt: ut Marcellus auctoritate Sempronii probat. Cōpesco. is. & dispesco. is. etsi cōposita sint a pasco. is. paui. cōpescui & dispescui fecerūt. Ico dat ici. de nō habētibus. s. ante co. dicit: quod hoc uerbū ico icis. facit p̄teritū. ici. Cælius apud priscianū: qui cum his ita foedus icis stis. V inco præterea ablata. n. facit uici. & parco quod in præterito primā geminauit peperci. Lucanus in. ii. sanguinis effudit iugulo flāmīsq̄ peperci. facit etiā parsi: ut apud Terētiū. hancine ego uitā parsi perdere. Plautus. duorū ego hoīum labori para

b ii

ad interstium

marceo.
marcesto.

fissem libes. fecit quoque apud antiquiores parciui. Navius apud Marcellum nemo parciuit suo labori. Duo sunt facientia praeteritum in. xi. dico. is. dixi. duco. is. duxi.

O mutatur in. i. quod huius coniugationis verba finita in. do. mittunt praeteritum, o. finali mutata in. i. ut scando. is. scandi. pando. is. pandi. defendo. is. defendi. offendo. is. offendi. ascendo. is. ascendi. descendo. is. descendi. quod etiam fecisse descendidi finali syllaba geminata confirmat Gellius auctoritate Valerii antiatis: qui dixit. deinde funere locato ad forum descendidit. Laberius quoque in catulario apud eundem Gellium: Ego inquit mirabar: quo mammae mihi descendiderat. A fido. is. Priscianus dicit se praeteritum non repperisse: ex proportione tamen fidi debuit facere: quemadmodum & strido is. uel strideo. es. stridi. Ab edo. es. pro eo quod est comedo Martialis fecit edi in praeterito. boletus inquit quale claudius edit. edas. nam pro eo quod est publicare: edidi facit: cum a do das compositum sit. Deinde dicit quod. n. litteram in praeterito dispungunt tria verba scindo. is. scidi. findo. is. fidi. fundo. is. fudi. A. Gellius. vii. noc. a scindo. is. praeteritum dicit fuisse scicidi prima syllaba geminata. idque Priscianus actii auctoritate confirmat dicentis. non ergo aquila uti praedicant sciciderat pectus: quod & affimonius in arte quam ad Constantinum caesarem scripsit: solum in usu esse putat: cum Lucas in tertio dixerit: tellurem subitis aut obruit undis aut scidit. & Martialis Vnguentum fateor bonum dediti conuiuis here: sed nihil scidisti. Deinde dicit quod sex verba quae hic explicantur: geminant primas praeteriti syllabas. ut tundo. is. tundi: quod n. in praeterito amisit: quemadmodum & tria superiora. Cædo. is. per. æ. diphthongon pro eo quod est ferio: quod fecit cecidi penultima longa. nam cado. is. cecidi pro eo quod est labor penultima breuiat. Pendo. is. pependi. pro eo quod est soluo pensionem siue suspendo: habetque praeteritum commune cum hoc uerbo pendeo. es. quod significat suspensum esse. Pedo. is. pepedi. Horatius. quantum uesica pepedi. Tendo. is. tetendi. Composita quoque a do das dedi: quae per hanc coniugationem declinantur: geminant finales praeteriti syllabas. ut addo. is. addidi. perdo. is. perdidit. trado. is. tradidi. prodo. is. prodidit sed quemadmodum facile apparet a do das uerba esse composita cum proportione ita non satis liquet an credo & uendo sint composita illud a cretus & hoc a uenum. est enim credo quasi cretum do. & uenundo: quasi uenum do. In si. praetereunt. quod uerba quae hic enumerantur: mittunt praeteritum in. si. ut claudio. is. clausi: quod etiam cludo. is. clusi declinantur

propter illam affinitatem quae est inter au. diphthongon & u. Martialis. Videor mihi meo iure facturus: si epistolam uersibus clusero. Diuido. is. diuisi. Plaudo. is. plausi. cuius composita mutant au. in. o. propter affinitatem quae est inter au. & o. ut coplo-

In si. praetereunt haec claudio. diuido. plaudio. Et ludo. ludo. cum rado. rodo. trudo. Et uado. cudo dat cussi. cedoque cessi. In. go. quod uerbum finitur praeterit in. xi. Spargo sparsi. mergo merxi. tergoque terxi.

do. is. coplosi. explodo. is. explosi. displodo. is. displosi. Ludo ludis lusi. ludo ledis lesi. cuius composita mutant. æ. diphthongon in. i. longum. ut collido. is. collisi. illido. is. illisi. allido. is. allisi. Rado radis rasi. Rodo rodus rosi. Trudo trudis trusi. Cudo cudis cussi. secundum Diomedem carisium & Phocam. At uero Priscianus in illud Vergilii primo æneidos. Ac primum silicis scintillam excudit achates: excudit inquit tam praesentis quam praeteriti est: sed quia Vergilius suscepit subiunxit: melius praeteritum potest intelligi. idque etiam Seruius comprobatur exponens illud uerbum. excudit inquit. i. feriendo eiecit. Cedo praeterea pro eo quod est do locum cessi facit. & ab eo composita. ut recedo recedi: recessi. concedo concedis concessi. procedo. is. processi. cado uero pro eo quod est labor. eris. cecidi facit: ut Paulo ante diximus. differentia quod hoc primam breuiat. illud producit eandem. nam cado pro eo quod est ferio per. æ. diphthongon scribitur: quemadmodum modo dicebamus. In go. quod uerba huius coniugationis desinentia in go. mittunt praeteritum in. xi. ut pingo pingis pinxi. cingo cingis cinxi. ango angis anxi. rego regis rexii. cuius composita in praesenti mutant. e. in. i. ut corrigo. is. correxi. dirigo. is. direxi. porrigo. is. porrexi: quod etiam per syncopam porgo. is. porrexi facit: quemadmodum pergo. is. perrexi. pro perrigo. is. dicimus quoque furrigo. is. furrexi: & per syncopam furgo. is. surrexi. Deinde ponit exceptionem dicens quod

Cedo se cado. flo. dicit in praeterito quod redmittit cecidi penultima longa. cado. is. breuis.

De compositis. explando. complo do. is. si. p. defensora. explodo. is. si. p. patem ede. fanoz. displodo. defanoz. a. i. Composita. a ludo. collido. si. p. heni. vno. ro. at. a. i. illido. si. p. q. hui. vno. o. r. o. s. a. i. g. allido. id. celo. p. lega. p. co. gest. au. l. o. n. i. u. recedo. is. cecido. p. cado. cado. is. breuis. p. co. gest. labor. si. p. in. c. d. i. s. flo. de. co. p. s. i. n. s. ab. hor. x. o. b. o. r. g. o. is. q. u. i.

tria uerba huius terminationis mittunt præteritum in si. spargo spargis sparsi. cuius composita quandoque mutant a. in. e. quandoque non mutant. ut dispargo dispargis dispar si. uel dispergo .gis. dispersi. cōspargo cōspargis consparsi. uel cōspargo conspurgis cōsparsi. respargo. is. resparsi. ul' respurgo. is. resparsi. Mergo. is. mersi. Tergo. is. ter si. quod etiam secundæ reperitur: ut supra diximus. Egi mittit ago. quod uerba quæ tribus uersibus explicantur mittunt præteritum in. gi. sed uariis modis. nam ago facit in præterito egi. cuius composita mutant in præsentī a. in. i. ut redigo. is. redegit adigo. is. adegit. exigo. is. exegit. cogo. is. coegit. a. littera dispuncta ab ago agis. & n. a

No de compositis ab hoc uerbo. spargis. si.
Tergo. est. g. z. l. d. d. l. i.

Composita. ab ago. is. egi.

Egi mittit ago. lego. frāgo. pangoque iunges. Quod dedit & pepigi. ul' paxi. pugonque puxi. Sed dabit & pupugi. tetigi sed dat tibi tango. A ueho dic uexi. sed de traho dicitur traxi. Lo. finita lui mittunt, dat fallo fefelli. Et pello pepuli. tollo tetuli dedit olim. Percello tibi dat percussi. perculeratque. Exculit excello. de fallo dic quoque falli. Vello dat uelli uel uulsi. psalloque psalli.

con præpositiōe: quemadmodum in redigo redegit. d. littera iterposita. Lego legis legi. cuius composita quædam mutant. e. in. i. ut colligo colligis collegi. Seligo. is. selegi. quædam nihil mutant. ut relego. is. relegi. perlego perlegis plegi. Ex iis uero quæ mutant. e. in. i. quædam etiam mittunt præteritum in. exi. sunt autem ut supra in principio huius capituli dictum est tantum tria: intelligo intelligis intellexi. diligo diligis dilexi. negligo negligis neglexi: quæ & ipsa aliquando

De compositis a lego. is.
pango
panxi tantum. pepugi dicitur in i. si adsumptis potest dicitur pegi.

De compositis a tango. is.
tango dicitur in capite huius capituli.

miserunt præteritum cum suo simplici. Frango. is. fregi. cuius composita in præsentī mutant a. in. i. ut infringo infringis infregi. confringo cōfringis confregi. refringo refringis refregi. Pango pangis pegi. Pacuulus apud Priscianum. In medio tonsillam pegi læto in littore. ab eo composita in præsentī mutant a. in. i. ut cōpingo cōpingis compegi. impingo impingis impegi. Lucanus in. v. Fortunæ quod te nostris impegit arenis. facit quoque secundum Carisium pepigi & panxi. sed auctore Quintiliano pepigi non est a pango pangis. sed a pago pagis. scribit enim oratoriarum institutionum libro primo: Memoria repeto conuictos a me qui reprehenderat: quod hoc uerbo pepigi usus essem. nam id quidem dixisse summos auctores confitebantur: rationem tamen negabant permittere: quia prima positio paciscor cum haberet naturam patiendi: faceret tempore præterito pactus sum. nos præter auctoritatem oratorum atque historicorum analogia hoc quoque dictum tuebatur. Nam cum in duodecim tabulis legeremus nisi ita pagunt inueniebamus simile huic cadunt. inde prima positio etiam si uetustate exoleuerat: apparebat pago ut cado. unde non erat dubium sic pepigi nos dicere: ut cecidi. Quid quod Cicero in secundo ad herennium eo uerbo est usus: quod Quintilianus exoleuisse dicit: rem inquit ubi pagunt: oratione pagunt. Deinde dicit quod hoc uerbum pango facit in præterito per regulam punxi. a quo sunt composita dispungo dispungis dispunxi. expungo expungis expunxi. cōpungo cōpungis cōpunxi. facit etiam pugno pupugi. a quo est repungo repungis. quod pro eo quod est retaliare facit repupugi. facit præterea pugno pepugi: quod Gellius libro. vii. noctium at. actiū auctoritate confirmat dicentis in adilitio si pepugero: metuet. Tango quoque tetigi facit cuius composita mutant a. in. i. tam in præsentī quam in præterito. ut contingo contingis contigi. attingo attingis attingi. A clango. is. Hieronymus fecit clangui in libro numerorum. Si semel inquit clangueris uenient ad te principes. A ueho dic uexi. duo reperuntur uerba in ho. desinentia quæ mittunt præteritum in. xi. ueho uehis uexi. & traho trahis traxi. Lo. finita lui. quod huius coniugationis uerba finita in lo. mittunt præteritum in lui. ut colo colis colui. molo molis molui. alo alis alui. uolo uis uolui. consulo cōsulis consului. oculo oculis ocului. Tria uerba geminant in præterito primam syllabam. ea sunt fallo. is. fefelli. pello. is. pepuli. tollo tollis tetuli: quod præteritum in usu non est: sed compositum ab eo quod est substollo substulli. Terentius referente diomede huc inquit tetulisse pedem. & Catullus ad ortalum. si reditum tetulit is aut in tempore longo. Percello duplex habet præteritum percussi & perculi. Terentius in andria. Percussit ilico animum. Vergilius. v. æn. Perculit & fulua

De compositis a pugno.

De compositis a tango. is.
tango dicitur in capite huius capituli.

moribundum extendit arena. & quemadmodum percello fecit perculi: ita etiam ex analogia excello. is. exculli debuit facere. nam excellui ab eo est praeteritum quod excelles. Cicero in epistolis ad filium. Quare effice & elabora ut excelleas. Sallo. is. falli. Lucillius apud Priscianum fallere murenas mercem in frigidaria ferre. Reperitur etiam per quartam. ut apud Celsum libro secundo de medicina. Pisces inquit qui salem non patiunt: solidi uel salientur. Vello. is. uelli uel uulsi. Vergil. in buco. Cinthius aurem uellit & admonuit pastorem. Lucanus in. iiii. castrorum siccas de cespite uulserat herbas. Psallo. is. psalli. Bassus calliope princeps sapientiae psallerat ore. Mo tibi mittit ui. diuisas. quod uerba finita in mo. mittunt praeteritum in. ui. syllabas. ut uom. is. uomui. gemo. is. gemui. tremo. is. tremui. fremo. is. fremui. Quattuor tamen

uerba quae sequuntur mittunt praeteritum in pli. como. is. cõpsi. demo demis dẽpsi. sumo sumis sumpsi. promo promis prompsi.

Premo tamen facit in praeterito pressi. cuius composita in praesenti mutant e. in. i. ut compri. mo. is. cõpressi. imprimo imprimis impressi. reprimo. is. repres. si. Emo emis facit in praeterito emi. sed ab eo composita mutant. e. in. i. in praesenti. ut redimo redimis redemi. perimo. is. peremi. adimo. is. ademi. dirimo. is. diremi. quod euphoniae causa. r. mediam accepit: quaedam modum redimo & adimo. d. litteram receperunt. Cemo. is. cemi. non mutant. e. in. i.

Pono. is. posui. quod in no. desinentia reperiuntur pauca uerba: quae quia non possunt sub regulam colligi: singulorum praeterita explicantur. Itaque dicit quod pono ponis. facit in praeterito posui: pro quo antiquiores posui dixerunt. Plautus apud Priscianum in uidualaria. Vitulum sequestrum posuimus. & Apuleius in hermogora cibatum quem iucundum esse uobis animaduertent: eum apposuerunt. Gigno. is. genui quod ueteres geno. is. genui declinabant. Varro in andabata. sed quod haec aliquid genuit. & Lucretius in. iiii. totum posse extra corpus durare geni pro gigni posuit in infinitiuo. Cano canis cecini. cuius composita mutant. a. in. i. mittuntque praeteritum in. ui. syllabas. ut concino. is. concinui. praecino. is. praecinui. occino. is. occinui. quod Salustius in primo historiarum ita composuit: ut. a. in. i. non mutaret. iussu inquit metelli cornicines occanuerunt. Temno. is. tempfi. cuius compositum conteno. is. contempsi. magis est in usu. Sino finis siui. Terentius in adelphis. quia non siuit egestas. Diomedes etiam sini in praeterito posse facere dicit auctoritate Publii: qui de uita sua scribens inquit: quod si me inuitum abire sinisset: melius tamen ut ait dicimus siui: quem admodum Varro complexionum iiii. ad mortem non siui me produciens. Compositum quoque ab eo defino. is. desiui. facit non desini. Cerno cernis creui. Plautus in cistellaria. Cum ego te amaui mea antiphila: & mihi amicam esse creui: pro eo quod est uidi. Sperno spernis spreui. Sterno sternis strauit. Lino linis triplex habet praeteritum lini. liui. leui. sed lini uel liui raro sunt in usu. ut apud Varronem de re rustica cum obliuerit uasa. Leui uero potius ab eo simpliciter nascitur quod non est in usu. leo les leui a quo sunt deleo deles deleui. releo reles releui. dicimus quoque a lino linis. relino relinis releui. ut apud Terentium in heauton. Releui dolia omnia. simplex etiam protulit Horatius in primo carminum. Conditum leui datus in teatro cum tibi plausus.

In po. pauca dabis. quod hulus coniugationis uerba in po. desinentia pauca sunt mittentia praeteritum in. pfi. ut Carpo carpis carpsi. cuius composita mutant. a. in. e. ut decerpo decerpis decerpsi. concerpo concerpis concerpsi. discerpo discerpis discerpsi. repo repis repsi. serpo serpis serpsi. scalpo scalpis scalpsi. a quo est compositum exculpo exculpis exculpsi. Clepo clepis quod raro inuenitur clespi fecit in praeterito Strepo. is. strepui. atque rupe. is. rupi. alium in modum quod superiora praeteritum misere.

Mo tibi mittit ui. diuisas. Sed dabis in. pfi. Quattuor haec como. cum demo. sumoque primo. S. duplici pressi primo dat. sed emo facit emi. Pono dat posui. gigno genui. cecinique. Dat cano. sed per. ui. quae componuntur ab illo. Temnoque dat tempfi. sino siui. cernoque creui. Et sperno spreui. sed sterno mittit in. aui. De lino dic liui. uel lini. dic quoque leui. In po. pauca dabis mittentia praeteritum in pfi. Sed strepo dat strepui. de rupe fit tibi rupi.

De compositis a premo.

De compositis ab emo.

redimo. is. emi. p. ardeat. de or. a. i. dirimo. is. emi. p. aparere. a. i.

De compositis a como. is. n. i.

De compositis a carpo. p. puez. carpo. is. p. carbor. a. rammenas. a. i. carpo. is. p. refer. a. i. p. flocos. conserpo. is. dispedare. a. i. discerpo. p. dispedare. p. a. i. repo. is. p. p. gaten. p. d. s. i. u. repo. is. p. p. emar. u. f. u. n. e. d. o. serpo. p. p. g. u. r. a. n. p. d. s. i. e. l. e. m. f. serpo. p. p. a. i. d. i. r. m. e. t. a. d. u. n. i. y.

exculpo. is. p. p. i. concerpo. d. a. d. o. a. i.

clepo. is. p. p. i. h. u. r. e. a. n. a. i.

scalpo. c. i. m. n. a. r. a. n. s. t. a. r. a. i. scalpo. p. p. a. i. d. i. r. m. e. t. a. d. u. n. i. y.

Dat uerro uerri. in ro uerba desinentia cum nō possint in unam quandā regulam cōtrahi: eorum præterita singulatim explicauimus. Nam uerro secundū Seruīū uerbi secundū Carisium uerri facit: quod magis usu probatur. Licinius. hisce etiam reliqui as auerterunt. & Publius celas inquit seruorū conuerri. Gero. is. gessi. uro. is. ussi. s. duplex in præterito acceperunt. Curro. is. primam geminans syllabā cucurri fecit. Verg. ii. añ. Gelidusq; perima cucurrit ossa tremor. fecisse etiam cecurri auctor est Gellius libro. vii. noctium. dicitq; probum annotasse uerba Aelii tiberonis ad Oppium scribentis. si generalis species occurrat pro eo quod ē occurrit. Quæro. is. quæsiui: cuius composita mutāt æ. dipbthongon in. i. longum. ut conquiro. is. conquisiui. acquiro. is. acquisiui. requiro. is. requisui. Tero. is. triui. Sero. is. seui. antiquiores serui quoq; per. ui. diuisas dixerunt. ut Ennius. Quam tãto studio seruit. sed composita a sero seris cum retinent simplicis si-

- no. ^{hæret. præter.} Dat uerro uerri. uel uerri. dat gero gessi. ^{uenat. & stabet.}
Mittis ab uero ussi. de curro mitte cucurri. ^{imæ. uerret.}
Quæro quæsiui. tero triui. dat sero seui. ^{hollat. & gressat. seribet.}
Cuius cōpositū per. ui. mittatur & eui. ^{truncat. para. gressat.}
So. tibi dat siui. Tria dant si. uiso. capesso. ^{truncat. para. gressat.}
Atq; facefso. sed de pinso pinsuit exit. ^{hæret. præter. uerret. uerret.}
to. Xi duo dant plecto cū flecto. Sed duo dāt xi. ^{hæret. præter. uerret. uerret.}
Siue xui. necto cū pecto. quod dat & iui. ^{hæret. præter. uerret. uerret.}
De mitto misi. de uerto ponito uerti. ^{hæret. præter. uerret. uerret.}
Sertuit a sterto. meto messuit atq; petiui ^{hæret. præter. uerret. uerret.}
A peto. sed sisto stiti mittit steteratq;. ^{hæret. præter. uerret. uerret.}
xo. Nexo præteritū per. ui. dat texoq; iunges. ^{hæret. præter. uerret. uerret.}

gnificationem faciunt in eui. ut consero. is. conserui. in sero. is. in serui. assero. is. asserui. Horatius primo sermo. Nunqua tibi uitiorum in seruerit olim natura. Quod si mutāt simplicis significationē in ui. syllabas mittunt præteritum. ut consero. is. conserui. in sero. is. in serui. assero. is. asserui. So tibi dat siui. quod uerba huius coniugationis in so desinentia mittunt præteritum in. iui. ut accerso. is. accersui. lacesso. is. lacesui. quæso. is. quæsiui. pro eo quod est rogo: a quo iam non extat aliud q̄ quæso & quæsumus. Salustius in pri. histo. Curionem inquit quæsiui uti adolescētior & populū suffragiis integer ætati concederet mamerti. In si tamen mittunt præteritū tria uerba secundū Diomedē & Carisium. uiso. is. uisi. capesso. is. capessi. facefso. is. facefssi. Cicero in diuinatione. ne innocentī periculū facefseris frequētior tamen usus habet ut uerba huiusmodi mittant præteritū in. iui. ut Cicero apud Augustinū in secundo libro de ciuitate dei. æschines inquit cū adulescens tragedias actitasset: remp. capessi uit. Salustius apud Priscianū in. ii. historiarū. diuersa solet uti rebus perditis capessi uit. Idem in. iiii. legiones pridie in mōte positas lacessiuit. Et Cicero pro roscio. accersui inquit aliquē. Pinso. is. in præterito pinsui debere facere Probus auctoritate Pomponii affirmat dicentis. neq; molis molui. neq; palatis pinsui. Xi duo dant plecto. Cum uerba huius cōiugationis desinentia in. to. nō possint sub una regula cōprehendi oīa aut plæraq; ex illis: explicat singulorū præterita dicens: quod in. xi. mittunt præteritū hæc duo uerba plecto. is. plexi. flecto. is. flexi. Liuius andronicus apud Priscianū. insolito plexi munere. Verg. ii. añ. Nec prius amissā respexi animū ue reflexi. Duo quoq; mittunt præteritū in. xi. simul & in. xui. necto. is. nexi uel nexui. Salustius in pri. historiarū. Nexuit inquit catenæ modo. Vergil. v. añ. Et paribus palmas amborū in exuit armis. Propertius. At tibi qui nostro nexisti ratia lecto. Pecto is. pexi. uel pexui. Mæcenas in octauia pexui capillū naturæ muneribus gratū. facit quoq; capro auctore pectiui: a quo Columela fecit supinū pectitū sed penultima breui ut suis locis dicemus. Mitto. is. misi. Verto. is. uerti. In. ui. syllabas duo mittunt præterita. sterto stertui. Persius. postquā destertuit esse meonides quintus. Meto. is. messui. quod in præterito. s. duplex accepit. Cato apud Priscianū. In campo inquit tibi burti: ubi ordeum demessui. Peto. is. petiui. Sed sisto stiti mittit. hoc uerbū sisto. is. aut actiuū est facitq; in præterito stiti: aut absolutū neutrum facitq; steti: quemadmodū & sto. as. cui simile est genere & significatione. ab hoc cōposita mittunt præteritum. e. mutata in. i. ut obsisto. is. obstiti. resisto. is. restiti. cōsisto. is. cōstiti. insisto. is. institi: quemadmodū & cōposita a sto. as. ut obsto. as. obstiti. resto. as. restiti. consto. as.

De compositis a sero. is.

Consero. is. u. p. exercitum
in sero. is. p. tibi dno. a. t.
asser. is. p. firmat obstat. a. t.
in sero. is. p. exercitum. p. me.
In sero. is. p. illam. a. t.
lanceso. is. p. desat. a. t.

no. q. hor. ubi
p. is. n. est
p. si tibi
p. q. sum.

no. hor. ubi sisto. is. si qd
atq; sunt p. tibi. p. tibi
sicut uerba absolut. u. p. tibi
q. d. est et intelligi in sero
is. p. tibi.

cōstiti. insto. as. institi. Quo piaculo mihi satisfacere possūt: qui pro eo quod ego scripsi sisto stiti: pro stiti statui supposuerunt: forte illa ratione ducti q̄ legerant apud pri- scianum sisto quādo actiuam habet significationē in präterito deficere: itaq̄ ut uerbi defectum resarcirent: a statuo. is. präteritum statui mutuati sunt. Itaq̄ mihi accidit ta- le quiddam hoc in loco: quale narratur a Gellio accidisse. M. Catoni cū peruersis quib- uisdam suorum operum emēdatoribus. Nam ego cum steti hoc in loco scripserim: id quod in archetypis cōmentariis meis adhuc monstrare possum: audaculi isti emēda- tores pro stiti statui posuerūt. Verba Gellii ex libro. ii. noctiū atticarū huiusmodi sūt In libro ueteri. M. Catonis qui inscribitur contra tiberium exulem scriptum quidem sic erat. quod si uadimonium capite obuoluto stitisses. recte inquit ille stitisses scripsit: sed falsi emēdatores. e. scripto per libros stitisses fecerunt. tanq̄ stitisses uanū & nihili uerbū esset. quin potius ipsi nequā & nihili sunt: qui ignorant stitisses dictū a Cato- ne: quoniā silteretur uadimonium non staretur. Nexo präteritum. q̄ duo uerba reperit- untur finita in. xo. mittentia präteritū in. ui. diuisas. nexo. is. nexui. z. texo. is. texui.

De präteritis quartæ cōiugationis. quod uerba quartæ cōiugationis mittunt präteritū in. iui. secundæ personæ p̄ntis indicatiui modi. s. finali mntata in. ui. ut au- dio. is. audiui. munio. is. muniui. insanio. is. insaniui. scio scis sciui. nutrio. is. nutri- ui. Deinde dicit quod duo tantū uerba mittunt präteritū in. xi. sancio. is. sanxi. Ho- ratius. ii. episto. tabulas peccare uetantes: quas bisquinq̄ uiri sanxerūt. Vincio. is. uinxi. pro eo quod est uinculo astringere. Duo quoq̄ dicit repperiri uerba huius cō-

iugationis mittentia präteritū in. ui. syllabas. salio salis salui. Ouidius. pri. fastorū. Per flam- mas saluisse pecus saluisse colo- nos. cuius cōposita mutat. a. in i. ut infilio. is. infilui. defilio. is. defilui. profilio. is. profilui. Lu- canus in. iiii. Infiluit solo noci- turus pōdere. Vergilius. v. æn. Haud mora profiluere oēs. Idē in. xi. portis regina sub ipsis de- siluit. Amicio. is. Diomede au- ctore amicui quoq̄ facit. ut bru- tus i laudatiōe Appii claudi. to- ga inquit p̄texta amicuit. apud Actiū quoq̄ lectū est ab amicio is. amixi in p̄terito. Sepio. is. sepsi. haurio. is. hausi. Vergili- us primo. æn. at uenus obscuro gradiētes aere sepsit. Idē in. iiii. & uocem his auribus hausi. Sed

hæc oīa uerba ex proportione uerborū quartæ cōiugationis mittunt aliquādo præte- ritū in. iui. ut sancio. is. sanciuui. uincio. is. uinciui. ialio. is. faliui. amicio. is. amiciui. Pomponius secundus. sancierat ius utile ciuitati. pro sanciuerat. Papinius. ix. theba. ex- cussi salierunt cuspide dentes. pro saliuerunt. Vergil. iiii. geor. Mollibus in pratis un- ctos saliere per utres. pro saliuere. Varro quoq̄ ad Ciceronē: cū idem quoq̄ haurierit pro hauriuerit dixit. Esaiæ. cap. v. Hieronymo interprete. sepiuit eam & lapides ex- git. Deinde dicit quod quinque uerba quæ uno uersu cōplectitur mittunt präterita in si. ea sunt fulcio. is. fulsi. Ouidius i epistola deianiræ. hercule supposito sydera ful- sit atlas. Phocas tamen hoc uerbum in. xi. dicit exire fulxi. Sarcio. is. farsii. farcio. is. farsii. cuius cōposita mutant. a. in. e. ut refercio. is. refersii. differcio. is. differti. Cicero secūdo thusculanarū. cuius uerbis etiā oīa referferūt. Raucio. is. rauisi. Cicero primo de oratore æsopum etiam si paulo irrauserit: explodi Sentio. is. sensi. Venio. is. præ- ter morem uerborū quartæ coniugationis fecit präteritū ueni. Deinde dicit quod aperio. is. cōposita mittunt präteritum in. ui. syllabas. ut aperio. is. aperui. operio. is. operui. cooperio. is. cooperui. duo tamen a pario cōposita miserunt präterita in. eri.

De präteritis quartæ cōiugationis.

Quarta p̄teritū prope semp mittit in. iui.

In. xi. prætereunt duo lacio uincio tantū.

Dat salio salui. micui facis ex amicire.

Sepio dat sepsi. sed ab haurio mittit hausi.

Quorū präteritū plerūq̄ reponis in. iui.

Fulcio. sarcio. farcio. raucio. sentio dant si.

Et uenio ueni. Sed quæ pario tibi format:

Präteritū per ui. diuisas mittere debent.

Cōperio dat eri. cui iungitur & reperire.

De supinis uerborū. Cap. v.

Präteritis in. bi. tū iūcta pone supinū.

In. ci. finitis. ctum debes ponere semp.

Dat parsi parsum. in. itū. sed mitte peperci.

salio is. p. saluar. ac. i. v. /
salio is. p. saluar. n. v. abso- luti /
salio is. p. amovare. a. i. /
De cōpositis ab hor. v. salio /
infilio is. p. saluar. calgo. n. v. /
infilio is. p. saluar. dez. n. v. /

De cōpositis a facio. is. /
refercio is. p. recalc. a. i. /
differcio is. p. uocalat. eu. dimer. /
sub. parte. a. i. /
De cōpositis a pario. is. /

De his duobus uerbis a pario cōpositis.

comperio cōperis cōperi. reperio reperis repperi. De supinis uerborū. cap. vi
 Tota coniugationis difficultas uersatur in cognoscenda prima uerbi positione: dein de præterito: tum demum supino. sed quia supina ex præteritis plerumq; nascuntur: uilum est ex præteritorū uaria terminatione supina omnium simul coniugationū elicere: seruato litterarum ordine. Dicit igitur in primis: quod uerba quæ fecerūt præteritum in bi. mittunt supina in. itum. super. i. finalem præteriti addita. tum. ut bibo bibis bibi. bibitum. glubo glubis glubi. glubitum. Lambo lambi. & scabo scabi. supinis carent. In. ci. finitis. quod uerba quæ fecerunt præterita in. ci. mittunt supina in. ctum. sunt autē duo præcipue facio facis feci factum. iacio iacis ieci iactum. quorum composita in supinis mutant. a. in. e. si in prima compositione mutauerunt a. in. i. ut perficio perficis perfeci. perfectum. inficio inficis infeci infectum. reficio reficis refeci refectum. Ico icis. horum rationem sequens quia fecit in præterito ici. in supino quoq; fecit ictum. At uero parco parcis. quia duplex habet præteritū parsi & peperci: a parsi facit parsum a peperci parcitum. Plinius libro. xxxiii. naturalis histori. Italiae parcitum est: uetere interdicto patrum. Ex. di. præteritis. Quod uerba quæ fecerunt præterita in. di. mittunt supina in sum. ita tamen quod uerba se-

*Non q. di. finitas rō supra
 tione uersat in t. b. p. p. p.*
glubo. p. de holl. p. a. i.?
bibo. p. bouer. a. i.?
lambo. supinis carent
scabo. supinis carent
De rō posit. a. facio.

Di. fm Ex di præteritis in sum. trāsmittē supina.
 Dum deo præsentis. dio uel do in sū uariat.
 S. geminat ^{seni. ar.} sedeo ^{ca. uaz} sessum. fodio quoq; fossū.
 Scindoq; scissum. findoq; fissū. pādoq; passū
 N. tamē amittunt: cū fundo tundoq; tusū.
 Dat tamē & tunsum. de tendo dicito tēsum
 Vel tentū. sed edo dabit estū mittit & esum. *Λ*
 Actum. mittit ago. cū pango. tangoq; frango.
 Dat fugitū fugio. lego lectū. pūgoq; pūctū.

cunda coniugationis termina-
 ta in deo. & tertiæ in dio uel in
 do. mittunt supina deo uel dio
 uel do mutata in sum. ut mor-
 deo morsum. tondeo tonsum.
 fodio fossum. sed hoc. s. gemina
 uit ut statim dicemus. Scando
 scansum. cado casum cædo cæ-
 sum. Deinde dicit quod quin-
 q; uerba hic posita habent du-
 plex. s. in supinis. ea sunt Sedeo
 sessū. fodio fossum. scindo scis-
 sum. findo fissum. pando passū.
 quorum tria posteriora amittūt
 n. in supinis: quemadmodum &
 duo quæ addit. fundo fusum. &
 tundo tusum. quod euphoniæ

Λ
*Ado pone dati. sed que
 componit ab illo.
 Si nō sunt prime p ituz
 misere supini.*

causa Seruius atq; Priscianus dicunt esse factum. Sed in compositione huius uerbi tun-
 do. n. semper exteritur. ut cōtundo contusum. retundo retusum. pertundo pertusum.
 in simplicitate potius retinetur. ut apud Vergiliū pri. æn. suppliciter tristes & tunsæ
 pectora palmis. Tendo. is. duplex habet supinū tensum & tentū. Lucanus in primo
 & uarias ignis tenso dedit aere formas. Idem in. ii. tensisq; rudentibus actæ. Verg. in
 priapeia. tentaq; ad exemplū sit sua turba dei. In cōpositis quoq; utrumq; reperit. ut
 ostēdo. is. ostentū uel ostēsū. prætendo p̄tentū uel prætēsū. intēdo intentū uel intēsū
 extēdo extētū uel extēsū. Edo es. duplex habet etiā supinū estū & esum: quod ma-
 gis in cōpositis apparet. ut comedo comestū uel comesum. Cicero pro cluentio. Poti-
 us comestū q̄ epotū in uenas atq; oēs ptes corpis pmaneret. & Salustius referēte Dio-
 mede: comesta inqt patrimonia. Iuuenalis. & cito rapturus de nobilitate comesta quod
 superest. alia potius i esum q̄ in estum mittūt: ut ambedo ambesus. adedo adesus. exe-
 do exesus. Vergil. in. iii. æn. Ambesas subigat malis consumere mensas. Idem in. ix.
 Et postibus hærit adesis. Idem primo geor. Nigris exesa chelydris A do ponis
 atum. quod hoc uerbum do das dedi facit in supino datum. & ab illo cōposita si sunt
 primæ cōiugationis: habent etiam simplicis rationem. ut circundo. as. circundedi cir-
 cundatum. Sin uero sunt tertiæ mittunt supina in. itum. ut trado. is. tradidi traditū.
 uendo. is. uendidi uenditum. credo. is. credidi creditum. abscondo abscondis abscon-
 di uel abscondidi. absconsum uel absconditum: sed quemadmodum Diomedes ait me-
 lius dicimus absconditum. Pedit. is. pepedi. aut caret supinis aut peditum facit. Cas-
 tullus subtile ac leue peditum liboni est. Actum mittit ago. in gi tantum repe-
 riuntur sex uerba facientia præteritum: quorum supina singulatim explicat. ea sunt
 ago. is. egi actum. tango. is. tetigi tactum. pāgo. is. pegi. uel potius pago. is. pepigi. pa-
 ctum. frāgo. is. fregi fractū: q̄ duo in supinis euphoniæ causa. n. l. sam extriuerūt. sed

*de rō posit. a. tundo. amittit
 in supinis*
nō de rō posit. a. tundo.
de rō posit. ab. edo. is.
p. rōmer. & deder. ambedo.
adedo. p. rōmer. h. u. d. craba.
Composita. ado. os. sifini
p. cōiuga. hēnt. simplici
uoz. sifini. q̄. mittunt
supina in. ituz.
p. edo. aut caret supinis
aut facit peditū.

De compositis ab his abis
sup dictis terminantibus
teritij m. gr

De compositis a lego. is. gr

salv. dny est p. conjugatio.
munt p. legij.

Dat linguo l. m.
cui iungel com-
positiva

Pro de supinis hinc ubi
tollo. is.

psalonia. caret supinis id
no ponit hinc ista

ab eis composita etiam si in presenti mutant a in. i. in supinis illud. a. retinent. ut ago. is. egi actum. redigo. is. redegi redactum. adigo. is. adegi adactum. frango. is. tetigi tactum. contingo. is. contigi contactum. attingo. is. attigi. attackum. frango. is. fregi fractum. infringo. is. infregi infractum. perfringo. is. pfregi perfractum. spango. is. pegi pactum. impingo. is. impegi impactum. fugio quoque quod in praeterito fecit fugi in supino fecit fugitum.

Lego. is. legi. fecit lectum. composita uero ab illo quae mutant. e. in. i. retinent illud. e. ut colligo. is. collegi collectum. seligo. is. selegi selectum. pungo. is. pupugi punctum tam ab eo quod est pupugi quam ab eo quod punxi. Dat fallo falsum. In li. praeteritum mittentia haec. fere reperiunt mittentia praeteritum in sum. fallo. is. fefelli falsum. fallo. is. pro eo quod est salem infundere alii cui rei: tertiae coniugationis cum est fecit in praeterito falli. atque inde mittit in supino falsum. hinc munius dixit. isthaec sum multo sale falsurus. & dicimus homines falsos & insulsos. Reperiunt etiam quartae coniugationis & tunc facit in praeterito salui: & in supino salitum: quod frequentius reperiunt quam falsum. Liuius andronicus saliturus isthaec inquit mittam salem. Cornelius seuerus. ad quem saliti pomiliones afferebantur. Idem alio loco. distractos atque salitos. Salustius apud Diomedem in quarto historiarii. reliqua inquit cadauera salita. Itaque cum tertiae coniugationis est primam producit positione. i. duplicis: ut facile apparet ex Lucillii poetae uersu illo. Sallere murenas. mercem in frigidaria ferre. Itaque ea ratione. i. accepit duplex qua religio & reliquia. Cum uero est quartae quia nusquam in carmine reperitur per. i. simplex scribi debet salio. is. Diomedes putat saltus a fallo non a salio deduci scribit enim his uerbis. ueteres ambiguitate appellatiouis uitantes & analogiam salitus sum dixerunt a fallo. is. non a salio. nos tamen cum apud Celsum. li. ii. de medicina legimus: pisces qui sale non patiuntur solidi uel salium. & apud Lucam Hieronymo interprete: quod si sal euanuerit: in quo salietur: utramque uerbi positionem in utraque coniugatione posuimus. Reperiunt etiam Salleo. es. secundae coniugationis: apud fabianum referente Diomede cum caro sallet: diuturnior est inquit. Vello. is. duplex habet praeteritum uelli uel uulsi: sed ab utroque misit supinum uulsu: pro quo antiquiores dicebant uolsu. Martialis. Sed mens est panniche uolsa tibi. Pello. is. pepuli pulsus. Tollo. is. quod apud antiquiores ut diximus fecit teruli in supino debuit facere latu. sed cum in usu non sit: quem admodum loco teruli posuimus substuli: ita pro eo quod esse debuit latu suffecimus sublatu. Percello. is. duplex habet praeteritum perculi & perculsi: sed ab utroque misit supinum perculsu. ut apud Vergilium. quarum sacra fero ingenti perculsus amore. Excello. is. exculi excelsu. nam cum secundae coniugationis est excelleo uix habere potest supinum ex proportionis ratione. A psallo. is. psalli. supina non reperiunt: ideo eius non meminit hoc in loco.

Emptum mittit emo. quod unum modo uerbum reperiunt quod facit praeteritum in. mi. emo. is. emi: facitque in supino emptum: cuius composita retinet. e. praeteriti in supinis. ut redimo redemi redemptum. adimo ademi adeptum. In. ni. duo tantum reperiunt fecisse praeteritum. uenio. is. ueni quod fecit uentum. & cano. is. cecini quod fecit cantum. Et rupe ruptum. In. pi. tria uerba mittunt praeterita. rupe. is. rupi. quod facit ruptum. capio. is. cepi. quod facit captum. coepio. is. coepi: a quo tantum est in usu praeteritum coepi & tempora quae formantur ab eo: facitque in supino coeptum.

De curro cursu. quod tria uerba quae hic ponunt mittentia praeteritum in. ri. mittunt supina uariu in modum. nam curro. is. cucurri facit cursu. uerro. is. uerri facit uerritum uel uersum. sed ab eo quod est uerri uidetur esse uersum. ab eo quod uerri uerritum. Vergilius pri. aen. Versa puluis inscribitur hasta. quod participium teste Seruio ibidem non auerto. is. sed auerro. is. deducitur: quemadmodum & Plautus dixit. inuentum omnia uersa. Apuleius in apologia pro magia ab eo quod est conuerro. is. conuerri conuerritum dixit conuerritorem tumidae gingiuulae. Pario. is. quod ex deriuatis ab eo possumus intelligere. duplex habet supinum partum & paritum. nam a partu dicimus partus. a. um partus. us. parturio. is. ab eo quod est paritum. Papinius. x. theba. dixit. atque hosti ueniat

salv. dny est p. munt p. legij. falsus.

linguo l. m. cui iungel compositiva

Dat fallo falsum. fallo falsum. atque salitum.

Vello uulsum. pello pulsus. tollo latum.

Percello culsum dabit. excello quoque celsu.

Emptum mittit emo. Venio uentum. cano cantum.

Et rupe ruptum. capio. cum coepio dant partum.

De curro cursum. de uerro ponito uersum.

Dat pario paritum uel partum. Compositumque

Quod uenit a pario semper mittatur in ertum.

paritura marito. Cōposita uero a pario quæ omnia ut diximus quartæ sunt cōluga
tionis siue mutant præteritū in.ri. siue in rui. semper mittunt supina in ertum. ut cō
perio. is. comperi compertū. reperio. is. repperi repertū. aperio. is. aperui apertū. oppe
rio. is. opperui oppertū. In si præteritū. quod uerba faciētia præteritū in si. mis
tunt supina in sum. ut mulceo. es. mulsi mulsū. unde Cicero apud Priscianū permul
sa atq; recreata. & Varro apud eundē capite permulso dixit. Salustius in. iii. histo. Po

In si. præteritū plærung; reponitur in sum.
S. gemināt missum de mitto. cedoq; cessum.
Et cudo cussum. iubeo iussū. premo pressū.
Indulsi indultū dat & indulstū. gero gestū.
Tortū ul' torsū dat torqueo. At uro dat ustū.
Sartio sartū. farcio fartū. fulcio fultum.
Haustū ul' hausū dedit haurio. Cābio cāpsū.
Quod si præteritū dat psi. ptū pone supino.
Statum siue statū dat sto cum listo. Sed illud
Quod sto cōponit: dat itū. quādoq; dat atū.
Quæ tibi dat sisto per itū misere lupina.
Vertoq; dat uersū. De. xi. ctum. mitte supina
N. tamē abiiciūt hæc pōgo. stringoq; fingo
Ringoq; cū meio. sūt q dicāt quoq; mingo.
Neto. fluo figo. cū pecto. flectoq; dant xum.

stera inquit die liberalibus uer
bis permulti sunt. Ludo. is. lusi
lusum. lædo. is. læsi lesum. sen
tio. is. sensi sensū. raucio. is. rau
si rausū. Lucilius. Raufuro tra
gicus qui carmia perdit oreste.
Quinq; tamen uerba quæ hic
ponitur gemināt. s. in supinis.
ea sūt mitto. is. misi missum. ce
do. is. cessi cessum. cudo. is. cudi
uel cussi ab utroq; præterito fe
cit in supino cūsum. iubeo. es.
iussi iussū. premo. is. pressi pres
sum. Indulgeo. es. indulsi ex
proportiōe facit indulsū: sed
& indultus dixit Marcellinus:
tanquā licētia inquit crudelita
ti idulta. Gero. is. gessi gestū.
Torqueo. es. torsi tortū ul' tor
sum. Vro. is. ussi ustum. Sartio
sarcis sarsi sartū. unde sartores
& sarta tecta dicunt. Farcio. is.
farsi fartū. a quo fartus. a. um. &

Cudo. is. di. v. missi. s. s. s.

Sartores. & sarta
tecta uide dicunt.

farty. a. s. asurto. is

Haurio ta supina h

Cambis rone supino

Sorbo. is. psi. sorpti. si
mittit in pterito. is.
fari supini. sorbitus

Mo de composio a sto.
is. teci.

De composio a sisto. is
Acti. cu est reu?

a sisto. is. stiti. ni est na?

fartores dicti. Fulcio. is. falsi fultum. Iuuenalis nos urbem colimus tenui tibicine
fultā. Haurio. is. hausi uel hauriui. haustū uel hausum uel hauritū. Vergil. iiii. æn.
Quæ bella exhausta canebat. Idē i codē. supplicia hausurū scopulis & noie dido. sæpe
uocaturū. Apuleius. ii. meta. Lagena inquit facilis hauritu. Idē in. iii. haurito pluscu
lo uncto corporis mei mēbris perfricui. & in. iii. rorem rigentē hauritū ista cōfestim
deferto urnula. Cābio. is. nusquā nisi in apuleio pro magia legi. operas inquit tuas
cū uicinis cambias. eius præteritum referēte Prisciano carisius protulit campii: quod
ideo nō posuimus: quia nusquā iuenimus. Itaq; supinū hoc in loco extra ordinē posui
mus: quoniā ab eo deriuat frequētatiuū campso. as. quo Ennius usus est. Leucatan in
quit campfant. & iuniores ab eo fecerūt campsor. oris. Quod si præteritū. uer
ba illa q; fecerūt præteritū in psi. mittunt supina in ptum. ut nubo. is. nupsi. nuptum.
como. is. cōmpsi comptū. sorbeo. es. sorpsi sorptū. nā ab eo quod est sorbui sorbitū fit.
unde est sorbitio & sorbitiūcula. Persius. sorbitio tollit quē dira cicutæ. Statū
siue statū. In ti. tria tantū uerba mittūt præteritū. sto. steti. sisto. steti uel stiti. uerto uer
ti: quod sine cōtrouersia facit in supino uersum: quēadmodū & uerro. is. uerri. Sed sto
steti facit statū prima indiferenti: quod significat cū dicit statū siue statū dat sto. nā in
priori sta. producit. in posteriori sta. breuiat. In simplicitate tñ semp status. a. um. bre
uiatur. staturus pducitur. In cōpositiōe si. a. mutatur in. i. breuiat. ut præsto præstitū.
Insto institū. si manet integra producit. ut præsto præstatū. Insto instatū. sed de his li
bro. v. differemus. Nunc uero tantū dicamus quod a sto. as. cōposita mittūt supina in
stum uel in atū. ut cōsto. as. cōstiti uel constatū. asto. as. astitū uel astatū. præsto. as. præ
stiti uel præstatū: a quo frequēter in libris digestorū legimus præstatio. Sisto. is. cum
absolutū est eandē rationē sequitur in supino q; sto stas cū quo uerbo præteritū & su
pinū habet cōmune. ut sisto. is. steti statū circū sisto. is. circū stiti circū stitum. uel circū
statum. assisto. is. astiti astitum. ul' astatum. Sisto. is. stiti cum actiuū est: ego nō abnue
rim habere supinū in atū: sed prima pducta: a quo est stator pro eo qui silit aliquē co
rā ptore ul' alio magistratu. sed de his suo loco disputabi. De. xi. ctū. mitte supina

sanctio dny fuer. sanctus
miser supinū. sanāms

quod uerba quæ fecerūt præterita in. xi. mittūt supina in. ctum. ut lugeo. es. luxi. lu-
ctum. dico. is. dixi dictū. uincio. is. uinxi uinctū. sancio. is. sanxi sanctū. nā ab eo quod
est sanciuī sancitū dicimus. Lucretius. quod porro nequeas sancitū quandoquidē ex
tat. Quinq̄ tamen uerba que hic ponūtur amittunt. n. in supinis. ea sunt. pingo. is.
pinxi pīctum. stringo. is. strinxi strictū. fingo. is. finxi fictum. ringo. is. rinxi rictum.
quod etiam ringor. eris. declinatur. meio. is. minxi mictum: quod nōnulli mingo. is.
declinauerūt: sed quēadmodū supra dixi ego nusquā legi. Deinde dicit quod altera
quinq̄ uerba quæ fecerunt præterita in. xi. mittunt supina in. xum. ea sunt. necto. is.
ne xi. uel nexui. nexum. siue enī sit a necto nexi uel nexui. siue a nexo. as. uel nexo. is.
nexui semper facit in supino nexum. Fluo. is. fluxi fluxum. unde fluxas uestes & flu
xa corpora dicimus. & fluxus aquarū. Antiquiores quoq̄ auctore Prisciano fluctum a
fluo. is. dixerunt: unde est adhuc fluctus. us. & murena flucta. Figo. is. fixi fixū. quā
quā scaurus apud Diomedē sagitta cōfictus dixerit. Pecto. is. pexi pexum. nā a pecti
ui pectitū fecit: a pexui æque pexum. Flecto. is. flexi flexū. Plexi quoq̄ ab eo quod
est plecto. is. quodq̄ sumus pene obliti plexum in supino facit. Catullus hos in distin
ctis plexos tulit ipse corollis: hinc est ab amplector amplexus a cōplector cōplexus.

Mittit. itum. quod uerba facientia præteritū in. ui. syllabas. mittunt supina in
itum. penultima breui. ut domo. as. domui domitū. quāquā ab eo quod est domatum.
Tibullus libro. iiii. dixit. Te duce nō alias cōuersus terga domator. & domatio nomē
participiale Valla formauit.

Sono. as. sonui sonitum: etī a b
eo quod est sonatu Horatius di
xit. magna sonaturū des nomis
huius honorē. sicut a tono. as.
tonatum. Idem in epodo dixit.
Si quos eois in tonata fluctibus
hyems ad hoc uertit mare. Ne
co tamen cū duplex habeat præ
teritum necui & necauī. ab eo
quod est necui facit nectum. ab
eo quod necauī necatū. Sed iter
nectus & necatus nō est illa dif
ferētia: quā putauit Priscianus:
ut necatus sit ferro. nectus uero
alia uī perēptus. sed potius ne
catus est omnino extinctus: ut
Cicero ueneno necatus dixit. &
Quintilianus fame necatus. ne
ctus uero quasi exanimatus &
mortuo similis. Cicero. ii. thuf
cula. enectus siti tantalus. & Horatius primo episto. bos est enectus arando. Frico
as. fricui frictum. Iuuenalis. Si prurit frictus ocelli angulus. ab eo tamen quod est fri
catum. Plinius libro. viii. dixit pantheras per carnes fricatas aconito uenantur barba
ri. Celsus libro. vi. ante oleo perfricatus. & Macer. urticæ foliis reuocatur uulua frica
ta. Seco secas secui sectum. Vergilius primo geor. V ia secta per ābas. Apuleius pri
mo meta. A secatu dixit impetu teli. præsecata gula. Censeo censes censui censum.
quod secundū analogiam fecit etiam censitum. Misceo misces miscui mixtum. per
x. quod etiam in marmoribus antiquis per. s. mistum legimus. Torreo. es. torrui to
stum. doceo doces docui doctum. Teneo tenes tenui tentum. pateo pates patui
passum: quod etiam a pando pandis. & patior. eris. supinum est commune. Vergilius
primo eneidos. Crinibus iliades passis peplumq̄ ferebant: quod a pando uel a pateo
esse potest. Careo cares carui caritum uel cassum. sed a caritu formatur participiū
futuri in. rus. cariturus. Iuuenalis. Cariturus turture magno mulorūq̄ iubis. a cassu
formatur participium præteriti cassus. Vergilius secūdo eneidos. Nunc cassum lumi
ne lugēt. Si præsens dat uo disiunctas. quod uerba tertiæ cōiugatiōis desinētia
in uo. uocales: mittunt supina in. utum. ut nuo. is. nui nutum. suo. is. sui sutum. acuo

^{ponit in abeant}
Mittit itum. quod ui. diuisas præteritū dat.
Sed necui nectū: fricui frictum. seco sectum.
Censeo censum. misceo mixtum. torreo tostū.
Et doceo doctū. teneo tentum. ^{patior. eris. uel pates} pateoq̄
Dat passum. careo cariturus. dat quoq̄ cassus.
Si præsens dat. uo. disiunctas: exit in utum.
Sed ruitū semper ruo dat: quæ ducis ab illo.
Dāt tibi semp. utū. rapio raptū. meto messū.
Consulo consultū. colo cultū: excelloq̄ celsum
Deq̄ alo dic alitū. dat & altū. ast ^{est} oculo cultū.
Pinso pistus. texoq̄ textus. nectoq̄ nexus.
Pectoq̄ dat pexus. & pectitus. & tamē entū.
Quod cano cōponit: Pario & sero mittit i ertū
Amicui dat. ctum. dat amixi. datq̄ amiciui.

necui. nectus.
necauī. necatus.

Q̄ indestin. her
nerary. si nectus.

pateo
pando
patior
passus.

is. acui acutum. arguo. is. argui argutum. Plautus in pseudolo. Argutus inquit malorū facinorū. Salustius tñ apud Priscianū in. ii. histo. Arguiturus qñ ab arguitu dixit. multi inquit ex bithinia uolentes occurrere falsum filiū arguituri. Ruo. is. rui semper facit ruitum in supino. Lucanus in. iiii. Ruituraq; semper stat moles. ab illo uero cōposita oīa exeunt in. utum. ut obruo. is. obrui obrutum. diruo. is. dirui dirutum. eruo is. erui erutum. Rapio. is. rapui facit raptum. Meto. is. messui messum per. s. duplex facit supinū. Cōsulo. is. cōsului consultū. Occulo. is. ocului occultū. Excello. is. excellui siue exculi excelsum. Alo. is. alui alitū facit per regulam aliquando: sed frequētius altus reperit. Salustius in ingurtha. Omnē inquit ætatem arpini altus. reperitur etiam altor & altrix ab altu formata. Vergil. iiii. æn. Et terrā altricem dirū execramur ulyssi. Occulo. is. ocului occultū. Pinlo. is. pinsui pistum. a quo est pistor. oris.

Texo. is. texui textū. Necto. is. nexi uel nexui nexum. Pecto. is. pexi uel pexui pexū Nam ab eo quod est pectui pectitū exit. Columela libro. xiii. Præparatæ sint & pectitæ lanæ. Idem etiā de cura hortorū. uerum ubi iam puro discrimine pectita tellus. sed quia penultimā breuiauit: potest uideri ductum ab eo quod est pecto. is. pectui: quod nullus unquā posuit. Cōposita uero a cano. is. mittūt supina in. entum. ut occino is. occinui occentum. concino. is. concinui concentum. accino. is. accinui accentum.

A pario. is. composita tam illa quæ fecerūt in. ri. præteritum de quibus paulo ante diximus: q̄ illa quæ in rui. de quibus nunc agimus: mittunt supina in ertum. ut aperio. is. aperui apertum. operio. is. operui opertum. A sero. is. quoq; composita q̄ mutant simplicis significationē: quæq; diximus facere præteritum in ui syllabas: mittūt supina in ertum. ut dissero. is. disserui disertum. assero. is. asserui assertum. cōsero. is. conferui confertum.

In ui. præterito ui semper uertitur in tum. quod uerba facientia præteritum in. ui. syllabam: mittunt supina ui mutata in tum. ut amo amas

In ui. præterito ui semper uertitur in tum.

Poto dat potū. lauo lotū. & utiq; dat atum.

Et caueo cautū. faueo fautū. sed adultum

Mittitur ex ^{erit} adolet. de pasco mittito pastū.

Dāt gnitus. agnosco cognoscoq; dat sero sa-

Infitus in seui. cōseui consitus. atq; (tum.

Dat utum soluo cū uoluo: ueneo uenum.

Et salio saltum mittit sepelire sepultum.

De supinis uerborū deponētū. cap. vi.

Eponētū & cōmuniū uerborū supina fi-

unt ex proportiōe uocis actiuae. ut lætor

aris. læto. as. lætaui lætatum. uereor. eris. ue-

reo. es. uerui. ueritum. fungor. eris. fūgo. is.

funxi functum. Pauca tamen quæ sequūtur

alitter mittunt supina. *tenet nra*

Reor reris. ratum. Miseteor. eris. misertū.

Fateor. eris. fassum. Grador. eris. gressum.

cautio. ab hoc fautor. quamquam Plautus in amphitryone regulam secutus dixit fau-

uitor Adoleo uel adolesco adolui uel adoleui adultus. Pasco pascis pauī pastum.

quod solum in supino. s. retinuit. Agnosco. is. agnouī agnitū. cognosco. is. cognouī

cognitū. luuenalis. Agnitus accipies. iubet a pcone uocari. Lucanus i. iiii. calida mihi

cognitus axis ægypto. Salustius tamen regulā secutus in secūdo historiarū dixit. neq;

inermes ex prælio uiros quenq; agnoturū. Sero. is. seui satum: cuius cōposita retinē

tia simplicis significationē quæ fecerunt præterita in cui. mittunt supina in. itum. ea

amaui amatū. moueo. es. moui.

motum. cupio. is. cupiui. cupitū

audio. is. audiui auditū. Exci-

piuntur uero pauca uerba mit-

tentia supinum aliter. ea sūt po-

to. as. potaui. quod facit potum.

Vergilius in bucolicis. huc ipsi

potū ueniēt per prata iuueni.

& ibidē. & potū pastas age tity-

re & iter agēdū. Lucanus in. v.

poture te nile grues. Terentius

tamē proportionē secutus dixit

in phormione. Nā apud me po-

taturus est. Lauo. as. laui lotum

uel lautum propter eam affini-

nitatē quæ est inter au & .o. uel

lauatum. Terētius in eunucho.

abeunt lauatum. Ouidius. iiii.

fastorum. Sacra lauaturas mane

petebat aquas. Horatius. ast ubi

me fessum sol acrior ite lauatum

admonuit. quod nimis licentē

dici putat Seruius. iiii. geor. Ca-

ueo. es. caui cautū. faueo. es.

fauī fautum. ab illo ē cautus &

De compositis ab h
uero. is. breuiam serm
in. supini. ut diruo. ob no.

De hoc ab h
no formet supina.

De compositis a cano. is.

De compositis a paro. is.

Composita a sero. is. mutat
bus significationes simplicis

De compositis a sero. notati
bus significationes simplicis

sunt infero. is. in seui in situm. confero. is. con seui con situm. Vergilius. ff. geor. Muta tamq̄ insita mala ferre pyrum. Cicero quoq̄ in uerrem ab eo quod est obsero. is. obse ui dixit: ut cum ob situm leontinum agrum uidisses. & ab assero. is. as seui as situm.

De facientibus præterita in ui: paulo ante diximus mittere præteritum in ertum.

Soluo. is. solui. & uoluo. is. uolui. fecere supina solutum & uolutum. u. consonante in uocalem mutata & extrita. i. atq̄ ex horum proportiõne caluo. is. debuit facere calu tum: nisi quod in usu nõ est. Veneo. is. ueniui uenũ pro eo quod esse debuit uenitũ. nonnunquã reperitur coniunctum aut compositũ cum hoc uerbo do das dedi. dicimusq̄ uenundo. as. uenundedi. Sepelio. is. sepeliui sepultum. Vergil. ii. æñ. Inuadũ urbẽ somno uinoq̄ sepultam. Cato proportionem secutus dixit. mortuus est. sepelitus est.

De supinis uerborũ deponentiũ & cõmunium. cap. vi. Quoniam in capite superiori exposuit regulas supinorũ deductas a præteritis uerborũ actiue uocis: hoc in loco ostendit qua ratione a uerbis deponentibus & cõmunibus formari debeant supina. Itaq̄ dicit imprimis quod si uolumus scire supinum alicuius uerbi deponentis aut cõmunis: debemus ex analõgia fingere uocem illius uerbi actiuam. & per regulas superius traditas formare supina. ut ecce lætor. aris. ex proportione debuit facere in præterito lætaui. faciet igit̄ in supino lætatũ. per illã regulã. in. ui. præterito ui semper uertitur in tum. Præterea uereor. eris. ex proportione debuit facere in præterito uerui. ergo in supino faciet ueritum per illam regulam mittit itum quod ui. diuisas præteritũ dat. Fungor. eris. ex proportione debuit facere in præterito funxi. faciet igit̄ in supino functum: per illam regulam. de. xi. etum. mitte supina. Quædam tamen uerba nõ seruant regulas atq̄ proportiõne. ut Reor reris. quod debuit facere rui atq̄ in supino ritum: fecit tamen ratũ. Vergil. ii. æñ. Nos abiisse rati & uento petiisse mycenas. Misereor. eris. quod debuit facere in præterito miserui. & in supino miseritum fecit tamen misertum. Fateor. eris. debuit facere in præterito fatui. & in supino fatitũ: & fecit fassum. Grador. eris. ex proportiõne huius uerbi fodio. is. debuit facere gradiũ in præterito. & in supino grassum & fecit gressum. Patior. eris. fecit passum secutus proportiõne huius uerbi quatio. is. quassi quassum: potius q̄ huius

potior potiris: quod fecit potitus. Loquor. eris. ex proportiõne huius uerbi linquo. is. debuit facere loctum & iteriecta u. fecit locutũ. Eadẽ quoq̄ ratione a sequor. eris. fecimus secum. q. mutata in. c. propter affinitatẽ utriusq̄ littere. Fruor eris. debuit facere in præterito frui & in supino frutum: & iteriecta. c. fecit fructum. quẽadmo

^{patior} Patior. eris. passum. ^{sabbas} Loquor. eris. locutum.
^{sequor} Sequor. eris. secutũ. ^{fruo} Fruor. eris. fructũ & fruitũ
^{labor} Labor. eris. lapsum. ^{cominiscor} Cõminiscor. eris. cõmetũ.
^{proficiscor} Proficiscor. eris. pfectũ. ^{nanciscor} nanciscor. eris. nactũ
^{paciscor} Paciscor. eris. pactũ. ^{adipiscor} Adipiscor. eris. adeptum.
^{ulciscor} Ulciscor. eris. ultum. ^{obliscor} Obliscor. eris. oblitũ.

dũ struo. is. struxi structũ. Cicero in hortẽsio amœnitate sũma fructus est. Vulpius tamẽ fruturus dixit i picipio futuri tps significatiõis actiuæ. Labor eris. debuit facere in pterito lapsi: & in supino laptũ: sicut scribo scripsi scriptũ: & fecit lapsum. Cõminiscor. eris. debuit facere cõminiui cõminitũ: & fecit cõmetũ. Proficiscor. eris. debuit facere pficiui. itũ. & fecit pfectũ. Nanciscor. eris. debuit facere nanciui nanciũ: & fecit nactũ. Paciscor. eris. debuit facere paciui. itũ. & fecit pactũ. Adipiscor. eris. debuit facere adipiui adipitũ. & fecit adeptũ. Ulciscor. eris. debuit facere ulciui. itũ. & fecit ultũ. Obliscor. eris. debuit facere obliui. itũ. & fecit oblitũ. Expgiscor. eris. debuit facere expgiui. itũ. & fecit experrectũ. quãquã Lucillius penultia breui expgitus dixit. e somno pueros cum mane expergitus clamas. Defeciscor. eris. quo uerbo usus est. Terentius in phormione: neq̄ defeciscar usq̄ adeo experirier: idem quoq̄ participium fecit defessus dicens: defessus sum iam ambulandũ: cum ex proportione debuerit facere deficiui defecitum. Queror quereris potius secutum est proportiõne horum uerborũ gero gestũ & uro ustum: q̄ huius uerbi quæro quæsitũ: itaq̄ diximus questum. Vtor. eris. sic fecit usum: sicut uerto uerti uersum. & nitor. eris. nisum ulnixum: sicut uerto uerti uersum. & flecto flexi flexum. Amplector & cõplector ideo amplexum & cõplexum fecerunt: quia illorum simplex plecto. is. plexi. & plexũ fecit.

^{quod} Expugiscor. eris. exprectū. ^{de} Defeciscor. eris. de-
^{quis} Queror. eris. questū. ^{usum} Vtor. eris. usum. ^{festū} (festū.
ⁱⁿ Nitō. eris. nilū. ⁱⁿ nixū. ^{complector} Cōplector. eris. cōplexū
^{amplector} Amplector. eris. āplexū. ^{tueror} tueror. eris. tut⁹ tui.
^{tutor} Tutor. eris. tut⁹ tuit⁹. ^{ordior} Ordior. iris. orfū. ^{tus} (tus
^{experior} Experior. iris. expertū. ^{metior} Metior. iris. mēsum.
^{morior} Morior. eris. uel iris. mortuus. moriturus.
^{orior} Orior. eris. uel. iris. ortus. oriturus.
^{nascor} Nascor. eris. natus. nasciturus.

De uerbis carētib⁹ supino. Cap. vii.

^q C⁹ua uerba supinis carentia sūt hęc.
^{Arceo} Arceo. es. arcui. ^{Urgeo} Urgeo. es. urfi.
^{Timeo} Timeo. es. timui. ^{Metuo} Metuo. is. metui. ^{Luo} Luo. is. lui
^{Respuo} Respuo. is. respui. ^{Linguo} Linguo. is. linxi. ^{Liquo} Liquo. is.
^{liquo} liqui. ^{Caluo} Caluo. is. calui. ^{Lambo} Lambo. is. lambi. ^{Scabo} Scabo
^{scabis} scabis. scabi. ^{Compesco} Cōpesco. is. cōpescui. ^{Dispesco} Dispesco. is.
^{dispescui} dispescui. ^{Dilco} Dilco. is. didici. ^{Scando} Scando. is. scandi.
^{Ango} Ango. is. anxi. ^{Ambigo} Ambigo. is. ambegi. ^{Tollo} Tollo. is. tetuli.
^{Pfallo} Pfallo. is. pfalli. ^{Cerno} Cerno. is. creui.

lachraque luce carentū. Ergo quantū ego suspicor: tueor pro defendo semper est secūde
 cōiugationis. tuor pro cerno semp est tertie. supina uero habet mutua. nā a tueor tu-
 eris tutus tutor & tuitio reperit. Macrobius. ii. satur. Si tacere talia uis uideri tuitioe
 pudoris. atq; e diuerso atuo. eris. dicimus intuitus & obtutus. Vergil. pri. æn. Dum
 stupet obtutuq; manet defixus in uno. Ordior. iris. debuit facere ordiui orditū: &
 fecit orsum. Experior. iris. debuit facere experiui experitū: & fecit expertū. Metior
 iris. debuit facere metui metitū: & fecit mēsum: unde est mēfor & mensura. Morior
 eris. uel moriris. quod tā tertie q̄ quartæ cōiugatiōis reperit: habetq; supinū moritū
 a quo est participiū futuri tps moriturus. mortuus uero pro eo quod esse debuit mo-
 ritus participiū est aut nomē potius pro participio tps p̄teriti. Eodē modo orior ore
 oriturus participiū tps futuri. & ortū a quo est ortus participiū tps p̄teriti. Nascor
 quoq; supinū habet nascitū a quo est participiū futuri tps nasciturus. & natū a quo
 est participiū p̄teriti tps natus.

De uerbis carētib⁹ supinis. cap. vii. Sūg
 qdā uerba a quibus supina in usu nō reperiunt. qualia sūt ex actiuis Arceo. es. arcui.
 quod ex proportiōe debuit facere arcitum: sed nō est in usu: nisi in cōpositis ab illo ut
 coerceo. es. coercui. coercitū. exerceo. es. exercui exercitū. Urgeo. es. urfi. quod debuit
 facere urfū. timeo. es. timui. quod timitū. metuo. is. metui. quod metutū. luo. is. lui.
 quod lutū. respuo. is. respui. quod resputū. Linguo. is. linxi quod linētū: quāquā apud
 Celsū linctus. us. legimus. Linguo. is. linxi quod linētū: quāquā apud
 nisi in cōpositiōe. ut delinquo. is. deliqui delictū. relinquo. in. reliqui relictū. derelin-
 quo. is. dereliqui derelictū. Caluo. is. calui. quod ex proportiōe atq; Prisciani auctori-
 tate debuit facere calutū. Lambo. is. lambi. quod lambitū. Scabo. is. quod scabitū. Cō-
 pesco. is. compescui. dispesco. is. dispescui. quæ uerba Priscianus ex ratione proporti-
 onis dicit facere compescitum & dispescitum. quemadmodum discō discis didici dis-
 citum. & Posco poscis poposci poscitum: sed in usu non sunt. Scando scandis scan-
 di. quod debuit facere scansum a quo ē scanfilis. & ab eo cōposita ascēdo. is. ascēsum.

Tueor. eris. pro eo quod ē de-
 fendere tutum tuor. eris. pro eo
 quod est cernere tuitum facit:
 habentq; idem infinitiui testi-
 bus Marcello atq; prisciano: hoc
 est tueri. sed ab eo quod ē tueor
 manifestū est exiri tuere. Ouidi-
 us de arte. Nō minor est uirtus.
 q̄ querere parta tueri: ab eo ue-
 ro quod ē tuor. eris. infinitiuis
 ē tui. Pomponius apud Marcel-
 lum incoepi inquit contui. Tur-
 pilius apud eundem. Oculi lon-
 ga intercapedine appetūt cupi-
 de contui. Sed & in aliis modis
 & tēporibus tuor pro aspicio fe-
 re semp tertie cōiugatiōis repi-
 tur. Papinius i achilleide. Nāq;
 modo ifesos utero mihi cōtuor
 enses. Seneca i hippolyto. hip-
 polyte tales intuo uultus tuos?
 nō intueor ut in omnibus legi-
 tur libris: quod ratio carminis
 iambici reformidat. & apud Te-
 rentiū in heauton. Hic adoles-
 cens qui intuitur nos. Lucreti-
 us libro. iiii. Cū tuimur misce-
 ri absynthia tangit amaror. Idē
 in eodē contuimur miras simu-

descendo. is. descensum. conscendo. is. conscensum. ango. is. anxi. quod debuit facere anctum: sed quemadmodum inquit Diomedes in uoce passiuā tēpora deficientia circūloquimur per anxius. a. um. loco participii & per hoc uerbum sum. es. fui. ambigo. is. ambegi quod debuit facere ambactū. tollo. is. tetuli. quod debuit facere latum. sed nō reperitur nisi in compositione sublatū. psallo. is. psalli. quod psallum. & cerno. is. creui. quod cretū: sed in hac significatione nō reperit.

Neutra supinis carentia. sunt mico. as. micui. & ab eo cōpositū emico. as. emicui. dimico tamen ut diximus alio loco dimicatū facit in supinis. Aestuo. as. aestuauī. a quo quasi ab actiuo aestuatū. fecit Hieronymus in fine ecclesiastici. in medio inquit ignis nō sum aestuatus. Ardeo. es. arsi.

quod ex proportiōe diximus fecisse arsum. algeo. es. alsi. quod alsum. fulgeo. es. fulsi quod fulsū. turgeo. es. tursi quod tursū. Strideo. es. uel strido. is. stridi. Cōnuceo. es. cōnixi. quod debuit facere cōniētū. Cōquinisco cōquexi. quod uerbum fuit apud antiquos significabatq; caput inclinare & quasi cōnuere. Pompeponius ad eū cōquexi. interim mulieres cōspiciūt. Sido. is. sidi quod uerbum supina a sedeo. es. mutuatur: uel potius caret illis. Rudo. is. rudi. quod debuit facere rusum. Dego. is. degi. quod dactū. Satago. is. sategi. quod factum: quia composita ab ago is. egi. actum. Sterto. is. stertui. quod stertitū. Obedio. is. obediui. quod obeditū a quo Plinius libio. xvii. naturalis hīsto. obediturus dixit. ramo inquit oleæ q̄ maxime sequaci atq; obedituro

Et uerba neutra secundæ cōiugationis faciētia präteritū in ui. syllabas: q̄ debuerāt mittere supina in itum. ut hebeo. es.

hebui. flacco. es. flaccui. studeo. es. studui. uigeo. es. uigui. oleo. es. olui. ab eo tamen Persius fecit oletum. ut suo loco diximus. tumeo. es. tumui. seneo. es. senui. a quo antiquiores senectus. a. um. participiū fecerūt. Pauca tamen huius ordinis uerba habent supina. ea fere sunt. Placeo. es. placui placitū: a quo sunt participia placitus pro placēs & placiturus. noceo. es. nocui nocitū. a quo ē nociturus. luuenalis. nocitura togæ. nocitura petuntur militiæ. Valeo. es. ualui ualitū. a quo teste Prisciano ualiturus fecit Cicero. A doleo. es. dolui dolitū reperitur doliturus. & a caleo. es. calui caliturus. a soleo. es. tantum solitus. a. um. reperitur. neq; enim usquam lectum est solens aut soliturus. Hoc uerbum pateo. es. patui. ut aliis in locis diximus. cōmune habet supinum cum pando. is. & patior. eris. Illud hic quoq; notandum est hoc uerbum fio. fis. neq; habere supina neq; participia. neq; enim usquam reperitur fiens neq; fiendus ut inquit Diomedes. nam factus. a. um. atq; faciendus. a. um. a facio facis feci mutuatum est.

Deponētia supinis carentia sunt. Reminiscor. eris. quod debuit facere reminitū. & Vescor. eris. quod debuit facere uetū. & medeor. eris. quod debuit facere meditū. opperrior. iris. quod debuit facere opperitū: quorū circūloquia ut inquit Diomedes alio unde supplent. reminiscor. eris. recordatus sum. uescor. eris. pastus sum. medeor. eris medicatus sum. opperrior. iris. oppertus sum. liquor. eris. quod debuit facere licitū: in circūloquiis dicimus liquefactus sum uel fui. liquefactus erā uel fuerā & cætera. Liceor. eris. quod debuit facere licitū. quod cū in usu nō sit: ab eo tamē factū est licitor

Neutra supinis carentia sūt. Mico. as. micui.

Aestuo. as. aestuauī. ardeo ardes. arsi. Strideo

strides stridi. Algeo. es. alsi. Fulgeo. es. fulsi.

Turgeo. es. tursi. Lugeo. es. luxi. Frigeo. es. frixi.

Coniueo. es. conixi. Cōquinisco. is. cōquexi

Sido. is. sidi. Rudo. is. rudi. Dego. is. degi.

Satago satagis. sategi. Sterto stertis stertui.

Obedio obedis obediui. Et uerba secundæ

cōiugationis mittētia präteritum in ui. syllabas.

ut rubeo. es. rubui. Palleo. es. pallui. Pauca

tamē huius ordinis habēt supina hæc fere

Placeo. es. placui placitū. noceo. es. nocui. itū.

Valeo. es. ualui. ualitum. Doleo. es. dolui. itū.

Calgeo. es. cului calitū. Soleo. es. solui. folitū.

Pateo. es. patui passum.

Deponētia uerba supinis carentia sunt

Reminiscor. eris. Vescor. eris. Medeor. eris.

Opperior. iris. Liquor. eris. Liceor. eris.

Rō q̄ h̄ Xbū fis. is rang
supinis & pauci rōpō
afis. is. mutuati est
bet

aris. eiusdem prope significatiōis uerbum: per quod suppleatur circumloquia sui prī
mītiui. Carent etiam supinis omnia uerba präteritis carentia: nam cum supi
na ex präteritis quoddammodo pendeant: merito deficientibus präteritis deficient
etiam supina. Ea sunt aio. is. quod adico. is. präteritum mutuatur. Furio. is. quod sup
pletur ab infanio infaniui. Sido. is. quod Priscianus präterito dicit carere: mutuatur
illud tamen ut putat a sedeo sedi. atq; consequenter supinū ut paulo ante dicebamus.

Carent etiam supinis omnia uerba präteritis
carētia. ut Aio ais. Furio. is. Sido. is. Ferio. is
Sisto. is. Quatio. is. Glisco. is. Et uerba quæ
dicuntur inchoatiua. *repesto. is. p. enbruse.*

De uarietate quadā in uerbis. cap. viii.

Uerba diuersis cōiugationibus declīna
ta sūt. Lauo. as. Lauo. is. Arto. as. artio. is.
Sono. as. sono. is. Denso. as. dēseo. es. Cōposi
ta a cubo. as. ut accubo. as. accumbo. is. Pro
cubo. as. procumbo. is. Nexo nexas. nexo. is.
Strideo. es. strido. is. Fulgeo. es. fulgo fulgīs
Tergeo. es. tergo. is. Claudeo. es. claudio. is.
Conniueo. es. conniuo. is. Caueo. es. cauo. is.
Feruleo. es. feruo. is. Oleo. es. olo. is. Rideo. es
Rido. is. Excelleo. es. excello. is. Cio. es. cio.
cis. Pario. is. parere. pario. is. parire.

hoc in loco simul de omnibus huiusmodi uerbis dicere. Ponit igitur imprimis uer
ba primæ atq; aliarum cōiugationū. Lauo. as. lauo. is. per tertiam. Vergilius. iiii. æn.
fluidum lauit inde cruorem. Idem in. x. Lauit improba teter ora cruor. præsens enī
indicatiui esse utrobique ex quātitate syllabæ deprehendimus. nam in præsenti prima
breuiatur. in präterito producitur. Arto. as. artio. is. iui. quartæ cōiugatiōis. Næ
uius apud Marcellum. Artuiuit linguam in palatum. cœpīt labia suggere. Idem apud
eundem. conatus inquit artuiuit mater. Sono. as. sono. is. per tertiam. Lucretius. in
caligare oculos. sonere aures. Idem alio loco littora lata sonunt. Denso. as. denseo. es.
per secundam. Vergilius. x. æn. Extremi addensent acies. sic enim legendum esse Pri
scianus testatur. Idem primo geor. denset erāt quæ rara modo: quæ densa relaxat. Cō
posita a cubo. as. quod aliis in locis diximus per primam & tertiam declīnātur: habēt
q; präteritū cōmune. ut incubo. as. incumbo. is. accubo. as. accumbo. is. procubo. as.
procumbo. is. recubo. as. recumbo. is. dicimus tamen secubo. as. & nō secumbo. is. atq;
ē diuerso succumbo. is. & nō succubo. as. Nexo. as. & nexo. is. Vergilius. v. æn. nexan
tem nodis: seq; in sua membra plicantem. Liuius andronicus apud Priscianum: Nexe
iugationis. Strideo. es. strido. is. de quo in secūda cōiugatiōe diximus. Fulgeo. es.
fulgo. is. Vergilius. v. æn. Ductores auro effulgent. Idem in. viii. auroq; effulgere flu
ctus. Tergeo. es. tergo. is. luuenalis. Vasa aspera tergeat alter. Horatius. q; gallina ter
gere palatum: de tertia cōiugatione nō succurrit mihi exemplum: atq; idcirco de in
dustria Horatii uersum illum imitati quodam in loco diximus Si placare famem tibi
uentris oluscula possent: nō tua sordidior tergeret ora cibus. Claudeo. es. claudio. is.
pro eo quod est claudio. as. Cæcilius. aut ubi uos sitis: ibi consilium claudeat. Salusti
us. iiii. historiarū. Coniuratione claudit pro eo quod claudicat. Conniueo. es. cōniuo
is. Caluus. cum grauis ingenti conniuere pupula somno. Persius. uæ nisi conniues.
Feruleo. es. feruo. is. Vergilius primo æn. Feruet opus redolentq; thymo fragrantia

mella. Idem in. viii. feruere leucaten. auroq̄ effulgere fluctus. Lucillus quoq̄ apud Quintilianum libro primo oratoriarum institutionum. Feruit aqua & feruet: feruit nunc feruet ad annum. Caueo caues. cauo cauis. nam tertiæ cōiugationis etiam fuisse supra notauimus: cum de uerbis in uo syllabam desinentibus dictum est. Oleo oles. olo olis. Plautus in cornicula apud Diomedem. olunt ædes arabicas. Excelleo excelles. excello. is. de quo in secundæ coniugationis uerborum præteritis diximus. Rideo rides. rido ridis. Brutus de patientia apud Diomedem. Irridunt horum lachrymas. Cico. es. cio. cis. quemadmodum in superioribus dictum est: tam secundæ q̄ quartæ coniugationis reperitur: in compositione uero tantum quartæ. quod etiam de pario paris & suis cōpositis dicendum est. nam per tertiam dixit Terentius in phormione. Nec parere hæc iam diu per ætatem potest: & per quartam Ennius oua parere solet. genus pennis condecoratum. cuius composita omnia sunt quartæ cōiugationis. Cupio cupis cum plerumq̄ tertiæ reperiatur: Lucretius in primo dixit. Portarum claustra cupiret. Atq̄ est diuerso cum uenio uenis per quartam prope semper reperiatur: Ennius apud Marcellum dixit. senex sum: & mortem occupem prius

q̄ euenat: quasi per tertiam eueno euenis declinetur. Sedulius quoq̄ in paschali secundam personam præsentis indicatiui modi numeri singularis quæ in quarta coniugatione semper in fine producitur: per inde ac si esset tertiæ: breuiavit dicens: peruenis ad christum.: non christus peruenit ad te. Potior. eris. uel potior potiris. tertiæ coniugationis plerumq̄ reperiatur. non nunquam etiam quartæ maxime in infinitiuo. Vergilius tertio eneidos. Polydorum obruncat & auro uel potitur. Ouidius. xiiii. metamorpho. Tuq̄ tuis armis: nos te poteremur achille. Næuius apud Priscianum factum de penetrat penitus thalomoq̄ potitur. Lucillus apud eundem. Deficit alma ceres: nec plebes pane potitur. in infinitiuo non potit sed potiri semper facit. Morior moreris. & morior moriris. Lucanus in quarto. Non gratis moritur: iugulo qui prouocat enssem. Vergilius secundo eneidos. nunc morere. Ennius. Nunc est ille dies: cum gloria maxima sese nobis ostendat: seu uiuimus si morimur. Ternetius in cunuchio. Risu emoriri oēs. frequentius tamen in infinitiuo mori q̄ moriri reperiatur. Orior oreris. orior oriris. Vergilius secundo eneidos. Nostrorum obruimur: oriturq̄ miserissima cædes. cuius infinitiuum semper reperies quartæ coniugationis oriri.

Complura alia uerba repetuntur diuersarum coniugationum: sed diuersi generis & significationis: ut albo albas primæ coniugationis actiuum est. albo albes secundæ neutrum. eodem modo nigro nigras. nigreo. es. duro duras. dureo. es. atq̄ etiã tertiæ albescio albescis. nigresco nigrescis. dureo dureo. es. atq̄ etiã tertiæ actiuum est. Persius. Vatum & plorabile siquid eliquat. Vergilius in moreto. Foraminibusq̄ liquatur emundata ceres. Liqueo liques per secundam. & liqueo liqueo. per tertiam neutra sunt absoluta. Liquor liqueris deponens est absolutum. Miseror miseraris per primam. & misereor misereris: per secundam: præterea medico medicas. siue medicor medicaris per primam. & medeor mederis per secundam sola constructione & coniugatione differunt: sed de constructione suo loco dicetur. Tueor tueris. pro eo quod est defendo. Tuor tueris. pro eo quod cerno: coniugatione & significatione differunt: ut supra diximus.

Potior. eris. potior. iris. semp prope potiri.
 Orior. eris. uel orior. iris. in infinitiuo oriri.
 Morior. eris. uel morior. iris. in infinitiuo mori
 Complura alia uerba reperiuntur diuersarum
 coniugationum: sed diuersi generis & diuersæ
 significationis. ut albo albas. albo albes.
 Duro duras. dureo dures.
 Liquo. as. liqueo. es. liqueo. is. liquor. eris
 Miseror miseraris. misereor misereris.
 Medico medicas. medicor medicaris.
 Tueor tueris. tutus uel tuitus. tuor tueris.
 tutus uel tuitus.

Varię significatiōis & cōiugatiōis uerba.

Mando mandas mādaui. mādo mādis mandi.

Fundo fundas fundauī. fundo fundis fudi.

Dico dicas dicaui. dico dicis dixi.

Prædico. as. aui. prædico prædicis prædixi.

Volo uolas uolauī. uolo uis uolui.

Lego legas legauī. lego legis legi.

Sero seras serauī. sero seris serui uel seui.

Educo educas educaui. educo educis eduxi.

Appello. as. aui. appello appellis appuli.

Cōpello. as. aui. cōpello cōpellis compuli.

Eadē præterita a diuersis instātibus.

Aceo aces acui. acuo acuis acui.

Frigeo friges frixi. frigo frigis frixi.

Luceo luces luxi. lugeo luges luxi.

Fulgeo fulges fulsi. fulcio fulcis fulsi.

Cerno cernis creui. cresco crescis creui.

Paueo paues pauī. pascō pascis pauī.

Pendeo pendes pepēdi. pendo pendis pepēdi.

Fero fers tuli. tollo tollis tetuli uel tuli.

Sto stas steti. sisto sistis absolutum steti.

Præterita duplicia ab eodē uerbo.

Plico. as. plicui. uel. aui. Neco. as. necui uel. aui.

Sorbeo. es. sorbui. I. p. sapiō. is. sapui. I. sapiui.

Parco. is. peperci uel. p. Pāgo. is. pepigi. I. pāxi.

Pūgo. is. pupugi. I. pūxi. Vello. is. uelli. I. uulsi.

Lino. is. linī uel. liui uel. leui. Sino. is. fini. I. siui.

Verro. is. uerri. I. uerri. Necto. is. nexui. I. nexi.

Pecto. is. pexui uel. pexi. uel. pectiui siue pectui.

Sācio. is. sāxi. I. sāxiui. Vīncio. is. uīxi. I. uīnciui.

Salio. is. salui. I. saluiui. Amicio. is. amicui. I. iui.

Sepio. is. sepsi. I. sepiui. Haurio. is. hausi. I. riui.

Eadem supina a diuersis uerbis.

Verro. is. uersum. uerto. is. uersum.

Pateo. es. pando pandis. patior. eris. passum.

Supina duplicia ab eodem uerbo.

Torq̄o. es. tortū uel. torsū. Tēdo. is. tētū uel. tēsū.

Abscōdo. is. abscōditū uel. sū. Alo. is. alitū. I. altū.

Figo. is. fictū uel. fixū. Nitor. eris. nisū uel. nixū.

ut Verro. is. & uerto. is. quod utrumq; facit in supino uersū. & pateo. es. patui. pādo.

is. pandi. patior. eris. quæ omnia cōmune habent supinū passum. Supina duplicia.

Variaę significatiōis. Sunt

quædam uerba: quæ cum eandem habeant positionem: conjugatione mutata mutant etiã significatiōem. ut mando mandas mandauī: quod est propemodum cōmendare. mando mādis mandi. quod est dentibus conficere: cum illud sit primæ conjugationis: hoc uero tertiæ. Eodē modo fundo fūdas. pro eo quod est fundamentum lacere. fundo fundis. pro eo quod spargere.

Dico. as. pro eo quod appropriare siue cōsecrare. dico. is. pro eo quod artificiose loqui. Prædico as. pro eo quod est laudo. p̄dico is. p̄ eo quod ante dicere siue diuinare. Volo. as. ad aues ptinet uolo uis ad hoīes atq; deos imortales. Lego. as. ē mittere legatū aliquō. siue testamēto aliqd post mortē alicui relinq̄re. Lego. is. est colligere. furari. & libros legere. Sero. as. est claustra adhibere. sero. is. est semen spargere.

Educo. as. pro eo. quod est nutrire. educo. is. pro eo quod est extra uel sursum duco. Appello as. & cōpello. as. pro eo quod est alloquor siue uoco: cōposita uerba a pello. as. quod in usu nō est. At uero apello. is. & cōpello. is. cōposita sunt a pello. is. pepulsi: significatq; illud applicare: hoc uero cogere siue adunare. Eadem præterita. est & alia in uerbis cōsideratio: quod quædam sunt præterita a diuersis uerborum positionibus deriuata: ut

aceo. es. pro eo quod est acidum esse: & acuo. is. pro eo quod est acutum facere: idem atq; cōmune habent præteritū: atq; eodē modo de reliquis uerbis q̄ hic ponuntur. Præterita duplicia ab eodē uerbo. Sunt ē cōtrario quædā uerba duplex habentia præteritū. ut plico. as. plicui uel plicauī. & ab eis cōposita ut explico. as. explicui uel explicauī. sed de his copiosius i capite præteritorū disputatū est.

Eadem supina a diuersis uerbis

ut Verro. is. & uerto. is. quod utrumq; facit in supino uersū. & pateo. es. patui. pādo is. pandi. patior. eris. quæ omnia cōmune habent supinū passum. Supina duplicia.

e diuerso sunt quædam uerba quæ duplicia supina habent: ut torqueo. es. tortū uel tor sum. Sed de his omnibus in capite præteritorū & supinorū plenius dictum est. nūc tantum uoluimus lectorem admonere quemadmodū in uerbis diuersitates huiusmodi reperiantur.

De compositione uerborum Cap. x. Præpositiones componuntur cum reliquis omnibus fere orationis partibus: sed cum uerbis frequentissime. Itaque uisum est hoc in loco pauca de compositione uerborum & aliarum partium orationis cum præpositionibus annotare. Cum igitur præpositiones ueniunt in compositionē cum uerbis: aut corrumpuntur uerbi integritate manente. ut appono. is. apposui. quod cum ex ad præpositione & pono. is. componatur: corrumpitur ad. d. mutata in. p. ipso uerbo manente integro. aut corrumpuntur uerba ipsis præpositionibus manentibus integris. ut perficio. is. p̄fici. quod ex per præpositione & facio. is. componitur: uerbum corrumpitur. a. mutata in. i. præpositione integra manente. aut præpositiones simul & uerba corrumpuntur. ut efficio. is. quod componitur ab ex præpositione & facio is. corrumpitur ex. x. mutata in f. & facio uerbum. a. mutata in l. aut præpositiones simul & uerba manent integra ut deamo. as. quod ex de præpositione & amo. as. componitur. Sed quamquā de præpositionū corruptiōe in ea parte quæ est de orthographia copiosius disputetur: ne hoc a nobis intactum oīno relinquatur: libuit pauca delibare: prius tamē de præpositionibus: deinde de uerbis differemus. Igitur præpositiones in. b. desinētes sūt. ab. ob. sub. Sed si componat ab. cū dictiōe incipiēti a uocali exili uel aspirata integra manet. ut abactor. oris. aberro. as. abigo. is. abominor. aris abundo. as. abhorreo. es. Cum incipiētibus a. b. nō componitur. nam abbrevio & si cū b. ab aliquibus scribatur: ex ad: nō ex ab. componitur: quod etiam de abbibo dicendum est. Cum incipientibus a. c. abs componitur. ut abscedo. is. abscido. is. abscondo. is. Cū incipientibus a. d. manet integra. ut abdico. as. abdo. is. abduco. is. Cum incipientibus ab. f. partim manet integra. ut abfui. abfuturus. abfore. partim. b. mutatur in. u. uocalem. ut aufero aufero. Cum incipiētibus a. g. nō componitur. Cum incipiētibus ab. l. manet integra. ut ablaeto. ablego. abluo. Cum incipiētibus ab. m. nō componitur præterq̄ cū hoc noīe matertera: dicimusq̄ abmatertera. Cū incipiētibus ab. n. manet integra: ut abnego. abnepos. abnuo. Cū incipiētibus a. p. nō componitur præterq̄ cum hoc noīe patruus. dicimusq̄ abpatruus: cum duobus uerbis. b. mutat in. s. porto. as. & pello. is. dicimusq̄ asporto. as. aspello. is. Cū incipientibus ab. r. b. aliquādo mutat in r. ut arreptus. a. um. arripio. aliquādo manet integra. ut abrado. abrogo. abrumpo. Cū incipientibus ab. s. integra manet: ut absumo. ablorbeo. Cū incipiētibus a. t. abs. componitur. ut abstraho. abstergo. abstineo. Cū incipiētibus ab. x. uel a. z. nō componitur. Cum incipiētibus ab. i. colonante manet integra. ut abiuro. abiudico. Cum incipientibus ab. u. consonante nō componitur ab: sed. a. ut auoco. as. auerto. is. Ob præpositio in cōpositione quandoq̄ manet integra. quandoq̄ transit in consonantē quæ sequitur. quandoq̄ abiicit. b. Cum incipiētibus a uocali manet integra: ut obaudio. oberro. obitus. oborior. obumbro. Cum incipiētibus a. b. manet integra. ut obbibio. is. Cum incipiētibus a. c. recipit. f. mediam aliquādo. ut obscurus: quod ex ob & carus componitur. obscœnus quod ex ob & cœnum. obsoleo: quod ex ob & oleo. aliquādo. b. mutatur in. c. ut occumbo. is. occurro. is. oceido. is. occido. is. Cum incipientibus a. d. manet integra. ut obdo. is. Cum incipientibus ab. f. b. mutatur in. f. ut officio. is. ex ob & facio. offendo. is: ex ob & fendo: quod uerbum nō est in usu. dicimus tamen ab

De cōpositione uerborū cū præpositiōibus.
Præpositiones cum ueniunt in compositionē cum uerbis: aut corrumpuntur uerbi integritate manente. aut ipsis manentibus integris uerba corrumpuntur. aut inuicem præpositiones & uerba corrumpunt & corrumpuntur. aut utraq̄ manent integra. Sed quemadmodū corrumpantur præpositiones: in ea parte quæ est de orthographia differitur: nūc quemadmodum uerba corrumpantur dicemus: monentes imprimis.

obsum obes obfui in præterito. Cum Incipiētibus ā.g.b. mutatur in ipsam. ut oggā
 nio. is. ex ob & gannio. Cum incipientibus ab.l. manet integra. ut oblatas. oblecto.
 obliquo: obloquor. obluctor. Cum incipientibus. ab.m. partim. manet integra. ut ob
 murmuro. partim. b. obteritur ut omitto. omutesco. sunt qui scribant per. b. obmutef
 co. Cum incipientibus ab.n. manet integra. ut obnitor. eris. obnubo. is. obnoxius.
 Cum incipientibus ā.p.b. mutatur in ipsam. ut oppono. is. oppugno. as. Cum incipiē
 tibus a.q. nō componitur. Cum incipientibus ab.r. manet integra. ut obrado. is. obre
 po. is. obruo. is. Cum incipientibus. ab.s. manet integra. ut oblideo. obsto. obstuideo.
 obstrepo. Cum incipientibus a.t. manet integra. ut obtineo. obthuro. obtempero. in
 quibus auctore Quintiliano potius. p. q̄. b. sonat. unde sunt qui putent per. p. scriben
 da esse. Cum incipientibus ab.i. uel. i. consonantibus manet integra. ut obiuro. as. ob
 surgo. as. obificio. is. obuerto. is. obuio. as. Cum incipiētibus ab.x. & z. nō componit̄.

Sub præpositio in compositione aliquando manet integra. aliquando. b. muta
 tur in consonantē quæ sequitur. Cum incipiētibus a uocali manet integra. ut subau
 dio. is. subeo. is. suborno. as. Cum incipientibus a. b. manet integra. ut subbibo. is.
 sublandior. iris. Cum incipientibus a. c. transit. b. in. c. ut succurro. is. succumbo. is.
 Cum incipientibus a. d. manet integra. ut subdo. is. subdnco. is. Cum incipientibus
 ab. f. transit. b. in. f. ut suffero. rs. sufficio. is. suffundo. is. Cum incipientibus ā.g. tran
 sit etiam in ipsam. ut suggero. is. Cum incipientibus. ab. l. manet integra. ut subleuo
 as. subligo. as. subluo. is. Cum incipientibus ab. m. d. transit in ipsam. ut sumitto. is.
 sumministro. as. summoveo. es. Cum incipientibus ab. n. manet integra. ut subnecto
 is. subnitor. eris. Cum incipientibus ā.p.b. mutatur in ipsam. ut suppono. is. suppri
 mo. is. supputo. as. Cum incipientibus a. q. non cōponitur. Cum incipientibus ab. r.
 manet integra. ut subrado. subrepro. subruo. is. Cum incipientibus ab. s. manet inte
 gra. ut subrano. as. subsideo. es. subsum. es. aliquando abicit. f. ut suspīro. as. a sub &
 spīro. nisi forte a sursum cōponitur: quemadmodū & suspicio. is. Cum incipientibus
 ā. t. manet integra. ut subtexo. is. subtrahō. is. cum hoc uerbo teneo. s. ac
 cipit loco. b. ut sustineo: nisi maui s a sursum & teneo compositū esse. cum incipienti
 bus ab. i. & u. consonantibus manet integra. ut subiungo. is. cum incipientibus ab. x.
 & z. non cōponitur. Ad præpositio in compositione aliquando manet integra.
 quandoq; transit in consonantē quæ sequitur. quandoq; penitus exteritur. cum dictio
 nibus a uocali exili uel aspirata incipientibus manet integra. ut adamo. as. adeo. is.
 adoro. as. aduro. is. adhæreo. es. adhortor. aris. cum incipientibus a. b. manet integra
 ut adbibo. is. adbreuio. as. cum incipiētibus ā. c. transit in ipsam. ut accurro. is. accom
 modo. as. cum incipientibus a. d. manet integra. ut addico. is. addo. is. adduco. is. cum
 incipientibus ab. f. transit in ipsam. ut afficio. is. afferō. rs. cum incipientibus ā. g. trā
 sit in ipsam. ut aggero. is. aggrego. as. cum incipientibus agn. d. penitus expungitur.
 ut agnosco. is. agnitus. agnatus. cum incipiētibus ab. l. transit in ipsam. ut alleuo. as.
 allido. is. alludo. is. adlubesco. is. quo uerbo frequēter utitur Apuleius atq; nō nūquā
 Martianus capella: cum antiquitate. d. quoq; retinuit. cum incipientibus ab. m. inte
 grum manet. ut admitto. is. admoueo. es. admurmuro. as. cū incipientibus ab. n. d. trā
 sit in ipsum. ut annitor. eris. annoto. as. annumero. as. cum incipientibus ā. p. transit
 in ipsum. ut apparo. as. appeto. is. Aperio. is. quod ex ad & pario cōponitur: d. extriuit
 atq; primā breuiat. cum incipientibus ā. q. d. transit in. c. ut acquiro. is. acquiesco. is.
 cum incipiētibus ab. r. d. uertitur in ipsum. ut arrideo. es. arrogo. as. cum incipiētibus
 ab. s. d. transit in ipsum. ut assumo. is. assimulo. as. Quod si cōponatur cum dictioni
 bus ab. sc. & sp. incipiētibus. d. penitus exteritur. ut ascendo. is. ascisco. is. aspicio. is.
 aspergo. is. aspernor. aris. cum incipiētibus a. t. in ipsum uertitur. ut attero. is. attin
 go. is. attono. as. cum incipientibus ab. i. & u. cōsonantibus integra manet. ut adiuuo
 as. aduerto. is. aduoco. as. Dis & di præpositiones inseparabiles cōponūtur. ali
 quando integræ manentes: aliquando. s. mutata in sequentē consonantē. cum dictio
 nibus ā. c. p. q. f. t. incipientibus cōponitur dis. ut discalcio. discedo. disputo: dispicio.
 disquiro. dissono. disluo. disturbo. distraho. cum incipientibus a. d. g. l. m. r. di compo
 nitur. ut diduco. is. digero. is. diluo. is. dimitto. is. diruo. is. cum incipientibus ab. f.
 s. mutatur in f. ut diffido. is. diffundo. is. cum incipientibus ab. i. consonantē dis. com
 ponitur. ut disiungo. is. disificio. is. cum incipientibus ab. u. cōsonante di cōponitur.

ut diuerto. is. dluendo. is. Ex præpositio in compositione aliquando manet integra. aliquando. x. mutatur in consonantē quæ subsequitur. aliquando. x. exteritur. integra manet cum dictionibus incipientibus a uocali exili uel aspirata. ut exaudio. is. exero. is. exigo. is. exoro. as. exudo. as. exhaurio. is. exheredo. as. exhibeo. es. exhorreo. es. integra quoque manet cum dictionibus incipientibus a. c. ut excrucio. as. excurro. is. a. p. ut expello. is. expungo. is. a. q. ut exquiro. is. & a. t. ut extendo. is. extrudo. is. cum incipientibus ab. f. x. mutatur in ipsum. ut efficio. is. effugio. is. cum incipientibus a re liquis consonantibus. e. componitur. ut ebullio. is. edico. is. egero. is. eluo. is. emitto. is. enunero. as. erudo. is. euadio. is. cum incipientibus ab. s. integra manet: sed exteritur s. ne duo. s. inculcentur alterum. quod. x. habet implicitum. alterum ipsius dictionis cum qua componitur. ut exanio. as. exequor. eris. exicco. as. exudo. as. Reliquæ oēs præpositiones cum in compositionem ueniunt: fere integræ manent: nisi quod & in & con cum dictionibus a. b. m. p. incipientibus compositæ. n. mutant in. m. ut imbuo. is. immitto. is. imputo. as. combibo. is. commuto. as. computo. as. Con etiam cum dictionibus a uocali incipientibus composita exterit. n. litteram præterq̄ in hoc uerbo comedo quod ex con & edo componitur. n. mutata in. m. & in hoc uerbo cōbuo: in quo b. est assumpta post. m. nam ex con & uro componitur. sicut amburo ex an & uro. cum dictionibus ab. r. incipientibus. n. mutatur in. r. ut corrigo. is. corruo. is. Aliquando etiam detrahitur littera. ut demo. is. quod a de & emo componitur. debeo. es. quod a de & habeo. præbeo a præ & habeo. dego. is. quod a de & ago. cogo. is. quod a con & ago. a rego. is. surgo. is. porgo. is. pergo. is. aliquando additur littera. ut redamo. as. quod a re & amo. redigo. is. quod a re & ago. redimo. is. quod a re & emo. Deinde notat: præpositiones in compositione cum uerbis aliquando augere uerbi significationem. ut doceo. es. i. ualde amo. demereor. eris. pro ualde mereor. aliquando minuere. ut dedo. ceo. es. quod est falsum ostendere quod aliis docuit. deficio. is. ab eo quod factum est diminui. aliquando in totum mutare. ut mico. as. significat splendere: dimico. as. fertur decertare. emico. as. cum pro exilio accipitur. Vergilius in. vi. luuenū manus emicat ardens littus in hesperium.

De uerbis mutantibus. a. in. e. superiori parte diximus quæ admodum præpositiones in compositione cū uerbis corrumpuntur: nunc dicit quod etiã uerba in compositione corrumpuntur. ut lacto. as. quod est lac præbere componitur cum ab: dicimusq̄ ablacto. as. quod est depellere atq̄ a lacte remouere: sed in illa compositione nihil imutatum est. Lactato. as. per translationem est blanditiis delinire: unde est illud salomonis Hieronymo interprete: fili mi ne te lactauerint peccatores. ab hoc uerbo in hac significatione componitur oblecto as. & delecto. as. pro eo quod est uoluptatibus demulcere. Eodem modo de reliquis uerbis q̄ hic ponuntur: quæ cum in compositionem ueniunt: nō semper mutant litteras alias in alias: ut mado. as. demando. as. remado. as. commendo. as. hallo. as. exhallo as. anhello. as. apto. as. adapto as. ineptio. is. tracto. as. ptracto as. retracto. as. detracto. as. ob-

Præpositiones in compositione aliquando augere uerbi significationem: ut amo. as. ^{amat eō affinis} deamo. as. aliquando minuere. ut doceo. es. ^{desensum} dedo. ceo. es. aliquando in totum mutare. ut mico ^{pelcar} micas. dimico dimicas.

De uerbis mutantibus. a. in. e.
^{ama mantar egnar/ delectar} Lacto. as. aui. ^{alegrar apuro} delecto. as. ^{ma daz} oblecto. as.
^{hæz e. ablatum} Mando. as. aui. ^{hæz en mal} comendo. as. ^{altranz regno} comendauī.
^{hæz e. ablatum} Patro. as. aui. ^{hæz e. ablatum} perpetro. as. aui. ^{hæz e. ablatum} impetro. as. aui.
^{hæz e. ablatum} Hallo. as. aui. anhello. as. anhellauī.
 Sacro. as. aui. cōsecro. as. aui. execror. aris.
 Damno. as. aui. cōdēno. as. aui. indēno. as. aui.
 Apto. as. aui. ineptio. is. uel ineptior. iris.
 Tracto. as. detrecto. as. obtrecto. as. otrecto. as.
 Arceo. es. cui. coerceo. es. exerceo. es. aberceo. es.
 Pario. is. peperī. cōperio. is. repio. is. opio. is.
 Pasco. is. pauī. compesco. is. dispesco. is.
 Scādo. is. scādi. ascēdo. is. descēdo. is. cōscēdo. is.
 Parco. is. parsi uel peperci. deperco. is. depersi.

recto. as. Spargo. is. dispargo. is. uel dispergo. is. conspargo. is. uel conspergo. is. res-
spargo. is. uel respergo. is. pasco. is. depasco. is. compasco. is. uel compesco. is. dispesco
is. quod est quasi a pastu arcere. itaq; compescere & dispescere si originem unde deriuā-
tur aspicias: proprie est pecudes a pastione prohibere: sed per translationem accipiun-
tur pro eo quod est frenare.

De mutantibus. a. uel. ac. in. i. ut amico amicas. inimico inimicas. quæ compositio
prius facta esse uidetur in amicus & inimicus: sed nihil refert. Maneo manes. cum

Fatisco. is. caret p̄terito. ā quo defetiscor. eris.
Spargo. is. dispergo. is. cōspargo. is. asp̄go. is.
Carpo. is. p̄si. decerpo. is. ocerpo. is. discerpo. is.
Paciscor. eris. pactus. depeciscor. eris. depect̄
Partior. iris. partit̄. īptior. iris. disptior. iris.
Grador. eris. gress̄. ogradior. eris. digradior
Pator. eris. pass̄. p̄petior. eris. p̄pess̄. (eris
Farcio. is. farfi. cōfercio. is. refercio. is. differ-
cio differcis.

De mutantibus. a. uel. æ. in. i.

Amico. as. amicaui. inimico. as. inimicaui.
Maneo. es. si. emineo. es. imineo. es. p̄mineo. es
Taceo. es. cui. cōticeo. es. reticeo. es. obticeo. es
Placeo. es. cui. displiceo. es. oplaceo nō mutat a
Habeo. es. bui. cohıbeo. es. adhibeo. es. phıbeo
Lateo. es. latui. deliteo. es. delıtui. (phıbes.
Fateor fateris fassus. confiteor confiteris.
Profiteor profiteris. diffiteor diffiteris.
Iacio iacis ieci. proiicio proiicis. reiicio. is.
Obiicio obiicis. abiicio abiicis.
Facio facis feci. proficio proficis. reficio. is.
Officio officis. afficio. afficis.
Sapio. is. ui. desipio. is. resipio. is. I resipisco. is
Rapio. is. ui. diripio. is. corripio. is. arripio. is
Capiro. is. cepi. cōcipio. is. accipio. is. recipio. is
Cado. is. cecidi. occido. is. recido. is. incido. is.
Cædo. is. cecidi. cōcido. is. recido. is. icido. is.
Lædo. is. læsi. collido. is. allido. is. illido. is.
Quæro. is. siui. cōquiro. is. disq̄ro. is. regro. is.
Ago agis egi. redigo redigis adigo adigis.
Prodigo prodigis. exigo exigis.
Frāgo. is. gi. cōfringo. is. p̄fringo. is. ifringo. is.
Tāgo. is. tetigi. attigo. is. p̄tingo. is. otingo. is
Pāgo. is. pepigi ul̄ pegi. ip̄tingo. is. opingo. is.
Cano. is. cecini. cōcino. is. p̄cino. is. accino. is.
Salio. is. salui. desilio. is. assilio. is. resilio. is.

his præpositionibus per. re. cō.
non mutat a. in. i. ut permaneo
pmanes. remaneo remanes. cō-
maneo cōmanes. cum his præ-
positionibus. e. in. pro. præ. mu-
tat. a. in. i. ut emineo. imineo
promineo. præmineo. dicimus
tamen emanee. es. & immanee
es. Placeo places. compositū cū
dis. mutat. a. i. i. ut displiceo. es.
cum con uero non mutat. ut cō-
placeo. es. Facio facis. compo-
situm cum præpositionibus mu-
tat. a. in. i. ut afficio afficis. con-
ficio cōficis. cum alio uerbo ni-
hil mutat. ut tepefacio. is. cale-
facio. is. frigefacio frigefacis p̄
eo quod est facere aliquam rem
tepere. calere. frigere. nisi ma-
uis a nominibus & uerbo com-
posita esse. ut sit calefacio. frige-
facio. tepefacio. calidum. frigi-
dum. tepidum facio. Cum qui-
busdam nominibus compositū
mutat. a. in. i. sed mutat coniu-
gationem atq; exerit suum. i.
ut amplifico. as. magnifico ma-
gnificas. candifico candificas.
fortifico fortificas. pro eo quod
est amplum. magnum. candidū.
fortem facio. Cado cadis ceci-
di. & cædo cedis cecidi in com-
positis suis eandem habent lit-
teraturam: differunt tamen ac-
cētū. nam a cado cōposita breui
ant. ci. a cædo cedis producent
eandem. ut occido occidis occi-
di. penultima breui a cado. is.
occido. is. occidi. penultima lōga
ā cædo cædis. Ago agis egi cū
per compositum nihil mutat. ut
perago peragis peregi. cum re-
liquis præpositionibus mutat. a
in. i. De mutantibus au.
in. e. ut audio audis. obedio obē-
dis. nam ex ob & audio compo-
nitur. reperitur etiam obaudio
obaudis. sed in contraria signi-
ficatione ei quod est obedio.

Defrudo. as. pro eo quod est diminuo: unde est uinum defrutū dictum quod sit decoctione defrutatum. i. diminutum.

De mutantibus. a. in. u.

Scalpo scalpis. a quo sunt exculpo & insculpo. nā sculpo & sculptile quod in aliquibus libris legitur: mendū esse suspicamur: pro exculpo. & exculptile. aut pro suis simplicibus scalpo & scalptile.

De mutantibus e. in. i. Sedeo sedes. cū super cōpositum nihil mutat: dicimusq; supsedeo. es. supersedi. cum reliquis mutat. e. in. i. Lego legis. cum per & re. nihil mutat. dicimusq; perlego perlegis perlegi. relego relegis relēgi. cum reliquis mutat. e. in. i.

De quibusdam aliis uerborū cōsiderationibus. Reperiuntur adhuc in uerbis aliā cōmunes cōsiderationes. qualis est illa: quod si in prima positione: hoc est in prima persona aut secunda præsens indicatiui modi reperitur. a. etiam si in præsente mutetur: in supino quoq; redditur. ut sto stas steti statū. do das dedī datum. facio facis feci factum. iacio iacis ieci iactum. capio capis cepi captum. pario paris peperī partum. cado cadis cecidi casum. ago agis egi actum. frango frangis fregi fractum. pango pangis pepigi pactum. fallo fallis fefelli falsum. cano canis cecini cātum. Gradior tamen in supino. a. mutauit in. e. dicimusq; gressus non grassus.

Si in compositione. alia cōsideratio est quod in compositione uerbum mutat. a. in. i. aliquādo in præsente manet. e. simplicis. ut iacio iacis ieci. conicio is. conieci. proicio. is. proieci. facio facis feci. conficio cōficis confeci. proficio. is. profeci. capio capis cepi. concipio cōcipis concepi. recipio recipis recepi. frango frangis fregi. confringo confrangis confregi. ago agis egi. exigo exigis exegi. cogo cogis coegi. pango pangis pepigi uel pegi. compingo cōpingis compegi. impingo impingis impegi. tango tangis tetigi. & cado cadis cecidi. sequuntur in præsente regulam geminantium primas syllabas. In supinis uero quandoq; retinent. a. simplicis: ut frango fractum. infringo infractum. perfringo perfractum. tango tactum.

De mutantibus au. in. e. o. u.

Plaudo plaudis plausi. complodo complodis. Explodo explodis. displodo displodis. Claudio claudis clausi. includo includis. Excludo excludis. recludo recludis. Fraudo fraudas fraudauī. defrudo. as.

De mutantibus. a. in. u.

Quatio quatis quassi. concutio cōcutis. discutio discutis. excutio excutis.

Salto. as. aui. isulto. as. resulto. as. assulto. as. Calco. as. aui. iculco. as. pculco. as. exculco. as. Scalpo. is. scalpsi. exculpo. is. insculpo. is. Capiro. is. cepi. occupo. as. aui.

De mutantibus. e. in. i.

Teneo tenes tenui. contineo continēs. pertineo pertines. retineo retines.

Sedeo sedes sedi. refideo refides. confideo confides. desideo desides.

Rego. is. rexī. corrigo. is. dirigo. is. erigo. is.

Lego. is. legi. colligo. is. diligo. is. itelligo. is.

Emo. is. emi. adimo. is. redimo. is. perimo. is.

Premo premis pressi. reprimo reprimis. comprimō cōprimis. imprimo imprimis.

De mutantibus. u. in. e.

Iuro iuras iurauī. peiero peieras peierauī. deiero deieras deierauī.

De quibusdā uerborū cōsiderationibus aliis. Si in prima uerbi positione fuerit. a. etiam si in præsente mutetur: semper manet in supinis. ut do das dedī statum. sto stas steti statum. pario paris peperī partum. tango tāgis tetigi tactum. fallo. is. fefelli falsum.

Si in compositione uerbi: a. mutatur in. i. aliquādo in præsente manet. e. simplicis: & a in supinis. ut frango fregi fractum. infringo infregi infractum. aliquando. a. uertitur in. e. ut facio feci factū. inficio ifeci infectū.

contingo contactum. iutingo Intactum. pango pactum. Impingo Impactum. compingo
go compactum. ago actum. redigo redactum. adigo adactum. cado casum. occido occa
sum. recido recasum. Quandoq. a. uertitur in. e. ut lacio iactum. conticio cōiectum
proicio proiectum. facio iactum. conficio confectum. proficio profectum. rapio ra-

ptum. corripio correptum. diripio direptum. capio captum. cōcipio conceptum. cano cantum. concino concentum. accino accentum. fateor fassum. profiteor professum. cōfiteor cōfessum.

Sunt uerba quæ in compositione. alia consideratio est quod quædam uerba sunt: quæ composita mutant coniugationem sui simplicis. sed de hoc in principio capituli quod est de præteritis dictum est. Sunt quæ mutant genus. alia consideratio est: quod quædam sunt uerba quæ composita mutant genus sui simplicis. & ponit exempla de compositis ab eo. is. & facio facis.

Sunt quæ reperiuntur. alia consideratio est quod sunt quædam uerba quæ tantum in compositione. ut apello apellas. & compello compellas a pello pellas componuntur: quod uerbum non est in usu. & eodem modo de reliquis uerbis quæ hic explicat.

Sunt uerba quæ in compositione mutant coniugationem. ut do das dedi. reddo. is. reddidi.

Cubo cubas cubui. incubo incubis. incubui

Facio facis feci. amplifico. as. amplificauit.

Sapio sapis sapere. resipio resipis resipire.

Sunt etiam quæ mutant genus in compositione. ut eo is. quod est neutrum. prætereo. is.

adeo. is. & fere omnia composita ab illo: quæ

sunt actiua. Facio facis. quod non habet fa-

cior faceris. Perficio perficis. habet perfici-

or. eris. & uersificor. aris. quod est deponens.

Sunt quæ reperiuntur tantum in compositione. ut Pello. as. appello. as. compello. as. Cli-

no clinas. inclino inclinas. reclino reclinas.

declino declinas. Cuso cusas. accuso accusas.

recuso. recusas. incuso incusas. Sipo sipas.

Dissipo dissipas. frigero frigeras. refrigero

refrigeras. Eragor fragaris. refragor. aris.

Suffragor. aris. Pleo. es. impleo. es. compleo

es. depleo. Leo. les. deleo. es. releo. es. spicio

spicis. despicio. is. conspicio. is. respicio. is.

Licio. is. elicio. is. pellicio. is. allicio. is. illicio

illicis. Fendo. is. offendo. is. defendo. is. Pedio

pedis. impedio impedis. compedio cōpedis.

præpedio præpedis.

Dic mihi quam artem profiteris? Postea quam libris superioribus instituti sunt a nobis pueri in declinatione nominis & uerbi: in qua uelut in quibusdā cardinibus tota prope res litteraria uersatur: iam paulatim quasi manu ducendi sunt per omnes artis grammaticæ partes: ut a præceptoribus interrogati sciant respondere quid de quaq; re sentiant. Nam & hoc contra dialogorum rationem fecimus: in quibus rerū de quibus disputatur: minus eruditi doctiores interrogare consueuerunt: illisq; assentiuntur: nos uero præceptorem induximus percontantē quid de interrogatis discipulus sentiat. Tum quia illud ipsum Quintilianus oratoriarū institutionū libro primo iubet præceptores facere ut crebro pueros interrogent his de rebus: crebrasq; ab illis operas exigāt: tum quia i hac re longe difficilior est interrogare quā respōdere: tum etiam quia prouectiores iam aliquanto discipulos interrogamus. Dicit igitur præceptor discipulum interrogans: quam artem profiteris? i. discis. Nam si ad præceptorem referas: profiteri ē docere: si ad discipulum: ē discere. Cui discipulus respondet grāmaticam. subaudi profiteor. Et eadē ratione sunt interrogata & responsa quæ sequunt. Quid est grammatica? Quæstio an aliqua res sit: quemadmodū inquit Aristoteles: reliquas oēs quæstiones præcedere debet: sequens uero est quid res est. Sed quia nemo ē ut Quintilianus de rhetorice ait: adeo non ab eruditione modo sed ab hominis sensu remotus: ut fabricandi & texendi & eluto uasa fingendi artem putet: grāmaticen uero existimet sine arte uenire posse. Reliqua est illa quæstio quid sit grammatica. quæ quia de substantia grāmatices inquirat: diffinitione demonstrandum est: quod quaeritur. Grammatica est scientia recte loquendi: & quia ut Quintilianus ait scribendi ratio cum loquendo coniuncta est: ut rem magis explicaret: subiunxit. recteq; scribendi. Ex doctissimorum uirorum usu. hoc adiecimus ad illorum temeritatē conarguendam: qui putant in hoc aliud esse artem: aliud usum consuetudinemq;. Dicunt enī aliquid ex arte posse dici: quod usus reformidet. Atq; e diuerso aliquid ex usu posse dici: quod ars repudiet. Nos tamen asseueramus: nil posse dici ex arte: quod usu probari non possit. Non enim ut Quintilianus ait: cum primum fingerentur homines analogia missa cælo formam loquendi dedit: sed inuenta est: postquam loquebantur: & notatum in sermone quid quoquo modo caderet: itaq; non ratione nititur: sed exemplo. An propterea homo facit in genitiuo hominis: quia nos ita dicere ars docuit: an potius hoc in artem reductum est: quod usus frequentior doctissimorum in sermone latino uirorum hoc habet? Nam quo tempore Ennius poeta dixit Vulturis in filii uis miserum mandebat hominem: nequis putet ex arte fuisse dictum: tam usus fuit illius sæculo dicere homo hominis: q̄ nostro homo hominis: sed quemadmodum diximus alio loco: Priscus ille usus ab eruditiori sæculo est explosus: ut uel inde omnes intelligant totā hanc rationem usu constare: quem penes arbitrium uis est & norma loquendi. Sed de quo usu intelligamus subiungit: doctissimorū uirorū. Nā indoctorū potius abusus q̄ usus appellandus est. Atq; ut pulchre Quintilianus ait Cōsuetudo nō ex eo accipiēda est: quod plures faciūt: nā hæc ratio periculosa esset nō modo in sermone: uerū etiā in uita hūana: sed ex eo quod optimus atq; sapientissimus quisq; exequit: ut sit cōsuetudo sermonis eruditorū: quemadmodū uiuēdi cōsensus bonorū. Sed dicet quispiā: si res litteraria usu cōstat: quid mihi ars conferet? Hoc loco repetendū nobis

Aelii Antonii Nebrissenis grammatici introductionum latinarum liber tertius: qui est de erotymatis. hoc est interrogatiōibus: quibus pueri de omnibus grammaticæ partibus interrogandi sunt. De erotymatis grāmaticæ. Cap. primū.

Dic mihi: quam artem profiteris? Grammaticam.

Quid est grammatica? Scientia recte loquendi recteq; scribendi ex doctissimorum uirorū usu atq; auctoritate collecta.

S

est quod scripsimus in principio illius artis in qua sermonem hispanum sub regulas atque praecepta contraximus: Artem licet sit collecta ex usu doctissimorum uirorum: prohibere tamen apud homines probati usus imperitos ne ab usus irrepere possit: ut latinum sermonem corrumpat. Nam quia usus loquendi multo indiget tempore: neque facile nisi ab iis qui sunt in tenera aetate comparari potest: excogitata est ars: quae non modo sit utilis latinae linguae imperitis. uerumetiam peritis. imperitis inquam: ut per ea ipsa praecepta in usum illum facilius deducatur. Peritis uero: ut ea quae sunt prope infinita: & sparsim ex longo usu sciunt: sub paucis regulis atque praeceptis complectantur.

Vnde dicitur grammatica? Sequens quaestio est unde dicitur grammatica. haec quaestio cum ad omnes qui aliqua de re disputant pertinere possit ut inquirant unde id dicatur de quo disputant: tum maxime ad grammaticum: cuius officium est demonstrare unde cuiusque dictionis origo sit: si modo aliunde dicatur.

Vnde dicitur grammatica? A ^{græce} grammatis hoc est a litteris: quasi scientia litteraria.

Quotuplex est grammatica? Quintiliano auctore duplex. Historice quae in enarrandis auctoribus uersatur: ad imitationem profecta. Et methodice quae artis praecepta continet.

Quot sunt partes praeceptiuae grammaticae? Quattuor. Orthographia cui respondet littera: Prosodia cui respondet syllaba. Etymologia cui respondet dictionis. Syntaxis cui respondet partium orationis constructio.

A grammatis graece respondet: quod est a litteris latine: ut sit grammatica scientia uel ars litteraria. non ut indocti dicebant a gramma littera & tica scientia grammaticam esse dictam. nam in grammatica tica non plus addit: quam ut Cicero ait in topicis timus in finitimus. legimus. aeditimus. aut ensis in hispalensis. cordubensis. italiensis. neque enim in illis dictionibus timus & ensis aliud sunt: quam productiones nominum derivatorum a fine lege aede hispani corduba italica. Sed homines

græcarum litterarum ignari occasionem errandi habuerunt: ex eo quod inueniebant pro grammatica interpretatum in latinum sermonem: scientia uel ars litteraria. pro dialectica scientia uel ars disputatiua. pro rhetorica scientia uel ars oratoria. Nam scientiarum nomina quae sunt graeca plerumque a latinis in hunc modum uerti consueuerunt. ut politice. resp. oeconomicè res familiaris. georgice res rustica: & eodem modo grammaticè res litteraria.

Quotuplex est grammatica? quasi uelit dicere: grammatica in genere accepta in quot partes siue species diuiditur? Huius quaestioni respondet ex Quintilianii auctoritate: qui oratoriarum institutionum libro primo his uerbis inquit. Et finitae quidem sunt partes duae: quas haec professio pollicetur. idest ratio loquendi: & enarratio auctorum: quarum illam methodicè: hanc historicè uocant. Idem quoque Diomedes grammaticus sentit aliis tamen uerbis dicens. Grammaticae partes sunt duae: altera quae uocatur exegetice: altera horistica. nam tota grammatica consistit praecipue intellectu poetarum scriptorum & historiarum prompta expositione: & recte loquendi scientia. Quam ergo grammaticè partem Quintilianus uocat historicè idest narratiuam: quoniam historico graece interpretatur narro: hanc eandem Diomedes exegeticè nominat: quae aequè narratiua interpretat. Quam rursus Quintilianus methodicè appellat idest doctrinalem: quoniam methodus doctrina interpretatur: eam ipsam Diomedes uocat horisticè. idest diffinitiuam: quia horizo graece est latine diffinitio: siue determino. Ergo recte dixit historicè siue exegeticè uersari in enarrandis exponendis auctoribus: ad quorum imitationem post artis praecepta se debet pueri componere. Methodicè uero siue horisticè uersari circa eadem ipsa artis praecepta: quae ut diximus ex optimo auctorum usu collecta sunt. Quot sunt partes praeceptiuae grammaticae? Ommissa altera grammaticè parte: quam diximus historicè siue exegeticè: quae non est huius considerationis: rursus interrogat quot sunt partes Methodicè siue ho-

risticæ: hoc est præceptiæ grammaticæ. Et respōdet esse quattuor illius partes. Quæ
 uero illæ sint: & quæ cuiq; subiecta materies enumerat. Nam orthographia dispu-
 tat de littera. Profodia de syllaba. Etymologia de dictione. Syntaxis de partium siue
 dictionum inter se constructione. Ex quo Ioannis pastranæ conuincitur erratum:
 atq; artis dialecticæ ignorantia: qui in principio illius operis: quod in perniciem ser-
 monis latini casto labore composuit: scripsit partes orationis esse quattuor: quas nos
 partes grammaticas esse diximus. litteram. syllabam. dictionem. orationem. Aliud est
 enim grammatica: aliud oratio. illius partes sunt considerare de litteris: quod est mi-
 nimum in oratione. aut de syllabis quæ litteris constant: aut de dictionibus quæ sylla-
 bis conficiuntur: aut de oratione quæ ex dictionibus construitur. huius uero partes
 sunt partes: in quas oratio ipsa diuiditur. Quemadmodum aliud est rhetorica: aliud
 oratio quod est opus rhetorices. Nam partes rhetoricæ sunt inuentio. dispositio. elo-
 cutio. memoria. pronuntiatio. Orationis uero. exordium. narratio. partitio. confir-
matio: confutatio. cōclusio. Quemadmodum enim nulla est pars orationis rhetoricæ
 in qua non sit inuentio. dispositio. elocutio. memoria. pronuntiatio: eadem quoq; ra-
 tione nulla est pars orationis grammaticæ: in qua non consideremus: quibus litteris
 scribenda sit. quo accentu quæq; syllaba enuncianda: quid dictio significet: & quæ ha-
 beat accidentia: & qua ratione in constructionem orationis ueniat. Non recte igitur
 pastrana: confudit partes orationis cum partibus grāmaticas. Quemadmodū dialecti-
 ci diffiniunt: & usurpatur a Cicerone in secundo libro de finibus bonorum & malo-
 rum: uitiosum est in diuidendo partem in genere numerare: quod hic noster facit: qui
 litteram quæ pars syllabæ est: & syllabam quæ pars dictionis: & dictionem quæ pars
 orationis sub uno genere hoc est oratione ex æquo diuidit: quod est ut Ciceronis uer-
 bis utar: non partiri sed frangere: non aliter quam si quis animalis corpus diuidat in
 caput. oculum. & pupulam: cū pupula pars oculi sit. oculus capitis. caput uero totius
 corporis. De erotymatis orthographiæ. Totum artis grāmaticæ negotiū Quin-
 tiliano auctore in duobus maxime consistit: in recte loquendi recteq; scribendi ratio-
 ne. Recte loquendi regulas continet profodia. etymologia. syntaxis. Recte scribēdi
 uero ea quam græci orthographiam uocant: & a qua potissimū tota grammaticæ no-
 men assumpsit. Quærit igitur in primis. Quid est orthographia. Cui respon-
 det. Scientia docens quibus litteris quæq; dictio scribenda sit. Breuius & fortasse me-
 lius dixisset scientia recte scribendi. Cuius ratio ut inquit fabius nō in hoc posita est
 ut nouerimus: quibus quæq; syl-
 laba litteris cōstet: sed tota eius
 artis subtilitas uersatur circa re-
 ctam scriptionem dictionū græ-
 carum: atq; etiam latinarū: quæ
 non sunt in usu frequenti. & q̄
 diphthōgo: quæ uocalibus aspi-
 ratis aut cōsonantibus: quæ per
 y. psilon scribantur. Nam si Ari-
 stotele auctore uirtus & ars cir-
 ca difficile uersantur: hic labor
 hic tota difficultas orthogra-
 phiæ uersatur. Quæ etsi consue-
 tudini seruit: ideoq; sæpe muta-
 ta est: quemadmodum ait Quin-
 tilianus: illam tamen scribendi
 rationem sequemur: in quam doctissimus quisq; consentit. Atq; ubi illi inter se uarij
 sunt: in quod plures illorum conueniunt. Rursus quærit unde dicitur ortho-
 graphia: & quia græca dictio atq; composita est: Respondet: quod ab orthos quod in-
 terpretatur rectum: & grapho quod est scribo componitur: ut sit quod ipsa orthogrā-
 phiæ diffinitio explicat scientia recte scribendi. Quid est littera? Quia ut
 diximus Orthographia circa litteras quasi circa subiectam materiā uersat: iterū quærit:
 quid ē littera? Memineris aut litteras ab elemētis auctore Prisciano distare: quod līæ

Hæc pars rhetorice
 in pte orationis

Hæc sunt desideranda ut
 in quibus ptes orationis.

De erotymatis orthographiæ. Cap. ii.

Quid est orthographia? Scientia docēs
 quibus litteris quæq; dictio scribenda sit.
 Vnde dicitur orthographia? Ab orthos quod
 est rectum. & grapho scribo: quasi scientia
 recte scribendi.
 Quid est littera? Vox quæ scribi potest indi-
 uida.

sunt ductus siue characteres qui scribuntur. Elementa uero sunt pronuntiationes ipsae *n dray mē hāz & demōtu.*
 quae scribuntur. confundunt tamē auctores hanc differentiā alterū pro altero accipiētes. Respondet uero ex diffinitione Prisciani dicens. Littera est uox indiuidua
 quae scribi potest. hic litteram pro elemento accipit. sed quia ut inquit Fabius sic quid
 q̄ scribendum est: quemadmodum sonat: quia hic est usus litterarum ut custodiāt uo-
 ces: & uelut depositum legentibus reddāt. quod de littera prolata dicimus: de scripta
 quoq̄ est intelligendum. Recte igitur Priscianus diffiniuit: Littera est uox quae scri-
bi potest indiuidua. Si enim scribi non potest: quales sunt uolucrum uoces: & mugia
 gitus boum: & gemitus hominū: quas Priscianus illitteratas uocat: illa non recte ap-
 pellabitur littera. Indiuidua autem subiecit: quia ut alia diffinitione Priscianus ostē-
 dit: Littera est minima pars uocis compositae: minimū autē est quod amplius diuidi nō
 potest: cuiusmodi est littera. Ex quo infertur psi litterā apud graecos: & .x. apud grae-
cos & latinos non esse litteras: quandoquidem altera in. ps. altera in. cs. uel. gs. diuidi
 tur: sed potius dicendum est utramq̄ figuram binarum litterarum esse compendium.

Vnde dicitur littera? Respondet ex Prisciani uerbis: litterā dici alituris. Verba
 Prisciani sunt. dicitur autem littera: quasi legitera: eo quod legendi iter praebet
 uel alituris ut quibusdam placet: quod plerumq̄ antiqui in
 ceratis tabulis scribere solebāt:
 & postea delere. Ideo autem ex
 hac ratione. t. geminavit: quia
 litura primam syllabam breui-
 at: quae in littera longa est. ergo
 hic de littera scriptili respōdet

Vnde dicitur littera? Alituris: quod antiqui
 tabulis ceratis scribere solebant & postea de-
 lere

Quot sunt litterae in usu apud latinos? Duae
 & uiginti: & .h. quae non est littera sed aspi-
 rationis nota.

Quot sunt genera litterarū? Duo. quaedam enī
 sunt uocales: quaedam uero consonantes.

Quid est uocalis? Littera quae per se & pura
 pronuciari potest: unde & uocalis dicitur
 quod per se ipsam uocem habeat.

de sermonis hispani grammatica fecimus: quibus in locis deductum est octo esse uo-
 cales apud latinos & duo de uiginti consonantes. Ergo figurae litterarum quae scri-
 buntur duae sunt & uiginti: & .h. quae & si quantum ad figuram littera sit: atq̄ in ordi-
 ne litterarum ponatur: non est elementum: quia non sonum sed tātum spiritum siue
 flatum habet: unde & illam flatilem plures dixerunt. quae cum additur his litteris. c.
 p. t. quodammodo sonum illarū alterare uidetur: et aliud genus litterae efficere: quod
 quia in uocalibus & .r. littera non apparet: graeci. c. p. t. aspiratis diuersos characteres
 dederunt. r. uero non dederunt: quia aspiratio illi nō coharet: sed potius uocali quae
 sequitur: uocalibus uero quia in illis non eminet: atq̄ ideo graeci uocalibus aspiratis
 apices aspirationem designātes imponunt.

Quot sunt genera litte-
 rarum. ac si dicat litterae in quot partes siue species diuiduntur: ut littera sit genus. &
 quærat de eius partibus siue speciebus ut dicunt dialectici: quod tamē Cicero dicere
 reformidat. Respondetq̄ duo esse genera alterum uocalium: alterum cōsonantium.
 Quærit deinde. Quid est uocalis? Respondet uero & quid sit: & unde dicatur. Est enī
 uocalis littera quae per se & pura: idest nulli alteri litterae admixta pronuciari po-
 test. ut cum dico. a. sic sonat pura & impermixta: ut a nulla undiq̄ alia littera feria-
 tur. Ex qua diffinitione originem uocalis ostendit dicens: Quod uocalis ex eo di-
 citur quod per se ipsam uocem habeat. Postea de numero uocalium inquirīt di-
 cens.

Quot sunt uocales. Respondet autem esse sex. A. E. I. O. V. Y. psi-
 lon. Ex quo facile apparet quæstionem hanc de uocalibus esse quae scribuntur.

scribuntur. nam quæ a tempestatibus nostræ hominibus enunciantur: quinque sunt tantum: quæ uero ab antiquioribus: octo. a. e. i. o. u. y. p. filon. & duæ alie uocales: altera quæ sonat iter. e. i. altera iter. i. u. quæ admodum in repetitione superioris memorata satis copiose deduximus. Illud tamen interim non est dissimulandum: uocales illas omnes in eadem gutturis parte formari: sed oris labiorumque distorsionem facere illarum diuersitatem: ut ex eo uel facile intelligi possit: cum innumeræ sint oris labiorumque figuræ: infinitas quoque esse posse uocales: ne dum octo illas quas supra memorauimus: differentias tamen

illarum non sentiri. Nam quemadmodum in arcu cælesti: qui ut Vergilius ait. Mille trahit uarios aduerso sole colores: oculi non percipiunt nisi tres tantum: & in quo ut Ouidius ait: niteant cum mille colores: Transitus ipse tamen spectantia lumina fallit: Vsq; adeo quod tangit idem est: tamen ultima distant: eodem modo cum aures nostræ tantum uocales quinque sentiant: ratio tamen intelligit tot esse: quot possunt esse oris diuersitates. Nam & mathematici dicunt quantitatem continuam non habere finem in diuidendo.

Quid est consonans? & respondet esse litteram: quæ per se non potest enunciarī: nisi uocalem feriat: ut si uelis pronunciare. b. non possis efficere nisi uocalem sequentem aut præcedentem feriat: potest tamen & sequentem media altera consonante ferire. Ex hac consonantis definitione infertur originem unde dicitur: quia ab eo quod cum uocalibus sonet. Quot sunt consonantes? quia de numero quæsiuit: respondet esse sedecim reliquas a sex uocalibus: cum tamen sint alie quanto plures: quemadmodum est uestigio deducemus.

Quot sunt species consonantium? Quærit adhuc an consonas quæ erant litterarum species: possit in partes diuidi? Et dicit esse duas adhuc consonantium species: alteram mutarum: alteram semiuocalium. Sed cum dixit nouem esse mutas: & septem semiuocales: manifestum est de simplicibus litterarum figuris respondisse. nam pronuntiationes ut diximus duodecim sunt: duodecim mutarum & sex semiuocalium: quod sic probari potest. Ait Plinius libro naturalis historię septimo: Latinos habere uim omnium litterarum: quas Græci habent: nam dictiones Græcæ cum litteratura in latinum sermonem transferre placuit. Illi namque nouem habent mutas in triplici differentia positas. p. c. t. subtiles. ph. ch. th. crassas. b. g. d. medias. quarum subtiles & medias habent Latini: habent quoque & spissas sed tantum in dictionibus Græcis. ut philosophia. chorus. thalamus. quas quia figuras non habemus: per subtiles aspirationem addita representamus: cum tamen diuersæ omnino sint ab illis: multoque magis in pronuntiatione distent: quam ab illis quas diximus esse medias. Cum ergo diuersitas litterarum non in figuris: sed in pronuntiatione sit: manifestum est ph. ch. th. alterius esse generis: quam p. c. t. cum non aspirantur. Habent præterea Latini tres mutas quas ignorant Græci. f. i. u. consonantes. ut enim alio in loco probauimus: inter. f. & ph. tanta est differentia: ut inter duas litteras eiusdem generis nulla maior esse possit. f. uero mutam esse omnes Grammatici testantur. a qua non multum in pronuntiatione differt. u. consonans: quod antiquiores digama æolicum appellabant. i. consonans quem habet sonum fateor me ignorare. nam quemadmodum compertum habeo non eum esse: quem Hispani proferunt: quem ego contenderim non aliunde quam a Pœnis Hispaniam accepisse: ita suspicor proxime accedere ad sonum. i. uocalis: nisi quod. i. sibi ipsi insidet: reliquasque uocales frangit. Sed interim reiciamus illam in numerum mutarum. Colligamusque duodecim esse mutas. tres Græcorum proprias. ch. ph. th. tres Latinorum. f. i. & u. consonantes. sex communes Græcis & Latinis. b. c. d. g. p. t. Nam. k. q. ociosæ sunt: cum eundem sonum

Quot sunt uocales? Sex. a. e. i. o. u. y. p. filon.

Quid est consonans? Littera quæ nisi feriat uocalem pronunciari non potest: unde & consonans dicitur: quod cum uocalibus sonet.

Quot sunt consonantes? Sedecim reliquæ a uocalibus.

Quot sunt species consonantium? Duæ. nouem mutæ. b. c. d. f. g. k. p. q. t. Et septem semiuocales. l. m. n. r. s. x. z.

habeat: quem habet. c. neq̄ figurarū diuersitas debeat numerum augere litterarum. Sed tamen esse semiuocales diximus: cum reliqui omnes grammatici græci & latini dixerunt esse septem: & quem fecimus respondentem discipulum septem quoq̄ esse dixit. Sed hi omnes de figuris loquantur litterarum. nos uero de illarum ui potestate q̄ differimus. cuius ratio conuincit. x. non esse litteram: sed ut supra memorauimus duarum litterarum compendium: quarum altera hoc est. c. uel. g. ad mutas: altera hoc est. s. ad semiuocales referenda est.

Quare dicuntur mutæ: Cui quæstioni respōdet mutas ideo dici nō quia illæ partes uocis nō sint: sed quia cōparatione uocalium & semiuocalium nihil prope sonent. Quod exemplo Priscianus ostendit sic: quemad-

modum informis dicitur mulier: nō quæ caret forma: sed quia ē male formata: sic etiā muta dicitur: nō quia omnino caret uoce: sed quod exiguam partē uocis habeat. Immo uero possem ego dicere mutas idcirco appellatas: quod per se nulla ratione possint enunciari: cum in ea oris parte formentur: quā nullo modo possit uocis esse iter. Nā p. b. ph. ore clauso labrisq̄ pressis effingitur. t. d. th. lingua inter dentes compressa priori parte. c. g. ch. ipsius arteriæ faucibus clausis. f. uero & u. cōsonās priusmodis detibus inferiori labro impressis: nisi quod. f. ut Quintilianus ait per dentium discrimina extrorsum efflat. v. uero spiritu quoddammodo attracto. i. uero consonans quam

Quare dicuntur mutæ? Quia cōparatione uocalium & semiuocalium nihil prope sonent.

Quare dicuntur semiuocales? Quia in sonoritate proxime ad uocales accedant.

Quot accidunt litteræ? Quinq̄. Nomen. Figura. Potestas. Cognatio. Ordo.

Quid est nomen in littera? Vocabulum quo unaquæq̄ appellatur ad aliarum litterarum discretionem.

Quid est figura in littera? Eius descriptio certis lineamentis terminata, puta longa, breuis, rotunda.

habeat uocem iam confessi sumus nos ignorare. Cum igitur omnibus in his locis ea sit oris figura: ut nulla ratione uox exire possit: quia per se non possunt enunciari nisi uigore dum taxat uocalium: merito dicuntur mutæ: quippe quæ nullam per se uocem habeant.

Quare dicuntur semiuocales? Respondet ideo sic appellatas: quod in sonoritate proxime ad uocales accedat. Nam ut ait Priscianus sic appellatæ sunt: quia plenam uocem non habeant: ut semiuiros appellamus: non quod dimidiatam partem habent uirorum: sed quia pleni uiri non sunt. Cur autem magis quam mutæ: minus autem quam uocales sonent: Ratio est: quia in ea oris parte figuræ formantur: in qua hoc effici possit. Nam ore faucibusq̄ semī adaperitis lingua ad palatum cæsumq̄ ipsum illis semiuocales enunciantur. præterquam. m. quæ & ipsa potius inter mutas enumerari deberet: propterea quod in pronuntiatione ad. b. proxime accedat: nisi quod labiis clausis. m. quoddammodo per nares efflatur.

Quod accidunt litteræ? Postea quam dixit: quid est littera: atq̄ illam in partes diuisit: quærit: quot sūt illius accidentiæ. Respondetq̄ esse quinq̄. Nomen est quo unaquæq̄ appellatur. Figura qua describitur. Potestas. qua pronuntiat. Cognatio: quam cum alia habet littera. Ordo: quo cum alia littera syllabatur.

Quid est nomen in littera? Vocabulum inquit quo unaquæq̄ appellatur: ut quam græci uocant alpha hebrei aleph. pœni alipha: nos ipsius uocis nomine appellamus. a magna profecto utilitate illorum qui ex litteris incipiunt syllabas coniungere. Nam græcis hebreis & pœnis euanescent potestates litterarum: cum in syllabando illas longo circuitu nominum suorum appellant: ex quo fit ut hac una in re multo plus latini triduo proficiant: q̄ illi mense.

Quid est figura in littera? Descriptio inquit siue linearum ductus certis lineamentis & caracteribus terminata: quod exemplo declarat: ut. l. longa. i. breuis. o. rotunda & cōposita ex longa & rotunda. b. d. p. ex breuibus. m. n. & eodē modo de reliquis. Illud modo memineris lineamentorū uarietate nō facere diuersitate litterarū.

Quid est potestas in littera? Ipsa respondet litteræ pronuntiatio. Nam quemadmodum litterarum diuersi ductus atque tractus non diuersificant litteram: ita e diuerso si una litteræ figura plures soni represententur. plures quoque litteras illam unam esse intelligemus.

Quid est cognatio in littera. hanc litteræ accidentiâ Quintilianus præcepit ut pueri sciant. Scribit enim his uerbis. Quare discat puer quid in litteris proprium: quid commune: quæ

cum quibus cognatio: nec miretur cur ex scano fiat scabellum neque has modo nouerit mutationes: quas afferunt declinatio aut præpositio: sed & que rectis casibus ætate transierunt. Quibus in uerbis quattuor modos mutationis litterarum in alias litteras tangit. deriuationis cum dicit: cur ex scamno fiat scabellum. quia propter eam cognationem quæ est. m. cum. b. declinationis: ut cum subdit secat secuit. præpositionis: per quâ intelligimus compositionem: quia præpositiones plerumque ueniunt in compositionem: ut cum subdit cado excido De interpretatione siluit: tamē adiecit alium modum cognationis cum dicit: quæ rectis casibus: i. manente prima nominis positione. ætate. i. temporis uetustate transierunt. i. aliæ litteræ in alias mutatae sunt. ut Valesii & fufii: in ualerios & furios. s. mutata in. r. Ergo a lida leda. i. mutata est in. e. a tego toga. e. mutata

est in. o. ab amicus inimicus. a. mutata est in. i. a facio feci. a. mutata in. e. propter eam quâ diximus litterarum cognationem: cuius consideratio: quia latissime patet: satis erit in presentiarum pueros admonuisse cognationis litterarum: ne postea mirentur cur aliæ in alias transeant.

Quid est ordo in littera. Accidit præterea litteræ ordo. non quem admodum Isidorus ait: quod. a. ponitur ante. b. & b. ante. c. & c. ante. d. quoniam ille ordo litterarum est quæ scribuntur: nihilque ad grammatikum pertinet: sed quærit de ordine litterarum enunciarum cum in unâ syllabâ colligunt. Ideo respondet ordinem in littera esse rationem quæ demonstrat: quæ præponi: quæ subsequi debeat: non in scriptura: sed in pronuntiatione. Sed quia litteræ aut sunt uocales aut consonantes: quærit primo de ordine uocalium dicens.

Quis est ordo in uocalibus? Quia tamen uocales in syllabam coire non possunt nisi diphthongo. Respondet quod cum in diphthongon coeunt: quædam semper præponuntur: quædam semper postponuntur: quædam aliquando præponuntur aliquando postponuntur. Cum enim apud Latinos sex in usu diphthongi sint. ae. au. ei. eu. yi. oe. facile colligunt. a. o. i. præpositiuas esse. i. u. postpositiuas. e. uero communem. nam in. ei. præponitur. in. ae. postponitur.

Quid est diphthongus? Occasione habita ex eo quod diphthongi meminisset: querit rursus: quid est diphthongus? Cui respondet est conglutinatio. i. constricta quædam & ferruminata coniunctio duarum uocalium: nam tres Quintiliano auctore nunquam possunt coire in sermone graeco aut latino: cum tamen in hispano frequenter coeant: quemadmodum alio loco probauimus. Quod si quis obiecerit has particulas. quæ. quæro. uæ. uæcordia dicimus in prioribus illis. u. non esse uocalem: sed uocalem liquidam. in posterioribus uero: esse consonantem. quod enim Horatius in primo carminum dixit. Nunc mare nunc siluæ: ubi. u. ex ratione carminis uocalis est: dicimus factam esse illic solutionem: ut. u. iam non pertineat

Quid est potestas in littera? ipsa litteræ pronuntiatio propter quâ & figuræ & nomina sunt inuenta.

Quid est cognatio in littera? Quædam affinitas: qua alia in aliam commutatur. aut per interpretationem ut a lida leda. aut per deriuationem ut a tego toga. aut per compositionem: ut ab amicus inimicus. aut per declinationem ut a facio feci.

Quid est ordo in littera? Ratio demonstrans quæ præponi: quæ subsequi debeat in pronuntiatione.

Quid est ordo in uocalibus? Quod cum in diphthongon coeunt: quædam semper præponuntur. ut a. o. y. quædam semper postponuntur. ut i. u. quædam aliquando præponuntur: aliquando postponuntur. ut. e.

Quid est diphthongus? Conglutinatio duarum uocalium in eadem syllaba suam uim retinentium.

Vnde dicitur diphthongus? A dis quod est bis: & phthongus sonus: quasi duplex sonus.

ad diphthongon quæ sequitur: sed per se ipsam syllabam efficiat. Et subiungit de
inde in eadem syllaba suam uim retinētium. quod si uerum est idq̄ omnes grāmatici
antiqui & iuniores fatentur: ego nō uideo cur tāta iniuria debeat fieri uocalibus il
lis quæ exteruntur: ut omnino illas supprimamus. Quod si Quintilianus & cum illo
omnes qui de orthographia scripserunt: recte dixisse putantur: cum aiunt sic scriben
dum esse ut pronunciamus: atq̄ e diuerso sic pronūciandū ut scribimus: ego nō intel
ligo quid ad rem pertineat diphthongos scribere: si proferendæ nō sunt: aut si in ea
dem syllaba suam uim retinent: cur ambæ illæ uocales enunciari non debeant? Quod
uero quidam dicunt: illud suam uim retinētium debere intelligi quantum ad syllabæ
quantitatē: ridiculū est: cum uel ex ipsa diphthongi deriuatione facile appareat utrā
q̄ uocalem debere enunciari. Dicitur enī diphthongus ut statim subiungit: a dis græ
ce quod est bis latine & phthongus sonus: quasi duplex sonus. Sed quid ego hac de re
sentiam in sequēti erotymate declarabo.

Quot sunt diphthongi? Sex diphthō
gi sunt in usu apud latinos. ae. au. ei. eu. yi. oe. quorum tres ei. eu. yi. in dictionibus tā
tum græcis reperiuntur. Reliquæ tres. ae. au. oe. in græcis pariter & latinis. Sed quem

Quot sunt diphthōgi quibus utuntur latini?

Sex. ae. ubi supprimitur. a. & profertur. e. ut
musæ. au. ubi profertur. a. & rapitur. u. ut
audio. ei. ubi supprimitur. e. & profertur. i.
ut penthei. eu ubi profertur. e. & rapitur. u.
ut pentheus. yi. ubi utraq̄ uocalis in. i. lon
gum profertur. ut harpyia. oe. ubi supprimi
tur. o. & profertur. e. ut poema.

Quis est ordo in consonantibus? Quod plu
res quā tres nō possunt præcedere uocalem:
nec plures q̄ totidem succedere. ut scrobs.
stirps. Et quod si sequens syllaba incipiat a
uocali: necesse est præcedentē in uocalē desi
nere. Quodq̄ si præcedens syllaba in conso
nantem desinit: necesse est sequentē a conso
nante incipere. Quodq̄ non est necesse si se
quens sillaba a consonante inceperit: præce
dentē quoq̄ in cōsonantē desinere. Quæ re
gulæ sunt ueræ in dictionibus simplicibus
non tamen in compositis.

ordo in cōsonantibus? hæc quæstio per quam utilis est tum librariis: tum icipiētibus
primas litteras in syllabā cōiungere: tum deniq̄ ipsi pronunciationi cuius causa & li
bri scribuntur & litteras legimus. Librariis inquā & reliquis scriptoribus: quod cum
in fine linearū dictiones longuisculas diuidere necesse est: nesciunt quas cōsonantes
in sequentē lineam transferāt: quas relinquunt. in quē errorē ne augustus cæsar icur
reret: cōsueuit lineas cū dictionibus finire. Scribit enī Tranquillus in uita illius his
uerbis. Notauī & in chirographo eius illa præcipue nō diuidere uerba: nec ab extre
ma parte uersuum abundātes litteras in alterū trassert: sed ibidem statim subiicit cir
cumducitq̄. Hoc quoq̄ obseruamus hodie fieri ab hebræis & pœnis: quod Suetonius
dicit Augustū obseruasse. Prodest etiā pueris illorumq̄ pædagogis: ut in syllabicando
sciant: quas cōsonātes præcedēti uocali. quas in sequenti cōiungere debeant. Cōfert

admodum uocales in diphthon
gis pronuciari debeant: signi
ficauimus in hūc modum: ut in
ae. ei. oe. priores uocales suppri
mantur: idest paululū quiddā at
q̄ obscurum sonent: quomodo
Ouidius primo meta. dixit. sup
primit ex tēplo uocē: sequentes
uero uocales plene enuncietur.
In reliquis uero tribus. au. eu.
yi. priores uocales enuncientur
integræ. sequentes uero rapiā
tur. i. raptim proferant. ut iter
supprimere & rapere faciamus
differentiā quantū ad hunc per
tinet locū: quod suppressere sit
minus q̄ rapere: quēadmodū &
rapere minus est quā pronuci
are: siue enunciare: siue profer
re. Quod uero in. yi. diphthon
go diximus utrāq̄ uocalē in. i.
longum proferri: uolebamus si
gnificare: quod cum. y. subtilis
sonus sit nobis incognitus: i. ue
ro latini oibus notus: utraq̄ uo
calis in sonum nobis cognitum
cōfundebatur: quēadmodum ut
diximus. y. græci expressa pro
nunciatio ab hominibus nostri
sæculi nō percipiat. Quis est

quoque ad pronuntiationem: ut in proferendo sciamus quæ consonas cui uocali adhaereat.

Quod plures quã tres. Ponit primo huius negotii regulas quasdam generales, deinde subiungit particulares. Prima igitur regula est: quod in eadem syllaba nãquã possunt præcedere uocalem plus quã tres consonantes, ut scribo, stratum, scrobs: nec rursus possunt subsequi uocalem plus quã totidẽ ut stirps.

Et quod si sequens syllaba. Secunda regula est: quod si in dictione plurium syllabarum sequens syllaba incipit a uocali: necesse est præcedentem in uocalem desinere, ut deus, tuus. Ratio aut huius est: quia aut inter duas uocales nihil est medium, aut est una consonans, aut duæ, aut plures, si nihil est medium: habet locum secunda regula. Si fuerit media una tantum consonans: habet locum quarta regula: quoniam illa semper pertinet ad uocalem sequentem præterquã in dictionibus compositis: ut statim differemus. Si uero plures fuerint consonantes: aut pertinent ad sequentem syllabam omnes ut scriptus, rescribo, aut quædam etiam pertinent ad præcedentem, ut forte, perscribo, quo in casu habet locum tertia regula. Sed quando consonantes pertinent ad uocalem præcedentem quando ad sequentem statim explicabimus. Dicit tamen regulas superiores esse ueras in dictionibus simplicibus:

quoniam in compositis consonantes erunt illius uocalis: cuius fuerant ante compositionem, ut inimicus componitur ex in & amicus, quamuis enim consonans sit in medio duarum uocalium: deberetque ex ratione regulæ superioris ad uocalem sequentem pertinere: ex hac limitatione nõ pertinet nisi ad præcedentem, eodem modo si fuerint plures consonantes ut resto, rescribo: quæ cõponuntur ex isto & scribo cum hac præpositione re: manifestum est omnes illas consonantes medias pertinere ad sequentes uocales.

Quintilianus libro primo. Est etiam in diuidendis uerbis obseruatio mediam litteram consonantem priori an sequenti adiungas syllabæ. Aruspex enim quia aspectando pars eius posterior est, s. litteram tertiam dabitur, abstemius quia ex abstinentia temeti cõposita uox est primæ relinquetur. Sed uideamus quando in dictionibus simplicibus consonantes mediæ pertinent ad uocalem sequentem: quando ad præcedentem: qua de re huiusmodi regulas dabimus: in quibus etiam ostendemus quæ cõsonantes ante quas esse possunt in principio & in fine dictionum. B. potest ante d. poni, ut bdelium, abdera, ante l. ut bladus, hybla, ante r. ut breuis, fabrica, ante s. ut absyrtus. C. potest poni ante l. ut clarus, amyclas, ante m. ut pyracmon, ate, n. ut cnidos, aracne, ante t. ut ctesiphon, doctus, ante s. habet sonum qui nunc per x. representatur. D. potest poni ante l. ut abodlas, ante m. ut admetus, ante n. ut cidnus, ante r. ut draco, cedrus. F. potest poni ante l. ut flagellum, perflo, ante r. ut frango, refringo. G. potest poni ante l. ut gladius ægle, ante m. ut agmen, ante n. gnauus, ignis, ante r. ut gratus, pigricia. L. ante nullam consonantem poni potest: sed ipsa postponitur. b. c. d. f. g. p. t. M. ante nullam consonantem poni potest præterquã n. ut mnemosyne, amnis, somnus, solemnus, contemno: pro quo imperiti huius rationis. p. interiecta scribebant sompnus, solempnis, contempno. N. ante nullam consonantem ponitur: sed ipsa postponi potest aliis. P. potest poni, ante l. ut placeo, duplico, ante n. ut pneuma, spiritus, ante r. ut pratũ, capra, ante s. ut psalmus, scripsi, ante t. ptolemæus, scriptus. Q. ante nullam consonantem poni potest: quia ipsa semper ponitur ante u. liquidadam. R. ante nullam consonantem ponitur: sed ipsam reliquæ præcedunt. S. potest poni ante b. ut asbestos, ante c. ut scribo, ascra, ante l. ut slatarius, ante m. ut smaragdus, ante p. ut spacium, aspis, ante q. ut squalor, ante t. ut status, iste. T. poni potest ante l. ut tlepolemus, atlas, ante n. ut tmolus, ante n. ut ætna. X. ante nullam consonantem poni potest.

De prosodia crotymatis. Secundum partitionem grammatices qua superius usi sumus: hæc est secunda pars in qua querit de prosodia & de syllaba: hoc est materia circa quam prosodia uersatur. Et principio querit: quid est prosodia?

De crotymatis prosodia. Cap. iii.

Quid est prosodia? Sciencia demonstrans quo accentu quæque dictionis syllaba proferatur.

Vnde dicitur prosodia? A pros quod est ad & ode cantus quasi accentus, hunc latini tum uoculationem, tum tenorem, tum tonum, interpretati sunt.

Scientia inquit demonstrans quo accentu quæque dictionis syllaba proferatur. Nam in unaquaque dictione ut paulo post dicemus: est una syllaba in qua est accentus prædominans acutus uel circumflexus: reliquæ omnes proferuntur accentu graui. Vnde dicitur profodia: Respondet a pros præpositione græca quod est ad. & ode odes. quod interpretatur cantus: ut sit uerbum ex uerbo accentus: quæ latini ut auctor est Gellius tum uocatione. tum tenorem. tum tonum interpretati sunt. Nam quemadmodum ait Boetius in arte musica: poetarum carmen inter sermonem & cantilenam est: ac si uelit dicere. quod homo cum loquitur: & poeta cum in carmine quosdam flexus facit: & musicus cum cantus modulatur: omnes suo modo canunt. Igitur quia qui loquitur quædam in dictionibus attolit uoces: quædam deprimit: quædam circumflectit: quodammodo uidetur canere: & huiusmodi modulatio est accentus hoc est quasi cantus.

Quid est syllaba? Ad diffinitionem Prisciani addit enunciata & indistanter: & tollit quod ille dixit consequens. Ait enim Syllaba est comprehensio litterarum consequens sub uno accentu & uno spiritu prolata. Comprehensio inquit litterarum: nam si una

Quid est syllaba? Comprehensio litterarum enunciata: quæ uno accentu & uno spiritu indistanter profertur.

Vnde dicitur syllaba? A syllabin quod est comprehendere.

Quot accidunt syllabæ? quattuor. tenor. spiritus. tempus. & litterarum numerus.

Quid est tenor in syllaba? modus quo aut eleuatur. aut deprimitur. aut eleuatur simul & deprimitur.

Quot sunt tenores? Tres. Acutus. grauis & circumflexus. Acutus enim est quo syllaba eleuatur. Grauis: quo syllaba deprimitur. Circumflexus: quo syllaba partim eleuatur. partim deprimitur.

Quid est spiritus in syllaba? qualitas quædam qua aspere uel leniter syllaba profertur.

Quid est tempus in syllaba? Duratio uel tractus in quo syllaba pronunciat.

Et primo. Quid est tenor in syllaba? Diximus supra quæ accentum grammaticorum uulgius appellat: tum uocationem. tum tenorem tum tenor a uiris dictis fuisse uocatum. & respondet esse modum siue modulationem: quo syllaba eleuatur: cum proferatur accentu acuto. aut deprimitur: cum proferatur accentu graui. aut eleuatur & deprimitur cum proferatur accentu circumflexo. simul autem dixit: non quod eodem tempore eleuatur & deprimitur: sed quod prior pars durationis in syllaba eleuatur: posterior uero deprimitur: & ita fit quasi quidam flexus a sursum deorsum.

Quot sunt tenores? Quia dixit quid tonus esset: querit rursus de numero partium illius. Respondetque esse tres: & notatim exprimit. quid unoquoque illorum efficiatur. Sed quia hoc negocium ad quinti libri dispositionem pertinet: quod hoc loco cursim tetigimus: in illum reuertienda sunt: ubi copiosius disputabuntur.

Quid est spiritus in syllaba? Ex quattuor syllabæ accidentibus: spiritus pertinet ad qualitatem. tenor & duratio ad quantitatem continuam. numerus litterarum ad quantitatem discretam. Itaque respondet spiritum esse qualitatem qua syllaba aspere uel leniter profertur. Asperum enim & lenem: quamquam sunt differentie tangibilem: transferuntur tamen ad

Handwritten signature or scribble at the bottom of the page.

sonos qui perueniunt ad aures demulcendo aut exasperando sensum auditus.

Quid est tempus in syllaba? hic de longitudine durationis in syllaba quaerit: quem admodum de tenore interrogans de syllabae profunditate quaerebat. & quia pars maior quinti libri est de hac re: hic tantum dicit esse durationem siue tractum siue extensionem siue porrectionem in qua syllaba pronunciatur. Quotuplex est tempus in syllaba? Quod est satis puero nondum in re scrupulosa erudito: respondet esse duo tempora breue & longum. libro tamen quinto dicturi sumus alios ista exquisitius distinxisse in quinque temporum diuersitates. hoc est unum. unum & semis. duo. duo & semis. tria.

Quid est numerus in syllaba? hic de quantitate syllabae discreta quaerit. hoc est quot litteris constat. Nam quemadmodum littera indiuidua est: ita syllaba in litteras diuiditur. Itaque respondet ex syllabae diffinitione esse comprehensionem certi numeri litterarum ex quibus syllaba constituitur. & rursus quaerit de numero. Respondetque esse posse sex cum plurimae sunt: ut scrobs. stirps. possunt esse una minus. ut trans. possunt esse quattuor. ut tran. possunt esse tres. ut tra. possunt esse duae: ut ra: ut minimum potest esse una. ut. a. sed ut supra memorauimus tunc proprie non dicitur syllaba: cum neque diffinitio neque etymologia syllabae illi conueniat.

Cap. iiii. Quid est etymologia? Incipit inquirere de terminis grammaticis parte: hoc est de etymologia quae circa dictiones singulas uersat. Etymologia praecipue quaerit de origine dictionum unde sunt deductae. ut an caelebs dicatur: quia caelestis: eo quod onere grauissimo uacet: ut

uult Gabinius: an ab eo ut putauit modestus: quia caelo saturnus genitalia abstulerit hoc nomine appellatum qui uxore careat: sed considerat etiam de reliquis accidentibus singularum partium orationis: ut ad dictionum substantiam pertineat: quid significant & unde dicantur: reliqua uero sint illarum accidentia. Quomodo autem etymologia quae est accidens dictionis: demonstrat substantiam ipsam & accidentia illius: nihil ad grammaticum pertinet: qui pinguiori minerua res huiusmodi considerare debet. Unde dicitur

etymologia? Ab etymon quod ex graeco interpretatur uerum & logos sermo: quasi sit latine ueriloquium. hic locus ex Quintiliano sumptus est: qui libro primo institutionum oratoriarum ait his uerbis. Etymologia quae uerborum originem inquirat a Cicerone dicta est notatio: quia nomen eius apud Aristotelem inuenitur symbolum quod est nota. Nam uerbum ex uerbo ductum idest ueriloquium ipse Cicero qui finxit reformidat. sunt qui uim potius intuiti originationem uocent. haec Quintilianus. Quid est dictionis?

Quia etymologia circa dictiones uersatur: quaerit quid est dictionis? Respondetque ex Priscianis uerbis in hunc modum diffinientis. Dictionis est pars minima orationis constructae. id est in ordine compositae. Pars inquit Priscianus quantum ad totum intelligendum idest totius sensus intellectum: quia si dictionis diuidatur: non ad totum intelligendum haec fit diuisio: ut si diuidas uires in. ui. & res. nihil partes ille significat: quantum ad totius rationem pertinet. & quemadmodum una littera proprie non facit syllabam: cum syllaba proprie sit comprehensio litterarum: sic nec syllaba dictionem cum debeat dictionis consistere syllabis: nec dictionis orationem

Quotuplex est tempus in syllaba? duplex. quia aut habet unum tempus in quo profertur: & dicitur breuis. aut habet duo tempora: & dicitur longa.

Quid est numerus in syllaba? Comprehensio litterarum syllabam constituentium.

Quot possunt esse litterae in syllaba? ut multum sex. ut minimum una. sed tunc proprie non dicitur syllaba. cum plures litteras non comprehendat.

De erotymatis etymologiae. Cap. iiii.

Quid est etymologia? Scientia ostendens ueram dictionum originem: cum reliquis accidentibus.

Unde dicitur etymologia? Ab etymon quod est uerum & logos sermo: quasi ueriloquium: quod Cicero reformidans notationem appellat. Haec ab Aristotele symbolum: a quibusdam originatio dicitur.

Quid est dictionis? Minima pars orationis constructae id est in ordine compositae.

que debet constare dictionibus: quæ sunt partes orationis. potest tamen una littera facere non modo syllabam: sed dictionem & orationem. ut si dixeris. i. in secunda imperatiui persona ab hoc uerbo eo. is. iui. sed non in quantum est littera. aut syllaba. aut dictio: sed quatenus orationis habet uim.

Dictioni quot accidunt: ac si dicat dictionis sic in genere acceptæ quot sunt accidentiæ: Respondetque esse quattuor. quas enumerat: & rursus de singulis quærit: & primo de significatione: quæ dicit esse illud quo

Dictioni quot accidunt: quattuor. Significatio. Etymologia. Figura. Ordo.

Quid est significatio in dictione: Illud quo breuiter ostenditur: quid dictio significet.

Quid est etymologia: Dixi esse scientiam qua ostenditur uera dictionum origo.

Quid est figura in dictione: forma qua dictio simplex a composita distinguitur.

Quid est ordo in dictione: qualitas: qua in oratione alia semper præponitur. alia semper postponitur. alia modo præponitur. modo postponitur.

Partes orationis quot sunt: Octo. Nomen. Pronomen. Verbum. Participium. Præpositio. Aduerbium. Interiectio. Coniunctio.

Quot sunt partes orationis declinabiles: quattuor. Nomen. Pronomen. Verbum. Participium.

Quot sunt partes orationis indeclinabiles: quattuor. Præpositio. aduerbium. interiectio. coniunctio

mo: non nihil etiam dicendum est in fine huius tertii cum de syntaxi agemus. Nam totus liber quartus hac de re est. Dicit igitur quasdam dictiones semper præponi. ut nomen uerbo. adiectiuo substantiuo. relatiuo antecedens. præpositio dictioni quæ per casus declinatur. uerbum aduerbio. Sed hic ordo non pro serie partium orationis accipitur: sed pro ordine quo in disponendis clausulæ cuiusque dictionibus utimur. Nam in serie orationis sola præpositio & coniunctio aliquando præponitur. ut ad apud. et. at. aliquando postponitur. ut tenus uersus. que. quoque. aliquando præponitur & postponitur ut contra. cum. ergo. itaque. Interiectio & præponi & postponi potest: quia idcirco dicta est interiectio quia interponitur reliquis partibus orationis: quarum seriem potest abrumpere.

Quot sunt partes orationis. Quia dictio nihil aliud est quam pars orationis: quærit de numero partium orationis: ac si uelit dicere: quot sunt genera dictionum ex quibus ueluti ex quibusdam partibus integralibus oratio constructur: Respondet autem esse octo: qui numerus Aristarcho primum placuit: quem deinde secuti sunt greci & latini artis grammaticæ scriptores. Sed quemadmodum libro primo diximus: greci interiectionem aduerbio annumerant: articulum uero a pronomine distinguunt: quæ latini quia non agnoscunt: in pronome reiecerunt. Fuerunt tamen qui pauciores orationis partes quam octo posuerunt: fuerunt etiam qui plures. Nam referente Quintiliano Aristoteles & theodectes uerba modo & nomina & coniunctiones tradiderunt: ut delictet quod in uerbis sermonis formam: in nominibus materiam: in coniunctionibus autem eorum complexum iudicauerunt. Dialectici cæteras orationis partes a nomine & uerbo syncategoremata uocant id est significantia. Paulatim deinde a philosophis uetus est numerus. Stoici nomini uerbo & coniunctioni pronomen & uocabulum

addiderunt: articulum pronomini annumerātes. post adiectæ sunt præpositiones nominibus: appellatio deinde. & participium deinde mixtū uerbo. Sed ut diximus Aristarchus octo partes orationis posuit. Nomē. pronomen. articulū. uerbū. participiū. præpositionem. aduerbiū. coniunctionē. Palæmon uicentinus apud Latinos item octo. nomen. pronomen. uerbum. participium. præpositionem. aduerbium. interiectionem. coniunctionem. hunc secuti sunt auctores grammaticæ: qui post illum fuere. Hic est ille palæmō: qui interrogatus quo distaret gutta ab stilla: gutta inquit stat: stilla cadit: quique dixit Vergilium de se uaticinatum dixisse in bucolicis. Audiat hæc tantum uel qui uenit ecce palæmon: quippe multas in grammatica enodaturus erat quæstiones: quemadmodum ille iudex arbitrarius fuit inter damoetam & menalcam disceptātes. Qui uocabulū a nomine distinxerunt: nouē faciunt: qui rursus appellationem a uocabulo decem. ut nomen esset tantum id quod nos proprium diximus. ut Cæsar. Pompeius. Vocabulum quod significat rem corpoream uisu tactuq; manifestam. ut aqua: lapis. Appellatio cui alterum deest. ut cælum. aer. uel utrumq; ut deus. uirtus. Fuerūt qui adiscerent asseuerationem. ut heheu. quidam attractionem. i. contractionem. i. cū aliquid per multa trahitur. ut uiritim. alii infinitum: quod quidam nomen infinitū: quidam uerbum infinitum dixerunt. Sed nos appellationem & uocabulum ad nomē. asseuerationem ad interiectionem: attractionem ad aduerbium. infinitum ad uerbū reduximus: gerundia uero & supina alias ab octo superioribus posuimus.

Musa quæ pars orationis est? Incipit de erotymatis nominum disserere. & cum interroganti musa quæ pars orationis ē: respondisset nomē subicit rursus. **Quid**

est nomen? Respondetq; iam nō tāquam rudis in arte ut primo libro: nomen est quod declinat per casus & non significat cum tempore. Sed nomē est pars orationis declinabilis. corpus aut rem proprie cōmuniterue significans. hæc enim diffinitio dialectica est constans ex genere & generis differentis. declinabilis autem dicit ad differentiam ideclinabilium: corpus autem aut rem dixit ut sub hac diffinitione comprehendat uocabulum & appellationem: proprie cōmuniterue significans: ut intelligamus nomen non tantum dici de proprio quod faciebāt qui uocabulum & appellationem a nomine distinguebant. Corpus autem a re distixit perinde ac si corpus nō sit res: quemadmodum & iuris cōsulti distingunt actionem in rem & in personā: quasi persona non sit res: sed hi rem accipiunt pro eo quod quisq;

possidet. In diffinitione uero nominis pro re intelligimus omne illud quod nō est corpus. Nam omnis res aut est corporea aut incorporea: res corporea dicitur corpus: res incorporea quia non habet nomen: appellatur nomine sui generis: quod multis in locis fit: ut cum species caret nomine: generis nomen accipiat. Donatus in diffinitione adiecit cum casu. Diomedes cum casu sine tempore: ut distingueret nomē a uerbo & participio. Priscianus paulo obscurius sed tamen uerbis idem significantibus diffiniuit: nomen est pars orationis: quæ unicuiq; subiectōrū corporū seu rerū cōmunem uel propriam qualitatem distribuit. Vnde dicitur nomen? Et respondet ducere originem ex græco. illi enim onoma. atos dicunt: a quo detracta. o. priori fecimus nomen. inis. Priscianus mauult a nemeo: quod est distribuo deducere: quod ipsum uerbū in diffinitione nois expressit. uel potest dici nomen ut ait Seruius ab eo quod res notas

*Vocabulum qd significat
appellatio qd significat*

Diffinitio nois.

*Vocabulum se appellatio. s. dicitur
est qd significat*

Res corporea se in corpore

Diffinitio nois 2^a p. Priscianus

De erotymatis nominū. Cap. v.
*M*usa: quæ pars orationis est? Nomen
Quid est nomen? Pars orationis declinabilis
corpus aut rem. proprie communiterue significans.

Vnde dicitur nomen? Ab onoma græce quod latine interpretatur nomen.

Quotuplex est nomen? Duplex. substantiuū & adiectiuū.

Quod est nomen substantiuū? quod substantiam uel quasi substantiam significat. ut homo. albedo.

Quod est nomen adiectiuū? quod adiectum substantiuo significat in eo aliquod accidēs ut homo bonus.

efficiat. ut sit nomen quasi notamē media syllaba ut Diomedes inquit per syncopam subtracta.

Quotuplex est nomen? Inquit de quadā differētia quæ ad nominis distinctam cognitionem est necessaria. Respondetq̄ esse duplex nomen substantiuū & adiectiuū. & subiungit substantiuū esse: quod substantiam uel quasi substantiā significat. ut homo. albedo. Adiectiuū uero eē: quod adiectum substantiuo significat in eo aliquod accidens. atq̄ ideo adiectiuū dicitur quod adici solet noibus propriis aut appellatiuis substantiā significātibz ad manifestandā eorum qualitātē uel quantitātē: quæ augeri uel minui sine substantiæ cōsumptione possunt. ut bonus homo. arbor procerior. albedo intensa. nigredo remissa. Vides quemadmodū puer iam dedignatus est respondere ex eo quod libro primo didicit. Nomen substantiuū esse quod declinatur per unum articulū uel per duos: adiectiuū uero quod per tres diuersas terminatiōes. Neq̄ enī propterea est nomen substantiuū uel adiectiuū quia illo uel illo modo declinatur: sed declinatur sic uel sic quia est substantiuū aut adiectiuū. Nam quia adiectiuū potest iungi noibus substantiuis quæ sunt aut masculina aut fœminina aut neutra: ideo est cōmune trium generum: declinaturq̄ uel per tres articulos. uel per tres diuersas terminatiōes.

Musa igitur quale nomen est? Respondetq̄ esse substantiuū & ex eo quod supra dixerat causam reddit: cur sit substantiuū: quia inquit significat

Musa igitur quale nomen est? Substantiuum significat enim re per se subsistentem obnoxiamq̄ accidentibus.

Nomini quot accidunt? Sex: qualitas: species genus: numerus: figura: casus cū declinatiōe.

Quid ē qualitas in nomine? Accidēs p̄ quod proprium nomen a cōmuni distinguitur.

Quid est nomen proprium? Quod uni tantū cōuenit: ut calliope uni ex nouem musis.

litatem noīs uoluerunt grāmatici significare illud per quod nomen proprium distinguitur a cōmuni siue appellatiuo & rursus quærenti quid est nomē proprium: respondet esse quod uni tantū conuenit: idest quo res indiuidua demonstratur denominaturq̄. ut calliope est nomē proprium: quia eo designamus unam ex nouem musis: hoc est principem illam sui chori. Sed est aduertendū quattuor esse proprii nominis species prænomen. nomen. cognomen. agnomen. Prænomen est quod præponitur nomini gentilicio. uel indifferētiæ causa: quod plures in eadem familia a uno nomine uocabātur ut. P. scipio. L. Scio. uel potius in signum nobilitatis aut honoris. ut Horatius. ii. sermo. Quinte puta aut publi. gaudēt prænominē molles. unde & serui prænominā nō habuerunt: ut colligimus ex Persii carmine. hic dama: est nō tressis agaso. & sequitur momento turbinis exit Marcus dama. huī Marco spondente recusas credere tu nummos. quin potius malemeretis de republica in notam ignominæ quamuis essent nobiles detrahebatur. ut. M. manlio qui capitolium defenderat: affectati regni crimine damnato constitutū: ne quis in illius familia Marci prænomen haberet: Scribunt aut prænominā in compediū singulis. aut binis. aut ternis litteris. singulis si a uocali aut simplici consonante incipiant. ut. A. pro aulus. C. pro gaius. D. pro decius. L. pro lucius. M. pro marcus. P. pro publius. Q. pro quintus. T. pro titus. Binis. ut. en. pro gneius. Sp. pro spurius: Ternis si a consonante incipit prima prænominis syllaba & in consonantem definit. ut Sex. pro sextus. tul. pro tullius. quod fit differētiæ causa: ne si primas tantū litteras poneremus aliud posset intelligi. ut si pro tullio. t. poneremus quispiam legeret nō tullius sed titus. Nomen proprium est uniuscuiusq̄ proprium: ut Priscianus inquit. addit Diomedes esse gentiliciū: idest quod originē gentis uel familiae declarat. ut portius. Cornelius. Iulius. Et aduertendū est nomen quod prius erat genus ad propriū nomē & appellatiuū: nuuc est noīs proprii species. Cognomen est

quotuplex ē noēs.
qd est noēs substantiuū
Et qd est nomē adiectiuū

qd est noēs propriū

qd fit noēs propriū

qd fit noēs propriū

cognomē

E e

agnome

hondz quo in intelligit
agnome. i. nome. agnome
agnome.

no qd aliq nora ppa ponit
p appellatiuis. i. Cronio fo.

no. qd qd ora nora ppa fin
appellatiua.

totius cognationis & familiae comune. ut Scipio. Cicero. subiungiturq; semp gentilibus
nomnibus. Agnomē est quod ab aliquo euentu imponitur: ut aphricanus. ponticus
isauricus. qui aphricam. pontū. isauros deuicit: deq; eis triumphauit. ut si dixeris. P.
Cornelius. Scipio. Aphricanus. P. prænomen est ad. cn. differentiā. siue ad nobilitatis
Insigne monstrandū. Cornelius nomē propriū: quod originē corneliae gentis ostēdit.
Scipio cognomen: quod in ea familia sic omnes cognominabatur. quod in illo primo
Scipione fuit agnomē: qui scipione idest baculo innitebat. Aphricanus aut agnomē a
deuicta aphrica. Eodē modo. M. portius Cato Censorius. M. tullius Cicero arpinas si
ue orator. Estq; illud animaduertendū noīa propria aliquādo poni pro appellatiuis:
& e diuerso appellatiua pro ppriis. ut uenus pro uenustate aut libidine. Bacchus pro
uino. & cupido pro deo illo amorū præsīde. Donatus. foelix. macer. & fere nullum est
nomen propriū quod nō fuerit aliquādo appellatiuū: nisi quod in plerisq; originē ne
scimus. Estq; hoc mirum in hebraico sermone oīa proptia esse appellatiua: cū præsē
tim antiquior sit græco atq; latino. Ponuntur quoq; prænomia pro noībus propriis. &
cognomina & agnomina pro se inuicem. Quod est nomen comune? Quærit
de altero diuisionis mēbro quod est nomē comune: quod alii appellatiuū appellāt. di

citq; eē illud quod pluribus cō
uenit. i. de pluribus dicitur: aut
quēadmodū dialectici dicūt de
pluribus predicat: ut musa que
dicitur de qualibet sororū: cō
mune est calliope: urania: clio:
melpomone: homo comune ē ce
sari. pōpeio. marcello & reliqs i
diuiduis sub specie humana cō
tentis.

Quid est species in
nomine? Inquirat de secūda no
minis accidentia. i. de specie: &
primo querit quid sit species in
nomine. nam cū species multis
modis dicat: quātū ad grāmatis
cū attinet: species in nomine ac
cipit pro illo quo primitiuum a
deriuatiuo distinguit. Itaq; oc
casione inde accepta qrit de nu
mero ut sic dixerim specierum:
dicitq; esse duas: primitiuam &
deriuatiuā sūt sit primitiua que
nō trahit. i. deriuat aliunde: ut

De specie primitiua.

De specie deriuatiua.

Quare dicitur musa

mons: schola. Deriuatiua que aliunde deriuat: ut montanus montuosus a monte: scho
laris scholasticus ab schola. Sed cum nullum sit nomen non modo apud latinos: uerū
etiam ut plato in cratylo deducit apud grecos: quod non aliunde ducatur: dicimus ta
men illud nomen esse primitiuum siue ut Varro dicit primigenium: cuius deriuatio
nō est in promptu: cū forte a græco uel osco uel opico uel deniq; alterius linguæ uel
antiquioris uel incognite uerbo deriuetur. Musa igitur cuius speciei est: musa
aut primitiuum est: aut amoso quod ē interrogatio uel inquirō deriuatur: sūt sint musæ
quasi inquisitrices rerum aut inuentrices.

Deriuatorium nomnum. i. nomnū
que aliunde deriuantur: quot sūt species siue differentiæ siue modi? Respondetq; esse
nouem: quas primo enumerat: deinde prosequitur de singulis earum. Quod est
nomen patronymicum? quærit de prima nomnum deriuatorum specie: quod est pa
tronymicum. dictum quia plerumq; a nomnibus patrum formatur. Respondetq; esse
illud quod significat filium uel filiam nepotem uel neptem uel aliquem ex posteris &
ut sic dicam descendētib; ab illo: unde nomē patronymicū formatur. ut æacides
significat filium æaci hoc est peleum. uel nepotem hoc est achillem: uel aliquem ex po
steris. ut pyrrium achillis filium. & pyrrium regem epirotarum: qui ab illo ducebat
originem. Formantur etiam patronymica a nomnibus matrum. ut ab ilia iliades ro

Quod est nomē comune? quod pluribus cōue
nit ut musa: calliope: urania: clio.

Quid est species in nomine? illud quo primi
tiuū nomen a deriuatiuo separatur.

Species nomnum quot sunt? duæ. Primitiua
quæ aliunde nō trahit: ut mons. Deriuatiua
quæ aliunde deriuat: ut montanus a monte
Musa igitur cuius speciei est? deriuatiue spe
ciei. dicitur enim a moso quod est inquirō.

Deriuatorium nomnum quot sunt differen
tie? nouem. Patronymicum. possessiuum: de
nominatiuum: diminutiuum: cōparatiuum
superlatiuū: uerbale: participiale: aduerbiale

Quod est nomen patronymicum? quod signi
ficat filium uel filiam: nepotem uel neptem

mulus. a mala maiades mercurius. a phyllira phyllirides chiron. Ouidius. xlii. meta.
Quas obiice firmo clauferat iliades. fit etiam a nominibus fratrum. ut Vergilius in
bucolicis. Tum phaetontides musco circūdat amara corticis. i. sorores phaetōtis. &
Ouidius primo meta. Mala tanta phoronidos ultra. i. ius quæ fuit soror phoronei. &
a filiis ut althea meleagris ab ibico dicta est: referēte Diomedes. fiunt præterea a nomi-
nibus principum. ut Cecropide & theside dicti sunt athenienses a cecrope primo ur-
bis conditore: & a theseo illorum quoque rege.

Patronymica masculina in no-
minibus primæ declinationis formantur a genitiuo æ. mutata in des. ut æneas æneæ
æneades. æ. maia maiaæ maiades. æ. In nominibus secundæ declinationis fiunt a ge-

uel aliquem ex posteris illius a quo deriua-
tur: ut priamides filius: uel nepos: uel aliq̄
ex posteris priami.

Quod est nomē possessiuū? quod cū genitiuo
sui principalis significat aliquid ex iis quæ
possident: ut euandrius ensis p̄ euādr̄i ensis

nitio addita des. ut æacus æaci
æacides. æ. priamus. priami. pri-
amides. Quæ tamē in eis diph-
thongon terminantur cum du-
plicem habeāt genitiuum in ei
alterū solutas: & in ei diphthō-
gon alterum: formant ex se pa-
tronymicum ab hoc secūdo ge-
nitiuo addita des. ut promethe-
us promethei uel p̄methei pro-
methides. æ. theseus thesei uel

thesei thesides thesides. Ouidius pri. meta. Inde promethides placidis epimethida di-
ctis. & Verg. ii. geor. Præmiaque ingentes pagos & cōposita circum thesides posuere. In
noib̄us tertiæ declinatōis patronymica formantur a datiuo addita des. ut nestor nesto-
ris nestori nestorides. antenor antenor̄is antenori antenorides. Verg. vi. æn. Tris an-
tenorides cereri sacrum polybeten. Sed hæc regula nō est usquequaque uera: nā auctores
aliquādo addunt aliquid. aliquādo detrahunt. ut ab atlas. antis. anti. atlantides. am-
phitryō. onis. onī. āphitryoniades. Ouidius. Risit atlantiades & me mihi decipis iquit.
Verg. viii. æn. Amphitryoniadæ magno diuisque ferebat. Ouidius i epla penelopes. si
ue meneciadē falsis cecidisse sub armis. Ab æneas quoque fecit Vergilius ænides. viii.
æn. Sit satis ænide telis impune numanū. Idem quoque scipiades fecit pro scipionides
dicens: duo fulmina belli scipiadas. & Horatius. ii. sermo. Virtus scipladæ & mitis sa-
piētia læli. & Ouidius deucalides pro deucalionides. declinat̄urque oīa per primā noīs
declinationē.

Patronymica fœminina fiūt a patronymicis masculinis ablata. de-
ut priamides. æ. priamis. idis. æolides. æ. æolis. idis. Aliquē tñ aliter exeūt. ut ab ænea-
des. æ. æneis. idis. a thesides. æ. theseis thesides. Papinius li. xlii. theb. Vixit p̄cor nec
tu diuinā æneida tenta. & Iuuenalis. Vexatus totlēs raucl theseide codri. declinantur
que per tertiā noīs declinationem. Reperiunt quoque nomina fœminina patronymica
terminata in. ne. per primā noīs declinationē uariata. ut nerine filia nereī. adraštine
filia adastri. acrisione filia acrisii. Vergilius in bucolicis. Nerine galathea thy-
mo mihi dulcior hyblæ. Patronymica nō sunt in usu apud eos qui in oratione solu-
ta scribunt: sed tantū apud poetas & raro quidē a noib̄us latinis. Na illa quæ uidetur pa-
tronymica iustus iusti filius. albinus albi filius. longinus longi filius: potius dicen-
dum ē esse possessiuā pro patronymicis: sicut e diuerso ponitur patronymica pro pos-
sessiuis. ut Vergilius æneis. pro opere illo Vergili.

Quod est nomē possessiuum?
Secunda species nominū deriuatorū est eorum quæ dicuntur a græcis c̄tetica. a latinis
possessiuā: dicta ut discipulus ex Prisciani uerbis respōdit: quod cū genitiuo principa-
li: idest illius noīs unde deriuat: significat aliquid ex iis quæ possidentur. Cū enī geniti-
uus possessionē plerumque significet: nomen quod dicitur possessiuū: æquipollet geni-
tiuo illi unde deducit. ut quod Vergilius. x. æn. dixit. Nā tibi thymbre caput euādr̄i
us abstulit ensis: perinde est ac si dixisset euandri ensis. Sunt etiā quædam nomina pos-
sessiuis similia: hoc ē quæ cum nō sint possessiuā: proprie tamen habent formam pos-
sessiuorū. ut Quintilianus. Iulianus. Gentilia quoque possessiuis similia sunt: ut Roma
manus. hispanus. Exeunt autē huiusmodi possessiuā siue gētilia in uarias terminatiōes.
In eis. penultia breui. ut æthereus. a. ū. nestoreus. a. ū. tereus. a. ū. In. æus penultia. æ.
diphthongo scripta. ut thebæus. a. um. achæus. a. um. actæus. a. um. quæ propria sunt
græcorū. In. ius. penultima breui. ut perseus. a. um. phineus. a. um. In. ius. penultima

*Justinus albi resimulā
q̄ possit dicit possessiuā
etiam q̄ patronymicā*

longa. ut dius. a. um. chius. a. um. phthius. a. um. quæ & ipsa propria sunt græcorū. In
ous. quoq; græca sunt. ut argous. a. um. herous. a. um. myrtous. a. um. In. us. quacunq;
precedēte cōsonante. ut arabus. a. um. libycus. a. um. indus. a. um. Exeūt præterea no-
mina gentilia plærunq; in ensis. ut ab ithaca ithacensis. ab athenis atheniensis. a cat-
thagine carthaginēsis. Exeūt & in. as. ut a cesena cesenas. atis. ab arpino arpinas. atis.
a latina lasinas. atis. Exeunt & in. er. is. e. uel. is. & .e. ut Campester cāpestris cāpestre.
silvester siluestris siluestre. equester equestris equestre: a campo. silua. equo.

Quod est nomē de nomiatiuū? Respōdet ex Prisciani uerbis. Denotiatiuū nomē est
quod a noīe deriuatur. & quia patronymica & possessiua de quibus supra diximus. di-
minutiua. cōparatiua & suplatiua de quibus infra dicendū est: a noīe deriuatur: posset
q; aliquis illa ratione ductus ap-
pellare denotiatiua: subdit neq;
denotiatur ab aliqua speciali si-
gnificatiōe. Nam patronymicū
ex eo dicitur quod a noīe patris
deriuat. possessiū ex eo quod si-
gnificat aliquid ex iis quæ possi-
dentur. Diminutiuum quod si-
gnificat diminutionē sui prin-
cipalis. Cōparatiuū quod cū in-
tellectu positiui significat ma-
gis aduerbiū. Superlatiū quod
oībus superponit. At uero de-
nominatiuū nō ab aliqua huius
modi speciali significatiōe: sed
tantū a generali appellat. deno-
minatiuū: quia ut sæpe diximus

Quod est nomen denominatiuum? quod a no-
mine deriuatur neq; denominatur ab aliqua
speciali significatione: ut a iustus iusticia a
sapiens sapientia.

Quod est nomen diminutiuum? quod signifi-
cat diminutionem sui principalis: ut a rege
regulus.

Quod est nomen comparatiuum? quod cum
intellectu positiui uel aliquo ^{co rō signū participio} partecipe sen-
sus positiui significat magis aduerbium: ut
iustior magis iustus: inferior magis infra.

quotiēs species nomē nō habet: necesse est ut noīe generis appellet. Exeunt itaq; deno-
minatiua in. a. ut a iustus iusticia. a prudēs prudentia. a cautus cautela. a cantus cantia-
lena. Exeunt in. o. ut a capite capito. onis. a naso. naso. onis. a fronte fronto. onis. Ex-
eunt in. al. ut a ceruice ceruical. a tribuno tribunal. a puteus puteal. In. il. ut a pugil-
lus pugil. In. ium. ut a sole solariū. a rosa rosariū. In. etū. ut oliuetū ab oliua. coryletū
a corylo. In. bulū. ut a cunis cunabulū. a uesta uestibulū. In. ar. ut a lupa lupanar. a lacu
lacunar. In. er. ut ab olea oleaster. a pyro pyrafter. In. as. ut a bonus bonitas. a probus
probitas. In. es. ut ab equus eques. a pes pedes. In. is. ut a fide fidelis. a crudus crude-
lis. In. os. ut a lepus lepos. In. us. ut a tribus tribunus. In. ceus. a. um. & i chius. mateciā
significat. ut triticeus. harundinaceus. cementicius. ex materia tritici. arūdinis. cemē-
ti. In. eus. ut terreus. aureus. frondeus. arbuteus ex materia terræ auri. frōdis arbuti.
In. ofus. habitionē siue copiā significat: ut animosus. saxosus. i. habēs animi uehemē-
tiam & copiā soxarū.

Quod est diminutiū? Ex prisciani propemodū uerbis re-
spondet: diminutiū est quod diminutionē sui principalis siue primitiui demonstrat.
ut a rege regulus. a fratre fraterculus. Priscianus addit absolute: ad cōparatiuorū diffe-
rētiā: quia cōparatiua aliquādo minuūt uim primitiui: sed nō absolute sed cōparatiue. Ex-
eunt diminutiua in uarias terminatiōes: sed plærunq; in. ulus. ula. ulū. ut a frater fra-
terculus. a soror sororcula. a munus munusculū. a bellus. bellulus. a. ū. a bimus. bimū-
lus. a. um. Exeūt aliqñ in. io. ut ab hoīe homuncio. a sene senecio. Aliqñ in aster astra
astrū. q; proprie nō sunt diminutiua: sed imitationē quandā significatiua. ut a pyro py-
rafter. a filia filiastra. a menta mētastrū. Exeūt & in. olus. a. um. ut a sergio sergiolus.
a corona corola. a pallio palliolū. Aliqñ in ellus. a. um. ut a cane catellus. a puera pucl-
la. a scāno scabellū. a tener. a. um. tenellus. a. um. Aliqñ in. illus. illa illū. ut a pugnus
pugillus. ab horeste horestilla. a paruo pusillus. a. um. Aliqñ in. eus. ut ab equo equu-
leus. aliqñ in. iscus. ut a pan paniscus. a petrus petriscus. a syro syriscus. sed hæc forma
est a noībus græcis. Sunt qdā q; cū formā diminutiuorū hēant. diminutiua nō sūt. ut
auūculus. i. cuniculus. i. musculus. i. p. neruosa torositate. pediculus. i. cuculus. i. cicer-
cula. æ. nouacula. æ. lēticula. æ. acicula. æ. auricla. æ. mētula. æ. fidicula. æ. cubiculū. i.
curriculū. i. ūbraculū. i. crepitaculū. i. q; uidēt deducta ab auo. cūno. mure. pede. cicere

nouo. lente. acu. aure. mente. fide cubili. curru. umbra. cubito. Quod est no-
 men comparatiuum: Comparisonem ut supra memorauimus Diomedes & Donatus
 inter nominis accidentia numerant: nos autem plerisque grammatice secuti compa-
 ratione in speciei partes reiecit illa persuasi ratione: quod non omnibus: sed cer-
 tificandam generis & significationis nominibus accidit comparatio. Cuius gradus cum
 sint tres: hoc est positiuus. comparatiuus. & superlatiuus: omissio positiuo hoc est pri-
 mo comparationis gradu: a quo tanquam a prima positione reliqui duo formantur: tria
 de quolibet illorum quaerit. primum quae sint comparatiua & superlatiua. secundum
 quibus nominibus deriuantur. Tertium quomodo debeant formari. Cum quibus
 casibus construuntur libro quarto dicturi sumus. Igitur interroganti quod est nomen
 comparatiuum: respondet non quid est: sed quid significet dicens: ex Prisciani uerbis.
 Comparatiuum est: quod cum intellectu positiuo. i. ultra illud quod significat nomen
 positiuum: aut aliquo participio sensus positiuo: id est quacumque alia parte orationis quae
 ponitur loco nominis positiuo: puta uerbo participio. praepositione. aduerbio: a quibus
 ut mox dicetur comparatiua possunt deriuari: significat aduerbium magis. ut fortior
 magis fortis. Nam omnia comparatiua in magis & suum positiuum resolui possunt:
 praeterquam ipsum magis: quod cum sit comparatiuum aduerbium ab eo quod est maior
 & maius litterarum facta mutatione: non potest in aliquid aliud resolui. Quod uero
 Laurentius ait comparatiua aequae posse resolui in plus. uehementius. & ualidius. ut for-
 tior plus fortis: uehementius fortis. ualidius fortis: non inficior: sed ea ipsa rursus in
 magis resoluunt. ut plus. i. mul-
 to magis. ualidius magis ualide.
 uehementius magis uehemen-
 ter: ipsum magis in aliud non po-
 test: nam isto modo nullus in re-
 soluendo terminus occurreret.
 Sed cum comparatiuus aliquid
 addere uelit positiuo. quotiens
 reperit absolutum: hoc est non
 comparatum: aut idem ualeat quod
 positiuus dicente Quintiliano
 primo institutionum: utimur uul-

iste sunt gradus comparationis
 No ista ta ra in compati
 no p in positiuo.
 p p est uocis opar

Comparatiua unde formantur? A nominibus
 adiectiuis quae possunt incrementum dimi-
 nutionemque suscipere. ut a bonus bona bonum
 melior. & a uerbis. ut a detero deterior. & ab
 aduerbiis & praepositionibus: ut a pridem
 prior. ab ultra ulterior.

magis resoluunt. ut plus. i. mul-
 to magis. ualidius magis ualide.
 uehementius magis uehemen-
 ter: ipsum magis in aliud non po-
 test: nam isto modo nullus in re-
 soluendo terminus occurreret.
 Sed cum comparatiuus aliquid
 addere uelit positiuo. quotiens
 reperit absolutum: hoc est non
 comparatum: aut idem ualeat quod
 positiuus dicente Quintiliano
 primo institutionum: utimur uul-

comparatiuus aliqui ponit p positiuo

go comparatiuis pro positiuis: ut si quis se infirmiore appellans: non dixit pro mi-
 nus quam infirmus. Aut etiam minus significat quam positiuus: ut Priscianus exponens illud
 Vergilii primo aen. Tristior & lachrymis oculos suffusa nitentes. tristior inquit pro ex
 parte tristis. Seruius pro tristis tantum hoc est pro positiuo exponit. Neque assentior ual-
 la: qui audiviscule reprehendit Seruium & cum illo Varronem Pliniumque dicentes: senior & iunior esse comparatiua per iminutionem: ut sit senior nondum aut non satis
 senex. iunior non satis iuuenis. Qui mihi rectius quam ualla sentire uidentur. Quoties
 ens namque non exprimitur is: ad quem fit comparatio: quemadmodum supra memora-
 uimus: comparatiuum minus significat quam positiuum aut tantundem. ut Vergilius. vi.
 aen. de carone. iam senior: sed cruda deo uiridisque senectus. Quid enim amplius desi-
 deramus: cum ipse Vergilius exponat quid sit senior subiiciens: sed cruda deo uiridis
 que senectus. hoc est non adulta aut praecipua: sed uiridis & cruda hoc est incipiens.
 Quod uero Laurentius affert ex Ouidio de tristibus. Sospite sic te sit natus quoque sos-
 pes: & olim imperium regat hoc cum seniore senex. Non uidet homo audivitate carpē
 di caecus significationem hoc loco senioris augeri: quia fit comparatio senioris ad se-
 nem: Priscianus autem Seruius Varro & Plinius de absoluto non de comparatiuo intel-
 ligebant. Eadem quoque ratione comparatiuus ut mox dicetur: potest transcendere. su-
 perlatiuum: si illi superponatur. ut dixeris Hector fuit fortissimus: sed Achilles forti-
 or. Idem quoque dicendum est de eo quod affert ex Quintiliano de Isocrate. eoque iam se-
 niore. octauum enim & nonagesimum compleuit annum. manifestum est enim compa-
 rari Isocratem iam seniore sibi ipsi seni. ut si dicat senex: ad decem annos sum futurus
 senior. Cicero in fine tertii officiorum. Vale mi Cicero. tibi que persuade esse te mihi ca-
 rissimum: sed multo fore cariorē: si talibus monumētis preceptisque laetabere. Comparatiua. 2. unde formantur

senior. iunior qd significauerunt
 Comparatiuus non dicitur nisi si
 significat p positiuum

No qd significaret senior

Quomodo transcedit comparatiuus su-
 perlatiuum sibi superponatur

unde formantur? Respondetq; nō passim ab omnibus partibus orationis formari: sed tantum a nominibus adiectiuis: quæ possunt incrementū diminutionēq; suscipere: aut quemadmodum aiunt Diomedes & Donatus: quæ qualitatem aut quantitatem significant. Nam quod ab ipse ipsa ipsum Plautus fecit ipsissimus: & qui a Nerone Neroneior a lapide lapidior fecerunt: nimis licenter abusi sunt comparatiuo & superlatiuo. Ex quo infertur comparatiuū nō posse formari a nominibus quorum significatio nō potest crescere: qualia sunt ingens. unicus. summus. Imus. omnipotens: quamquā Macrobius dixit omnipotentissimus. Sunt quædam comparatiua & superlatiua sine positiuo. ut ocyor ocyssimus.

Ab istis nōibz nō formāt gpatina
Ergo sunt aliq; nōia gpatina
in suplatina sine positiuo.

Quod nō est reua reglā de
formatiōe comparatiuū in
positiue aduerbio. ex bo.

Nō dng mō comparatiuū &
suplatiuū.

8

quod cum nomina adiectiua ex quibus possunt comparatiua formari: aut sint primæ declinationis & secundæ: aut etiam tertiæ: in illis prioribus formatur a genitiuo terminato in i. posterioribus a datiuo addita orsa præpositione aduerbio & uerbo nullam certam rationem sequuntur. Quod est nomen superlatiuum? Quæritur tria eadem quæ de comparatiuo. Respondetq; primum ex Prisciani uerbis superlatiuū esse: quod comparatum ad plures sui generis: quia comparatiuus etiam ad unum & ad res diuersorum generum potest comparari: omnibus. superponitur i. omnes in significato superlatiuū transcendit. ut Plato græcorum longe doctissimus. Plato enim cū sit græcus ad reliquos omnes comparatus omnibus superponitur. neq; enim recte atq; latine diceretur Plato latinorum doctissimus: cum Plato latinus non fuerit. At uero per comparatiuum recte dixeris græci doctiores sunt latinis. & Plato eloquentior Cicerone. & addit uel per se prolatum. i. non facta comparatione: sed absolute positum: significat quantum positium cum hoc aduerbio ualde. ut Plato doctissimus. i. ualde doctus. quod inepte a Prisciano exponi Valla his uerbis ostendit. quid inquit absurdus: q̄ cum exponamus comparatiuum per comparatiuum: exponere superlatiuum per positium? Sed quemadmodum hoc audivis: ita illud iustissime reprehendit quod Priscianus exponit: fortissimus græcorū fuit achilles: idest super oēs græcos fortis: esset enim super se fortis achilles: cū sit græcus. Itaq; infert exponēdū fuisse potius achilles fuit græcorū maxime fortis: quādoquidē fortior exponitur magis fortis. sed de graduum comparatione libro quarto quod reliquū ē: dicturi sumus. Suplatiua unde formantur. Ab eisdē respondet nōibz adiectiuis a quibus formantur comparatiua hoc ē ab iis q̄ incrementū diminutio

Comparatiua quomodo formantur? In nominibus adiectiuis secundæ declinationis formantur a genitiuo terminato in i. addita. or. ut albus. albi. albior. In nominibus uero tertiæ declinationis a datiuo addita. or. ut fortis. fortī. fortior. A nominibus habentibus uocalem ante. is. uel. us. comparatiua nō formantur: sed suppleuntur ex hoc aduerbio magis & positiuo. ut tenuis magis tenuis. arduus magis arduus. p. rosa deliqua p. rosa

Quod est superlatiuum nomen? quod ad plures sui generis comparatum omnibus superponitur. uel per se prolatum significat quantum positium cum hoc aduerbio ualde. ut plato græcorū doctissimus: & plato doctissimus idest ualde doctus.

Superlatiua unde formantur? Ab eisdem nominibus adiectiuis unde formantur comparatiua.

Superlatiua quomodo formantur? In nominibus adiectiuis in. er. desinentibus superlatiua formantur addita. rimus. ut tener tenerimus. Pauper pauperrimus. Alias uero aut positiua sunt secundæ declinationis: aut tertiæ. Si secundæ declinationis. suplatiua

3. m. d. f. m.

nemque possunt recipere. Superlatiua quomodo formantur? & quemadmodum formentur satis explicite demonstrat. Regulæ tamen superiores quæ de comparatiuis & superlatiuis traditæ sunt: patiuntur ex parte aliquando exceptionem. ut in his. Bonus bona bonum: a quo debuit esse Bonior bonissimus: & dicimus Melior optimus. Malus mala malum: pro malior malissimus dicimus peior pessimus. Magnus magna magnū: pro magnior magnissimus. dicimus maior maximus. Paruus parua paruū: pro paruior paruissimus: dicimus minor minimus. Multus multa multum: pro multior multissimus: dicimus plus tantum genere neutro: in singulari. & in plurali plures & plura cōmune trium generum in cōparatiuo: & in superlatiua plurimus plurima plurimū. Dexter dextera, dexterū: quod etiam per syncopam dexter

3
Sic alij uerba adjectiua quæ recipiunt uerba formentur

formantur a genitiuo terminato in .i. addita s. simus. ut albus. albi albissimus. Si tertiæ: formantur addita simus tantum. ut fortis fortis fortissimus.

Patiuntur istæ regulæ exceptionem? Nimirū patiuntur: quonia & a uerbis & ab aduerbiis & a præpositionibus aliquando formantur: Sed & a nominibus nō legitime formantur.

dextra dextrum dicitur pro dextrior dextrissimus ul' dexterissimus: dicimus dexterior dextimus. Salustius in iugurtha. syllacum equitatu apud dextimos. Varro de æresibus a primo cōpito dextimam uiam munit. Eadem quoque ratione a Sinister sinistra sinistrum: pro sinistrior sinistrissimus: dicimus sinisterior sinistimus. Senex senis cū sit substantiuū generis masculini: fecit ex se comparatiuū tan-

tum senior: quemadmodum & iuuenis iunior pro iuuenior: neque tamē dicimus senissimus & iuuenissimus. Nequam cum indeclinabile sit: tamen ex proportione regularium formauit nequior nequissimus. Maturus matura maturum debuit formare superlatiuum maturissimus. & fecit maturimus. ut Cicero de oratore. Quippe qui omnium maturissime ad causas publicas accesserim: quæ idem in .v. ad Herennium dixit. in ætate maturissima uelint comparare. Eadem quoque ratione uetus formauit superlatiuum ueterrimus. pro ueterissimus. Vergilius secūdo æn. Ingens ata fuit iuxtaque ueterrima laurus. quamquā uideri potest esse deriuatum ab eo quod antiquiores ueter dicebant. ut Ennius. Cum ueter occubuit priamus sub marte pelasgo. Magnificus & reliqua huius formæ a facio composita: qualia sunt. Munificus. mirificus. maleficus. beneficus. a formatione aliorum discedentia fecerunt comparatiuū in. entior. & superlatiuum in entissimus. ut Magnificus magnificentior magnificentissimus. Manificus munificentior munificentissimus. Mirificus mirificentior mirificētissimus. Maleficus maleficientior maleficientissimus. Beneficus beneficentior beneficentissimus. Antiquiores tamen proportionem secuti magnificentissimus & beneficissimus dicebant. ut Cato de ptolemæo rege beneficissimo. & actius. magnificissimo excellentissimoque honore. & Terentius in phormione. Quidnam arbitrare nescio atqui mirificissimus. Maledicus quoque benedicus. ueridicus in hunc modum gradus formant maledicentior maledicentissimus. benedicientior benedicientissimus. ueridicentior ueridicentissimus. Beniuolus maliuolus ad superiorum formam beniuolentior beniuolentissimus. & maliuolentior maliuolentissimus faciunt. Magniloquus. multiloquus. & similia a Loquor loqueris composita eodem modo mittunt comparatiuum & superlatiuum. ut Magniloquus magniloquentior magniloquentissimus. multiloquus multiloquentior multiloquentissimus. Vaniloquus uaniloquentior uaniloquentissimus. Facilis. agilis. humilis. gracilis. similis. superlatiuū misere in. limus. ut Facilis facillimus. agilis agilissimus. humilis humillimus. gracilis gracillimus. similis simillimus. A uerbis duo uenerunt comparatiua & totidem superlatiua: quamquam sunt qui illa eadem a nominibus deriuare contendunt. a deter quod in usu non est deterior deterrimus: quod a detero potius deriuatur: & a potis & pote potior potissimus: quod a potior potiris magis deriuari uidetur. cum a significatione potis & pote recesserit. Ab ad uerbis quoque & præpositionibus formantur comparatiua & superlatiua. ut a Penitus penitior penitissimus. Apuleius socraticus in hermagora. trahere inquit se in penitiorem partem domus. Plautus præterea in persa. furti

Nōq̄ uerba terminata in .is. formentur sic dexterior in dextimus. ut fortiling. &c.

Sic & superlatiuis ueniens ab ad uerbis.

Sic qui formant superlatiua ab ad uerbis & præpositionibus.

nam aduectā ex arabia penitissima. quamquā possunt uideri formata a nomine Prisco penitus penita penitum: quo Plautus in asinaria est usus. Age quæso hercule usq; ex penitus faucibus. A pridem prior. nam superlatiuū esse hoc ex constructione intel ligitur. dicimus enim primus omniū. Ab extra dicimus exterior extimus. ab intra interior intimus. a citra citerior citimus. ab ultra ulterior ultimus. quamquā exterior extimus & extremus a quo iterū cōparatiuū fecit apuleius primo meta. d. si quid est ta men nouissimo extremus: possunt uideri formata ab exter. a. um. quo Vergilius leſt usus. iiii. æn. & nos fas exera quærere regna. & Papinius. xi. theba. Ne quis sua pig nora curæ exter honos. A citer. a. um. quo est usus Cato & Afranius: citerior citi mus. Cicero. vi. de rep. ea minima quæ ultima a celo citima a terris luce lucebat aliena

A supra superior supremus. ab infra inferior infimus. quæ & ipsa possunt uideri formata a superus. a. um. & inferus. a. um. quibus est usus Liuius andronicus. Inferus an superus tibi fert deus funera ulyſſes: nunc tantum in plurali dicimus superi supe rorum. & inferi inferorū. Post quoq; format ex se posterior & postremus: quamquā uideri potest deductum a posterus postera posterū. Ante format cōparatiuū anteri or. superlatiuo caret: sicut a sene senior. Prope fecit cōparatiuū propior. & superla tiuum proximus. quod & ipsū ex se cōparatiuū fecit proximior. Vulpianus ad edi ctum. Si quis proximior cognatus nasceretur. & Vegetius proximior dextra sit: quæ plagam possit inferre. A nuper Cicero fecit nuperrime scribēs ad herennium. quod nuperrime iquit dictum est: facile memoriæ mandatur: potest & ab eo quod est nupe rus. a. um. quo Plautus utitur in captiuis deriuari. recens inquit captum hominē nu perum & nouiciū. Ocyor pro uelocior nō habet positiuū latinum unde formet: ocysſimus quoq; pro uelocissimus: deriuantur tamen ab ocys græce quod uelox inter pretatur. Comparatiua quoq; & superlatiua nō formantur a nominibus adiectiuis habentibus. i. uel. u. uocales ante. is. uel. us. ut pius. arduus. quæ supplenda sunt per aduerbia magis & ualde: antiquiores tamen pientior pientissimus dicebāt. & ab egre gius luuenalis dixit egregius cœnat meliusq; miserrimus: pro egregius. & Pacuius mulier egregiissima forma. & a strenuus strenuor fecit Plautus in epidico. d. nā stre nuori deterior si prædicat suas pugnas: & Lucillius uillicus strenuor si euascriſ. Ab industrius quoq; industrior. C. gracchus in tuberonem. ut in me industrior sis quā in te. & ab innoxius innoxior. Cato antiquiorem animū inducent esse q̄ innoxiorē. & a perpetuo perpetuor & perpetuissimus idem Cato fecit dicens. Idq; perpetuus atq; firmius repſit. & alio loco idem. fugit maxima flagella perpetuissimo curriculo.

Quod est nomen uerbale? uerbalia nomina sub uariis formis exeunt a uerbo. In a. ut a candeo candela. a suadeo suadela. a caueo cautela: siue sit a cautus. a. um. In. e. ut a sedeo sedile. a cubo cubile.

In. o. ut a lateo latro. a lenio leno. a palpo. as. palpo palponis

In. il. & in. ul. ut a uigilo. as. uigil. a cōsulo. is. consul. ab exu lo. as. exul. a præsum. es. p̄sul.

In. bulum. ut a uoco. as. uoca bulum. a sto stas stabulum. a pa sco. is. pabulum. In. culum. ut a

diuerto. is. diuerticulū. ab oro. as. oraculū. a propugno. as. propugnaculū. Alia exe unt in mentū. ut ab induo is. indumētū. a munio munis munimētū. a fulcio. is. fulci mentū. In. men. ut a foro. as. foramē. a certo. as. certamē. a nuo. is. numē. & sunt hu iusmodi nomina plerumq; poetica. ut solamen solaminis. munimen muniminis. molli men moliminis. oblectamen oblectaminis. In. er. ut a rubeo rubes ruber. a macero macer. a lacero lacer. In. or. ut a coloro color. ab honoro honor: a laboro labor. In ur. ut a murmuro murmur. ab auguro augur. a saturo satur. In. es. ut a tego tegis. te ges tegetis. a mergo mergis. merges. itis. a struo. is. strues. is. In. bilis. quæ passionē significāt. ut ab amo amabilis. a lego legibilis. ab audio audibilis. idest quod pot ama ri. legi. audiri. exeūt i. ilis. aliis cōsonantibus pcedētibus. ut a doceo docilis. a ferio. is. sensilis. Lucretius in secūdo. Ex insensibili ne credas sensibile nasci. ab utor utilis. i. quod potest doceri. sentiri. & quo possumus uti. penetrabilis tamen actiue reperitur. Vergi

penetrabilis actiue & passiuè

ante
senio

Pro p. m. v. b. g. ad p. h. u. t. i. b. g. d. o. m. a. l. e. z. m. u. r. o. i. s. p. u. b. c. o. p. a. t. i. e. s. i. p. r. i. p. t. a. t. i. n. a. n. o. f. o. r. m. a. n. t. u. r.

Nō q̄ nōia uerbalia diminuta in bilis. semp significam passi uo. ut amabilis. i. q̄ p̄ amari.

Itus pri. geor. Penetrabile frigus aducat. & .xii. æsi. A spice num magis sit nostrum pene-
trabile telum. & Ovidius. xv. mea. Penetrabile fulmen. Idem tamē li. xii. eiusdē passi-
ue dixit nullo penetrabile telo. Gressibilis q̄ graditur. rationalis. actiue & passiue:
Terribilis quod terret. & quæ dialectici finxerūt risibilis. hinnibilis. pro risuus. hini-
tius. & similia. uide cruciabilis. & dissociabilis. In. os. ut a custodio. is. custos. a do das
dos dotis. In. us. ut a Superbio superbus. ab orbo. as. orbis. a parco. is. parcus. In. bun-
dus. significat cum participio p̄ntis t̄pis & quadā nimietate: nō ut Priscianus putauit
similitudinē. ut uitabundus ualde uitans. moribundus ualde moriens. In. ax. ut a uo-
ro. as. uorax. acis. a teneo tenax. acis. a peto. is. petax. acis. a sagio. is. sagax. acis. In. ex.
ut a lateo. es. latex. icis. a uerto. is. uertex. icis. In. ox. ut a uoco. as. uox. In. ux. ut a lu-
ceo. es. lux. a duco. is. dux. In. nx. ut a cōiungo coniunx. In. rx. ut ab arceo. es. arx. a mer-
cor. aris. merx.

rationabilis. actiue & passiue

Quod est nomen participiale? Nomina participialia sunt: quæ
a participiis siue a uerbis participialibus quæ alii dicunt supina: formantur. Horum
quædam terminantur. In. io. fiuntq̄ ab ultimo supino. u. finali mutata in. i. & addita
o. ut a lectu lectio. ab auditu auditio. a uisu uisio. dicimus tamen a cubo. as. cubitum
cubitu nō cubitio: sed cubatio. Varro de origine linguæ latinæ. a cubatione inquit
cubiculum est. a domo. as. domitum domitu. nō domitio: sed domatio: quia ut in supi-
nis diximus etiā domator a domatu deducitur. a lauo. as. lotum non lotio: sed lauatio
ab alio supino quod est lauatum. Cicero ad Varronem: ante te certiolem faciam: ut la-
uatio parata sit. A frico fricas. frictum frictio. ab eo quod est fricatū fricatio. Celsus
libro primo. In ipso quoq̄ itinere frequens frictio. Plinius libro. xxxiii. frictiones in
hibeat oculorum. Columela libro. vii. cum fricatio nihil profuit: scarificatione demit-
tur. Eodem modo auctore Valla a tonatu potius dicimus tonatio: q̄ a tonitu tonitio.
a sonatu sonatio: potius q̄ a sonitu sonitio. a præstatu præstatio: potius q̄ a præstito præ-
statio. Quædam terminantur in. or. quæ formantur ab ultimo supino. u. finali muta-
ta in. or. ut ab amatu amator. ab auditu auditor. & omnia significat actionem: præter
unum uector: quod actionē & passionē significat: eum uidelicet qui uehit: & qui uehi-
tur. Lucanus in. iiii. uectoris patiens tumidum super emicat amnem. Idem in. v. causa
timoris uectorem non nosse tuum. utrobique passiue. Martialis posuit actiue. per te per-
q̄ tuam uector lasciuie puellam. & Seneca in hercule furente. tyriæ per undas uector

*Itō terminata in or formantur ab
ultimo supino. u. in. or.*

*Nō q̄ oia nomina participia
hæc oia significant actio-
nes p̄ter uerbum. s̄ uector. quod
actiois & passiois significat.*

*Ab his uerbis terminata in or.
formantur nomina feminina. tor.
in. or. ut p̄.*

Quod est nomē aduerbiale? quod ab aduerbio
deriuatur. ut a perendie perēdinus. a. um.

Quid est genus in nomine? Illud quo masculi-
num a foeminino distinguitur & neutrum
ab utroq̄.

Genera nominū quot sunt? Septem. masculi-
num. foemininū. neutrum. cōmune duorum
cōmune trium. dubium. promiscuum.

europæ nitet. Ab his rursus
formantur foeminina nomina
terminata in. trix. tor. mutata
in. trix. ut amator amatrix. crea-
tor creatrix. altor altrix. ab eo
tamē quod est nutritu nutritor
euphoniæ causa diximus nu-
trix & nō nutritrix. Propter in-
consequentiam quoq̄ litterarum
a nominibus terminatis in. for.
formantes foeminina. t. inter
ponimus. ut ab assessor. assessorix
a possessor. possessorix. a tonfor

*euphonia est p̄ntem locutio.
ut meridies. p̄ntidies. & sic
dupl. ut q̄ h̄c transponit
ut uoluptas. p̄ uis uolub. p̄ strabi
e. a. u. p̄fert. ut circico.
circianio. p̄nt malaz p̄nto
ritatez. a di aben. q̄ e. u. & p̄
u. s. & p̄. q̄. h̄ng. s̄ng.*

tonstrix. ab expulsor. s. lfa extrita expultrix. Affranus assessoricem me sibi adesse uocat
& philo hieronymo interprete. da mihi sedium tuarū assessoricē sapientiā. Martialis
Tonstrix suburæ faucibus sedet primis. sed ista tonstrix amiane nō tondet. Cicero. v.
thuscu. de philosophia. Indagatrix inquit uirtutū expultrixq̄ uitiorum. Sunt tamen
quædā a quibus nemo audeat formare foemininum in trix. ut a cursor cursrix. a deri-
for deristrix. a morsor morstrix. & similia. In. tilis. filis. & xilis. desinetia in signi-
ficatione similia sunt participiis unde formantur. ut fictilis. rasilis. nexilis. quod fia-
ctum. rasum. & nexum. est. In. cius. quoq̄ terminata eiusdem prope sunt significati-
onis cum participiis unde formantur. ut scripticius. facticius. dediticius. quod fa-
ctum. scriptum. & deditum est. In. iuus iua iuum. tum actionem tum passionem si-
gnificat. ut Actiuus quod agit. Passiuus quod patitur. Indicatiuus quod indicat. In. sia-
tiuus non quod inserit: sed quod inseritur. Horatius in epodo. ut gaudet insitiua de-
cerpens poma.

*Itō nomina participia in or
formantur nomina feminina
terminata in. trix. ut p̄.*

*Itō nomina. ut passiuus. actiuus
q̄ h̄c actiois. tu passiois significat.*

Quod est nomen aduerbiale? Aduerbialia dicuntur nomina

p̄ntino. p̄. dilatat. actio. h̄. n. v.

non tantum quae ab adverbis derluantur: sed etiam quae a praepositionibus: quae quotiens casualibus suis non apponuntur: adverbia potius dicuntur. ut ab hodie hodiernus. ab heri hesternus. a cras crastinus. a perendie perendinus. ab infra infernus. a supra supernus. ab extra externus.

Quid est genus in nomine? genus in nomine aut naturale est: aut ab usu atque auctoritate descendit. naturale est earum rerum quae sexu distinguuntur: hoc est marium & foeminarum: quae sunt in natura generationis principia. unde & ab his duobus genera dicta sunt a generando: de quibus Priscianus dixit. duo genera sunt quae sola ratio naturae novit masculinum & foemininum. Genus illud alterum quod ab auctoritate defluxit: nullum sexum praefert: sed illud tantum sequimur quod usus confirmavit. ut lapis terra cum in natura nullius certi sint sexus: alterum masculino alterum foeminino genere usus protulit ergo recte dixit genus in nomine esse notionem quandam qua masculinum a foeminino distinguitur aut natura duce: aut usu. & neutrum ab utroque. nam ex illis duobus & ex hoc reliqua genera fiunt.

Genera nominum quot sunt? ad quinque genera quae libro primo & secundo posuit: duo reliqua adiecit: dubium & promiscuum. de quibus iterum singulatim quaerit.

Quod est nomen masculinum? non magis satisfacit hoc loco: quam libro primo. nam ut illic dicebamus non propterea dominus est masculini generis quia declinatur cum hic: sed declinatur cum hic: quia est generis masculini. Sed in hoc sequitur vulgarem rationem. Nam vero ratio erat. cur dominus sit generis masculini: aut quia reperitur conjunctus cum nominibus adiectivis generis masculini: aut ratione significationis quae ad masculos tantum pertinet: aut denique quia secundae est declinationis in. us. terminatum.

Sed ut in capite generis dictum est: illa ratio valet apud graecos plurimum: qui loquuntur per articulos: apud latinos nullius est momenti.

Quod est nomen dubium? Quia de dubiis siue incertis generibus in fine capituli quod de genere scripsimus satis copiose dictum est: nihil aliud hoc loco dicimus: quod dubium genus differt a communi duorum: in eo quod dubium est: quo auctores nulla ratione ducti sed sola auctoritate sub alio genere usi sunt. Commune vero est: ubi visu secernimus sexum: quem utrumque sub una terminatione proferimus. ut hic & haec homo. ut hic & haec canis.

In quo etiam ab epiceno differt: ut statim dicemus. Quod est nomen promiscuum? quod graece epicenum: latine interpretatur promiscuum siue confusum: iter quod & commune hoc distat: quod commune est: ubi visu secernimus sexum. epicenum vero: ubi visu non secernimus sexum: & sub uno articulo quem videlicet firmavit auctoritas uterque sexus intelligitur. Cum. n. naturaliter non possimus in promiscuis sexum deprehendere: uocem illius sexus sequimur: quem usus elegit. Nam cum in natura sit distinctus sexus cuiusque speciei animalium perfectorum: puta milui: aquilae: cum nos alterum ab altero distinguere non possemus: placuit in altero masculinum in altero foemininum eligere: ita tamen ut sub altero illorum subintelligeremus alterum. Musa igitur cuius generis est. Respondetque adhuc primo tanquam rudis in hac generis ratione: sed iterum interrogatus affert regulam: quod musa propterea est generis foeminini: quia

Quod est nomen masculinum? quod declinatur cum hic. ut hic dominus hic sermo.

Quod est nomen foemininum? quod declinatur cum haec. ut haec musa haec terra.

Quod est nomen neutrum? quod declinatur cum hoc. ut hoc templum. hoc regnum.

Quod est nomen commune duorum? quod declinatur cum hic & haec. ut hic & haec sacerdos. coniuua.

Quod est nomen commune trium? Quod declinatur cum hic & haec & hoc. ut hic & haec & hoc prudens. foelix.

Quod est nomen dubium? Quod declinatur cum hic uel haec. ut hic uel haec finis. hic uel haec cortex.

Quod est nomen promiscuum? Quod cum articulo hic uel haec significat animalia utriusque sexus. ut hic miluus. hic mus. haec aquila. haec dorcas. *plura uero animalia*

Non dicitur in genere
quod promiscuum dicitur

terminatur in .a. potuisset etiam illam rationē siue regulam afferre: quod nomina fœ-
minarum aut quasi fœminarū generis sunt fœminini. Cum igitur musæ quasi fœmi-
næ dicantur genitæ ex ioue & mnemosyne. i. memoria. iuste generis fœminini dicen-
dum fuit esse musani.

Quid est numerus in nomine? Respondet esse incremē-
tum quantitatis subaudi discre-

Musa igitur cuius generis est? fœminini ge-
neris: declinatur enim cū hoc articulo hæc:
ut hæc musa. e.

Da regulam generis. Nomē quod sit in a fini-
tū dic muliebre: neq; enī ab ea excipit musa.

Quid est numerus in nomine? incrementum
quantitatis ab uno usq; ad plura procedens.

Numeri nominū quot sunt? duo. Singularis
qui unum significat: ut homo. Pluralis qui
plura: ut homines.

Musa igitur cuius numeri est? singularis nu-
meri: quia unum significat tantum.

Quid est figura in nomine? illud quo nomen
simplex a composito distinguitur.

Figuræ nominum quot sunt? duæ. Simplex q̄
non potest diuidi in ptes significatiuas eius

quod integrū significabat: ut parēs. Cōposi-
ta quæ potest diuidi in partes significatiuas

eius quod integrū significabat: ut parricida
Musa igitur cuius figuræ est? simplicis: nihil

enim significant mu & sa per se separata.

earent libro superiori disputauimus.

Quid est figura in nomine? Figura in no-
mine dicitur a similitudine figuræ quantitatis in corpore. nam quemadmodū corpo-
ris figura lineamētis protrahitur: sic in nose alia est figura quātitatis in simplici: alia
in cōposito. Dicit ergo quod figura in nomine est illud: quo simplex nomen a cōposi-
to distinguitur. Deinde rursus quærit.

Figuræ nominū quot sunt? Respondet ex
auctoritate Donati atq; Seruī cum sergio: duas esse figuras in nomine simplici atq; cō-
positam. Priscianus græcos secutus addit etiam decōpositam: hoc est quæ deriuatur a
dictione iam cōposita. ut parricidū a parricida. magnanimitas a magnanimo. Ad-
dit Priscianus causam cur decōposita figura nō sit idem quod cōposita: quoniā cōposi-
ta potest diuidi in partes quæ per se aut integræ sunt: aut si corruptæ: unaquæq; illa-
rum aliquid significat. neq; rursus simplex: quoniā a cōposita deriuatur. Magnanimitas
uero parricidū & huiusmodi: nō possunt diuidi in partes aliquid significātes.

animitas enim & cidium nihil per se significāt. Sed hæc ratio Prisciani atq; græco-
rum quantū ualeat contra Donati auctoritatē nemo est qui nō intelligat: si cōsideret:
eandē esse rationē partium corruptarū cum in cōpositionē ueniunt. patri enī & cidat:
nihil magis per se significant. quam cidium & animitas. Vt cumq; tamen sit: nos dica-
mus figuram compositā esse dictionū quæ per se cōponuntur aut deriuantur a dictio-
nibus per se cōpositis. Dicit uero in partes significatiuas eius quod integrū signi-
ficabat ideo: quia parens potest diuidi in ptes significatiuas: hoc est in par. & in. ens.

sed nō significatiuas eius quod integrum significat: quod est pater aut mater. Cō-
ponūtur aut noīa quattuor modis. Ex duobus integris. ut resp. suburbanus. Ex duo-

bus corruptis. ut resp. suburbanus. Ex uno corrupto & uno integro. ut resp. suburbanus. Ex uno integro & uno corrupto. ut resp. suburbanus.

Quattuor modis componit
nomina. ut resp. lra.

ta: procedens ab uno qui nume-
rus finitus ē: ad plura procedēs
quia ad infinita numero exten-
ditur illius significatio. ad quā
infinitatem determinandā nu-
meri sunt inuenti. ut centū ho-
mines. mille homines. nam cū
dixi tātum homines: nil defini-
te locutus sum. Numeri

nominū quot sunt? Duo inquit
Sed unius proprie numerus nō
dicit: sed quia principū est nu-
merandi: & in ipsum reliqui nu-
meri resoluuntur: quodāmodo
numerus est: quemadmodū no-

minatius inter casus numera-
tur: nō quod in declinatione ab
alio cadat: sed quod ipse princi-
pium est cadendi. Illud quoq;

animaduertēdū est græcos tres
numeros habere singularē qui
ad unum pertinet. dualem qui
ad duos. pluralem: qui ad plures

quā duo. at uero latinus sermo
dualem nō habet: nisi tātum in
his nominibus ambo ambæ am-
bo. duo duæ duo. quæ non mi-
nus carent numero multitudi-
nis: q̄ singulari. Sed quæ noīa

singulari quæ plurali numero

Nō q̄ dicitur est numerus finitus. ut
m. n. finitus. ut plura. hōies

Ung. nō di numerus p̄p̄. quē ad
m. n. dicitur di casus q̄ numerus
+ m. n. casus. ē nō cadit ab alio.

græci tres numeros habent.

Nō platinus habent numeros
duales in his uerbis. s. ambo
duo. quod nō.

bus corruptis ut efficax: quod ab ex & faclo deriuatur. municeps: quod a munus & ca
pio. is. Ex integro & corrupto. ut ineptus: quod ab in & aptus componitur. in ermis
quod ab in & armis. Ex corrupto & integro: ut omnipotēs. ex omnis & potens. nugl
gerulus: a nugis & gerulus. Cōponūtur etiam ex pluribus. ut imperterritus. ex in.
& per. & territus. Inexpugnabilis: ex in. & ex. & pugnabilis. sine præpositionibus ra-
ro fit trium dictionū cōposito: atq; ut Quintilianus inquit: hoc latino sermone incon-
cessum est. quamuis capis Cicero dicatur in libro de perfecto oratore cōpositum esse
ex cape. si. uis. Et solitaurilia ex sue oue & tauro: dicente Varrone in. ii. de re rustica.
Populus romanus cū lustratur solitaurilibus: circuagunt uerres. aries. taurus. Sed ut
Quintilianus subdit: hæc nō tam ex tribus: quā ex particulis trium coeunt. Ex du-
obus noīatiuis cōposita ab utraq; parte declinātur. ut respublica. reipublicæ. ex recto
& ex obliquo a parte noīatiui tantū. ut senatus cōsultum senatus consulti. Præfectus
prætorio. præfecti prætorio. Alteruter tamē etiā ex duobus rectis cōponatur: a prio-
ri parte nō inflectitur. itaq; dicimus alteruter alterutrius. alterutri. & cur ita fiat labo-
rat Priscianus afferre causam.

Quid est casus in nomine? Et respōdet esse quos
dam gradus declinationis per quos nomē inflectitur. i. gradatim cadit. Priscianus di-

cit casus est declinatio nominis
quæ maxime. i. plærumq; fit in
sine. nam & aliquādo fit in me-
dio ut in dictionibus composi-
tis. quales sunt plærusq; plæra-
q; plærumq;. quilibet. cuilibet.
cuilibet.

Casus nominū
quot sunt? Et respōdet esse sep-
tem. Nam & septimum adieci-
mus contra communem doctri-
nā: propterea quod auctores ple-
rūq; illius meminerūt: & quod
noīter Quintilianus grammati-
cū iubet inquirere an sit apud
latinos uis quædam septimi ca-
sus. nam subdit. cum dico hasta
percussū non utor ablatiui na-
tura. Laborat Priscianus: & qui-
dem iudicio meo frustra: proba-
re non esse casum septimum a-
pud latinos: idq; præcipue illa
ratione: quod nulla differentia
uocis distet a sexto: quæ ratio si
uera esset: neq; ex diuersitate si-
gnificationis potius q̄ termina-
tionis casus distinguerētur: idē
esset ablatiuus pluralis cum da-
tiuo eiusdem numeri: & uocati-
uus cum nomiatiuo quā in ter-
minatione semper sibiipsis simi-
les sunt. Quod uero idem Prisc-
ianus ait neminē appellare se-
ptimum casum illum cum quo
construitur comparatiuum: im-
mo nullus auctor est qui septi-
imum casum admittat: quī idem
nō dicat comparatiuū construi
cum septimo casu: nunquam ue-
ro cum ablatiuo. Ergo cū dixit

Quid est casus in nomine? quidam gradus de-
clinationis per quos nomen inflectitur.

Casus nominum quot sunt? septem. Nomina-
tiuus. Genitiuus. Datiuus. Accusatiuus. Vo-
catiuus. Ablatiuus. effectiuus semper abla-
tiuo similis.

Quare dicitur nominatiuus? quia per illū no-
minamur: rectus uero idem dicit: quia aliū
de non cadit.

Quare dicitur genitiuus? quia per eū ostendi-
mus cuius sumus filii: ut antonius iohannis.

Quare dicitur datiuus? quia in eo casu ponim⁹
illū cui aliquid damus: ut do tibi pecunias.

Quare dicitur accusatiuus? quia in eo casu po-
nimus illum quem accusamus: ut pompeius
accusat cesarem.

Quare dicitur uocatiuus? quia in eo casu po-
nimus illū quem uocamus: ut o musa mihi
causas memora.

Quare dicitur ablatiuus? quia in eo casu poni-
mus illū a quo aliquid auferim⁹: ut ego au-
fero a te libros.

Quare dicitur effectiuus? quia in eo casu poni-
mus instrumētum quo aliquid efficitur: ut
ego peto te saxo.

Musa igitur cuius casus est? nominatiui sive
uocatiui sive ablatiui: quia in his casibus de-
clinando reperitur.

semper ablatiuo similis: intelligendum est in terminatione: nō in significatione: quoniam simile cum datiuo iunctum similitudinem quantitatis & lineamentorum significat. Quare dicitur nominatiuus! Casus omnes siue ab speciali quadam illorum significatione dicti sunt. ut nominatiuus quia per eum nominamur. ut ego uocor antonius. cur non & factiuus uel actiuus: cum per eum quid facimus uel agimus: cur non passiuus cū per eum patimur! Eodem modo genitiuus dicitur: quia in eo casu ponimus nomen genitoris. cur non & possessiuus: cum eius significatio cōmuniō sit possessio! cur non & superlatiuus: quandoquidem superlatiuus gradus cum illo cōstruitur! & eodem modo de reliquis: præter uocatiuum cuius significatio semper habet uocandi uim. Nominatiuus uocatur etiam rectus: quia cum cæteri casus ab illo cadant: unde etiam obliqui dicuntur: ipse in prima sua positione rectus subsistit. unde etiam improprie casus nominatur: ut paulo ante memorauimus: cum de numero agebatur. Vocatiuum quoque græci rectum appellant: & si non nunquam a nominatiuo cadat. Genitiuus quoque tum casus patrius. tum paternus. tum gignendi uocatur. P. nigridius teste Gellio libro. xii. interrogandi casum appellat. ut cuius es filius! Datiuus eodem modo dandi casus: & accusatiuus accusandi casus: quem etiam Diomedes incusatiuum nominat. Vocatiuus etiam uocandi & ablatiuus auferendi casus dicitur. Effectiuum quoque nouo nomine ad superiorum similitudinem nos primum appellauimus: cum ab aliis semper septimus uocetur: ut ablatiuus sextus latinus a Diomede uocatur. Et quamquam effectiuus alias habet significationes: quam cum per: cum instrumeto aliquid efficimus: nominatur tamen ab hac speciali significatione: quemadmodum de reliquis superioribus dicebamus. Sunt qui octauum casum ponant: cum. i. utimur datiuo pro accusatiuo & præpositione. ut Vergilius. It clamor cælo. i. in cælū.

Nō quoniam in tellegenti
effectiuus scy ablati
similis.

aque fuit p̄m̄y appel
laty uocatiuus.

Quid est declinatio in nomine? Vocis uariatio quæ circa finem tantum attenditur: ut musa musæ musam.

Declinationes nominū quot sunt? quinque. Prima quæ mittit genitiuum in e diptongō: ut musa musæ. Secūda quæ mittit genitiuum in. i. ut dominus domini. Tertia quæ mittit genitiuum in is. ut sermo sermonis. Quarta quæ mittit genitiuum in us. ut sensus sensus. Quinta quæ mittit genitiuum in ei. ut dies diei. Musa igitur quot declinationis est? Prime: mittit enim genitiuum in æ diphthongon: ut musa musæ.

Illud quoque est aduertendum nomina aptota dici quæ tantum nominatiuo casu reperiuntur: ut iupiter: fas. instar. sed in illis casus nominatiuo similes etiam reperiuntur. ut in masculinis & fœmininis uocatiuus: in neutris accusatiuus & uocatiuus. ut hic iupiter o iupiter. hoc fas. accusatiuo fas. uocatiuo fas. & dicitur aptorum: ab. a. quod priuat & ptosis casus. quasi reliquis casibus carens. Quid est declinatio in nomine? declinatio dicitur a declinando: hoc est discedendo. discedunt enim atque declinant ut diximus reliqui casus a recto: idque fit per quosdam ueluti scalarum gradus: quæ declinatio fit in fine. Declinationes nominum quot sūt? Quinque. Alii septem declinatio

nes fecerunt. Nam tertiam fecerunt ex nominibus quæ mittunt genitiuum in. ius. & datiuum in. i. atque ex tertia nostra fecerunt quartam. & rursus ex quarta nostra nominum masculinorum & fœmininorum fecerunt quintam. & ex quinta sextam. Septimam uero fecerunt ex nominibus neutris in. u. terminatis: quæ nos per quartam nominum declinationem inflectimus. Musa igitur quot declinationis est?

Quoties de ordine quærimus per quotus quota quotum interrogare debemus. de substantia uero per quis ul' qui. itaque cum quærimus musa quotæ declinationis est: respondere debet per nomen ordinale quod est primus prima primum. Quod si quæreremus cuius declinationis est: respondendum fuisset: eius quæ mittit genitiuum in. æ. diphthongon.

Quotuplex est nominum inflexio: de formis declinationum quærit

Non quod monoptota inflexio est quod pro omni casu (et) in flexione declinat nona lingua, et nona numerorum acibus usque ad centum et nona barbarorum quod pro multis declinationibus inflecti non possunt.

*Mille. sine inflectitur. et
provenit duobus modis. scilicet
substantive et adjectivae.*

quot sunt. Et respondet sex esse formas. Monaptota: quae pro omni casu una eademque terminatione fungitur: qua inflexione declinantur omnia nomina litterarum. & nomina numerorum a tribus usque ad centum. Mille quoque cum est adiectivum pluraliter declinatum. nam cum est substantivum hoc mille. milis mili milia milium milibus declinatur. hac quoque forma declinantur nomina barbara: quae pro nostram declinationem inflecti non possunt: in quibus sola constructio facit casuum diversitates: non articuli cum latini illos non habeant.

De pronomine.

Ego quae pars orationis est? Respondetque ex Prisciani definitione: pronomen est pars orationis: adiecit tamen declinabilis ad differentiam partium indeclinabilium: quae pro nomine proprio cuiusque accipit. Non tamen ut ait Servius in artem donati pronomina ideo esse nomina: quia nominum funguntur officio: quoniam etsi nominum vim exprimunt: non tamen plene exprimunt. unde in pronominum definitione Diomedes & Donatus pene adverbium adiecerunt dicentes. pronomen est pars orationis quae pro nomine proprio posita idem tantumdemque pene significat. Personaeque finitas recipit. Non omnia pronomina personas finitas recipiunt ut mox dicemus: quare Diomedes & donatus non dixerunt simpliciter personas finitas recipit: sed adiecerunt in pronominis definitione: personaeque finitas interdum recipit. ut ego. tu. ille. haec tria pronomina ut ait Servius personas finitas tantum recipiunt: quia ad praesentem personam referuntur. quamquam ille variat: ut statim dicemus. Unde dicitur pronomen? origo pronominis satis expressa est in definitione illius.

Pronomini quot accidunt? Respondet ex Prisciani sententia sex esse pronominis accidentias: quas enumerat. Diomedes & Donatus adiecerunt superioribus qualitatem: & substulerunt speciem: Diomedes etiam adiecit ordinem. Qualitatem in pronomine omnes grammatici antiquiores posuerunt. Ea triplex erat. finita. infinita. minus quam finita. Finita est quae notat certum numerum: & gestum dirigit ad certam personam. ut ego. tu. Infinita quae certam non recipit personam: sed cuilibet potest aptari: qualia sunt illa septem quae illi inter pronomina nos inter nomina ponimus. quis. talis. qualis. tantus. quantus. totus. quotus. Nomina enim quemadmodum & tertia

Quotuplex est nominum inflexio? Sexcuplex Monapta inflexio est cum per omnes casus nusquam nomen variatur. ut nominatio ador. genitio ador. dativo ador. et caetera. Diptota inflexio est: cum per duos casus tantum nomen variatur. ut sappho sapphus. Triptota inflexio est: cum per tres casus tantum nomen variatur. ut templum templi templo. Tetraptota inflexio est cum per quatuor casus nomen variatur. ut deus dei deo deum. Pentaptota inflexio est: cum per quinque casus nomen variatur. ut sermo sermonis sermoni sermonem a sermone. Hexaptota inflexio est: cum per sex casus nomen variatur. ut unus. unius. uni. unum. o une. ab uno.

De erotymatis pronominum. Cap. vi.

Ego quae pars orationis est? Pronomen Quid est pronomen? Pars orationis declinabilis: quae pro nomine proprio cuiusque accipit: personaeque finitas recipit. ut ego. tu. ille.

Unde dicitur pronomen? A pro praepositione & nomen: quia pro eo ponitur in oratione.

Pronomini quot accidunt? Sex. Species. Genus. Numerus. Figura. Persona. Casus cum declinatione.

uerborum personæ infinita sunt: cum nulla in eis certa finiatur persona nisi pronominis finito adiuncta. Minus quam finita est quæ certis & incertis personis aptari potest: qualia sunt illa. sui. hic. ille. iste. ipse. is. Pronomina autem possessiua & infinita & minus quam finita esse possunt. Pronominum species duæ sunt sicut in nomine. Primitiua & deriuatiua. & enumerat pronomina primitiua quæ dicit esse octo. &

rursus deriuatiua quæ dicit esse septem: ut sint omnia quindecim cum aliis duo & uiginti: Diomedes aliquando plura posuerit.

Ego igitur cuius speciei est? Ex superiori enumeratione respondet esse primitiua: cum tamen uideatur ex græco sermone deriuatum. Sed quemadmodum diximus paulo ante cum de specie nominum agebamus: cum in promptu non habemus unde nomen uel quæcunq; alia dictio deriuatur: dicimus esse primitiuam. Fac ex eo deriuatum, & facit meus mea meum. fac rursus. noster nostra nostrum. fac adhuc. nostras nostratis.

Genera pronominum quot sunt? & respondet esse quattuor quod inductione probat. nam aut habet tres articulos. ut hic & hæc & hoc nostras. & sic sunt communia trium generum. aut habent tres diuersas terminationes: ut meus mea meum: & sic primæ respondet genus masculinum. secundæ fœmininum. tertiæ neutrum. aut illorum significatio communis est tribus generibus. ut ego. tu. sui.

Numeri pronominum quot sunt? Omnia repertenda sunt ex iis quæ diximus cum de numero nominum disseribamus.

Figuræ pronominum quot sunt? & dicit esse duas sicut in nomine. simplicem & compositam. & subdit modos quatuor

tuor compositionis pronominum Cum nomine. ut huiusmodi. huiuscemodi: quæ Priscianus nominibus anumerat. Cum altero pronomine. ut isthic: ab iste & hic. Sed aduertendum hanc compositionem non fieri nisi per nominatiuum accusatiuum & ablatiuum singulares & per nominatiuum & accusatiuum plurales tantum generalis neutri. ut isthic. isthæc. isthoc. isthunc. isthanc. isthoc. ab isthoc. isthac. isthoc. Plurimor placuisse Prisciano. Cum præpositione quoque pronomen componitur: per anastrophe hoc est inuersionem pronominis & præpositionis. ea fit tantum in casu cui seruit hæc præpositio cum: ex qua componuntur tria tantum pronomina trium personarum. hoc est mecum. nobiscum. tecum. uobiscum. secum in utroque numero. Cum quis uel qui etiam: quod ipsum inter pronomina antiquiores numerabant. ut quicquid.

quibus cum. Componuntur quoque cum adverbio: siue syllabicis adiectionibus. ut idem. quod ab is & demum facta utriusque finis abscissione. ut sit idem quasi iterum. is. in neutro quoque geminatur compositio: dicimusque identidem: quod magis uidetur ad uerbo cadere: ut significet idem quod saepe. Cicero in. vi. de rep. haec ego admirans referebam tamen oculos ad terram identidem. idem in tertio thuscu. q. scindens dolore identidem intonsas comas. Eccum. eccam. ellum. ellam. eccos. eccas. ellos. ellas. Priscianus & Sergius in donati artem: pronomina esse dicunt ab ecce & is. ea. id. & ille illa illud composita: quae tamen Laurentius in aduerbia resoluit. Ex eo quod dixit aut syllabicis adiectionibus: quaerit rursus quot sunt huiusmodi syllabae: dicitque esse quattuor. met. te. ce. pte. Met iungitur pronomini primae personae per oes casus. ut egomet. meimet. mihimet. memet. amemet: eodem modo in plurali. Cum pronomine uero secundae personae tantum iungit obliquis singularibus: & omnibus casibus pluralis. dicimusque tuimet. tibimet. temet. atemet. & eodem modo in plurali: in nominatiuo singulari non dicimus tumet: ne uideatur coincidere cum tertia persona singulari praesentis indicatiui huius uerbi tumeo tumes tumet. Dicimus tamen protumet: tute. te syllaba breui adiecta: aut tutemet. Lucretius in primo. Accipe praeterea quae corpora tute necesse est. Idem in eodem tutemet a nobis iam quouis tempore uatum. iungitur quoque met tertiae personae triptoto: suimet: sibimet. semet. a semet. Pte quoque iungitur ablatiuo tantum quinque pronominum possessiuorum. mea. tua. sua. nostra. uestra. Dicimusque meapte. tuapte. suapte. nostrapte. uestrapte. Cicero in primo de finibus bonorum. qua uos doceat & ad se alliciat suapte natura. & idem tertio de perfecto oratore. P. Crassum suapte interfectum manu. Idem etiam masculino genere protulit in primo thuscu. q. suopte. inquit nutu & suo pondere ad pares angulos feratur.

Ce particula tantum additur casibus illorum pronominum hic ille cum in. s. littera terminantur. ut huiusce. hisce. hosce. hasce. illiusce ueteres dicebant: quod usus reformidat. At uero Priscianus ex his particulis non fieri compositionem asseuerat: cum per se & separate nihil significant. quae ratio si uera est: neque ex praepositionibus inseparabilibus posset fieri compositio: quam nusquam nisi in compositione reperiuntur: quod nemo umquam: sed neque ipse Priscianus dixit. Quid quod eodem Prisciano teste additae significant aliquid: ne putentur ut ille dicit esse pronominum porrectiones siue extensiones: ut quod affert ex Terentio in adelphis egomet rapui: intelligitur ego & non alius: ac si dixisset ego ipse. Quae igitur partes orationis sunt dicet aliquis? Ego aduerbia inseparabilia dicerem: quemadmodum particulas illas. re. con. se. di. an. praepositiones inseparabiles.

Personae pronominum quot sunt? Respondetque esse tres: & quod proprietatis quaelibet habeat subiungit dicens. Prima persona est quae de se loquitur. Haec ratio non placet Prisciano: sed dicit prima persona est cum ipsa quae loquitur de se pronunciat. quia uidelicet potest prima persona nihil de se loqui: sed de secunda persona uel tertia essetque dubitatio. Itaque uidetur Priscianus facere differentiam inter loqui & pronunciare de se. t loqui de se ut aliquid de se ipso dicere: pronunciare de se ex persona sua aliquid de se uel de aliis dicere. Quod si in hoc ulla differentia est. magis exprimeretur per has praepositiones de & ex: quam per uerba loquor & pronuncio. ut loquor & pronuncio de me sit habere sermonem de me. loquor & pronuncio ex me sit habere sermonem in persona mea uel de me uel de te uel de aliis.

Personae pronominum quot sunt? tres. Prima quae de se loquitur. Secunda ad quam prima loquitur. Tertia de qua prima loquitur.

Quot sunt pronomina primae personae? Unum tantum. Nominatiuo ego. Genitiuo mei.

Quot sunt pronomina secundae personae? Item unum. Nominatiuo tu. Genitiuo tui: cum omnibus uocatiuis nominum. pronominum. & participiorum.

Quot sunt pronomina tertiae personae? Reliqua tredecim cum omnibus nominibus & participiis.

Quot sunt pronomina primæ personæ? & respondet esse unum tantum ego. id quod in singulari tantum. Nam in plurali conceptionem facit aliarum personarum secundarum quando ad ipsas præsentem loquimur. ut ego & uos faciamus. Tertiæ quando ad secundam & alios uel præsentem uel absentem sibi adiungit. ut ego & uos & illi fecimus. Eodem quoque modo dicit esse unum tantum pronomen secundæ personæ sed in utroque numero. sed adicit omnes uocatiuos nominum & reliquorum pronominum cum participiis.

Casus pronominum quot sunt? dicitur esse septem: nisi quod caret uocatio omnia præterquam. tu. meus. noster: uestras. & quemadmodum paulo ante diximus nominatiuo ego & ut libro primo dictum est nominatiuo suus sua suum: sed illa non proprie sed figurate.

Declinationes pronominum quot sunt? & ostendit per exempla esse quattuor. Nam per primam declinantur tria. Ego. tu. sui. per secundam quinque. hic. iste ille. ipse. is. per tertiam quinque. meus. tuus. suus. noster. uester per quartam duo. nostras. uas.

De uerbo.

Amo quæ pars orationis est? Respondetur esse uerbum: Dicitur quod esse partem orationis declinabilem: ad differentiam partium indeclinabilium: cum modis ad differentiam nominis & participii: & temporibus ad differentiam nominis: sine casu ad differentiam participii. Agendi uel patiendi significatiua: Donatus adidit aut neutrum significans propter uerbum impersonale: quod proprie neque actionem neque passionem significat.

Vnde dicitur uerbum? Dicitur quod a uerbero uerbas deriuari: quia uerberato aere oratio profertur: quod licet omnibus orationis partibus accidat: tamen præcipuè in hac dictione quasi proprium eius accipitur: quæ frequentius utimur in oratione: atque in cuius uel reliquæ orationis partes significant. unde & in illius definitione Diomedes adiecit præcipua dicens: Verbum est pars orationis præcipua sine casu. Verbo quot accidunt? Dicitur octo esse uerbi accidentias quas enumerat. deinde quærit respondetur de singulis illarum. Genera uerborum quot sunt? Genus in uer-

bo alii significationem uerbi appellant. ut enim in nominibus sunt genera quibus exploratur sexus: ita in uerbo genus est quo significatur utrum actiuum sit an passiuum.

Casus pronominum quot sunt? Septem sicut in nomine. Carè tamen uocatio omnia pronomina: præterquam tu. meus mea meum. noster nostra nostrum. nostras. caret etiam nominatiuo cum uocatio Genitiuo sui.

Declinationes pronominum quot sunt? quattuor. Prima quæ mittit genitiuum in. i. ut ego mei. tu tui. genitiuo sui. Secunda quæ mittit genitiuum in ius. ut hic huius. iste istius. ille illius. ipse ipsius. is eius. Tertia quæ mittit genitiuum in. i. æ. i. ut meus mea meum. mei meæ mei. tuus tua tuum. tui tuæ tui. suus sua suum. sui suæ sui. noster nostra nostrum. nostri nostræ nostri. uester uestra uestrum. uestri uestræ uestri. Quarta quæ mittit genitiuum in is. ut nostras. atis. uestras. atis.

De erotymatis uerborum. Cap. v.

Amo quæ pars orationis est? uerbum.

Quid est uerbum? Pars orationis declinabilis cum modis & temporibus sine casu: agendi uel patiendi significatiua.

Vnde dicitur uerbum? A uerbero uerbas: quia uerberato aere oratio profertur: quæ sine uerbo esse non potest.

Verbo quot accidunt? octo. Genus. Modus. Tempus. Numerus. Persona. Species. Figura. Coniugatio.

Genera uerborum quot sunt? quinque. Actiuum Passiuum. Neutrum. Comune. Deponens.

bo alii significationem uerbi appellant. ut enim in nominibus sunt genera quibus exploratur sexus: ita in uerbo genus est quo significatur utrum actiuum sit an passiuum.

Sunt autē quinque genera uerborum. Loquimur autē de uerbis integris. nam reperiuntur quaedam uerba defectiua quorundam praeceptorum accidentium: & quae reduci non possunt ad unum quoddam ex his quinque generibus: quod fit ut Priscianus ait uel naturae necessitate: uel fortuna & casu: uel differentiae causa. Naturae necessitate ut plures sereno: quae uerba cum similibus cum ad solam pertineant naturam: quantum ad sermonem nostrum attinet defectiua sunt: nisi fiat prosopopia. i. personae fictio. fortuna & casu. aut quia inusitata sunt: aut quia turpia & inconcinna. inusitata ut quia a faris & fare & daris uel dare non habeamus for & dor. inconcinna & turpia: & quod a me tuo non habeamus participia metutus & metuturus. differentiae causa: ut a facio. dico. duco. fero in secunda persona singulari imperatiui dice. duce. face. fere non diximus ne coinciderent cum obliquis casibus quorundam nominum. Quod est uerbum actiuum: Quod definit in. o. subaudi in prima uerbi positione: & habet passiuam in. or. Quid autē dicendum est de hoc uerbo do: quod ut paulo ante dicebamus:

non habet in uoce passiuam dor. Diximus hoc uerbum esse maius cum non repugnante significatione: sed usu. nusquam enim apud auctores lectum est dor. ergo quantum ad rationem significationis actiuum est. Idem quoque de facio facis dicendum est: quod non misit passiuam in. or. suppletur tamen ab alio uerbo quod est fio. fis. Quod est uerbum passiuum: quod definit in. or. & habet actiuum in. o. Inuenimus tamen aliqua in uoce atque significatione passiuam: quae nusquam reperiuntur in actiua ut consternor: pro exanimor. Ouidius secundo meta. Consternantur equi. atque idem. xii. Consternatiq; timores. Et Liuius. xxviii. ab urbe. consternati e cornibus in mediam aciem se se intulerant: nusquam tamen legimus consterno consternas. Eiusdem prope significationis reperitur in uoce & significatione passiuam tantum linquor animo. ut Suetonius in uita Caesaris: nisi quod extremo tempore linqui animo solebat. nemo tamen diceret animus linquit me aut ego linquo te animo.

Quod est uerbum neutrum: huius generis significatio latissime patet. Aliud namque actionem significat. ut ambulo. curro. Aliud passionem. ut uapulo. exulo. Aliud in quo nec agentis nec patientis significato dignoscitur. ut sedeo. sudo. algeo. esurio. quamquam quod ad grammaticum attinet: haec potius actionem significare dicendum est. haec quidam supina: alii absolutiua. nonnulli depositiua appellant. Quod est uerbum deponens: Deponens dicitur uerbum: ut ait Diomedes: uel per antiphrasim hoc est e contrario quia uerbum. r. littera finitum deponere eam non potest: uel quia cum omnia uerba deponentia apud antiquiores communia essent: alteram idest passiuam significationem deposuerunt. ut loquor loqueris. sequor sequeris.

Quod est uerbum commune: Verbum commune dicitur: quod sub una uoce actiuam & passiuam significationem habet: quemadmodum & nomen commune dicitur: quod duo aut tria genera sub una uoce complectitur. Impersonalis uerborum significatio in actiuam passiuamque uocem referuntur. Modi uerborum quot sunt: Modus in uerbo quem Quintilianus appellat qualitatem: est inclinatio uarios animi affectus demonstrans. Hi sunt quinque indicatiuus: quem alii finitiuum. alii diffinitiuum. alii pronuntiatiuum appellant. Imperatiuus qui & percontatiuus. optatiuus. subiunctiuus qui & coniunctiuus & adiunctiuus ab aliis dicitur. Infinitiuus: qui & impersonatiuus.

Quod est uerbum actiuum: quod definit in. o. & habet passiuum in. or. ut amo amor.

Quod est uerbum passiuum: quod definit in. or. & habet actiuum in. o. ut amor ab amo.

Quod est uerbum neutrum: quod definit in. o. & non habet passiuum in. or. ut seruius. is.

Quod est uerbum deponens: quod definit in. or. & tamen habet actiui significationem ut loquor loqueris.

Quod est uerbum commune: quod definit in. or. & habet actiui & passiuam significationem. ut amplector amplecteris.

Amo igitur quod uerbum est: Actiuum.

Modi uerborum quot sunt: Quinque. Indicatiuus. Imperatiuus. Optatiuus. Subiunctiuus. Infinitiuus.

us dicitur: quia personas diffinitas non habet: dicitur & perpetuus: quia finem non habet.
Quis est indicatiuus modus: quo indicamus inquit siue ostendimus siue pronunciamus aliquid fieri sine ulla alterius modi inclinatione: unde & finitiuus a Diomedes dicitur: quod quasi finita & simplici utimur expositione: cum per ipsum mentis sensum depromimus. Quis est

Quis est indicatiuus modus: quo indicamus aliquid fieri. ut ego amo. tu amas. ille amat.

Quis est imperatiuus modus: quo imperamus aliquid fieri. ut o antoni lege.

Quis est optatiuus modus: quo optamus aliquid fieri. ut utinam ego legerem.

Quis est subiunctiuus modus: qui indiget altero uerbo ut perfectum sensum significet. ut si legeris audiam.

Quis est infinitiuus modus: qui caret numeris & personis: & indiget uerbo alterius modi ut aliquid determinatum significet. ut cupio legere.

Amo igitur cuius modi est: Indicatiui modi.

Tempora uerborum quot sunt: Quinq. Praesens. Praeteritum imperfectum. Praeteritum perfectum. Praeteritum plusquam perfectum. Futurum.

Quod est tempus praesens: quo aliquid impraesentiarum fieri ostendimus. ut ego lego.

nale uerbum habet: & indiget uerbo alterius modi: hoc & subiunctiuus habet: sed utrumque simul solus infinitiuus. His quinque superioribus modis quidam adiecerunt sextum: quem appellauerunt promissiuum. ut ego amabo. ego docebo. sed hunc indicatiui futurum nos fecimus. quidam impersonalem modum coniungunt: ut sint modi septem: sed nos ut diximus in actiuam passiuamque uocem hunc modum reduximus. Adhuc alii commendatiuum ab imperatiuo separant: quoniam per imperatiui praesens siue instans ut confestim aliquid fiat imperamus: quem ideo imperatiuum dixerunt. per futurum uero tempus: ut aliquid in perpetuum & ad multa tempora fiat commendamus: atque ideo hunc quasi diuersum a superioribus modum mandatum appellauerunt. Fuerunt adhuc qui coniunctiuum a subiunctiuo separarent: ut essent modi nouem. Adhuc alii adhortatiuum ab imperatiuo separant. Gerundia quoque & supina uerbi modos esse dicunt. Sed nos quinario modorum numero contenti fuimus: ad quos reliqui sunt reducti nisi quod gerundia & supina non recusamus ab octo partibus orationis separare. Tempo

mutabilitate comprehensa. Cum uero tempus ut philosophi dicunt indiuiduum sit: nos illud in partes diuidimus: sed non tam ipsum tempus: quam actiones nostras per tempora diuidentes. ea quae tum ad nos attinet tria sunt praesens: quod a quibusdam instans appellatur praeteritum & futurum quod a nonnullis ut supra dictum est promissiuus dicitur modus: quod alii infinitum tempus appellat: quia incertum sit. Praeteritum adhuc in triplici differentia est: imperfectum: perfectum & plusquam perfectum. Praeteritum imperfectum quod inchoatiuum alii dicunt: est per quod significamus nos aliquid in tempore perfecto incepisse: nec perfecisse tamen: ut ego amabam. Praeteritum perfectum est per quod significamus nos aliquid in tempore praeterito incepisse atque perfecisse. ut ego amavi. Plusquam perfectum omnes antiqui & iuniores grammatici uident mihi non recte diffiniuisse. dicunt enim esse: cum tempus iam pridem exactum demonstramus: ita ut per

Quis est imperatiuus modus: quo imperamus inquit aliquid fieri. praeterquam autem & per eum precamur: unde ab Aristotele deprecatiuus dicitur. ut Vergilius. Musa mihi causas memora: neque enim tam imperat quam precatur. Quis est optatiuus: hunc modum usurpamus cum precibus aliquid a diis exposcimus: ut inquit Diomedes: unde optandi aduerbiis illum adiungimus: ut uidelicet & utinam. & o. & osi. in sermone hispano mutuamur a poenis oxala: quod interpretatur deus uelit. deus faciat. Reperit etiam sine aduerbio optandi ut Lucretius in primo dii uisa secundum & fibris sit nulla fides.

Quis est subiunctiuus: Subiunctiuus qui & dubitatiuus dicitur: ideo dicitur: quod per se non exprimit sensum: nisi alteri uerbo iungatur alterum: quod fit media coniunctione. ut si audieris: legam. Cum amaue- ris: docebo. Quis est infinitiuus: qui caret inquit numeris & personis. hoc & imper-

quod est tempus in uerbo.

præteritū perfectum rem factam breui aut non multo tempore ante ostendamus: per plusquam perfectum uero illud quod iam longo tempore inueteratū est. Quæ ratio si uera est: nō possemus latine atq; grammaticæ dicere: quod in ipso statim sacrarum literarum initio scriptum est. In principio creauit deus celum & terrā: & quod sequitur: dixit deus fiat lux & facta est lux: qua actione nulla prior nulla antiquior est. Sed neq; rursus diceremus recte: cum tu uenisti iam ego legerā: quod de re paulo ante facta dici posse: nemo est adeo stupidus qui non confiteatur. Sed hæc duo tempora non eo censentur: quo isti putant: sed illo potius quod præteritum plusquā perfectum præterito perfecto comparatum antiquius est. siue id in multo siue in paruo tempore exacto sit. atq; ideo adiecimus inueterasse citra præteritum perfectum: ut si dixerim. ego legeram: cum tu uenisti. dico te uenisse ante id tempus quo ego legi. Sic Ouidius primo meta. Sic modo quæ fuerat rudis & sine imagine telus: induit ignotas hominū cōuersa figuras. Quod si præteritum. p. q. perfectum præterito perfecto non comparatur: nihil aliud quam ipsum præteritum perfectum significat. ut Ouidius. Legerat huius amor titulū nomēq; libelli. idest legit. Sed indicatiuus cū subiunctiuo habet omnia quinque tempora: quoniam per illa omnia possumus indicare quid facimus fecimus aut facturi sumus: cuius est per omnia similis subiunctiuus. Imperatiuus duo tantum habet tempora instās & futurum: sed in singulari primam non admittit personam. Absurdum namq; esset quenquā sibi imperare: cū promptus sua sponte sit immo ultrō facere quod uult. externæ uero personæ imperio indigent: nisi figuratæ quasi ad alium loquens in secunda persona seipsum proferat. ut Iuuenalis. Tecum prius ergo uoluta hæc. In plurali uero etiam primā adhibet: quia cum imperat: se quoq; in idem ministerium uocat. Sed est animaduertendum quod per imperatiui præsens imperamus aliquid e uestigio fieri: ut o puer lege. i. fac ut statim legas. per futurum uero imperamus aliquid in posterum faciendum: atq; ut ita dicam in perpetuum. Est quoq; eadem differentia inter futurum imperatiui & aliorum modorum futura: quod hæc indifferenter futurum tempus significant: quod est per aduerbia distinguendum. ut ego legam mox. cras. perentidie. die quarti. die quinti. die proximi. Imperatiui uero futurum non significat ut confestim aliquid fiat: sed ut diximus: semper in posterum faciendum esse. ut si uis esse doctus legito libros: idest fac ut semper legas libros: quod possis commode facere. neq; opus est adiungere aliquid quo temporis diuturnitatem illam exprimamus. Inuenitur tamen apud antiquiores futurum pro præsentis. ut Terentius in heauton. loquitor paucula. & idem in adelphis. de te largitor puer. pro eo quod ē loquere. largire. quos Vergilius antiquitatis amator secutus dixit quinto eneidos. Primus equum phaleris insignem uictor habeto. & paulo post. tertius argolica hac galea contentus abito pro eo quod est habeat & abeat. In uoce passiuæ plurale futuri temporis huiusmodi reperitur. idq; apud antiquiores tantum in legibus & foederibus: quæ fiunt & promulgantur: ut sic dixerim: ad perpetuā rei memoriā. Optatiuus tria tantum habet tempora. præsens. præteritū. & futurū. Sunt qui ab optatiuo præsens tempus excludant: quoniam futura sunt quæ optamus. Alii præteritū imperfectū adiungunt: ut significet tempus sub illa uoce ambiguitas. Nos tantū præsens posuimus: nō propterea quod tempus illud præ-

Quod est præteritum imperfectum? quo ostendimus quod aliquid fiebat: sed nō fuit perfectū ut ego legebam.

Quod est præteritum perfectum? quo ostendimus aliquid iam factum atq; perfectum esse ut ego legi.

Quod est præteritum plusquamperfectum? quo ostendimus id quod factum est: inueterasse citra præteritum perfectum: ut ego legeram: antea quā tu uenisti.

Quod est futurum? quo ostendimus aut promittimus aliquid faciendum esse: ut ego legā. Amo igitur cuius temporis est? presentis temporis.

*hic imperatiuus admittit
p. q. in imp. p. q.*

aliquid demonstret: quod per illud aliquid proximum tempore presentis optamus ut utinam legeret preceptor: intelligitur nunc aut mox: quod si in futuro dixeris utinam legat preceptor: de tempore remotiori optas. Sed dicit quispiam quo modo possumus preterita optare? Ad quod dicendum quod non solum futura optare possumus: uerum etiam preterita optamus nos aliquid fecisse: quod tamen non fecimus. ut utinam ego legissem. Infinitiuus æque tria tempora habet: presentis, preteritum & futurum. Viurpatur tamen preteritum presentis infinitiui pro preterito imperfecto indicatiui: quo genere dicendi preteritum utuntur historici. Salustius. equitare. cursum cum æqualibus certare: & cum omnis antiret: omnibus tamen charus esse: pro equitabat. certabat. erat. Numeri uerborum quot sunt? Duo inquit sicut in nomine. Fuerunt tamen qui in tertia persona plurali preteriti perfecti indicatiui modi dualem numerum a plurali distinxerunt in illis duabus uocibus amauerunt uel amauere. ut amauerunt sit ad plures: amauere ad duos tantum referendum. Sed ut Quintilianus refert apud nostrorum neminem hæc seruatio reperitur: cum e contrario quod Vergilius primo æn. dixit. De uere locos ubi nunc ingentia cernis. & idem in. ii. Conticuere omnes intentique ora tenebant. & Ouidius. xiii. metamorpho. Confedere duces & uulgi stante corona: aperte nos doceant: nihil horum ad duos pertinere.

Numeri uerborum quot sunt? duo sicut in nomine. Singularis qui de uno loquitur: ut ego amo. Pluralis qui de pluribus loquitur: ut nos amamus.

Amo igitur cuius numeri? singularis numeri Personarum uerborum quot sunt? Tres. Prima quæ de se sola uel de se cum aliis loquitur: ut ego amo. nos amamus. Secunda ad quam solam uel cum aliis prima loquitur: ut tu amas. uos amatis. Tertia de qua sola uel de quibus prima loquitur: ut cicerone legit. homines legunt.

Species uerborum quot sunt? duæ sicut in nomine. Primitiua ut lego legis. Deriuatiua ut lectito lectitas.

Deriuatiuorum uerborum formæ quot sunt? septem. Inchoatiua. Meditatiua. Desideratiua. Frequentatiua. Diminutiua. Denominatiua. Aduerbialis.

Quæ dicuntur inchoatiua? quæ Laurentius dicit continuum incrementum passionis innate significare. fiuntque tantum a uerbis neutris absolutis secundæ coniugationis: formanturque a secunda persona presentis indicatiui modi addita co. ut a tepeo es. tepeesco is. i. in horas magis tepefio.

dicuntur inchoatiua? Omnes grammatici qui nunquam fuere ante Laurentium Valam: appellauerunt uerba inchoatiua: quæ in sco. desinunt: qualia sunt frigesco. tepeesco. albesco. dixeruntque inchoationem quandam significare: quod esse falsum ualidissimis rationibus conuincit: quin potius hæc uerba incrementum passionis innate significare uidentur: quam significant uerba a quibus deriuantur. ut ægresco. i. magis magisque æger fio: albesco. nigresco idest in dies magis magisque albeo. & nigreo. & uelut ipse exponit: albesco. & nigresco. Hæc uerba alii ante Laurentium dixerunt a uerbis neutralibus tantum deriuari: nos autem adiecimus a uerbis neutris non quidem omnibus: sed tantum secundæ coniugationis. nam ab aliis coniugationi-

lem numerum a plurali distinxerunt in illis duabus uocibus amauerunt uel amauere. ut amauerunt sit ad plures: amauere ad duos tantum referendum. Sed ut Quintilianus refert apud nostrorum neminem hæc seruatio reperitur: cum e contrario quod Vergilius primo æn. dixit. De uere locos ubi nunc ingentia cernis. & idem in. ii. Conticuere omnes intentique ora tenebant. & Ouidius. xiii. metamorpho. Confedere duces & uulgi stante corona: aperte nos doceant: nihil horum ad duos pertinere.

Personarum uerborum quot sunt? Tres inquit. & repetendum est hoc loco id quod de persona in capite superiori diximus: cum de personis pronominis agebatur. Illud tantum addimus quod Diomedes ait personam esse rationabilem substantiam: quod proprie in prima & secunda persona reperitur: nisi fiat proloquia.

Species uerborum quot sunt? Duæ inquit sicut in nomine. primitiua & deriuatiua. Deriuatorum rursus septem dicit esse formas: quas Diomedes & Donatus ad uerbi referunt qualitatem: alii ad genus siue significationem. Deinde quæritur respondetque de singulis septem uerborum formis.

Quæ

bis deducta nō tam inchoatiua q̄ inchoatiuorum similia esse dicenda sunt. ut illa la-
 basco. is. integrasco. is. & ab hio. as. hisco. is. a concupio. is. concupisco. is. Sunt præ-
 terea huius formæ uerba: quorum primitiua in usu non sunt: ut herbesco. is. siluesco
 is. lignesco. is. ignesco. is. iuuenesco. is. & similia: quæ possunt uideri a nominibus her-
 ba. silua. ligno. igne. iuene: potius q̄ ab herbeo. es. silueo. es. ligneo. es. igneo. es. iu-
 ueneo. es. deriuata. Nam uerba huius formæ certis regulis constant: quarum una si
 defuerit: inchoatiua: siue ut Laurentius mauult augmentatiua non erunt: prima est
 quod in sco desinant. deinde quod a secunda persona præsentis indicatiui modi uer-
 borum neutralium secundæ cōiugationis passionem innatam significantium formæ
 tur. præterea quod deficient in præterito perfecto indicatiui modi & in reliquis tem-
 poribus quæ formantur ab eo. quodq̄ per tertiam uerborum cōiugationem declinē-
 tur.

Quæ dicuntur meditatiua: Secunda uerborum forma est meditatiua: quæ
 Laurentius & quidem recte desideratiua siue optatiua esse dicit. Neq̄ enim esurire est
 meditari comedendū esse: quod
 ad intellectum pertinet: sed cu-
 pere seu optare: quod est opus
 ptis appetitiuæ. Formant autē
 ab ultimo supino addita. rio. re-
 periturq̄ hæc uerborum forma
 in paucis uerbis: apud antiquo-
 res fortasse in pluribus: sed quo-
 rū ego memini in his fere. Ab
 edo edis esū esu esurio. is. a cœ-
 no. as. cœnatum cœnatu cœna-
 turio. a pario. is. partum partu
 parturio. a meio. is. mictum mi-
 ctu micturio. a caco. as. cacatum
 cacaturio. ab emo emis emptum
 emptu empturio. i. cupio siue li-
 bido mihi incessit edere. cœna-

Quæ dicuntur uerba meditatiua: quæ lauren-
 tius appellat desideratiua: fiuntq̄ ab ultimo
 supino addita rio. hæc fere. ab edo is. esu esu-
 rio. a cœno as. cœnatu cœnaturio. a pario is.
 partu parturio. a meio is. mictu micturio. a
 caco as. cacatu cacaturio. ab emo is. emptu
 empturio.

Quæ dicuntur desideratiua: quæ laurentius
 non mentis affectum: sed actum corporis si-
 gnificare dicit. Sunt uero q̄ rarissima. ut ui-
 so is. laceffo is. faceffo is. capeffo is.

re. parere. meiere. cacare. emere. Iuuenalis. Esurit intactam paridi nisi uendat agauē.
 Martialis. xi. epigra. Cœnaturit uacerra nō cacaturit. Iuuenalis. Noctibus hic ponūt
 lecticas micturiunt hic. Vergilius in bucolicis. Nūc omnis parturit arbos. Varro se-
 cundo de re rustica. Te empturientem in campos macros adducunt crebro pedes. Ex
 quibus exēplis facile colligitur inter meditatiua & formæ perfecte siue absolutæ uer-
 ba illam esse differentiam: quod absoluta actum: meditatiua affectum mentis nō me-
 ditationem significant. ut Liuius quod diu parturiuit animus uī aliquando pariat. &
 illud psalmographi. Ecee parturit iniusticiā concepit dolorem & peperit iniquitatē.
 ergo parturire est cupere a partu liberari: parere illud ipsum quod conceptū est: quod
 q̄ cupimus parere i lucē edere. Dicturio a dico. is. dictu. Macrobius. vi. saturna. usus
 est. quid duces inquit & milites: qui fortiter a se facta semper dicturiunt. & Apuleius
 a nubo. is. nuptu: nupturio. sine ulla unquā magia iam olim nupturiisse. Inter scatu-
 rio. is. quod uidetur huius formæ uerbū esse: & scateo. es. a quo deriuari uidet: quod
 nulla talis differētia repitur: idē namq̄ est scaturio scateo. declinatur aut huiusmodi
 formæ uerba oīa per quartā uerborū cōiugationē. Quæ dicuntur desideratiua:
 Tertia uerborū forma est eorū quæ dicuntur desideratiua: Laurētius tamē non affectū
 mentis desideriumq̄ hæc uerba significare dicit: sed actum corporis. Nā quod Priscia
 nus affert illud Vergiliū i. viii. Nā memini hesionæ uisente regna sororis Laomedō
 riadem priamum: exponitq̄ uisente pro cupiente uidere: oīno ratione caret. Nā si ui-
 sere est cupere uidere: semper priamus sororē hesionā uisebat: postea quā ablata fuit:
 nec minus cū erat in troia: quā cum ut illā uideret profectus est salaminā. Ergo uise-
 re nō cupere uidere: sed ire ad uidendū significat. Quod si uiso cupio uidere signifi-
 caret: nūquā Cicero ad atticū scripsisset: cupio alexādriā reliquāq̄ ægyptū uisere: sed
 uiso alexādriā reliquāq̄ ægyptū. Vsurpant tñ hæc uerba pro ipsorū primitiuis ut lace-
 ffo p eo ad lacerādū uel lacerō. faceffo eo ad faciēdū uel facio. Verg. iiii. æn. Ocyus oēs
 sperio læti parēt: ac iussa faceffūt. Repit tñ pro eo quod ē recedere uel ire ad recedēdū.

Rō ipse q̄ dicitur quæ
 debz hēre x̄bū inchoatiua
 p̄t una si defuerit inchoati-
 uis nō erit.

2.
2.
3.
7.

Cicero Primo de legibus. paulisper facessant rogemus. Reperitur etiam facesso pro prohibeo. Cicero in uerrem. ne innocenti periculum facesseris. Idem quoque in eundem: cum audiissent ei negotium facessitum. Capesso. is. pro capio: uel eo ad capiendum. Vergilius primo æn. Mihi iussa capessere fas est. Cicero primo thusc. is animus superiora capessat necesse est. Accerso. is. uel arcesso litteris inuersis pro eo aduocandum. Terentius in andria. Obstetricem accerso. sed cum omnia huius formæ uerba sint tertie coniugationis: & in se desinant: hoc reperitur etiam in. io. terminatum: declinatumque per quartam coniugationem. ut Cicero de claris oratoribus. accersiuisti ex urbe ea quæ domus est semper habita doctrinæ. Et actiuum. Cap. x. mitte in ioppen. & arcessi simonem quendam. Ex quibus exemplis colligimus uerum aut uero proximum esse quod Valla suspicatur: prædictarum formarum uerba ab antiquissimis aliter fuisse appellata: quæ a grammaticis iunioribus nunc dicuntur: & illorum nomina sic fuisse inuersa: ut pro meditatiuis dixerint inchoatiua. pro desideratiuis meditatiua. pro actiuo corporis significantibus: desideratiua. Sed quæ nos ex eo quod significat nouo nomine diximus augmentatiua: Laurentius opinatur ab antiquioribus fuisse meditatiua appellata: ex illa reconditiore significatione qua meditor significat exerceri. ut apud Iuuenalem. Statua meditatatur prælia lusca. & alibi. Marmorea meditatus prælia uilla. ut sit calesco quasi exerceor calore. frigesco exerceor frigore. & similia eodem modo.

Quæ dicuntur frequentatiua? Frequentatiua uerborum forma: quæ Diomedes iteratiuam appellat: est quæ assiduam uel potius frequentem in agendo uim habet: unde

Quæ dicuntur frequentatiua? quæ assiduam in agendo uim habere significant. fiuntque ab ultimo supino. u. mutata in. o. ut a curro curris cursu. curso cursas. a duco ducis ductu. ducto ductas. Animaduertendum tamen est in uerbis primæ coniugationis: supina a quibus formantur frequentatiua mutare a penultima supini in. i. breuem. ut ab impero imperas imperatu. imperito imperitas. Dicimus tamen ab ago agis. actito actitas. & agito agitas. a dico dicis. dicto dictas. & dictito. as.

& appellationem habet quoniam frequenter agendo iterat affectum. formantur autem ab ultimo supino. u. finali mutata in o. declinanturque per primam coniugationem. ut a curro curris. cursu. curso cursas. a quo est occurso occursas. i. frequenter occurro. Vergilius in bucolicis. Occursare capro cornu ferit ille caueo. Aduco ducis. ducto ductas idest frequenter duco. Salustius in catilinario. L. sylla exercitum quæ in asia ducta uerit. a mergo mergis mersu. mersu mersas idest frequenter mergere. Vergilius primo georgicorum. fluuio mersare salubri. Est & frequentatiuum a frequentatiuo cursito cursitas. Horatius

us secundo sermonum. Veluti succinctus cursitat hospes. In uerbis tamen primæ coniugationis mittentibus supinum in. atum. fiunt frequentatiua a penultima in. i. breuem mutata. ut ab Impero imperas imperatu. imperito imperitas. Horatius primo sermonum. Olim qui summis legionibus imperitarunt. a uolo uolas uolatu. uolito uolitas. Rogo rogas rogatu. rogito rogitas. Ab ago agis actu non dicimus acto actas: sed actito actitas. Martialis. Cogit me titus actitare causas. dicimus etiam ab ago agis in alia significatione agito agitas. Vergilius secundo georgicorum. Ipse dies agitat festos fufusque per herbam. A dico dicis dictu. dicto dictas. quod est alio scribente dicere. Iuuenalis. Celso dictare parata. dictito dictitas. quod uidetur esse frequentatiuum a frequentatiuo est frequenter dicere. Horatius secundo epistolarum. Dictitet albano musas in mōte locutas. A quæro quæris debuit esse quæsito quæsitas penultima longa: sed dicimus quærito quæritas eadem breui. A scribo scribis scriptu. scriptito scriptitas. A Scio scis sciu scitu. scitor scitaris. & scicitor scicitaris. A nosco noscis notu noto notas. & noscito noscitas. A cogo cogis coactum: non coacto coactas. sed cogito cogitas dicimus. & a sequor. eris. secutu non secutor. aris. sed sector. aris. formatur.

Quæ dicuntur diminutiua? Est quinta uerborum forma eorum quæ dicuntur diminutiua: eo quod significant diminutionem a suo principali unde deriuantur. ut a Sorbeo sorbes. sorbillo. as. quasi minutim sorbere. a garrus. is. garrulo. as. a caluus. is. cauillo. as. & cauillor. aris. Sunt præterea quædam diminutiuarum formam habentia sine origine formæ perfectæ. ut pitillo. as. pro minutim bibere. uacillo uacillas. pro eo quod est alterno motu fluctuare. Terentius in heauton. pitillando modo mihi quod uini absumpsit. Cicero de claris oratoribus. cum ex eo toto corpore uacillante quæ fuit: quis loqueretur e lynthre huius ordinis uidentur mihi esse uerba illa quæ paulo ante frequentatiua esse diximus. ut dormito dormitas. scriptito scriptitas. quod est non profunde dormire: aut plene scribere: sed per interualla id facere significant. ut fit dormire minus quam dormire scriptitare minus quam scribere. ut illud dormitauerunt omnes & dormierunt.

Quæ dicuntur denominatiua? Sexta uerborum forma est eorum quæ dicuntur denominatiua: eo quod a nominibus deriuantur: ut a patre patrisso patrisas. a græco græcisso græcissas. & græcor. aris. ab atico atticisso atticissas. quæ uerba imitationem quandam significant. dicimus quoque a Pabulo pabulor pabularis. a frumento frumetor frumentaris. a ligno lignor lignaris. ab aqua aquor aquaris. pro eo quod est ire quæ

fitum pabulum. frumentum. ligna. aquam. Liuius. xxy. ab urbe condita lignatum pabulatumque progressos exciperet. & Gellius libro. xvi. noctium atticarum. ea figura est captantur: qua lignantur. pabulantur. & aquantur. Liuius. xxii. tertiam partem militum frumentatum dimisit. Dicimus quoque a rure rusticor rusticaris. Cicero secundo de oratore. Lælium semper fere cum Scipione solitum rusticari. pro quo antiquiores ruro ruras. & ruro ruraris. a philosophia philosophor philosopharis. a poeta poetor poetaris. quæ posteriora significant dare operam philosophiæ. poetriæ.

Quæ dicuntur aduerbialia? Septima uerborum deriuatorum forma est eorum quæ dicuntur aduerbialia eo quod ab aduerbiis deriuantur. ut a perendie perendino perendinas. quod est in diem tertiam differre. a cras crastino crastinas. ab intra intro intras. Amo igitur cuius speciei est? primitiuæ: inquit: neque enim habet unde deriuetur. sed temperamentum adiecit: quod ego sciam. fieri enim Potest ut originem habeat unde dicatur. Sed neque format ex se inchoatiuum ut isti dicunt amasco. is. neque desideratiuum amasso. is. nec meditatiuum amaturio. is. neque frequentatiuum. amito. as.

Figuræ uerborum quot sunt? Duæ inquit quemadmodum in nomine. Simplex amo amas. clamo clamas. Composita. ut deamo deamas. declamo declamas. Compositur autem uerba quattuor modis sicut & nomen ex duobus integris. ut ex amo. as. & de de amo. as. ex integro & corrupto. ut diligo. is. ex di & lego. is. aut ex corrupto & integro ut

Quæ dicuntur diminutiua? quæ a suo principali diminutionem significant: ut a garrus. is. garrulo as. a sorbeo es. sorbillo as. a caluus is. cauillor aris.

Quæ dicuntur denominatiua? quæ a nomine deriuantur: ut a patre patrisso as. a græco græcisso as. & græcor aris. a frumento frumetor aris. a pabulo pabulor. aris. a rure rusticor aris.

Quæ dicuntur aduerbialia? quæ ab aduerbio deriuantur: ut a perendie perendino as. a supra supero. as. ab intra intro intras.

Amo igitur cuius speciei est? Primitiuæ speciei Non enim habet quod ego sciam unde possit deriuari.

Figuræ uerborum quot sunt? Duæ sicut in nomine. Simplex ut amo amas. Composita ut deamo deamas.

Amo igitur cuius figuræ est? Simplicis figuræ. non enim potest diuidi in partes significatiuas eius quod integrum ante compositionem significabat.

alligo. as. ex ad & ligo. as. aut ex duobus corruptis ut officio officis. ex ob & facio facis. Componuntur enim uerba frequenter cum præpositionibus: sed & nonniquam cum nominibus. ut tepefacio a tepidus & facio. uersificor. a uersus & facio. belligero a bellum & gero. Componuntur etiam ex præpositione nomine & uerbo. ut perterrefacio. is. a per. & terrorem & facio. ex duabus præpositionibus & uerbo. ut recompenso. as. recondo. is. Sed quemadmodum in compositione corrumpantur: in fine libri superioris dictum est.

Coniugationes uerborum quot sunt? Antiquiores grammatice fere omnes tantum ponebant coniugationes tres: sed tertiam rursus diuiserunt in breuem siue correptam & in longam siue productam. Nos aut iuniores se-

cuti grammaticos: quia nihil refererebat: quattuor coniugationes posuimus. Coniugatio est consequens uerborum declinatione: dicta quod una eademque ratione declinationis plurima coniugantur uerba: ut ad similitudinem amo. as. omnia uerba primæ coniugationis. hæc a græcis syzigia dicitur. Prima quæ secundam personam. iam puer non respondet ex eo quod libro primo didicit. Prima coniugatio est quæ habet. a. productam ante re in infinitiuo: quod ex ipsa pronuntiatione atque accentu poterat intelligere: sed ex eo quod iam libro quinto audiuit: secundam personam præsentis indicatiui modi primæ coniugationis in numero singulari in. as. longam terminari. Secundæ uero in. es. æque longam. Tertiæ in. is. breuem. Quartæ in. is. longam. Quæ ratio & si eadem est cum superiori: hic respondet quasi puerctus ex Diomedis. Donati. phocæ. Prisciani. omniumque antiquorum uerbis: qui ex secunda persona indicatiui colligunt diuersitatem coniugationum. illic uero quasi rudis didicit rem ex eo quod erat intellectu facillimum.

De participio.

a Mans quæ pars orationis deinde respondet participium esse partem orationis declinabilem ad differentiam indeclinabilium: quæ pro uerbo accipitur ex quo deriuatur: nam

uerborum significationes habet. atque pro uerbo ponitur: sed ab eo differt: quoniam genus & casus habet ad similitudinem nominis. a quo rursus differt quia accidentia uerbi habet modos & personas: quibus participium caret. Vnde dicitur participium. Ab eo respondet: quod duarum partium quæ sunt principes in oratione hoc est nominis & uerbi partem capiat: & participet: ut sit participium: ut cum Sergio dicit Sergius quasi participium: accipit enim ut diximus a nomine genera & casus. & uerbo tempora & significationes. ab utroque numerum & figuram.

Coniugationes uerborum quot sunt? quattuor. Prima quæ secundam personam singularis præsentis indicatiui modi mittit in as productam in uoce actiua: uel in aris uel are in uoce passiuua: ut amo as. letor aris. uel are. Secunda quæ eandem secundam personam mittit in es productam in uoce actiua: & in eris uel ere in uoce passiuua ut doceo es. medeor eris uel medere. Tertia quæ eandem secundam personam mittit in is correptam in uoce actiua: & in eris uel ere penultima correpta in uoce passiuua: ut lego gis. loquor. eris uel ere. Quarta quæ eandem secundam personam mittit in is productam in uoce actiua & in iris uel ire penultima producta in uoce passiuua: ut audio is. ordior iris. uel ire.

De erotymatis participiorum. Cap. viii.

Mans quæ pars orationis est? participium. Quid est participium? pars orationis declinabilis quæ pro uerbo accipitur ex quo deriuatur: genus & casus habens ad similitudinem nominis: & accidentia uerbi sine discretionem modorum & personarum. Vnde dicitur participium: quasi participium: quia partem accipit a nomine: partem a uerbo: partem ab utroque.

Participio quot accidunt? Sex inquit: duo quæ diximus accepisse a nomine. id est genus & casus. duo quoque quæ a uerbo. hoc est tempus. & significatio. Duo præterea quæ ab utroque. hoc est figura & numerus. esse dicit genera participiorum. Masculinum eorum quæ terminatur in. us. ut amaturus.

amatus. amandus. femininum eorum quæ terminatur in. a. ut amatura. amata. amanda. Neutrum eorum quæ terminatur in um. ut amaturum. amatum. amadum. Comune trium eorum quæ terminantur in. ns. ut hic & hæc & hoc amans. hic & hæc & hoc docens. Reperiuntur tamen participia in. ns. terminata in genere masculino quasi substantiue posita ex eo quod in illis subintelligitur nomen substantiuum generis masculini. ut hic oriens. hic occidens. ubi intelligitur sol. Verg. v. æn. Et me saeuus equis oriens afflauit anhelis. Aliquando tamen ipsum substantiuum exprimitur: dicimusque ob oriente sole ad occidentem solem. rudens quia intelligitur funis. torrens quia fluius generis quoque sunt masculini. Profluens & confluens quia subintelligitur aqua generis sunt feminini. Lilius primo ab urbe condita: pueros in profluente aqua mitti. Cæsar in commentariis. Cui ad confluentem mosæ & rheni conuenisset: & Iustinus in trogi epitome. pars quedam in conflente danubii & sabii confedit. Est autem profluens in ea parte fluminis qua est uiolentior aquæ uena. confluens uero: qua dua flumina iunguntur quam ptolamei interpres scissionem fluminis appellat. Continens quoque pro terra quæ non est insula etiam generis feminini: quia subintelligitur terra. Plinius li. vi. alimnum a proxima continente abest septem mille centum quinquaginta passus. Consonans quoque pro littera quæ non est uocalis hoc genere profertur. Animas tum genere masculino reperit. ut Horatius. ii. sermo. Sed hic stilus haud petet ultra quæquam animantem: tum feminino. ut Cicero in primo de legibus. Nam cum cæteras animantes abiiecisset ad pastum. Reperitur quoque genere neutro: sed in plurali tantum animantia. Serpens feminino reperitur. Iunialis. Et mouisse caput uisa est argentea serpens. Vergilius. ii. æn. masculinum protulit dicens: serpens complexus uterque. Prægnans quoque quod participii formam habet sine origine uerbi ratione significationis tantum generis est feminini. In neutro genere participia reperiuntur quasi substantiua. ut antecedens. consequens. decens. conueniens.

Tempora participiorum quot sunt? tria inquit. Sed animaduertendum est: quod non ex omni uerbo omnia tempora nascuntur: quemadmodum statim de significationibus participiorum

Participio quot accidunt? Sex. genus. tempus. significatio. figura. numerus. casus cum declinatione.

Genera participiorum quot sunt? quattuor. masculinum ut amat. femininum ut amata. neutrum ut amatum. compositum trium. ut hic & hæc hoc amans. Amans igitur cuius generis est? communis trium. Tempora participiorum quot sunt? tria. presentis ut amans. præteriti ut amatus. futuri ut amaturus. amandus.

Amans igitur cuius temporis est? presentis temporis. Significationes participiorum quot sunt? Duæ actiua ut amans. passiuua ut amatus.

Quæ participia significant actionem? A uerbis actiuis & neutris actionem significantibus: actionem significant participia presentis & futuri in. rus. ut amans amaturus. seruiens seruiturus. A uerbis passiuuis uel neutris passiuuis uel neutris passionem significantibus participia omnia significant passionem. ut amatus amandus. vapulans vapulaturus. A uerbis deponentibus participia presentis & præteriti & futuri in. rus. significant actionem: futuri uero in. dus passionem. ut loquens locutus locuturus. loquendus. A uerbis communibus participia presentis temporis & futuri in. rus. significant actionem. præteriti actionem & passionem: futuri in. dus. tantum passionem. ut criminans. criminaturus. criminatus. criminandus.

Orisans
Occidens

Rudens

Torrens
es affluens
in riuo. in riuo affluens affluens

Profluens
Confluens

Profluens
Confluens

Continens

Consonans
Animans

Serpens

Pregnas

Antecedens
Consequens
Decens
Conueniens

dīcemus. Illud quoq; est considerandū: quod licet latini nō habeant participia præteriti imperfecti temporis & plusquā perfecti: inueniuntur tamē pro illis participia præteriti posita. ut apud Vergilium primo æn. & qua uectus abas: & qua grandæuus alethes: quod Seruius pro uehebatur exponit. Significationes participiorum quot sunt! Duæ inquit. actiua & passiuæ. Sed quæ participia significant actionē: quæ passionem: subiungit dicēs: quod a uerbis actiuis & neutris nō quidem omnibus sed quæ significant actionem: participia pñtis & futuri in. rus. significant actionem. ut amans qui amat. amaturus qui amabit. seruiens qui seruit. seruiturus qui seruiet. A uerbis passiuis uel passionem significantibus qualia sunt. exulo. uapulō. caleo. ardeo. participia omnia significant passionem. ut amatus quem amauit quispiam. amandus qui amabitur. uapulans qui uerberatur. uapulaturus qui uerberabitur. exulans qui mittitur in exilium. exulaturus qui mittetur. Quintilianus in primo. adde quod uapulātibus multa dictu deformia. Cicero. iiii. thūscu. q. Thelamonē pulsum patria exulantem atq; egētem. Iustinus in epitome trogi. Ille quasi in perpetuum cum uiris exulaturæ. A uerbis deponētibus quattuor ueniunt participia: sed præsens præteriti & futuri in. rus. actionem significant. futuri uero in. dus. passionem. quod quia alexandrinī non recipiebant auctoritate probandum est: a loquor loquendus. Horatius. iiii. car. prælia coniugibus loquenda. a sequor sequendus. Ouidius in epistola phyllidis. nō tibi sic dices phylli sequendus eram. ab inficior inficiendus. Idem in epistola deianiræ Decolor & factis inficienda tuīs. a patior patiendus. Idem in. iiii. de arte. multaq; tyroni non patiēda feret. ab imitor imitandus. Idem in epistola phedræ. Arcus & arma tuæ tibi sunt imitanda dianæ. a fateor fatendus. Ouidius in primo de tristibus. Sunt tamen euentu dura fatenda meo. & ab illius composito profiteor profitendus. Idē in primo de arte. nec species ueneris semper profitenda roganti. A tueor tuendus. Idem in tertio de arte. huic equites illi signa tuenda dedit. A modolor modulandus. Horatius. ii. epistola. fidibus modulanda latinis: & fere ab omnibus uerbis deponentibus quæ cum accusatiuo construuntur passim reperies huiusmodi participia. Sunt etiā ex deponētibus quæ cum aliis casibus construuntur ut ab utor utendus. Gellius libro vii. qui iumentū aliorum duxerat: quam quo utendum acceperat. & in digestis titulo de acquirenda possessione. I. si quis rem utendam dederat: sed hoc uerbum etiam cū accusatiuo constitui potest. ut apud Ciceronem. ii. de oratore. si ærariū corpus utimur ad belli adiumenta & ornāmēta pacis. & Gellius libro. xviii. quas uoces nos possemus uti. Quid quod & actiuum reperitur. ut apud Næuium. quia supellex multa quæ non utitur: emitur. Eodem modo a uescor legimus uescendus: quia Plinius. li. viii. dixit Caprinū iecur si uescatur: ab eo quod est uesco. is. Et a fungor fungendus: quia Terentius in adelphis dixit: Aeschinus tuus neq; boni neq; liberalis functus est officium uiri. & quod Plautus in trinūmo etiam actiue protulit dicens. ut munus fungas tuum. Quod si dixerit quispiam hæc uerba olim fuisse cōmunia: atq; inde prouenisse hæc participia futuri in. dus. ego non inficior: sed illud dico quod aut nullum est uerbum deponens: aut si quod est quod deponens dicatur: si cum accusatiuo constituitur: posse habere participium futuri in. dus. quod passionē significet. Participium quoq; præteriti aliquādo significat passionem illa ratione quod olim cōmunia fuerunt. ut a comitor. aris. comitatus. Vergilius primo æn. ipse uno gradit comitatus acathe. ab imitor imitatus. Ouidius. ix. meta. nec abest imitata uoluptas. A uerbis communibus quattuor ueniunt participia præsens & futuri in. rus. quæ significant actionem. & præteriti quod significat actionem & passionem: & futuri in. dus. quod passionem. ut criminans qui accusat. criminaturus qui accusabit. criminatus qui accusauit & qui accusatus est. criminandus qui accusabitur. Reperitur quoq; nonnūquā a uerbis neutris participium in. dus. ut a careo carendus. Ouidius in epistola penelopes. Virq; mihi dempto sine carendus abest. & ab impersonalibus. ut a pudet pudendus. ut Ouidius in epistola deianiræ huic uictor uicto nempe pudendus eras. a piget pigendus. Cicero de claris oratoribus. ad misericordiam inducitur: ad pudendū. ad pigendum. a facio. is. faciendus non fiendus dicitur. Est ne hoc semper uerum? Propemodum. i. quasi & fere uerum est: facit tamen exceptionem dicens quod a uerbis actiuis & neutris participia præteriti aliquādo significant actionem. ut ab arguo. is. quod est actiuum: argutus. a. um. idest acute arguens & inuestigans. inde argutiæ dictæ sūt

Ingenii acutela. & argutor. aris. argute loqui. Adultus. a. um. qui adoleuit. ab adoleico. is. quod est neutrum. Ausus. a. um. qui audeat: ab audeo audes. quod etiã passive acceptum reperitur. Martialis. hoc tibi pro meritis & talibus imprecor ausis. & ab eo compositum inausus. a. um. Idem. nil intentatũ felius nil linquit inausum. Assuetus. a. um. ab assuesco. is. i. qui

assuevit: & quod assuetũ est passivum. & eodem modo consuetus qui cõsuevit: & quod est cõsuetum. Insuetus: qui insuevit: & quod est insuetũ. Cautus cauta cautum. i. qui cauet: & quod cautum est. Consideratus qui cõsiderat: & quod est considerata. Circumspectus qui circumspicit: & quod circumspectũ est. Contentus qui continet se & quod cõtinetur. Cassus qui caret tantum. nam a uerbis neutris huiusmodi participia actionem tantum significant: quæ admodum ab actiuis actione & passionem. Cœnatus qui cœnauit. Disertus qui disserit: quod a suo simplici alterum. s. expunxit: unde & prima breuis reperitur. Defectus qui deficit. Martialis. dulcia defecta modulatur carmina lingua. Quintilianus. Defecta labore tenectus. Discessus qui discessit. quemadmodum occasus qui occidit. & obitus qui obiit. Cæcilius. Custodibus discessis multi interficerentur. Lucilius. quæ horis sublata duabus omnia sũt sole occaso ductoq;. Liuius andronicus cupidius miserulo obito: sic Claudius quadrigarius ab intereo interitus fecit. acriter iquit cõmissa pugna multis interitis. a senesco. is. Salustius fecit senectus. a. um. Oibus inquit quibus senecto corpe animus militaris erat. Decretus a. um. qui decreuit a decreasco. is. Liuius andronicus. nocte dieq; decretũ & auctũ. Excretus quoq; qui excreuit: & exoletus qui exoleuit & adultus est: aut quæ admodũ Festus ait qui adolere desit. Vergil. iii. geor. multi iam excretos prohibet a matribus hedos. & Martialis. stat exoletus suggeritq; ructãti.

Euasus qui euasit. Liuius. xxii. ab urbe. exercitum inquit cæsum seq; euasum esse. Falsus qui fallit: & quod falsum hoc est deceptũ est. Verg. pri. geor. solẽ quis dicere falsum audeat: i. fallentẽ. Fluxus quod fluit: unde & uestes fluxas & ætatẽ fluxam senectutẽ dicimus. Iuratus qui iurauit & iniuratus qui nõ iurauit. Gellius. li. vii. atq;

Est ne hoc semper uerum? Propemodũ id qui dẽ: nisi quod a uerbis actiuis & neutris participia p̄teriti significant nonnũquã actione. ut Argutus. a. um. ab arguo. is. Adultus. a. um. ab ^{adoleo} adoleasco. is. Ausus. a. um. ab audeo. es. Assuetus. a. um. ab assuesco assuescis. Consultus. a. um. a cõsuesco. is. Cautus. a. u. a caueo caues. Cõsideratus. a. um. a cõsidero. Circumspectus. a. um. a circumspectio. Cõtētus. a. um. a cõtineo. Cassus cassa cassum. a careo cares. Cœnatus cœnata cœnatum. a cœno cœnas. ^{dissero} Disertus. a. um. a dissero. is. ^{defectio} Defectus. a. u. a deficio. is. ^{discedo} Discessus. a. u. a discedo discedis. ^{decreto} Decretus decreta decretum. a decreasco. is. ^{excreo} Excretus. a. um. ab excreasco. is. ^{exoleo} Exoletus. a. u. ab exoleasco. is. Euasus. a. u. ab euado euadis. Falsus. a. u. a fallo. is. Fluxus. a. um. a fluo. is. Iuratus iurata iuratũ. a iuro iuras. Ignotus ignota ignotum. ab ignosco ignoscis. ^{profundo} Profusus. a. um. a profundo. as. ^{passus} Passus. a. um. a pateo. es. Placitus. e. um. a placeo places. Pransus. a. um. a prandeo. es. Potus. a. um. a potō potas. Scitus. a. u. a scio. is. Sparso. a. u. a spargo. is. Tacit⁹ tacita. um. a taceo taces. Titubabus. a. um. a titubo titubas.

Reperiuntur quoq; participia præsētis temporis a uerbis actiuis significantia passionem. ut uolens. uolutans. quassans. præcipitans. pro eo quod uoluitur. uolutatur. quassatur. præcipitatur. Et quod dicitur euidens negotium idest quod uidetur. & perspicuum est. Amans igitur cuius significationis est? Actiue significationis.

sureiurando satisfacto iniurati abiissent. Ignotus qui ignouit: hoc est ignorauit. Quintilianus: ne quis tamen erret ignotus: non est filii mei nouerca. Profusus qui profundit. Salustius. alieni appetens sui profusus. Passus pro patens siue quod patet. Vergilius primo æn. crinibus iliades passis peplumq; ferebant. Placitus qui placet. Idem. ii. geor. placitam paci nutritor oliuam. i. placentem. Pransus qui prandit. Horatius in poetria. nec pransæ lamiaæ uiuum puerum extrahat aluo. Potus qui potauit. i. bibit. Terentius in ecyra. cum uirgine unâ cubuerit plus potus. Scitus. a. um. i. qui scit & sapit. Ouidius. ix. meta. nesus adit mēbrisq; ualens scitusq; uadorū.

Sparfus. a. um. i. qui spargit. Vergilius. iiii. geor. prius haustus sparsus aquarū pro spargens. Tacitus. a. um. qui tacet. Vergilius. ii. æn. tacite per amica silentiæ lunæ. hoc est tacentis. alias tacitus quod tacetur. Idem in. vi. quis te magne Cato tacitū. aut te cosse relinquat. Titubatus. i. qui titubat. Idē in. v. æn. uestigia presso haud tenuit titubata solo. pro titubantia. Exolus & perolus actionem semper significant: quem admodum & suum simplex osus: itaq; cum accusatiuo construuntur. Reperiuntur quoq;. Cum a uerbis actiuis participia præsentis temporis ex idiomate sermonis latini semper significant actionem: aliquādo ad imitationem græcorū reperiuntur significare passionē. ut uolens pro eo quod uoluitur. Vergilius primo geor. tardaꝝ eleu sinæ matris uoluentia plaustra. i. quæ uoluntur. Idem primo æn. olim uoluentibus an nis. Volutans. i. quod uoluntur. Idem. genibusq; uolutans hærebat. pro uolutatus.

Quassans pro quassatus. Idem primo geor. filiqua quassante legumē. & Apuleius. ii. meta. tunc illa capite quassanti abi inquit fatue. Idē in. iiii. quassanti capite ac demussa ta contumelia. Præcipitans quoq; pro præcipitatus. Vergilius. vi. æn. præcipitans traxi mecum. i. præcipitatus. quod Diomedes frustra dicit esse figuratum: ut subintel ligatur me. Nam si in carmine id poterat ex licentiâ poetica fieri: ut accusatiuus ille in persona patiendī subiceretur: quomodo poterit excusari Cicero: qui in tertio de oratore dixit: in amne præcipitante nō possumus pro præcipiti siue præcipitato. Sed potius dicendum est præcipito uerbum esse neutrum passiuum: quale est exulo. ut in sequenti libro diceſ: cū de uerbis neutrīs quartæ speciei agemus.

Figuræ participiorū quot sunt? Duæ inquit auctoritate Donati. simplex & composita: etsi Priscianus contēdat nullum esse participium compositæ figuræ: quia participium per se non componitur sed compositionē uerbi sequit̄.

Figuræ participiorū quot sūt? Duæ. Simplex ut amans. Composita ut adamans. Quāquā sunt qui dicāt quia participiū per se nō componit: nō esse cōpositæ se decōpositæ figuræ. Amās igit̄ cuius figuræ ē? Simplicis figuræ. Numeri participiorū quot sunt? duo sicut in noīe. Singularis ut amās. Pluralis ut amātes. Amās igit̄ cui⁹ numeri ē? Singularis numeri. Casus participiorum quot sunt? Septem sicut in nomine.

Amās igitur cuius casus est? Nōiatiui casus. Declinationes participiorū quot sunt? Tres. Nam participia p̄teriti & futuri tā in. rus. q̄ in. dus. declinātur per primā & secundam nominis declinationē. præſētis uero per tertiam. nisi quod iens participiū ab eo. is. mittit genitiuum in euntis cum cōpositis.

Amans igitur quotæ declinationis est? Tertiiæ nominis.

Numeri participiorum quot sunt? Numeri participiorum duo sunt quemadmodum in nomine pronome & uerbo.

Casus uero septem: quemadmodum in nomine & pronome. Declinationes uero ad nomen referūtur ut sint tres: quia nullum est participiū quartæ & quintæ declinationis nominū.

Composita uero ab iens quem admodū & ipsum mittunt genitiuum in euntis. ut rediens redeuntis. præteriens prætereuntis. iniens ineuntis. Sunt uero quædam nomina participiis similia. ut tunicatus. galeatus. togatus. quædā rursus sine uerbi origine. ut innocēs. idoctus.

Ad quæ pars orationis est? Postea quam de partibus orationis declinabilibus differuit: accedit ad indeclinabiles: inter quas à præpositione incipit. Nam quemadmodum in partibus declinabilibus a nomine orsi sumus: ita in indeclinabilibus a præpositione propter eam affinitatem quam habet cum nomine: cui apposta ius sibi dictionis defendit. Deinde ponit definitionem præpositionis dicens: quod est pars orationis. i. una ex octo partibus orationis. indeclinabilis ad differentiam partium declinabilium: quæ aliis partibus orationis præponitur. aut per compositionem. ut perduellis indoctus aut per appositionem: ut per uicos in urbem. Unde dicitur præpositio? Suum atque proprium est præpositionis præponi: atque inde sibi nomen usurpauit. nam contra naturam suam præpostere ponitur: unde & accentum mutat: quemadmodum libro. v. dicturi sumus. ut in his dictionibus tecum. pubetenus.

Præpositioni quot accidunt? Tria inquit. figura. ordo casus. Figuræ præpositionum duæ sunt sicut in nomine. Simplex ut ab. abs. circum. Cõposita ut absque ex abs & quæ cõiunctione circumcirca ex circum & circa præpositionibus. Considerandum tamè esse præpositiones quæ nunquam reperiuntur nisi in cõpositione: & sũt sex. con. re. se. an. di. dis. ut conduco. reduco. seduco. anquiro. diuido. distraho. Sunt quoque quæ nunquam in cõpositione reperiuntur. ut apud. iuxta. pone. penes. Sunt quæ & componi & apponi possunt: ut ad. ante. per. in. Componuntur autem præpositiones cum nominibus. ut perbonus. iniustus. deformis. cum pronomibus. ut mecum. tecum. secum. nobiscum. uobiscum. Cum uerbis. ut adamo deamo. dedoceo. Cum participiis. ut indoctus. perlectus. Cũ aduerbiis. ut perpulchre. iniuste. Cũ cõiunctionibus. ut absque Cum aliis præpositionibus. ut circumcirca. Illud quoque hoc

loco est annotandum: quod Quintilianus libro primo scribit: quæri solere in scribendo præpositiones sonum quem iunctæ efficiunt: an quem separatae obseruare cõueniat. Nam cũ dico obtineo secundã. b. litterã ratio poscit. aures magis audiunt. p. atque hæc potissimum fuit ratio cur præpositiones in cõpositione corrumperentur. Quotuplex est ordo? Accidit etiam præpositioni ordo: & si quemadmodum diximus proprium illius sit semper debere præponi. Quæ ueniunt in cõpositionem: semper præponuntur illis dictionibus cum quibus componuntur. potest etiã præponi alteri præpositioni iã cõpositæ. ut perterritus iperterritus. extricabilis inextricabilis. Cũ uero pronominibus

De erotymatis præpositionum. Cap. ix.

a D quæ pars orationis est? Præpositio.

Quid est præpositio? Pars orationis indeclinabilis quæ aliis partibus orationis præponitur aut per compositionem: aut per appositionem.

Unde dicitur præpositio? Ab eo quod aliis partibus orationis præponitur. Nam contra naturam præpositionis est: quod postponatur. ut cum. tenus. uersus.

Præpositioni quot accidunt? Tria. figura. ordo. casus.

Figuræ præpositionum quot sũt? duæ. simplex ut abs. circum. Cõposita ut circumcirca. absque.

Ad igitur cuius figuræ est? Simplicis figuræ. quia non potest diuidi in partes significatiuas.

Quotuplex est ordo præpositionum? Triplex. præpositiuus. postpositiuus. cõmunis.

Quis est ordo præpositiuus? qui præpositionem in cõstructione semper debere præponi ostendit. ut ad. ab.

Quis est ordo postpositiuus? qui præpositionem in cõstructione semper debere postponi ostendit. ut tenus. uersus.

Quis est ordo cõmunis? qui præpositionem in cõstructione modo præponi: modo postponi debere ostendit. ut cum. per. propter.

Ad igitur cuius ordinis est? Præpositiuus. quia semper in cõstructione præponitur.

postposita non dicitur proprie cum illis componi: sicut nec tenus cum hac: quamquam uidetur in unam dictionem utraq; particula coalescere. ut hactenus aruorū cultus & sydera cœli. Per appositionē accidit præpositioni ordo: quoniam sunt quæ semper præponuntur: ut ad. in. ut eo ad urbem. & perueni in urbem. Sunt quæ semper postponuntur. ut tenus uersus. dicimus enim capulo tenus. & non tenus capulo. dicimus quoq; eo urbem uersus. & nō uersus urbem. Sunt quæ præponi & postponi possunt ut cum quæ semper præponitur ablatiuo nominum. pronominū. & participiorū: præterquā ablatiuis trium pronominū & huius nominis quis uel qui. quod ipsum plerūq; pronominibus annumerat. dicimusq; mecum. tecum. secum. nobiscum. uobiscum. quo cum. qua cum. qui cum. quibus cum. & non ē contrario. sed hac præpositionis in uersione necessario utimur in prosa oratiōe: necdum in carmine. in reliquis huius ordinis præpositionibus hac præpostera imutatione uti non possumus: nisi tantum in carmine. ut Vergilius primo æn. Errabant acti fati maria omnia circum. Idem in. v. Immissis uulcanus habenis transra per & remos. Atq; iterum in. iiii. Te propter libycæ gentes numadumq; tyranni Odere. infensi tyrii te propter eundem. Cū uero præpositiones ponuntur mediæ inter relatiuum & antecedens: aut adiectiuum & substantiuum: illis uti possumus indifferenter in prosa & in uersu. ut quāobrem. quas obres. quem admodum: quem in modum. bonas ad artes. multis in locis. quamquā illa quem admodum & quāobrem coniunctiones possunt uideri: sicut quapropter. ea propter. idcirco.

tenus uersus. *semper postponitur iste obproprietate*

Cum.

Casus præpositionū quot sunt? Tres inquit. Nam cum alii duos tantū posuerint casus præpositioni accidere: nos genitiuū adiecimus: propterea quod hæc

Casus præpositionum quot sunt? tres. Genitiuus. accusatiuus & ablatiuus.

Præpositiones genitiuo deseruiētes quot sūt?

Tres. pridie. postridie. tenus.

Præpositiones accusatiuo deseruiētes quot sunt? xxxviii. Ad. apud. ante. aduersus. aduersum. cis. citra. circiter. circum. circa. contra. erga. extra. inter. intra. infra. iuxta. ob. pone. per. prope. propius. proxime. pridie. postridie. procul. post. penes. præter. propter. supra. secundum. secus. trans. usque. ultra. uersus. uersum.

præpositio tenus reperitur genitiuo in numero tantū plurali postposita. Vergil. iiii. geor. & crurum tenus a mento pelearia pendet. Idem in. x. exterrēt freta cui laterū tenus hispida nantia. Quintilianus. qui hæc nō uocibus sibi nota atq; noibus aurum tenus i uulū lingua præcepit. Curtius. pauci hostiu tenus exacti penetrauerē ad portum. Apuleius primo floridorū aquila cū se nubium tenus altissime sublimauit. Ouidius tamē cū ablatiuo plurali iuxit i. xiiii. meta. atq; iterū in. xv. dicens petoribusq; tenus. Pridie quoq; genitiuo reperit coniunctū: ut pridie illius diei. Et in digestis

tenus genitiuus

pridie

postridie

titulo de testamentis. l. qua ætate. si testamentū pridie calendarū fecerit. Reperit etiā pridie cū accusatiuo iunctū. ut Cicero ad atticū. pridie cōpitalia. & in digestis titulo de diuortis. l. fructus. Nam si mulier pridie uindemias doti dederit. Potest tamē pridie aduerbiū esse ea rōne qua Seruius dicit esse aduerbiū: nos tamē recte præpositionibus annumeramus: si quidē casibus apponitur. Quemadmodū ē cōtrario præpositiōnes aduerbia fiūt: si casualibus nō sint appositæ. quodq; de pridie diximus: de postridie quoq; didendū est. postridie iduum & postridie idus. postridie calendarū & postridie calēdas. Liuius li. vi. postridie idus rebus diuinis supersederi iussū. Præpositiōnes accusatiuo deseruiētes quot sunt? Cū antiquiores grāmatici oēs dicāt esse triginta: nos octo adiecimus: quas illi inter aduerbia numerat: nos inter præpositiones posuimus: quoniā casibus iueniunt appositæ. hæc sunt. propius. proxime. pridie. postridie. procul. uersus. uersum. & ab eo cōpositū aduersum de qbus suo loco dicemus. Ad præpositio tā in cōpositione q̄ apposita reperitur. significatq; prope semp proximitatē ut adsum. prope sum. ad urbē eo. i. accedo. Nā Diomede atq; Donato testibus ad urbē uenire aut ire est ad urbē accedere: etiā si non ingrediaris in urbē. uenire est intrare.

Ad. Significat. a. ob. a. a. a. a.

Ad uillā me refero in uillā me refero

Ad uillā cōfero me recte dicit quēadmodū & in uillā cōfero me. sed nō æque possu-

mus dicere in catonē confero me: quemadmodū ad catonē confero me. nam cum dici mus contuli me: nō licet per in: sed per ad. addere alterā personā. Apud nunquā nī si per appositionē reperit. significatq; in loco siue persona auctore Festo. ut apud forū idest in foro. apud Platonē. i. in platone. uel in loco ubi est plato. ad uero significat ad locū: & ad personā. ut eo ad forū. eo ad Antoniū. Aliquando etiā reperit ad pro apud. Vergilius. prima quod ad troiam pro charis gesserat argis. & Cicero ad. M. leccam.

Ante reperit in cōpositione & in appositione: idemq; utrobique significat: ut Verg. *iiii. æn.* quæ quibus ante feram. Idē in primo. quis ante ora patrū troie sub mœnibus altis. Reperit etiā sine casu pro aduerbio antea positū. ut Vergil. in buco. Ante leues ergo pascetur in æthere cerui. Aduersus aduersum pro eo quod est contra: uel erga ut Terētius in andria. Idq; aduersum te gratū fuisse habeo gratiā. Cōponuntur ex ad & uersus uel uersum: quoniā utrūq; reperit: ut suo loco dicemus. Cōpositū uero cum ex aduerbio cedit. ut idē in phormione. ei loco ex aduersum tonstrina erat quædam.

Cis citra. Inter cis & citra nul la penitus differētia ē: nisi quod antiquiores ut auctor ē Gellius libro. xi. has tres particulas citra. Intra. ultra. quibus certi locorū fines demonstrātur: singulari bus apud ueteres syllabis appel labantur cis. in. uis. quæ quoniā paruo exiguoq; sonitu obscuris

Præpositiones ablatiuo deseruiētes quot sūt? Quindecim. A. ab. abs. absq;. cū. corā. clam. de. e. ex. pro. præ. palam. sine. tenus.

Præpositiōes accusatiuo uel ablatiuo deseruiē tes quot sūt. quattuor. in. sub. super. subter.

us promebatur: addita est his tribus eadē syllaba. & quod dicebat cis tiberim. & uis ti berim: dici cœptū est. citra tiberim & ultra tiberim. hæc Gellius. Cōponit hæc præpo sitio cis: dicimusq; gallia cisalpina: i. quæ citra alpes est. citra nunquā cōponit: utraq; tñ sepata apponit noibus fluminū aut mōtiū aut deniq; alicuius rei cuius sit traiectio paulo difficilior. ut cis rhenū. citra rhenū. cis taurū montē. citra taurū montē. Extēditur eius significatio etiā ad tēpus: ut citra calēdas: cis natalē christianū. Repitur etiā citra pro sine: apud iurecōsultos maxime. ut in digestis titulo de diuortiis. i. quotiēs. citra uolūtate inquit filiæ stipulari. & in titulo de donatiōibus. i. in ædibus. citra cor poris dationē. Circiter ad tēpus tantū pertinere Priscianus dicit: ut apud Horatiū pri. episto. octauā circiter horā dū redit. potest etiā auctore Valla ad numerū locumq; ptinere: ut circiter mille equites. circiter decē mille hoies. affertq; cassii heminae uer ba dicētis. Lapidē quadratū circiter in medio arcæ iunctū candelis. ubi circiter aduer bium est locūq; significat. Circū circa: pro eo quod est in circuitu loci. Sed circū re perit in cōpositione cū noie. ut circūforanus. cū uerbo. ut circūfero. cū participio. ut circūcisus. cū aduerbio ut circūscripte. Cōponit etiā cū circa teste Donato. dicimusq; ex circū & circa circū circa. Ipsum uero circa rursus cōponitur cū quo: fitq; cū uocatio quocirca. Verg. pri. æn. Quocirca capere ante dolis & cingere flāma. Cōponit quoq; cū id a finali mutata in. o. dicimusq; idcirco. q̄ est cōiunctio æque causalis. Circū re perit positū aduerbialiter. ut apud Verg. *iiii. æn.* Anna uides toto pperari littore cir cū. Cōtra & cōposita & apposita reperit. Cōponit enī cū noie ut cōtrouersia. cū uer bo ut cōtrouerto. cū participio ut cōtrouersus. cū aduerbio ut cōtrouersim. Verg. in est nō. Sin cōtrouersim cōtentio subiiciet nō. Per appositionē cōstruit cū actō. Verg. *viii. æn.* Cōtra neptunū & uenerē cōtraq; mineruā. Repit quoq; aduerbialiter positū. Idē in. pri. Sic uenus & ueneris cōtra sic filius orsus. pro ē diuerso. Erga semp affe ctus proximitatē significat: ut Cicero in episto. Ego omni officio ac pietate potius er ga te. Semel tñ repperi significare loci propinquitatē in digestis titulo de uerborū si gnificatione. i. Statuæ. Extra cōposita est ab ex & tra syllaba: q̄ in aliarū præpositio nū cōpositionē quoq; uenit. Repit in cōpositiōe ut extraordinarius. & in appositioe ut apud Terētū in phormione extra unā aniculam. & luuenalis extantē extra pocula capum. & pro aduerbio posita. ut apud Persiū. Pinge duos angues. pueri locus ē sacer extra meite. Inter itra: eodē modo fiūt ab in: quo ppter a pro. subter ā sub. extra ab ex. citra a cis. Inuenit inter in cōpositiōe cū noie ut internūcius. cū uerbo ut interpo no. cū aduerbio ut interdiu: & significat tā in cōpositione q̄ in appositioe duo extre ma: inter q̄ fit uel est aliquid. Verg. xi. cōuersiq; oculos iter se atq; ora ferebāt. hoc est

Ad ratione me confero.
S; nō Jurato me confero.

Apud.
Significa. Cetera.

Ad

Ante.
Ante. Antea aduerbio
Significa en antea

Aduersus.
Aduersus
Significa contra uersa.

Cis. Significa aqua de
Citra. Significa aqua de i
por sign.

Citra
Intra
Ultra

Circiter
por poromenos

Circū. Significa
Circū. Significa

quocirca. Significa
por onde.
Idcirco. Significa
Significa por onde
Contra.

Erga
por reza en Amor.

Extra
por defuera

Inter.
Entre dos rivas

quod alter alterum intuebatur: ut si dicas inter prodigum & avarum media est liberalitas: dicitur quod inter illa duo extrema certis interuallis distans media est liberalitas.

Intra uero significat fere idē quod in aliqua re. ut intra domū. i. in domo. intra ca-
lendas. i. in calendis. intra oppidū. i. in oppido. sic enī exponit. A. gelius. xi. li. ubi mul-
ta de uī huius præpositionis intra differuit. Sed fortasse adhuc arctius significat intra
q̄ in. ut Cicero pro festio. Antiochum maiores nostri intra mōtē taurū regnare iusse-
runt. i. in locis qui finibus mōtis tauri claudūtur etsi nō omnibus: certe quibusdam.
ut ego sum intra domum. i. in aliqua parte quæ clauditur terminis domus. Infra ab
in præpositione quemadmodū inter & intra deriuatur. Sed intra ad numerū & spaciū
refertur: ut intra uiginti dies. nō infra uiginti dies. intra cubiculū. nō infra cubicu-
lum. Infra ad locū & dignitatē. ut infra tectū: & quod Terētius ī eunucho dixit: ego
te esse infra oēs infimos puto. Deniq̄ infra habet relatiuū supra. intra uero habet ex-
tra. Sed intra nō potest esse aduerbiū pro quo utimur intro & intus. Infra uero aduer-
bium esse potest: ut ego sedeo infra. tu supra. Iuxta præpositio est: & idem significat
quod prope. Repitur etiā aduerbiū pro eo quod est similiter. ut L. iulius ab urbe condi-
ta li. vi. parere atq̄ imperare iuxta paratos. Salustius in catilina. eorū ego uitā mortēq̄
iuxta existimo. qm̄ de utraq̄ filetur. & alio loco. iuxta bonos & malos libidinosē inter-
ficere. Ob repit̄ in cōpositiōe significatq̄ cōtra uel circa. ut obuius. obuius. obuiā.
obambulo. In appositōe aliq̄n significat ppter causale. Verg. pri. æn. Cunctus ob ita-
liam terrarū claudis orbis. aliq̄n pro eo quod ē pro. Idē. iiii. geor. haud quaquā ob me-
ritū. Pone ab oibus grāmaticis inter præpositiōes accusatiui numerat̄: ego aut̄ non
memini me legere pone nisi pro aduerbio positū. Verg. ii. æn. Pars cætera pontū po-
ne legit. Idē in eodē. pone subit cōiunx. & geor. iiii. Superas ueniebat ad auras pone
seques. Lucanus in pri. Patriaq̄ a sede reuulsos pone sequi. i. retro. Per in cōpositi-
one pro ualde plærūq̄ accipit̄ cum noībus positiuīs illorūq̄ aduerbiīs. ut per pulcher
perpulchre. perfacetus perfacete. perdoctus pdocte. Nōnūquā significat in malū. ut p-
iurus. pfidus. pertinax. peruersus pfuga. Sæpe accipit̄ quasi per mediū. ut perlucidus
p̄spicius. p̄fluus. is. ppluus. is. Aliquādo significat ad finē deducere. ut pficio. peruigilo
plego. In appositōe aliq̄n significat inter. ut Verg. in. pri. geor. Circū perq̄ duas in-
morē fluminis arctos. significat etiam per locū & tēpus. ut per forū. per uia. per no-
ctem. per diē. significat etiā per causā. ut p̄ uirtutē fio laudabilis. Est aliq̄n obtestātis.
ut Verg. in. iiii. æn. per ego has lachrymas dexterāq̄ tuā te oro. Prope. propius. pro-
xime p̄positiōes semp̄ reperiūt̄ appositæ. Verg. in. vii. æn. Est ingens gelidū lucus
prope ceritis annē. Cicero in philippicis. nec propius urbē milia passuū duceta. Cæ-
sar in cōmēta. partē insulæ q̄ propius solis occasū. Nā cū datiuo potius aduerbiū esse
putādū est. ut Silius li. pri. punicorū. propiusq̄ fuere periculo. & Verg. in. viii. propius
usq̄ periculo it̄ metus. Cicero p̄ milone. proxime deos accessit clodius. Et in digestis ti-
tulo de ser. præ. ur. l. Si propius ædes tuas. & in eodē. l. Seruitutes q̄ in cliuos propius
ianuā meā facere possim. Salustius in iugurtha. Ea loca q̄ proxime carthaginē numi-
dia appellat̄. & paulo post. pxime hispaniā mauri sūt. & Cicero ad atticū. officiuū meū
putaui exercitū hēre pxime hostē. Et Cæsar in comētariis. proxime atteguā ut flumē
fit. & Gellius li. xiiii. quercū uidit proxime uia. Repit̄ quoq̄ prope in eadē significati-
one aduerbiū. Terē. in andria. prope adest: cū alieno more uiuendū est mihi. repit̄ &
cōpositū ex prope & modus propemodū pro quasi. Cicero de p̄fecto oratore. de sylla-
bis prope modū dinumerādis & dimetiendis. Pridie & postridie diximus posse con-
strui cū genitiuo. Cōstruuntur etiā cū actō: ut paulo ante probauimus. Procul quo-
q̄ tum præpositio reperit̄ huius ordinis: ut apud plinium in fine libri noni historię
naturalis. paulisippū uilla est campaniæ haud procul neapolim. Curtius quoq̄ p̄cul
urbem dixit. Tum aduerbiū. ut luuenalis procul o procul este prophana: clamatur

Post in cōpositione reperitur. ut posthumus. postpono. postea. posthac: & in apposi-
tione. Verg. iii. geor. post montem oppositum. Reperitur quoq̄ pro aduerbio positū.
ut idem in primo. post mihi non simili pœna cōmissa luetis. Idem in bucolicis. prospe-
xit tamen: & longo post tēpore uenit. ubi Seruius dicit post antiquiores etiam cū abla-
tiuo iunxisse. Penes nō reperitur in cōpositione: in cōpositione significat dominiū
ac potestatem. nam inter apud & penes auctore festo illa est differentia. quod ut supra
memorauimus apud personā & locum significat. penes personam & dominium. ut si

Intra

Infra

Intra uiginti dies nō infra
quarta submēsi nō infra

Intra refert̄ ad supra
Intra differit̄ a ob ext̄

Intro aduerbiū
Intro et aduerbiū.

Iuxta. Arca

Ob p̄positiōe supra
finit̄ cōtra uel circa
In appositōe. ppter
uel pro etiā aliq̄n

Pone. Arca.

per. por.

per nōpositiō. i. ualde
per. inat̄ ut p̄ iunx
per in malā pte ut p̄fug
per. designat̄ seductiōe
per. per meam p̄pago.

prope. circa.

pp̄ aduerbiū quasi
etiaz circa
pp̄ mas arca
pp̄ me m̄ mas circa

prope modū. i. quasi

pridie. undia ates
postridie. undia des̄p̄
proml̄ alexos

post des̄p̄r̄s.

penes circa etenofo
penes cup̄ differit̄

dixerim penes me est liber: significat quod & habeo in potestate librum: & meus est: quod si dixerō apud me est liber: est quod habeo illū domi etiam si nō sit meus. Præter in cōpositione reperit̄. ut præterlabor. præteruehor. præterfluo. significatq̄ semper prope. in appositione uero magis significat extra accipere: ut si dicas omnes sapientunt aut sapere uolunt: præter hispanos. Propter eodem modo cōponitur ā pro iterposita. p. quo præter a præ. in cōpositione nusquā reperitur. in appositione tum causalis est: ut Vergilius. iiii. æn. Te propter libycæ gentes numadumq̄ tyranni Odere. in fensi tyrii te propter eundem. tum pro eo quod est prope accipit̄. ut Vergilius in bucolicis. propter aquæ riuum uiridi procumbit in ulua. quod Seruius exponit pro iuxta. & .iii. geor. propter aquam: tardus ingēs ubi flexibus errat mincius. & .ix. æn. atheosim seu propter amœnum. Reperit̄ quoq̄ præter propter præpositio ex duabus præpositionibns composita. ut Ennius apud A. gellium. Imus huc. hinc. illuc. cum illuc uentum est: ire illinc libet. Incerte errat animus. præterpropter uitam uiuitur. quid uero præterpropter in eo loco significet: nec ipse Gellius ausus est exponere. præter pro sine cum ablatiuo. Salustius in catilina præter rerū capitalium condēnatis. Priscianus libro. xviii. Supra in cōpositiōe nō reperitur. in appositione significat in parte superiori. Vergilius. iiii. æn. Olli ceruleus supra caput astitit imber. in eadem quoq̄ significatione reperitur pro aduerbio positum. Salustius in iugurtha. Pauca supra repetam. Secundum in appositione semper reperitur: significatq̄ aliquando iuxta. Vergilius. iiii. geor. Dulcibus illa quidem illecebris aut plena secundum flumina. Et in digestis de uia pu. L. ædiles. eas quæ secundū ciuitates sunt uias. Aliquando significat post. Quintilianus in gladiatore. Nam quod unum mihi fortuna secundum patrem uidebatur parasse præsidium. Cicero. proxime autem & secundum deos homines hominibus maxime esse utiles possunt. Accipitur etiā pro eo quod est pro. ut Gellius libro quinto. sin uero secundum te iudicatum erit. & libro. xiii. Tūc illi unde petitur: crederet & secundum eum iudicare. In eo uero quod dicimus secundum Thomā secundum Ciceronem: secundum pro iuxta accipitur. Secus præpositio pro iuxta raro inuenitur apud auctores: in sacris litteris sæpe: quale est illud psalmi primi. Et erit tanquam lignum: quod plātatum est secus decursus aquarum. Aduerbialiter uero positum secus significat aliter. Persius non secus ac si oculo rubricam dirigat uno. Vergilius libro. xii. Haud secus accenso gliscit uiolentia turno. Trans reperitur in cōpositione frequenter. ut transtiberinus. transalpinus. transcribo. traduco. In appositione quoq̄ Vergilius. iiii. geor. Illas ducit amor trans gargara transq̄ sonantem ascantium. Ultra non reperitur in compositione: in appositione uero significat contrarium eius quod est citra. nam citra est ante locum: ultra est post locum. intra uero ē in loco. Iuuenalis. Ultra sauromatas fugere hinc libet. Reperitur etiam pro aduerbio positum. ut apud Censorinum. nil ultra facies. Usque præpositio nō uidetur multis: quia sine alia præpositione nunquam reperitur: unde utriq̄ casui adiungitur: pro qualitate præpositiōis illius cui fuerit copulata. unde Sergius ait: nouo quodammodo sibi semper adiungere aliam præpositionem. Vergilius. xi. protei menalaus adusq̄ columnas exulat. Nam si coniuñcta sit: iam non aduerbium erit: sed potius habet naturam suam. Versus & uersum solus Valla inter præpositiones numerauit: semperq̄ contra naturam suam postponitur. Salustius in iugurtha. quem locum ægyptum uersus imperii finem habuere carthaginēses. Cicero de diuinatione. qui cum exercitu Iustrato aretiū uersus castra mouisset: dicimus quoq̄ deorsum uersus. uel deorsum uersum. quoquo uersus & quoquo uersum. nam sic uersus & uersum dicimus: sicut aduersus & aduersum. Præpositiones ablatiuo deseruientes quot sunt? Quindecim sunt præpositiones ablatiuo deseruientes. quarum. a. ab. abs tam in compositione q̄ in appositione reperiuntur: ablationemq̄ significāt. In appositione uero significant tum ablationem: ut rapio a te libros. tum locum. ut discedo a te. tum tempus: ut a meridie te expecto. tum ordinem: ut tertius ab hercule. tum uerbis passiuis iunguntur cū persona agente uel faciente. ut a me amaris. V timur tamen præpositione ab cum dictionibus incipientibus ā uocali exili uel aspirata. ut ab Antonio. ab homine. V timur uero ab cum incipientibus at consonante. ut ā Bruto. ā Catone. ā Decio. Cum incipientibus tamen uel ab. i. consonante. uel ab. l. uel ab. r. plærumq̄ apponimus ab. ut Vergilius in bucolicis ab ioue principium musæ. iouis omnia plena. & ibidem. hinc tibi

preter. secundo
 preter. secunda
 propter. postquam
 propter. postquam
 propter. postquam

supra

secundum. secundum
 secundum. secundum
 secundum. secundum

secundum. secundum
 secundum. secundum

secundum. secundum
 secundum. secundum

trans allenoe

ultra allenoe

ultra
ultra
ultra

usque. usque
 usque. usque

uersus. uersus

uersus. uersus

uersus. uersus
 uersus. uersus
 uersus. uersus

A. ab. abs.

Quando uerendi sit. a.
 qu. ab. qu. abs.

quæ semper uicino ablimite sepes. Idem. xi. æñ. pacem troiano ab rege petendum.
 Cum incipientibus prætetea a. q. t. nonnūquam apponimus abs. ut Terentius in adel
 phis. absquiuis homine beneficium accipere. & Hector ille nauū apud Ciceronē læ
 tus sum laudari me abste pater laudato uiro. Absq̄ quod ab abs & que particula cō
 ponitur: significatq̄ idem quod præter siue sine. ut absq̄ iniuria. absq̄ metu. Cum
 nunquam nisi apposita reperitur: quia illius loco cōponitur con. significat uero cum
 præpositio quandā ueluti comitātiam. ut ego cum Antonio misimus tibi libros cum
 pecuniis. neq̄ iungitur nomini significātī instrumentū quo aliquid fit. ut nūc uulgo
 loquunt. percussit illum cum gladio. scribit cum calamo. in quo loquendi genere nō
 ablatiui sed effectiui natura utimur: quemadmodū cum de septimo casu loquebamur
 explicitum est. cōponitur aut ut paulo ante dicebamus cum ablatiuis illis trium pro
 nominum. ut. ego. tu. sui. Coram nō cōponitur: in appositione præsentia persona
 rum significat: ut coram iudice. coram testibus. Reperitur frequentius aduerbialiter
 positum. ut Vergilius in primo æñ. Coram quem quæritis adsum. & in eodem. Post
 quam introgressi & coram data copia fandi. Clam non uenit in cōpositione: in ap
 positione habet contrariam significationē ei quæ est coram & ei quæ palam. Terenti
 us in andria. Nec clam te est quā illi uunc utræq̄ res inutiles. Inuenitur etiam pro
 aduerbio posita. ut Vergilius primo æñ. Clā ferro incautum superat securus amorū.
 De plerunq̄ in compositione uenit: atq̄ aliquando auget. ut deamo. demereor. i.
 ualde amo. ualde mereor. aliquando minuit. ut dedoceo. despero. significat aliquando
 deorsum. ut despicio. descendo. In appositione tum localis est. ut de uilla uenio. tum
 memoratiua. ut de re subtilissima disputo. tum ablatiua. ut Cato de re rustica. de do
 mino bono colono bonoq̄ edificatore melius emetur. Cicerō in epistolis. emi domū
 de crasso. E. ex tam in compositione. quā apposita inueniuntur: atq̄ aliquando au
 gent: ut eluceo. edoceo. i. ualde luceo. ualde doceo. aliquando minuit. ut enodis sine no
 do. exlex sine lege. aliquando significant extra. ut emitto extra mitto. effundo extra
 fundo. In appositione cum dictionibus a uocali incipientibus semper ponimus ex.
 Cum incipientibus a consonante tum ex tum e. apponimus. ut ex urbe. ex domo uel
 e domo. Cum incipientibus tamē ab. r. semper ponimus e. ut ē regione. ē rep. ē re mea.
 In cōpositione uero cum incipientibus a uocali dicimus ex. ut exaudio. exheredo. cū
 incipientibus a consonante partim cōponitur. e. ut ebullo. edico. egero. eludo. emano.
 enato. euito. partim ex. ut excindo. expromo. expiro. extimesco. partim. x. mutatur in
 consonantem ut effumdo. efficio. In appositione tum localis est. ut uenio ex urbe. tū
 temporalis: ut ex āno superiori scribo. tum materiæ apponitur. ut anulus ex auro. do
 mus ex latere. ponitur etiam teste Valla pro eo quod est pro. ut ē republica. i. pro re
 publica. Quintilianus. saluos esse eos magis ē republica sit: q̄ puniri. i. pro reip. utili
 tate. dicimus præterea hic potest ex tempore orationem habere. i. impræmeditatus &
 ex improuiso. sic Persius inquit ex tempore uiuis: laborat ē dolore ul' ex dolore renū.
 uel laborat ē renibus. Dicimus quoq̄ ex sentētia hoc mihi euenit. i. ut ego cupiebā.
 Præ in compositione & appositione accipitur pro ante. ut præcedo. præpono. præ
 oculis. præ conspectu. Inuenitur quoq̄ in compositione pro ualde. ut prædiues. præ
 dulcis. prædurus. præclarus. præpotens. præcellus. inuenitur & pro ab. Terentius in
 eunucho. præ amore hunc exclusisti foras. i. a parte amoris. Inuenitur aliquando com
 paratiue. ut idem in eodem. hic ego illum contempsi præ me: pro ad comparationem
 mei. præ me fero. præ te fers præ se fert: est ipsa statim frōte qualē opinionē de aliqua
 re habeas confiteri. Cicerō in episto. præ te fers perspectū mihi quidē: sed tñ dulce &
 optatū amorē. Quintilianus. fiducia igiŕ præ se ferat orator. Pro in cōpositione &
 appositione cōplures hēre significationes Gellius. li. x. colligit. aliqñ nāq̄ accipit pro
 āte. ut pro rostris. pro curia. puideo. prospicio. Salustius in catilina. quod ni maturaŕ
 set pro curia signū sociis dare. Terētius tibi prospexi & stultitiæ tuæ. Aliquādo pro
 in. ut pro muro. Salustius in iugurtha. Pro muro dies noctesq̄ agitare. i. in muro aut
 pro defensione muri. dicimus quoq̄ pro patre habeo te. i. loco patris. proconsul loco
 cōsulis prouinciæ præfectus. Palam semp apponit: differtq̄ a coram quod hoc ad
 personas: illud ad omnia p̄inet. uel potius ut dicit Vulpianus in li. digestorū. titulo
 qui est de uerborū significatione. i. palā est corā pluribus. corā etiā uno præsentē: unde
 Donatus pro exēplo posuit palā oibus. Reperit etiā aduerbialiter positū. Terē. in eu
 nucho. Si falsum aut fictū: continuo palam est. Sine nūquā in cōpositione reperitur.

Absq̄ / syn o sarado
 Cum / con.

Corā. enpresentia

Clam / aphononibus

De. p̄. de.
 de aliqñ auget ut deamo
 de aliqñ minuit ut despero

E. Ex.
 Aliqñ auget
 Aliqñ minuit
 Aliqñ significat ext
 Quando utendi sit. e.
 q̄. ex tam appositione
 quā in compositione.

Ex tempore. i. impræmeditatus
 i. ex improuiso
 Ex sentētia h' m'ri' euenit
 i. ut ego cupiebā

præ. i. ante
 præ. i. ualde
 præ. i. ab
 præ. i. p̄ ad comparationē

præ me fero
 præ te fers
 præ se fert

pro. i. ante
 pro. i. in.
 pro patre. i. loco patris

palā / enpresentia
 palā. aduocibū. publi
 camente

palā. i. corā quō dicit
 Sine. syn

Nam quod quidam dicunt sincerus dictus quasi sine cera: refellunt a ualla. cum potius a syn prepositione graeca compositum sit. in appositione ualet quantum absque. Verg. iii. geor. te sine nil altum mens inchoat. Tenuis quae postpositiua esse diximus: contra naturam prepositionum: construuntur in plurali cum genitiuo: in singulari semper postponitur ablatiuo. Vergilius. ii. an. capulo tenuis abdedit enssem. Idem in. iii. pubetenuis postrema immani corpore pistrix.

Præpositiones utriusque casui deseruientes quot sunt? Quattuor sunt huius ordinis præpositiones. In. sub. super. subter. In cum significat ad locum uel contra locum accusatiuo apponitur. ut Verg. in. vi. Iteur in antiquam siluam. Idem in. ix. ibat in eurialum: & cum affectum significat: ut Cicero. quæ fuit pietas in omnis suos. quando uero ponitur pro in loco: iungitur ablatiuo. ut in domo. in urbe. In compositioe præter significatiões superiores aliquando auget: ut insignis. aliquando minuit ut infamis.

Sub quoque cum pro ante ponitur. uel per accusatiuum sibi adiungi uult: ut Verg. i. geor. Sub ipsum arcturum tenui sat erit suspedere sulco. Idem in. iii. sub lucem exportant calathis. pro ante arcturum & ante lucem. Ablatiuum uero desiderat cum pro in loco ponitur. Verg. viii. an. Arma sub aduersa posuit radiantia quercu. & in. vi. ibant obscuri sola sub nocte per umbram. In compositioe modo minuit. ut sublustris: subrideo: modo locum cum inferiore designat. ut subeo. suburbanus. Super & subter componunt. ut super pono. subter labor. In appositione autem differunt tantum positione: nam super partem superiorem: subter inferiorem atque utraque sine interuallo significat: ut super aquas natat: subter aquas urinatur. super lapidem sedeo. subter terram iacet. e contrario differunt sub & supra. ut sub caelo est terra. supra terram ignis. Cum ablatiuo quoque construuntur quando ponuntur pro ablatiuo præpositione. Verg. pri. an. Multa super priamo rogans super hectore multa. pro de priamo de hectore.

Præpositiones inseparabiles. Præpositiones quemadmodum supra diximus aut separabiles sunt aut inseparabiles. sed de separabilibus dictum est: nunc incipit de inseparabilibus disserere: dicitur esse numero sex. s.

Am: quae ualet circum. ut amburo. is. ambio. is. ex am atque uro & eo. amplector. eris. amputo amputas. anquiro. is. ansanctus. a. um. Con quae tantum ualet quantum simul & cum aliis. ut concors. compono. conquiro. Dis. di. quae separationem significant: differunt tamen quoniam: quoniam dis componitur cum dictionibus quae incipiunt. a. c. ut discutio. is. ul' p. ut disputo. as. uel. q. ut disquiro. is. uel. s. ut dissuo. is. ul' t. ut disturbo. as. uel ab. i. consonante ut disiungo. is. Cum incipientibus ab. f. euphoniae causa. s. mutatur in. f. ut a dis & fundo fundis. diffundo diffundis. di uero componitur cum dictionibus incipientibus a quacunque alia consonante. ut diduco diducis. digero digeris. diluo diluis. diminuo diminuis. uel ab. r. ut dirimo dirimis. uel. u. consonante. ut diuello. is. Re aliquando significat retro ut respicio respicis. reuertor reuerteris. aliquando significat iterum. ut repeto repetis. requiro requiris. aliquando uertit significationem in contrarium. ut recludo recludis. id quod est clausum aperio. regelo. as. quod est gelatum liquefacio. recingo recingis. retego. is. refero referas. Se: quae ualet seorsum. ut seduco seducis. separo separas. seiungo. secerno secernis.

De aduerbio. Cap. x.

Bi quae pars orationis est? Secunda pars ex indeclinabilibus est aduerbium: quae sic desiderat uerbo subiungi: quadmodum prepositio casualibus præponi. Diffinit autem Aduerbium est una ex octo partibus orationis: quae addita uerbo: unde & adiectiuum uerbi dicitur: eius significationem complet. Nam cum dico antonius legit: nodum satis plane dixi: nisi adiecero quod liter legit: hoc est bene uel male. Nam eo modo se habent aduerbia uerbis: quo

Præpositiones inseparabiles hoc est quae nunquam nisi in compositioe reperiuntur: quot sunt? Sex. an. con. dis. di. re. se.

Ad igitur cui casui deseruit? Accusatiuo. quoniam tali casui semper apposita reperitur.

De erotymatis aduerbiorum. Cap. x.

Bi quae pars orationis est? Aduerbium.

Quid est aduerbium? Pars orationis indeclinabilis quae addita uerbo significationem eius aut complet. aut mutat. aut minuit. ut iam faciam. non faciam. parum faciam.

Tenuis. hasta

In. Quando exigit accusatiuum quoniam ablatiuo

In. aliquando auget
In. aliquando minuit
Sub ablatiuo accusatiui
Sub accusatiui ablatiuo
pro oblatiuo

Sub. aliquando minuit
Sub in oppositione. baxo buporo

Super. Sobre
Subter. debaxo s'p
medio

Sub & super. quod dicitur.

Quod dicitur super & subter in
ablatiuo quoniam in accusatiuo
apponuntur.

Am. circum

Con. u. simul cum aliis.

Dis. di. separationem
componunt

Quod dicitur dis & di
in altera quoniam uel
in compositione uel est.

Re. u. retro

Re. u. iterum

Re. aliquando dicitur significans
in contrarium

Se. u. seorsum. u. a parte
tota mente

adiectiua nominibus substantiuis adiuncta. ut prudens homo prudenter facit. bonus homo bene legit. Sed modus ille determinandi uerbum aut completi augetque uerbi significationem: ut faciam satis. ualde. nimium. iam. aut mutat. i. in totum tollit. ut non faciam nequaquam legam. minime audiam. aut minuit aliquidque ex uerbi significatione remittit: ut parum facit. tepide legit. frigide audit.

Respondet aduerbium ab eo dici quod in illius definitione est expressum: hoc est quod

Vnde dicitur aduerbiū? Quasi ad uerbum. quoniam uerbo semper fere adiungi desiderat.

Species aduerbiorum quot sunt? duae sicut in nomine. Primitiua ut nuper. Deriuatiua ut nuperrime.

Vbi cuius speciei est? Primitiuae. neque enim habet aliquid unde deriuetur: quod sit antiquius

Figurae aduerbiorum quot sunt? duae sicut in nomine. Simplex ut ecce. Composita ut eccum.

Vbi igitur cuius figurae est? simplicis figurae. neque enim potest diuidi in partes significatiuas.

Significationes aduerbiorum quot sunt? Innumerae. Numeralis. ut semel. bis. ter. quater. quinquies. sexies.

ab praepositione. ut ab inter interim. Exeunt autem aduerbia in varias terminationes: quae admodum inuestigare uolenti facile apparebit.

Duae inquit sicut in nomine. Simplex ut diu. Composita ut interdiu. Eccum uero ualla contra Priscianum sergiumque contedit non esse compositum ex ecce & euax: uel potius ecce hunc. sed ex ecce & hic: ut sit eccum. i. ecce hic subaudi de quo loquebamur. Nam si eccum in ecce eum resolveretur: cum Terentius ait eccum parmenonem: quid sibi uolebat? an quod isti dicunt ecce eum: aut ecce eum parmenonem: quod purgata mente nemo auderet dicere.

Significationes aduerbiorum quot sunt? Complures sunt aduerbiorum significationes: sed illas omnes ad paucas species reduximus. Quarum prima est aduerbiorum quae ex nominibus numerabilibus deducuntur. ut semel quod una ut sic dixerim uice fit. bis duabus. eodem modo ter. quater. quinquies. sexies. septies. octies. nouies. decies. undecies. duodecies. tredecies. quattuordecies. quidecies. sexdecies. septedecies. duodeuicies. undeuicies. uicies. uicies semel uel semel & uicies. uicies bis: uel bis & uicies. uicies ter. uel ter & uicies. uicies quater: uel quater & uicies. uicies quinquies. uel quinquies & uicies. uicies sexies. uel sexies & uicies: uicies septies. uel septies & uicies. uicies octies. uel octies & uicies. uel duode tricies. uicies nouies. uel nouies & uicies. uel unde tricies. tricies. quadragies. quinquagies. sexagies. septuagies. octogies. nonagies. ceties. duceties. treceties. quagringeties. quingeties. sexcenties. septingeties. octingeties. noningeties. uel nongeties. milies. bis milies. ter milies. quater milies. quinquies milies. sexies milies. septies milies. octies milies. nouies milies. decies milies. uicies milies. tricies milies. quagragies milies. quinquagies milies. & eadem ratione coniungendo aduerbia aduerbiis. quemadmodum numeros numeris adiungere consueuimus. Pro eo quod uulgo dicitur cento: latine dicimus centum milia. pro eo quod dos centos. uicies centum milia. pro tribus tricis centum milia. pro quattuor quadragies centum milia. pro quinque quinquagies centum milia. pro sex sexagies centum milia. pro septem septuagies centum milia. pro octo octogies centum milia. pro noue nonagies centum milia. pro decem centies centum milia. pro undecim centies decies centum milia. pro uiginti duceties centum milia. pro triginta triceties centum

Vnde dicitur aduerbium? uerbo semper adiungi desiderat: sed adiecit fere: quoniam & nominibus adiectiuis nonnumquam adiungitur atque participiis adhuc frequentius: ipsaque tanquam uerba modificatur. ut ualde bonus nimis doctus. satis facetus. uehementer iratus.

Species aduerbiorum quot sunt. Aduerbia aut a se nascuntur. ut nuper saepe. aut aliunde deriuantur. Idque fit uel a nomine proprio: ut a tullio tulliane. uel ab appellatiuo. ut ab hostio hostiatim. uel a pronomine. ut mecum. uel tuatum a meus & tuus. uel a uerbo ut a curro cursim. uel a nomine & uerbo. ut a pede & tento pedetentim. uel a participio. ut ab amans amater. uel ab altero aduerbio. ut a nuper nuperrime. a saepe saepius & saepissime. aut

Figurae aduerbiorum quot sunt?

Non est hoc magis mille nisi substantiuum constructum cum genitiuo ut mille hominum. sicut ad pedem ordinatum in suis substantiuo. ut mille hominum. sicut tenet substantiuum. ut duo milia.

uicies

milia. pro quadraginta quadringentes centum milia. pro quinquaginta quingentes centum milia. pro sexaginta sexcentes centum milia. pro septuaginta septingentes centum milia. pro octoginta octingentes centum milia. pro nonaginta noningentes uel nongentes centum milia. pro centum milies centum milia. pro ducentis bis milies centum milia. pro trecentis ter milies centum milia. & eodem modo de reliquis quae sequuntur. quae numerandi ratio ex eo prouenit: quod antiquiores auctore Plinio. xxxiiii. naturalis hystoriae non numerabant nisi ad centum milia: deinde numerum illum per aduerbia repetebant: ut supra docuimus.

Temporalis. aduerbia temporalia aut sunt temporis praesentis. aut praeteriti. aut futuri. praesentis siue instantis est nunc. diei praesentis hodie. proxime praeteriti est heri. & deinceps nudius tertius. nudius quartus.

nec amplius haec ratio procedit quamquam Plautus poetica uel potius sua licentia dixit nudius quintus. nudius sextus. nudius septimus. & deinceps. Cicero quoque in quinta philippica. Recordamini qui dies nudius tertius decimus fuerit: & paulo post iterum. Philelphus quoque in quadam epistola dicere ausus est nudius decimus septimus. haec enim aut aduerbia sunt aut aduerbialiter posita. De die proxime futuro dicimus cras: postea perendie. die quarti. die quinti. die sexti. die septimi. & deinceps. Nam & haec aduerbia esse. A. gellius auctor est: qui scribit die quarti. die quinti. die sexti. & similia pro aduerbiis copulate poni: & subdit hoc igitur intererit: quod die quarto de praeterito dicimus: die quartae uel quarti de futuro. eodem quoque modo dicendum esse putat die pristini pro pridie. die crastini pro cras. die perendini pro perendie. De tempore uero praesenti proximo siue illud sit praeteritum siue futurum: modo. iam. dudum. ut modo feci. modo faciam. iam feci. iam faciam. dudum feci. dudum faciam. Vergil. ii. aen. iam dudum sumite poenas. Iuuenalis in. iii. dudum uigilantibus orbis. hoc de praeterito: illud de futuro: significatque auctore Valla spacium horae unius aut paulo plus minus uel pro qualitate rei de qua loquimur. de futuro quoque praesenti proximo dicimus statim. mox. continuo. illico. Nuper uero paucis diebus ante. pridem & iampridem paucis mensibus.

^{indistinctum} ^{per ha}
Temporalis: ut hodie. cras. ^{indistinctum} perendie. heri. nuper
Localis. ut hic. isthic. illic. huc. isthuc. illuc.
Negatiua. ut non. haud. minime. nullatenus.
Affirmatiua. ut etiam. profecto. nimirum.
Demonstratiua. ut en. ecce.
Optatiua. ut o. si. ut. utinam.

Olim & quondam de tempore a praesenti remoto siue illud sit praesens siue futurum. aliquando de tempore indifferenti. De praeterito Horatius. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum. Cicero in catilinam. fuit ista quondam in hac rep. uirtus. De futuro Vergilius primo aen. Certe hinc romanos olim uolentibus annis. & si dicas. ueniet ueniet quondam illa dies. De tempore indifferenti. Vergil. v. aen. quod tumidis submersum tunditur olim. Idem. ii. aen. Quondam etiam uictis redit in praecordia uirtus. Eodemque modo aliquando. ut aliquando factum fuit: aliquando fiet. Sunt & alia complura aduerbia temporis. ut semper. nunquam. saepe. raro. Localis. Aduerbia quoque loci complura sunt: sed nunc tantum de discretis dicendum est: cum communia passim reperiantur. Itaque aduerbia localia in quadruplici sunt differentia. nam aut sunt in loco. aut de loco. aut ad locum. aut per locum. Vbi & ubi quae de loco in quo. ut ubi est Antonius? Unde quae de loco a quo. ut unde uenisti? Quo & quorsum quae de loco ad quem. ut quo is? Qua quae de loco per quem. ut qua iturus es? Significatiua locum in quo. hic. ubi ego sum. ponitur etiam hic pro illic. Verg. pri. aen. hic illius arma: hic currus fuit. pro illic. ponitur etiam pro tunc aduerbio temporis. Iuuenalis. hic tunc umbricius: quando artibus inquit honestis. Isthic hoc est ubi tu es. Vergilius secundo eneidis. Patet isthic ianua laeto. Illic ubi aliquis est. Iuuenalis. Uuat arturius illic & Catulus. Vbi quando grauatur significat in quo loco relative. Vergilius in primo eneidis. Saues ubi eacidae telo iacet hector. Responsiue quoque grauatur. ut ubi est caesar interroganti si dixeris ubi Pompeius: in primo syllaba finalis acuitur. in secundo grauatur. Eodem modo dicimus sicubi pro si in aliquo loco. Necubi pro ne in aliquo loco. alibi pro in aliquo loco. ubiuis. ubique. ubilibet. ubiubi. ubicumque: pro in quocumque loco. Ibi pro in eo loco. ibidem pro in eo ipso loco. Alibi pro in alio loco. Inibi pro in eo

Nudius tertius. Antea
Nudius quartus. Antea deinceps

Nudius septimus. et haec sunt

Nudius tertius decimus. et haec sunt

Modo
Iam. ya. o agora
Iudus. agora poro ha o de
Iadudus. poro tempo ha

Atque
mox
continuo. Iugo symedro
illud
nuper
pridem. aras ha
Iampridem

Olim
quondam
aliquando

Semper
nunquam
saepe
raro

Vbi ubi ubi quae de loco in quo
Unde quae de loco a quo
Quo quae de loco ad quem
Qua quae de loco per quem

Isthic
Isthic
Isthic

Vbi ubi ubi quae de loco in quo
Unde quae de loco a quo
Quo quae de loco ad quem
Qua quae de loco per quem

Sicubi
Necubi
Alibi
Ibi
Ibidem
Alibi
Ibi

dem loco. Vsq̄am pro aliquo in loco. Nusquā pro nullo in loco. Intus pro in parte interiori. Foris pro in parte exteriori. Supra pro in parte superiori. Infra pro in parte inferiori. Nomina urbium & oppidorum propria si sunt primæ & secundæ declinationis singularia ponuntur in genitio aduerbialiter. ut romæ pro in urbe roma: tarenti pro in oppido tarento. Si uero sunt tertiæ declinationis aut pluralia: ponuntur in ablatiuo. ut carthagine pro in urbe carthagine. Vergilius. iiii. æn. Tyria carthagine qui nunc expectat. Quamquā Seruius in locum illum uergilii dicit noia huiusmodi locorum cum aduerbialiter ponuntur nō in ablatino: sed in datiuo debere poni. Ait enim his uerbis. Tyria carthagine pro carthagini. & pro aduerbio in loco de loco posuit. Apuleius in libris floridorū: semper carthagini: nūquam carthagine ponit aduerbialiter. Sic Horatius Romæ tybur amem uentosus tybure romam. Idē quoq̄ dicendum est de pluraliter declinatīs. ut pīsis. fundīs. trallibus. hoc est in illis urbibus. Sed in his nihil refert cum datiuus in terminatione similis ablatiuo sit. Ad similitudinem superiorum ponunt aduerbialiter illa togæ: i. in pace. militiæ. i. in bello. domi. i. in domo. ruri. i. in rure. uesperī. i. in uespere. luci pro in die. quod si hæc in ablatiuo repiant: aut aduerbia nō sunt: aut ablatiuus pro datiuo ponitur. ut Horatius primo epī. Quinq̄ dies tibi pollicitus me rure futurum.

Ustq̄. Nusq̄. Intus.
foris Supra Infra
Nō hinc de modo respondendi ad interrogaciones factas p̄ ubi.

toge.
in pace
domi
ruri
uesperi
luci

- Ordinatiua. ut continuo. deinde. deinceps.
- Interrogatiua. ut cur? quare? quamobrem? nūquid.
- Dubitatiua. ut fors. forte. fortasse. forsan. forsitan.
- Vocatiua. ut o. heus. oho.
- Discretiua. ut seorsum. diuisim. bifariam.
- Congregatiua. ut simul. una pariter.
- Iuratiua. ut ædepol. me hercule. me castor.
- Hortatiua. ut eia. age. agedum. agite.
- Intensiuua. ut ualde penitus. uehementer.
- Remissiua. ut sensim. paulatim. pedentim.

litudinem superiorum ponunt aduerbialiter illa togæ: i. in pace. militiæ. i. in bello. domi. i. in domo. ruri. i. in rure. uesperī. i. in uespere. luci pro in die. quod si hæc in ablatiuo repiant: aut aduerbia nō sunt: aut ablatiuus pro datiuo ponitur. ut Horatius primo epī. Quinq̄ dies tibi pollicitus me rure futurum. Significantia locum ad quem huc. i. ad hūc locum in quo ego sum. isthuc. i. ad istum locum in quo tu es. Illuc. i. ad locū in quo aliquis est. Si quō. i. si ad aliquē locum. Nequō. i. ne ad aliquē locum. Aliquō. i. ad aliquem locum. Aliō. i. ad alium locum. Vtrōq̄. i. ad utrumq̄ locū. Quo

hinc. isthinc. illinc
Siquo. Nequo. Aliq. Alio

quō. quocunq̄. quolibet. quouis. i. ad quencunq̄ locum. Eō. i. ad eum locum. Eodē. i. ad ipsum eundem locum. Intrō. i. ad partem alicuius loci interiorē. Foras. i. ad partem loci exteriorē. Sursum. i. ad partem loci superiorē. Deorsum. i. ad partem inferiorē. Sinistrorsum. i. ad sinistram partem. Dextrorsum. i. ad dexteram. horsum. i. ad aliquem locum. Nomina quoq̄ urbium & oppidorum propria ponuntur aduerbialiter in accusatiuo. ut romam. i. ad urbem romam. Tarentum. hispalim. pīsas. fundos: hoc est ad illas urbes. Significantia locum per quem. Hāc. i. per locum ubi ego sum. isthāc. i. per locum ubi tu es. illac. i. per locū ubi aliquis est. Siquā. i. si per aliquē locum. Nequā. i. ne per aliquem. Aliā. i. per aliū locū. Quāuis. quālibet. quācūq̄. i. per quācūq̄ partē. utrāq̄. i. per utrāq̄ partē. Ea. i. per eum locū. Eādē. i. per eundē locū. Intus per locū interiorē. Foris. i. per locū exteriorē. Noia quoq̄ urbium & oppidorū propria ponuntur in ablatiuo. ut roma. i. per urbē romā. tarento. hispalī. pīsis. fundis. trallibus. i. per illas urbes. Significantia locū a quo. Hinc. i. ab eo loco ubi ego sum. Isthinc. i. ab eo loco ubi tu es. Illinc. i. ab eo loco ubi aliquis est. Sicūde. i. si ab aliquo loco. Necunde. i. ne ab aliquo loco. Aliunde. i. ab alio loco. Vtrinq̄. i. ab utroq̄ loco. Undiq̄. undelibet. undeuis: undeunde. undecūq̄ pro ex quacūq̄ pte siue loco. Inde. i. ab eo loco. Indidē. i. ab eodē ipso loco. Intus. i. a loco interiori. foris. i. a loco exteriori. Superne. i. a loco superiori. Inferne. i. a loco inferiori. Cœlitus. i. a cœlo. Nomina quoq̄ urbium & oppidorū ponuntur in ablatiuo aduerbialiter. ut Romā. i. ab urbe roma. Eodē modo Tarento. hispalī. pīsis. fundis. trallibus. i. ab illis urbibus. Reperitur tamē sæpe apud auctores huiusmodi noibus urbium propriis adiuncta præpositio. ut Cicero in uerrem. Ea die uerres ad messanam uenit. Salustius in iugurtha ad cirthanā oppidum iter constituunt. Idem in catilina. nam brutus ab Roma aberat. Liuius. viii. ab urbe condita & ab lauiniō uenerāt antiqua auxilia. E cōtrario cum noibus regio

Utrōq̄
quoquo
quocunq̄ quolibet. quouis
Eo. Eodē.
Intro. foras
Sursus Deorsus
Sinistrorsus Dextrorsus
horsum

hinc. isthinc. illinc
Siqua. Nequa. Aliq. Alio
Intro. foras

Nō hinc de modo respondendi ad interrogaciones factas p̄ ubi

hinc. isthinc. illinc
Sicunde. Necunde. Aliunde
Utrinq̄. Undiq̄. Undelibet
Undecūq̄. Undeuis.
Undeunde. Undecūq̄
Inde. Indidē. Intro.
foris. Superne. Inferne. Cœlitus

Nō hinc de modo respondendi ad interrogaciones factas p̄ ubi

No gradibus negativa
imperatiuo iungi no pnt.

num & prouinciarum præpositiones addi debeant: aliquando ab auctoribus detrahuntur. Vergilius primo æneidos. Italiam fato profugus lauinæq; uenit. i. ad italiam. Et in eodem. Si datur italiam sociis & rege recepto tendere. Negatiua. Sunt aduerbia etiam negandi. per quæ aliquid negamus. ut non quod imperatiuo iungi non potest: sed aliis modis: ut non lego. haud amo. minime doceo. nullatenus audio. Ne particula potius est dehortatiua: ut Vergilius. iiii. æn. Tu ne cede malis: sed cõtra audentior ito. Sed in carmine iungitur hæc particula imperatiuo & optatiuo. In prosa oratione aut optatiuo. ut Terentius in phormione: Quod utinam ne phormioni id suadere in mentem incidisset: aut subiunctiuo: ut si dixeris oro te ne facias. sed tunc cõiunctio est: & accipit pro eo quod est ut non. Affirmatiua. Aduerbia affirmandi sunt per quæ aliquid affirmamus. ut etiam cum pro aduerbio cõsentientis accipitur. ut est in digestis in titulo de uerborum obligatiua. & responderit etiam. quidni: nam & quidni interrogatiue prolatum aduerbium est affirmandi: exponiturq; i. cur non: Profecto. nimirum. nempe. certe. & iis similia. Demonstratiua. Demonstrandi aduerbia sunt: quibus aliquid quasi digito indicamus. ut en. ecce. quæ nominatiuo & accusatiuo iungi possunt. Vergilius primo æn. En priamus. sunt hic etiam sua præmia laudi. Idem in bucolicis. En quattuor aras. Ecce duas tibi daphni duoq; altaria phœbo. Terentius in eunucho. ecce aut alter: qui si occæperit amare. nam alter non alterum eo loco esse legedum donatus præcipit. Plautus in bacchidibus. opus ne erit tibi aduocato tristi iracundo. ecce me. hem magis est poeticum affectui deseruiens: atq; admirationi.

Optatiua. optandi aduerbia sunt quæ optatiuo modo iungi possunt. ut. o. Vergilius in bucolicis. o tantum libeat mecum tibi sordida rura. si idem. vi. æn. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus. ut Horatius. ii. ser. Iuppiter ut pereat positum rubigine relum. Utinam. Vergilius primo æn. atq; utinam rex ipse notho compulsus eodem. Iungimus etiam hæc. ut osi. o utinam Ouidius in epistola penelopes. O utinam tunc cum lacedæmona classe petebat. Persius. Osi ebulliat patru præclarum funus & osi argenti crepet mihi seria. Ordinatiua. ordinandi aduerbia sunt quibus mediis plura ordinamus. ut continuo. Vergilius. vi. æn. Continuo audita uoces uagitus. Deinde idem in eodem. proxima deinde tenet mæsti loca. Deinceps. Cicero. iiii. thuf. q. ut deinceps qui accubarent canerent ad tibiam. Interrogatiua. quibus interrogamus. ut cur. Iuuenalis. Cur desiderio bibulæ fertorius ardet: quare. Martialis nec possū dicere quare. i. quãobrem & quapropter: Nunquid & num. Ouidius in epistola sapphus. Nunquid ubi aspecta est studiosæ littera dextre: Dubitatiua. quibus significamus nos dubitare. ut fors. Vergilius. xi. æn. fors & uota facit: cumulatq; altaria donis. pro forte. fortasse. forsan. forsit. Horatius primo sermoni. Quia non ut forsit honorem iure mihi inuideat. Vocatiua. quibus aliquem uocamus. ut o regina nouam cui condere iuppiter urbem. neq; enim articulus est: quoniam sexum non demonstrat. heus quod uocantis simul & hortantis est. ut idem in eodem. ac prior heus inquit iuuenes monstrate. oho uocantis quoq; est sed magis poeticum.

Diminutiua. ut belle. argutule. clanculum.
Comparatiua. ut magis. melius. fortius.
Superlatiua. ut maxime. optime. fortissime.
Similitudinis. ut ceu. sicut. tanquam.

Discretiua. quibus discernimus & separamus. ut seorsum. seorsis. Vergilius in est & non. pariter nonnunquam. sæpe seorsis. diuisim. separatim. sigillatim. distincte. bifariam. trifariam. multifariam. Congregatiua. quibus multa in unum cõgregamus. ut simul una pariter: quæ temporis & loci sunt. Iuratiua. sunt & aduerbia iurandi. ut hercule. hercle. mehercle mehercule. i. per herculem. uel ita me hercules amet. castor. me castor. i. per castorem. uel ita me castor amet. & sic medius fidius. i. per iouis filium. Hortatiua. exhortandi aduerbia sunt. eia. Horatius primo ser. Eia quid statis! Age. agite. agedum. sed per age unum exhortamur. per agite plures. per agedum unum & plures. Quintilianus. agedum si uidet extra portas prospicite. dicimus quoq; cõiunctim. eia age. Verg. in. iiii. eia age rûpe moras. Intensiua. Intensiua sunt quibus intese ac nimium aliquid fieri aut esse significamus. ut ualde. penitus. oino. uehementer funditus. Remissiua sunt his cõtraria per quæ aliquid fieri remisse &

frigide dicitur. ut sensim. paulatim. pedetentim. frigide. tepide. Diminutiva: ut a clam clanculum. & quæ ab adiectiuis diminutiuis fiunt. ut a bellus belle. ab argutus argutule. a molliculus mollicule. Comparatiua: quæ a comparatiuis deriuantur ut a maior magis. a melior melius. a fortis fortius. Superlatiua: quæ a superlatiuis deriuantur. ut ab optimus optime. a maximus maxime. a fortissimus fortissime.

Similitudinis aduerbia sunt quasi. ceu. uelut ueluti. sicut sicuti. ut. uti. hæc etiã cõfunctionum uim habent causalium. ut postea dicemus suo loco. Quãtitatis aduerbia sunt. multum. nimium. parum. nimis. Qualitatis aduerbia latissime patet. nã & ab omnibus fere nominibus adiectiuis ducuntur: ut a bonus bene. a malus male. & a participiis. ut a docto docte. ab amante amanter. Sũt multæ aliæ aduerbiorũ significationes: ut quæ dicitur attractatiua: quæ ut supra memorauimus auctore Quintiliãno a quibusdã pars orõnis distincta ab aliis partibus ponit. ut uiritim per singulos uiros. oppidatim per singula oppida. municipatim per singula municipia.

De interiectione. Cap. xi. Interiectionem quẽadmodum supra memorauimus græci inter aduerbiũ significationes

Quantitatis. ut multum parum. nimium.

Qualitatis. ut bene. docte. sapienter.

Vbi igitur cuius significationis est? localis.

De erotymatis interiectionũ. Cap. xi.

hEu quæ pars orationis est? Interiectione.

Quid est interiectione? pars orationis indeclinabilis affectum mentis incondita uoce significans.

Vnde dicitur interiectione? ab interijciendo: eo quod alijs partibus orõnis ^{et cõstitutis} interijcitur.

Interiectioni quot accidũt? Sola significatio.

Significationes interiectionis quot sũt? Plures.

Lugentis. ut heu. hoi. hei.

Dolentis. ut hei. ó. ah.

Timentis. ut hei. ah.

Exultantis. ut euax. vah. oh.

Admirantis. ut papæ. vah.

Exclamantis. ut prõ. vah.

Ridentis. ut ah. ah. he.

Deridentis. ut hui.

Silentis. ut au. si.

Laudantis. ut euge.

Vitantis. ut apage. apagefis. apagete.

Vocantis. ut io. oh.

Deprehendentis. ut at. at.

Euge cuius significationis est? lugentis.

sed cum exclamatione interiecit. Infandum quasi dicat pro scelus indignum. Habet igitur aduerbium uarias significationes. Lugentis. Terentius in eunucho cum inducit dorũ lugentẽ. hei. hoi. dicit. heu quoq; & hei. quæ dolentis diximus etiã lugentis sũt.

ci inter aduerbiũ significationes annumerant: quia hæc quoq; sicut & aduerbium uerbo adiungitur aut expresso aut sub intellecto. ut si dicã papæ quid uideo uel si per se dicas pape subaudit miror: uel aliud uerbum quod admirationem significet. Latini uero interiectionem ab aduerbio separarunt: aut quia uidetur in sese affectũ habere uerbi: & plenã motus animi significatione: etiã si nõ addat uerbu: uel quia cũ articulis careat: uoluerunt æquare cũ græcis partes orõnis. ut hac una ratione octo essent: apud nros quẽadmodũ & apud illos. Dicit igr partes diffinitionis explicãs interiectionẽ esse unã ex octo partibus orõnis. sed quia ex illis quattuor sunt declinabiles & quattuor indeclinabiles: dicit unã esse ex quattuor ideclinabilibus significantẽ affectũ. i. passionẽ: i quo ut diximus latini eã ab aduerbio differre uoluerũt. quod uero addit uoce incondita: hoc etiã illã ab aduerbio seiungit: quoniã per exclamationẽ quandã & uocem inconditã. i. prope in articulatã proferẽ. Interiectione aut ideo dicta ẽ: eo quod seriẽ orõnis rumpens interiecit: & cũ aliquo mentis affectu proferẽ. ut Vergil. i. æn. Nauibus infandum amissis unius ob iram prodimur. Ordo enim erat nos prodimur nauibus amissis ob iram unius iunonis:

Dolentis. Vergil. In pri. hei mihi q̄lis erat. Idem in. x. o dolor atq̄ decus magnū. Idem in buco. ah filice in nuda connixa reliquit. Timentis. Teren. in andria. hei uereor ne quid andria apportet mali. Idem in eadē. hei metuī a chriside. Verg. in buco. ah ne te frigora lædant. ah tibi ne teneras glaciēs secet aspera plantas. Exultantis. Terē. in heauton. uah ergo mea antiphila. Idem in adelphis. oh lachrymo præ gaudio.

Admirantis. Terentius in eunucho. papæ. facie honesta. & iterū papæ. noua figura oris. Idem in andria. uah consiliū callidum. Exclamantis. Lucanus. pro si remeasset in urbem. Terentius in andria. uah perii. hoc malum integrascit. & illud ex euangelio. uah qui destruis templū dei. Ridentis. Teren. in andria. ah. ah. he. mirum uero. Idem in eunucho. ah. ah. ah. defessa iam misera sum te ridendo. Deridentis. Terē. in andria. hui tā cito! ridiculum. Idem in eunucho. hui mihi illam tu laudas! Silentis. Terē. in eunucho. au ne cōparandus hic quidē ad illum est. Idē in eadem. au obsecro mea pythias. Laudantis. Martialis effecte. grauius. cito. nequiter. euge beate. & illud ex psalmo. Qui dicūt mihi euge euge. Vitantis. Terē. in eunucho. apage sis. egon formidolosus! Idem in eadem. apagete. Vocantis. Ouidius. ecquis iō filie crudelius inquit amauit. Terē. in adelphis. oh. qui uocare. Deprehendentis. Teren. in andria. at at. hoc illud est! hinc illæ lachryme! Idē in eunucho. at at. data hercle uerba.

De coniunctione. Cap. xii. Ultima ex quattuor indeclinabilibus orationis partibus est coniunctio. cuius proprium est diuersas orationis partes cōiungere. Itaq̄ diffinitur coniunctio est pars orationis indeclinabilis connectens ordinatq̄ sententiā. cōnectens inquā: quando simul res aliquas inesse significat. ut æneas pius & fortis. uel connectens uerba & disiungens sententiā. ut æneas bonus uel malus. Ordinās: quādo alterum sequitur ad alterum. ut si currit: mouetur. Ex his manifestum est unde coniunctio dicitur.

Coniunctioni quot accidunt? Priscianus dicit tria. figura. ordo. species. quā alii potestatem: alii significationem appellant.

Figuræ coniunctionis quot sunt? Duæ respōdet sicut in nomine. Ordo coniunctionis quotuplex est? triplex inquit. de inde membra diuisionis explicat. Potestates cōiunctionis quot sunt? & quia nō habēt certū numerum: dicit esse complures: & enumerat quasdam ex iis quæ sunt magis notæ. hoc est copulatiuā. disiunctiuā. subdisiunctiuā. causalem. collectiuam. dubitatiuā. aduersatiuam. approbatiuā. copulatiuam. Causalis rursus diuiditur in continuatiuam. subcontinuatiuā. adiunctiuam & effectiuam. De quibus singulis ostendit & quæ sint: subiungens exemplum cuiusq̄. Sed quia coniunctiones sub eadem uoce inueniuntur diuersarum potestatum siue significationū: uisum est de singulis ali-

quid dicere: idq̄ secundum ordinem alphabetarium: quo facilius uolenti inquirere occurrant. Ac igitur reperitur copulatiua. ut bonus ac sapiēs. reperitur etiam posita pro q̄. ut Vergil. haud secus ac iussi faciunt. Salustius in iugurtha. Castra mouebat iuxta ac si hostis adesset. At pro saltem. aduersatiua est. Vergilius. vi. æn. at ramum hunc agnoscas. est etiam exclamantis aduerbium. ut Hora. in epodo. at o deorum quisquis

De erotymatis cōiunctionū. Cap. xii.

ET. quæ pars orationis est? Coniunctio. Quid est cōiunctio? pars orationis indeclinabilis cōnectens ordinatq̄ sententiā. Unde dicitur coniunctio? Ab eo quod cōiungat: & orationi pro uinculo interponatur.

Cōiunctioni quot accidunt? Tria. Figura. ordo. potestas. siue species. siue significatio.

Figuræ cōiunctionis quot sunt? Duæ sicut in nomine simplex. ut at. et. Composita ut atq̄ etenim.

Et cuius figuræ est? Simplicis figuræ.

Ordo coniunctionis quotuplex est? Triplex. quædam enim semper præponuntur. ut et. ac. at. ast. aut. uel. nec. ne. neq̄. Quædam semper postponuntur. ut que. ue. ne. quidē. quoq̄. autē. uero. enim. Quædam modo præponuntur: modo postponuntur. ut atq̄. igitur. itaq̄. quoniā. quia. etsi.

Ar. pro et
Ar. q̄ q̄. i. om̄io
Ar. q̄ saltem
Ar. mas.
Ar. aduersus exclamant.

regis tras. Vergilius. II. añ. At tibi pro scelere exclamat pro talibus ausis, Ast e di- uerso copulatiua. Vergilius primo añ. Ast ego quæ diuum incedo regina iouisq. sed tantum poetice: quoniã. s. recipit at: ut cum breuis esset: produceretur. Atq. copula tiua est. Verg. pri. añ. Atq. equidem memini teucrum sidona uenire. reperitur etiam

Ast. p. at. postre soluz.

Et cuius ordinis est? Præpositiui.

Potestates cõiunctionis quot sunt? Cõplures

Copulatiua quæ sensum & uerba cõiungit. ut et. q. atq. quoq. autem. uero. quidem.

Disiunctiua: quæ quamuis dictiones coniun- gat sensum tamen disiunctum habet. ut aut uel ue. siue. seu.

Subdisiunctiua. est q. uoce disiunctiuae utrũ q. adesse significat uel simul uel discrete. ut alexãder siue paris. dormit ul' legit toto die.

Causalis: quæ causam cõtinuationis explanat. ut quoniã. nam. namq. enim. ut.

Collectiua: siue illatiua q. superiora colligit. ut igit. ergo. itaq. quare. quapropter. quam obrem.

Dubitatiua: quæ dubitationẽ aliquã cũ inter rogatione significat. ut an. ne. necne.

Aduersatiua: quæ aduersam sentẽtiam sequen ti aut præcedenti monstrat. ut licet. quamq. quamuis. etsi. saltem.

Approbatiua: quæ rem aliquam approbat. ut si. siquidem. quando. quandoquidẽ. quidẽ.

posita pro q. Terẽ. in phormio- ne. ne simili utamur fortuna: at q. usi sumus. Atqui inter cola lectiuas ponit a Prisciano. Terẽ rentius in eunucho. Atqui ita opus est. An dubitatiua simul est & interrogatiua. Verg. pri. añ. an phœbi iotor an nympa rum sãguinis una. Idem in. iii. eloquar an fileã: inter an & aut Quintilianus hoc distare putat quod per aut nō possumus itera rogare. per an possumus. Aut disiunctiua est. Iuuenalis. aut dic: aut accipe calcem. Verg. II. añ. aut terebrare cauas uteri & tentare latebras. reperit etiã co pulatiua pro et. Autẽ reperit copulatiua. ut abraham genuit isaac. isaac autẽ genuit iacob. ia cob autem genuit iudam. repe- ritur etiam completiua. Cum reperitur causalis simul & adiu- ctiua. Verg. in buco. Cũ faciam uitulã pro irugibus: ipse uenia to. Dum quoq. cauialis siue adiu- ctiua reperitur. Vergilius. multa quoq. & bello patius: dũ conderet urbem. Ergo colle- ctiua siue illatiua siue rationa lis. Lucanus. ergo pari uoto ges- sisti bella iu uentus. reperit etiã

Atq. p. et.

Atq. p. q.

Atq. p. q. aduabno. p. cõrte

An. p. p. m. m. m.

Quo dicit. no. aut.

Aut. p. nd

Aut. p. p. et

Auaz. p. et

Cuz. p. quando.

Duz. p. quando

Duz. m. m. m. m. m.

Duz. h. a. s. t. a. g. n. e.

Ergo. a. s. y. a. p. p. r. o. b.

Ergo. b. l. o. m. a. a. m. t. a. p. o. r. causa

Ergo. p. p. a. r. a. u. s. a.

E. t. p. p. y.

E. t. p. q. u. i. a.

Nō q. q. n. m. o. n. i. a. s. r. o. p. t. a. t. i. o. n. e. & d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. e. p. r. o. a. e. s. p. l. e. t. i. u. e. m. o. d. o. h. i. c. p. o. s. i. t. a.

E. t. s. i. p. o. r. a. m. q. u. e. n. e.

E. t. i. a. q. u. i.

u. t. i. t. a. q. u. i.

u. t. i. t. a. q. u. i.

u. t. i. t. a. q. u. i.

cõpletiua. Terentius. mihĩ ne: tibi ergo: Enim causalis reperitur frequenter. sed & cõpletiua. Vergilius pri. añ. progeniem. sed enim troiano a sanguine duci audierat. Idem in eodem. hic tibi fabor enim: quando hæc te cura remordet. sed cum est causa lis semper postponitur. præposita uero semper ponitur cõpletiue: sequente uero uel nō sequente. Terentius in adelphis. enim non linam. Idem in andria. enim uero daue nihil loci est segnicia. Equidem reperitur approbatiua. Vergilius. nō equidem in uideo miror magis. undiq. totis. Idem. xii. añ. Equidem merui nec deprecor inquit. potest etiam poni completiue. Et ponitur cõpulatiue. ut æneas pius & fortis. ponit- tur etiam causalis pro quia. Quintilianus li. pri. harum uerba effingere imitando co- nabitur puer. & natura tenacissimi sumu seorum quæ rudibus animis percepimus. Reperitur etiã cõpletiua cũ præponitur sibiipsi. ut æneas & pius & fortis fuit. primũ enĩ & abundat: sed ponitur ornatus causa: quod & de reliquis copulatiuis & disiuncti- uis dici potest. Etsi aduersatiua est: cui respondet tamẽ. Cicero in oratione pro mi- lione. etli uereor iudices ne turpe sit: & sequitur. tamẽ hæc noui iudicii noua forma. Etiam si aduersatiua est: quemadmodũ temetsi: quibus æque respondet tamẽ. Igit̃ itaq. idcirco. collectiua siue illatiua siue rationales sunt. Cicero pro ligario. habes igit̃ quod est accusatori maxime oprãdũ cõfitentẽ reum. Idẽ in eodẽ. itaq. quo me uer- tam nescio. ex superius nãq. dictis hæc inferũt. alias cõpletia sunt. Immo illatiua quoq. est: sed e diuerso. ut Terẽtius dictũ puta. imo aliud. Ne dubitatiua simul & in- terrogatiua ẽ. ut Verg. pri. añ. qui teneãt nã inculta uidet: hoies ne fere ne. Idẽ i. xi.

ius iusticiæ ne prius mirer: belli ne laborum. Dicimus etiam nō. ne pro an nō? Vergilius in bucolicis. Nōne fuit satius tristes amaryllidis iras atq̃ superba pati fastidia. nōne menalcam? Iungitur etiam abscissa per cōpositionē cum aliis partibus orationis. Vergilius. iii. æn. pyrrhin cōnubia seruas: pro pyrrhine seruas cōnubia. Idem in. x. Omnipotens genitor aton me crimine dignum duxisti: pro tantone? Inuenitur etiam ne approbatiua: quod est quando nec dubitatiue nec interrogatiue ponitur. ut Horatius ii. ser. clarus erit. fortis. iustus. sapiens. ne etiam rex. Idem in eodem. o serii studiorum qui ne putetis. Reperitur quoq̃ ne causalis. & neu a ne & ue cōposita. Verg. ii. æn. ne recipi portis aut duci in mænia posset: neu populū antiqua sub religioe tueri. Nec ne quoq̃ pro an nō dubitatiue simul & interrogatiue ponitur. Cicero pro flacco. utrū uultis prætori flaco licuisse: nec ne? Nec neq̃ copulatiuæ sunt per abnegationē. ut si dixeris. Antonius nō legit: neq̃ lecturus est: aut nec lecturus ē. Nam & namq̃ causales sunt. Vergilius. æole namq̃ tibi diuum pater atq̃ hominū rex. reperiuntur etiā completiua. ut idem in. v. heu quia nam tanti cinxerunt æthera nymbi. Quā reperitur electiue posita. Terentius in andria. Quæ inhoneste hic uoluit diuitias parare: q̃ honeste in patria paup̃ uiuere. Quāuis & quāquā aduersatiuæ sūt: quibus respōdet tamen: quod aliquando subintelligitur. ut Verg. ii. æn. Quamquā animus meminisse horret luctuq̃ refugit: incipiam. subaudi tamen. Quæ copulatiua est: ponitur etiā nonnūquam cōpletiue. Verg. v. æn. Dixitq̃ & prælia uoce diremit. Quia subcontinua est: reperitur aut̃ in sacris litteris frequenter prout adiunctiua siue causalis.

Quidem a Prisciano inter cōpletiuas ponitur: quod multis testimoniis confirmat. Itaq̃ miror tantam auiditatē fuisse Hieronymo Paulum apostolum reprehendendi. Tractans enim uerba illius quæ sunt scripta ad colossenses: nemo uos superet in humilitate mētis. Illud inquit quod crebro diximus et si imperitus sermone: nō tamē scientia: nequaquā Paulum de humilitate: sed de conscientia ueritate dixisse: etiam nunc approbamus. Et quod apostolus in eadem epistola subdit: quæ sūt rationem quidem habentia sapientia. hoc ait loco quidem cōiunctio superflua est: quod in plerisque locis propter imperitiā artis grāmaticæ apostolum fecisse reperimus. Neq̃ enī sequitur sed uel alia cōiunctio: quæ solet ubi quidem positum fuerat respōdere. nam quidem plerumq̃ aduersatiua reperitur. hæc Hieronymus. Quin teste Prisciano ponit collectiue siue illatiue. Vergilius. x. æn. Quin occidit una iarpedon mea progenies. ponitur etiam pro cur nō præsentī indicatiui iuncta: & semp̃ interrogatiue. ut Persius. quin damus id superis de magna quod dare lance. Vergilius in bucolicis. Quin aliquid saltem: uiminibus molliq̃ paras detexere iunco. uterq̃ pro cur non. Ponitur & pro quod nō cum subiunctiuo. Idem in iii. æn. Hic tibi ne qua moræ fuerint dispēdia tanti: quin adeas uatem. Si adiunctiua est cum uerbo subiunctiuo adiuncta. ut si leges: eris doctus. Etiam si causalis siue continuatiua. ut si stertit dormit. si ambulat mouetur. Est quoq̃ approbatiua cum indicatiuo iuncta. Vergilius primo æn. Si quid usquam iusticiæ est: & mens sibi cōscia recti. Idem in. ii. dii si qua est cælo pietas quæ talia curet. Reperitur etiam abnegatiua. Vergilius. xi. æn. Tu nunc stares imanis truncus in armis: esset par ætas: & idem sirobur ab annis. Est autem coniunctio abnegatiua: quæ uerbis coniuncta posse fieri rem ostēdit: sed propter causam aliquam ne fiat impediri. ut fecissem si potuissem: Saltem aduersatiua est. Vergilius. iiii. æn. Saltem si qua mihi de te suscepta fuisset.

Completiua: quæ ornatus causa aut metri necessitate ponitur. ut quidem. enim. nam. nā. q̃. uero.

Causalis rursus diuiditur in cōtinuatiuā. subcontinuatiam. adiunctiuā. effectiuam.

Continuatiua est: quæ continuationem & consequentiā rerū significat. ut si cum. dū. ubi.

Subcontinuatia est: quæ causā cōtinuationis ostendit cum essentia rerū. ut quoniā. quia.

Adiunctiua est: quæ uerbis subiunctiuis adiungitur. ut si. ut. cum. ubi. quando.

Effectiua est: q̃ reddit causam effectus. ut enī Igitur et cuius potestatis est: copulatiuæ.

Sed & sedentim copulatiuæ sunt ex aduerso. Vergilius pri. æn. progeniem sedentim troiano a sanguine duci. Seu & siue disiunctiuæ sunt. Vergil. vii. æn. Siue errore uiæ seu tempestatibus acti. Reperiuntur etiã subdisiunctiuæ. ut si dixeris: Alexander siue paris. atrides seu agamemnon. Tamen aduersatiua est respondens illis etsi. tametsi. quamuis. quamquam. Cicero pro millone. Et si uereor iudices: deinde sequitur tamen hæc noui iudicii noua forma & cætera. Reperitur etiam completiua cum superiori aduersatiuæ nõ respondet. ut apud Papinium. xi. thebai. me miseram uinces: tamen hæc prius arma necesse est experiare domi. Tametsi aduersatiua est: quemadmodum eius simplex etsi. Tum copulatiua est iungitq; res pares cum succedit alteri tum. cum uero succedit coniunctioni cum: iungit aliquid quod maius est: ut Laurentius diligentissime colligit. Ve & uel. disiunctiuæ sunt. reperitur etiã uel subdisiunctiuæ simul. ut Terentius in eunucho. uel rex semper maximas mihi gratias agere. pro etiam posuit. Reperitur et subdisiunctiuæ discrete. ut si dixeris toto die uel dormit uel legit. Vero copulatiua siue distributiua est: quia distribuit diuersas res diuersis personis. ut æneas fuit pius: ulysses uero callidus. Reperitur etiam completiua: Ut causalis ẽ. ut si dixeris: uenio ut legam. exerceo te ut sis sanus. reperitur & adiuuatiua. ut Terentius. si est inquit patruæ ut antipho culpam in se admiserit.

De partibus orationis quæ aliæ pro aliis & pro se inuicem ponuntur. Cap. xiiii. Solet turbare hoc plerumq; grãmaticæ artis ignaros: quod eandem particulã sub diuersis

De partibus orationis quæ alię pro aliis & pro se inuicem ponuntur. Cap. xiiii.

¶ Væ partes orationis alię pro aliis ponuntur? Omnes fere. quemadmodum:

Nomen pro participio. ut sibilus pro sibilas.

Nomen pro aduerbio. ut recēs. pro recenter.

Nomē pro interiectione. ut ifandū uoce icōdita.

Nomen pro cōiunctione. ut quare. quãobrem

Pronomē pro noīe pprio. ut ego pro antonius.

Pronomen pro aduerbio. ut hoc pro huc.

Pronomē pro cōiunctione. ut ideo. proptera.

Verbum pro nomine. ut amare pro amor. ui-

uere pro uita. Verbum pro aduerbio. ut ama-

bo. sodes. Verbum pro interiectione. ut age

agite.

adhærebant. Gellius libro. xi. Recens natis notum & familiarem uictum offert. Ver-

gilius. ii. geor. Flos apprima tenax. pro apprime. & in eodē. densa fere pro dense. & in

iii. asper acerba sonans pro acerbe. Nomen pro interiectione. Verg. i. æn. Nauibus

infandū amissis unius ob iram: neq; enī aduerbiū tantū est hoc in loco infandum pro

infande: sed quia cū affectu mentis profertur incondita uoce: interiectione est. hoc enī

tantū interiectione ab aduerbio distat: quemadmodū suis locis diximus. Nomen pro

coniunctione. ut quare: quæ ex quis & res cōponitur. quamobrem. quapropter. ex no-

mine & præpositione. Pronomen pro nomine proprio. semper enī pronomē sic po-

nit: ut ex illius diffinitione manifestū est. sed suus sua suum plerumq; pro proprius

a. um. reperitur. ut suum est hominis ridere. i. proprium. Pronomen pro aduerbio

Verg. viii. æn. Hoc tunc ignipotēs cælo descendit ab alto. ubi Seruius inquit hoc pro

huc posuit secundū antiquū morē. nã antea hoc aduerbiū loci fuit: nunc aboleuit. si-

cut illo pro illuc. Pronomē pro coniunctione. ut ideo: quæ ab id & eo componitur.

partibus orationis reperiunt.

Itaq; cum singulatim de octo parti-

bus orationis disputatū sit: hoc

in loco inducit caput in quo ostē-

dit quemadmodū particule quæ-

dam orationis ponuntur pro aliis

q̄ in prima positione fuerant. atq;

q̄ rursus quædam ponuntur pro

seipsis inuicem. ut nomen pro

nomine. pronomen pro pronome.

&c. Nomen igitur pro

participio positum reperitur. ut

apud Vergiliū. ii. æn. sibila lam-

bebant linguis uibrantibus ora-

ubi Seruius dicit sibila pro sibi-

lantia. nam participiū est. Idem

primo geor. Corusca fulmina

molitur dextra: quod eodē mo-

do pro coruscantia exponit.

Nomen pro aduerbio. ut recēs

pro recenter. Vergil. iii. geor.

Sole recēs orto: aut noctem du-

centibus astris. Salustius. Coria

recens detracta uelut glutino

adhærebant. Gellius libro. xi. Recens natis notum & familiarem uictum offert. Ver-

gilius. ii. geor. Flos apprima tenax. pro apprime. & in eodē. densa fere pro dense. & in

iii. asper acerba sonans pro acerbe. Nomen pro interiectione. Verg. i. æn. Nauibus

infandū amissis unius ob iram: neq; enī aduerbiū tantū est hoc in loco infandum pro

infande: sed quia cū affectu mentis profertur incondita uoce: interiectione est. hoc enī

tantū interiectione ab aduerbio distat: quemadmodū suis locis diximus. Nomen pro

coniunctione. ut quare: quæ ex quis & res cōponitur. quamobrem. quapropter. ex no-

mine & præpositione. Pronomen pro nomine proprio. semper enī pronomē sic po-

nit: ut ex illius diffinitione manifestū est. sed suus sua suum plerumq; pro proprius

a. um. reperitur. ut suum est hominis ridere. i. proprium. Pronomen pro aduerbio

Verg. viii. æn. Hoc tunc ignipotēs cælo descendit ab alto. ubi Seruius inquit hoc pro

huc posuit secundū antiquū morē. nã antea hoc aduerbiū loci fuit: nunc aboleuit. si-

cut illo pro illuc. Pronomē pro coniunctione. ut ideo: quæ ab id & eo componitur.

propterea: quæ ex propter & ea. quapropter: quæ ex qua & propter. Verbum pro nomine. Terentius in eunucho. Extrema linea amare non nihil est. pro amoris. Persius nostrum istud uiuere triste. pro uita tristis. Verbum pro aduerbio. Martialis. dic in quis rogo marce: dic amabo. nam aduerbium blandietis est: quemadmodum & fodes: quo frequenter utuntur poetæ comici. Verbum pro interiectione. ut age pro eia. Vergilius. iiii. æn. utrumq; coniunxit dicens. eia age rumpe moras. Idem in primo. quare agite o iuuenes. Verbum pro coniunctione. Lucanus in. vii. Omnia maiorū uertamus busta licebit. pro quamnis. Martialis. Laxior hexaphoro tua sit lectica licebit. Ouidius. i. meta. Placeat tibi quisq; licebit. Horatius primo ser. Licebit ille repotia nales alios ue dierum. de licet pro quamuis ubiq; se offerunt exempla. Participium pro nomine. de hoc abunde sumus dicturi libro in sequenti: cum disputabimus quot modis participiū transit in uim nominis. Participium pro aduerbio. Vergilius. vi. æn. Ac bellua lernæ horrendum stridens. pro horrende. Præpositio pro aduerbio.

Vergilius primo. æn. Postquam introgressi & coram data copia fandi. Iuuenalis. fient fient ista palam: immo quemadmodum sæpe diximus: quotiēs præpositio non iungitur casibus: aduerbiū est. Præpositio pro interiectione. ut pro cum circumflectif. quæ ut ait Priscianus interiectionis loco ponitur. Salustius in catalina. pro deum atq; hominū fidē. Vergilius. iiii. æn. pro iuppter ibit hic ait. Idem in bucolicis a filice in unda connixa reliquit. ubi Seruius inquit ad hoc pertinet præmissa dolentis iter sectio. sunt qui aspirationem in fine addant differentia causa.

Præpositio pro coniunctione ut propterea quapropter. Aduerbium pro nomine. ut Martialis. iustis satis est. & si dixeris satis est mihi diuitiarū. Vergilius. vii. æn. terrorū & fraudis abunde est. Aduerbium pro coniunctione. Idem primo æn. hic tibi fabor enī. quando hæc te cura remordet. Coniunctio pro aduerbio. ut cum pro quando. immo frequenter aduerbium & coniunctio sibi cedunt: ita ut non facile quibusdam in locis discernere possis coniunctio an aduerbium sit aliqua particula orationis. Coniunctio pro interiectione. Horatius. ii. sermonū. Ut pereat positum rubigine telum. nisi enim interiectiue pferas ut: frigidiuscule dixeris. quod alias erit concitissimum.

Quæ partes orationis. Nomen ponitur pro nomine. ut dardanus pro dardanius. hoc est primitiuum pro deriuatio. Vergilius. iiii. æn. Hauriat hunc oculis ignem crudelis ab alto dardanus. i. aeneas dardanius. & eodem modo per reliqua nominis accidentia. Verbum pro uerbo. ut populo pro populor. Vergilius. iiii. æn. Ac uelut ingentem formicæ farris aceruum cum populant. Propertius libro. iiii. Hic olim ignaros luctus populauit achiuos. pro eo quod est populantur & populati sunt. nam populo in sermonis latini usu frequenti non est: sed populor. multa quoq; alia uerba huiusmodi reperiuntur: quæ Nonius ex antiquorum usu diligentissime collegit. Participium pro participio. ut Salustius. alieni appetens sui profusus: pro profundens: nam participium est loco nominis positum. Præpositio pro præpositione. ut Vergilius. ix. æn. ibat in eurialum: pro contra. Idem primo geor. Sub psuum acturū tenui sat erit suspē

Verbum pro coniunctione. ut licet licebit.

Participium pro nomine. ut sapiens. diligēs.

Participiū p aduerbio. ut horrēdū p horrēde

Præpositio pro aduerbio. ut coram. palam.

Præpositio pro interiectione. ut pro. a.

Præpositio p cōiunctiōe. ut ppropterea. qpropter

Aduerbiū pro noie. ut satis est. abunde est.

Aduerbiū pro cōiunctiōe. ut quādo p quoniā

Cōiunctio pro aduerbio. ut cū pro quando.

Coniunctio pro interiectione. ut ut.

Quæ partes orōnis ponūtur inuicē pro se ipīs

Omnes fere. nomē pro nomine. ut dardanus

pro dardanius. Verbum pro uerbo. ut popu

lo pro populor. Participium pro participio.

profusus pro profundēs. Præpositio pro præ

positione. ut in pro contra. Aduerbium pro

aduerbio. ut hic loci: pro tunc temporis.

Coniunctio pro coniūctione: ut uel pro et.

dere sulco. quod Seruius exponit pro circa. Aduerbiū pro aduverbio. Vergilius primo æn. Hic illius arma. hic currus fuit. pro illic. & hic aduverbium loci pro aduverbio temporis. Idem in eodem. constitit hic arcumq; manu celeresq; sagittas. hic posuit pro tunc. & notandum aduerbia loci plerumq; poni pro aduerbiis temporis: sed non contra aduerbia temporis pro aduerbiis loci. Coniunctio pro coniunctione. ut Terentius in phormione. ne simili utamur fortuna atq; ufi sumus. atq; posuit pro q̄.

De syntaxi. Cap. xiiii. Cum tres libri superiores circa singulas orationis partes uersati sint: liber sequens cum breui cōmate huius libri tertii totus est de cōstructione:

quæ græce syntaxis dicitur.

Itaq; primo dicit quod sit syntaxis. & unde dicitur. quid cōstructio. quid oratio. Deinde orationem diuidit in quattuor formas. hoc est perfectam. imperfectam. finitā. infinitam quæ oia quoniam plana sunt: ad difficili ora properemus. Quid ē figura constructionis. quemadmodum inquit Seruius in. v. æn. inter barbarismū & lexi: hoc ē latinam elocutionem & perfectam metaplasmus est: qui uno sermone fit ratiōe uitiosus. Itē inter soloecismum & schema: idest perfectam sermonum connexionem figura est: quæ fit cōtextu sermonum fit ratiōe uitiosa. Ergo metaplasmus inquit & figura media sunt: & discernuntur peritia & imperitia.

Sed de barbarismo & soloecismo: de lexi & schematis atq; metaplasmo: suo loco dicetur: nūc de figura: quomodo a Seruio accipitur figura: hoc est cōstructionis: agendum est. Dicit igitur figuram constructionis esse modum dicendi nouatum. hoc est a naturali & cōsuetō sermone mutatum: atq; perinde uitiosum: nisi aliqua ratione excusetur: qui quidē modus uersat circa grāmaticas constructiones. hoc est in contextu partium orationis.

Quotuplex est figura constructionis: multo plures sunt figuræ constructionis q̄ octo: sed reliquis in alium locum relictis: de his quæ frequētius in usu reperiūtur disserit: quas enumerat. Euocatio: q̄ græce eclēsis uocatur: fit quotiens nomē tertiæ personæ redu-

De syntaxi & orationis constructione. Cap. xiiii.

Quid est syntaxis? scientia qua bona constructio a mala dignoscitur.

Vnde dicitur syntaxis: a syn quod est cō & tatto ordinō a quo est taxis: quasi coordinatio.

Quid est cōstructio? cōgrua dictionū ordinatio congruā perfectāq; sententiā demonstrās.

Quid est oratio? ut scaurus diffinit: ore missa & per dictiones ordinata pronuntiatio.

Quotuplex est ordinatio? quadruplex. Perfecta: quæ perfectum sensum in animo auditoris generat: ut ego amo deum. Imperfecta: quæ imperfectum sensum in animo auditoris generat: ut si deum amaueris. Finita in qua uerbum finitum ponitur: ut ego amo.

Infinita: in qua uerbum infinitum ponitur: ut me amare.

Quid ē figura constructiōis? Est aliqua rōne nouatus dicēdi modus qui circa grāmaticas constructiones uersatur.

Euocatio est reductio tertiæ personæ ad primam uel secundam. ut ego Antonius lego. tu iohannes audis. Et requiruntur quattuor in euocatione. persona euocans. persona euocata. remotio copulæ. & uerbum conueniens cum persona euocante.

Appositio est immediata duorum substantiuorum coniunctio quorum alterum exponit alterū. ut mirarur molē æneas magalia quondā. & requirūtur duo in appositione. dictio apponens & dictio apposita.

Excusatur aut hęc improprietas: quod cum dico ego Antonius lego: Antonius quod alias est nomē tertiæ personæ sic cedit pronomini primæ personæ: quod uerbum huic nō illi redditur.

quoniam uerbum semper digniori respondere debet. Prima namque persona ordine natura dignior est secunda. & secunda tertia. Appositio quae prothesis graece dicitur: est immediata duorum substantiuorum coniunctio. & ponit exemplum ex primo aen. Miratur molem aeneas magalia quondam. Improprietas autem in hoc est: quod duo substantiua sine coniunctione esse non possint in oratione: sed excusatur uitium: quod dictio appositae sic iungitur apponenti: quasi adiectiuum quod aliquid in substantiuo determinat & exponit.

Prolepsis: quae latine interpretatur praesumptio: est ut a Donato. atque Diomede diffinitur: praesumptio rerum ordine secutarum. & uterque ponit exemplum ex Vergilio in. xii.

aen. Interea reges ingenti mole latinus. Quadriiugo inuehitur curru. & sequit bigis iturnus in albis. hinc pater aeneas romana stirpis origo. & iuxta ascanius magnae spes altera romae: procedunt castris. Sed quemadmodum Priscianus libro. xvii. qui est de constructione dicit: si in constructione diuiduorum per prolepsin praepositur uerbum plurale ad utrumque sequens: licet nominatiuum ante ferre. ut aquilae uolauerunt: haec ab oriente. illa ab occidente. Sin ad ea quae diuiduntur uerba singulariter consequantur: genitiuum oportebit praeponi pluralem diuidendo. ut aquillarum altera uolauit ab oriente: altera ab occidente.

Excusatur autem quia uerbum siue praepositum siue consequens iure exigit sibi nominatiuum. Est & prolepsis implicita quale est illud apostoli. Alter alterius onera portate. intelligitur enim quod alter portet onus alterius & alter alterius. simile est illud Vergilii secundo aen. Alterum in alterius mactatos sanguine cernam. hoc est anchisen in ascanii & ascanii in anchise. & creusam in ascanii & ascanium in creusae & caetera. Est quoque aliud prolepsis genus: cum id quod posterius accidit: ante tempus ascribitur: quale est illud Vergilii. Lauinaque uenit littora. Lauinum enim quemadmodum Diomedes & Seruius dicunt: nondum erat: quo tempore aeneas ad italiam uenit. & apud Salustium. Montem sacrum & auentinum insedit: qui mons ob hoc quod illum plebs infederat: postea sacer dictus est. Syllepsis quae latine interpretatur conceptio: a Donato & Diomede diffinitur sic. Syllepsis est dissimilium ac diuersarum clausularum per unum uerbum conglutinata conceptio. ut Vergilius primo aen. Hic illius arma. hic currus fuit. Idem in bucolicis. Sunt nobis mitia poma. castaneae molles. & pressi copia lactis. Est etiam syllepsis quotiens fit adductio indignioris ad dignius. quod tribus modis contingit. genere. numero. & persona. genere ut masculinum concipiat femininum. & neutrum. femininum concipiat neutrum. Numerus ut pluralis concipiat singulare. Persona. ut prima concipiat secundam & tertiam. secunda uero tertiam. Quod uero dicit in conceptione requiri copulatiuam coniunctionem uel cum praepositionem: intelligendum est cum praepositio: quemadmodum ait iurisconsultus: ponitur pro et. ut si dicas tu cum Antonio legitis: pro eo quod tu & Antonius. Tale est illud Vergilii. i. aen. remo cum fratre quirinus iura dabunt. pro eo quod remus & frater. In illo uero quod Horatius dixit: tu quod ego & populus mecum desideret audi: nulla est figura: nedum personarum conceptio. Quemadmodum est diuerso nimis liceter: atque haud scio an tolerabiliter dictum sit: quod legimus in euangelio Hieronymo interprete: pater tuus & ego dolentes quarebamus te. Nam etsi numerorum & personarum conceptio recte facta est: ordo tamen illarum est inuersus: qui debuit esse ego & pater tuus dolentes quarebamus te. Quod si hebraici sermonis idoma illud tolerare potest: graecus tamen atque latinus reformidat: de quo in prologo huius operis plura diximus.

In impersonale partitur. ut sit illud personale cuius tempora per numeros & perso-
nas explicantur: impersonale cuius tempora numeris & personis carent. Differe-
ntem ab infinitiuo modo: qui æque numeris & personis caret: quod infinitiuus uer-
bum alterius modi desiderat: impersonale non indiget uerbo alterius modi: quia pos-
tius ipsum libere per omnes modos spargitur. Sed uerbi impersonalis consideratio
ne in alium locum reiecta: uerbum personale in quinque genera ut dialectici dicunt sub
alterna diuidimus. actiuum. passiuum. neutrum. deponens. comune. de quibus singula
latim differentes dicimus. Actiuum uerbum esse illud quod in. o. definit: habetque passi-
uum in. or. Hæc definitio non omnia sed pleraque huius generis uerba complectitur.
Nam audeo. es. uolo uis. facio. is. & do das. actiua esse nemo dubitat: quæ tamen in uo-
ce passiuæ non habent audeor. uolor. facior. & dor. illa quoque defectiua odi odisti. noui
nouisti. memini meministi. cœpi cœpisti. inter actiua proprie numeranda sunt: quan-
do quidem cum accusatiuo construuntur: quæ tamen neque uocem actiuam in. o. neque
passiuam in. or. habent. Et exigit ante se nominatiuum. hoc comune est omnibus uer-

Qui sunt impersonalia
in. o. & in. or. impersonalia

Audeo ista uerba non sunt
Volo or. in uoce passiuæ.
facio ite. ista uerba sunt
do + nec actiuæ in. o.

Nota quoniam uerba personalia
exigit ante se nominatiuum. Sunt
enim aliqua quæ post se exigit
alium nominatiuum. sicut scire. sciri.
sisto existo ex te. fio. maneo
uero. ite. ite. uerba
ut uoce or. uoce. uoce. uoce.
appellor. in omnia uerba personalia
tantum

Liber quartus de constructione octo par-
tium orationis. Capitulum primum de constru-
ctione uerborum actiuorum post se.

u Erba partim sunt personalia: par-
tim impersonalia. Personalia sunt
quæ habent numeros & personas.

Impersonalia: quæ carent numeris & perso-
nis: de quibus postea dicemus. Personalia rur-
sus in quinque genera diuiduntur. actiuum. passi-
uum. neutrum. deponens. comune.

Actiuum uerbum est illud quod definit in. o.
& habet passiuum in. or. & exigit ante se no-
minatiuum in persona agentis uel facientis &
accusatiuum in persona patientis eius complu-
res sunt species.

Immanentium. ut ago fortiter. ago prudenter. ago orationem. Ego hoc loco non
possum satis mirari: quæ dementia grammaticos ceperit partim iuniores: partim eti-
am quosdam ex antiquioribus: ut uerbum actiuum definiant: quod potest construi
cum accusatiuo nominum significantium animal rationale. Neque enim aliam ob cau-
sam illos hoc scripsisse arbitror: nisi ut difficultatem auerterent iis in rebus in quibus
nulla erat difficultas. Nam quid per deum immortalem obsecro te: ad grammaticum
rei litterariæ præsertim adhuc rudem scire attinet: quid sit transire in animal ratio-
nale: quid in animal rationale? Aut si dicere possumus ego exerceo terram: tu semina-
nas agrum: ille comedit panem: cur etiam si rerum natura non patiatur: non possumus
dicere: ego aro mulierem: tu seminas filios. Ille comedit puerum. atque in uoce passiuæ:
ego aror: quemadmodum apud Ouidium secundo meta. tellus dicit: totoque exerceor
anno. pro aror: sicut Vergilius primo georgicorum. Exercetque frequens tellurem atque
imperat aruis. Et quod Paulus ad timotheum. c. iiii. scribit: ego enim iam delibor. Quod
si seminator a patre: comedor aliam: & similia dicere non possumus: quoniam illud di-
ci posse rerum natura non patitur: at licebit dicere: ego non aror. non seminator. non comedor:

bis personalibus. pro persona
agentis uel facientis. hoc proprium
est uerbi actiui uel neutri actio-
nem significantis. Nam reliqua
uerborum genera possunt etiam
passionem significare: exigunt
que ante se nominatiuum pro per-
sona patientis. ut exulo exulas.
lætor lætaris. criminor crimina-
ris. Accusatiuum in persona
patientis. hoc etiam communi &
deponenti comune est: nisi quod
omnia actiua possunt construi
cum accusatiuo: non tamen om-
nia sed quedam communia & de-
ponentia. Quod uero dixit in
persona agentis uel facientis: non
ociose dictum est. Nam differen-
tia illa inter agere & facere: qua
utitur Aristoteles sexto ethico-
rum & nono metaphysicorum: non
solum a philosophis: uerum etiam
a studiosis linguæ latinæ ob-
seruatur: ut facere sit rerum in
materiam exteriorum transeun-
tium: ut feci domum. feci librum
feci opus. agere uero est rerum

facere
Agere
quod inter duo uer-
ba interest.

sed neq̄ arari nec seminari. nec comedi possū. Neq̄ illud dici possit asinus centi-
pes uolat. bos alatus disputat. uulpes arguta cauillatur. Et non intelligunt homines
perditi aliud esse grammaticū loqui: aliud uerum a falso distinguere: quod proprium
est dialecticæ. Pari stulticia sunt qui rem neq̄ philosophis quidem omnibus perspe-
ctam conantur ad grāmaticen transferre: quo miserorum simpliciumq̄ puerorum inge-
nia uexent torqueantq̄ in re: quæ nihil ad illos pertineat. Aiunt namq̄ uerba illa me-
tuo. timeo. formido. & quæ ad sensus exteriores interioresq̄ pertineant: qualia sunt
uideo. audio. tango. intelligo. sentio: construi cum nominatiuo in persona patienti: &
cum accusatiuo in persona agentis uel facienti. ut si dixeris ego uideo lapidem: quia la-
pis sensum uidendi moueat: idcirco agere putandus sit. Hoc est simplicitatem pue-
rilem erudire: an nugis uel potius nebulis quibusdā inuolue-
re: aut cum dicitur ego
uideo lapidem: quomodo puer intelliget lapidis speciem oculos meos mouere: cū etiā
inter philosophos sint qui dicant: uisionem per radiorum ex oculis emissionem fieri.

Eadem ratione pauca admodum uerba essent: quæ nō haberent significationem in
uersam: ut in uoce actiua persona agens uel faciens sit in accusatiuo: atq̄ e diuerso pa-
tiens in nominatiuo: cum præsertim philosophi dicant: quod omne agens agendo pa-
titur. hoc enim modo qui aliquid amat: ab illo patitur: cum amor ut physici dicunt affe-
ctus: uel ut iuniores dicunt passio sit. Sed hoc nō magis ad grāmaticum pertinet: quā
uerum a falso distinguere: cum hoc ad dialecticum ut diximus: illud ad philosophum
pertineat. Cuius hoc est uerbi actiui complures sunt species: siue gradus. siue ordi-
nes. sunt enim sex. Nam cum sit uerbi actiui proprium posse cū accusatiuo construi
aut construitur tantum cum accusatiuo. aut cum accusatiuo & genitiuo. uel datiuo. uel
altero accusatiuo. uel septimo casu. uel ablatiuo cum præpositiōe a. uel ab. ex quo fit:
ut uerbi actiui sex sint species. Species autem non eo modo accipimus: quo grāmatici:
qui in singulis partibus orationis ponunt speciem pro illa forma: qua primitiuum a
deriuatiuo distinguitur: sed quo dialectici: qui generi supponunt species: ut cum sint
quinque genera uerborum: quodlibet genus rursum diuidatur in species.

Prima igitur uerborum actiuorum species est. quæ post se construuntur cum accu-
satiuo tantum. ut amo uxorem. doceo filios. non quod ullum sit uerbum quod præter

accusatiuū non possit alios quo-
q̄ casus recipere: sed quod præ-
sertim accusatiuo contentū sit.
ut ego amo uxorem uoluptati
amore quodam singulari. doceo
tibi filios grammaticam tanti:
quanti alius dialecticam. Atq̄ e
contrario nullum uerbum est:
quod nō possit absolutum repe-
riri. ut Ouidius. prima mihi nu-
trix æoli dixit amas: neq̄ enī ex-
pressit quem amaret. Posuimus
autē in qualibet specie pauca uer-
ba illa præcipue in quibus aliqua differentia est: nam reliqua alexico illo nostro diffu-

Prima species uerborum actiuorum est: quæ
post se construuntur cum accusatiuo tantū:
qualia sunt.

Amo. as. aui. por amar cō passioni i aficion.

Redamo. as. aui. por amar al que nos ama assi.

Deamo. as. aui. por mucho i con aficion amar

Adamo. as. aui. por amar como enamorado.

Diligo. is. exi. por amar cō razon i elecion.

siori repetenda sunt. Amo amas. interamo amas. redamo. as. deamo. as. adamo. as.
diligo diligis. colo colis. hoc inter est: quod amare est uehementer atq̄ affectu quodā
cæco & immoderato aliquid amore prosequi. Redamare uero est repensionem in amo-
re facere: ut Apuleius in libro de philosophia. nec reciprocari queant ut ament: quæ
redamantur. Deamare est adhuc uehementius & plusquam amare. ut apud Terentia-
um in heauton. Deamo te inquit syre. Adamare ē id ipsum facere. sed lasciuiori quo-
dam atq̄ amatorio modo: quæ differentia uel Quintiliani uerbis ostenditur in decla-
matione pro uxore. Matres inquit liberos suos tanquam adamarint amant. & quomo-
do id fiat: subiungit. Videbis oculos nunquam a facie uultuq̄ deflectere. comere ca-
put. habitumq̄ componere: & quæ sequuntur. Cicero tamen in epistola ad Curio-
nem pro amare tantum posuisse uidetur: cum scribit: quarum laudum gloriam ada-
maris. Diligere uero rationem quandam atq̄ electionem præ se fert. ut diligere sit
opus rationis: Amare uero eius partis irrationalis qua concupiscimus. Vnde &

Species. Nō hinc quod in
mutis / p̄p̄s nō di-
mug ut sit / p̄p̄s
p̄p̄s artum 7

Nō q̄ de xbi actiui p̄
p̄ter atq̄ uerpe aluz rasi.

no. q̄
Nulluz / abuz est quod nō p̄
p̄ter eē absolutuz

Amo
redamo
deamo
Adamo
diligo
Colo
inter her q̄d m
reest

In sacris litteris frequentior est usus dilectionis q̄ amoris: quod huic passio: illi uero ratio subest. Cicero in epistola ad Brutum. L. clodius ualde me diligit: uel emphaticoteron. i. expressius: ualde me amat. idem alio loco. Dolobellam antea diligebā: nūc etiam amo. Atq; adhuc alio loco. sic igitur facies: & me amabis: aut quo sum contētus diliges. Colere est superiores gradu ac dignitate cum obseruātia quadam amare: quā differentiam disticho illo Martialis ostendit. Vis te sexte coli: uolebam amare. Sed si te colo sexte: non amabo. Nam omissio sensu turpiori in quo pleriq; uolunt uideri in geniosi: hoc uult poeta significare: cum amicitia teste Aristotele non possit esse nisi inter æquales: o sexte tu uis coli. tanquam ab amico inferiori: ego uolebam amare te tanquam æqualem. Sed si colo te: quasi maiorem amicum: non amabo te: quia iam non es æqualis: ea ratione qua uis a me coli & obseruari.

In sacris lris quare oratio dilectionis non plus q̄ amoris frequentior sit

Amare exercere
Colo = Adornare habitare

Colo. is. lvi. por amar al maior en dignidad.

Colo. is. por labrar. afeitar. o morar.

Traho trahis traxi. por llevar o traer arrastrando i por fuerza.

Duco. is. xi. por llevar o traer guiando.

Deduco. is. por acompañar a otro desde su casa.

Reduco. is. por acompañar a otro hasta su casa.

Deduco. is. por echar las naues al agua.

Subduco. is. por sacar las naues del agua.

Ago agis. por llevar delante de si como ganando antecogido.

Ago agis. por llevar la bestia caualgando encima della.

Veho. si. uexi. por llevar o traer encima de si.

Porto. as. au. por llevar o traer en su cuerpo.

Fero fers. gero. is. baiulo. as. por aq̄llo mesmo.

Inchoo. as. au. por començar alguna cosa.

Incipio. is. inepi. por començar como quiera.

Ineo. is. iniui. por comēzar algũa cosa notable

Colo colis colui. præter eam significationem quam supra memorauimus: significat etiam exercere uel adornare: unde & agricolas & colonos dicimus: qui colunt agros: & faciē colere fœminæ dicuntur. Est etiā colere habitare. ut apud Vergilium in bucolicis. Pallas quas condidit arces: ipsa colat. & Iuuenalis. nos colimus urbem tenui tibiicine fultam. Traho. is. traxi. est uiolenter raptare. ducere uero est iis quæ sponte sequuntur quasi ductum exhibere. quam differentiam seneca in epistola. cviii. ad Lucil. ostendit dicens. fata uolentem ducunt nolentem trahunt. Aduco præterea composita deduco & reduco: præter generalem significationem significant etiam specialiter comitatus officium alicui præstare. Horatius primo sermoni. occurram in triuiis. deducam. Martialis. dum te prosequor & domum reduco.

Traho
duro
deduco
fero
gero
Subduco.

Inter deducere quoq; nauem & subducere nauem est differentia: quod deducere est ex nauali in aquam immittere. Vergilius tertio geor. Deducunt socii naues. Idem in quarto. Et littore

cellas deducunt toto naues. Liuius. xxiii. ab urbe condita. nauibus longis ad caralis subductis. & paulo post nauibus longis deductis. Vergilius primo eneidos. Urbem quam statuo uestra est: subducite naues. Agere quoq; oues. boues. capras est quasi ante se cogendo impellere. Ouidius primo meta. Hac agit ut pastor per deuia rura capellas. Vergilius in bucolicis. En ipse capellas protinus ager ago. hanc etiam uix tityr deduco. Nam capram illam quæ partu soluta erat: deducebat idest se illi ducem exhibebat: uixq; sequi poterat. reliquas agebat. Est etiam agere equum. asinum. mulam. illos tergo insidendo moderari. ut in epigrammate illo Martialis: quo pleriq; huius uerbi significationes complexus est poeta. Semper agis causas: & res agis attale semper. Est nō est quod agas: attale semper agis. Si res & causæ desunt: agis attale mulas. Attale ne quid agas desit: agas animā. Sed quemadmodum ducere & trahere & agere dicimur illa q̄ nō sustinemus nostro corpe: illa portare. ferre. baiulare. gerere. dicimur q̄ nobiscū & in aliq̄ corpis parte hēmus. Vehere aut ea tm̄ q̄ humeris aut capite portamus. sic equus uehit sessorē. nauis nautā. & illud ouidii. i. meta. fuluos uehit ūda leōes & Verg. vi. æn. hi quos uehit unda sepulti. Quæ uehūt dicūt et portari. ferri. baiulari

Ago
veho
porto
fero
gero
baiulo

Vergilius primo eneidis. Portantur auari pygmalionis opes pelago. sed quod manu portatur: non recte dicitur uehi.

Inchoo inchoas. semper cum accusatiuo con-
struitur: unde & Diomedes inter idiomata inchoatiui illud posuit. Vergilius tertio
georgi. Te sine nil altum mens inchoat. Idem. vi. æn. nocturnas inchoat aras. Hinc
Georgius merula iure galeotum martium preceptorem meum refellit: quod in titu-
lo cuiusdam operis sui scripsit: liber inchoat primus. Incipio & si cum accusatiuo con-
strui potest: recte forsitan possis dicere liber primus incipit: sed rectius profecto liber
primus incipitur. In eo inis auctore Valla cum in hac significatiõe accipitur: nunquã
nisi de rebus maximi momenti dici solet. ut in eo pacem. in eo societatem. sed non ita

possis dicere in eo prandium. in eo cõuiuium. Huius quoq; uerbi participiũ præsentis
positum absolute sine accusatiui cõstructione maioribus rebus adhibetur: ut in eunte
uere. in eunte puericia. nõ aut recte possis dicere in eunte die. in eunte dormitiõe: sed
potius incipiente

Disco. is. discere est eorum quæ ignoramus cognitionem asse-
qui. Martialis. disce quod ignoras: marli doctiq; pedonis. Ediscere est illa quæ didici-
mus memoriæ mādare. Cicero
primo de oratore. exercenda est
memoria ediscendis ad uerbum
q̄ plurimis. Dediscere est illa q̄
edidicimus obliuisci. Idẽ in. iiii.
eiusdẽ. ob eamq; causam dedis-
ceret ediscẽdo iuuentus nostra.

Oppugno. as. oppugnare
& impugnare est pugnando ali-
quem locum aggredi. Verg. v.
æn. Ille uelut celsam oppugnat
qui molibus urbem. Propugna-
re est oppugnātibus repugnare
unde & turrium propugnacula
dicta sunt. Expugnare est oppu-
gnando capere. ~~Lex~~ quod
error ~~per~~ librarioru
conuincitur: qui in psalmo. pro-
sæpe impugnaverunt uel oppu-
gnauerunt me a iuuentute mea
scripserunt sæpe expugnaverunt
me a iuuentute mea. Nam si ex-
pugnaverunt. i. pugnādo cepe-
runt prophetam: quomodo non
potuerunt illi preualere! Esse autem librariorum non interpretis errorem ex eo suspi-
cati possumus: quod in psalmo. xxxiiii. differētiam obseruauit dicens. ludica domine
nocentes me. expugna impugnantes me.

Capio capis cepi. capere uel accipere
est sponte uel non sponte. ut magnam cepi molestiam. magnum cepi dolorem: accepi
uulnus in prælio: accepi pecunias in bello. sumere est tantum sponte. Valerius ma-
ximus. Non coactus enssem accipere: sed sua sponte sumere uideretur. Dicimus præ-
terea reciproce capio uoluptatẽ & uoluptas capit me. Cicero i. epis. Magnã cepi ex tu-
is litteris uoluptatem. Idem. me sũma cepit uoluptas. Paco pacas. pacare. est pa-
cem uictis imponere: atq; leges illis dare. Vergilius in bucolicis. Pacatumq; teget pa-
triiis uirtutibus orbem. Placare est ab indignatione ad lenitatem reducere. Vergili-
us secundo eneidis. Sanguine placastis uentos & uirgine cæsa. Pacificare tum placa-
re tum pacem facere significat. Catullus. hostia cælestes pacificasset heros. Silius li-
bro. xv. pacificans diuos. Salustius iugurtha. metellus initio iugurtha pacificatẽ præ-
sidiũ imposuerat. Iustinus libro. vi. pacificari cũ altero statuit. Lasso lassas. lassare
est propemodum fatigare: & pertinet tantum ad animata. luuenalis. & lassata uiris
nondum faciata recessit. Laxare uero est quod erat contractũ explicare: & pertinet
ad inanimata. Lucanus i. v. totosq; rudẽtes laxauere sinus. Eadẽ differētia ẽ inter lassus
& laxis: qm̄ lassus ẽ labore fatigatus. laxis uero fluxus atq; solutus. Terẽ. lassus sũ sed

Inchoo

Inchoo

no
Fertur dicitur liber talis
inchoat q̄ inchoat
Inchoo. is.

quod dicitur inchoat
Inchoo. is. dicitur etate
inchoat q̄ inchoat

Inchoo
Inchoo
Inchoo

Oppugno
Impugno
Propugno
Expugno

Capio inchoat error. vel
potius librarioru error.

Capio
Accipio
Sumo

Capio uoluptatẽ
uoluptas capit me

Paco
Placare
Pacare

Lasso
Laxo
Lasso
Laxo

non defatigatus. Vergilius primo aen. Et premere & laxas sciret dare iussus habenas.

Abdico abdicas. Abdicare est expellere filium a bonis dum uiuit pater: aut quo modolibet aliquid alienare. Terentius. generum abdicat. Exheredare uero est post mortem illud idem facere. Martialis. exheredauit te philomuse pater. dicimus quoque abdicauit se consulatu. abdicauit se magistratu. pro eo quod uulgo dicitur resignauit consulatum & magistratum.

Abdico
exheredo

Abdico. as. aui. por deseredar al hijo en uida.
Exheredo. as. aui. por deseredar lo despues de la muerte.

Secunda uerborum actiuorum species est. quae praeter accusatiuum construuntur etiam cum genitiuo uel ablatiui. ut impleo granarium frumenti uel frumeto. qualia sunt haec.

Impleo. es. repleo. es. copleo. es. por hinchir.
Accuso accusas. por acusar e iuyzio o fuera de iuyzio.

Inculso. as. por reprehediendo q̄xar se de alḡuo.

Postulo. as. por demadar en iuyzio.

Damno. as. por condenar o obligar.

Emo emis. redimo redimis. paro paras. coparo coparas. por comprar.

Vendo uendis. uenundo uenundas. distraho distrahis. por uender.

Aestimo. as. taxo. as. apprecio. as. por apreciar o tassar.

Animaduertendum est quod uerba precium significantia construuntur cum ablatiui precium denotante: praeterquam cum his genitiuis tanti. quanti. pluris. maioris. minoris. tantidem. quantidem. quantiuis. quantilibet. & quod Vergilius dixit non assis faciunt & Catullus ueronensis somnes unius aestimemus assis.

demus per ablatiuum. Terentius. quid agas nisi te ut redimas. quantum queas minimo. & si nequeas paulo: at quantum queas. Iuuenalis. balnea sexcentis & pluris porticus empta.

Paro. as. pro comparo. as. Lucanus in primo. magnoque aeterna paratur regna deis. Iuuenalis. flos Asiae ante ipsum precio maiore paratus. Sto. as. pro consto. as. Vergilius libro. x. haud illi stabunt aeneia paruo hospitia. Martialis. Constatura fuit megalensis purpura centum. Iuuenalis. Tanti partus equae quanti uenefica constat. Cicero in uerre. Tantidem aestimasse: quanti sacerdotem. Iuuenalis. quanticumque domus constet.

Animaduertendum est. haec annotatio ex libro. iiii. elegantiarum Laurentii uallensis translata est: qui hoc praecipuum a se primum fuisse excogitatum gloriatur. Scribit enim hos duos genitiuos tanti & quanti substantiuatos in neutro genere: cum illorum compositis tantidem. quantidem. quantiuis. quantilibet. quanticumque. & duos genitiuos comparatiuorum pluris & minoris adiungi his uerbis emo. uedo. aestimo. & reliquis precium aut aestimationem

Secunda uerborum actiuorum species. Impleo. es. Vergil. pri. aen. Implent ueteris bacchi pinguisque ferinae. Lucanus in primo. Implentur ualido tyrone cohortes. Accuso. as. uerba quae ad accusationem pertinent: huius ordinis sunt. ut accusauit appium dolobella repetundarum. uel crimine repetundarum: uel de repetundis. postulauit etiam illum repetundarum uel repetundarum crimine. & de repetundis. & conuincit illum ambitus: uel de ambitu. & damnatus utriusque criminis. uel utroque crimine. uel de utroque crimine. Inculso. as. ad hunc ordinem non pertinebat: sed interpositum est: ut differentia inter illud & accuso denotetur: ne putet quisquam idem utrumque uerbum significare: sed neque cum eisdem casibus construuntur de bere. Emo. is. uerba precium significantia non construuntur passim cum genitiuo & ablatiui: sed quemadmodum statim dicturus est: cum genitiuo quorundam nominum & cum aliorum ablatiui. ut Plautus. quanti eam emit: respondetque alter uili. Horatius. quanti emptae: paruo. quanti ergo: octussibus. Ex quo regula illa grammaticorum exceptio nem habet. aiunt namque eodem casu respondendum nobis esse: quo interrogamur. Nam iterrogamus per genitiuum: & respon-

Accuso. postulo
damno
Incuso.

hic patet exceptio
ista regula
Quo casu praeter eos
respondere tenent.

Sto. as. pro consto. as.

Tantidem. genitiuus est a tantidem. praeteritum
quanticumque. genitiuus est a quanticumque. praeteritum
quanticumque.

significantibus. cum reliquis uero nominibus nō posse construī. Neq̄ enī possis recte
 dicere: uendidit hic auri patriam: sed cū Vergilio. vi. æn. auro. & in pri. eiusdē. exanti-
 mumq̄ auro corpus uendebat achilles. recte tamen dixeris emi librum tantū: quanti
 tu. & minoris q̄ Antonius. & pluris q̄ Cæsar. Neq̄ licet his genitiuis adiūgere subitā
 tiuum nisi in ablatiuū cōuerteris. ut tanto precio emi: quāto tu uendidisti. & minori
 precio emi q̄ Cæsar. & maiorī precio q̄ Antonius. & quantolibet precio uel quātouis
 precio emeris librum: numerabo pecunias bibliopolæ. Iuuenalis. quanto metiris pre-
 cio: q̄ ni tibi deditus essem. Valerius max. magno ubiq̄ precio uirtus æstimatur. tan-
 todem tamen precio nō dicimus: quia datiuo & ablatiuo caret tantundē. Itaq̄ nō licet
 exponere quanti emisti subaudi precii: sed quanti. i. quanto precio. tanti. i. tanto pre-
 cio. fallit enī hoc etiā in loco regula grāmaticorū: quod oportet exponēs & expositū
 eiusdē esse casus. Neq̄ solum in uerbis huius speciei seruit hæc regula: sed in aliis
 oībus precium quocūq̄ modo significantibus: ut ueneo. is. quod est neutrū passiuū. &
 mercor. aris. quod ē deponēs. Liuius. xlviii. ab urbe. mancipia minora annis uiginti:
 quæ post proximū lustrū decem milibus æris aut pluris uenissent: ea quoq̄ decem tan-
 to pluris: quanti essent æstimarētur. Cicero in epistolis. in licitatione prius ponam: q̄
 illud minoris ueneat. Verg. ii. æn. magno mercetur atride. Alia quoq̄ uerba quorū
 actus mercede: fiunt etiam eodem modo construunt. ut doceo. es. Iuuenalis. chrylogo-
 nus quanti doceat: uel pollio quanti. Plinius. xxxv. naturalis. histo. neminē inquit mi-
 noris docuit. Ago. is. Iuuenalis. atq̄ ideo pluris q̄ cossus agebat. Contra hanc tamē
 Laurentii præceptionē stat quorundā scriptorū auctoritas: sed ualla de usu frequenti-
 orī semper loquitur. Vergilius in priapeia. nō assis faciunt: euntq̄ recta. & Catulus.
 Omnes unius æstimemus assis. facio enī & estimo præcium significant: quæ tamē ge-
 nitiuo assis iunguntur. Illa quoq̄ paruifacio. paruipendo. floccifacio. floccipendo. ni-
 hilifacio: nihilipendo. naucifacio. naucipendo. & quod Apuleius pri. meta. scribit.
 istud quidem quod polliceris æqui boniq̄ facio: contra uallæ præceptionē dicta esse
 uidentur. Tertia uerborū actiuorū species est eorū quæ dicuntur acquisitiua.

Do das. etiam cum accusatiuo & duobus datiuis cōstrui potest. ut do tibi pecunias do
 no. do tibi uestem pignori. exē-
 pla sunt Diomedis in idiomate
 constructionis huius uerbi. Di-
 cimus præterea do tibi fidem: si-
 cut habeo tibi fidē. sed dare fi-
 dem: est fidem obligare. habere
 fidem est credere. Dicimus quo-
 q̄ do tibi pœnas. i. persoluo. si-
 cut pendo tibi pœnas. & do tibi
 uerba. i. decipio te. Dicimus eti-
 am do tibi litteras. significatq̄
 dare nō ut illas legas: sed ut ad
 aliū perferas qui legat. unde &
 accusatiuū cū præpositione ad
 adiungimus. ut do tibi litteras
 ad Antonium. tibi ut perferas. ad Antonium ut legat. Salustius. uulturno litteras ad
 catilinā dat. Sed dare ut dicit: est quomodocūq̄: donare uero est dare gratis: cū hu-
 jus ordinis est: ut dono tibi coronam. Si uero est quintæ speciei significat ut ait Valla
 facere id præmii aut beniuolentiæ gratia. Cicero pro archia poeta. sylla cum gallos &
 hispanos ciuitate donasset. uidelicet in præmium meritorū. Plautus in aulularia. dii
 immortales: quot & quantis me donatis gaudiis: quod est magis beniuolentiæ q̄ me-
 riti. Verg. v. æn. sergestū æneas promisso munere donat. & in eodē hoc iuuenem egre-
 gium præstanti munere donat. hic quoq̄ in meriti præmiū munus donatur. Dedo
 is. est seipsum alicuius fidei atq̄ auctoritati tradere. unde & obsides dicunt dedere
 se uictori. & inde deditio. & serui deditiui. i. qui se misericordiæ uictoris dederunt.
 Præpono. is. ut ego præpono Ciceroni demosthenē. præfero homero Vergiliū. an-
 tepono callimacho Ouidiū. Cōmodo. as. inter cōmodo. as. & mutuo. as. hoc inter
 esse cōstat quod accōmodamus res quæ eadē numero reddende sunt: ut libros. uestes.

no.

hinc fallit ista
 exponēs exponētū oportet
 emi casus de

assis

parufacio	paruipendo
florifacio	floccipendo
mirulifacio	mirulipendo
naucifacio	naucipendo

Dare fides + qd meretur in hoc habere fidem

do tibi pœnas. i. persoluo

do tibi uerba. i. decipio te

do tibi litteras. f. ut ad aliū pferas

do ad te litteras. f. ut in absentia legas

Dono tibi corona
Dono te corona

Dedo. is.
deditio
serui deditiui

Cōmodo
Mutuo

argenti phialas. gemmas. mutuamus uero res quæ eadem numero reddendæ nõ sũt: sed tantum in specie. ut frumentũ. uinum. pecunias. nemo enĩ hæc acciperet mutuo: ea lege ut illa ipsa redderet. Sed quemadmodũ dicimus: ego mutuo tibi pecunias: ita etiam. tu mutuaris a me pecunias. Reperitur quoq; commodo tãtũ pro do. ut apud Lucanũ in primo. Reperitur & neutrum secundæ speciei: pro eo quod est profum: Apuleius in secũdo floridorũ. beneficio multis comodasti: & exemplo omnibus profuisti. sic ẽ diuerso incõmodo. as. pro noceo. Idem pro magia. ne quid eo nomine suis incõmodaret. Terentius in andria. Magis ut incõmodet mihi: q̃ ut obsequatur gnato.

Loco. as. inter loco. as. & conduco. is. hoc distat: quod locare est mercede aliquid alia cui utendum tradere. ut domum. seruum. iumentum. agrum. conducere est illa eadem mercede accipere. Suadeo sua-

Loco. as. aui. por dar algo por alquile.

Conduco. is. xi. por tomar algo por alquile.

Suadeo. es. si. por induzir i atraer por razones

Persuadeo. es. si. por induzir con effecto.

Dico. is. xi. por dezir o hablar artificiosamente.

Edico. is. xi. por mãdar como iuez o principe.

Indico. is. xi. por denucciar con solenidad.

Credo. is. credidi. por prestar o confiar.

Cõmendo. as. aui. por encomendar. (fiar.

Cõmitto. is. si. por cometer o encomẽdar o cõ-

Cõsulo. is. cõsului. por a consejar algo alguno.

Facio facis feci. por hazer lo que passa en materia de fuera.

re. Horatius pri. ser. uentri indico bellum. Credo. is. est comodare alicui uel mutuari: nõ positis pignoribus: sed tantum fide obligata: cuius cõtrarium est debeo. es. unde ab hoc debitores: ab illo creditores sunt appellati. Credo uero neutrum secundĩ ordinis est alicui fidem habere. nam credo in deum & similia inusitatum est in sermone latino. Cõmendo. as. notæ significationis uerbum actiuum est huius speciei. ut Martialis. Peccat qui cõmendandũ se putat esse suis. at uero cõmendare apud aliquem est illum laudare. ut ego te apud principes nostros cõmendauĩ. Ouidius. v. fastorũ. illa datos fasces cõmendat. i. cõmendabiles facit. In eadem prope significatione reperitur cõmitto. is. cum duobus uerbis superioribus hoc est credo & cõmendo. ut apud Vergilium pri. geor. Debita q̃ sulcis cõmittas semina. Reperitur quoq; pro eo quod in pugnam inducere. Martialis. Victores cõmitte uenus. Lucanus in primo. Exiguum dominos cõmisit asylum. Cõmitto uero absolutum: sequente clausula cum ut cõiunctione: peccare significat. Cicero. ii. de oratore. neq; committam: ut ineptam me esse iudices. Consulo. is. cõsului. huius speciei esse potest. ut ego consului tibi utilitatẽ idest utile cõsiliũ tibi dedi. Consulere uero aliquem: hoc est primæ speciei. est cõsiliũ ab illo petere. ut Vergilius. vii. æn. Lucosq; sub alta consulit albunea. Consulo tibi. i. cum est neutrum secundĩ ordinis: accipitur pro eo quod est prouideo. Ouidius in epistola penelopes. sed bene cõsuluit casto deus æquus amorĩ. Cõsulo bonĩ neutrum est secundæ speciei. Quintilianus institutionũ oratoriarũ libro primo. cõsul inquit a consulendo dicitur. uel a iudicando: nam hoc consulere ueteres uocauerũt. unde adhuc manet illud: rogat bonĩ consulas. i. bonum iudices. Vergilius in priapeia. quamuis pauca damus consule poma bonĩ. Ouidius primo de ponto ad me peruenit: consuluitq; bonĩ. Idem in. v. eiusdem. tu tamen hæc quæso consule missa bonĩ. Cato apud Gellium li. ix. noctium. at. ea fieri bonis bono genere natis bonĩ cõsulitis. Seneca in epistolis. hanc coqui ac pistoris moram bonĩ consulo. Apuleius. vii. meta. q̃ a me retenta custoditaq; non fueris: optimi consule. Facio. is. huius ordinis. uerbũ notã

Comodo. p do.
Comodo. neut. i. p sũz

Incomodo. p noceo.

Loco. as.
Cõduco. is.

Suadeo
dissuadeo
persuadeo

Dico. is.
loquor. eff.

Edico. is.

Indico. is

Credo. aũz

Credo. neut.

Cõmendo. as.

Credo
Cõmitto

Cõmitto absolutum

Cõsulo. 3ª specĩ aũz
Cõsulo. p^a specĩ aũz
Cõsulo. 2ª specĩ neut.

Cõsulo. bonĩ.
Cõsul.

facio te certiore. p. re in h
no facio certior

facio. r. Anno
facio. neut. 2. spai

facio. absolutum p. g. d. m. p.

Doceo. es
Dedocero. es
Moneo. es
Admoneo. es

Oro. te. h. ar. rem
oro. ate. h. ar. rez

Rogo te hor
Rogo ate hor
Interrogo. te hor
Interrogo ate hor

Flagito. as.

posco. is
postulo. te
postulo ate

peto. is.
Induo te vestes
Induo tibi veste
Induo te veste

vestro. is
Exuo. is.
Exigo te pecuniam
Exigo a te pecuniam

habet significationem & quo ab ago agis differat: supra memorauimus. dicimus quoque facio te certiore & non certum: pro eo quod in libris digestorum certioro & certifico legimus. Nam quod Vergilius. iiii. aen. dixit anchisen facio certum: necessitate carminis excusari potest: quonia si diceret certiore: fuisset syllaba breuis inter duas longas. facio praeterea pro aestimo: quod cum genitiuo possit construui: paulo ante diximus. Reperitur etiam neutrum secundi ordinis. ut bene facio tibi. male facis mihi: nisi maus male & bene aduerbia esse pro nominibus posita. unde est bene fit & male fit. Reperitur & absolutum pro eo quod est conuenio. Ouidius in epistola hisiphyles. medea faciunt ad scelus omne manus. & in epistola sapphus. non facit ad lachrymas barbitos ulla meas. & Horatius. mecum facientia iura.

Quarta uerborum actiuorum species est. Doceo & dedocero. Horatius. ii. car. populumque falsis dedocet uti. Cicero primo de finibus. geometriam discere maluisset quam illam dedocere. Moneo. es. Terentius in andria. Habeo pro illa re quod illum moneam probe. admoneo quod ab illo componit: cum genitiuo potius post accusatiuum principalem construui. Tibullus libro. ii. admonuit dominam: deseruitque uenus. Ouidius. iii. de ponto. equid ab iis ipsis admonerere me. Idem. xv. meta. quod possit equorum admonuisse. Oro. as. ut oro te rem honestam. dicimus quoque oro a te rem honestam. Vergilius. xi. aen. ipsum obtestemur. ueniamque oremus ab ipso. Gellius libro. xvi. Orauit a suis amicissimis impense.

Rogo. as. Horatius. ii. carmi. Otium diuos rogat in patenti prensus agao. Vergilius libro viii. Sanctum mihi nunc arma rogo genitrix nato. possumus etiam dicere rogo a te. Interrogo quoque eodem modo posse construui quo suum simplex dubium non est. Flagito. as. Horatius secundo car. Nec potentem amicum largiora flagito. Ouidius. i. de amatoribus. quod det amorem flagitet ante suum. Posco. is. Vergilius. iiii. aen. Tu modo posce deos ueniam. Idem in. xi. Pacem te poscimus omnes. Postulo. as. quod proprie est pro tribunali & non alibi petere. ut inquit iureconsultus in titulo de damno infecto. L. cuius initium est dies. Cum ablatiuo & praepositione ab iungit psalmographus dicens: Interprete Hieronymo. Postula a me & dabo tibi genes. Peto. is. apud Ciceronem. fere semper hoc modo construui. Induo. is. Vergilius. ii. aen. Androgei galeam clypeoque insigne decorum induitur. construuitur etiam cum datiuo. Idem. xi. aen. Harum unam iuueni supremum maestus honorem induit. & cum septimo casu. ut idem in eodem. indutosque iubet truncos hostilibus armis. Eodem modo uestio. Vergilius. ii. geor. Quaeque suo uiridi semper se gramine uestit. Exuo quoque eodem modo construuitur: & quae sunt similis significationis. Exigo te pecuniam & ate dici potest. Caecilius apud Gellium libro. xiiii. Ego illud munus nihilo exigor portorium. Metellus numidicus apud eundem. socios ad senatum questum flentes uenisse sese maximas pecunias exactos esse. sed ex figura graeca dictum esse Gellius affirmat. illi enim exigo te argentum dicunt.

Quarta uerborum actiuorum species est: quae praeter accusatiuum principalem construunt cum altero accusatiuo. ut doceo te gramaticam. qualia sunt.

- Doceo. es. docui. por enseñar.
- Dedocero. es. por demostrar ser falso lo enseñado
- Moneo. es. por amonestar aconsejando.
- Admoneo. es. por traer algo ala memoria de otro
- Oro. as. aui. por rogar al maior.
- Rogo. as. aui. por rogar al igual.
- Interrogo. as. aui. por preguntar.
- Flagito. as. aui. por demandar con importunidad
- Posco. is. poposci. po. demandar lo onesto.
- Postulo postulas postulauit. por demandar requiriendo o en iuzio.
- Peto. is. petiui. por demandar rogando.
- Induo. is. indui. uestio. is. uestiui. por uestir.
- Exuo. is. exui. spolio. as. spoliaui. por despojar.
- Cingo. is. xi. accigo. is. xi. succigo. is. por ceñir
- Calcio. as. excalcio. as. por calcar o descalcar.

Quinta uerborum actiuorum species est. *Dono*.as.aui. de constructione huius uerbi in tertia specie uerborum actiuorum diximus. *Spolio*.as. Vergilius.vi.æn. Postquam illum uita uictor spoliavit achilles. *Satio*.as. & *fatur*.as.differunt teste Valla:quod satiare ad omnes sensus pertinet:saturare ad solum gustum:ut ego satias

Satio. as. & fatur. as. & dicitur.

Quinta species uerborum actiuorum est: quæ præter accusatiuum construuntur cum ablatiuo sine præpositione uel potius cum effectiuo. ut *dono* te corona.

- Dono*.as.aui. por dar insignias de onra.
- Spolio*.a..au. por despojar de alguna cosa.
- Satio*.as.aui. *fatur*.as.aui. por hartar.
- Onero*.as.aui. por cargar. *exonero*.as. por des.
- Peto*.is. pro percutio. is. por herir. (cargar.
- Afficio*.is.eci. por hazer lo q se pone e ablatio.
- Afficio* te uoluptate. io te hego plazer.
- Afficio* te molestia. io te hago pefar.
- Muto*.as.aui. por trocar una cosa con otra.
- Priuo*.as.aui. por quitar o priuar de algo.
- Leuo*.as.aui. *subleuo*.as.aui. por aliuuar.

Sexta uerborum actiuorum species est: quæ præter accusatiuum construuntur etiam cum ablatiuo & præpositione a uel ab, ut *audio* a te librum. quælia sunt.

Audio audis audiui. por oir.

actiuum huius speciei est sermonem alterius intelligendi gratia percipere. ut audiui ex te. uel a te. uel de te. *audio* primæ speciei est uocem tantum audire siue animalis siue alterius rei sonum. *Exaudio* eiusdem ordinis: est quod *audio* facere. *Audio* uel *inaudio* tibi neutrum secundi ordinis pro eo quod est *obedio*: quod ex ob & *audio* componitur. *Plautus* in captiuis duobus. cum dicto haud audiebat: factum nunc lædat licet. frequentius tamen in hac significatione reperitur ab illo participium temporis præsentis. *Cicero* in philippicis. ut audiens esset huic ordini. Idem pro de iotaro rege. aut qui dicto audientes in tanta re non fuissent. & in lege illa uulgata duodecim tabularum. filium minus dicto audientem liceat abdicare. In *audio* quoque pro *obedio* huius ordinis reperitur. *Affranius* apud *Marcellum*. nouis dictis quæso ne ille inaudiat. *Male audio* cum est absolutum: hoc est neutrum quinti ordinis: significat infamari. *Cicero* secundo de oratore. optimus consularis: qui adolescentulus male audisset. Idem pro. *M. cælio*. uicinum eius mulieris miraris male audisse: Idem quinto *thuscum*. sed aliud molestus: quod male audiebat. *Terentius*. uulgus mulierum quod male audit. *Ouidius* quinto *tristium*. indolui. nec tam mea quod fortuna male audit. *Martialis*. gentibus in libycis uxor tua galle male audit. *Abstineo* *abstines*. & *cõtineo* *contines*. uerba sunt huius ordinis: differunt tamen auctore *Valla*: quod *abstinere* est ab aliena uel exteriori re: ut *abstineo* me ab iniuria. *abstineo* me a muneribus. *Continere* uero est a propriis uoluptatibus: ut *contineo* me a libidine. a coitu. a cibo. *Cicero* quod beneficium est si te abstineris ab alieno scelere. & *Lucilius*. manus abstinerere a muliere melius est. *Construitur* etiam figurate cum genitiuo: uel potius ex idiomatis græci imitatione. ut *Horatius*. mox ubi lussit satis *abstineto* dixit irarum. *Vergilius* præpositionem

peto. is. i. primo

Afficio te dolore. etc.

muto. as.

priuo. as.

leuo. as.

Audio ate.
Audio ex te
Audio sete
Audio p' spci
Exaudio. is.
Audio tibi
maudio tibi

Audientis

Male audio

abstinero & dicitur
Cõtinerere.

ab. suppressit. vii. æn. dicēs. abstinuit tactu pater auersusq̄ refugit. Accipio. is. quo differat à sumo. is. diximus in prima specie actiuorū. Recipio. is. præter alias significationes quas habet: cum est neutrū secundi ordinis: significat promittere: quo uerbo Cicero frequenter utitur in epistolis maxime. Suspicio. is. est aliquid in curam atq̄ fidem suam accipere. Eripio. is. & reliqua uerba separationem significantia huius ordinis sunt. Vergilius. ii. æn. teq̄ his ait eripe flāmis. & in eodem. eripui fateor læto me & uincula rupi. nam utrobiquē subiutelligitur ab. uel ex: quæ eiusdem est significatio nis. Amoueo amoues idem ē quod aufero aufers: atq̄ utrumq̄ huius ordinis. admoueo admoues. tertiæ est speciei contrariæ significationis. ut admoueo tibi manū: amoueo à te manū.

Auerto auertis. eodem modo differt ab aduerto. ut aduerte oculos ad me. i. conuerte ad me. auerte oculos à me. i. remoue. Eodem modo differunt aduersus & auersus. quod aduersus ē faciem ostendens ex opposito. auersus terga uertens: aut oculos ab aliqua re declinās. ut Vergilius primo eneidos. diua solo fixos oculos: auersa tenebat.

De uerbis passiuis. Cap. ii. Quemadmodum uerbum actiuum diffiniuimus passiuo dicētes Actiuum esse quod in. o. desinit: & habet passiuum in. or. Ita nunc ē diuerso passiuum diffiniuimus quod in. or. desinit: & habet actiuum in. o. in quo differt à deponētī & cōmuni: quæ non habet actiuum in. o. & exigit ante se nominatiuū pro persona patienti: in quo differt ab actiuo: quod exigit nominatiuū pro persona agentis uel facientis & ablatiuum cum præpositione a uel ab. uel datiuum pro persona agentis uel facientis: in quo differt à deponente. nam commune eodem modo constructur quo uerbum passiuū. ut deus amatur mihi uel à me. Eius hoc est uerbi passiuū tot sunt species: quot diximus esse in uerbo actiuo. sunt enim sex: quemadmodum ex superiori capite colligi potest.

Sed est animaduertendum. Duo notanda esse dicit. Primum quod cum uerbum actiuum passiuo mutare uolumus: accusatiuum personæ patientis in nominatiuū: & nominatiuū personæ agentis uel facientis in ablatiuum cum præpositione a. uel ab. uel datiuum uertere debemus. Casus uero ille cū quo uerbum actiuum post accusatiuum principalem constructur: mutari non debet: id quod per omnes species obseruandum est. ut in secunda impleo granarium frumēti uel frumento. granarium impletur à me frumenti uel frumento. Vergilius primo eneidos. Implentur ueteris bacchi pinguisq̄ ferinæ. Alterum quod notandum esse dicit: est quod uerba reciproca & quæ dicuntur uocatiua in uoce passiuua recipiuntur: hoc est post se construuntur cum eodem casu: cum quo ante se construebantur. ut Horatius primo car. Scriberis uario fortis & hostium uictor. habeor indoctus. prædi-

Abstineo. es. por se refrenar delas iniusticias.
Cõtineo. es. por se refrenar delos deleites
Accipio. is. accepi. por recibir como quiera
Suscipio. is. succepi. por tomar a su cargo.
Recipio. is. recepi. por recibir ó recobrar.
Eripio. is. eripui. por librar ó arrebatat.
Amoueo. es. amoui. por quitar de alguna cosa.
Aufero. rs. abstuli. por aquello mesmo.
Auerto. is. auerti. por boluer de alguna cosa.

De uerbis passiuis. Cap. ii.

Passiuum uerbum est illud quod desinit in. or. & habet actiuum in. o. & exigit ante se nominatiuū pro persona patienti & ablatiuum cum præpositione a. uel ab. uel datiuum pro persona agentis uel facientis. ut deus amatur à me uel mihi. Eius tot sūt species: quot diximus esse in uerbo actiuo. Sed animaduertendum est: quod cum mutamus uerbum actiuum in passiuum: casus cū quo uerbū constructur post accusatiuū principalem: nō mutatur. ut impleo granarium frumēti uel frumento. granarium implet a

Verbo. tibi. r. p. m. m. m.

Amoueo.
admoueo

Auerto
Aduerto

Auersus
Aduersus

Confirmatio reciproca dicitur
in eadem persona uterque recipitur.
P. magna eadem persona
ut agere & pati. ut ego di
igo me tu diligis te. Qui recipitur. ut
conuersus. P. repetitum. P.

cor ignauus. iudicor sapiens. uocor Antonius. nuncupor nebriffensis. dicor grammaticus. Non est hoc in loco dissimulandum: quod Seruius annotauit in illud Vergili septimo eneidos. optato conduntur tibridis alueo: est equaedam uerba quae nulla ratione mutantur ex uoce passiuam in actiuam. ut sacerdotes creati. uirgines capi. unde & captae dicebantur: quoniam a pontifice de manu patris non minores decem annis capiebantur. neque enim dici posset: quod pontifex illas capiebat. Eodem modo dicit Seruius condi proprie illos qui sibi statuunt ciuitatem. condunt ergo tibridis alueo dixit Vergilius. i. sedem stabilem locat. Pari ratione dicimus ego linquor

Seruius.

Quia sunt quaedam uerba quae nulla ratione mutantur ex uoce passiuam in actiuam ut p. 3.

me frumenti uel frumento. do tibi pecunias pecuniae dantur tibi a me. doceo te grammaticam. tu doceris a me grammaticam. dono te corona. tu donaris a me corona. audio ex te grammaticam. grammatica auditur a me ex te. Animaduertendum est quoque uerba reciproca & quae dicuntur uocatiua: qualia sunt. Scribor. habeor. iudicor. praedico. agnoscor. dicor. uocor. nominor. appellor. nuncupor. & similia: construuntur post se in eodem casu cum quo ante se construuntur. ut scribor fortis. uocor Antonius.

animo: pro exanimor qui loquendi modus frequens est apud Plinium. non tamen recte dixerimus: animus linquit me. Eodem modo consternor animo pro eo quod est terreor. ut apud Salustium aequi sine terroribus consternantur. & Ouidius secundo meta. consternantur equi. non tamen dici posset: quod aliquis consternat equos. Dicimus quoque ex numero nostrorum militum decem sunt desiderati in praelio. i. mortui sunt: & defuerunt. Caesar in commentariis. desiderati sunt eo die sagittarii circiter ducenti. non tamen recte diceret: nos desiderauimus ducentos sagittarios. Dicimus praeterea interdico tibi aqua & igni: non aquam & ignem. at in uoce passiuam dicimus aqua & ignis interdicitur tibi a me. dicimus quoque aqua & igni interdicitur tibi. a

ego linquor animo. i. exanimor. uerbi uoce. animus linquit me.

desiderati sunt eo die sagittarii circiter duo centi

Interdico tibi aqua & igni. aqua & ignis interdicitur tibi a me.

De uerbis neutris. Cap. iiii.

Eutrum uerbum est illud quod definitur in. o. & non habet passiuum in. or. ut seruius seruis. ambulo ambulas. Eius complures sunt species.

me autem uix dici posset: quia interdicitur impersonale est ab hoc uerbo neutro interdico. Cicero de senectute. male rem gerentibus bona interdici solent. Apuleius in. iiii. floridorum datiuum uocis actiuam in nominatiuum passiuam conuertit: cum scribit. diues ille cibo interdicitur. & in digestis tibi. de curatore furiosi. l. prima. lege inquit duodecim tabularum prodigus interdicitur. & ibidem. Mulier quae luxuriose uiuit: bonis interdici potest. Datiuum quoque in nominatiuum uertit Horatius in poetria dicens. ego cur acquirere pauca si possum inuideor. Idem alio in loco. haec ego procurare & idoneus imperor. Eadem quoque ratione dicimus in actiuam ego iubeo tibi. & in passiuam tu iuberis a me. & ego sum iussus a te. Dicimus praeterea mutuo tibi pecunias. foenero tibi nummos. In uoce tamen passiuam non dicimus pecuniae mutuantur tibi a me aut nummi foenerantur tibi a me. sed tu mutuaris a me pecunias: & foeneraris a me nummos. Dicimus etiam ego delecto. sed tu delectaris a me non dicitur: sed tantum delectaris. quia mutuo foenero. delecto actiuam sunt. mutuor. foeneror. delector. deponentia: multa namque ut diximus supra uerba sunt actiuam desinentia in. o. quae non habent passiuam in. or.

inuideor.

imperor.

iubeo. tibi iuberis.

iussus.

mutuo pecunias.

foenero tibi pecunias.

delector. delecto. quae desinentia

De uerbis neutris. Cap. iiii. Ponit in primis uerbi neutri definitionem dicens quod uerbum neutrum est quod definitur in. o. ad differentiam passiuam deponentis & communis. & non habet passiuum in. or. ad differentiam uerbi actiuum: quem tamen casum ante se & post se regat non dicit. sed adde tu: quod uerba neutra significantia actionem exigunt ante se nominatiuum pro persona. agente uel faciente: ut ego seruius. quae uero passionem illatam: aut idiopathiam. idest passionem innatam: exigunt ante

se nominatiuum pro persona pacente. ut ego uapulo. ego frigeo. post se uero cū om-
nibus obliquis potest cōstrui: aut absolutum est. Hoc loco repetendum est: quod su-
pra cum de uerbi actiui diffinitione agebatur diximus: proprium esse uerbi actiui cū
accusatiuo cōstrui: atq; habere passiuum in. or. esse tamen uerba quæ etli cum accu-
satiuo in uoce actiua construun-
tur: non tamen habent passiuā

*Rogantia vba respicientur
intra constructa in acti-
uocō.*

marcell.
meos inqt careo.

*Jnducōs. xi.
egeō. ea.*

abrid. as.

sto. as. costō. as.
satago. is.

*Diomedes.
cedo possessionē
cedo possessōe.*

pareo et i. grem. in accusatiuo.

neutra esse dicendum. Careo
cares. cum ablatiuo frequentius
construitur. antiquiores etiam
genitiuo iungebant. ut Teren-
tius in heauton. omnes mihi la-
bores fuere leues: præterq; tui
carēdum quod erat. & Næuius
apud Gellium libro. xviii. nocti-
um atticarum: carendum tui est
Inquit: quod ipse expōit pro te.
Accusatiuo quoq; iungebant. ut
Turpilius apud Marcellum. me
os inquit careo. Sed ablatiuo ut
diximus frequenter iungitur.
ut Iuuenalis. cariturus turture
magno. Plinius in epistolis. Ca-
rent iure togæ: quibus aqua &
igni Interdictū est. Egeo. es.
Indigeo Indiges. huius esse spe-
ciei: atq; cū genitiuo etiā posse
iungi cōtra philalethen: immo
uero contra philapseudon dici-
mus. Vergilius decimo æneidos. Nec te rationis egentem abstulit atra dies. Horatius
mancipis locuples eget æris cappadocum rex. Idē primo ser. Atqui tātulo eget: quāto
est opus. Cicero pro roscio. nam per deum immortalem quid est in hac causa quod de-
fensionis indigeat. & Lucillius apud Nonium marcellum. quarum abundemus rerū
& quarum indigeamus. de ablatiui constructione passim exempla reperies. Abun-
do abundas. Cicero pro cluencio. Mulier inquit abundans audacia. Vergilius in bu-
colicis. q̄ diues niuel pecoris: quā lactis abundans. & illud quod de Lucillio affereba-
mus: quarum abundemus rerum & quarum indigeamus. Sto stas. & consto constas.
cum aliquid precto esse emptum significant huius ordinis sunt: sed de illorum cōstru-
ctione plura diximus in secunda uerborum actiuorum specie. Satago satagis. pro
eo quod est curiosum atq; sollicitum esse: absolutum plærumq; reperitur: quemadmo-
dum & satis ago pro quo ponitur. Cæsar in cōmentariis. qui satagentibus inquit ce-
leriter occurrant. Gellius libro. xviii. Plorantibus omnibus nostris: atq; in sentina sa-
tis agentibus. Terentius tamen in heautontimerumeno genitiuo iunxit dicens. & si-
is quoq; suarum rerum satagit.

Secunda species uerborum neutrorum. Cedo cedis cæssi. Vergilius quinto æni. ce-
de deo. hoc est da locum. & fatere te esse uictum. aliquando etiam exprimitur locus:
& tunc est actiuum tertiæ speciei. Papinius in achilleide. hortantur: ceduntq; locum:
unde & Cicero participium futuri uocis passiuæ ptulit de claris oratoribus. gratiosi
inquit scribæ sint in dando & in cedendo loco. Cum accusatiuo etiam iunxit Vergi-
lius libro. xi. dicens. cedat ius proprium regi. in qua significatione sæpe apud Iurecō-
sultos reperitur. ut i digestis de legatis. iii. l. si mulier. si usumfructū inquit mortis cau-
sa cessero. & in titulo de acquirenda possessione: cedere possessionē dixit. Nam & Di-
omedes grammaticus in idiomatis annotauit recte posse dici: cedo possessionem & ce-
do possessiōe. Pareo pares. obedio. obtempereo. as. huius ordinis uerba idem prope
significant. sed cum accusatiuo etiam iunxit Papinius in achilleide dicens. non a deo

Prima species uerborum neutrorum est: quæ
post se construuntur cum genitiuo uel abla-
tuo. ut careo pecuniarum uel pecuniis. Cu-
iusmodi sunt quæ sequuntur.

Careo. es. carui. por non tener lo q̄ deseamos.
Egeo. es. egui. indigeo indiges indigui. por
auer menester.

Abundo. as. redundo. as. aui. por abundar.
Sto. as. steti. cōsto. as. cōstiti. por costar.
Satago. is. satagi. por estar sollicito i cōgoxoso.
Abstineo. es. abstinui. por se enfrenar.

Secunda species uerborum neutrorū est: quæ
post se construuntur cum datiuo. ut cædo po-
tentiori. qualia sunt.

Cedo is. cessi. por dar a otro la uētaja i mejoria

parebimus omnia matri. & Gellius libro secundo. Quædam inquit non esse parendum quædam non obsequendum. Consulo consulis. de hoc in secunda uerborum actiuorum specie diximus. Prouideo prouides. & prospicio prospicis. ut ego prouideo mihi. & prospicio tibi. Vergilius primo æn. grauiter cōmotus & alto prospiciens. repe-

prouideo. es. pspiciō. is. De primum qd actiua.

Pareo. es. obedio. is. obtēpero. as. por. obedecer
Consulo. is. prouideo. es. prospicio. is. caueo caues. pro proueer.

Placeo places. por aplazer.

Displiceo displices. por desagradar.

Occurro occurris. obuio. as. por salir al encuentro i a recibir.

Fauo. es. studeo. es. aspiro. as. por fauorecer.

Seruo. is. por seruir como seruo.

Inseruo. is. por hazer lo que alguno quiere.

Parco. is. ignosco. is. por perdonar.

Noceo. es. officio. is. por empecer.

Doleo. es. dolui. por doler lo que trae dolor.

Indulgeo. es. indulsi. por dar obra o regalar.

Insto. as. institi. por dar priessa.

Supplico. as. aui. por rogar umil mente.

Hæreo. es. hesi. adhæreo. es. si. por se allegar.

Illudo. is. insulto. as. por burlar escarneciendo

Inuideo. es. inuidi. por auer embidia.

riuntur etiã actiua. ut Lucanus in. iii. hæc ubi sunt prouisa duci. & Vergilius. tris littore ceruos prospicit errâtes. Caueo pro eo quod est prouideo huius speciei uerbum apud iurecōsultos frequenter reperitur. Cicero in epistolis. melius te ei caue re uolo q̄ ipse aliis solet. Cū accusatiuo uero significat fugere Iuuenalis. Cauet hūc quē coccina lena uitari iubet. Plæo & displiceo. occurro & obuio. eiusdem ordinis sunt fere semper.

Caueo. es.

caueo tibi. q̄. prouideo caueote. i. fugio.

plæo. es.

Seruo & inseruo eo differunt: quod seruire proprie seruorum est: aut eorum qui sub tyranno uiuunt. In cuius uerbi significatione plurimum hispani labuntur sequentes linguæ suæ idioma. dicentes se esse seruitotes & se paratos esse seruire: cum serui nō sint. pro eo quod deberet dicere se paratos esse inseruire: hoc est obsequi & morem gere re. Parco parcis. & ignosco. is. tum huius ordinis tum actiua reperiuntur quartæ speciei. Vergilius. vi. æn. parcere subiectis:

seruio. is. q̄. differunt

parco. ignosco. aliq̄ reperiuntur actiua q̄. serui.

& debellare superbos. Idem in. x. Auri memoras quæ multa talenta natis parce tuis. Gellius libro. xv. Vitam modo sibi ut parceret orauisse. sed his in locis pro seruo seruas. Eodem modo ignosco. is. Quintilianus in declama. Ignoscite malorum periculorum metus: ignoscite humana discrimina. Piso frugi apud Priscianū quodcunq; deliquisset: ignosciturum affirmabat. Plautus in amphitryone. Velatis manibus orant ut ignoscamus peccatum suum. Vergilius. iiii. geor. Ignoscenda quidem scirent si ignoscere manes. quamquã Seruus in eo loco dicat: ignoscenda participium esse sine uerbi origine: perinde ac si ignosco non esset nisi neutrum huius speciei. Noceo noces. officio. is. quæ etiam actiua reperiuntur. ut Apuleius primo meta. cum multa inquit nocerentur: publicitus inquit indignatio percrebuit. & in psalmo. xxxiiii. Iudica domine nocentes me: expugna impugnantes me. Lucretius quoq; quasi ab actiuo dixit: officiuntur uti cogatur tardius ire. Doleo doles. huius quoq; est ordinis: nisi quod qui dolorem patitur ponitur in datiuo: quod dolorem infert in nominatiuo. Martialis. si qua fides uulnus quod feci non dolet inquit sed quod tu facies: hoc mihi poete dolet. Terentius in eunucho. dolet dictum imprudenti adolescenti & libero. Nã quod Hieronymo interprete dicitur caput meū doleo: poeticū est atq; figuratū ea figura: q̄ orationi solutæ nō est permissa. Licentius tamen alia figura dicitur uicem tuā doleo. Salustius in catilina. quasi dolēs eius casum. Cū genitiuo etiã iunxit Ouidius secundo meta. dicēs. successorūq; minervæ indoluit. Indulgeo. es. huius ordinis frequētius reperitur. Vergilius. iiii. æn. indulge hospitio: causasq; innecte morandi. Idē. ii. geor. indulge ordinibus. Terentius in heauton. dicimus quoq; indulge operā litteris. & Iuuenalis. cunctis narratur ephœbis mollior ardenti sese indulisse tribuno. Cū actō tantū Lucillius apud Marcellū. tu inquit qui iram indulges nimis. Insto. as. institi.

noceo. es. officio. is. et act.

Iuuenalis. Instantē regi armenio parthoq̄ cometen. Verg. pri. æñ. Instās operi regnī-
 q̄ futuris. Idem in. viii. heu quātā miseris cædes laurētibus instant. Idem in eodē. par-
 te alia marti currū rotasq̄ uolucres instabat: datiuo actm̄ iunxit: sed figurate: pro eo
 quod est instāter faciebat. Supplicō. as. Terētius in andria. ipsum hunc orabo. huic
 supplicabo. Priscianus dicit etiā accusatiuo iungi posse: sed nō probat. Hæreo. es.
 & adhæreo. es. eiusdē significationis huius speciei sunt. Verg. ii. æñ. Hærent parietī-
 bus scalæ. cum uero est absolutū ponitur pro eo quod est dubito. Iuuenalis. scilicet hæ-
 res & dubitas alta chionem deducere sella. Idem. hæremus dicat. ipsa ab hoc frequēta
 tiuum hæsito. as. semper in hac ultima significatione reperitur. Cicero in academicis
 dubitant. hæsitant. reuocant se interdum. Illudo. is. & insulto. as. Verg. iiii. geor. ne

q̄ oues hædiq̄ petulci floribus
 insultēt. Idem in. viii. æñ. huic
 capiti insultans tot ferro sæua
 dedisset funera. Seruius dicit in-
 sultare esse aliquē irridere: eius-
 dem significationis est illudo. is.
 Verg. ii. æñ. certantq̄ illudere
 cepto. Idem in. iiii. & nostris il-
 luserit aduena regnis. Iungitur
 etiam accusatiuo. Terentius. sa-

tim superbe illuditis me. In-
 uideo. es. Iuuenalis. haud tamē
 inuideas uati: quem pulpita pas-
 cunt. apud antiquiores actiuum
 ordinis tertii reperitur frequē-
 tius. Verg. in buco. liber pampi-
 neas inuidit collibus umbras.
 Idem pri. geor. iam pridē nobis
 cæli te regia cæsar iuidet. & in
 xi. æñ. te ne inquit miserāde pu-
 er cū læta ueniret inuidit fortu-
 na mihi. Impono. is. huius or-
 dinis uerbū est decipere. Iuue-
 nalis. Facile est barbato impone-
 re regi. Martialis. callidus impo-
 suit nuper mihi caupo rauenæ.
 In libro quoq̄ geneseos: Hiero-
 nymo interprete: quære inquit

Imposuisti mihi: hinc impostores dicti sunt & impostura. alias cū actō & datiuo iungi-
 tur. Verg. iiii. æñ. puppibus & læti naute iposuerē coronas. Incesso. is. pro eo quod
 est inuado. is. Verg. iiii. geor. Regibus incessit magno discordia motu. Valerius max.
 In primo. Nec mihi cuncta cōplectendī libido incessit. i. inuasit. uel inuadit. Cū actō
 iūxit Silius italicus dicēs. tūc præceps ruīt in mediū telūq̄ fatigat flaminiū incessens
 Dicimus præterea inuado tibi & inuado te. Varro apud Marcellū. Tanta inuasit cupi-
 ditas bonorū plerisq̄: sed uidetur in hac cōstructione pro incesso acceptū. Incumbo
 is. auctore Quintiliano huius ordinis est: dicimusq̄ incumbo huic rei: antiquiores ta-
 men incūbo in hāc rem dicebāt: ut idem auctor ait. Volo. is. ut uolo tibi bene. sicut
 & cupio tibi bene. Ennius. nō bene tibi uult: qui te falso criminat. Catullus. cogor a
 mare magis: sed bene uelle minus. Terē. in andria. uel quod ipsi bene cupio glycerio.
 Dicimus etiā uolo hanc rem. & cupio hāc rem. uolo legere & cupio legere. Timeo
 es. & metuo. is. huius speciei uerba sūt & ē timere ne quid malī alicui eueniat. Verg.
 pri. geor. aut inopī metuens formica senectæ. Horatius. ii. car. te suis matres metuūt.
 Iuuenalis. Ennius apud Diomedē. metuo inquit legionibus labem. & sic uidet esse acti-
 uum tertie speciei. Quintæ quoq̄ speciei reperit apud Terētium in andria. metui inqt
 a chryside. Cicero ad herennium. a quo sibi nō iniuria summū periculū metuebat. Apu-
 leius. vii. meta. Etiā cū de præpositione iunxit. de me inquit metuentes sibi. Eodē de

Impono. is. imposui. por engañar.

Incesso. is. incesi. por acometer.

Inuado. is. inuasi. por aquello mesmo.

Incūbo. is. bui. por poner las fuerças en algo.

Volo. uis. uolui. cum bene iunctum. por que-
 rer bien o amar.

Cupio. is. iui. cū bene iunctū. por lo mesmo.

Timeo. es. ui. por temer q̄ no uēga mal a otro.

Metuo. is. metui. por aquello mesmo.

Tertia uerborū neutrorū species est: quæ post
 se cōstruūtur cū ablatiuo sine præpositiōe ul-
 p otius cū effectiuo. ut ego caleo igni. q̄ta sūt

Flagro. as. flagraui. por encender se. *flagrat cupidine am*

Ardeo ardes arsi. por arder. exardeo. es. por mu-

cho arder. *ardet amore pari qm̄ se am*
 Aestuo. as. æstuaui. por auer calor. *his dictis frictus exarfit*

Caleo. es. calui. por escalentar se. *caleo febri tu uero cales am*

Frigeo. es. frixi. algeo. es. alsi. por enfriarse. *friges die f*

Fluo. is. fluxi. mano. as. por correr o manar.

ut locus fluxit lacte. et fons manat aqua

Timeo. es. dicendum est: Vergilius. ii. æn. Suspensum pariter comitibus onerisque timetem aliquando etiam accusatiuum iungimus. idem in eodem. & quæ sibi quisque timebat.

Tertia uerborum neutrorum species est. Flagro. as. aui. quod est inflamari. ut Ouidius. ii. meta. Flagratque cupidine currus. fragro. as. per. r. est odorem ex se emittere. ut in canticis salomonis. Vbera tua fragrantia unguentis optimis. Verg. pri. æn. thymo fragrantia mella. Ardeo. es. arsi. nam quod Vergilius in buco. dixit corydon ardebat alexin: figuratum est. Aestuo. as. nam Hieronymus ut supra meminimus noua quadam ratione dixit. in medio ignis non sum aestuatus. Caleo. es. calui. frigeo. es. frixi. paleo. es. pallui. & reliqua omnia uerba significatiōis: quæ græci idiopathiam. i. propriam passionem appellant: oia sunt absoluta nisi quod possunt construi cum septimo casu signifi cantum instrumentum quo actus ille ex ingenitis principiis excitatur. ut domus flagrat igni. homo ardet ira. mulier aestuat calore. puer calet febrī. puella friget imbrī. aialia argent frigore. & eodem modo de reliquis similibus. Mano. as. & fluo. is. huius ordi nis uerba possunt esse. dicimus namq; fons manat aqua. & fons fluit aqua. & rursus aqua manat ex fonte. aqua fluit ex fonte. uel de fonte.

Quarta uerborum neutrorum species est. hæc neutra passiuæ dicuntur a grammaticis neutra: quia non habent uocem passiuam in. or. passiuæ quia passionem significant atq; ad similitudinem uerborum passi uorum construuntur: hoc est ante se cum nominatiuo pro per sona patienti. post se cum ablati uo mediante præpositione a. uel ab. ut ego exulo a rege. Sunt aut huius speciei pauca uerba. Ex uulo. as. a quo duo tantum reperi untur participia exulans & exu laturus passionem quoque signifi cantia. Cicero. iiii. thulcu. thela monem pulsum patriæque exulan tem. Iustinus libro. xxv. illæ quasi in perpetuum cum uiris exulatu re. atq; eodem modo uapulans uapulaturus. Quintilianus libro primo. adde quod multa uapulâ tibus dictu deformia. Veneo uenis huius ordinis uerbum est.

Quarta uerborum neutrorum species est: que post se construuntur cum ablatiuo & præpo sitione a. uel ab. ad similitudinem uerborum passiuorum in persona agente uel faciente. ante se uero exigunt nominatiuum personæ pa tientis. ut ego exulo a rege. qualia sunt.

Exulo. as. exulauī. por ser desterrado ^{homo de exulato a pretore}

Vapulo. as. uapulauī. por ser herido ^{discipulo uapulat a magistro}

Veneo. is. ueniui. uel uenii. por ser uendido ^{seruū uenit a magistro}

Fio fis factus sum. por ser hecho ^{templū fit ab architecto}

Liceo lices licui. por ser puesto en præcio en almoneda. ^{liber licet. a me}

quod ab antiquis ueneror. iris. declinabatur. Plautus. Ego ne illi uenear. Tyrianus apud Diomedem de agricultura. nam id melius emitur quam ueneatur: ab hoc cum superi nus sit uenenum in principio preteriti non dicimus uenus nee uenitus: sed uenditus eodem Diomede auctore. neque ullum aliud habet participium. Fio fis. & ab eo composita confio confis. defio defis. Columela libro secundo. Stercus inquit quod ex pecudibus confit. Macrobius libro primo satur. diem qui ex quadrantibus confit. Vergilius in bucolicis. lac mihi non aestata nouum non frigore defit. Terentius in eunucho. Nil cum est: nil defit tamen. Antiquiores fior fieris declinabant. Cato in thermum. Post inquit fitur diutius. Idem. græco ritu fiebatur saturnalia. hæc Priscianus libro octauo. Participia factus & faciendus a facio mutuatur: flens & fiendus nusquam legi. Liceo es. inter superiora numeratur. Sunt qui huic uerborum ordini addant nubo nubis. sed ego nescio an satis latine dicatur uirgo nubit uiro a patre. apud antiquiores acti uum fuit. Vnde & in euangelio matthei legimus interprete Hieronymo: neque nubet neque nubetur: quod idem exponens ait: nubunt uiri: nubuntur fortasse feminae: quam uis & mulieres nubere dicantur. sed & uiri per abusionem nubere dicuntur: cum in conjugium sub minori conditione ueniunt. sic Martialis dixit. Vxori nubere nolo meae: & Ouidius. ii. meta. Tibi nubere nympa uolentis uotis cede dei. ab hoc sunt tria parti cipia nubens. nuptus. nupturus. Reperiuntur quoque uerba in uoce actiua passionem significantia. Præcipito. as. turbo. as. ingemino. as. tondeo. es. uerto. is. in sinuo. as. ac cingo. is. Vergilius. ii. æn. Et iam nox humida caelo præcipitat. pro præcipitatur. Idem

quod ab antiquis ueneror. iris. declinabatur. Plautus. Ego ne illi uenear. Tyrianus apud Diomedem de agricultura. nam id melius emitur quam ueneatur: ab hoc cum superi nus sit uenenum in principio preteriti non dicimus uenus nee uenitus: sed uenditus eodem Diomede auctore. neque ullum aliud habet participium. Fio fis. & ab eo composita confio confis. defio defis. Columela libro secundo. Stercus inquit quod ex pecudibus confit. Macrobius libro primo satur. diem qui ex quadrantibus confit. Vergilius in bucolicis. lac mihi non aestata nouum non frigore defit. Terentius in eunucho. Nil cum est: nil defit tamen. Antiquiores fior fieris declinabant. Cato in thermum. Post inquit fitur diutius. Idem. græco ritu fiebatur saturnalia. hæc Priscianus libro octauo. Participia factus & faciendus a facio mutuatur: flens & fiendus nusquam legi. Liceo es. inter superiora numeratur. Sunt qui huic uerborum ordini addant nubo nubis. sed ego nescio an satis latine dicatur uirgo nubit uiro a patre. apud antiquiores acti uum fuit. Vnde & in euangelio matthei legimus interprete Hieronymo: neque nubet neque nubetur: quod idem exponens ait: nubunt uiri: nubuntur fortasse feminae: quam uis & mulieres nubere dicantur. sed & uiri per abusionem nubere dicuntur: cum in conjugium sub minori conditione ueniunt. sic Martialis dixit. Vxori nubere nolo meae: & Ouidius. ii. meta. Tibi nubere nympa uolentis uotis cede dei. ab hoc sunt tria parti cipia nubens. nuptus. nupturus. Reperiuntur quoque uerba in uoce actiua passionem significantia. Præcipito. as. turbo. as. ingemino. as. tondeo. es. uerto. is. in sinuo. as. ac cingo. is. Vergilius. ii. æn. Et iam nox humida caelo præcipitat. pro præcipitatur. Idem

præcipito / turbo.
ingemino / tondeo.
uerto / in sinuo / as.
cingo / cingo / is.

In quarto. Tum flumina mento præcipitant senis. pro præcipitantur. unde & participium præsentis tēporis passionē significare reperitur: ut supra memorauimus. Vergilius. Tepidi turbant septem hostia nili. pro turbantur. & ab eo compositum cōturbabo. as. pro eo quod est decoquere. Martialis. conturbabit atlas & non erit uncia toto. Iuuenalis. Sic pedo conturbat mato deficit. & in lege quidam fundum digestis de in rem uerso. Postea inquit conturbauerat qui boues uendiderat. Vergilius. iiii. geor. in gemināt austri x̄ densissimus himber pro ingeminātur. Idem in eodē. Ciniphiū tondent hirci incanaq̄ menta pro tondentur. Idem in eodem. & totæ solidam in glaciem uertere lacunæ. pro uersæ sunt. Idē primo æñ. Tum prora auertit & undis dat latus. quod Seruius exponit pro auertitur. quēadmodum & illud Vergilii. tum uero treme facta nouus per pectora cunctis insinuat pauor: pro insinuatur. Idem in eodem. accingunt omnes operi. pro accinguntur.

Quinta uerborum neutrorum species est. hæc sunt quæ a grammaticis dicuntur absolutiua: quæ in constructione casus nō admittūt nisi mediante præpositione. ut Iuuenalis. uiuat gabiiis uiuat fidenis ut uixit in urbe. Viuo. is. uixi. quod cū accusatiuo etiā potest cōstrui. sed figurate: quemadmodum paulo post dicturi sumus. Eodē quoq̄ modo dego. is. ut apud Vergilium. iiii. æñ. uitam degere morte feræ. Eo. is. iui. sed eo inficias dicimus pro ificior siue nego. Exeo. is. cū accusatiuo cōstruitur ratione præpositionis extra & cū ablatiui ratiōe præpositionis ex cum quibus cōponitur. Solinus postquam tatius inquit hominem exiuit. i. diem suum obiit. Verg. v. æñ. Corpe tela modo atq̄ oculis uigilantibus exit: quod Macrobius in saturnalibus & seruius exponunt pro uitat. Lucanus exeat aula quæ uult esse pius. Adeo. adis. ratione præpositionis ad cū qua componitur iungit sibi accusatiuum. Vergilius. adit oppida pastor. aliquādo præpositio etiā accusatiuo iungit. ut Terētius in andria. adeo ne ad eum. Ratione præpositiōis etiam dicimus obeo mortē: pro morior. & obeo. is. absolute positū. Sulpicius ad Cireronē. paulo inquit ante lucem Marcellū diem suū obiisse. Nā cōposita ab eo. is. plærūq̄ actiua reperiunt. Nato. as. aui. quod uideat esse frequētatiuū a no nas nauī natū. sed nō seruauit simplicis quātitatē. enato. as. aui. est natando ad littus siue ripam peruenire. Martialis. ad uotū diodorus enatauit. Verg. vi. æñ. gelidas enauit ad arctos. Sto. as. steti. est in hoibus pedibus insistere. in quadrupedibus a motu cessare cū gradiuntur. In his q̄ fluunt nō labi. in inanimatis erectū esse. Sedeo. es. est cōtractis cruribus in nates desidere. Salio. is. est saltū facere. salto. as. est tripudium. as. ab hoc est saltatio ab illo saltus. Verg. ii. geor. unctos saliere per utres. Horatius. ii. ser. saltat milomus ut semel ictus accessit feruor capiti. Reperit salio actiuū pro eo quod est fœminā inire. Ouidius in. ii. de arte. læta salitur ouis. hinc salaces dicuntur libidinosi & salacitas ipsa libido. Salto quoq̄ accusatiuo iungitur: sed figuratum: si modo saltationem ipsam q̄ saltatur ex primat. Horatius primo sermo. Pastorem saltaret uti cyclopa rogabat. Iuuenalis chironomā ledam molli saltante bathyllo. Ambulo. as. est tantum pedibus ire. incedo. is. est cum fastu & magno apparatu. Verg. pri. æñ. Ast ego q̄ diuum incedo

Quinta uerborum neutrorū species est: quæ post se cum nullo casu construuntur nisi mediante præpositiōe. ut ego uiuo in urbe. qualia sunt. Viuo uis uixi. por biuir.

Eo. is. ui. por ir. adeo. is. por ir a lugar o a psoua
Obeo. is. por morir. Exeo. is. por salir de lugar
Nato. as. por nadar. Enato. as. por salir a nado
Sto. as. ti. por estar e pie. sedeo. es. por assētar se
Salio. is. por saltar. Salto. as. por bailar o dācar
Ambulo. is. por ādar. de ābulo. as. por passearse
Incedo. is. incesi. por andar. cō pōpa i aparato.
Sapio. is. por saber. Desipio. is. por eloquecer.
Resipisco. is. por tornar a su seso el q̄ enloq̄cio
Contendo contēdis. certo. as. pugno pugnas.
por pelear i contender.

Cōcurro. is. cōcurri. por encōtrarse con otro.
Cōstituo. is. cōstiti. por concertar se con otro.
Attineo. es. pertineo. es. por pertenecer.

regina iouisq;. Idem in eodē. Regina ad tēplum forma pulcherrima dido incessit mā-
 gna iuuenum stipante caterua. Differentiā tamen horum uerborum Seneca notauit
 dicens. tenero ac molli passu gradum suspendimus: nec ambulamus: sed incedimus:
 Deambulare est uoluptatis aut exercitii causa ambulare: quod & spaciari dicit. Nō
 possum dissimulare philalethæ tarditatem: ne dicam stulticiam: qui putauit i illo Va-
 lerii maximi quod in principio sui operis scripsit: nec mihi cuncta complectendi libi-
 do incessit: ab eo quod est incedo. is. esse præteritum: cum sit ab incesso. is. quod uer-
 bum ipse non agnouit: neq; apud Salustium legit: quod in catilinario scripsit. tāta cu-
 pido gloriæ incesserat: quem locum Valerius æmulari uisus est. Incessere aut ut supra
 diximus est inuadere. Vergilius regibus incessit magno discordia motu. Lucanus in
 octauo. gemitus tacitos incessere fata. Ouidius. xiiii. meta. Sæuisq; parant incessere te-
 lis. Sapio sapiens est sapiens sum. Martialis. Quisquis plus iusto non sapit: ille sapit.

Desipio delipis. est a cōmuni sensu sapientiæ minus habeo: uel quod a meo sensu
 destituor. Resipiscere uel resipire est ad priorem mentis statum redire. Terentius. me
 fortunatissimū puto esse nate: cum te intelligo resipisse. Sapio sapiens. cum accusati-
 uo est saporem aliquem præ se ferre. Martialis. quod sapit hyblam atticosq; flores. etiā
 absolutum huius significati est. Idem. ut sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ. Cō-
 tendo cōtendis. certo certas. pugno pugnās. concurro cōcurris. constituo. is. huius or-
 dinis uerba sunt. ut ego contendo tecum. pugno cum cæsare. certo cum pompeio. cō-
 stituo cum Antonio. Reperiuntur etiam apud poetas secundi ordinis hoc est cum da-
 tiuis constructa. Vergilius secūdo geor. Nec celis ideo contende falernis. Idem in bu-
 colicis. Mōtibus in nostris solus tibi certet amyntas. quod Seruius usurpatum esse di-
 cit pro eo quod est certat tecum. Idem in secundo geor. argytisq; minor cui non certa-
 uerit ulla. Idem in eodem. Laudibus italiæ certent non bætra neq; indi. Ouidius pri-
 mo meta. Frigida pugnabant calidis humentia ficcis. sed statim iunxit ablatiuo media
 præpositione cum: dicens. mollia cum duris sine pondere habentia pondus. Idem. xii.
 meta. Et quoniam concurrere cominus hosti non datur. Iuuenalis. hic ubi nocturnæ
 numa cōstituebat amicæ. Attineo attines. pertineo pertines. cum accusatiuo media
 præpositione ad construuntur. Terentius. Ad te attinere omnem hanc rem. Martialis.
 Hoc ad te pertinet ole: sed quid agas ad me pertinet ole nihil. Animaduerten-
 dum est. quoniam hoc uerbum sum. es. fui. per omnes uerborum neutrorum species

Animaduertendum est hoc uerbum sum. es.
 fui posse construi post se cum nominatiuo.
 ut ego sum Antonius. cum genitiuo. ut uir-
 tus est hominis. cum datiuo. ut tu es mihi
 magister. cum septimo casu. ut est uir singu-
 lari eloquentia. Cum hoc nomine opus om-
 nibus fere casibus iungi potest. ⑥

oneri mihi ē hæc res. cordi mihi est amicitia. dolori mihi est iudicium. curæ mihi est
 doctor. miseræ mihi est labor. infamiæ mihi est amor. Sic Terentius dixit in andria:
 Aut tibi hæ nuptiæ sunt cordi. Construitur etiam cum septimo casu quando ponit-
 tur pro genitiuo. Vergilius primo æneidos. Sunt mihi bis septem præstanti corpore
 nymphæ. quarum quæ forma pulcherrima deiopeia. pro corporis præstantis & for-
 mæ. Quod uero subiungit cum hoc nomine opus: Diomes eiusdem est præceptū: qui
 inter idiomata scribit uitate dici opus ē mihi monito: apud ueteres tamen inueniri p-
 oēs casus pter uocatiuū. atq; addit. p eo quod græci dicūt. habeo opus. habui opus: ex
 rōne idiomatis latini nō posse dici nisi opus ē mihi. opus fuit mihi. hieronymus igit

spargitur. uisum est illud hoc i
 loco ponere. nam & potest esse
 absolutum. ut est locus hespe-
 riam graii cognomine dicunt.
 potest & post se construi cum ca-
 su simili præcedenti. ut homo ē
 animal. potest & cum genitiuo:
 ut uirtus est hominis: pecudis
 uero uoluptas. potest & cum du-
 obus datiuis: unde & diomedes
 inter idiomata latina hæc pon-
 nit exempla. gloriæ mihi est pa-
 tria. testimonio tibi sum. auxi-
 lio tibi sum. gaudio mihi est ad-
 uersarius. bono mihi ē ueritas.

⑥ ut opus ē mihi tua opera. et
 tuæ ope. s. tuā opa. et: tua
 opa. Opus ē mihi hæc res. et hæc
 rei. s. hæc re. s. hæc re. Quæ
 postrema oratione sicut s. te
 oratoria. Ceteris uero rōnibus po-
 terit hystoriæq; dicit. Nam
 opus ē mihi hæc rō orator. mihi
 dicit: sed hæc re.

sermonis græci proprietatem secutus dixit in euangelio. Dominus opus habet his.

Sunt præterea, proprie uerbum substantiuum unum est tantum. sum. es. fui. quod substantiam significat quod ob id ipsum dei proprium est: qui mera est substantia: ipso dicente in exodo. qui est misit me ad uos. sunt tamen & alia uerba quæ possunt dici propemodum substantiua. ut sisto. existo. exto. fio. maneo. uiuo. quæ post se æque regunt casum similem præcedenti. Cicero in libro de amicitia. existit hoc loco quæstio subdifficilis. Idem de senectute. ipsius apii extat oratio: potes enim addere ad illud dis-

putanda. differenda. ad hoc pulchra. elegantissima. artificiosa. Eodem modo dicimus fio senex Horatius. iiii. carmi. fis anus. & uis formosa uideri. Maneo immortalis. Vergilius. iiii. geor. at genus immortale manet. Idem in. iiii. æn. uiuite foelices quibus est fortuna peracta. Pari modo construuntur uerba quæ cum sint intransitiua. in obliquos casus: recipiuntur tamen. ut incedo tristis. sicut Vergilius. quæ diuum incedo regina. ambulo lætus. sicut Horatius. nocturnus obambulat. Præterea uerba illa. de his multa diximus in principio huius libri. illud tamen hoc in loco tantum repetimus nihil ob stare quominus hæc uerba sint actiua: nisi quod putant aliquid idcirco dici non posse quia ueritati repugnat. Neque enim omnino Præteriano assentior multis in locis dicenti significationis causa aliquid non posse dici. neque enim quia non est nisi unus mundus. unus. sol. una luna. idcirco non possem dicere deum momento posse creare innumerales mundos. complures soles. multas lunas. aut quia non possum aratro arari. ligonibus pastinari: phibebo dicere ego non aror neque pastinor: sed neque possum arari nec pastinari.

Quod & de uerbis ad solam naturam pertinentibus dici potest: sed illa fateor non oia posse ad usus nostros accommodari. ut ego non sereno. at posset dicere iuppiter: qui uultu cælum tempestatesque. serenat: Præterea nullum esse uerbum actiuum. hinc multi arguit: uerbum impersonale ab omnibus uerbis etiam actiuis posse prouenire: quandoquidem nullum est uerbum actiuum quod non possit esse neutrum. sed nos de cuiusmodi uerbis loqueremur: exposuimus.

Præterea uerba neutra posse constitui cum accusatiuo rem uerbi significante. ut ego uiuo uitam. & uita uiuitur a me. Ouidius. xii. meta. Vixi annos bis ceterum: iam tertia uiuitur ætas. Alia tamen figura luuenalis dixit: qui

Sunt præterea quædam alia uerba quæ dicuntur substantiua: desiderantia post se casum similem præcedenti ut existit inutilis. extat in corruptus. manet immortalis. uiuit foelix. & similia. Sunt & alia: quæ cum sint intransitiua: recipiuntur tamen. ut incedo tristis. ambulo lætus. euado doctus.

Præterea uerba illa quæ dicuntur neutra transitiua iudicio meo nihil habere quod illis repugnet: cur non dicamus actiua: cum etiam si natura repugnaret: sermo idcirco non deberet esse mancus. Nam si recte dicitur comederunt iacob: & domus tue zelus comedit me recte quoque dicit iacob. ego sum comesus. sicut & luuenalis dixit. & cito rapturus de nobilitate comesa quod superest.

Præterea uerba quæ dicuntur ad solam naturam pertinere: ego non uideo cur non recipiant omnes numeros & personas. ut ego non sereno. ego non grandino.

Præterea nullum esse uerbum actiuum quod non possit esse absolutum si post se cum nullo casu construatur: ut si dixeris: ego amo.

Præterea uerba neutra posse constitui cum accusatiuo rem uerbi significante. ut ego uiuo uitam. eo iter. ambulo uiam. seruius seruitutem. furio furorē. certo certamen. pugno pugnam. pecco peccatum.

Præterea nullum esse uerbum actiuum. hinc multi arguit: uerbum impersonale ab omnibus uerbis etiam actiuis posse prouenire: quandoquidem nullum est uerbum actiuum quod non possit esse neutrum. sed nos de cuiusmodi uerbis loqueremur: exposuimus. Præterea uerba neutra posse constitui cum accusatiuo rem uerbi significante. ut ego uiuo uitam. & uita uiuitur a me. Ouidius. xii. meta. Vixi annos bis ceterum: iam tertia uiuitur ætas. Alia tamen figura luuenalis dixit: qui

curios simulant & bacchanalia uoluunt. i. more bacchantium. Eo iter siue uiam. Cicero pro murena. hanc uiam dico ite uiam. Vergilius. iiii. æn. Sola in comitata uidetur ire uiam. Ambulo uiam in sacris litteris sæpe legimus. ut in libro sapientiae ambulauimus uias. difficiles. Seruus seruitutem. Gellius libro. ii. diogenes cynicus seruitutem seruiuit. furio furorem. Vergilius. xii. æn. sine me furere ante furorem. Certo certamen. Paulus in epistola. ii. ad thimotheum. Bonum certamen certauit. Pugno pugnam. Gellius libro. iii. Qui unam atque alteram pugnam prospere pugnasset. Idem libro. ix. aliquot pugnas populus ro. prospere pugnasset. Pecco peccatum. Hieremias in threnis interprete Hieronymo. Peccatum peccauit hierusalem. ideo instabilis facta est.

Præterea nullum esse uerbum. Regula hæc ad omnia uerborum genera pertinet. Neque obseruanda est illa differentia quam multi facere uoluerunt: ut per accusatiuum

Præterea nullum esse uerbum quod non cum accusatiuo uel ablatiui significanti tempus indifferenter construi possit. ut docui te grammaticam tres annos uel tribus annis.

Præterea complura esse uerba neutra absoluta: quæ figurate accusatiuo iungi possunt. ut depereo uirginem. & quod Vergilius dixit: corydon ardebat alexin.

tempus iuge atque perpetuum significemus. per ablatiui uero aliquid fieri per temporum interualla intelligamus. Nam si per accusatiuum temporis continuas significaretur: frustra Vergilius primo æn. dixisset. hic iam tercentum totos regnabit annos. & in. iiii. geor. septem illum totos perhibent ex ordine menses. Aut si dicit totos ideo adiecisse Vergilium ut temporis continuitatem quæ alias erat implicita:

exprimeret. Cur est diuerso sic ablatiui interualla temporum significat. Ouidius in. v. tristium dixit. pene decem totis aluit precantibus annis. & Terentius in adelphis. sex totis mensibus olfecissem. Ergo quemadmodum diximus indifferenter tres annos & tribus annis docui te grammaticam dici potest. ut Cicero in principio officiorum. quamquam te. M. fili iam annum audientem cratippum: neque enim filius Ciceronis per totum tempus annum quo fuit athenis. cratippum philosophum audiuit. Nam & obiter legit. aut cenauit. aut denique dormiuit. Præterea complura esse uerba figurate. quia nullum uerbum cum accusatiuo construi potest nisi sit actiuum. Cum igitur depereo absolutum sit uerbum: figurate dixit Gellius libro. vi. cum eam penitus deperearet. & Apuleius. iii. meta. quædam Boetium iuuenem efflictim deperearet. pro eo quod esse deberet perditæ amatet. Sic Horatius. iiii. car. non sola comptos arsit adulteri crines. & Vergilius in buco. Formosum pastor corydon ardebat alexin. pro ardenter amabat. Idem pri. æn. Nec uox hominem sonat: pro eo quod sonando reddit. sicut in eodem personat aurata docuit quæ maximus atlas. i. personando cecidit. & in bucolicis. formosam resonare doces amaryllida filuas. i. resonando ex uocis repercussione reddere nomen amaryllidis. Eadem ratione accusatiuo iunguntur illa stupeo stupes. pauco horreo. tremo. & similia. Vergil. .ii. æn. Pars stupet innuptæ donum exitiale mineruæ pro admiratur cum stupore. Horatius secundo car. Nec muliebriter expauit ensem. pro eo quod cum pauore timuit. Ouidius secundo meta. ursaque conspectos in montibus horruit urfos. i. cum horrore formidauit. Seneca in hercule furente. thalamos tremisco. capta nunc uideor mihi. i. cum tremore recuso. Illa quoque gemo. lugeo. fleo. & similia. nisi figurate accusatiuo iungi nequeunt. Iuuenalis. Tunc gemimus casus urbis. & Liuius. matronæ brutum anno luxerunt. Figurate quoque dicuntur illa olet unguenta. sapit thymbra. callet grammaticam. Iuuenalis. affertur misero tibi caulis olebit laternam. idest imitabitur talis olei odorem. Horatius. pastillos ruffillus olet. gorgonius hircum. Idem primo episto. uina fere dulces oluerunt mane camænæ. Notat Ouidium Diomedes: quod dixerit: perque locos sacros & olentia sulphure fertur. nec Vergilium cum Ouidio facere cum in primo eneidis dixit. redolentque thymo fragrantia mella. Nam thymo cum fragrantia non cum redolent iungi debet. Ergo oleo aut absolutum est: significatque odorem emittere. aut figurate cum accusatiuo construitur significante odorem illum quem res illa quæ olet euaporat. pro eo quoque quod est olfacio olfacis. hoc est odorem naribus capio: alio modo dicimus. olet mihi hæc res

per datiuum. Plautus in aslularia. aurum inquit huic olet. pro hic olfacit aurum.

Omnia etiam neutra: quod in prima specie uerborum actiuorum diximus: nullum esse uerbum: quod non cum datiuo possit constitui: idem quoque nunc de uerbis neutris dicimus. & ponit exemplum ex bucolicis Vergilii. Cui pendere sua patereris in arbore poma. nam pendeo absolutum est. sed dixit cui. i. ad cuius usum atque utilitatem aut uoluptatem. Idem. ii. geor. Tibi res antiquae laudis & artis ingredior. i. ad tuam laudem. Idem in eodem. Nemorumque ioui quam maxima frondet aesculus. i. in cuius iouis honorem. Idem. v. aen. quo tantum mihi dexter abis. hoc est in cuius perniciem atque damnum.

De uerbis deponentibus & ponit imprimis uerbi deponentis definitionem dicens: quod uerbum deponens est illud quod definit in. or. ad differentiam actiui & neutri. & non habet actiuum in. o. ad differentiam uerbi passiuui. & retinet tantum actiui significationem ad differentiam communis quod utraque habet. Eius complures sunt species colligit autem sex. Prima eorum quae construuntur cum genitiuo. ut misereor innocentis. Vergilius in bucolicis. nil nostri miserere. Idem. ii. aen. oro miserere laborum tantorum miserere animi non digna ferentis. cum datiuo constructum hoc uerbum non reperitur. cum actio non misereor sed miseror. aris. iugit. .iiii. aen. Aut miseratus amantem est.

Obluiscor. eris. recordor. aris. & reminiscor. eris. accusatiuo etiam iungitur. Horatius in epodo. Quis non malarum quas amor habet curas haec inter obliuiscit. Verg. ii. aen. Quisquis es amissos hinc iam obliuiscere graios. Secunda uerborum deponentium species est. Opitulor. aris. Cicero in episto. opitulare collegae. subueni patriae. Salustius in catilina. inopiae suae opitulati sunt. Auxilior. aris. quod Priscianus actio uel datiuo posse iungi dicit. Cum ergo etiam reperit in sacris litteris constructum Esate. xlviii. Hieronymo interprete. in tpe inquit placito exaudiui te: & in die salutis auxiliatus sum tui. Suffragor. aris. quod est puncto atque sententia alicui fauere. refragari uero iisdem modis alicui aduersari. Cicero in pri. delegibus. mihi enim uideris fratrem laudando suffragari tibi. Refrago in uoce actiua cum actio Sisena apud Marcellum protulit. dictaturum inquit omnibus animis & studiis refragauere: pro eo quod est dictaturae refragati sunt.

Adulor. aris. assentor. aris. palpor. aris. blandior. iris. cum ablatiuo constructum nemini dubium est. reperit tantum adulo. as. cum actio in uoce actiua. ut Valerius maxi. si dionysium inquit non adulares ista non esses. & Actius apud Marcellum. pennata cauda nostrum sanguinem adulat. Eodem modo palpor. aris. cum datiuo reperit. palpo. as. cum actio. Horatius. ii. ser. Cui si palpare recalcitrat. luuenalis. quem munere palpat carus. Blandior. iris. Quintilianus. Blandiar paulisper iudices calamitatibus meis. Gratulor. aris. est ut Valla inquit testari nos gaudere de felicitate alterius apud eum ipsum qui ea fortuna affectus est. & constructum cum datiuo. aliquando supprimitur datiuus: cum tamen intelligatur. Ouidius Gratulor aechaliam titulis accedere nostris. subaudi tibi. Idem in. iii. de arte. Ego me nunc denique natum gratulor subaudi mihi. Reperitur & gratulari pro gratias agere:

Omnia etiam uerba neutra posse iungi datiuo significante illum cuius uoluptati aut molestiae damno aut commodo aut denique cuius gratia aliquid fit. Vergilius. Cui pendere sua patereris in arbore poma.

D De uerbis deponentibus. Cap. iiii.

D Eponens uerbum est illud quod in. or. definit & non habet actiuum in. o. retinetque tantum actiui significationem. ut ego loquor uerba. Eius plures sunt species.

Prima species uerborum deponentium est: quae post se construunt cum genitiuo. ut misereor innocentis. qualia sunt.

Misereor. eris. miser sum. por auer misericordia

Obluiscor. eris. oblitus sum. por oluidar se.

Reminiscor eris. recordor aris. por recordarse

Secunda uerborum deponentium species est: quae post se construuntur cum datiuo. ut opitulor clienti. qualia sunt.

sed tantum diis immortalibus. ut Affranus apud Priscianum. Sexte frater mi salue. cū saluus uenis: gratulor diis. Gratari idē prope est quod gratulari: nisi quod magis ē poeticum. Vergilius. iiii. æñ. inueni germana uiam: gratare sorori. sed cōstruitur etiam cum accusatiuo. Idem in. v. gratatur reduces. Gratificor. aris. quod est gratum facere etiam datiuo iungitur. Cicero pro cornelio. num alicui gratificabatur homini aut ordini? Salustius etiam accusatiuo iunxit in catilina. potentia paucorū decus atq; libertatem suam gratificari. Cicero quoq; ad Valerium. Cur enim tibi hoc nō gratificer?

Irascor. eris. Terentius. Tibi poliratus sum philomena. Assentior. iris. Cicero in epistolis. senatus mihi assensus est. Idem alio loco. quibus assentior sollicitam & periculosa

Opitulor. aris. auxilior. aris. por aiudar.

Suffragor. aris. por adiudar. conel uoto.

Refragor. aris. por estoruar conel uoto.

Patrocinator. aris. por defender en iuyzio.

Adulor. aris. assentor. aris. palpor. aris. por li-
songear.

Blandior. iris. por aq̄llo mesmo o halagar.

Gratulor. aris. por auer plazer del biē de orro.

Irascor. eris. po se enañar de otro.

Assentior. iris. por sentir i cōsentir con otro.

Infidior. aris. por assechar a otro.

Obsequor. eris. por obedecer.

Tertia uerborum deponētium species est: que post se construuntur cū actō. qualia sunt.

Solor. aris. cōsolor. aris. por consolar.

Execror. aris. abominor. detestor. auersor. por maldezir.

Sequor. eris. secutus sum. por seguir.

Consequor. eris. cōsecutus sum. por alcancar.

Fateor. eris. por cōfessar por su uoluntad.

Confiteor. eris. por confessar sin su uoluntad.

Diffiteor. eris. por no confessar. o negar.

Precor. aris. precatus sum. por rogar.

Deprecor. aris. por rogar. o abominar.

Demereor. eris. rui. por obligar por beneficios

Causor. aris. por traer ocasion o achaque.

Aemulor. aris. imitor. aris. por remedar.

te lachrymis. Plinius in epistolis. Prosecutus erā uatico secedētē. Cicero in epistolis. quā tu ipse oibus lætis psequeris. Consequi est rem q̄ fugiebat assequi. Fateor. eris & cōfiteor eo differūt: quod fatemur spōte. cōfitemur coacti. diffiteri uero ē negare: aut nō fateri quod fatendū erat. Precor. aris. manifestā habet significationē. deprecor quoq; idē significat quod precor. habet tamē aliā recōditiorē significationē: quod est detestari & abominari. Ouidius pri. de ponto. sæpe precor mortē. mortē quoq; deprecor idē. Lucanus l. ix nō deprecor hosti seruari. Salustius. inimici iperitū & cruciatus corpis deprecor. Quid at sit deprecari Gel. copiose li. vi. disputat. Imprecari ē malū alicu

culosam iusticiam non esse sapientis. Sifena assētio. is. putauit esse dicendū: quem deinde multi sūt secuti: ut auctor est Quintilianus libro pri. orato. & Gellius libro. ii. noc. at. Cicero tamen assentior semper dixit: atq; etiam accusatiuo iunxit. ut in primo de oratore. cætera inquit assentior crasso. Idem in. ii. quare tibi antoni utrumq; assētior.

Tertia uerborum deponentium species est. Solor. aris. quod est rebus solatium afferre

Consolor. aris. tantum uerbis alicui consolationem adhibere. ab illo est solatium. ab hoc consolatio.

Execror. aris. abominor. aris. detestor. aris. auersor aris. idem prope significant: atq; huius ordinis uerba sūt. sed auersari ē uultum ab ea re quā detestamur auertere. Vergilius

iiii. æñ. nō auersata petentem. Ouidius pri. fastorum. officioq; leuem non auersatus honorem

Plinius libro. xxx. Terram orbis depressā auersantur. hoc uerbo frequenter Hieronymus utitur i sacris litteris: sed fere semper legit mendose aduersor pro auersor.

Sequor. eris. cū suis compositis huius ordinis ē uerbum. præter q̄ obsequor. eris. quod ad superiorem speciē pertinet. Prosequor tamen elegantissime præter accusatiuū etiā septimo casui iungitur. ut prosequor te muneribus. psequor

etia/ Refrago

etia/ Adulo/ & palpo

nonnulli/ & assentio

precati. Demereor. eris. quod est aliquem sibi beneficiis obnoxium facere. Quintilianus libro pri. simul ut demererer amantissimos mei iuuenes. Suetonius in othone. nec minus alium alia uia demerebatur. Idem in uitellio. ne qua nō arte demereretur claudiū. Ouidius in epistola philydis. crimine te potui demeruisse meo. illiterati dicunt demereri pro nō mereri. & demerita pro nō merita. Causor. aris. pro eo quod est causam siue occasionem afferre. Horatius primo episto. locum immeritū caulatur inique. Ouidius. ix. meta. uisq; causatur. Apuleius pro magia: uim meam q̄ uoluntatem suam causari maluisse. Causo. as. quo imperiti utuntur pro efficio: nō dicitur latine. Aemulor. aris. pro eo quod imitor in bonam partem accipit. nam pro eo quod est inuidere datiuo iūxit Hieronymus in psalmo. Noli æmulari malignatibus. Ad hanc speciem referenda sunt uerba quæ præter accusatiuū construuntur etiā cū datiuo: ut loquor tibi uerba. præcor tibi multa mala. & quæ præter accusatiuū desiderant etiā septimū casū. ut muneror. aris. dignor. aris. Horatius in epodo. certantē & uuam purpuræ qua muneretur te priape. Verg. pri. æñ. haud equidem tali me dignor honore. Apud antiquiores digno. as. fuit. Cicerō apud Priscianum in œconomico. ex eo inquit numero hominum: qui apud nos hoc nomine dignantur. i. digni habentur. hinc Vergilius. iii. æñ. dixit coniugio anchise ueneris dignate superbo.

Quarta uerborum deponentium species est. Lætor. aris. Vergilius. vi. æñ. Apud suos furto lætatus inani. Idem tamē. xi. libro genitiuo iunxit dicens. ueterū meminī lætor ue malorum.

Vtor. eris quod antiquiores etiā accusatiuo iungebant. Varro apud Priscianum. utile utamur: potius q̄ a rege abutamur. Potior. iris cū genitiuo & ablatiuo cōstrui pōt. sed & cum accusatiuo apud antiquiores iungebat. Salustius in iugurtha. priusq; legatos conueniret: atherbalis potiretur. & infra si eius oppidi potitus foret. & ibidem. Romani signorum & armorū potiti sunt. Cicero. ii. iuncti. rerū potiri uolūt. Verg. pri. æñ. optata troes potiuntur arena. Terentius in adelphis. ille alter sine labore patria potitur commoda. Uescor. eris. quod etiam actō iunxit Actius apud Marcellū. Facinus inquit oculi uescunt. & in leuitico hieronymo interprete. afferat pro se duos passeris: quos uesci licitū est.

Fungor. eris. actō quoq; iunxit Terē. In adelphis dicēs. neq; boni neq; liberalis functus est officiū uiri. Plautus ī menechmis. nā parasitus octo hominum munus facile fungit. Fruor eris. quod est finis: quēadmodū uitor. eris. eorū quæ sūt ad finē. unde utimur pecuniis: fruimur autē uirtute. Quinta uerborū deponentiū species est. Ad hanc speciem reduci possūt etiā q̄ in sexta specie posita sunt.

Quarta uerborum deponentiū species est: quæ post se cōstruuntur cum ablatiuo. siue septimo casu. ut ego lætor fœlicitate tua. q̄lia sūt Lætor. aris. delector. aris. por se alegrar.

Vtor uteris. por usar.

Potior. eris. por alcázar lo deseado.

Uescor uesceris. por comer.

Fungor fungeris. por usar de oficio.

Fruor fruieris. por gozar de algo.

Quinta uerborū deponentiū species est quæ post se cū nullo casu cōstruuntur: nisi mediante præpositione. ut ego iocor in amicos. qualia sunt.

Iocor. aris. por burlar de palabras.

Grassor. aris. por saltar para robar.

Castrametor. aris. por poner i assentar real.

Labor. eris. por caer. o resbalar deslizando se.

Rusticor. aris. por estar en el cãpo o eredad.

Philosophor. aris. por estudiar en filosofia.

Tumultuor. aris. por hazer bollicio.

Cachinnor. aris. por reir demasiado.

Sexta uerborum deponentiū species est: quæ post se construuntur cum ablatiuo & præpositione a. uel ab. ut ego orior a patre. q̄lia sūt Orior. eris. uel iris. por nacer.

Nascor. eris. por nacer.

Patior. eris. por padecer.

nota

le quor præcor deprecor
datiuo

dignor / muneror / effedus

De uerbis cōmunibus. Cap. v.

Commune uerbum est quod definit in or. & non habet actiuum in. o. & retinet actiui & passiuī significationem. ut ego amplector te. tu amplecteris a me. Pauca huius generis reperiuntur. hæc fere.

Complector cōplecteris. amplector amplecteris. por. abracar i ser abracado.

Osculor. aris. por. besar i ser besado.

Criminor. aris. por. acusar i ser acusado.

Expior. iris. por. experimētar i ser expimētado.

Veneror. aris. por. onrra i ser onrrado.

Interpretor. aris. por. declarar i ser declarado.

Largior. iris. por. dar i ser dado.

De uerbis diuersorum generum: atq; sub eodem genere diuersarū formarum. Capitulum. vi.

Abstineo me ab iniuriis. no hago iniuria a otro

Abstineo manū a muliere. por no tocar muger

Abstineo irarum. por no ensañar se.

Adeo domū uel ad domum. por ir a casa.

Adulor tibi. uel adulo te. por lisongear te.

Admoueo tibi manū. io llego la mano ati.

Amoueo a te manū. io quito la mano de ti.

Aduersor tibi. io te cōtradigo o soi te cōtrario

Auersor te. io huio de ti i te abomino.

Audio te. audio uocem. por oir el sonido tuio.

Audio a te. uł ex te. uł de te. por oir tu dotrina

Audio tibi uel inaudio. por obedecer te.

Audio male absolutū. por ser infamado.

Assētior tibi uel assētior tibi hoc. por cōceder

Assentio tibi. uel assētio tibi hoc. por aquello mesmo.

una facie per ordinem alphabeti possint lectori occurrere. Abstineo. es. de quo in sexta actiuorum uerborum specie diximus.

Adulor. aris. in secunda deponētium specie. Adeo. is. in quinta neutrorum specie.

Auersor. aris. in tertia deponētium specie. Amoueo. es. in sexta actiuorum specie.

Assentior. iris. in secunda deponentium specie. Audio audis. in sexta actiuorum specie.

De uerbis cōmunibus

In primis dicit uerbum cōmune esse illud quod definit in. or. & nō habet actiuum in. o. quod etiam uerbum deponens habet a quo differt: quoniam deponēs actiuam tātum habet significationem: cōmune uero actiuā & passiuā. Apud antiquiores quæ admodum Priscianus & Marcellus colligunt: multa huius generis fuerūt uerba. ut auxilior. auxiliaris. adulor. aris. adminiculor. aris. auguror. aris. adhortor. aris. auspicor. aris. abominor. aris. adolor. iris. abutor. eris. antestor. aris. aspernor. aris. architector. aris. assektor. aris. assequor. eris. argumentor. aris. arbitror. aris. adipiscor. eris. blandior. iris. consolor. aris. conspicior. aris. cōminiscor. eris. calūnior. aris. carnificor. aris. confector. aris. cōtestor. aris. detestor. aris. despicior. aris. demolior. demoliris. dominor. aris. depeculor. aris. dilargior. iris. dignor. aris. exordior. iris. experior. iris. exequor. eris. frustor. aris. forfaris. hortor. aris. Metor. aris. morigeror. aris. miror. aris. machinor. aris. mentior. iris. obliuiscor. eris. quæror. eris. solor. aris. Quæ oīa tametsi inter deponentia numerantur: tamē aliquādo passiuē reperiuntur prolata: & ab eis participia præteriti passiuonem significātia. Sed etiam ab his nonnūquā uox actiua reperit: ut sit uero simillimū fuisse hæc olim actiua.

De uerbis diuersorum generū. Sunt quædā uerba quæ reperiuntur diuersis modis cōstructa: de quibus per singulas generū species aliquid attigimus: quæ nunc idcirco repetimus: ut sub

Caueo. es. i. secūda spē neutrorū
Cōmitto. is. in. iii. spē actiuorū
Credo. is. in. iii. spē actiuorum.
Consulo. is. in. iii. spē actiuorū
Cōmēdo. as. in. iii. spē actiuorū
Certo. as. in. qnta spē neutrorū
Cōtēdo. is. i. qnta spē neutrorū.
Cōstituo. is. in. y. spē neutrorū.

Do das dedi in. iii. spē actiuorū
Dono. as. in. iii. spē actiuorum.
Doleo. es. in. ii. spē neutrorum.
Dego. is. in. qnta spē neutrorū.
Exigo. is. in. qnta spē actiuorū.
Exeo. is. in. qnta spē neutrorū.
Facio. is. in. iii. spē actiuorum.

Induo. is. in. qnta spē actiuorū.
Ignosco. is. in. ii. spē neutrorū.
Inuideo. es. in. ii. spē neutrorū.
Illudo. is. in. ii. spē neutrorum.
Indulgeo. es. in. ii. spē neutrorū
Impono. is. in. ii. spē neutrorū.
Incesso. is. in. ii. spē neutrorum.
Inuado. is. in. ii. spē neutrorū.

Caueo tibi. io te proueo. caueo te. io huio de ti
Careo te. uel careo tui. por carecer de ti.
comitto tibi libros: por écomēdarte los libros
Comitto preliū uel milites. por trauar pelea.
Comitto ut nō colam parentes. por pecar.
Credo tibi. & credo tibi hoc. por creer.
Credo tibi pecunias. por p̄star te los dineros.
Cōsulo tibi. por proueer te o dar te consejo.
Consulo te. por demandar te consejo.
Consulo boni. por echar, lo o iuzgar lo a bue-
na parte.
Cōmēdo te regi. por encomēdar te al rei.
cōmēdo te apud regē. por alabarte delāte el rei
Certo tibi. uel certo tecū. por contēder cōtigo
Contēdo tibi uel tecum. por aquello mesmo.
Cōgredior tibi uel tecū. por encontrar cōtigo
Cōstituo tibi uel tecū. por concertar contigo.
Do tibi pecunias. por dar te los dineros.
Do tibi litteras ad amicū. para q̄ gelas lleues.
Do ad te litteras. para q̄ en ausencia las leas.
Do tibi pecunias dono. por dar te los dineros
graciosos.
Do tibi pecunias. por aquello mesmo.
Dono tibi corona. por dar te corona enseñal
de onrra.
Dolet mihi caput pprie. doleo caput figurate
Doleo uicē tuā pesa me de tu fortūa i desdicha
Dego. is. absolute. uel dego uitā por biuir.
Exigo te pecunias. uel exigo a te pecunias. por
demandar telas.
Exeo domū. uel exeo domo. por salir de casa.
Facio tibi iniuriā. por hazer iniuria. & cætera
Facio te maximi. po estimar te en mucho.
Facio te certiozem. por auisar te.
Facio tecū. por cōuenir i concertar contigo.
Induo te uestem. por uestir te la uestidura.
Induo te ueste. por aquello mesmo.
Induo tibi uestem. por aquello mesmo. (nar:
Ignosco tibi. uŕ ignosco tibi pctm̄. por te pdo
Inuideo tibi uel iuideo tibi uestē. por auer te
embidia.
Illudo tibi. uŕ illudo te. por hazer de ti burla.

Indulgeo tibi. por te regalar i tratar delicada mente.

Indulgeo operã lris. por dar obra alas letras.

Impono tibi on⁹. por poner te carga á cueftas

Impono tibi. por engañar te.

Incesso tibi. & iuado tibi. por tētar o acometer

Incesso te & inuado te. por aquello mesmo.

Lætor malorũ uel malis. por alegrar se cō males

Manat aq̄ ex fōte: uel fōs manat aqua. p. manar.

Moneo te rē honestã. p. amonestar te lo onesto

Admōeo te honestorũ. p. traer te lo ala mēoria.

Misereor inocētis. p. auer. misericordia del ino.

Miseror innocentē. por aq̄llo mesmo. (cēte.

Miseret me inocētis. por aq̄llo mesmo.

Metuo tibi. por auer miedo q̄ no te uēga mal.

Metuo te. por auer miedo de ti.

Noceo tibi. uel noceo te. por empecer te.

Oro te uel a te rē honestã. p. demãdar te lo one

Oleo unguetũ. por oler a unguento. (sto.

Olet mihi unguetũ. por oler me el unguento.

Olfacio unguetũ. por oler io el unguento.

Obluiscor tui uel te. por oluidar te.

Palpor tibi. por lisongear te o halagar te.

Palpo te. por aquello mesmo.

Pugno tibi uel pugno tecũ. por pelear contigo

Prouideo tibi. por proueer te i imirar por ti.

Prouideo te. por mirar te de lexis.

Parco tibi. por perdonar te los errores.

Parco tibi pecunias. p. guardar te los dineros.

Pareo tibi. uel pareo tibi oia por obedecer

Postulo te l'a te debitũ. p. demãdar te la deuda

Postulo te rpetũdarũ. p. demãdar te los cohechos

Peto a te uel te libros por demãdar te los libros

Peto te lapide. por herir te con piedra.

Potior uirgine. io alcãco la dōzella q̄ deseaua

Potior rerũ. por alcãcar el íperio delas cosas.

Reminiscor tui uel te. por recordar me de ti.

Salio salis por saltar. Salto. as. por dancar.

Salit ouem aries. por saltar sobre ella.

Timeo tibi. p. auer miedo q̄ te uēga algũ mal.

Timeo te. por auer miedo de ti.

Vescor panẽ uel pane. por comer pan.

Vtor panẽ. uel pane. por usar de pan.

Lætor. aris. in. v. deponētũ spẽ

Mano. as. in. iiii. neutrorũ spẽ.

Moneo. es. in. iiii. actiuorũ spẽ

Misereor. eris. i. i. deponētũ spẽ

Miseror. aris. in. i. deponētũ spẽ

Miseret in q̄rta impsonaliũ spẽ

Metuo. is. in. ii. neutrorũ spẽ.

Noceo. es. in. ii. neutrorũ spẽ.

Oro. as. in. iiii. actiuorũ specie

Oleo. es. in. q̄nta neutrorũ spẽ.

Obluiscor. eris. in. i. depo. spẽ.

Palpor. aris. in. ii. deponētũ. spẽ

Pugno. as. in. ii. neutrorũ spẽ.

prouideo. es. in. ii. neutrorũ spẽ

Parco. is. in. ii. neutrorũ specie.

Pareo. es. in. ii. neutrorũ specie

Postulo. as. in. iiii. actiuorũ spẽ.

Peto. is. in. iiii. actiuorũ specie.

Potior. iris. in. iiii. deponẽ. spẽ.

Reminiscor. eris. in. i. depo. spẽ

Salio. is. in. q̄nta neutrorũ spẽ.

Timeo. es. in. ii. neutrorũ spẽ.

Vescor. eris. in. q̄nta depo. spẽ.

Vtor. eris. in. q̄nta depo. specie

De uerbis impersonalibus. Postea q̄ in superioribus de uerborum personali constructione disseruimus: consequens est ut de impersonalibus disputetur. Cūq̄ impersonalium genera sint duo. hoc est actiuæ uocis: & passiuæ uocis: primum agit de uerbis impersonalibus uocis actiuæ. quæ rursus in quinque species diuidit.

Prima uerborum impersonalium. Si bene horum uerborum naturam constructionemq̄ excutias: personalia sunt. quoniã suppositum habet aut expressum aut implicitum. Cicero pro plautio. si quid mea minus interest: id te forte magis delectat. Idem pro eodem. nō solum quid cuiq̄ debeam: sed quid cuiq̄ iter sit. Idem pro sylla. uestra enim hoc maxime interest. Quod si cū infinitiuis hæc uerba construuntur: quis nō uidet infinitiuum qui pro nomine rem uerbi significante plerumq̄ ponitur: posse illis dare suppositum: Tantum namq̄ ualet. mea interest legere quantum lectio ad me pertinet. tua refert audire: quātū auditio est tua. uel ut paulo post ex uerbis sipontini dicemus: in re tua est auditio. Hac quoq̄ ratione dicimus senatoris est uel interest temp. gubernare: pro eo quod gubernatio reipublicæ est senatoris: uel est in re senatoris: uel pertinet ad senatorē. Itaq̄ quod

diximus hæc uerba construui cū gr̄o ante se: si clausulam resoluas: cum genitiuo post se construui recte dixeris. Afferunt laurentius rationē: cur dicimus mea. tua. sua. nostra. uestra. cuius refert uel interest. & nō mei. tui. sui. nostri. uestri. cuius refert uel interest cum in reliquis omnibus genitiuo utamur. Nam quemadmodū ex illius auctoritate libro primo diximus: ego. tu. sui. pronomina duplices apud antiquissimos habere genitiuos. ego mei uel mihi. tu tui uel tui. sui sui uel sui. quorum priores genitiui significant passionem: posteriores uero actionem: qui tamen cum ab usu receissent: in eorum locum substituta sunt pronomina illa possessiua. meus. tuus. suus: quæ æque actionem significant. Itaq̄ cum illa uerba interest & refert exigent: ut cum genitiuo significationis actiuæ construerentur: genitiui aut̄ illorum pronomiuum qui extant: passiuæ significarent: recurrendum fuit ad pronomina possessiua: quæ ut diximus actionem significant: quādoquidem in locum actiuæ significationis genitiuorum qui non extant: substituta sūt. & pro eo quod esse debuit interest mihi legere. refert tui audire. dicimus interest mea legere. refert tua audire: quia ut diximus nō potuimus dicere. interest mei legere. refert tui audire. Accepimus aut̄ mea. tua. sua. necessitate qua diximus coacti: nostra. uestra. cuius. ad illorum proportionem affinitatemq̄ quam inter se habet. Potuimus namq̄ recte dicere interest nostrum legere. refert uestrum audire. cuius uel quorum interest docere: eius uel eorum refert salarium accipere: uidelicet quia nostrum. uestrum. cuius uel quorum actiue accipi possunt. Sed cur genitiuus in ablatiui terminationem fœmininā cōmutatus est. Valla putat esse hanc rationē: quod ablatiuus in significatione proximus est genitiuo. & quod terminatio fœminina media est trium generum: uel suauitatis gratia: ne durum uideretur dicere meo interest. uestro refert. Putat quoq̄ mea. tua. sua. nostra. uestra. cuius. substantiue esse accipienda. Huius cōmenti Valla se inuētorē esse gloriatur. Sed in hac posteriori ratione ego magis sipon-

De uerbis impersonalibus. Cap. vii.

Verbum impersonale est duplex. actiuæ uocis: quod est simile tertijs personis uerbi actiuæ uocis. ut miseret. pudet. Passiuæ uocis: quod est simile tertijs personis passiuæ uocis. ut currit. statur. de quo paulo post dicemus. Sed uerborum impersonalium actiuæ uocis complures sunt species.

Prima uerborum impersonalium actiuæ uocis species est: quæ ante se exigunt genitiuum & post se infinitiuum. & sunt duo interest. & refert. ut præceptoris interest docere. senatoris refert administrare rempublicam. Construuntur uero cum ablatiui generis fœminini numeri singularis: mea. tua. sua. nostra. uestra. adde etiã ab hoc nomine quis uel quicuius. ut mea interest legere. tua refert audire cuius interest profiteri. eius interest salarium percipere.

tino assentior dicenti: quod interest componitur ex in & re & est. refert ex res & fert. nihil enim aliud est interest præceptoris legere q̄ in re præceptoris est legere. hoc est lectio. & refert discipuli audire. i. res discipuli fert audire. interest mea docere. hoc est in re mea est docere. refert tua mercedem soluere. hoc est res tua fert mercedem soluere: pro eo quod esse debuit in re mis est docere. & res tis fert mercedem soluere. Sed ut ad Laurentii inuentum redeamus: quoniam ablatiui illi pronominum possessiuorum pro genitiuis primitiuorum qui non extant: suppositi sunt: si adiectiuum superuenierit: genitiuis potius qui subintelliguntur: q̄ ablatiuis qui explicantur: iungendum est ut mea solius interest legere: quasi dicerem mis solius interest legere. tua unius interest audire: ac si diceretur tis unius interest audire. Si uero substantiuum fuerit illud: quod additur: quia uix esset tolerabile si genitiuo iungeretur: in aliam dicendi formam commutari debet. itaque rectius dixerim mea qui sum Antonius interest legere: q̄ mea Antonii. Sed de hoc satis multa in principio huius libri diximus.

Secunda uerborum impersonalium. & hæc in infinitiuo quod loco nominis ponitur suppositum habent. ut accidit mihi febrile. pro febricitatio mihi accidit. contingit

mihi ire: pro iter mihi contingit euenit mihi docere: pro doctrina mihi euenit. conuenit mihi audire. pro auditio mihi conuenit. placet mihi legere. pro lectio mihi placet. licet mihi amare: pro amor mihi licet. expedit mihi proficisci: pro profectio expedit mihi. uacat mihi dormire pro dormitio mihi uacat. constat mihi te insanire: pro insania tua mihi constat. patet mihi te esse ignarum: pro ignorantia tua mihi patet. liquet mihi te esse mendacem. i. mendacium tuum est mihi liquidum. & eodem modo de similibus. hæc enim uerba alias personalia sunt: ut quod apostolus hieronymo interprete dicit: omnia licent: sed non omnia expediunt.

Tertia uerborum impersonalium. hæc quoque personalia sunt: habentque æque suppositum in infinitiuo. ut delectat me audire. pro auditio delectat me: nam delectatio actiuum est. iuuat me cantare. i. cantus iuuat me. quoniam iuuatio actiuum etiam est. Vergilius in bucolicis. Non omnes arbuta iuuant humilesque myricæ. Decet me legere. hoc est lectio. decet me & Ouidius in primo de remediis dixit. lude decent animos mollia regna tuos. Oportet etiam quod impersonale uideatur esse: personale fuit aliquando. ut Cæcilius apud Priscianum. ut ea que oportuerint facta non sint.

Quarta uerborum impersonalium. huius ordinis uerba manifestum est esse personalia: quauis

p iii

Secunda uerborum impersonalium actiuæ uocis specics est: quæ ante se exigunt datiuum: & post se infinitiuum. ut

Accidit mihi febrile. acontece me tener fiebre.

Contingit mihi ire. acontece me ir.

Euenit mihi docere. acontece me enseñar.

Conuenit mihi audire. conuene me oír.

Placet mihi legere. plaze me leer.

Licet mihi amare. io puedo amar.

Expedit mihi proficisci. es me utile partir.

Vacat mihi dormire. uaga me dormir.

Constat mihi te insanire. es me cierto q̄ eres loco

Patet mihi te esse ignarum. es claro q̄ eres necio

Tertia uerborum impersonalium specics est:

que ante se construuntur cum accusatiuo: &

post se cum infinitiuo. ut

Delectat me audire. plaze me oír.

Iuuat me cantare. plaze me cantar.

Oporret me docere. couene me enseñar.

Decet me legere. es me onesto leer.

Quarta uerborum impersonalium specics est

quæ cum iunguntur infinitiuus uerborum

impersonalium proprie sic dictorum: imper-

sonalia sunt. alias uero personalia. ut

Incipit me tædere uiciorum. comienço auer enojo delos uicios.

Definit uos pudere. uos dexais de auer verguẽ nõ pôt illos penitere. nõ puedẽ auer pesar. (ca.

Solet bonos pigere. suelẽ los buenos auer goncar se.

a nonnullis inter impersonalia numerentur: habent autem suppositum in infinitiuis: qui ut diximus: loco nominum ponuntur. ut incipit me tædere uitiorum hoc est tædiū uitiorum incipit me inuadere. & eadem ratione de reliquis. Quinta uerborum impersonalium. Pœnitet. Vergilius in bucolicis. Nec te pœniteat calamo triuisse la-

bellum. apud antiquiores personale fuit actiuæ uocis. ut Actius. nunc pœnitebāt libernter liberi. Sed hieronymus quasi actiuū protulit in ecclesiastico. post factum inquit nō pœnitebis. & quasi deponēs i euāgelio marci pœnitementi & credite euāgelio & in actibus apostolorū pœnite mini & conuertimini. Participia quoq̄ reperiuntur pœnitēs & pœnitatus. Actius apud marcellum. neq̄ quenquā arbitror pœniturū tuæ laudis. Piget. Plautus in pseudolo personale protulit. quod pudet inquit: facilius fertur q̄ id quod piget. in præterito pigitum est dicimus.

Gellius libro. xii. Pigitū est cunctos saltem esse penulatos. Silius libro. vii. punicorū: nec pigitum paruosq̄ lares. Gerundio quoq̄ usus est. Cicero de claris oratoribus. ad misericordiā inquit inducitur: ad pudendū. ad pigendū. Participiū quoq̄ futuri uocis passiuæ Propertius posuit libro. iiii. postis ab inuita uerba pigenda lyra. Pudet quod actiuum etiā fuisse Lucanus testatur cum dicit: semper metuit: quem sæua pudebūt. In præterito puduit & puditum est facit. Plautus in bacchidibus. neq̄ me neq̄ te tuis incus puditum est factis. Apuleius pro magia. nōne uos puditum est hæc criminali uiro obiectare. Gerundio usus est Cicero in primo de orato. nō inquit pudendo sed nō faciendo id quod nō decet. Participia quoq̄ reperiuntur pudens puditurus. & pudendus. & in præterito pudefactus. Plinius libro. xxxvi. Tanquā puditurū esset extinctos. Gellius libro primo. neq̄ pudenda dico aut pœnitenda. Composita quoq̄ sunt ab eo dispudet pro ualde pudet. & depudet pro nō pudet. Apuleius pro magia. nō uos tot calūntiarū tandē dispudet. Ouidius. depuduit profugusq̄ pudor sua signa reliquit. Miseret. Vergilius. vii. añ. o genitor nec te miseret nataq̄ tuīq̄: nec matris miseret. in præterito misertum est facit. Miserescit quoq̄ impersonaliter reperit. Terentius atq̄ inopis inquit te miserescat mei. Tædet a quo est cōpositū pertædeo: quod in præterito pertæsum est facit. Cum datiuo cōstruxit gracchus apud Diomedē usq̄ adeo inquit mihi pertæsum esse. Gellius etiā personale protulit libro primo nocti. uerbis inquit eius defatigati pertæduissent. Pertæsus participiū frequēs est. sed omīssa sui uerbi origine cū actō cōstruitur. Suetonius in iulio. pertæsus inquit ignauā suā Idē in tiberio. postremo semet ipse præsus. Idē in augusto. Pertæsus morū pueritatē.

Verba impersonalia. Nullus est in arte mea locus: qui tantū nouitatis uideat atulisse: tantūq̄ mihi ab obtrektoribus meis inuidiæ conflauerit: quantū hic: in quo de secundo impersonali uocis passiuæ contra omniū fere præcepta differui. Nam cū plariq̄ oēs grāmatici tā ex ueteribus q̄ etiā ex iunioribus scribāt uerbū impersonale uocis passiuæ ab omnibus uerbis actiuis posse deduci: atq̄ ad imaginē passiuorum admittere ablatiuū cum præpositione a uel ab. pro persona agente uel faciente: quæ insolentia: ne dicam intemperies fuit: ut contra cōmunes aliorū præceptiones a uerbis tantū neutris absolutis originē habere: & cum nullo construi casu diceremus? Ego ut teste cōscientia mea uerum fatear: antea q̄ hoc documentū scriberem: diu multumq̄ cogitauī: quos potissimū auctores sequerem: cum apud Phocam & Diomedē grāmaticos nō contēnendos legissem. Verbum impersonale uocis passiuæ figurari tantū a uerbis neutris absolutis: uel quæ datiuū ca sum in seriem orationis admittunt: apud reliquos uero omnes grāmaticos posse etiā a uerbis actiuis deriuari. Sed cū in ponēdis

Debet malos pudere. deuen los malos auergoncar se.

Quinta uerborum impersonaliū species est: quæ ante se cōstruntur cum accusatiuo & post se cum genitiuo uel infinitiuis: & hæc sunt proprie impersonalia si ulla sunt. ut Pœnitet me uitæ. pesa me dela uida.

Piget me patris: uerguēca e de mi padre.

Pudet me peccati. uerguēca e del pecado.

Miseret me paupis. misericordia e del pobre.

Tædet me ciborū. enojo e delos manjares.

exemplis uidiſſem utroſq; nunq̄ uſos niſi uerbis impersonalibus: quæ a neutris deri-
uantur: cœpi mecum acrius reputare: an uſp̄iam apud auctores reperiretur uerbū im-
personale: quod a uerbo actiuo descenderet quod nō cum facile occurrifſet: atq; e con-
trario: mille loci ueniſſent in mentem in quibus erat a uerbis neutris impersonale de-

V Erba impersonalia paſſiuę uocis ſemper
ſignificant actionem cum quadam gene-
ralitate. ſuntq; proprie a uerbis neutris abſo-
lutis. ut curritur. concurritur. ſtatur. pugna-
tur. itur. certatur. Tranſfigurantur tamē ut
dicit diomedes a uerbis neutris quæ datiuū
caſum in ſeriem oratiōis recipiunt: ut nihil
mihi noceri poteſt. Cū accuſatiuo uero nul-
lo modo conſtrui poſſunt: ſed neq; cum abl-
tiuo cum præpoſitione a uel ab. niſi genera-
litate illam explicet. ut ab omnibus recla-
matur. hoc eſt quod reclamant.

ductum: cœpi pedibus manibus
q; in Phocæ atq; Diomedis ire
ſententiam. ſecutusq; ſū illud
maxime præceptū: quod multis
aliis i locis uſurpauit: & repetēs
iterūq; iterumq; monebo: regu-
las artis grāmaticæ limitandas
atq; contrahendas eſſe potius q̄
ampliandas. Quemadmodum
enim ex præcepti contractione
etiā citra terminos ab arte per-
miſſos nihil periculi timet: ita
ex laxitate illa nimia in multos
errores & linguæ uitia incurra-
mus neceſſe ē. Quare de nobis
exiſtimare nemo debet: quod
hanc præceptionē ex errore aut
ignorantia quadā ſcripſerimus
cum in explicandis quattuor cō-

ugationum formis cōmunem ſim doctrinā ſecutus: & in uerbis actiuis quæ declinā-
da pueris propoſuimus: ut ex illorum proportione reliqua declinare poſſent: nos quō
q; uerba impersonalia uocis paſſiuę adieciſſimus. amatur. docetur. legitur. auditur.
Sed quoniā illic pueros litterarum rudes erudiebamus: laxandæ fuerunt habenæ: ut
in una uerbi poſitione tres ſimul uoces agnoſcerent. actiuam. impersonalem. paſſiuā.
Nunc uero cum incipiunt aliquid ſapere: compoſcendi ſunt: atq; luxuries illa uerbo-
rum quaſi falce quadam coercenda eſt. Idq; fecimus perſuaſi eius ipſius quem citau-
mus Diomedis exemplo: qui in explicanda uerborum coniugatione ſcripſit uerba im-
personalia. amatur. docetur. legitur. auditur. poſtea uero cum de illis cœpit diſſerere
inquit. Paſſiua impersonalis declinatio figuratur ex uerbis quæ abſolutiua ſūt: id eſt
neutralia: quæ certas perſonas nō admittunt paſſiuę declinationis: quoniā ſunt neu-
tralia: nihilominus tamen tertiam perſonam admittunt paſſiuam. & declinantur paſſi-
ua declinatiōe more impersonali. ut pugnatur. certatur. uiuitur. itur. & ſequitur. ſūt
præterea uerba: quæ cum ſint impersonalia ab actiua declinatione: in perſona tamen
patientis impersonali modo figurantur. ea ſunt quæ datiuū caſui cohærent: ut male-
dico tibi. inuideo tibi. conſulo tibi. prouideo tibi. noceo tibi. Hæc omnia in paſſiua
declinatione non recte dicimus: tu malediceris a me. ſed maledicetur tibi. inuidetur
tibi. conſulitur tibi. prouidetur tibi. nocetur tibi. & ſimilia non enim dicimus noce-
or. noceris. huiusmodi enim uerba paſſiuam naturam non habent. hæc Diomedes.
Cui aſtipulatur eadem prope ſentiens Phocas. Sunt inquit uerba impersonalia: quæ
a uerbis neutri generis tranſfigurantur uel actiuis: quæ datiuū caſum in ſeriem ora-
tionis admittunt: & qualia uerba ſignificet exemplis declarat. ut ſedetur. ambulatur.
ſtatur. pugnatur. itur. ſtudetur. nocetur. ſuadetur. Illud quoq; mirabile eſt: cur Pri-
ſcianus de uerbo impersonali diſſerens ſcripſit: poſſe illud deriuari ab omnibus uer-
bis actiuis & neutris. ſed nulla deinde alia ſubdit exēpla: q̄ quæ Diomedes & Phocas
adiecerunt. Nimirum quia apud auctores idoneos illa tantum reperta ſunt. Ergo
aliud ſentire uidetur cum præcepta ſcribit. aliud cum exempla ſubiungit. Sed quid
immoramur in re quæ non argumentis atq; rationibus: ſed uſu & auctoritate clarifi-
morum iu ſermone latino uirorum comprobanda eſt: atq; unius maxime Vergiliū ex-
tta omnem humani ingenii ſortem poetæ caſtigatiſſimi: apud quem nemo unquam le-
git uerbum impersonale a uerbo actiuo: ſed paſſim a uerbis neutris abſolutis. ut in pri-
mo aē. hic iam tertetum totos regnabitur annos. & in eodem: ſtratōq; ſuper diſcum
bitur oſtro. Idem in. iiii. anna uides toto: properari littore circū. & in. vi. Itur in anti-

Diomedes

f

phocas

Non q̄ ubi impoſſibile
poſſunt uerba deriuari
a uerbis neutris abſolu-
tis ut pugno. as. curro
15. pugnat. currit.

pili

quam filuam stabula alta ferarum. & in. x. macte noua uirtute puer. sic itur ad astra. & in. xii. nunc totis in uulera uiribus itur. Idem in. vii. stant belli causæ. pugnatur co-
 minus armis. & in. x. certatur limine in ipso ausonia. & in eodem. illicet in muros ro-
 ta discurretur urbe. Idem in. iii. geor. heumale tunc libyæ solis ierratur in agris. & in
 iiii. eiusdem. post ubi iam thalamis se composuere: siletur in noctem. Sed & alii au-
 res uno omnium consensu idem obseruant. Horatius primo ser. cõcurritur horæ mo-
 mento. Flaccus. viii. argonauticæ. granimeis ast inde toris discumbitur. olim. lunena-
 lis. curritur ad uocem iucundam. Idem. clamatur. nullo gemit hic tibi iicina cornu. &
 alio loco. surgitur. & misso proceres exire iubentur consilio. Flaccus. v. argonauticæ.
 Surgitur in somnos seq; ad sua lumina flectit. Idem in primo. paretur molli iuuenes
 funduntur in alga. Papinius. ii. thebaidis. sũmisq; insiditur astris. Apuleius. iii. flori-
 dorũ. sed ubi diutius equo sedetur. & libro regum. iii. Hieronymo interprete. domun-
 cula in qua sedebat ad iudicandũ. Teren. quid sit. qd agit. statur. Iuuenalis. stat cõtra
 stariq; iubet. Ouidius primo meta. uiuitur ex raptõ. & Persius. nec uoto uiuitur uno.
 & Claudianus. uiuitur exiguo melius. Cicero i epistolis. quid agas? sic uiuitur. & alio
 loco laboratur uehemeter. Quintilianus libro primo. sed compositione peccatur quæ
 iam sermonis est. Nimis audacter. Apuleius in primo flori. spacium inquit qua pluis
 & ningit. & iiii. meta. idem. mæretur. fletur. lamentatur. quod a deponeti durum est:
 quemadmodum & illud Plauti in captiuis duobus rarum. quasi cum caletur cochleæ
 in occulto latent. Transfigurantur tamen ut dicit Diomedes & cum illo Phocas a
 uerbis neutris quæ datiuum casum in seriem oratiõis recipiunt: quæq; illi neutralia
 actiua dicunt. ut Cicero nihil mihi noceri potest. Apuleius in li. de philosophia. iis re-
 bus nocetur quæ sunt uiliores. & ibidem. cum noceri alteri malorum omnium maxi-
 mum sit. Martialis. non bene crede mihi seruo seruitur amico. Ouidius in epistola di-
 dus. si mihi non parcis: puero parcatu iulo. Idem primo meta. uix nũc obsistitur illis
 Papinius. iii. thebaidos. proficitur bello: nisi maus effectiuum esse. Flaccus. in. ii. ar-
 gonauticæ. uela legũt remis insurgitur: pro in remos: sicut Vergilius in uoce actiua
 dixit. v. æñ. nũc nunc insurgite remis hec torei socii. Sunt etiam uerba quædã am-
 bigua: quæ ut supra differuimus in diuersis generibus reperiuntur: quæ res poterit im-
 peritiores turbare. ut ecce timeo te actiuum est: timeo tibi neutrum. ab hoc igitur po-
 steriori dixit Seneca in medea. timetur ubi. Dicimus etiam uindico te & uindico in
te. sed illud actiuum hoc neutrum. a quo Salustius dixit uindicatum fuit in noxios.
 & Apuleius in primo meta. ut in eã die altero saxorum iaculatiõibus uindicaretur. &
 in. iii. dixit: quin etiam in uestrum ciuem uindicaretis: nam uindicare in aliquem au-
 ctore Diomede est illum punire. Præterea credo tibi pecunias actiuum est: pro fidei
tuæ cõmitto. credo tibi pro eo quod est fidem habeo: neutrum. sic Iuuenalis ab eo di-
 xit. hæc eadem nobis licet & laudare: sed illis creditur. Cano quoq; actiuum est. ut
 arma uirumq; cano. sed canere progressui & receptui quo sæpe utuntur historici: neu-
 trum est secundi ordinis. ob hoc igitur dixit Macrobius libro secundo in somnũ scipi-
 onis: ad bellum progressui atq; etiam receptui canitur. Ludo etiam tum actiuũ: tum
 neutrum absolutum: tum etiam neutrum transitiuum reperitur: unde & a diomede
 inter ambigua numeratur. hoc est quæ in. o. terminata & actiua possunt esse & neutra
 Nam ut ille ait pro irrideo actiuum est: ut apud Vergiliũ primo æneidos. Quid na-
 tum totiens crudelis tu quoq; falsis ludis imaginibus: sed ab absoluto pro eo quod est
 aleam exercere Iuuenalis dixit posita sed ludit arca. a nostro Persius tibi luditur. efflu-
 is. amens. nam pro illuditur positum est: quod ut alio loco diximus: tum actiuum: tum
 neutrum transitiuum reperitur: ut apud Vergiliũ. iiii. æñ. & nostris illuserit adue-
 na regnis. Nam cum uerbum pro alio uerbo ponitur: etiam illius constructionẽ cũ
 significatione mutuatur: ut coridon ardebat alexin pro amabat. & Papinius in achil-
 leide: quo fugitur per plana gradu. i. curritur. neq; enim fuga sed cursus significat:
 Sunt tamen apud auctores plerumq; uerba passiuua: quæ uidentur impersonalia:
 cum suppositum in nominatiuo non habeant: sed aut uerbum infinitum aut clausu-
 lam integram. ut apud Vergiliũ primo æñ. Cur dextram iungere dextra non datur
 ubi iungere nomen est infinitum: & pro coniunctio dextrarum ponitur. & in eodem
 si datur italiam sociis & rege recepto tendere. i. iter ad italiam. & in. vi. sed non ante

Xobz abigua
 Timeo te. timeo tibi
 Uindico te. uindico tibi

Credo

Cano

Ludo

Nõ hor bñ.

datur telluris operta subire. i. descensus ad opaca terræ. & in eodem. nec ripas datur horrendas & rauca fluenta transportare prius. i. transportatio riparum. atq; iterum ibidem datur ora tueri nate tua. i. intuitus tui oris. Idem in. vi. Non dabitur esto regnis prohibere latinis. i. prohibitio regnorum. & in. ix. maria ante exurere turno: q̄ sacras dabitur pinus. i. exustio maris. & in. xi. coeant i fœdera dextra: qua datur. subaudi coire. i. coitio siue coniunctio dextrarum. & in primo geor. multa forent quæ mox cælo properanda sereno maturare datur. i. maturatio properandorum. Simile est illud Plinii iunioris in epistolis: & quatenus denegatur illis diu uiuere. i. uita diuturna. nam hoc loco diu uiuere tam nomen est: q̄ in illo Persii uersu. nostrum istud uiuere triste respexi. pro nostram istam uitam tristem. Eadem ratione efficiuntur impersonalia quædam uerba uocis actiuæ. ut conuenit mihi. docere. i. doctrina. expedit mihi legere idest lectio. Sed & oratio interea potest dare uerbo passiuo suppositum. ut apud Ouidium. xv. meta. Quæritur interea quis tantæ pondera molis sustinere queat. nam pro supposito huius uerbi quæritur totum illud positum est: quis queat sustinere pondera tantæ molis. Eodem modo dixit in secundo eiusdem. neue preces animos & uerba precantia flectant posse loqui eripitur. i. potestas loquendi. Horatius primo epistola. Quo mihi fortunam si non conceditur uti subaudi fortuna. i. usus fortunæ. Macrobius in primo saturna. eundem esse iouem & solem claris docetur iudiciis. & in eodem. quid in commune seruilis fortuna profuerit non paucis docetur. Neq; audiendus est Seruius grammaticus: qui inani quadam ratione ductus in carmine illo primi bucolici usq; adeo turbamur agris: nam suo tempore ut ipse fatetur illa fuit lectio & quidem meo iudicio uerissima: expuncto uerbo turbamur: illius loco substituit turbatur quasi turbamur illo in loco nō aptius q̄ turbat quadret. Quid quod si turbat uerbū esset impersonale: cum semper actionem cum quadam generalitate significet: exponendum erat: omnes aut pleriq; turbat siue expellunt: quod ē contrarium sensui poetæ: quia non omnes ciues expellunt a totis agris: sed potius expelluntur. Neq; sum ignarus Quintilianum etiā hunc uersum ita legere usq; adeo turbatur agris: sed ego per sancte iurarem Vergilium nō turbatur sed turbamur scripsisse. Sūt præterea quædam uerba: quæ cum sint actiua: ratione constructionis quodammodo neutra efficiuntur. ut si dicam disputatur de re subtili. agitur de re plæclara. quæritur de substantia elemētorum. docetur de natura deorum. Cicero in epistolis. de pantheris agitur diligenter. intelligitur enī res aut negocium de pantheris: quod in alia epistola expressit dicēs res agitur per eosdem creditores: quemadmodum Vergilius. vii. æn. suppressit dicēs. stipitibus duris agitur sudibus ue præustis. Macrobius primo satur. inter illos de rebus arduis disputatur. Idem primo in somnū scipionis. in hac interrogatione de animæ immortalitate tractat. Cicero i topicis. diffinitio est oratio: quæ id de quo quæritur ostendit. Quintilianus libro. x. de personis iudicatur: sed de rebus contēditur. Quemadmodum igitur ago de hac re in actiua uoce dicimus: pro ago hac rem. ita agitur de hac re in uoce passiuæ: pro hæc res. hac si mauis dicere: ago de hac re neutraliter dictum esse: agitur de hac re uerbum impersonale erit. Sed de his satis multa diximus: & quæ possunt etiam pertiuaces in nostram sententiam adducere. In eo uero quod scripsi cum accusatiuo nullo modo construi potest: cum uno tantum Alexandro illiusq; sectatoribus mihi certamen est: qui putauit latine posse dici mattheū legitur. spalmos erat ante legendum: qui loquendi modus inauditus est: atq; latino sermone incognitus. Quod uero addidi sed neq; cum ablatiuo & præpositione a uel ab. nisi generalitatem illam explicet: contra omnes in commune artis grammaticæ præceptores me scripsisse fateor. Sed mea ratio fuit ab illorum ratione diuersa. illi namq; nullis aut per q̄ raris exemplis præcepta tradiderunt: quibus dici possit curritur a me. itur a te. pugnatur ab illo: quod posse latine dici nō ausim affirmare. Ego uero qui nihil asseuero: nisi quod optimis auctoribus probare possum: non permisi ablatiuos cum præpositione. a. uel ab. nisi generalitatem illam uerbi impersonalis exprimeret. ut Cicero in epistolis uehementer ab omnibus reclamatum est. & Lucanus in primo. Tibi numine ab omni ceditur. Certas uero res pro persona agente uel faciente recipere non posse: uel exemplis illis quibus superius usi sumus: facillime

no hinc q̄ interea oratio potest dare Xbo suppositum

no. q̄ Xba actiua p̄t esse neutra.

agodebar re. agitur de hac re.

no q̄ nō p̄t. construi accusatiuo.

no. q̄ nec nisi ablatiuo. n. gener. uel targillaz sigfiter.

probari potest: ne oporteat nos alia inquirere. Mirum enim est in tā frequenti usu uerbi impersonalis nunquam reperiri constructum cum ablatiuo: qualem isti dicunt: *facilius ego concederem uerbum impersonale posse, a uerbis actiuis deriuari: q̄ huiusmodi ablatiuo coniungi.* Quid quod ex illorum scriptis, cogemus eos uera confiteri. q̄ sui ipsorum obliti aliud scripserint! Omnes enim fatentur uerbum impersonale ad cunctos aut plerosq̄ pertinere: quemadmodū Diomedes. *curritur.* hoc est omnes currunt. & Seruius cum male uirgilianum illud exponit usq̄ adeo turbatur agris. Quod si uerum est: ego nō uideo quemadmodum res quæ ad multos pertinet: ad unū cōtrahi possit: ut dicatur *curritur* a me pro ego curro. itur a te pro tu is. pugnatur ab illo pro ille pugnat. Quod si uspiam apud auctores reperiatur exēplum: quod huic nostræ præceptioni dissentire uideatur: illud erit per q̄ rarum: & quod non possit usū consuetudinem efficere: quæ ut ait Quintilianus est consensus eruditorum. Imitati uero quod non ab uno atq̄ altero scriptore singulari: exemplo atq̄ ex licētia dictū est: sed semper optima proponenda sunt: & in quæ ex auctoribus plariq̄ oēs cōsentit.

De infinitiuo. Cap. viii. Infinitiuum modum quidam nomen infinitum: alii uerbum infinitum: alii indefinitum uocauerunt. quo ab impersonali distet: alio

in loco diximus. Constructur aut infinitiuus ante se cū accusatiuo in actiua significatione personæ agentis: & in passiuua personæ patientis: post se uero constructur eo modo quo finitiuū di cōstruuntur. ut me amare deum. me amari a deo. & cætera. Quotiens tamē infinitiuus actiua significationis cum duobus accusatiuis constructur: altero parte ante: altero a parte post: amphibologica est constructio: quæ tanquā uitiosa fugienda ē: nisi de industria ea uelis uti: ut alium decipias. quale est oraculum illud apollinis. aio te æacida romanum uincere posse. Ambiguum erat uter esset uicturus an pyrrhus rex epirotarum. an populus. ro. Estq̄ illud animadsum quibus in locis huiusmodi constructio reperitur: accusatiuū præpositum infinitiuo significare personam patientem: postpositum uero poni pro persona agente.

Cum infinitiuo tamen huius uerbi sum es fui. uaria est constructio. aliquando namq̄ nomen quod sequitur respondet supposito uerbi: quod infinitiuum determinat: ut ego uolo esse doctus. tu cupis esse magister. Ouidius. xiii. meta. sed enim quia retulit aiæ esse iouis pro nepos. & Lucas in. x. tutumq̄ putauit iam bonus esse focer. aliquando respondet datiuo præcedenti. ut Claudianus. natura beatis omnibus esse dedit: si quis cognouerit uti. ut Horatius primo ser. atqui licet esse beatis: subaudi uobis. & Martialis: nobis nō licet esse tā disertis: qui musas colimus seueriores. aliquando non respondet datiuo præcedenti. sed accusatiuo implicito: ut Terentius in heauton. Nobis esse bonas non licet. & Ouidius in epistola hypermestras. quo mihi quo facto non licet esse piam. illic enim subintelligitur nos: hic uero me. Quod si accusatiuus præcedens fuerit expressus: nihil dubium est sequentem illi debere respondere. Verba infinitiua siue modus infinitiuus cum ab eo dicatur: quod infinitus & indeterminatus sit: uult determinari maxime uerbis quæ græce proæretica: latine uoluntaria: aut si uerbum ex uerbo interpretari uolumus: electiua dicenda sunt. nam æreticos: græce latine est electiuus: & æresis electio interpretatur. ut uolo legere. cupio audire. desidero amari. opto doceri. debeo ire. habeo nauigare. Cicero in primo de diuinatione. Haberetq̄ i animo

De Infinitiuo. Capitulum. viii.

Y Infinitiuus dicitur: quia nō habet determinatos numeros & personas. & constructur ante se cum accusatiuo personæ agentis in actiua significatione: & in passiuua personæ patientis. post se uero constructur cum casu uerbi a quo descendit. ut me amare deum pius est. me amari a deo foelicissimū est. me carere uoluptatibus & inferuire amicis & misereri innocentis iucundum est. Dicimus tamen uolo esse doctus. & natura beatis omnibus esse dedit. sed non dicimus uideor mihi esse docto: sed doctus: & uolo me esse poetam & non poeta.

nam quod idem ad uxorem scribit: cum in animo haberem nau-
gandi: subaudiendū est uoluntatē. nam gerundium genitiuū ut statim dicemus a uer-
bo regi nō potest. Determinatur aliquādo etiam a uerbis alterius diuersæq; signifi-
cationis. ut Terentius in adelphis. uideo illum sapere. & intelligere in loco. & Vergi-
lius in bucolicis. iam pridem a

Verba infinitiua uolunt determinari uerbis
uoluntariis quæ græci proæretica dicunt:
qualia sūt. uolo. cupio. desidero. opto. debeo.
habeo. & similia. Iunguntur tamen aliquan-
do etiam aliis uerbis & nominibus adiecti-
uis: sed figurate: aut ad imitationem græco-
rum. ut uideo illum sapere. & iam pridem a
me illos abducere thestylis orat. illud quoq;
& cantare pares & respondere parati.

Circumloquimur futurum infinitiui modi uo-
cis actiue per hoc uerbum ire & primū su-
pinum. Verbi impersonalis uero & passiuæ
per hoc uerbum iri. & idem supinū. ut spero
me amatū ire deū. uel deum amatum iri.

ulus notat utrumq; posse dici. meminī me uidere & uidisse: sicut & Macrobius li. ii.
satur. dixit. hos Platonis uersiculos legisse me meminī: sed quæadmodum diximus fre-
quēs uisus hoc habet: ut cum præsentī cōstruatur. Nam illa non uenī soluere legem:
sed adimplere: & illud. Præbis ante faciem domini parare uias eius. Illud quoq; illu-
minare iis qui in tenebris & in umbra mortis sedent: ex figura græca dicta sunt: quia
græci gerundia non habent: & infinitiuis pro gerundiis nostris utuntur: quos in hoc
in latinæ linguæ idioma sequi uolumus: imitari non debemus. Itaq; rectius atq; magis
latine noster interpret dixisset. ad soluendū. ad implendū. ad parandū. ad illuminandū.

Verbis tamē præceptiuis quibus datiuū iunguntur: possumus uel datiuos uel accusa-
tiuos copulare infinitiuis sequentibus. ut præcipio tibi legere: uel præcipio te legere.
impero tibi uel ipero te audire. iubeo tibi uel iubeo te ambulare. Determinat etiam
infinitiuis uerbis impersonalibus actiue uocis. ut cōuenit mihi legere. pudet me au-
dire. sed de hoc cū de impersonalibus agatur: disputabimus. Soleo. es. semp cum actō
cōstruitur: atq; ab eo uix separari potest: quæadmodū spero. as. futuro eiusdē mod. Nā
quod Martialis dixit: spero me secutū in libellis meis tale tēperamētū: spero pro credo
positū est: sicut Cicero in epistolis. spero amiciciā nostrā nō egere testibus. Adiecti-
ua quoq; certæ cuiusdā significatiōis & participia possunt infinitiui determinare. ut
lætus. dignus. simplex. par. paratus. ausus. Næuius apud Ciceronē lætus sum laudari
abite. Ouidius. ii. meta. nec tu meus esse negari dignus. Verg. ii. geor. nec modus inse-
rere aut oculos iponere simplex. Idē in buco. & cantare pares & respondere parati. Idē
primo æn. ausus & afflictis melius cōfidere rebus. Sed pleraq; ex his ex figura græca
magis dicta esse uidetur. nā quod Vergilius dixit: modus inserere aut oculos iponere
simplex: pro gerundio genitiui positū est. at uero cātare pares pro gerundio accusatiui.

Sūt uero quædā adiectiua q̄ cū gerundio genitiui atq; cū infinitiui cōstrui possūt.
ut certus ire & certus eundi. Verg. iii. æn. illa dolos dirūq; nefas in pectore uersat cer-
ta mori. Idem. in. v. æneas celsa in puppe iam certus eundi.

Circumloquimur futurū. Latinus sermo futuro infinitiui caret: præterq; in hoc uer-
bo defectiuo fore. fore: pro futurū esse: Itaq; tribus modis illud circumloquimur. Primo
mō per supinū: quod quia ut paulo post dicturi sumus: nunq; pōt iūgi nisi uerbo signi-
ficati motū ad locū: necessitate adducti accepit illud quod eiusmōi significatiōe ma-

lius in bucolicis. iam pridem a
me illos abducere thestylis orat
Idem. xi. æn. cuncti se scire fatē-
tur: quanquā & hæc electiua di-
ci possunt: quemadmodum & il-
la doleo. lætor. timeo. meminī.
quod cum præsentī infinitiui
modi prope semper reperit con-
structum: aut frequentius q̄ cū
præterito. Terentius in andria.
meminī me uidere: quo æquior
sum paphilo. Apuleius pro ma-
gia. meminī me apud Varronē
philosophum hoc etiam legere
Vergilius in bucolicis. de celo
tactas meminī prædicere quæ-
cus. & in primo æn. atq; equidē
teucrum meminī sidona uenire
Idem tamen. iii. geor. etiā præ-
terito iunxit. d. namq; sub ceba-
liæ meminī me turribus altis
corriciū uidisse senem. ubi ser-

gis habet impromptu: hoc est eo. is. non quod in ea syntaxi quisquam significet: sed quod cum supino iunctum exhibet nobis futuri temporis infinitiui sensum. Nam cum dico spero me amatum ire uxorem: non intelligo me ire aut proficisci aliquo: ut uxorem a mem: sed tantum quod illam sum amaturus. Quod si constare uolumus in his quae de uerbo impersonali cum omnibus fere grammaticis digladiati sumus. cum circumloquimur futurum infinitiui uocis & significationis passiuae: nullo modo posset dici ego spero me amatum iri a deo. Nam amatum iri actionem non passionem significat: quandoquidem ut capite in sequenti dicturi sumus: primum supinum actionem significat: & iri quod est impersonale passiuam non habet atque actionem aequae significat: quae a plerisque omnibus proficiscitur. Itaque cum dico spero me amatum iri: impersonale est: me autem a supino illo amatum regitur a parte post: ex uerbi unde derivatur significatione. quare tantum ualeat: ac si diceret spero quod omnes me amabunt: quare posses recte dicere spero me amatum iri ab omnibus: non autem me amatum iri a deo. sed de hoc plura cum de uerbo impersonali disputabimus: illud tantum admonentes proprie nullum esse futurum infinitiui uocis passiuae: sed uerbi tantum actiui & impersonalis.

Alio modo circumloquimur idem futurum per participium futuri in rus. & hoc uerbum esse in actiua: & per participium futuri in dus. & idem uerbum esse in passiuam. ut spero deum amatum iri: uel deum amandum esse.

Circumloquimur praeterea idem tempus per participium futuri in rus. cum pro uerbo infinito ponitur in accusatiuo: iungiturque omnibus generibus utriusque numeri. ut spero uirginem nupturum tibi. & uirgines nupturum uiris.

Alio modo circumloquimur idem futurum actiuae uocis per participium futuri in rus. passiuae per participium futuri in dus. ut spero me amatum esse deum. & amandum esse a deo. Quo in loco non possemus dicere amaturum fore uel amandum fore: si Laurentio credimus: ne duo futura ut ille dicit inculcaremus. Martialis tamen mergite me fluctus cum rediturus ero: dixit.

Circumloquimur praeterea. Tertio modo circumloquimur idem tempus quemadmodum Gellius primo libro nocturni atrii. scribit per uerbum infinitum simile participio futuri in rus. Nam huiusmodi locutiones amaturum. docturum. lecturum. auditorum. non participia esse putat: sed uerba infinita. ait enim de illis. neque pro participio posita sunt: sed uerba sunt indefinita: quae graeci aparephata uocant: neque numeris neque generibus praeseruentia. ita non putat per illa & hoc uerbum esse circumloquia fieri futuri infinitiui: sed per se ipsa uerba esse libera & impromiscua. Nos uero participia esse diximus: uel potius ad naturam participii reduximus propterea: quod in tota coniugatione nullum tale uerbum infinitum posuimus: & quod proxime ad constructionem & significationem participii accedebat. Cum itaque complures huiusmodi constructiones reperiretur: ne pueri circa regulas grammaticas trepidaret: & nequid nouum atque insuetum illis praeciperemus: diximus participii accusatiuum in rus. substantiuatum in genere neutro numeri singularis posse iungi utriusque numeri generibus. Cicero in uerrum. sed quocumque uenerint hanc sibi rem sperant praesidio futurum. Plautus in cassina cum de puella loqueretur: altero te occisurum ait: altero uillicum. Laberius in gemellis. non putauit inquit hoc eam facturum en tibi cum foeminino numeri singularis. Quadrigarius apud Gellium. dum in coccideretur: hostium copias ibi occupatas futurum. Idem quadrigarius. est quod speremus deos bonis benefacturum. Valerius antias apud eundem. aruspices dixerunt: omnia ex sententia processurum. en tibi cum omnibus tribus generibus numeri pluralis. Gerundia sunt. Cap. ix. quod est de gerundiis. Diu grammatici miserandum in modum se torsere: in illa quaestione perquam inutili: sint ne gerundia nomina an uerba: propterea quod aliquid ab utrisque acceperint. nos considerationem illam nihili fecimus. Et quamquam potuissemus antiquorum grammaticorum auctoritate gerundia & uerborum modos referre: ut ultra illos quinque essent quoque alii duo gerundius & supinus: ut tamen nos uno uerbo ab illorum nodis euolueremus: diximus esse alias quasdam orationis partes: quae neque sint nomina neque

Gellij

Non bene q. in futuro infinitiui. amaturum. docturum. lecturum. auditorum. non sunt participia. sed uerba infinita.

Amorij. q. supradicta sunt participia. sed uerba infinita. aliquando q. uerba

uerba neq; participia. Poni autē a nobis plures aut pauciores q̄ octo orationis partes nemo mirari debet: cum de illarum numero quemadmodū libro primo atq; iterū tertio diximus: inter auctores nō cōueniat. Gerundia & supina Diomedes & fere omnes grammatici antiquiores participialia uerba appellat: quod in terminatione participiis similia sunt. gerundia participio futuri temporis passiuæ uocis: supina participio præteriti temporis eiusdē uocis. Verba Diomedis sūt. participialis uerborū modus dictus est: quod eius modi uerba sunt participiis similia: nec tamē participia sunt. ut legendi. legēdo. legendum. lectum lectu. hæc eadem sunt inquit quæ probus supina appellat: & merito: quoniā nec certum habent numerum. nec personam. nec significatū.

De gerundiis. Cap. ix.

Gerundia sunt qui uerbis annumerēt: quia regūt casus. sunt qui nominibus quia habeant casus. sunt qui nomina participialia esse dicant: quod in quibusdam nomini in quibusdam participio similia sunt. Nobis tamen ut captiones euadamus: dicendum est: esse aliā partem orationis: quæ tamen maximam habeat similitudinem cū nomine. Neq; id mirum uideri debet alicui: cū alii plures alii pauciores quam octo partes orationis posuerint.

Gerundia ante se casum non regunt. Nam in audita est in sermone latino cōstructio illa: In conuertēdo dominus captiuitatem sion. & illud in deficiēdo ex me spiritum meum. illud quoq; in cōueniendo populos in unū. Post se uero regunt casum uerbi a quo descendunt. ut tempus est carēdi uoluptatibus. in seruiēdi amicis. amandi deum.

habuit reconditiōrē significatiōnē q̄ sit illa q̄ est in promptu: a qua supina dicta sint.

Gerundia ante se. quemadmodum libro. i. diximus gerundia post se regunt casum uerbi a quo descendunt. ut duxi uxorem causa illam amandi. & illam amando delector. & ad illam amandum ducta est a me. Ante se uero casum non regunt: quin potius ipsa regūtur a nomine uel uerbo. Quod uero in psalmo. cxxv. dictum est. In conuertendo dominus captiuitatem sion: facti sumus sicut consolati: ex figura uel potius idiomate græco dictum est. Græci namq; gerundia non habent: sed illorum loco infinitiuo cum articulis & præpositionibus utuntur. nam pro eo quod nos dicimus amandi: illi dicunt huius amare. pro eo quod nos amādo. illi in hoc amare. pro eo quod nos amandum: illi ad hoc amare. Cum uero infinitiuus apud illos quemadmodū & apud nos a parte ante cum accusatiuo construatur: interpres figuram græcam secutus infinitiuum gerundio mutauit: accusatiuum uero non mutauit. Itaq; pro eo quod septuaginta interpretes in psalmo. cxli. græce dixerunt in deficere ex me spiritum meum: noster uertit in deficiendo ex me spiritum meum. & pro eo quod illi græce in conuenire populos in unum: noster in conueniendo populos in unum dixit in psalmo. C. i. Illud audacius. quod pro eo quod septuaginta uerterunt in conuertere dominum captiuitatem sion: noster interpretatus est. In conuertendo dominus captiuitatem sion: ut quemadmodum isti dicunt amphibolōgiam infinitiui modi peculiarem fugeret: cum nusquam minus esse possit: quam eo in loco. Neq; enim quisquam erat adeo stupidus. qui putaret a captiuitate sion dominum esse conuersum. At quanto melius dixisset conuertente domino captiuitatem sion: & deficiente ex me spiritu meo & cōuenientibus populis in unum: aut si hoc durum nimis cuiquā uideretur: quod est

De derivatiue gerundiorum Et
Supina.

Gerundia quod ab eo dicantur: quod gerant uerbi significatiōnem: nemini dubium est: at uero supina unde dicta sunt: fa-
teor me nescire. sed neq; memini me legere. Nā quod Probus atq; diomedes aiunt: supina appellari quod neq; certum numerum habent. nec personam. nec significatum: nō plāne mihi satis facit: quoniā nihil simile est inter uerbum supinum & rem supinam: nisi forte supinū aliā

De derivatiue gerundiorum Et
Supina.

q. gerundia ante se nō regunt
missy b. ipz. amox. i. xbo regunt.

Græci gerundia nō habent

Illo quom saluor Consmoro illi
pugnentend dno captiuitate

usitatus apud interpretes per subiunctiuū hoc modo: cum conuerteret domus captiuitatem sion. & cum deficeret ex me spiritus meus. & cum conuenirent populi in unum. quod etiam idem Hieronymus statim obseruauit. nam pro eo quod septuaginta dixerunt: & reges in seruire domino: ipse ut seruiant domino interpretatus est. & in euangelio pro eo quod græce scriptum est: nato iesu in betlem: uertit cū natus eēt iesus in betlem. Sic Boetius pro eo quod Porphyrius in principio isagōgon in Aristotelis categoriis scripsit existente necessario: conuertit: cū sit necessarium. Pro eo quoque quod Aristoteles in principio secūdi ethicorū libri scripsit: duplici uero existēte uirtute: Leonardus aretinus conuertit: cum uero duplex sit uirtus. Quod uero dixit: post se regunt casum uerbi a quo descēdūt: de gerundio substantiuo actiuæ significatiōnis intelligendum est. Nam passiuum siue illud sit substantiuū siue adiectiuum cum ablatiuo & præpositione a uel ab construi non potest. ut si uelis dicere causa exulandi a rege uenisti ad scuriam.

Gerundia aut sunt substantiua. ante Lautentiū uallā quem unum in hac gerundiorum disputatione: non modo ego uerum etiam omnes

post illum grāmatici secuti sūt: nullus fuit auctor qui gerūdia nominauerit: nisi tantum illa substantiua in di. do. dum termina nata. Ille igitur fuit primus: neque enim sua gloria fraudandus est: qui gerūdia adiectiua induxit: atque per omnia genera numeros & casus uariauit. Vergilius uoluenda dies en attulit ultro. uoluenda adiectiuum gerūdiū est: nō participium futuri: neque enim significat: quæ uoluetur: sed quæ assidue uertitur siue uolubilis est: aut uolens. si modo uolens passionem significaret: more græcorum: qui habent participium præsentis temporis quod significat passionem etiam in uerbis actiuis. ad quorum imitationem. Vergilius secundo. georgicorum dixit. Tarda que eleusinae matris uolubilia plaustra idest uolubilia & que assidue uoluntur. Idem primo æneidos. Olim uolubilibus annis. idest uolubilibus: non qui uolendi sunt: sed qui uoluntur assidue. Sic præterea dicimus iusiurandum non quod iurandum est aut iurabitur. sed quod iurabile est. iuratur. aut iurari consueuit. Et eodem modo per alios casus. ut est mihi cura iuris dicendi. Antiqui enim sic dicebant pro eo quod est dicendi. nam & antiquorum more multa nunc dicimus. ut finium regundorum & de communi diuidendo.

Gerundia substantiua quæ ut diximus antiquiores agnouerunt sola: substantiue accepta inueniuntur tantum in genere neutro adiectiuorum more: cum substantiuantur in genere neutro. ut hoc dictum. hoc factum. Sed in genitiuo. accusatiuo. & ablatiuo frequenter reperiunt: in datiuo raro. ut Cicero in philippicis. nec soluendo eras. hoc est unde solueres debitū nō hēbas. Quintilianus. pater

Gerundia aut sunt substantiua: aut adiectiua.

Gerundia adiectiua omnia genera & numeros & casus habent. & iunguntur substantiuis significatque semper passionem. ut uolubilia dies en attulit. ultro. idest uolubilis. hoc est quæ uoluitur. ius iurandum hoc est quod iuratur. Est mihi cura iuris dicendi. & de operam iuri dicundo. & ueni ad ius dicendum. & delector iure dicundo. Gerundia substantiua tantum modo reperiuntur substantiua in genitino accusatiuo & ablatiuo generis neutri. ut est mihi cura soluendi pecunias. & ueni ad soluendum pecunias. & delector soluendo pecunias. Reperitur etiam gerundium datiuī. nescio tamen an post se cū accusatiuo casu possit construi.

Gerundia substantiua a uerbis actiuis significant actionem & passionem præterquam quod gerundium genitiui semper significat actionem. A uerbis neutris actionem significantibus gerundia significant actionem tantum. a neutris passionem significantibus passionem tantum. a comunibus & deponentibus actionem & passionem.

pauperi soluendo non sumus. Cicero de perfecto oratore. cum est inficiando reus accusatori duo prima sunt. Apuleius. viii. meta. cum primū charite nubēdo maturuisset.

Gerundia substantiua. gerundium genitiui substantiuū si deriuetur a uerbis actiuis: & neutris actionem significantibus semper significāt actionem. ut causa amādi deum & inseruendi uoluptatibus. A uerbis neutris passionē significantibus passionem significant. ut tempus exulandi. ratio calescendi. A cōmunibus & deponentibus quæ significant actionem: gerundia quoq; actionem significant: quæ uero passionem: passionē. ut uocandi gratia. philosophandi causa. lætādi ratio. tristandi finis. & construitur semper fere cum nomine substantiuo. aut adiectiuo certæ cuiusdam significationis. Vergilius. iiii. geor. cecropias innatus apes amor urget edēdi. Idem primo æn. & coram data copia fandi. & iterum in eodem. ueniendi quærere causas. & alto loco. finem dedit ore loquendi. Gerundium ablatiuū a uerbis actiuis deriuatū & actionem & passionem significat. ut cantando. i. dum canto & dum cantor. Vergilius in bucolicis. an mihi cantando uictus non redderet. i. dum cantamus certantes inuicem. Idem in eodem opere. frigidus in pratis cātando rumpitur anguis. Idem. iiii. geor. alitur uitium crescitq; tegendo. i. dum tegitur. & ibidem. uritq; uidendo fœmina. i. dum uidetur. Quintilianus. memoria excolendo augetur. i. dum excolitur. sed animaduertendum quod hæc gerundia quando passionem significant: ponuntur sine præpositione & quasi in ablatiuo absolute. neq; regere possunt ablatiuū cum præpositione. a. uel ab. ut si uelles dicere: fœmina urit ut uidendo a maribus. A uerbis neutris actionem significantibus actionē significat. a passionem significantibus passionem. & eodē modo de cōmunibus & deponentibus. Accusatiui quoq; gerūdium a uerbis actiuis actionē passionemq; significat. ut tu es facilis ad discendum libros. & libri sunt faciles ad discendum. A uerbis actionem significantibus significat actionē. a passionē significantibus passionem. deponentium uero & cōmunium eadem ratio est. quā de superioribus diximus. Neq; potest cōstrui cū ablatiuo & præpositione. a. uel ab. in persona agente cum passionem significat: quemadmodū & de gerūdio ablatiuū diximus.

Inter gerundia adiectiua & participia hæc est differentia quod gerundia significant rei ad ministracionem siue habitum sine tempore saltem determinato ad futurum. resoluuntq; in gerundia substantiua. ut est mihi cura iuris dicendi. i. dicendi ius. & ueni ad ius dicendum. i. ad dicendum ius. & delector iure dicundo. i. dicēdo ius. Participia uero significant tempus futurum in actu sine rei administracione. ut ius dicendum est a me. i. dicitur. causa est a me oranda. i. orabitur.

bus necessario infertur petendum participium esse aut nomen. Quid si nihil illorum est: sed potius uerbum infinitiuum: qualia supra diximus esse illa amaturum. docturū lecturum. auditorum.

Inter gerundia. est tanta differentia inter gerundium & participium futuri temporis terminatum in dus. tum in uoce. tum etiam in significatione: ut non possit quibus facile discernere alterum ab altero. Itaq; inter utrumq; ponit duas differentias. Prima est quod gerundia significant rei administracionem. hoc est per modum officii siue habitum illum quem philosophi dicunt actum primum. Aristoteles uero appellat entelechiam. ut cum dico: cura legendorum librorum tenet me: intelligo quod illud est meum officium atq; habitus: non tamen in tempore determinato saltem ad futurum: sed quod illos lego & legere consueui. Participia uero significant tempus futurum in actu subaudi secundo: quem græci uocant energiam sine rei administracione. i. non per modum habitus siue officii. ut si dixerō: libri legendi sunt a me. intelligo quod in tempore futuro legētur a me: nō quod per habitū siue administracionem siue officium habeam quod illos legere consueui. Altera

no q. in gerundio ablatiuo
significat passionem

no. /

no. dicitur in gerundia &
sumus terminati in
dus.

p. dicitur.

no. dicitur.

differentia est: quod gerundia adiectiua possunt resolui in gerundia substantiua: ut ueni causa legendorum librorum. i. legendi libros. & ueni ad legendos libros: i. ad legendum libros. Cicero in primo officiorum. orationem latinam legendis nostris efficias pleniorum. hoc est legendo nostram. Ita ut in summa dicam: gerundium a participio distat: quod illud significat per modum officii & rei administrationis sine tempore: hoc tempus sine officio & rei administratione. Illud per modum habitus & entechiae hoc est actus primi. hoc per modum actus & energiae hoc est actus secundi. & quod illud resolui potest in gerundium substantiuum: hoc uero in tempus futurum. Idque fieri quoniam gerundio tempus non accidit: participio uero accidere manifestum est.

Gerundia accusatiui. gerundia ablatiui ut paulo ante dicebamus: tum iuncta praepositionibus: tum separata reperiuntur. at uero gerundia accusatiui semper copulata

prepositionibus reperiuntur: non tamen omnibus: sed his tantum. ad. ob. propter. inter. ante. ut homo debet esse uelox ad audiendum: tardus autem ad loquendum & ego ueni ab legendos uel propter legendos libros. Vergilius in bucolicis. age tityre & inter agendum occurrere capro cornu ferit ille caueo. Idem in. iii. georg. de equis namque ante domandum ingentes tollent animos. Ablatiui gerundia his praepositionibus iunguntur. in. de. ex. e. ab. a. ut in nauigando uenti posuerunt. i. flare desierunt. ut apud Vergilium. vii. aen. Tum uenti posuere omnisque repente resedit flatus. & est libellus Hieronymi ad eustochium de uiuendo deo. id est quemadmodum deo & non mundo inseruire debeamus. & titulus ille qui est in libris digitorum de edendo. & Cicero. tu quod cogitas de transeundo in epirum. & illud quod omnes afferunt exemplum. ex defendendo quod ex accusando maior gloria comparatur. Nam & Cicero defendit multos accusauit neminem praeter unum uerrem: quod ipse

in diuinatione fatetur. Plinius in epistolis. sermonibus dies transigebat: cum a scribendo uacaret. Cicero. in quo nos isti iurisperiti impediunt: a discendoque deterrent. Quintilianus etiam praepositioni cum adiunxit oratoriarum institutionum libro primo sed ratio inquit recte scribendi iuncta cum loquendo est. Aduertendum est. quia paulo ante dixerat gerundia accusatiui substantiua semper asciscere sibi praepositionem: nunc etiam dicit gerundia adiectiua in accusatiuo eandem praepositionem desiderare: praeterquam cum paucis uerbis his fere. Loco. as. conduco. is. mado. as. curo. as. habeo. es. pro eo quod est debeo. es. Seruius sulpicius in epistola quadam ad Ciceronem. ut faciendam inquit sepulturam locarent. id est darent certa mercede architecto faciendam. Cicero. ii. de diuinatione Redemptores columnam illam de cotta & torquato conduxerat faciendam. Suetonius in uita Caesaris. gladiatores inquit notos uel rapiendos reseruandosque mandabat. & Plinius in epistolis. petis ut libellos meos emendandos recognoscendosque curem. idem in epistola ad saturninum. praesertim cum enitendum haberemus. i. deberemus eniti. Tranquillus in uita Caesaris. ut consolandos eos magis imperator: quam puniendos habuerit.

Gerundia accusatiui iunguntur frequenter his praepositionibus. ad. ob. propter. inter. ante. ut ad numerandum uel propter numerandas pecunias ueni. propter orandum causas studeo. inter agendum capras. ante domandum boues. Gerundia uero ablatiui iunguntur cum his praepositionibus in. de. ex. a. ab. ut in nauigando uenti posuerunt. & est libellus hieronymi de uiuendo deo. & ex defendendo quod ex accusando maior gloria comparatur.

Aduertendum etiam est quod gerundia adiectiua in accusatiuo semper iunguntur praepositionibus illis. ut ad numerandas uel ob numerandas uel propter numerandas pecunias ueni. praeterquam cum his uerbis loco. conduco. mando. curo. habeo pro debeo. ut ego locaui faciendam sepulturam.

Animaduertendum quoque est gerundium genitiui singularis. recte iungi substantiuo plurali. ut Plautus nominandi tibi istorum magis erit quam edundi. copia.

Non in summa dicitur in dicitur
 dicitur adiectiua & participium
 tunc in dicitur

Animaduertendum quoque est. contra præceptum illud de conuenientia adiectiui cum substantiuo hoc est obseruatum. Plautus in captiuis duobus. nominandi tibi istorum magis erit quam edundi copia. Terentius. date crescendi copiam nouarum: qui spectandi faciunt copiam. Cicero. il. de diuinatione. dolebis tamen stoicos nostros epicuræis irridendi sui facultatem dedisse. sui enim genitiuus est pluralis: quia ad stoicos refertur. Liuius primo ab urbe. Non enim uereor ne quis hoc me uestri adhortandi causa magnifice loqui existimet.

De uerbis supinis cap. x. quod in superiori capite disputatum est: quæ nos gerundia & supina dicimus: participialia uerba antiquiores

*Uma
Uma
Uma*

De uerbis supinis. Cap. x.

Quod de gerundiis diximus: idem de supinis dici potest: esse aliam ab octo partibus orationis: nisi quod gerundia participiis: supina uerbis annumerari possunt. Primum supinum semper iungitur uerbo significanti motum ad locum. ut eo decambulatum. uado uenatum. significatque semper actionem: nisi sit a uerbis neutris passionem significantibus. Nam illa do filiam nuptum uenundo seruos. spectatum admissi risum teneatis amici: motum in se continent sicut & illa superiora.

Ultimum supinum semper iungitur nomini adiectiuo: non tanquam substantiuum. sed tanquam uerbum: regiturque ab eo. & significat

grammatici uno nomine appellabant propterea quod gerundia participio futuri: supina participio præteriti similia sunt. Quæ quoniam a grammaticis iunioribus distinguuntur. quod de gerundiis diximus esse aliam ab octo partibus orationis: idem nunc de supinis dicimus: esse aliam ab illis nouem sint in doctrina nostra sermonis latini partes orationis decem. Quod si in octonario partium orationis numero persistendum est: ad nomen gerundia: ad uerbum supina reducenda sunt. unde & Quintilianus illa appellat uerba supina: quemadmodum plerique omnes grammatici nomina participialia.

*Nō q̄ dery sunt p̄ oratione.
p̄ magis gerundia r̄ uerbis. et
supina c̄ uerbis numeranda s̄t*

Primum supinum. hæc de supinis præcepta contra uulgus fere omnium grammaticorum Priscianus imprimis excogitatum est. qui putabant supina significare actionem & passionem: cum primum ab

*Nō q̄ p̄m supini semp̄ signi
rat̄ act̄ōē. p̄ uerbis
q̄ uenit a uerbis significati
by actōē.*

actiuis & neutris uerbis actionem significantibus semper significat actionem secundum tempus. Quod uero dicit primum iungi uerbis significantibus motum ad locum: ea sunt quæ non modo habent motum explicitum sed etiam implicitum. ut eo. is. uado. is. proficiscor. eris. uenio. is. ago. is. mitto. is. Terentius in andria. quomodo te is perditum. Verg. in. iiii. Venatum æneas unaque miserima dido in nemus ire parant. Idem in iii. geor. Venimus huc lapsis quæsitum oracula rebus. Idem in buco. Huc ipsi potum uenient per prara iuueni. Idem ibidem. & potum pastas age tityre. Salustius in iugurtha. legatos inquit ad iugurtham de iniuriis questum misit. & iterum ibidem. Non mea culpa ad uos oratum mitto. Motum quoque dicit continere in se illa do filiam nuptum apud Terentium. i. ut eat nuptum. i. ad hoc ut nubat passiuè. & uenum do seruos. i. ut ueniat etiam passiuè. & illud Horatii in poetria spectatum admissi risum teneatis amici. i. recepti in domum ut ueniat spectatum. i. ad aspiciendum. Et significant semper actionem si ueniant ab actiuis aut neutris actionem significantibus. nam a passionem significantibus passionem significant: ut eo exulatum. i. ut exulem. uenio uapulatum. i. ut uapulem. & illa quæ diximus do filiam nuptum. uenum do seruos. Post se uero construuntur cum casu. cum quo constructum uerbum a quo descendunt: de supino a uerbis actiuis & actionem significantibus intelligit. ut quod ex Terentio attulimus: quomodo te is perditum. & ex Vergilio lapsis quæsitum oracula rebus. Nam uenio exulatum a rege: nescio an satis latine dici possit.

*Nō q̄ q̄ sufficit p̄ supini act̄
oēs q̄ q̄ passiuè*

*Nō q̄ posse regit̄ a supini
q̄ uenit a uerbis significati
intelligat̄ uide comit̄*

Ultimum supinum. non minori in errore ante hanc Laurentii præceptionem uersati sunt grammatici in ultimo supino. quæ fuerant in primo: cum putabant ita posse iungi uerbo significanti motum: & significare actionem quemadmodum & primum. Itaque reliquis ambagibus omissis: ostendit primo quomodo construatur. deinde quid significet. Nam construitur inquit non cum uerbo significanti motum

*Nō de constructione ultimi
supini*

Sed cum nomine adiectiuo: non tanquam substantiuū: quia cum eo non conuenit: neque conuenire debet in genere numero & casu: sed tanquam uerbum quod desiderat ab illo adiectiuo determinari: a quo etiam regitur. Et significat semper passionem non quemadmodum alii dicebant actionem & passionem. ut est res horrenda dictu. i.

ut dicatur. miserabile uisu. i. ut uideatur. mirabile dictu. i. ut dicatur. Vergilius. iii. geor. Nec uisu facilis nec dictu effabilis ulli. & in. iiii. eiusdem. subitum ac dictu mirabile monstru. Idem in primo. æn. in breuia & syrtes urget miserabile uisu. Idem in vii. id uero horrendum ac uisu mirabile ferri. Ex quo sequitur. ex conditionibus quas dixit ultimum habere supinū: infert quas non habet: & quibus distinguitur a nomine: cum quo terminationem habet communem. Nam supina similia sunt nominibus participialibus quartæ declinationis in accusatiuo & ablatiuo. Prima itaque conditio est quod non iungitur uerbo: ut imperiti grammatici ante hac dicebant: uenio lectu. pro eo quod est de legendo: quia ut diximus semper iungitur nomini adiectiuo.

Hæc Laurentii præceptio cum mihi sederet in animo: inueni apud Catonem in libro de re ru-

stica clausulam: quæ illam maxime labefactaret. Nam ubi de officio uillici scribit: primus inquit cubitu surgat: ultimus cubitum eat. Quis hoc loco non dicat cubitu surgat: sic esse ultimum supinum: quemadmodum cubitum erat: primū? Sed cubitu tam nomen est pro cubatione: quæ cubitum supinum. illud præterea miror: quod Diomedes ait: lectu proficit: supinum esse: cum manifestum sit lectu pro lectione in eo exemplo esse positum. Altera igitur conditio est quod non ponatur pro nomine: ut quod Priscianus libro. viii. & post illum omnes grammatici dixerunt: uenio uenatu. i. de uenatione. nam tunc nomen esset. & sic illud Catonis exponendum est: cubitu surgat. i. de cubatione. & illud Diomedis lectu proficit. i. lectione. Tertia conditio est: quod non iungit sibi adiectiuum. neque enim dicere possumus est res horrenda humano uisu.

Quarta quod non recipit præpositionem: ut est res horrenda uisu a nobis. aut in nostro uisu: Quinta quod non regit nomen, ut est res horrenda uisu hominū. Ex quibus etiam infertur: ultimum supinum non deriuari a uerbis uoce aut significatione passiuæ carentibus: quandoquidem in eam resoluendi sunt: cum passionem significet ut si uelis dicere est res horrenda sonitu: & indigna locutu. Deinde dicit cum ultimum supinum simile sit in terminatione ablatiuo nominis participialis: si quispiam dixerit bonus ciuis est dignus gubernatu: amphibologiam esse: quæ ex adiunctis debet tolli. ut est dignus gubernatu reip. & est dignus magno gubernatu. & recessit ex gubernatu. & gubernatu multum profuit: quibus in locis manifestū est gubernatu pro gubernatione poni: declinaturque hic gubernatus gubernatus gubernatu.

Participium eodem modo. participium dupliciter consideratur: aut qua ratione est adiectiuum: & sic debet conuenire cum suo substantiuo in genere numero & casu. ut uir doctus. aut qua trahit originem significationemque ab aliquo uerbo: & sic regit casum illius uerbi a quo descendit. Nam quia a doceo. es. participia actiuæ uocis sunt docens docurus: eadē ratione dicimus sum docens te grammaticam: & sum docturus

Ad hunc uultum supini est
et non iungatur uerbo

Ad hunc uultum
non ponatur pro nomine

Ad hunc uultum

Ad hunc uultum

Ad hunc uultum
consideranda uerba
participii

ratione Vergilius dixit primo æn. expediunt fessi rerum: & Horatius primo car. insipientis dum sapientiæ consultus erro. Idem in pri. ser. agricolam laudat iuris legum peritus. nam participium est a perio quod in usu nõ est in simplicitate: a quo est experior. & Apuleius de repente animi mutatus.

Nomina quoque masculina terminata in. or. q̄ formantur ab ultimo supino. u. mutata in or. & feminina terminata in trix. quæ formantur a masculinis: tor. mutata in trix. ut amator uxoris. amatrix uiri. doctor gentium. expultrix uitiorum.

Et nomina superlatiua construuntur cum genitiuo: sed tantum plurali: nisi sint nomina collectiua. ut doctissimus græcorum. sapientissimus philosophorum. fortissimus gætis danaum. Comparatiuum quoque inter duo ut aiacum fortior fuit telamonius.

Sunt quædam quæ possunt iungi genitiuo uel datiuo. ut similis patris uel patri. fidus regis uel regi. proximus tulij uel tulio. propinquus cæsaris uel cæsari.

Construi: quotiens ponit: ut iuniores grammatice dicunt: partitive. ut si dicas. aiacum fortior fuit telamonius. duo enim tantum fuerunt aiaeces alter telamonis alter oilei filius. nam si tres fuissent: non fortior: sed fortissimus dicendum erat. sicut dicimus digitorum medius est longissimus. manuum uero dextra est fortior. loco etiam genitiui nõ nunquam ponitur ablatiuus cum præpositione de uel ex. Ouidius id epistola mede. cum minor e pueris iussu studio que uidendi. duo enim erant medeæ filii. Cæsar in commentariis. heredes erant scripti ex duobus filiis maior. Illud nimis licenter dictum est: quod Paulus hieronymo interprete scribit in epistola. spes inquit. fides. charitas tria hæc: horum maior est charitas pro maxima. aut si charitas fidei & spei simul comparat: horum posuit pro his ad imitationem græcorum: qui cum ablatiuum non habeant: comparatiuum cum genitiuo construunt: quemadmodum & superlatiuum. illo modo inter illos differentia est: quod comparatiuum iungitur cum genitiuo significante unum aliquid sui generis. superlatiuum uero cum genitiuo significante plura sui generis.

Illud tamen hoc in loco non est dissimulandum quod ualla notauit: quod comparatio unum gradum siue primum obtinet. superlatio uero ultimum. nam ubi est superlatio necesse est ut ibidem sit comparatio. Si enim plura sint uasa ad eandem magnitudinem facta: & aliud sit longe capacius: recte dixeris illud esse maius omnibus illis: quæ sunt inter se æqualia: quod si aliquod uas sit maius alio: & aliud maius illo: hoc comparatum illis duobus non dicetur maius illis: sed maximum illorum. Sunt quædam quæ possunt. similis patris uel patri. sed est differentia teste Diomede: quoniam similis patris est in moribus. similis patri in corporis figura atque lineamentis. quod iuuenalis expressit dicens. quando quidem similem tibi se non corpore tantum: nec uultu dederit morum quoque filius. Terentius in eunucho. domini similis es. Nam quod Vergilius in pri. æn. dixit. os humerosque deo similis ex opinione uulgi atque epicureorum dictum est: qui putant deos humanam effigiem habere. fidus regis uel regi. Vergilius. xii. æn. præterea regina tui fidissima. nam genitiuus ille positui est. Ouidius. ii. metha. tu tantum fida sorori esse uelis. Proximus siue propinquus tulii uel tulio. uicinus antonii uel antonio. Horatius pri. ser. nisi nos uicina triuici uillula cepisset: campano proximo

*Similis patris
Similis patri
Omnium
resert mura
her duo*

ma poti. Cicero pro milone. Eodem modo dicimus. amicus caesaris uel caesari. par po-
pei uel pompeio. Vergilius. & amicum cretea musis. Idem in pri. gens inimica mihi
tyrrhenum nauigat aequor. Lucanus in primo. quem metuis par huius erat. Idem in. ix.
par geminis chiron. Quaedam sunt quae possunt. diues agrorum uel agris. Ver-

gilius in bucolicis. q̄ diues peco-
ris niuei: q̄ lactis abundans. Idem
primo aen. diues opum studiisque
asperrima belli. Idem in eodem
ditissimus agri phoenicum. na
genitiuus ille agri ad positiuu;
phoenicum ad superlatiuum re-
fertur. Horatius primo ser. di-
ues agris diues positus in faeno
re nummis. Vacuus cerebri ul
cerebro. Salustius in iurgatha.
ager aridus & frugum uacuus.
luuenalis. uacuuq; cerebro iam
pridem caput hoc uetosa cucur-
bita quaerat. Plenus rimarum
uel rimis. Terentius in eunucho
plenus rimarum sum: hac illac
perfluo. Vergilius primo aen. q̄
regio in terris nostri non plena
laboris. Vergili. iiii. geor. crura
rhythmo plena. Quintilianus ta-
men libro. ix. plenus inquit ui-
ni ueteres dixerunt: nos plenum
uino dicimus. Dignus hono-
ris uel honore. plautus in trinū-
mo: no ego sum dignus salutis.
Vergil. xii. magnoru haud unq̄
indignus auoru. luuenalis. his

epulis & tali dignus amico. Dicimus etiam satur rerum & rebus. Terentius i adel-
phis. sed postq̄ intus sum omnium rerum satur. Ouidius. ii. metha. ambrosaeq; succo
satos praesepibus altis. Truncus pedum uel pedibus. Vergilius. iiii. geor. trunca
pedum primo Ouidius. xv. metha. & generat trucas pedibus. Oneratus frugum &
frugibus. refertus cibi uel cibo. pacuius apud nonium Marcellum. oneratus inquit
frugum & floris. uarro apud eundem Marcellum. ipa italiae oppida sunt uastata. quae
fuerunt prius hominum referta. Cicero pro lege manilia. referto praedonum mari. na
participia esse loco nominum posita ex eo patet: quod uerba a quibus deriuatur cum
ablatiuo non cum genitiuo construi solent. Vergilius primo. aen. onerantq; auro. Ci-
cero. ii. de oratore. per anguste refertit oratione sua. Datiuo complura iungun-
tur. sunt autem ut Priscianus ait. illa quae ad gratiam uel ad utilitatem alicuius ul co-
tra referuntur. ut facilis. difficilis & similia. Vergilius. ii. geor. illam experiere colen-
do & facilem pecori. Martialis. difficilis. facilis. amicus. acerbus eisdem. Cicero i uer-
rem. ita mihi uelim deos propicios. Vergilius. ii. geor. bis pomis utilis arbor. Verba-
lia quoq; in bilis illa scilicet quae passionem significant. ut amabilis cunctis. Vergil-
us. iii. geor. nec uisu facilis: nec dictu effabilis ulli. Accusatiuo etiam. quemad-
modum aliis in locis diximus nomina adiectiua cum accusatiuo construi possunt: sed
per figuram synechdochen tantum poetis premissam. ut Vergilius pri. aen. nuda ge-
nu. i. habens geuu nudum. Idem in eodem. os humerosq; deo similis. i. habes os & hu-
meros similes deo. Ablatiuo quoq; mediante praepositione siue septimo casu. de
quo Diomedes in idiomatis his uerbis scribit. Multa sunt quae per ablatiuum casum
romani solent efferre. imensa est enim huius casus licentia: & utuntur eo saepissime
duobus casibus genitiuo & datiuo. ut bellu uaria uictoria. homo mira eloquentia. ma-
gnis uiribus adolescens. bona forma mulier: quod elegatius dicitur: q̄ si diceres bellu

Quaedam sunt quae possunt iungi genitiuo uel
ablatiuo. ut diues agrorum uel agris. uacu-
cerebri uel cerebro. plenus rimarum uel ri-
mis. dignus honoris uel honore.

Datiuo etiam complura iunguntur. ut facilis om-
nibus. difficilis nemini. charus suis. iucun-
dus alienis. aptus bello. idoneus paci.

Verbalia quoq; in bilis datiuo iungi possunt.
ut amabilis cunctis. uisibilis nulli.

Accusatiuo etiam iunguntur plura nomina ad-
iectiua: sed ut diximus figurate: idq; apud po-
etas tantum. ut flauus capillos. niger oculos
horridus barbam.

Ablatiuo quoq; mediante praepositione siue se-
ptimo casu complura iunguntur. ut alien-
a crimine. oriundus ex aethiopia. diuersus a ui-
tibus. alius ab humanitate. secundus ab hercu-
le. tertius a ioue. uir singulari ingenio. excel-
lenti uirtute. insigni pietate.

diues
uacuus
plenus
dignus

satur
truncus
oneratus

de figura synechdochen

uarum uictoria. homo mirus eloquentia. adolescens magnus uiribus. mulier bona forma. que uero Diomedes ablatiuum appellat: nos si constare nobis uolumus: septimum siue effectiuum appellamus. Ablatiuus autem esset mediante prepositione. ut alienus a crimine. diuersus a uitiis. longinquus ab achaia. diomedis exempla sunt. Eodem modo dicimus. alius ab humanitate. per diuersus. oriundus a carthagine. pro originem trahens. tertius a ioue subaudi distans. Comparatiua quoque. Diximus comparatiuum quotiens ponit partitue: construit cum genitiuo: nunc uero dicit: quod siue compararetur ad unum: siue ad plura sui uel diuersi generis: construitur cum ablatiuo siue septimo casu. nam ut alio etiam loco diximus quoties ablatiuus sine prepositione ponit. antiquiores septimum casum appellabant. ut achilles fuit fortior aiace & hectore. ac pinde reliquis omnibus troianis. possumus etiam dicere: quod alex telamonius fortior fuit aiace oileo.

Comparatiua quoque cum ablatiuo: siue septimo casu construuntur. ut nemo est eloquentior cicerone.

Ablatiuus siue septimus casus plerumque ponitur absolute aut per duo nomina. ut rege ferdinando munda in deditioem christianorum uenit: aut per nomen & pronomen. ut me preceptore didicisti litteras: aut per nomen siue pronomen & participium. ut deo ducete ueniam ad te. me ueniente gaudebis.

De constructione quarundam partium orationis. Cap. xiiii.

Quisque semper iungitur superlatiuo. ut optimus quisque sapientissimus quisque. Omnes & cunctus positiuo & comparatiuo ut omnes boni. cuncti boni. omnes sapientiores. cuncti sapientiores. At uero quisque tunc positiuo iungitur: cum non recipit comparationem positiuus. ut strenuus quisque: septimus quisque. iungitur etiam quisque cum hoc nomine quotus: sed semper interrogatiue. ut Cicero. quotus enim quisque istud fecisset.

quotus quisque. significat totus

da in deditioem christianitatis uenit.

orationis. puta quisque particula quae nunquam positiuo aut comparatiuo iungitur: sed tantum superlatiuo: atque e contrario omnis positiuo & comparatiuo: nunquam superlatiuo: quod cum apud castigatissimos auctores prope semper obseruatum reperiat: iure Priscianus in principio sui operis a ualla reprehendit quod scripserit: omnium iudicio comprobant doctissimorum: pro eo quod esse debuit omnium sapientium aut sapientiorum. Lactantius quoque in libello de opificio hominis. placidiora quaeque animalia uel nihil fellis omnino uel minus habent pro eo quod esse debuit omnia placidiora animalia. Macrobius etiam in pri. de somno. exteriora quaeque sphaera quas interius continet ambiente: pro eo quod esse debuit extrema quaeque sphaera. Si uero positiuus comparationem non recipit: aut propter asperum litterarum concursum: ut quia apius & strenuus non dicimus prior piissimus: strenuor strenuissimus: possumus dicere pius quisque. strenuus quisque. Salustius in iurgutha. aut occiderat in plio: aut grauer uulneratus discesserat. Aut quia significatio positiuus eiusmodi est: ut non possit gradus comparationis recipere: qualia sunt nomina numerorum ordinem significantia. ut primus secundus tertius. possumus dicere primus quisque. secundus quisque. tertius quisque. Cicero in philippicis. primo quoque die consules ad senatum referant. tamen si primus superlatiuum sit. Idem pro Rabirio tertio quoque uerbo excitabat. Traquillus in uita caesaris. unus dies quarto quoque anno intercalaret. Iuuenalis. septima quaeque fuit lux ignaua. Cum uero huiusmodi nomina tamen unum quaeque ex eo numero: tum ultimum significet: iuncta cum hac particula quisque idem quoque significat

q. iiii

cant. ut quartus quisq; sit ul' unus quilibet ex quattuor: uel ultimus in ordine quattuor. Nā cū dico: quarto quoq; anno est annus interlacaris: intelligo ultimū quēq; ex numero quattuor. & iudæis septimus quisq; dies est festus: intelligo q̄ ultimus ex uumero septē. Quod uero cæsar in cōmētariis dixit: cognoscit nō decimū quēq; esse relictū militē sine uulnere: nō significat ultimū ex decē: sed unū quēlibet ex numero decem uel inter decē esse uulneratū. lūgīf p̄terea q̄sq; cū hoc noīe ordinali quotus quota quo

tū: sed semp̄ interrogatiue. Cicerop̄ ligario. quotus enim q̄sq; istud. Tātū & quātū positiuo iūgīf. adde etiā tu & uerbo ut quantū potes tantū elabora. tāto & quāto suplatiue. Cicero quanto es maior: tanto te geras submissius. neq; enī latine posset dici. quātū es maior: tātū te geras sumissius. Suplatiue etiā lūxit Catullus. tanto pessimus omniū poeta: quāto tu optimus omniū patronus. Verg. xii. æn. o p̄stās animi iuuenis quantum ip̄e feroci uirtute exuperas: tanto me imp̄sius æquū ē cōsulere Quintilianus in pri. quorū contentus tāto ē uehementior: tantū romana in bellis gloria cæteris p̄stat. Ad uim quoq; cōparatiuorū p̄xime accedūt illa aduerbia ante & post. ut tāto ante ego ueni: quāto tu post uenisti. & illud nomē alius atq; suū aduerbiū aliter: atq; eiusdem significationis secus. Quintilianus. at quāto alius fuit ille infœlicissimi iuuenis affectus. Terentius in andria. uerū aliter euenire multo intelligit. & Cicero. multo secus euenit. Tam & quā eiusdē significationis positiuo & suplatiue iungi pōt: sed & cōparatiue. Verg. vii. æn. tam magis illa fremēs & tristibuseffera flāmis: quā magis effuso crudescūt sanguine pugnae. Salustius. quā quisq; pessime fecit: tam maxime tutus ē. quod de tātū & quātū tāto & quāto diximus: idē de aliquātū & aliquāto. multū & multo. paulū & paulo dicēdū ē. nisi q̄ aliquāto & paulo suplatiue iūgi recusant: quēadmodū multo illi iūgi desiderat. Cicerop̄ lege manilia. q̄q; mihi frequēs cōspectus uester multo iucūdissimus. Hoc uerbū p̄stat quia uim cōparatiui habet: multo iūgīf. Salustius. multo p̄stat beneficiū q̄ maleficiū imemorē esse. Per semp̄ iūgīf positiue. ut p̄bonus. p̄factus. q̄ suplatiue. ut q̄ optimus. q̄ facitissimus. q̄ uero cū p̄ quātū accipit suplatiue iungi uult. ut apud Terentiū in andria. reiecit se in eū flens q̄ familiariter. p̄ quātū familiariter. Quod uero idē in eunucho dixit: post illa tempora tu scis q̄ intimū te habuerim: intimū & si suplatiue ē ab intra: tñp̄ positiue positū est. sicut p̄ximus appe: unde & cōparationē iterū recepit p̄ximior. ut suo loco diximus. Sed hæc ex elegantis Valē petenda sunt. nos tantum admonuisse lectorem uoluimus. Hei & uæ semp̄ iunguntur datiue. Omnia sunt facilia.

Tantum & quantum positiue iungitur. ut tantum doctus quantum facetus. tanto & quanto superlatiue. ut tanto doctior quanto facitior. Idem quoq; dicimus de aliquantū & aliquanto. multū & multo. paulū & paulo. Per semp̄ iūgitur positiue. ut p̄bonus. p̄doctus. q̄ superlatiue. ut q̄ optimus. q̄ doctissimus. perq̄ positiue. ut perq̄ bonus. p̄doctus. Nei. & uæ. semp̄ iūguntur datiue. ut hei mihi. uæ tibi. Meū & o. accusatiue. ut heu me miserum. o te infœlicem. En & ecce nominatiue & accusatiue. ut en priamus. en ipse capellas. ecce homo. ecce hominem.

tanto
quantum
aliquantū
multū
paulū

positiue

tanto
quātū
aliquātū
multo
paulo

comparatiue
superlatiue
superlatiue
superlatiue
superlatiue

tam
quā

positiue
superlatiue

multo
p̄stat
per
positiue
superlatiue
superlatiue
superlatiue

Liber quintus. qui est de secunda grammatices parte: hoc est prosodia: cui respondet syllaba. Quod ad presentem rationem attinet: syllabae consideratio quadripartita est. Primo namque de syllabarum temporibus differemus. Deinde de carminum pedibus: qui ex syllabis constat. Tum de generibus carminum: quae ex pedibus componuntur. Postremo de accentu cuiusque syllabae. Nam quemadmodum libro tertio diximus: quattuor accidunt syllabae. tenor. tempus. spiritus. litterarum numerus. de spiritu & numero litterarum suo loco dictum est. nunc uero in hoc quinto libro agit de tenore siue accentu & de cuiusque syllabae tempore siue quantitate. Syllaba namque quod ad presentem rationem attinet: duobus modis consideratur: aut quatenus habet longitudinem uel breuitatem: aut quatenus habet altitudinem aut profunditatem. Longitudo & breuitas attenditur ratione temporis & duratiois: quae syllaba in prolatione consumit. altitudo uero & profunditas: ratione accentus quo syllaba eleuatur: aut & deprimitur. Sed quoniam accentus praesupponit syllabarum quantitatem: ideo prius differendum est de syllabarum temporibus: hoc est de illarum longitudine & breuitate cum pedum uersuum ratione: per quos potissimum syllabae quantitas deprehenditur. Deinde in ultimo huius libri capite de accentu: hoc cum de syllabarum altitudine & profunditate disputabimus. Syllaba longa est. incipit proponere regulas: quibus possimus dignoscere

et quibusmodis
syllaba.

Liber quintus de prosodia: hoc est syllabarum quantitate pedibus. carminibus & accentu. Caput primum de quibusdam regulis generalibus.

Syllaba longa est: quae duo tempora consumit in prolatione. Breuis uero syllaba est: quae unum tempus consumit. Omnes uocales apud Latinos mediae sunt: hoc est quae produci & breuiari possunt. V. uero post. q. semper liquefit. post. g. & s. plerumque.

scire syllabarum quantitatem. & primo praecipua quaedam generalia. Tum de cremento nominum atque uerborum. Deinde de primis syllabis mediis & ultimis. Principio tamen praemittit quaedam praesupposita ad cognitionem eorum: quae deinceps tradenda sunt. Primum est: quod syllaba longa siue producta: siue ut Quintilianus appellat perfecta: est illa quae duo tempora consumit in prolatione: hoc est dum pronuntiatur. Breuis uero siue curta: siue correpta: quae unum tempus tantum consumit: perinde ac si breuis syllaba: siue tempus illud unum in quo profertur: sit mensura temporis in prolatione: ex memorabili praecipuo illo Aristotelis metaphysicorum libro. x. in quolibet genere quantitatis esse aliquod unum: quod sit metrum & mensura & minimum in illo genere. Neque ignoro fuisse nonnullos qui haec scrupulosius inuestigauerint: atque potuisse quintuplicem quantitatis rationem in syllaba ut sit unum tempus: cum syllaba natura breuis est. ut uir. unum & semis: cum syllaba natura breuis indifferens est ad breuem & longam. ut tenebre. cuius dictionis media communis est. Duo tempora: cum syllaba natura longa est. ut do. Duo & semis cum post uocalem natura longam sequitur consonans. ut dos. Tria tempora: cum post uocalem natura longam sequuntur duae consonantes. ut mons. Sed mihi introductiones praesertim Latinas proponenti satis fuit numerosam illam partitionem ad integra reducere. ut quae syllaba unum tempus & semis haberet: natura breuis & positione longa diceretur: quae uero duo & semis: aut tria tempora longa esset. Illud quoque hoc loco addendum est: quod & alias saepe us dicitur: syllabam longam pro breui: & breuem pro longa auctoritate poetica non nunquam poni.

Omnes uocales. Alterum praesuppositum est: quod apud Latinos omnes uocales mediae sunt: siue indifferentes: siue anceps: siue liquidae: hoc est quod produci & breuiari possunt. apud Latinos uero dixit: quia Graeci duas habent uocales eternum longas. e. longum. & o. mega. duas quoque semper breues. e. psilon & o. micron. tres medias. alpha. i. iota. y. psilon. V. uero post. q. semper liquefit. ut aqua. liquor. Aduertendum est hoc loco: et pro cognitione eorum quae paulo post dicenda sunt: quod grammatici dicunt litteram liquefcere: cum

aliqui in minimis ponunt
syllaba longa pro breui
uero

uim suam atq; rigorem amittit: & quodam modo languescit: Quod tribus modis con-
 tingere potest: aut quia uocalis quæ in aliqua dictione longa est: potest esse breuis in
 alia. & hoc modo Priscianns dixit. omnes uocales apud latinos esse liquidas. Aut quia
 littera siue illa sit uocalis siue consonans aliquid de sua uí atq; rigore amittit: non ta-
 men penitus in pronuntiatione exteritur: quemadmodum cum post. q. sequitur. u. &
 post illam altera uocalis. hac enim ratione ut dicit Quintilianus. u. eliquatur. Con-
 sonans quoq; liquefcit: cum post syllabam natura breuem sequitur muta cum liquida
 remanente in sua uí muta liquida quodam modo euanescit. Aut quia in pronuntiatí-
 one littera penitus expungitur. ueluti cum in carmine dictio finitur in. m. uel in uo-
 cali: sequiturq; altera dictio incipiens a uocali. abiicitur enim uocalis illa uel. m. cum
 sua uocali. Itaq; cum dixisset uocales esse medias & liquidas primo liquefcientiæ mo-
 do: subiungit q. u. post. q. semper est liquida secundo liquefcientiæ modo. post. g. uero
 & .s. aliquando liquefcit: aliquando uim suam retinet. Nam. u. littera triplici fungitur
 officio: quia aut est uocalis: aut consonans: aut liquida. Cum uero est liquida neq; po-
 test appellari uocalis: quia non retinet uim suam. neq; consonans: quia nō ferit uoca-
 lem sequentem: poterit tamen cum adiectione uocalis liquida appellari: secūdo lique-
 fcientiæ modo: sed post. q. semper. post. g. uero. & .s. plærūq;. Nam cum dicimus lingua
 sanguis. restinguo. u. liquida est. Cum uero ambiguus ambigua ambiguum. irrigu-
 us. irrigua. irriguum. arguo. arguis. uocalis est. Præterea cum dicimus suauis. suadeo
 suesco. suetus. u. liquida est. Cum tamen dicimus suus sua suum. suo suis. sueus sue-
 ui. u. uocalis est. Lucanus in primo. fundat ab extremo flauos aquilone sueuos. Potest
 etiam. u. liquida in uocalem mutari. Papinius pri. theba. imo agite & positis quas nos
 inopina suasit. & Horatius in pri. ser. cum mihi non tantū fures feræq; suetæ. V. quo-
 q; consonans aliquando in uocalem mutatur Ouidius in epistola medeæ. debuerāt fu-
 sos euoluisse meos: euoluisse quinq; syllabarum posuit: pro euoluisse quattuor syllaba-
 rum. Horatius quoq; i primo car. silue trium syllabarum pro siluæ duarum posuit di-
 cens. nunc mare nunc silue. Hoc loco admonendi sunt qui. u. liquidam perinde pfe-
 runt ac si esset uocalis. in quo non minus itali errant proferentes aqua. lingua. suauis
 & similia. u. uocali expressa: q̄ hyspani: cum illam in pronuntiatione omnino expun-
 gunt: cum illis in locis neq; exprimenda neq; supprimenda sit: sed quasi liquida lāgul-
 diori quodam sono raptim pro-
 ferenda. Ex consonanti-
 bus. hoc est tertium præsupposi-
 tum: quod ex numero consonā-
 tium. l. m. n. r. s. liquefcunt. sed
 l. r. frequenter. nam passim exē-
 pla reperias. m. n. s. raro. L. inq̄
 & .r. frequenter liquefcunt: hoc
 est uim suam amittūt: neq; cum
 mutis syllabicatæ producūt uo-
 calem quæ præcedit: quam uim
 alias duæ consonantes habent in carmine: quemadmodum paulopost dicturi sumus.
 nam in prosa oratione semper liquefcunt. ut atlas recludo. pharetra. tenebræ. Ouidi-
 us in epistola deianiræ. hercule supposito sydera fulsit atlas. Vergilius. iiii. æñ. ulti-
 mus hesperidū locus est: ubi maximus atlas. Idem primo æñ. auxilioq; uia ueteres tel-
 aure recludit. Idem. ii. geor. ingredior sanctos ausus recludere fōtes. Idem primo. suc-
 cinctam pharetra maculosæ tegmine lyncis. Idem in eodem. uirginibus tyriis mos est
 gestare pharetram. Idem in moreto. sollicitaq; manu tenebras explorat inertes. Idem i
 v. æñ. & inhorruit unda tenebris. i prioribus enī exēplis. l. & .r. ligdæ sunt. posteriori-
 bus uero uim suā retinēt. In diuersis quoq; dictionibus eadē ē obseruatio. Verg. primo
 æñ. albaniq; p̄fes. ubi. r. ligda ē. Idē i pri. ge. tribulaq; trahæq; & iniquo pōdere rastrū.
 ubi. r. uim suam retinet. Liquefcit quoq; .m. tertio liq̄scētīæ mō: quēadmodū paulo
 añ diximus: atq; e uestigio dicemus: idq; frequēter. raro tamē secundo liquefcētīæ mō
 quēadmodum cū ponitur ante. n. ut apud Sydoniū Georgio merula interpte. ducia
 innemosyne demirans carmina sapphus. ubi. m. liquefcit. V im tamen suam apud Ca-
 tullum retinet in hendecasyllabo phaleutico. dulce innemosynon mei sodalis. V im

No qm pluri officia figit
 v. hqsr ut dz est. s. in
 tertia g. hqsr. p̄scriptor

In adeo hqsr. v.
 manus

lingua. hqsr. v.
 sanguis

irriguus. hqsr. v.
 irrigua

irriguus. uocalis. v.
 arguo.

uoluo. uocalis. v.
 soluo
 ralu

Syllaba longa duo
 consumit t̄pora. s̄q;
 dicit̄ ee breuis f̄p̄is
 sibi uindicat vni
 Ancipites profert̄io
 cales sermo latinus

Namō corzeptas
 in longas p̄mit̄ eosde
 V sequitur post. q.
 semp̄ se p̄liguēat

At p̄st. s. & q. v̄m
 striuat v̄m q; x̄m̄it̄

Laut. r. aut. s. v̄su
 plerūq; liquefcit

M. aat. N. raro
 seruat quādoq;
 Rigore

Dictio uocali si desinat atq; sequatur
 Altera uocalis perimit si na sc̄pha p̄ore
 Si finit in. m. uocalis & inde sequat̄
 M. perit̄ ee t̄p̄is cū uocali p̄eunte

Ex consonantibus liquefcunt. l. m. n. r. s. sed. l.
 r. frequenter. m. n. s. raro.

Si dictio finitur in. m. aut in uocali: sequitur.
 q; dictio incipiēs ab altera uocali: uocalis il-
 la prior a carmine abiicitur: uel. m. cum sibi
 coniuncta uocali.

quoque suam amittit in eadem dictione. Ovidius quinto fastorum. diffensere dea: quarum polymneia coepit. & Horatius in primo car. euterpe cohibet: nec polymneia. ubi ratione carminis asclepiade quinque syllabarum est polymneia: sunt qui dicant polyhymnia illis in locis legendum esse: ut ratio carminis stare possit: sed hi non uident: quod cum polymnia per ei. diphthongon in penultima scribatur: uterque auctor diphthongo soluit quod plerumque in huiusmodi dictionibus fieri consuevit. ut calliopeia pro calliopia. penelopeia pro penolopia. V im quoque suam retinet. t. littera subiecta apud Ouidium. x. metha. cum choro meliores sui uineta tinoli. Idem in. vi. deseruere sui nymphae uineta tinoli. ubi plerumque sed false legunt timoli. N. quoque quae raro liquefcit in eadem dictione apud Martialem. delectat marium si perniciosus ichneumon. Silius quoque italicus. non nunquam affirmat therapnae ilion armis. In diuersis quoque dictionibus. ut Ouidius. x. metha. piscosamque gnidon: grauidamque amathunta metallis. Apud eundem tamen uim suam retinet in epistola paridis. rure therapneo nata puella phrygem. S. praeterea liquefcit tertio liquefcientiae modo. apud antiquiores frequentius: ut apud Ennium egregie cordatus homo catus aelius sextus. Idem alio loco. oua parere solet pennis genus condecoratum. in aelius enim & genus. s. littera expugitur. Saeculum tamen eruditius non utitur hac licentia: nisi pauci ad modum antiquitatis amatores. ut lucretius. arboribus ueteres decidere falcibus ramos. falcibus enim dactylus est. s. littera extrita. hac eadem licentia Cicero frequenter utitur in arato. in quo opere maiorem in modum antiquitatis affectator deprehenditur. Vergilius adhuc audacius fecit in illo uersu. inter se coisse uiros: & decernere ferro. neque enim. s. litteram extriuit tantum: sed & uocalem illi adherentem. Idem in. ix. aen. & praecipuus animi tinarus & mauortius hemon. sunt qui carmina illa aliter legant: ne Vergillum tante nouitatis auctorem esse putent. Liquefcit quoque. s. secundo liquefcientiae modo in principio dictionum sequenti muta sola: uel muta cum liquida. Horatius primo ser. ignoscent si quid peccauero stultus amici. Idem in eodem. linquimus insani ridetes praemia scribae. & alio in loco. si quod sit uitium non fastidire strabonem. Sequenti quoque. m. liquefcit. ut apud Lucanum in. x. terga sedent crebro maculas distincta smaragdo. & Tibullus libro. ii. Operiat quicumque legit uiridesque smaragdos. Si dictione finitur in. m. hoc est quartum praesuppositum: quod in partes duas diuiditur. Prima est quae si in carmine dictione finitur in. m. sequiturque altera dictione incipiens a uocali: ne incurramus in metacismum qui est barbarissimi species abiciamus. m. cum uocale illi adherente. Vergilius primo aen. uenturum excido libye sic uoluere parcas. ubi um. syllaba dispuncta scandinius uentur excido libya. quae figura ecclipsis dicitur: estque metaplasmis species. Altera pars praesuppositi est quae si dictione finitur in uocali: sequiturque altera dictione incipiens item a uocali: abicitur uocalis illa prior: ne prononciationem scilicet hiulcam faciamus. Vergilius primo aen. Cum iuno aeternum seruans sub pectore uulnus. ubi. o. uocali extrita dicimus. Cum iun aeternum seruans. haec figura synaloepha dicitur: quae est metaplasmis species. Fit quoque ecclipsis & synaloepha ex fine uersus praecedentis & ex initio sequentis. Vergilius. ii. geor. aut dulcis musti uulcano decoquit humor: & foliis undam tepidi despumat aheni. Idem in eodem. inseritur uero ex foetu uncis arbutus horrida. & steriles platani malos gessere ualentes. Horatius quoque in primo car. cum in fine uersus fecisset synaloepham: ex sequenti uersu syllabam mutuatus est dicens: labitur ripa ioue non probante uxorius amnis. est enim illud carmen sapphicum: hoc uero adonicum. Apud antiquissimos auctores. m. sequenti uocali non abiciebatur aliquando. Ennius. insignita forent tum milia militum octo. & Priscianus in perihesei ex dionysio. & forma contrapositarum imagine conu. Iuuenalis quoque quod apud auctores ideo rarum est. etiam. m. produxit in fine dicens. uiuendum est recte tum propter plurima: tum his praecipue causis. potest tamen excusari: quod aspiratio aliquando habet uim consonantis. ut apud Vergilium primo aen. post habita coluisse samo hic illius arma. Est quando non fit synaloepha: etiam si post dictionem in uocali finitam sequatur dictione incipiens ab altera uocali: quod si uocalis illa prior fuerit longa breuiatur ratione uocalis sequentis. Vergilius in bucolicis. & longum formose uale uale inquit iolla. nam etsi secundum uale ultimam producat: ratione tamen sequentis uocalis illo in loco breuiatur. Idem. v. aen. uictor apud rapidum simoenta sub ilio alto. & in bucolicis. credimus: an qui amat ipsi sibi somnia fingunt. Idem in eodem opere. te corydo

Si in aliqua dictione finitur in m. sequiturque altera dictione incipiens a uocali

De uocali cui sequitur altera uocalis

o alexi trahit sua quæq; voluptas. ubi o particula breuiatur ratione uocalis sequentis: eū alias longa reperitur uocali etiam sequente. Horatius pri. car. O & p̄sidiū & dulce decus meū. & Ouidius i episto. penelopes. O utinā tūc cū lacedæmona classe petebat.

Syllaba quæ diphthongo scribitur. Primaregula de quantitate syllabarum ē: q̄ syllaba quæ scribitur diphthongo est longa. Meminisse autem hic debes: quod libro tercio scriptū est: sex esse diphthongos in usu apud latiuos. ae. au. ei. eu. yi. œ. Animaduendum tamen est. non semper uocales illas ex quibus diphthongus coalescit: diphthongo conglutinari: quin potius in multis dictionibus solutæ reperiuntur. ae. ut in his dictionibus pasiphæ. phaeton. danae. aer.

Nam pasiphæ tetrasyllabū esse tum ratio demonstrat: quoniam a græcis per ae solutas scribit: tum poetarū usus. Phaeton quoq; & danae semper trisyllaba reperiuntur. Martialis libro. v. de ualation: aut si non placet hic phaeton. Idem alio in loco. quid tibi uis dipyron qui phaetora facis. utrobique enim est penthame trum elegiacum carmen. Horatius. iii. car. inclusam danaen turris ahenea: quod est carmen asclepiadeum. Iuuenalis tum sūmus uertitur aer. Quod uero. M. manibus in libris astronomicon dixit. phaetontem patrio curri per signa uolantem. atq; ante illum. Varro. cum te flagranti delectum fulmine phaeton: ut Quintilianus libro primo scribit uerum est: quod græci synæresin uocant. Nam si esset prosa oratio. easdem litteras enūciare ueris syllabis licebat. hæc Quintilianus. sicut e contrario per diæresim. Horatius primo episto. dixit si recte facies: hic murus aheneus esto. ubi ad soluendum diphthongon. h. littera intellecta est. Au. præterea non semper in diphthongon coit. ut in his dictionibus mene laus. protefilaus. amphiaraus. Oe. quoq; ut in his poeta. poema. boetius. boetia: Ei. uero & eu. & yi. in dictionibus græcis semper coeunt. Quod uero subiungit: præterq̄ si uocalis sequatur: non usq; quaq; uerum est: sed quotiens dictio finitur in diphthongo: sequiturq; altera dictio incipiens a uocali: aut in ipsa iunctura dictionis compositæ. ut præuro. præco. Vergilius. iii. æn. insulæ ionio in mari quas dira celeno. Idem in. vii. stipitibus duris agitur sudibus ue præustis. & in. v. nec tota tamen ille prior præcunte carina. quibus in locis diphthongus: quæ alias erat longa: ratione sequentis uocalis breuiatur. Est tamen ubi diphthongus etiam uocali sequente producit. ut apud Vergilium. vii. æn. ardea crustumeriq; & turrigeræ antene.

Syllaba quæ post uocalem duas habet consonantes: aut unam uim duarum habentē: longa est positione. ut gens. pax. Consonantes uim duarū hñtes sūt .x. p. cs. aut. gs. z. p duplici. s. l. in medio duarū uocalium posita p duplici. i. consonante. Quod si post syllabam

Syllaba quæ post uocalem. Secunda regula est: q̄ syllaba siue illa sit in principio siue i medio siue in fine dictionis: quæ post uocales duas habet consonantes aut plures: aut unam uim duarum habentem: longa est positione. Positione proprie dicitur syllaba produci: quæ cum sit natura breuis: ratione tamen sequentium duarum uel plurium consonantium producit. ut terra: quoniam a tero dicta est primam debuit breuiare: sed ratione duplicis r. eandem produxit. eodem modo gens: quoniam a genere deriuatur: in quo prima est breuis: primam quoq; debuit breuiare. produxit tamen eandem ratione duplicis consonantis hoc est. n. s. Sed quia nondum scimus distinguere syllabam naturā longam a syllaba natura breui: placuit interim utriq; confundere: ut etiam que longa est natura: si sequantur due consonantes: positione longa dicatur. Vim autem duarum consonantium habēt tres litteræ. x. z. & .i. in medio duarum uocalium posita. Nam ut dicunt omnes qui de orthographia scripserunt præcepta. X. littera in compendium. cs aut. gs. successit. & p eo quod antiquissimi scribebāt pacs. legs. coeptū ē scrihī pax. lex quorū genitiuū pacis & legis idipm arguūt. Præterea. z. q̄ tātū in dictionibus pegrinis utimur: p duplici. s. ponit. Vñ & p eo q̄ græci dicūt patrizo. pitizo. nos patrislo & pitislo dicimus. I. quoq; i medio duarū uocaliū posita p duplici ponit quā ēt uetustissimi usq; ad ciceronis tpa duplicē scripserūt: quarum prior ad uocalē pcedere posterior ad

Syllaba quæ scribitur diphthongo longa notat Quod si uocalis s̄gt breuiabit eandem

Sive breuis acit longa tibi uocalis habetur

Porrectam dices si duplex consona subsit

hec tria sit elemēta tibi geminata iures

Zeta ualeat sigma

et delta x cap q; sigma

Atq; duas interuocales

reperitur

pro duplici numerata in sit sibi dictione simplex

Syllaba si breuis est natura & muta sequatur eii liquida

semper breuiabit sermo solutus

At carmen poterit producere se ubi

in art

sequentem pertinebat. ut maia. pompeius. Quod si in principio dictionum tres ille duplices litteræ ponantur: pro simplicibus habendæ sunt: neque enim habent uim precedentem uocalem producendi. Lucanus in. ii. tumidum super æquora xerxem cõstruxisse uias. Vergilius. iii. æn. iam medio apparet fluctu nemorosa zacynthos. In eo uero quod Alexander dixit: simplex zeta tamen reperitur. ut est perizomia: imperitiam suam testari uoluit: neque enim usque lectum est perizoma: sed perisoma. ut geneseos. iii. capite. fecerunt sibi perisomata idest iuolucra quædam pro uestibus: a peri circum: & soma. atos. quod est corpus dicta. Tantum tamen Alexandri error inualuit: ut sectatores illius pro perisomata quod est in uetustissimis codicibus: perizomata scripserint: nihil uerbum: sed quod ex eiusdem errore in lexicon sit redactum. Quod si perizoma uspiam reperiretur: quia dictio est composita: nihilominus zeta simplex esset: quemadmodum in his dictionibus. biugus. a. um. quadriugus. a. um. in quibus quemadmodum in simplici prima uim habet unius consonantis: ita & in compositis. Vergilius v. æn. non tam præcipites biugo certamine campum. Deinde regulam limitat dicens: quæ si post syllabam natura breuem & cætera. breuis enim syllaba dicitur natura: que semper est breuis: nisi aliquando reperiat in carmine longa positione duarum consonantium. Naturale namque. ut Aristoteles libro ethicorum. v. ait: est quod semper &

*No de hinc hinc viz
hinc hinc quædam
viz hinc*

natura breuem sequatur muta cum liquida in prosa oratione syllaba illa semper est breuis: in carmine uero indifferens est. ut tenebre. pharetra.

Syllaba quæ post uocalem: alteram habet uocalem breuis est: idque in dictionibus latinis: nam in barbaris & grecis aliam rationem sequimur. partim enim producunt ut argous ^{rosa de la prima naxede de iuso} argia. æneas. aer. spondeus. dius. partim breuiant: ut tragedia. comædia. symphonia. ^{consonantia} sophia. elegeia. ^{flexibile nomen}

ubi que eandem uim habet. ut ignis qui hic & in persis urit: natura calidus est. Ergo contra naturam suam syllaba breuis producitur quod uitium sola carminis licentia excusare potest: atque ideo in prosa oratione semper breuis preferenda est. Illud quoque notandum est: quod de duarum consonantium sequella diximus: non solum in eadem dictione intelligendum esse. uerum etiam in diuersis. Vergilius in bucolicis. terrasque tractusque uaris cœlique profundum. Idem pri. geor. tribulaque traheceque: & iniquo pondere rastro. Iuuenalis occulta spolia: & plures de pace tritiphos. Quod si aliqua syl-

8

no.

laba fuerit longa natura etiam si muta cum liquida sequatur: non potest esse breuis. ut saluber salubris. october octobris. aratrum aratri.

Syllaba quæ post uocalem. Tertia regula est: quæ uocalis ante uocalem in eadem dictione breuis est: ut deus. meus. traho. ueho. quod in dictionibus latinis intelligendum esse dicit. nam in grecis & barbaris hæc regula nondum satis elucubrata est: tentandum tamen est illam quo ad fieri potest explicare: obseruato inter se ordine uocalium latinarum. Igitur. a. ante alterum. a. quod in dictionibus grecis rarum est: in barbaris frequentius: semper breuiatur. ut nauicaa alcinoi filia. phraates. abraham. baal. Vergilius in priapeia: nauicaam pleno sæpe tulisse sinu. Martialis. si mihi nauicaa patrios donauerit hortos. Horatius primo episto. ius imperiumque phraates cæsaris accepit. Sedulius in paschali. tunc coluere baal: nunc eligere barabam. A. ante. e. cum in diphthongon non coeunt: aliquando breuis est. ut pasiphae. phaeton. danae: de quibus supra diximus: cum de diphthongis differabamus: aliquando producitur. ut aer. laertes. michael. Iuuenalis tunc summus uertitur aer. Ouidius in epistola penelopes. respice laertem: ut iam sua lumina condas. Flaccus in argonautica. hic & odoratus flagranti crine michael.

*no. quæ hinc in prosa est longa
et si sequitur muta cum liquida*

*Si post uocalem
uocalis altera
subsit
illa prior breuis
est. dū sint m^o
uerba latina*

A. ante. i. plerumque producitur. ut thais. lais. nais. taygeta. Martialis. thaisda quintus amat: quam thaida. thaida luscam. Propertius. non ita complebant ephireæ laidos ædes. Vergilius in bucolicis. Ecce ferunt nymphae calathis tibi candida nais. Vergilius. ii. geor. sperchiusque & uirginibus bacchata lacenis taygeta: & quotiens ai diphthongus greca soluitur a nostris. ut achaia: panchaia. Ouidius in epistola paridis. ah. quotiens dices quæ pauper achaia nostra est. Vergilius. ij. geor. totaque thu-

*Nam greci uariat
nec certalege tenet*

riferis p̄chaia pinguis arenis. In dictiōibus quoq̄ latinis. a. ante. i. producitur eadē
 ratione: quia æ diphthongus soluit̄ ai diphthongon gr̄ecam: ut aulai: aurai: pictai. Ver
 gilius. iiii. æñ. aulai in medio libabant pocula bacchi. Idem in. vi. æthereum sensum:
 atq̄ aurai simplicis ignem. Idem in. ix. diues equun: diues pictai uestis & auri. Breuiā
 ant ueto caicus. caistrus. calais. fais. Tergilius prl. geor. dulcibus in stagnis rimantur
 prata caistri. Idem in. iiii. saxosumq̄ sonans hypanis missusq̄ caicus. Ouidius. vi. metha.
 tha. implumes pueri calais zethusq̄ fuerunt. Propertius libro. ii. mercurioq̄ fais fer
 tur bebedos undis. Barbara quoq̄ iuenio semper nostros breuiasse. ut caiphas: caim:
 naim. A. ante. o. producitur. ut aon. onis. amithaon onis. machaō. chaon. didy
 maon. imaon. parthaon. lycaō. Vergilius in bucolicis. aonas in mōtes ut duxerit una
 fororum. Idem. iii. geor. phyllirides chiron. amithaomusq̄ melampus. Idem. ii. æñ. pe
 lidesq̄ neoptolemus. primusq̄ machaon. Idem in. v. & clypeum efferri iussit: didymao
 nis artes. Idem in. x. audiit illa deus: dum textit imaona aefus. Ouidius. ix. metha. ac
 cipe me generum dixi parthaone nate. Idem in primo eiusdem. struxerit insidias no
 tus feritate lycaon. & a laos composita. ut laocoon. laodomia. laomedō. Vergilius. ii.
 æñ. laocoon ardens sūma decurrit ab arce. Idem in. vi. euadenq̄ & pasiphaen: his lao
 domia. Idem in. iiii. leomedontiadæ sentis periuria gentis. Pharaon quoq̄ nostri pro
 duxerunt. ut Arator: nec iā sua iura pharaon ægyptusq̄ tenet: Ediuerio Sedulius bre
 uiavit gabaon in paschali dicens: sol stetit ad gabaon. Chaos quoq̄ & phaon breuiāt.
 Vergi. iiii. geor. atq̄ chao densos diuū numerabat amores. Ouidius in epistola sap
 phus. arua phaon celebrat diuersa tiphoidos aetne. A. ante. u. si non cōeant in di
 pthongon semper producitur. ut amphiarus. & a laus composita. ut protefilaus. me
 nalaus. archelaus. Ouidius. iiii. de pōto. notus humo mersis āphiarus erat. Idē in epī
 stola laodomie. bella gerant alii: protefilaus amet. Idem ī epistola oenones. ardet amo
 re tui: sic & menalaon amauit. E. ente. a. in dictiōibus gr̄ecis quæ per ei diphthō
 gon scribūtur: atq̄ apud nos mutāt ei. in. e. longū p̄ducit̄ semp ut æneias æneas. citha
 reia citharea. deiopeia deiopea. penelopeia penelopea. calliopeia calliopea. medeia me
 dea. galatheia galathea. amaltheia amalthea. alexandreia alexandrea. plateia platea.
 choreia chorea. maleia malea. Vergilius pri. æñ. at pius æneas per noctē plurima uol
 uens. Idem in eodem. parce metu citherea manent imota tuorum. Idem in eodem. qua
 rum quæ forma pulcherrima deiopea. Idem in priapea. mēs erat in cunno penelopea
 tuo. Idem in bucolicis. orphei calliopea lino formosus apollo. Idem in eodem opere.
 nerine gclathea thymo mihi dulcor hibræ. Ouidius ī epistola hisyphiles. medeæ me
 dea forem: quod si quis ab alto. Tibullus libro. iiii. quicquid amalthea quicquid mar
 pesia dixit. Horatius. iiii. car. portus alexandrea supplex. platea. chorea. malea. tam et
 si apud grecos per ei. diphthongon scribūtur. aliquando breuiāt. e. ante. a. Horatius.
 ii. episto. puræ sint plateæ. Vergilius. vi. æñ. pars pedibus plaudūt choreas & carmi
 na dicūt. Idem in. v. ionioq̄ mari maleæq̄ sequacibus undis. Longæ etiam reperiūtur
 ut apud Ouidium. viii. metha. imemores nostri festas duxere choreas. Lucanus in. vi.
 & ratibus lōge flexis donare maleæ. Quæ uero apud grecos per e p̄ilon scribunt̄: bre
 uiāt. e. ante. a. theatrū. boreas. artocrea. baleares. Vergilius pri. æñ. hic portus alii ef
 fodiunt: hic alta theatrū. Idem in bucolicis. hic tantum boreæ curamus frigora quan
 tum. Persius. oleum artocreasq̄ popello. Vergilius. iii. geor. stuppea torquentem bale
 aris uerbera funde. E. ante. e. breuiat̄. ut nemees. leena. e. sed de nemees littera
 tura alio inquiremus loco. Vergilius in bucolicis. torua leena lupum sequitur. Aæa
 circe: & neseæ nymp̄ha diphthongon producuntur. E. ante. i. in dictiōibus in quib
 us ei diphthongus gr̄eca soluitur a nostris: semper est longa. ut baccheius. priameius
 phineius. perseius. theseius. cibeieus. cithereius. pegaseius. & huiusmodi possessiua.
 Vergilius. ii. geor. quid memorandum æque baccheia dona tulerunt. Idem. iiii. æñ. o
 scelix una ante alias priameia uirgo. Idē in eodē. harpiæq̄ colunt aliæ phineia postq̄.
 Ouidius. v. metha. sternitur & menaleus perseia castra secutus. Idem. xv. flenti thelei
 us heros siste modum dixit. Idem in. x. siquidem cibeieus atys. Idem in. xiiii. tempesti
 uus erat cælo cithereius heros. Persius. cantare credas pegaseium melos. Idem quoq̄
 de illis dicendum deiopea. deiphobe. deiphobus. deidamia. deianira. Vrg. pri. æñ.
 quarum quæ forma pulcherrima deiopea. Idem in. vi. deiphobe glauci fatur quæ talia
 regi. Idē in eodē. deiohpbe armipotēs genus alto a sanguine. Papinius ī achilleide.

Ouidius in epistola de Iantra. imple quid dubitas de Iantra mori. Eadem quoque ratio-
 ne echeneis pisciculus qui a latinis dicitur remora. e. penultimam producit. Lucanus
 in. vi. In mediis echeneis aquis. Franciscus philelphus putat legendum esse in mediis
 clechinus aquis. E. ante. o. breuiatur in dictionibus quæ per. e. p. sillon. scribuntur.
 ut theodorus. cleopatra. neoptolemus. Iuuenalis lautorum pueros arte scindens theo-
 dori. Martialis. Nec tibi regali placeas cleopatra sepulchro. quæ uero per. e. l. o. g. u. scri-
 buntur producant. ut eous. eoa. eoum. Vergilius pri. æn. eoasque acies & nigri mem-
 nonis arma. E. ante. u. breuiatur. ut creula. tartareus. Vergilius. ii. æn. lachrymas
 dilectæ pelle creulæ. Idem in. vi. hinc uia tartarei quæ fert acherontis ad undas. quæ
 uero apud græcos per. ei. diphthongon scribuntur: quam nos in. e. uertimus: produ-
 cunt. ut alpheus. spodeus. choreus. Papinius. ficamos lōge relegens alpheus amores.
 Ruffinus. spondeusque grauis numeroque aptissime pæon. I. ante. a. uariam habet rati-
 onem. nam quæ a græcis per. i. iota scribuntur apud nos breuiant. ut sōphia. philoso-
 phia. tragœdia. comœdia. elegeia. simphōnia. Martialis. hic pius antistes sōphiæ sua
 dona ministret. Idem alio loco. cum tibi sit sōphiæ par fama & cura deorū. Vergilius
 in cir. florentis sōphiæ uirides complectitur hortos. atque eadem ratione contra mul-
 torum usum philosophia penultimā breuiat. Horatius. effutire leues indigna tragœ-
 dia uersus. Idem. interdum tamen & uoces comœdia tollit. Idem. ut gratas inter men-
 sas symphonia discors. Ouidius. flebilis indignos elegeia solue capillos. Maria quoque
 nomē proprium diuæ christi iesu genitricis ex litteratura græca breuiat penultimā:
 quia per. i. iota scribitur. Claudianus de nuptiis honorii. præparat & pulchros mārīæ
 sed luce minores. Sedulius quoque in paschali. quis fuit ille nitor mārīæ cū christus ab
 aluo processit. Idem tamē aliis in locis produxit. Composita quoque ab archia. ut mo-
 narchia. tetrarchia. toparchia. hierarchia. & inde deriuatū archias: poeta quē Cicero
 defēdit. & a machia. ut naumachia. uathracomyomachia. gigantomachia. & agraphia
 & orthographia. cosmographia. chorographia. pseudographia. & a logia. ut theolo-
 gia. astrologia. etymologia. acirologia. philologia. & a nomia. ut astronomia. antino-
 mia. chironomia. multa quoque alia quæ uulgo in penultima acutu accentu proferunt.
 ut melancholia. agonia. chirurgia. usia. Producunt uero quæ apud græcos per. ei. diph-
 thongon scribuntur. ut argia. hippodamia. deidamia. laodomia: langia. lampia. lebadia
 thalia. Papinius. xii. theb. quærit inops argia uias. propertius. quæ si dotata regnū uetus
 hippodamiae. Papinius in achilleide. deidamia dolos. Verg. vi. æn. his laodomia it co-
 mes. Papinius. ii. theba. culta ferunt: quos pigra uado langia tacenti. Idem in. iiii. pœne
 focer. cadensque uadis lampia niuosis. Idem in. vii. in ualles lebadia tuas. Verg. in buco.
 Nostra neque erubuit siluas habitare thalia. Eadem quoque rōne dicimus magia. pædia.
 mochia. angaria. latria. idolatria. dulia. hyperdulia. eugenia. hermenia. I. ante. e. p.
 tim breuis ē. ut hiera. hyena. Verg. ix. æn. quos iouis eduxit luco siluestris hiera. Ouidius.
 xv. meta. passa marē nunc esse marē miremur hyenā. Partim producunt. ut pierus
 pierides. Ouidius. v. meta. pierus has genuit. Verg. in buco. pergite pierides. I. an-
 te. o. producit in dictionibus quæ per ei. diphthongon apud græcos scribuntur. ut arion.
 amphion. clio. hyperion. ixion. orion. pandion. echion. io. Verg. in. buco. orpheus in
 siluis. inter delphinas arion. Idem in eodē opere. amphion dircæus in acteo aracyntho.
 Ouidius pri. de arte. nec mihi sunt uisæ clio cliusque sorores. Idem pri. fasto. placat equo
 persis radiis hyperiona cinctū. Idem. xii. meta. duxerat hippodamē audaci ixione natus.
 Verg. pri. æn. Cū subito assurgens fluctu nymphosus orion. a orion tamen pro eodem
 breuiat Catullus dicēs. proximus hydrochoi fulgeret aorion. Ouidius. vi. meta. hic
 dolor ante diem pandiona misit ad umbras. Idem in. iiii. eiusdem. quinque superstitibus:
 quorū unus echion. Idem in pri. cōstiterat quocumque loco spectabat ad io. Enyo quoque
 martis soror pducit. Martialis. cū dubitaret adhuc belli ciuilis enyo. Quæ uero per
 i. iota scribuntur breuiant. ut iollas. dione. Verg. in buco. Phyllida mitte mihi: meus ē
 natalis iolla. Idem in eodē opere. ecce dionæi processit cæsaris astrū. I. ante. u. in dicti-
 onibus quæ apud græcos per ei. diphthongon scribuntur: lōga ē. ut sperchius. lycius. arius.
 bacchius. Verg. ii. geor. sperchiusque & uirginibus bacchata lacænis. Papinius. templa
 lycie dabis & ditia dona sacratis. Luca. i. iiii. hinc fortis arius. Ruffinus. principiū bac-
 chius erit cōcludit iambus. a trophiū quoque & poliū cōposita. ut peristereotrophium
 orphanotrophium. myropoliū. icanthiopolium. xenodochium quoque pro hospicio. quia

no q hor nome dicitur marie in
 hancua græca breuiat penultimā

sedulus

per. ei. diphthongon apud græcos scribitur. hac eadem ratione dius dia dium & dia
 insula producit. i. Breuiant uero quæ apud illos per. i. iota scribuntur. ut arcadius.
 boetius. chius. insula. Lucanus in. viii. quas a sine cautes. & quas chius asperat undas.
 Horatius primo episto. Quid tibi uisa chius bullati notaq; leibos. possessiuū uero ean
 dem producit. Idem. ii. ser. cæcuba uina ferensalcon' chium maris expers. Martialis.
 chia leni similis baccho. quam setia misit. Illa quoq; breuiant: in quibus supra dictū
 est. ei. diphthongon aliquando solui: ut baccheius. priameius. æneius. theseius. ephy
 reius. quæ quidem diphthongus aliquando etiam in. e. diphthongon uertitur. ut the
 sæus. ephyraeus. Ouidius. vii. meta. Soluere desierat thesea laude tributum. Propertius
 us. non ita complebant ephyreæ laidos ædes. O ante. a. dictionibus quæ a græcis
 per. o. micron scribuntur: breuiant. ut oaxes. coaspes. coastræ. thoas. Vergilius in bu
 colicis. pars scythiam & rapidum cretæ uenimus oaxem. Propertius in. iiii. uel regia
 lymphæ coaspes. Lucanus in. iiii. æthera tangentes siluas liquere coastræ. quæ uero per
 o. mega scribuntur: producant: ut troas. troadis. Vergilius in. v. æn. at procul in sola
 secretæ troades acta. O ante. e. si per. o. mega scribitur a græcis: longa est. ut typhœ
 us: aloeus. neq; enī per. œ. diphthongon in penultima scribitur typhœus: ut quidam
 putauerunt: sed per. eus diphthongon in fine & per. o. mega in penultima: que cū. e.
 non potest in diphthongon coalescere. Lucanus in. v. Conditus inarimes æterna mo
 le typhœus. Neq; obstat quod Vergilius libro. ix. æn. dixit. inarimæ iouis imperiis im
 posita typhœo. nam synæresis est frequēter in illo loco recepta. Quod si quis est qui
 græce litteraturæ non credit: saltem Ouidii uersu illo conuincetur: qui in primo fa
 storum scribitur. quas quotiens perflat: spirare typhœa credas. Nullum enī nomen
 secundæ declinationis mittit accusatiuū in. a. nisi in. eus. diphthongon terminetur
 De alceo nemo unquam dubitauit: quia per. o. longū in penultima & per. eus. diph
 thongon in ultima scribatur. Lucanus in. vi. implus hanc prole superis immisit alceus.
 Boetia quomodo a latinis scribi debeat: nostri sæculi docti quidam homines dubitāt.
 nam cum a græcis per. oi. diphthongon scribatur: quæ apud nos in. oe. diphthongon
 uerti consuevit: bæotia post. œ. diphthongon. o. mega hoc est longa subiecta: nō boe
 tia o. & e. solutis proferenda est. Quod si quis dixerit diphthongon. oi. solui in. oe.
 quod quidam etiam in euboia fecerunt: oi. diphthongo in. oe. solutas cōuersa: scribē
 tes atq; proferentes euboia quattuor syllabarum: esto concedamus illi hoc: sed qua li
 centia dispunxerunt alterum. o. pro bæotia boetia dicentes? Si uero o micron a græ
 cis scribatur ante. e. breuiatur: ut simoentis & pyroentis obliqui ab eo quod simois &
 pyrois. Vergilius primo æn. Alma uenus phrygi genuit simoentis ad undā. Flaccus
 quinto argonauticæ. & formidantem patraos pyroenta dolores. O. ante. i. eandē
 rationē sequitur: nam quæ per. o. mega scribuntur: producant. ut zollus. troilus. stois
 cus. lagois. Martialis. zollus ægrotat faciunt hanc stragula febrem. Vergilius primo
 æn. parte alia fugiens amissis troilus armis. luuenalis. stois occidit baream. delator
 amicum. Horatius. ii. sermo. nec scarus: aut poterit peregrina iuuare lagois. Quæ
 uero per. o. micron scribuntur: breuiant. ut simois. pyrois. Troia uero & euboia in qui
 bus a latinis. oi. diphthongus soluitur. o. producant ratione. i. quod habet uim dupli
 cis cōsonantis: quotiens inter duas uocales ponitur i dictionibus latinis: & in quibus
 dam græcis. ut Vergilius. iiii. æn. troia per undosum peteretur classibus æquor. ubi
 troia duarum syllabarum est: quia. i. consonans. Possessiuum uero troius troia troium
 tametsi trisyllabum sit: atq; per. i. uocalem scribatur: primam producit: quoniam a græ
 cis per. o. mega scribitur. Vergilius primo æn. Armaq; fixit troia. nunc placida cōpo
 situs pace quiescit. O. ante. o. breuis est. ut laocoon. hippocoon. demophoon. bo
 otes. Vergilius. ii. æn. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Idem in. v. hirtacidæ
 primus locus exit hippocoontis. Idem primo geor. non obscura cadens mittet tibi si
 gna bootes. Ouidius in epistola phyllidis. hospita demophoon tua te rhodopeia phil
 lys. O. ante. u. in dictionibus quæ per. o. mega scribuntur: qualia sunt possessiua in
 ous. oa. oum. finita. producantur. ut argous. a. um. cous. a. um. sardous. a. um. herous.
 a. um. eous. a. um. eadem quoq; ratione achelous penultimā produxit. Papinius libro
 vii. theba. machus ante retro nosterq; achelous abibit. Quæ uero per. o. micrō scri
 buntur. breuiant. ut alcinous. antinous. V. ante reliquas uocales rara est apud græ
 cos. si tamem apud uspiam reperiat quia per piphthongō ab illis scribitur: longa ē.

Fio ex dictionibus latinis cum est dissyllabum. producit uocalem ante uocalem. nam cum plurimum syllabarum est: breuiat. Iuuenalis. nam tuus edynnō dilecte fiet ad ulter. Idem. liceat modo uiuere fient: fient ista palam. Genitiui quoque & datiuī numeri singularis quintæ declinationis. e. ante. i. producent. ut dies diei. progenies progeniei. Vergilius in uiro bono omnia quæ secū reputauerit acta diei. Excipiuntur huius ordinis tria nomina quæ isdem in casibus. e. ante. i. breuiat. ea sūt res rei. spes spei. fides fidei. Octo quoque nomina primæ & secundæ declinationis nominum cū suis compositis quæ mittunt genitiuum in ius. & datiuum in. i. & tria pronomina secundæ pronomini declinationis. hoc ē iste ista istud istius isti: ille illa illud illius illi: ipse ipsa ipsum ipsius ipsi. in genitiuo habent. i. ante u. indifferentem. præterquā alterius quod semper breuiat. quin & ipsum producere reperit apud Terentianum referente Prisciano qui ait: fesculos uel unam uinctet alterius singulum. Est enim uersus trochaicus septem continens pedes & syllabam: in quo sextus pes necessario ē spōdeus

Fio cum est dissyllabum semper producit. Genitiuus quoque & datiuus quintæ declinationis. e. ante. i. producent. ut dies diei. Nomina uero & pronomina mittentia genitiuum in ius. penultimam habent indifferentem. præterquā alterius quod semper breuiat. & aliud quod semper producit. Diana quoque primam habet mediam atque communem.

Pro in compositione plerūque producit. ut probas. procumbo is. prodo is. Breuiant uero procella. e. procuro as. proficiscor eris. profundo is. profiteor eris. profor aris. profugio is. profugus. a. um. profundus. a. um. profestus. a. um. profanus. a. um. pronepos otis. proneptis is. propero as. propertius. ij. propontis idis. propino as. Breuiant quoque uocali subsequente, ut proauus. prohibeo. es.

exercet diana choros quæ mille secutæ. Lucanus in. vi. parua mycenæ quantum sacrata diane. Quod si quis ambigit an diana latinum sit nomen: legat Macrobiū in primo libro saturnaliorum. Pro in compositione. Quarta regula est: quæ hæc præpositio pro in compositione producit. ut probas. &c. Breuiant uero quæ hic ponuntur procella. e. quæ a pro & cello is. quod in usu non est: composita uidetur. Vergilius primo æn. talia iactanti stridens aquilone procella. Procuro as. Ouidius. iij. fastorum risit & his inquit facito mea tela procures. Actius exercet epulas læti: famulosque procurat Vergilius tamē. ix. æn. produxit. quod superest læti bene gestis corpora rebus procurate uiri. Horatius. hæc ego procurare & idoneus imperor & nō. ergo pro in hoc uerbo media est. Proficiscor eris. & si gellius libro. ii. ex auctoritate Ciceronis. primam dicit habere breuem: longa tamen aliquādo etiam reperitur. Iuuenalis profectura domo sicula nō mitior aula. Propertius libro. ii. hæc quoque profecto ludebat iasone uarro. Vergilius. vii. æn. arcades his oris genus a pallate profectū. & Papinius. vii. theb. his ego te coniunx ad debita regna profectum. Profundo quoque primam indifferentem habet: & si gellius eodem auctore dicat breuiare. Catullus. has postquam moesto profudit pectore uoces. Silius libro. xi. punicorum impia dementis uulgi: & uix tota profudit. Profiteor eris. Ouidius. ii. de remedio. utilitas lateat: quod non profitebere fiet. Horatius in poetria. inceptis grauibus plerūque & magna professis. Profor aris Lucanus in. ix. hoc satis est dixisse iouem: sic ille profatur. Vergilius. iiii. æn. & sic accensa profatur. Profugio is. Flaccus. vii. argonauticæ: contingit uix deinde mori. & sic fata profugit. Columela. sed trepidus profugit chelas & spicula phæbus. Profugus. a. um. Vergilius. italiam fato profugus lauinaque uenit. Profundus. a. um. idē in bucolicis. terrasque tractusque maris cælūque profundum. Profestus. a. um. Horatius li. ser. non ego narrantem temere edi luce profesta. Profanus. a. um. Vergilius. vi. æn. procul o procul este profani. Pronepos otis. & proneptis is. Ouidius. xi. metha: est neptunus auus: pronepos ego regis aquarum. Persius. iam reliqua ex amitis patru

geniei. Vergilius in uiro bono omnia quæ secū reputauerit acta diei. Excipiuntur huius ordinis tria nomina quæ isdem in casibus. e. ante. i. breuiat. ea sūt res rei. spes spei. fides fidei. Octo quoque nomina primæ & secundæ declinationis nominum cū suis compositis quæ mittunt genitiuum in ius. & datiuum in. i. & tria pronomina secundæ pronomini declinationis. hoc ē iste ista istud istius isti: ille illa illud illius illi: ipse ipsa ipsum ipsius ipsi. in genitiuo habent. i. ante u. indifferentem. præterquā alterius quod semper breuiat. quin & ipsum producere reperit apud Terentianum referente Prisciano qui ait: fesculos uel unam uinctet alterius singulum. Est enim uersus trochaicus septem continens pedes & syllabam: in quo sextus pes necessario ē spōdeus

Diana quoque primam habet indifferentem. Vergilius pri. æn.

no.
herfmr. s. vng. vllus. nullg.
solus. totg. alinc. alt. vnc.
fio dissyllabi prod
ucit et genitiuy
Longa penultima
sit quinta cu
iuge datiuum
Sed breuiat in
tria Res spes fides
Sigenitiuus erit que
dat pronomen in
Seu nomen longa
poteris proferre bre
uemque
Corripit alteri
semper producit aliq
Sed pro componens
debes producere sep
his tñ exceptis profectis
sue profanis
Profiteor addat profor
atque profundo profectis
et profugus profugis
procella pro uero profestis
Et propero pronepos
propertis atque proneptis
quæque pro uox greca
componit corripit

ells: nulla proneptis. Propero as. Vergilius. ix. æn. ne properate meas teucrl defen-
dere naues. Propertius. Martialis accipe facundi carmen iuuenile properti. Pro-
pontis idis. Lucanus in. ix. paruo ruat ore propontis. Propino as. Iuuenalis. Hisce-
re tanq̄ habeas tria nomina quando propinat. Breuiant quoq̄ dictiões a pro cō-

posite: si sequatur uocalis exilis
uel aspirata. ut proauus. prohi-
beo. aliquādo etiam fit synaloe-
pha. ut in hac dictiōe proinde

Vergilius. xi. æn. proinde tona
eloquio solitū tibi. E. de.
præ. se. di. Quinta regula est: q̄
hæc præpositiones cum ueniunt
in compositionem: producuntur
ut eligo is. edo is. educo is. deli-
go is. dedo is. deduco is. præpo-
no is. præfero is. præbeo es. seli-
go is. seduco is. separo as. diligo
is. diluo is. diiudico as. Quod si
uocalis sequatur: breuiat. ut de-

orsum: quod ex de & orsum componitur. dehisco quod ex de & hisco is. dehinc quod
ex de & hinc. Vergilius. iiii. æn. sed mihi uel tellus optem prius ima dehiscat. Vergi-
lius. iii. æn. dona dehinc auro grauiā sectoq̄ elephanto. Præuro is. Vergili. vii. æn.
stipitibus duris agitur sudibus præustis. seorsum. idem in est non. alterutrum. pari-
ter non nunq̄ sæpe seorsū. Adī quoq̄ composita duo breuiant: dirimo is. Ouidius pri-
mo metha. hanc deus & litem melior natura diremit. & Disertus. a. um. quod tam etsi
adiffero is. deriuatur. altero. s. extrito primam breuiat. Horatius primo epistola. fœ-
cundi calices quem non fecere disertum. Illud quoq̄ hoc in loco notandum est: q̄ si
de præpositio componatur cū dictiōe incipiēte a uocali: præterq̄ quod diximus bre-
uiari: aliquando etiā reperitur produci. Papinius. xi. theba. deest ieruitio plebes: hoc
ignis egentes. Horatius in poetria. cogitat ut dehinc speciosa miracula promat. Ali-
quando fit synæresis siue collisio. Vergilius in bucolicis. incipe damoeta: tu deinde se-
quere menalca. Idē in eodē opere. uir gregis ip̄e caper deerrauerat: hic ego daphynin
Idem. vii. æn. diuitis huber agri: troiæue opulentiā deerit. Iuuenalis. dehinc clamore
pari concurritur æ uice teli. Horatius. ii. ser. redde age quæ deinceps præmia resisti.
Aliquando expungitur uocalis: a qua dictiō cū qua cōponitur incipit. ut debeo quod
a de & habeo. debil' quod a de & habil'. dego quod a de & ago. demo quod a de & emo.

Re. in compositione breuiatur. ut refero refers: quando non accipitur pro eo
quod est distat. nam tunc per duplex. f. scribitur: ut primam producat positione. Pro-
ducunt uero dictiōnes in quibus post re succedunt duæ consonantes: aut una uim du-
arum habēs. ut respondeo. rescribo. reicio rexī. Nam cum re p̄positio natura breuis
sit: si uspiam in compositione longa reperitur: necesse est hoc fieri ratione duarū cō-
sonantium: aut unius uim duarum habentis. Sed cum supra dixerimus. i. consonan-
tem in principio dictiōnum pro simplici poni: idq̄ etiam in compositis obseruari: in
hoc uerbo reicio: aliquando habet uim duplicis consonantis: aliquādo simplicis. Du-
plicis: ut apud Vergiliū. iii. geor. reice ne macul' refuscet uellera pullis. Idē. v. æn.
hæc fatus: duplicem ex humeris reiecit amictum. Papinius theba. & patria uigil
arte lacon hos reicit ictus. Simplicis: ut apud uergiliū in bucolicis. Tityre pascen-
tes a flumine reice capellas. ubi teste seruo. reice proceleumaticus ē. Papinius lib.
iiii. theba. tela manu reicitq̄ canes. uel potius dicendum est. i. consonantem expūgi:
quod & in hoc uerbo subiicio reperitur. ut apud Papiniū in achilleide. subiicit gauis-
sus ulysses. Lucanus in. viii. crine iacet subiicq̄ facē cōplexa maritum. Rettuli quo-
q̄ præteritum ab eo quod est fero: cum longum reperitur per duplex. t. scribi debet.
Horatius. ii. epist. rettulit acceptos regale numisma philippos. Propertius. rettulit &
querulo iurgia nostra sono. Cū uero breuiatur per simplex. t. scribendum est. ut apud
Sueuiū in quodā edyllio. fera prælia bello in persas retulere. sunt quoq̄ qui illud Ca-
tulli. si reditum tetulisset is: aut in tempore longo: retulisset legāt. Eadē quoq̄ ratio:

*E. d. præ. se. di. com
ponens no breuiabit
Sed breuiat si uoca-
lis subsit atq̄ distat
Tendit. a. nrm
sed grecis a breuiat
Breuiat semper
nisi duplex consona
subsit
Differt pro res fert
seu distat porrige
semper*

E. de. præ. se. di. præpositiones in compositio-
ne producuntur. ut eligo is. deligo is. præli-
go is. seligo is. diligo is. Breuiant tamē si uo-
calis sequat. ut deorsū. seorsum. dehinc dehi-
sco. præuro. Dirimo quoq̄ & disert' breuiat
Re in compositiōe breuiatur. ut refero refers.
Producunt uero quæ post se duplicem ha-
bent consonantem. ut resto. respondeo. reij-
cio refero. reffero

ne reffero: cum pro eo quod est distat accipitur: per duplex. f. scribi debet: quoniam
 ducit primam: sed quemadmodum alio loco diximus: non a re prepositione: sed a res & re-
 fero compositum uidetur. Relatum in supino ab eo quod est reffero. repperi & rep-
 puli preterita ab eo quod est reperio is. & repello is. cum hoc uerbum reduco is. prima
 indifferenti reperiuntur: quare tum. simplici: tum geminata consonante post re. scri-
 bi debent. Iuuenalis dixerit astrologus: credent a fonte relatum hamonis. Lucanus in
 iiii. densaturque globus: quantum pede prima relato. Lucretius libro. iiii. id rursus cae-
 li rellatum templa receptant. Terentius in phormione: quod ab illo allatum est: id si-
 bi rellatum putet. ubi ratione carminis. l. deberet geminari. Donatus testatur. Luca-
 nus reppulit a libycis imensum syrtibus aequot. Tibullus. nam ciconum manus aduer-
 sis reppulit undis. Ouidius in epistola medeae. quaeque feros repulit doctis medicatibus
 ignes. Silius. xvi. puni. troiugenis repulit poenos. Propertius. ah. pereat quicumque me-
 racas repperit uas. Aufonius. at qui condiderat postquam non repperit aurum: aptauit col-
 lo quem repperit laqueum. Lucretius in primo. reducit uenus: & reductam daedala tela-
 lus. Horatius. ii. ser. dii tibi dent capta classem reducere troia. Idem in epistolis. palma
 negata macrum donata reducit opimum. Vergilius. iiii. aeneid. eiecit classem socios a mor-
 te reduxit. Reliquiae quoque religio: quorum alterum a relinquendo: alterum a religan-
 do dicitur: in carmine semper producta reperiuntur: quare duplici. l. scribenda sunt.
 Vergilius primo aeneid. troas reliquias danaum atque imitatis achilli. Idem in. iiii. reliquias
 as colerem: priami tecta alta manerent. Idem in. ii. Religione patrum multos sacra

**Directio composita terminans in. i. uel in. o. pri-
 mam partem compositionis breuiat illud. i.
 uel. o. ut omnipotens. archigenes. carpopho-
 rus. democritus.**

**Preterita duarum syllabarum producunt ex il-
 lis priorem. ut feci. legi. Breuiant tamen bi-
 bo bibis bibi. scindo scindis scidi. findo fin-
 dis fidi. do das dedi. sto stas steti. fero fers
 tuli.**

**Supina duarum syllabarum producant ex il-
 lis priorem. ut lauo lotum. moueo motum.
 nuo nutum. Breuiant uero do datum. sto sta-
 tum. cieo citum. fero satum. fino situm. ruo
 rutum. lino litum. eo itum. queo quitum. re
 or ratum.**

ma parte compositionis breuiat illud. o. ut carpophorus quod ex carpos & phoros hoc
 est ferens fructum componit. Christophorus eodem modo ferens christum. democritus. demophon
 Iuuenalis. quaeque & carpophoro facies tua computat annos. Idem. perpetuo risu pulmonem agita-
 re solebat democritus. Ouidius. hospita demophon tua te rhodopeia phyllis. A pri-
 ori parte regule excipiunt. ubique & ibidem aduerbia. quorum prius ab ubi & que: posterius
 ab ibi & dem pericula componit. Verg. ii. aeneid. horror ubique animos simul ipsa silentia ter-
 rent. Idem in pri. uoluit in caput: ast illa ter fluctus ibidem. Tibicen quoque quod ex ti-
 bis & cano componit: duabus breuibus per synaeresin coeuntibus penultimam producit. Iuue-
 nalis. & lingua & mores & cum tibicine chordas. Producit quoque composita quae in prio-
 ri parte compositionis declinant. ut plerique. utriusque. quaticumque. qualicumque. Meridies etiam
 quod a medius & dies componit. d. mutata in. r. antepenultimam producit. Catullus. iube
 ad te ueniam meridiatum. est enim carmen phaleuticum. Aduertendum tamen est: quod si dictio cum
 qua componit semper a uocali incipiat: per synaloephan exterritur. l. ut semuncia quod a se-

et situs & situs & citus ^{dictus} datque ytus atque

per annos. Idem in eodem. cor-
 pora perque domos & religiosa
 deorum. **Directio composita.**
 Haec regula duas continet par-
 tes. Prima est: quod dictiones com-
 positae siue sint graece siue latinae:
 terminantes in. i. primam partem
 compositionis: breuiant illud. i. ut
 omnipotens quod ab ois & po-
 tens componit. armiger quod ab
 armis & gero. archigenes quod
 ab archon. i. princeps: & genes
 genus. antitheton quod ab anti-
 contra & theton positum. Vergili-
 us. ii. aeneid. iuppiter omnipotens
 praecibus si flecteris ullis. Idem
 in eodem. Armiger autem medon
 una omnis scyria pubes. Iuena-
 lis. aduocat archigenem: onerosa
 saepe pallia iactat. Persius. librat
 in antithetis doctas posuisse fi-
 guras. Altera pars est: quod dictio-
 nes graece terminantes in. o. pri-

*compositum nomen
 si finit parte prior
 in. i. sola aut. onero
 semper breuiabit eade
 sed. producit ubique
 tibicen cui iuges ibidem
 Omnia preterita profert
 dissyllaba longa
 findo fidi breuiat
 scindo scidis dedit ade
 Et bibo dat bit & fero
 dat talit stetit sto
 sed si uocalis praecedit
 corripitur*

*Longa supina manet
 dissyllaba sede prior
 haec breuiat primas
 et quae componuntur
 illis
 Et status atque dat
 raturaturus satus
 hisque*

mis & uncia. semihomo: quod a semis & homo. semustus quod a semis & ustus. Persius. hæreat ut stultis breuis ut semuncia recti. Vergilius. viii. æn. semihominis caci facies: an potius semihominis caci facies: quoniam in compositione litteræ quæ non pronunciantur: etiam nec scribuntur. Præterita duarum syllabarum producunt ex illis priorē. ut feci a facio is. legi a lego is. moui a moueo es. caui a caueo es. quæ enim prima uerbi positio breuietur: nihilominus in præterito producit. Præterq̄ in uerbis sex quæ hic explicantur cum suis compositis. ea sunt bibo is. bibi. adbibō is. adbibī. Martialis dixit. & ardentē auido bibit ore fauillas. Scindo is. scidi. abscindo is. abscidi. rescindo is. rescidi. Papinius. viii. theba. oraq̄ pectoraq̄ & uiridem scidit horrida uestem. Lucanus in. iii. qua mare tellurem subitis aut obruit undis aut scidit.

Findo is. fidi. diffindo is. diffidi. Vergilius in. viii. & media aduersi liquefacto tempora plumbo diffidit: ac multa porrectum extendit arena. Do das dedi. reddo is. reddidi. trado is. tradidi. Vergil. ii. æn. infidiæ iam deiphobi dedit ampla ruinam. Stostas steti. obsto as. obstiti. consto as. constiti. resto as. restiti. Idem in. v. his magnum alaciden contra stetit: his ego suctus. Fero fers tuli. circumfero ers circumtuli. confero ers. contuli. Ouidius primo metha. & tulit ad climenem epaphi conuitia matrem.

Iuui quoq̄ præteritum ab eo quod est iuuo iuuas. Catullus ad ortalum breuiavit dicens. non ita me diui uera gemunt; iuuerint: sunt qui legant iuerint pro iuuerint: sed huiusmodi syncopes ratio inaudita est. Hæbetia uero uocalem ante uocalem nihil dubium est breuiare. ut ruo is. rui. nuo is. nui. luo is. lui. Supina duarum syllabarum producunt ex illis priorē. ut lauo as. lotum. moueo es. motum. nuo is. nutum. Breuiant uero eandem supina quæ hic explicantur: cum suis compositis. Do das datū reddo is. redditum. trado is. traditum. Vergilius primo æn. postq̄ introgressi & corā data copia fandi. Stostas steti statum. Lucanus in. x. his ascripsit aquis quorum statata tempora flatus deriuata quoq̄ eandem legem seruant. ut statio onis. status us. statura. æ. Vergilius. ii. æn. nunc tantum sinus: & statio male fida carinis. Ouidius. iiii. fastorum. hic status in cælo multos permanit in annos. staturus tamen hoc est participium futuri in rus. semper producit primam. Lucanus in. vi. unaq̄ percussit pontū symplegas inanem & statura redit. Composita uero quæ mutant. a. in. n. semper breuiant: quæ uero non mutant: producunt. ut præsto as. præstitum. præstatum præstatus. præstaturus. consto as. constitum. constatum constaturus. Lucanus in. ii. Cōstatura fides superum. Cio uel cio cis ciui citum. Ouidius. ii. metha. obuius ire polis: ne te citus auferat axis. Composita tum uero breuia: tum producta reperiuntur. ut excio is. exciui excitum: uel excitū. concio is. conciu concitum uel concitū. accio is. acciui accitum uel accitū. Papinius. iii. theba. excitus & longā iam pridem indignantia pacem Vergilius. iii. æn. excitum ruit ad portas & littora complent. Flaccus. v. argo. ipse aut tantis concita furoribus arma. Vergi. pri. æn. regius accitu chari genitoris ad urbem

Sero is. seui satum. & ab eo composita. ut consero is. conserui confitum. assero is. asserui assitum. Vergi. in buco. dulce satis humor. Ouidius. consistaq̄ arboribus lycæa reliquerat arua. Sino is. siui situm. & ab eo compositū desino is. desiui desitum. Idem. ii. metha. hic situs est phaeton currus auriga paterni. Cicero pro cornelio. cœptum igitur per eos: qui uolebāt desitū: per hunc qui discessit. Ruo is. rui ruitū facit in supinis: sed ab eo cōposita rutū: quæ omnia breuiant. ut obruo is. obrui obrutū. diruo is. dirui dirutū. eruo is. erui erutum. Ouidius in episto. penelopes. obrutus insanis effect adulter aquis. Idem in eadē. diruta sunt aliis: unū mihi pergama restāt. Lino is. lini uel leui litū. & ab eo cōposita. ut obliuo oblitū. illino illitū. relino relitū. Vergil. iiii. paribus lita corpora guttis. Ouidius in epistola canaces. oblitus a domine cæde libellus erit. Lucanus in. viii. illita tela dolis: nec marte cominus unq̄. Eo is. iui itum. & ab eo cōposita. ut prætereo is. præteritū. obo is. obitum. Ouidius primo metha. sed itum est in uiscera terræ. Vergilius. viii. æn. o mihi præteritos referat si iuppiter annos. Idem in. x. morte obita quales fama est uolitare figuras. Ambio is. quod ab am

præpositiōe inseparabili & eo cōponit: tum breuiare: tum producere reperitur. nam ambitus us. nomē breuiat. Lucanus in pri. Lethalis ambitus urbi. ambitus. a. um. participiū: pducit. ut Valerius. v. argonauticæ. ambitūq̄ senē: promissaq̄ uellera puppi. Ouidius pri. metha. iussit & ambitæ circūdare littora terræ. Queo quis quiui quitū & ab eo compositum nequeo is. nequui nequitum. Terentius in ecyra. nam cum cō-

*Non q̄ oia uerba derivata a supinis
sunt. cōm d. leges seruant ut p̄
in compositis.*

Ruo.

*Non q̄ oia uerba composita ab
hoc uerbo. Ruos. breuiant in
supinis.*

*ambios.
ambitus. us. in. nomē breuiat
ambitus. a. um. participiū.*

pressa est nata: forma in tenebris nosci non quita est: Reor feris ratum. Vergili. ii. an. nos abiisse rati: & uento petiisse mycenas. & ab eo deriuatum ratio breuiat.

Supina plurium syllabarum: q̄ supina plurium syllabarum: nam de dissyllabis paulo ante posuit regulam si formatur a præterito perfecto indicatiui modi termina to in ui. ui. mutata in tum. in quacūq; coniugatione producūt penultimā. ut amo as. amauī amatum. Pecto is. quēad-

Supina plurium syllabarum uenientia a præteritis uerborū ui. mutata in tum. producūt penultimam. ut amo as. amauī. amatum. cupio is. cupiui cupitum. audio is. audiui auditum.

Præterita geminantia primas syllabas habent illas utraq; breues: nisi in secunda sequatur duæ consonantes. Cædo tamen cecidi. & pedo pepedi nihilominus eandē producunt.

Dictio deriuata & composita æqualia retinet tempora suis primitiuis & simplicibus: etiā si uocalis in uocalem mutetur: dūmodo eadē consonans maneat. Quod si consonans mutetur: ad regulas particulares recurrendum ē. Nihilomin⁹ tñ patit̄ hęc regula exceptio nē. ut tego tegula. rego regia. Sedeo sedes. lateo laterna. In primitiuis breuiat: in deriuatiuis producūt. Econtrario est in dico dicax. Luceo lucerna. Areo arista. Offa offella. Māma mamilla.

nantes: etiam producunt. ut cecidi pepedi. Iuuenalis. ebrius & petulans si quemq; forte cecidit. Horatius. ii. ser. nam displosa sonat quantum uesica pepedi. In compositione quoq; eadem ratio seruatur. Nam illa quæ primā syllabam in compositione amittunt alteram producūt aut breuiant fm ea quæ dixi. ut fallo is. fefelli. refello is. refelli. cædo is. cecidi. abscido is. abscidi. pello is. pepuli. compello is. compuli. tundo is. tutudi. contundo is. contudi. Horatius. ii. episto. duram qui contudit hydram. antiquiores tamen eandem produxerunt. ut Ennius. uirosq; ualentes contudit crudelis hyems.

Dictio deriuata & composita. q̄ tanta est uocalis in dictiōe deriuata & composita: quanta fuit in dictiōe primitiua & simplici. hęc regula patet latissime. Deinde regulam adhuc declarat dicens: q̄ si uocalis in uocalem mutetur: nihilominus eadem quantitas manet. ut ab in & amicus componitur inimicus. a. mutata in. i. manente eadem consonante hoc est. m. ergo utraq; uocalis hoc est. a. in simplici. & i. in composito breuiatur. Rursus ab inimico deriuatur inimicitia manente eadem syllarum quantitate. Diphthongus quoq; eadem ratione in uocalem longam semper uertitur. ut cædo occido. lædo collido. plaudo explodo. claudio includo. Quod si consonans mutetur aliam rationem sequi debemus: nam eandem est ad primas atq; medias syllabas. Esto exēpli gratia iuuenis breuiat primā. iunior producūt eadem. & eodem modo iuuo. ca do. foueo. bis. nouem. decem. primas breuiant. ab illis tamen deriuata iucūdus. iumētum. casus. fomes. bini. noni. deni. quia mutant consonantes: producunt easdē. Habet tamen hęc regula exceptionem. nam a supinis uerborum prime cōiugationis in atum exeuntibus frequentatiua deriuantur uel formantur potius. a. longa in. i. breuē

amauī amatum. Pecto is. quēadmodum libro tertio diximus: q̄ in præterito pectiui fecit: in supino pectitum: penultimā breuiauit. Columela. uerū ubi iam puro discrimine pectita tellus. sed suspicamur ab alio præterito hoc est pectui: quod i usu nō repperimus. Præterita geminantia primas syllabas. de præteritis plurium syllabarum itel ligit. nam de dissyllabis superiorum regula tradita est. fuerūt aut duo tantum do dedi & sto steti. omnia inq; illa breuiant utraq; syllabas. ut pario is. peperī. discō is. didici. tūdo is. tutudi. pango is. pepegī. pungo is. pupugi. tango is. tetigi. pello is. pepuli. tollo is. tetuli. cano is. cecini. Si uero post secundā syllabā sequatur duæ consonantes producūt illam. ut mordeo es. momordi. tondeo es. totondi. spondeo es. sponpōdi. pendeo es. pepēdi. posco is. poposci. parco is. pepercī. pendo is. pependi. tendo is. tetēdi. fallo is. fefelli. curro is. cucurri. Cædo quoq; & pedo. itam etfi non sequuntur duæ conso-

*Non p̄ solū pecto d̄z mutū
p̄teritū pectiui breuiat p̄
ultima in supinie*

*Ex u p̄terito uim
tū faciēt supinū
p̄ter sextantum
Jam dicta penul
tima longa est*

*Quod si præterite
geminetur syllaba*

*prima
utraq; corripitur
nisi duplex conso
na tardet*

*Cædo cecidi dat.
cuius fages pedo p̄p̄q;*

*Quæ si componas
de his displice
priorē*

*Dictio composita
deriuatiua q̄ sim
plex*

*Et primo gentis
& qualia tempora
seruant*

*Sed sunt multa
quibus non seruat*

Regula semper

*illa tñ quæ sunt
primas mediasq;*

Regule

mutata. ut ab imperatu imperito as. a minatu. minitor aris. a portatu portito as. Præterea uerba que dicuntur meditatiua uel potius desideratiua: formanturq; ab ultimo supino. quod in. u. lōgum definit: addita rio. ut ab esu esurio. a mictu micturio. a partu parturio. in quibus. u. breuiatur. Iuuenalis. esurit intactam parioli nisi uendat agauen. Idem. noctibus hic ponunt lecticas: micturiunt hic. A no quoq; nas nauī natum. prima longa dicimus: nato natas eadem breui. Vergilius in. v. æñ. illum & labentem teucris: & risere natantem. & a nosco noscis noui notum. prima longa deriuatur noto notas eadem breui. Vergilius in bucolicis. parta meæ ueneri sunt munera nāq; nota ui. Agnitus quoq; & cognitus a notus composita breuiant. Iuuenalis. agnitus accipies iubet a præcone uocari. Lucanus in. iiii. calida mihi cognitus axis ægypto. Igitur ex breui syllaba plærūq; fit longa non modo manente eadem consonāte: sed etiam eadē uocali. ut a rego is. rex & regula. a lego is. lex legis. a lateo es. laterna. æ. a sedeo es. sedes is. a uomo is. uomis eris. a uoco as. uox uocis. a uenio is. uena. ab humeo es. humor oris. a rapio is. rapum. i. a ligo as. ligula. æ. a macro macero as. a uitio uitupero as. a iugo iugerum. i. ab italia italus. a. um. a sicilia ficulus. a. um. a cerere ceritus. a. um. a secus aduerbio: secius. & mutata uocali ab homine humanus. a. um. Econtrario ex syllaba longa fit breuis. ut a dico dicax acis. ab luceo lucerna. æ. ab areo arista. æ. a sopio sopor oris. a frango frangor oris. & fragilis. a sagio sagax acis. a uado is. uadū. i. a dissero is. disertus. a. um. a iuro as. deiero as. peiero as. ab æquo as. aqua. æ. a fido is. fides. ei. ab odi odisti. odium. ii. a titulo tutor aris. a quattuor quater. a farre farina. æ. a tigno tigillus. a signo sigillum. ab offa offella æ. a māmā mamilla. æ. a lotus lotium. ii. a fatuu fatuus. a. um. ab acer acerbus. a. um. a fœmine femur oris. Sed de his omnibus

In primis atq; mediis syllabis dicimus.

De clementis nominū Reliqui omnes artis græmaticæ pceptores quos ego unq; legi: quātitatē syllabarum nominis per declinationē primū: deinde per regulas particulares quas de primis mediis atq; ultimis syllabis scripserunt: sparsisse uideo. fecerunt illi fortasse hoc recte: sed ad puerorum eruditionem nō satis cōmode. Nos tamen qui hanc curam suscepimus: ut nihil illis ediscendū pponeremus: quod non illa ætas possit capere: separauimus a declinatione hanc syllabarum perplexitatem: nec per numerosas illas regulas sparsim diffudimus: sed in unum quasi conspectum in hoc secundo capite compegimus: quod est de clementis nominū. Crementum uero nominis dicitur: quotiens genitiuus singularis crescit super primam nominatiui positionem. Idq; aut in singulari: aut in plurali. agit itaq; in primis de cremento singulari: sed potissimū tertiæ declinationis: quia prima non habet crementum: nisi cum mittit genitiuum in. ai. secundæ tantum in. r. desinentibus: quæ cum tertia declinatione cōfunduntur. quartæ & quintæ ad generalem regulam de habentibus uocalem ante uocalē referenda sunt.

In. a. igitur desinentia: quæ omnia græca sunt: mittunt genitiuum in atis. breuiant syllabam quam superat cremētum. ut dogma dogmatis. poema poematis. schema schematis. In. o. exeuntia in onis uel in enis. producant. ut cerdo cerdonis. mango mangonis. anio anienis. nerio nerienis. Exeuntia uero in inis. breuiant. ut uirgo uirginis. apollo apollinis. Nomina uero græca in. on. desinentia si ad declinationem latinam reducantur. etiam breuiant: si apud græcos breuiabāt. ut agamemnon. agamemno agamēnonis. Papinius in achilleide. stimulatq; agamēno uolentes. In. c. duo tantum sunt. lac lactis. quod positione producit. halec halecis quod natura. Martialis. capparis & putri cepas halece natantes: q̄q; hic pro pisce etiam possit accipi.

De clementis nominū. Cap. ij.

Enitiuus singularis crescēs super nominatiuum: quandoq; breuiat: quandoq; producit crementum.

In. a. breuiant. ut dogma atis. toreuma atis.

In. o. exeuntia in onis. uel enis. producant. ut cerdo. cerdonis. anio anienis. In inis uero breuiant. ut uirgo uirginis.

In. c. unum est quod producit. halec halecis.

Ex. a. mititatis
genitiuus & breui
andus

Onis & enis a ho.
producit inis
breuiatur

Al. alis uelutru pro
ducat sed breuiat
mas

Nomen in el. elis
protendit dico & he
breui

Vnus in ol. est sol
crementu porrigitq;

In.al.neutra producunt, ut animal animalis, tribunal tribunalis, uectigal uectigalis. Masculina uero breuiant, ut hic sal salis, hannibal hannibalís. Vergilius primo Æn. uela dabant læti: spumas salis ære ruebant. luuenalis. expende hannibalem: quot libreras in duce summo. Valerius probus grammaticus præstantissimus referente Gellio libro. iiii. hannibalís & hasdrubalis & hamilcaris & huiusmodi nomina barbara ita pronuntiabat. ut penultimam circumflecteret: quod nisi longa esset: fieri non poterat. tamen unum tantum Ennii poetæ tetrametro attulit: ex eo libro qui scipio inscribitur. idest. qui propter hannibalís copias considerant. ubi sexta syllaba necessario debet esse longa: quia tertius pes spódeus est.

In.el. delinentia. oia sunt barbara: præterq̄ duo monosyllaba mel & fel. Quod si ad nostram declinationem. ut alio in loco diximus: referantur: adfectione syllabæ id fieri debet. ut michael michaelus. israel israelus. penultima longa. sed quæ nostri sub terminatione barbara audent inflectere: merito debent produci: quandoquidem in el. longa finiuntur: quod a græcis per. e. longum scribi consueuerunt. ut michael michaelis. gabriel gabrielis. Mel uero mellis & fel fellis positione duplicis. i. producuntur.

*Il breuiabit et
ul alis cuius
debes*

*An amnis producat
at q̄ en si mittit*

*In enis
Quod si mittit
breuiat
In porrigit*

*On modo pro
+ modo corrup
o genitium*

*Si tenet o ma
num producit
breue curtat*

In.al.neutra producunt, ut animal alis. Masculina uero breuiant, ut sal salis, hannibal hannibalís.

In.el. barbara sunt quæ producunt, ut michael michaelis.

In.il. breuiant, ut uigil uigilis, pugil pugilis.

In.ol. unum est quod producit, sol solis.

In.ul. breuiant, ut cōsul cōsulis, præsul præsulís.

In.an. producunt, ut acarnan acarnanis, pæan pæanis.

In.en. exeuntia in enis, producunt, ut splen splenis. In inis uero breuiant, ut numē numinis.

In.in. producunt, ut delphin delphinis.

In.on. partim breuiant, ut canon canonis. demon demonis, partim producunt, ut platanon platanonis.

In.il. breuiant, ut uigil uigilis, pugil pugilis.

In.ol. unum tantum reperitur sol solis: quod producit.

In.ul. breuiant, ut cōsul consulis, præsul præsulís, exulis exulis.

In.an. producunt, ut acarnan acarnanis. Ouidius. viii. metha. amnis acarnanum lætissimus. Pæan pæanis. Vergilius. vi. Æn. lætum pæana canentes.

In.en. quæ mittunt genitium in enis, producunt, ut ren renis, splen splenis, syren syrenis. Persius: quid faciam: sed sum petulantis splene cachinno. Horatius. syrenum scopulos & circes potula nosti. In inis uero breuiant, ut numen numinis, fulmen fulminis, uolumē uoluminis.

In.in. per. i. latinum, uel in. yn. per. y. græcum producunt, ut delphin delphinis, salamin salaminis, phorcyn phorcynis. Vergilius in bucolicis. orpheus in filiis inter delphinas arion. Horatius primo car. teucer salamina patremq̄. Ouidius iiii. metha. squallebant late phorcynidos ora medusæ.

In.on. partim breuiant, partim producunt, nam quæ apud græcos mittunt genitium in. onos. penultima per. o. micron: breuiant, ut dæmon dæmonis, canō onis, lycaon onis, pæon onis, amithaō onis, agamēnō onis, æson onis, áphion onis, ixion onis, parthaō onis.

Quæ uero apud græcos mittunt genitium in onos. per. o. mega. penultimam producunt eandem, ut amydon onis, ancon onis, babylon onis, citheron onis, caulon onis, colophon onis, chromion onis, cydon onis, damon onis, daphnon onis, dolon onis, emathion onis, helicon onis, lacon onis, ladon onis, nasamon onis, orion onis, platanon onis, porphyrion onis, peteon onis, fason onis, fmon onis, ficyon onis, salomon onis, triton onis, trygon onis. luuenalis. hic alta ficyone: ast hic amy

Idem in. v. uel nos emathis ad pæonas usq̄ niuosos. Vergilius. iiii. Æn. phillirides chiron: amithaoniusq̄ melampus. Idem. iiii. Æn. res agamemnonias uictriciaq̄ arma secutus. Ouidius. vii. metha. & casu subito formosior æsone natus. Idem. xii. metha. duxerat hippodamen audaci xione natus. Papinius in achilleide. cūq̄ suo memorant amphiōne thebas. Ouidius. x. metha. accipe me generum dixi phartaone nate. Martialis. quid torus a nilo: quid sindōe tinctus olētī? Vergilius primo Æn. eoasq̄ acies & nigri memnonis arma.

Quæ uero apud græcos mittunt genitium in onos. per. o. mega. penultimam producunt eandem, ut amydon onis, ancon onis, babylon onis, citheron onis, caulon onis, colophon onis, chromion onis, cydon onis, damon onis, daphnon onis, dolon onis, emathion onis, helicon onis, lacon onis, ladon onis, nasamon onis, orion onis, platanon onis, porphyrion onis, peteon onis, fason onis, fmon onis, ficyon onis, salomon onis, triton onis, trygon onis. luuenalis. hic alta ficyone: ast hic amy

Idem in. v. uel nos emathis ad pæonas usq̄ niuosos. Vergilius. iiii. Æn. phillirides chiron: amithaoniusq̄ melampus. Idem. iiii. Æn. res agamemnonias uictriciaq̄ arma secutus. Ouidius. vii. metha. & casu subito formosior æsone natus. Idem. xii. metha. duxerat hippodamen audaci xione natus. Papinius in achilleide. cūq̄ suo memorant amphiōne thebas. Ouidius. x. metha. accipe me generum dixi phartaone nate. Martialis. quid torus a nilo: quid sindōe tinctus olētī? Vergilius primo Æn. eoasq̄ acies & nigri memnonis arma.

Quæ uero apud græcos mittunt genitium in onos. per. o. mega. penultimam producunt eandem, ut amydon onis, ancon onis, babylon onis, citheron onis, caulon onis, colophon onis, chromion onis, cydon onis, damon onis, daphnon onis, dolon onis, emathion onis, helicon onis, lacon onis, ladon onis, nasamon onis, orion onis, platanon onis, porphyrion onis, peteon onis, fason onis, fmon onis, ficyon onis, salomon onis, triton onis, trygon onis. luuenalis. hic alta ficyone: ast hic amy

Idem in. v. uel nos emathis ad pæonas usq̄ niuosos. Vergilius. iiii. Æn. phillirides chiron: amithaoniusq̄ melampus. Idem. iiii. Æn. res agamemnonias uictriciaq̄ arma secutus. Ouidius. vii. metha. & casu subito formosior æsone natus. Idem. xii. metha. duxerat hippodamen audaci xione natus. Papinius in achilleide. cūq̄ suo memorant amphiōne thebas. Ouidius. x. metha. accipe me generum dixi phartaone nate. Martialis. quid torus a nilo: quid sindōe tinctus olētī? Vergilius primo Æn. eoasq̄ acies & nigri memnonis arma.

Quæ uero apud græcos mittunt genitium in onos. per. o. mega. penultimam producunt eandem, ut amydon onis, ancon onis, babylon onis, citheron onis, caulon onis, colophon onis, chromion onis, cydon onis, damon onis, daphnon onis, dolon onis, emathion onis, helicon onis, lacon onis, ladon onis, nasamon onis, orion onis, platanon onis, porphyrion onis, peteon onis, fason onis, fmon onis, ficyon onis, salomon onis, triton onis, trygon onis. luuenalis. hic alta ficyone: ast hic amy

Idem in. v. uel nos emathis ad pæonas usq̄ niuosos. Vergilius. iiii. Æn. phillirides chiron: amithaoniusq̄ melampus. Idem. iiii. Æn. res agamemnonias uictriciaq̄ arma secutus. Ouidius. vii. metha. & casu subito formosior æsone natus. Idem. xii. metha. duxerat hippodamen audaci xione natus. Papinius in achilleide. cūq̄ suo memorant amphiōne thebas. Ouidius. x. metha. accipe me generum dixi phartaone nate. Martialis. quid torus a nilo: quid sindōe tinctus olētī? Vergilius primo Æn. eoasq̄ acies & nigri memnonis arma.

Quæ uero apud græcos mittunt genitium in onos. per. o. mega. penultimam producunt eandem, ut amydon onis, ancon onis, babylon onis, citheron onis, caulon onis, colophon onis, chromion onis, cydon onis, damon onis, daphnon onis, dolon onis, emathion onis, helicon onis, lacon onis, ladon onis, nasamon onis, orion onis, platanon onis, porphyrion onis, peteon onis, fason onis, fmon onis, ficyon onis, salomon onis, triton onis, trygon onis. luuenalis. hic alta ficyone: ast hic amy

pone relicta. Catullus. quæq; ancona: gnidumq; arenosam colis. Martialis. assiduus ia
 æt nec babilona labor. Propertius. saxa citheronis thebas agitata per artem. Vergi
 lius. iii. æn. caulonisq; arces & naufragium scylaceum. Lucanus in. viii. & placida co
 lophona maris pumantia parua. Ouidius. vii. metha. quodq; suam securus arat chrō
 nona colonus. Lucanus in. vii. illuc & libye numidas & creta cydonas. Vergilius i bu
 colicis. pastorum musam damonis & alphisibœi. Martialis. daphnonas platanonas &
 aerias cyparissos. Ouidius in episto. penelopes. rettulit & ferro rhesū dolonaq; cefos.
 Vergilius. emathiona liger: coryneum sternit asylos. Vergilius. vii. æn. pandite nunc
 heliconæ deæ: cantusq; mouete. Papinius. vi. theba. tandem speratus nuda de plebe la
 conum. Ouidius primo metha. donec arenosi placidum ladonis ad amnem. Silius li
 bro. vi. examinum nasamona tyran super ipse iacebat. Vergilius. iii. æn. armatūq; au
 ro circūspicit oriona. Martialis. & nomen prasmī porphirionis habet. Papinius. vii.
 theba. & sulco peteons domant: refluuntq; meatu. Silius. adriaci fugite infauti faso
 nis arenas. Vergilius. ii. æn. talibus insidiis periuriqu; arte sinonis. Ouidius. ii. meta.
 ceruleos habet unda deos tritona canorum. Martialis. captabit tepidum dextra leuaq;
 trygona. Sunt quædam habentia indifferens clementum. ut sydon sydonis. ægeon
 onis. edon onis. Vergilius primo æn. atq; equidem teucrum nemini sydonæ uenire: in
 deriuatis tum producta: tum breuis reperitur: quod ipsum argumēto fuerit in primū
 genio syllabam esse mediam: q̄q; apud homerum semper producta legatur. Vergilius
 primo æn. obstupuit primo aspectu sydonia dido. Idem i. iii. sydoniam p̄cto chlamy
 dem circumdata limbo. & iterum in eodem. & quos sydonia uix urbe reuelli. Æge
 on quoq;. Ouidius. ii. metha. p̄duxit dicens. ægeona suis imania terga lacertis. Clau
 dianus uero breuiavit cum dixit. hæc centum gemini strictos ægeonis enses. Edon p̄
 terea mons siue pxomontorium thraciæ q; mediam habet: secūda ex deriuatis licet co
 gnoscere: quandoq; enim producitur. ut apud Vergiliū. xii. æn. ac uelut edoni boreæ
 cum spiritus alto. Ouidius. protinus in siluis matres edonidas omnes. quandoq; bre
 uiatur. Idem in. ii. de remedio. ibat ut edonio referens trieterica baccho. Lucanus in
 primo. edonis ogigyo decurrit plena lyæo. Silius. iii. puni. edonis ut pangea super

trietereide motu. In. ar. p̄
 ducunt. ut puluinar aris. cochle
 ar aris. Breuiant uero cæsar cæ
 saris. & quæ sequuntur. Vergi
 lius in bucolicis. ecce dionei p̄
 cessit cæsaris astrum. Idē in bu
 coli. aut ararim parthus bibet:
 aut germania tigrī. Idē in. iii.
 æn. it portis iubar exorto dele
 cta iuentus. Idem in bucolicis
 & cantare pares & respōdere pa
 ratī. Idem pri. æn. stipant & dul
 ci distendunt nectare cellas. Idē
 in bucolicis. errantes hederas
 passim cum baccare tellus. & no
 mina propria barbarorū. ut ha
 milcar aris. aspar aris. bostar
 aris. gaspar aris. balthasar aris.
 sed hæc quemadmodū supra ex
 Probrī atq; gellii auctoritate di

In. ar. producunt. ut puluinar puluinaris. tor
 cular torcularis. Breuiant uero cæsar cæsar
 arar araris. iubar iubaris. par paris. nectar
 nectaris. baccar baccaris. & nomina propria
 barbarorum. ut hamilcar hamilcaris.
 In. er. breuiāt. ut puer pueri. mulier mulieris.
 anser anseris. Producūt uero uer ueris. & no
 mina græca. ut iber iberi. celtiber celtiberi.
 byzer byzeris. crater crateris. halter halteris
 physeter physeteris. clyster clysteris. clima
 ter climateris. character characteris. crema
 ster cremasteris. luter luteris. pantber pāthe
 ris. stater eris. soter soteris. præster eris.

ximus possunt etiam producere: sed frequentior usus habet: ut breuiant. In. r.
 siue sint secundæ declinationis siue tertiæ: breuiant clementum. ut puer pueri. focer
 foceris. passer eris. mulier mulieris. Nemo enim unq; dixit q; mulier in obliquis produ
 ceret præter unum priscianum: neq; in locis illis: in quibus de hoc agebat: sed i libel
 lo de accentu: quem multi auctoris illius non esse putant. Alexandrum uero quāti fa
 ciamus aliis in locis testati sumus. Quod uero quidem afferunt illud lucretii: ea est
 muliebris origo. Lucretius. non mulieris sed muliebris scripsit. Producūt uero ex
 latinis hoc uer ueris. Vergilius primo geor. uere nouo gelidus canis cum montibus
 humor. Et nomina græca quæ per. e. longum ab illis scribuntur. ut iber iberi. ul' iber

*Nomen quod fit
 in ar genitio pro
 ducunt. aris
 sed breuiat cæsar
 am nectare parq;
 iubarq;
 atq; arar & bar
 ar peregrinaq;
 nomina quæda*

*Tertia quod nom
 en de ctenat sue
 secunda
 Si sunt in. er.
 breuiabis demis
 yber uer
 græcū nomen in er modo curtat ut æther & aer*

quod producit ut crater atq; character

primus

Inde uerget. vii. æñ. sebethis idis. fecit dicēs. Oebale quē generasse telō sebethide nympha. Trebula. æ. oppidū in agro reatino & eiusdē noīs iuxta crustumiū colonia romanorū. Martialis. v. epigra humida qua gelidas submittit trebula ualles: & iterum ī distichis. Trebula nos genuit cōmēdat gratia duplex. Thebæ arum. p boeriæ urbe. unde ē thebanus & thebe es. urbs egypti: uude thebæus. Ebrius. a. um. febris is. nebris idis. ideo suspicamur pductā habere primā: quia semp longa reperit. E. ante. c. breuis est. ut secus: pecus. Producūt uero Echo us. Lecythus. i. Secius pro minus Securus. a. um. Theca. æ.

E. ante. c. breuis est. ut secus: pecus. Producūt uero Echo us. Lecythus. i. Secius pro minus Securus. a. um. Theca. æ.

E. ante. d. breuis est. ut sedeo. Producunt uero Cedo is. cessi. Medea. æ. Pedo is. Rheda. æ. Sedulus. a. um. Sedes is. Seditio onis.

E. ante. f. breuis est. ut nefas. E. ante. g. breuis. ut lego is. Producunt uero lego as. Pegasus. Regula. æ. Regulus. i. Regina. æ. Rhegium. ij. Tegula. æ.

E. ante. l. in dissyllabis longa est. ut chela. æ. Breuiant uero Chelys ys. Celer is. e. Gela. æ. Gelu indecli. Lelex gis. Helix icis. Et a meli hoc est melle: & a melas quod est niger composita & deriuata. ut melilothus. i. melanthium. ij. Scelus eris. Telon onis. Velim uelis uelit. Velut ueluti. Et nomina polysyllaba. ut melior. Producūt uero belua. æ. Delubrū i. Elisium. ij. Electrum. i. Peligni orum. pelusium. ij. Peliō. ij. Peleus. i. Pelamys idis. Spelunca. æ. Spelcūm. i. Telephus. i. telegonus i. Telemachus. i. Telemus. i. Velabrum. i.

quod si qs ab alto. Pedo is. Martialis. pedere te malim. nāq hoc neq inutile dicit. Rheda. æ. luuenalis. hic dū tota domus rheda cōponit una. Sedulus. a. um. sedo as. seditio onis. ideo pducūt: quod a se & dolus primā: a se & do das secundum: a se & itio: tertium iterposita. d. euphoniæ causa. Pædor uero pædia. æ. & pædico as. quæ apes quod ē puer græce deriuant: ideo pducūt: quia. æ. diphthōgō habēt. E. ante. f. breuis ē: ut nefas: & inde nefastus: nefarius & nefandus. E. ante. g. breuis est: ut lego is. rego is. tego is. Producūt uero lego as. p eo quod ē legatū aliquō mittere: & te stamēto pter solidā hereditatē aliqd alicui relinquere. Pegasus. i. equus alatus. Ouidius. iiii. meta. pegason & fratres matris de sanguine natos. Regula. æ. tam etfi a rego is. deriuat: in quo ut diximus prima breuiat. Verg. in moreto. Nec sumptus erat illud opus sed regula curæ. Regulus & regina ideo primā pducunt: quod a rege deriuant: in quo prima lōga ē cremēto. Rhegiū. ij. brutiorū ciuitas. Ouidi. xiiii. meta. liqrat & zancle aduersaq mœnia rhegi. E. ante. l. in dissyllabis lōga ē: ut chela. æ. Verg. pri. geor. qua locus erigonē iter chelasq sequētes. Breuiat uero chelys ys. Ouidius ī episto. sapphus. inde phœbo chelin cōia munera mittā. Celer is. e. Verg. v. æñ. ptinus æneas celeri certare sagitta. Gela. æ. ciuitas & flumē siciliæ. Verg. iiii. æñ. imanisq gela fluuii cognomine dicta. Gelu indeclinabile: siue gelū. i. Lucretius

te. c. breuis est. ut secus p aliter pecus pecoris ul' pecudis: decer: iecur. Producūt uero Echo us. Persius. reparabil' a sonat echo.

Lecythus quoq ideo pducit: quia p. e. longū a græcis scribit Secius quoq pducit. Vergili. ii. geor. indulge ordinibus: nec secius omnis in unguē: secus tñ ut diximus breuiat. Idē. xii. æñ. haud secus accēso gliscit uiolētia turno Securus. a. um. ideo pducit quia a se & cura cōponitur ut sit securus: qui ē seorsum a cura. Mecū: tecū: secū: quia cōponunt ex me. te. se. & a theca cōposita: ut bibliotheca. dactylothea. pinacotheca. Martialis ruris bibliotheca delicati.

E. ante. d. breuis ē. ut sedeo es. cedo p dic. Producunt uero Credo is. quod a cretum & do cōponit. Verg. vi. æñ. præpetibus pennis ausus se credere cælo. Cedo is. cessi. Idem ī buco. oīa uincit amor & nos cedamus amorī. Cædo is. cecidi p. æ. diphthōgō scribit. Cedo uero p dic: ut diximus primā breuiat. luuenalis. post minor ē aliā credas: cedo si breue parui.

Medea. æ. Ouidius in episto. isiphyles. medeæ medea forem:

libro. vi. demittit quasi sæpe gelū quod cōtinet in se. Lelex gls. Ouidius. viii. meta. illa troezenius heros pte lelex alia. Helix icis. hedere spēs: de qua Plinius lib. xvi. ē candida & nigra hedera & tertia q̄ uocat helix: cuius prima syllaba breuis a theocrito ponit i primo edyllio. & a meli hoc ē a melle cōposita & deriuata: ut meli melū melilothos: melos. Martial. ifanti indimela dato fatuasq̄ mariscas. Ouidius. iiii. fasto ps thyma: ps rorē: ps melilothō amat. Lactātius de xp̄i resurrectiōe fitq̄ repercussio dulcior aura melo. Et a melas quod iterptat niger. ut melāthiō: melāpus. columela melāthia grata cymino. Verg. iiii. geor. phillyrides chirō amithaoniūsq̄ melāpus. Scelus eris. luuenal. q̄ scelus admittit: q̄ nā hic culpa puella ē! Telō onis. Verg. vii. æn. cœbale quē generalise telō sebethide nymp̄ha ferē. Velim uelis uelit. Luca. in pri. accipiā cyrrhea uelim secreta mouētē. Velut & ueluti. Verg. in pri. ac ueluti magno i pp̄lo cū sæpe coorta ē. Et noīa polysyllaba: ut mellor siue sit cōparatiuū siue pp̄riū uiri. Martial. en uocat ad cœnā melior te classice rectā. Producūt uero belua. æ. q̄q̄ sunt q̄ p. æ. dī pthōgon: sunt q̄ p duplex. l. scribāt. luuenal. nimirū cōstat leuiori belua sūptu. Delubrū. i. Verg. ii. æn. hic primū ex alto delubrī culmine telis. Elisiū. ii. Idē li. vi. mitimur elisiū: & pauci læta arua tenemus. Electrū. i. Idem i buco. pinguia corticibus sudēt electra myricæ. Peligni orū. Martia. nō hęc pelignis agit uindemia plis. Pelusiō. uñ pelusius. a. um. & pelusiacus. a. um. Idē i distichis. accipe niliace pelusia munerā lētē. & Verg. pri. geor. nec pelusiacæ curā aspernabere lētis. Pelion. ii. Luca. i. vi. pelion opponit radiis nascētibus umbras. Silius tñ. iiii. puni. breuiat. d. ossaq̄ cū pelio cūq̄ hemo cesserit othris. Pelias idis. Ouidius de remedio. uulneris auxiliū pelias hasta tulit. Peleus. i. Hora. i. poe. telephus & peleus cū paup & exul uterq̄. Pelamys idis. luuena. & uas pelamydū apherorū. Spelunca. æ. quæ dicitur græce speleū. i. Verg. vi. æn. spelūca alta fuit uastoq̄ imanis hiatus. Idē i buco. certū ē in silius iter spelæa ferarū. Telephus. i. luuenal. telephus aut sūmi plena iam margine libri. Telegonus. i. Ouidius de pōto. telegoni ue parēs uertēdis nata figuris. Telemachus. i. Hora. haud male telemachus ples patiētis ulyssi. Telemus. i. Ouidius. xiii. meta. telemus eurimedesquē nulla fefellerat ales Velabrū. i. Hora. ii. ser. cū uelabro omne macellū.

E. ante. m. breuis est. ut emo is. gemo is. fremo is. femur oris. nemus oris. producūt uero cremētū. i. atq̄ ab eo cōpositū i cremētū. Verg. i. buc. chara deū soboles magnū iouis icremētū. Demū aduerbiū. Idē. vi. æn. sic demū lucos stygios regna inuia uiuis. Demo is. p̄ptera primā p̄ducit: quod a de præpositiōe & emo cōponit. Cōposita quoq̄ a demos quod iterptat ppl̄s: ut demosthenes: democritus: demophon. luuena. eloquiū & famā demosthenis & ciceronis. Emathia. æ. uerg. pri. geor. emathia & latos hemi pinguescere cāpos. Emolumētū. i. luuena. nullus in urbe locus nulla emolumēta laborū. Eminus aduer. Ouid. xiii. me. eminus igētī resupinū uulnere fudi. Femē inis. Nā q̄ Seruius illud uergilii. x. æn. legit. ocyus ensē eripit a femine magis placet: ut cū prisciano legamus: ocyus ensē eripit a femore: qm̄ hoc primam breuiat: illud uerop̄ducit eadē. Abhemis quoq̄ cōposita: & a semis: quod ab hemis inēptat aspiratiōe mutata i. s. ut hemina. æ. hemitriteus. i. semideus. i. semiuir. i. Persius fregerit heminas areti ædilis iniq̄s. Martia. uri tōgilius male dī hemitritæo. Ouid. pri. me. sūt mihi semidei & rustica. n. f. Verg. iiii. æn. & nūc illi paris cū semiuirō comitatu. Hemus. i. Verg. pri. ge. emathia & latos hemi pinguescere cāpos. Nemo inis. Idē. ix. æn. turne quod optāti diuūpmittere nemo. Phemonœ es. Luca. i. v. phemonœ errore uagā curisq̄ uacātē. Remus. i. quo nauis ipellit. Verg. pri. æn. frāgunē remi: tū prora auertit & undis. Nāp romuli fratre primā breuiat. Idē in eodē. cana fides & uesta remo cū fratre grinus. Schema atis. qm̄ p. e. lōgū a græcis scribit: & a semis ut diximus cōposita: ut semita. Verg. iiii. æn. castigatq̄ moras: ope oīs semita feruet. Temo

E ante. m. breuis ē. ut emo is. Producūt uero Crementū. i. Demū aduer. Demo is. Et a demos cōposita. ut demosthenes. emathia. æ. emolumētū. i. eminus aduer. femē inis. & ab hemis quod ē semis cōposita. ut hemina. æ. hemus. i. nemo inis. phemonœ es. remus. i. Schema atis. Et a semis cōposita. ut semita æ. Temo onis.

onis. Verg. pri. geor. hunc a stirpe pedes temoptetus in octo? E. ante. n. longa est ut uena. æ. uenor aris. Breuiat uero bene & benignus. a. um. Hora. si bn te noui. Idem qppe benignus erat. Enyo us. Martia. cu dubitaret adhuc belli ciuil' enyo. Enipeus. i. Luca. i. vi. languine romano q turbidus ibit enipeus. Enim coiunctio. Verg. hic tibi fa

E. añ. n. longa e. ut uena. æ. Breuiant uero bn ad uer. benignus. a. um. Enyo us. Enipeus. i. Eni coiunctio. fenestra. ç. & a genes quod iterptat genus & geno is. deriuata & copolita. ut geneus eos. genus eris. phrenesis is. penes ppositio penitus aduer. penetras. penates iu. penus. ul' oris. senex is. seneca. ç. senonis. Ithenel' i. teneo es. tenor oris. tenuis. e. tenus ppositio. uenafri. i. uenilia. ç. uenetus. a. um. uenia. ç. uenus eris. uenenus. i. uenio is. xenium. ij.

E. ante. p. breuis e. ut lepus oris. Producunt uero Cepa. æ. Cephisus. i. Epirus. i. Repo is. Sepes is. Sepia. æ.

E. ante. q. breuis e. ut nequo is. neq. pducunt uero neq. neqcia. æ. nequis. Sequana. æ.

E. añ. r. breuis e. ut serus. i. herus. i. pducunt uero beryllus. i. berytus. i. cerusa. ç. cerinthes. cera. ç. clerus. i. eridanus. i. eretum. i. eruca. ç. feralis. e. feronia. ç. geriones is. Heres edis. Heros ois. Meriones is. Neritos. i. Neris is. Nerio enis. Pera. æ. Pero onis.

oris. Verg. aliud ue habuisse tenore. Tenuis. e. Idem i. iiii. geor. in tenui labor: at tenuis non gloria: si que. Tenuis ppositio. Idem. ii. añ. capulo tenuis abdidit ensem Venafri i. Marcia. hæc tibi capani sudauit bacca uenafri. un uenafri. luena. ipe uenafri no piscem pfundit oliuo. Venilia. æ. uerg. in añ. cui pilunus auus: cui diua uenilia m Venetus. a. um. luena. coterufq illic ueneto crassoq cucullo. Venus eris. uergili. pri. añ. sic uenus & ueneris contra sic filius orsus. Venia. æ. Idem i. iiii. tu mo posce deos ueniam sacrifq litatis. Venenun. i. Idem i. pri. occultu ispiras igne fallasq ueneno. Venio is. Idem in. iiii. audiam & hæc manes ueniet mihi fama sub imos. Xenos quod iterptat hospes. un xenun & pxeneta. Martia. ois i hoc gracili xenioru turba libello. Idem. uatinioru pxeneta sartoru. e eni trimetru iabicu: ide quoq axenos. i. inhospitalis.

E. añ. p. breuis e. ut lepus oris. epulum. Producunt uero Cepa. æ. uerg. cepa rubes factiq famem domat area porri. Cephisus. i. Luca. i. iiii. quos ipiger abit fatidica cephisus aq. Epirus. i. uerg. iiii. añ. littoraq epiri legimus. Repo is. Hora. i. poe. uerum ope i logo fas e irripe somnu. Repes tm & repentinus & repete quæ a repo uident deriuata primam breuiat. Ouidius pri. falso. bina repes ocul obtulit ora meis. Sepes is. uerg. in buco. hinc tibi que semper uicino ab limite sepes. Sepia. æ. Persius. nigra quod infusa uaneicat sepia lymphæ. E. ante. q. breuis e. ut equus. i. sequor eris. nequo neq

Producunt uero neq & ab eo deriuatun neqcia. Hora. ii. ser. illu aut neqcies: aut uafri inscicia iuris. Ne quicq. uerg. ii. añ. sed qd ego aut hæc neqeq igrata reuoluo. Neqs nequa nequod uel neqd. Idem in. iiii. hic tibi nequa more fuerint dispedia tati. Sequana. æ sequant populi belgaru illius fluminis accole. Luca. i. pri. optima ges flexis i gy

E. ante. n. longa est ut uena. æ. Breuiant uero bn ad uer. benignus. a. um. Hora. si bn te noui. Idem qppe benignus erat. Enyo us. Martia. cu dubitaret adhuc belli ciuil' enyo. Enipeus. i. Luca. i. vi. languine romano q turbidus ibit enipeus. Enim coiunctio. Verg. hic tibi fa bor enim: quando hæc te cura re mordet. Fenestra. æ. luena. cu pateat altæ caligatesq fenestæ & a genes siue geno is. coposita & deriuata. ut genesis. archigenes genius genero genus. Phrenesis is. luena. cu furor haud dubius: cu sit manifesta phrenesis. Penes ppositio. Horati. que penes arbitrium ius e & norma loquendi. na pene aduerbiu pri ma pducit. Penitus. Verg. pri. añ. penitusq pacibus austris. Penetro as. Idem i. vii. dardanus ideas phrygiae penetrauit ad arces. Penates. Idem i. pri. iliun i italia portas uictosq penates. Penus us. uel penoris. Idem in eode. cura penun struere. Hora. i. epi. portet frumeta penusq. Senex senis. un senior & senectus. Idem i. vi. ia senior: sed cruda deo uiridisq senectus. Seneca. æ. luena. a seneca q piso bonus q cometa solebat. Senonis. Luca: in pri. nos primi senonum motus cymbrunq furentem Sthenelus. i. Vergi. thesandrus sthenelusq duces: & dirus ulysses. Teneo es. Idem i. pri. sed mihi sorte datu tenet ille imania saxa. Tenor

rti sequana frenis. E. ante. r. breuis est. ut serū. i. uergil. iiii. geor. ac rēq̄ molossū
 pascere sero piugui. serus. a. um. producit: ut statim dicemus: eodē modo herus. i. primā
 breuiat. heros ois. eandem producit. Producit uero Beryllus. i. luuenalis. Heliadū
 crustas & inæquales beryllos. est enim spondeus in quinto loco. Silius. ii. puni. & soli
 tū digito beryllon adederat ignis. Prudētius tamen in psycomachia breuiavit dicens
 hinc tibi sapphirum sociauerat inde beryllum. Berytus. i. urbs phœnicia uulpiani
 iureconsulti patria. Priscianus in perihegesi. antiq̄q̄ tyrō: beryti & mœnia grate. Ce-
 rusa. æ. unde cerusatus. a. um.
 Martia. & cerusata cādīdiora cu-
 te. Idē alio loco. cerusata timet
 labulla solē. Cerinthe es. Ver-
 gil. iiii. geor. trita melis phylla
 & cerinthe ignobile gramē. Ce-
 ra. æ. quod idē pducit: q̄a p. e. lon-
 gū scribit̄ a græcis: a plærisc̄q̄ tñ
 latinorū p. æ. diphthōgō. Cleros
 quoq̄ quod iterptat̄ fors. a græ-
 cis p. e. lōgū scribit̄. Eridanus
 1. Verg. iiii. geor. eridanus: quo
 nō alius p̄ pinguia culta. Eretū
 1. Idem. vii. æñ. ereti manus ois:
 oliuiferæq̄ mutisce. Eruca. æ.
 Idē i more. Intybaq̄ & uenerē reuocans eruca morantē. Feralis. e. tā et̄si a ferus. a. um
 deriuari uidetur. Ouidius. xv. meta. ferali mutat cum papillione figuram. Feronia
 æ. Horatius primo sermonum. ora manusq̄ tua lauimus feronia lympha. Geriones
 is. Vergilius. vi. æñ. & forma tricorporis umbre geriones. Heres edis. Martialis. he-
 redem fabius labienum ex asse reliquit. Heros ois. Vergilius primo æñ. littore tri-
 nacio dederatq̄ abeuntibus heros. Meriones is. Ouidius. xiii. meta. nec minus ido-
 meneus: patriaq̄ creatus eadem meriones Nereus. Idem in bucolicis. tum durare so-
 lum & discludere nereia ponto. Neritos. i. Vergilius. iiii. æñ. & neritos ardua faxis.
 mons est ithacæ Neris is. mōs est argiuorū. Papinius. iiii. theba. neris & ingēti tur-
 ritæ mole cleonæ Nerio enis. uxor martis: cuius primam multi produxerunt. Gellius
 tamē. xii. noctium ar. dicit: eos qui probe locuti sunt primam breuiasse. Nam & ne-
 ro cum quo symbolum habet: primam breuiat. Pera. æ. Martialis in disticho cuius ti-
 tulus est pera. dormiat & tetrico cum cane pera rogat. Pero onis. Vergili. vii. æñ.
 Instituire pedis: crudus tegit altera pero. inde peronatus perone calceatus. Serus. a.
 um. Idem in. iiii. seraq̄ terrifici cecinerunt omnia uates. Seres populi. unde sericus
 a. um. Idem. ii. geor. uelleræq̄ ut foliis depectant tenuia seres. Spero as. Idem primo
 æñ. at sperate deos memores fandi atq̄ nefandi. Seria. æ. Persius. sub rastro crepet
 argenti mihi seria dextro hercule. Seria orum. & Serio aduerbium. i. nō iocose. Ho-
 ratius primo sermonum. sed tamen amoto quæramus seria ludo. Thera. æ. urbs p̄
 pe syrtem minorem i aphrica Callimachi poetæ patria: de qua dicit ipse. Nomine cal-
 listo fuerat: sed post modo thera dicta fuit tellus urbis origo meæ. Tereus. i. Vergi-
 lius in bucolicis. aut ubi mutatos terei narrauerit artus. Verus. a. um. Idem in. iiii.
 æñ. uera ne te facies: uerus mihi nuncius affers. Veratrum. i. Persius. ebria ueratro
 non quicquid deniq̄ lectis. Verona. æ. Ouidius. mantua uergilio gaudet uerona ca-
 tullo. Et a xeros quod interpretatur siccus. a. um. composita. ut xerolophum. xerol-
 bya. xerampelinus. a. um. luuenalis. & xerampelinas uestes donauerit illi. E. an-
 te. s. longa est. ut theseus. i. rhesus. i. nefus. i. Breuiant uero Mesana. æ. ciuitas sicilia
 quoniam a græcis per. e. breuem scribit̄. Silius tamen. xiiii. puni. pduxit dicens: in-
 cumbens me sana mari nimitūq̄ reuulsa. Sesostris is. Lucanus. i. vii. uenit ad occasum:
 mundi q̄ extrema sesostris. Vesulus. i. Vergilius. x. æñ. actus aper multos uesulus quē
 pinifer annos. Veseuus. i. Idem. ii. geor. Talem diues arat capua: & uicina ueseuo di-
 citur quoq̄ uesuuius & per abscissionem uesuuius. Martialis. hic est pampineis uiridis
 modo uesuuius umbris. E. ante. t. pducitur. ut beta. æ. bethis is. seta. æ. meta. æ.
 Breuiant uero Etiam coniunctio siue aduerbium affirmandi. Vergilius in bucolicis.

Serus. a. um. Seres um. Spero as. Seria. æ. Se-
 ria orum. Thera. æ. Tereus. i. Verus. a. um.
 Veratrum. i. Verona. æ. Et a xeros hoc est sic-
 cus composita. ut xerampelinus.

E. ante. s. longa est. ut theseus. i. Breuiant uero
 Mesana. æ. Sesostris is. Vesulus. i. Veseuus
 i. Vesuuius. ij.

E. ante. t. producitur. ut meta. æ. Breuiant ue-
 ro Etiam coniunctio. Fretum. i. Getes. æ. He-

illum etiam laurique etiam fleuerunt myricae. Fretum. i. Idem in eodem opere. in freta dum fluuii current: dum motibus umbræ. Getes. æ. Lucanus i. pri. hinc datus premat inde de getes. Hetruria. æ. Vergilius. ii. geor. hanc remus & frater: sic fortis hetruria creuit. Meto tis. Idem in. iiii. purpureosque metunt flores: & flumina libant. Metuo

truria. æ. Meto is. Metuo is. Metallum. i. metaurus: & ametros siue meta composita & deriuata: ut metreta. metaphora. Retro aduerbium. Tetricus. a. um. Thetis idis. & a tetra composita. ut tetrarcha. Veto as. Vetus eris. Vaternus. i. & habentia. p. ante. e. ut petra. e. peto is. E. ante. u. consonantem longa est. ut leuis. a. um. Leuis leue pro tersus & planus. Breuiat uero breuis & breue. Leuis & leue p non grauis. Seuerus. a. um.

is. atque inde metus. Idem in buco. nec fauos metuunt armenta leones. Metallum. i. Ouidius. x. meta. grauidam amathunta metallis. Metaurus. i. Lucanus i. ii. in laeuum cecidere latus ueloxque metaurus. Et composita siue deriuata a metros. ut metreta. æ. geometra. æ. dimeter. a. um. Martia. plurimus hispanas mittet mihi nauta metretas. Iuuenalis. grammaticus rhetor: geometra pictor aliphthes. sunt qui alia ratione legant geometres. Composita quoque a meta. prepositione graeca: ut metaplasimus. i. metaphora. æ. metamorphosis. Retro Ouid. v. me. acta retro naris: me

diocum est fixa palato. Tetricus. a. u. a tetrico more sabinorum. Verg. vii. q. tetricae horrentis rupes motem seuerum. Martialis. & quis tetrico tristior ipsa uero. Thetis idis. p. m. achillis. Verg. v. æ. leua tenet thetis & melite panopeaque uirgo. scribiturque p. th. in principio: & p. i. iota in secunda. Tethys uero p. t. subtile in principio & th. aspiratum in secunda: & ipsa uxore oceani: prima habet idem breuem apud uerg. i. buco. Quae tethyn ratibus: que cingere muris. longa apud lucanum i. pri. tethyos unda uagat lunariibus aestuat horis. Idem in. ii. oceanus mea signa tenet tethymque fugacem. Et a tetra quod in tetra quatuor composita: ut tetrarcha. æ. tetrastichum. i. Hora. pri. ser. mo. reges atque tetrarchas. Veto as. Verg. iii. æ. farique uetat saturnia iuno. Vetus eris. Idem in. iiii. agnosco ueteris uestigia flammae. Vaternus. i. Idem i. pri. geor. nec torpere graui passus sua regna ueterno. & hntia. p. an. e. ut peto is. petra. æ. Petrus. i. petrinus. a. um. Sedulius in paschali. forte petri ualida torreat lapidis aestu febris anhela socrum. Hora. pri. epi. i. ter minturnas sinuesanumque petrinum. E. ante. u. consonantem longa est. ut leuis. e. leuis. a. um. que a plerisque p. æ. diphthongo scribunt ad differentiam leuis quod significat non graue: in quo prima syllaba breuiat: ut statim dicemus. Breuiat uero breuis & breue Verg. i. pri. æ. i. breuia & syrtes urget: miserabile uisu. Leuis non grauis. Idem in buco. an. leues ergo pascent in aethere cerui. Seuerus. a. um. Verg. vii. æ. q. tetricae horrentis rupes motem seuerum.

I. ante. b. breuis est. ut liber p cortice siue libro scripto de aliqua re. Verg. i. buco. nec si cum moriens alta liber aret in ulmo. Martialis. cum tibi parue liber scriptura nostra uacet. Producunt uero fibula. æ. Verg. iiii. æ. aurea purpuream subnectit fibula ueste. Ibis ibidis. Iuuenalis. pars haec illa pauet saturam serpentibus ibim. Hibernus a. um. Verg. iiii. qualis ubi hibernam lyciam xantiisque flueta. Libanus. i. Sedulius in paschali. semper hinc frondes: & tanquam libana cedrus. Liber eris. p. baccho. Verg. pri. geor. liber & alma ceres uestro si munere tellus. Liber. a. um. & libeti orum. p. filiis. & libertas atis. & reliqua symbolum habentia. Libo as. & libum. Verg. pri. æ. oscula libauit gnatem. Idem in. vii. & adorea liba: p. herba. Scribo is. Hora: scribimus indocti: doctique poemata passim. Sibilo as. & sibilus. i. Verg. i. buco. nam neque me tamen uenietis sibilus austris. Scibilis. e. ex prepositione uerbalium in ibilis definitum: ut audibilis: uisibilis. Tybur uris. Hora. rome tybur amem: uentosus tybure roma. Tibia. æ. Papinius. vi. the. tibia cui teneros suetum producere manes. Tribulum. i. Verg. pri. geor. tribula traheatur & iniquo pondere rastri. Viburnum. i. Idem in bucolicis. quantum lenta solent inter uiburna cupressi. Vibex icis. Persius. si puteal multa cautus uibice flagellas. Fibra uero. & hibernis idis semper producere repperi: cum forte natura breuiet primam: quare ut alias dixi quo ad nobis constiterit esse breuem in illis primam: quasi longa utemur.

I. ante. c. brevis est. ut dicax acis. q̄q̄ a dico is. deriuetur: In quo prima produci-
 tur. & ficulus. a. um. cum a ficilia deriuetur: in quo prima quoq̄ producitur: ut statim
 dicemus. Produciunt uero dico is. Vergilius. dicite quandoquidem molli confedi-
 mus herba. Ficus. i. Martialis. cum dixi ficos: rides quasi barbara uerba. Icarus. i.
 Vergilius. vi. æn. partem opere
 in tanto fineret dolor icare ha-
 beres: hinc icarius. a. um. & ica-
 riotis idis. Ico onis. quod ima-
 go interpretatur: ideo primam
 producit: quoniam per ei. diphtho-
 gō a græcis scribitur. Ico icis
 pro ferio is. Lucretius. ex hinc
 corpus propellit & icit. Caper
 tamē putat breuiare: & apud lu-
 cretium icit præteritum eē. Li-
 cium. ii. Vergilius in bucolicis
 terna tibi primū triplici diuer-
 sa colore licia circundo. Mica
 æ. Martialis. Mica uocor: quid
 sim cernis cœnatio parua. Nice
 quoq̄ quod interpretatur uictō-
 ria & ab eo cōposita: ut niceteri-
 um. ii. niceros otis. Iuuenalis. &
 ceromatico fert niceteria collo.
 Martialis. nymbis ebria nicero-
 tianis. Pica. æ. Martialis indi-
 stichis. pica loquax certa domi-
 nū te uoce saluto. Picus. i. et
 p uiro & p auī. Verg. vii. æn. ac-
 cipimus fauno picus p̄: isq̄ pa-
 rentē. Picēs entis. picenū. i. picē-
 tinus. a. um. Martialis. picētina
 ceres niueo sic nectare crescit.
 Iuuenalis. tunc picens accipe dixit. Sica. æ. Martialis. quodq̄ tibi tribuit subula: fi-
 ca rapit. inde est sicarius. Horatius primo ser. si quis erat fur aut sicarius aut alioqui.
 Sicut. Iuuenalis. sicut in amplexu: subitum & miserabile lōgum. Sicilia. æ. a quo
 deriuata tum producere tum breuiare reperiuntur. Nam sicilis idis. semper producit
 Vergilius in bucolicis. sicilides musæ paulo maiora canamus. Ouidius i epistola sap-
 phus. sicilides matres sicilidesq̄ nurus. Siculus. a. um. semper breuiat. Vergilius pri-
 mo æn. uix e conspectu siculæ telluris in altum. Idem in eodem. sunt & siculis regiōi-
 bus urbes Sicania quoq̄ primam producit. Ouidius. xiii. meta. sicaniam tribus hæc
 excurrit in æquora linguis. Ex deriuatis tamē sicanus. a. um. producit: sicanus. a. um
 breuiat. Vergilius. iii. æn. sicanio prætenta sinu iacet insula contra. Idem in. v. fida re-
 or fraterna erycis: portusq̄ sicanos. Sichæus. primam habet mediam. Vergilius pri-
 mo æn. huic coniunx sichæus erat ditissimus agri. Idem in. iiii. haud grauiora timet:
 q̄ morte sichæi. Spica. æ. & spicus. i. & spicū. i. & ab eis deriuata: ut spiceus. a. um.
 Verg. pri. geor. spicea sã cãpis cū messis inhorruit. Idē in moreto. allia cū fractis spic-
 cis. Cicero in arato. spicū illustre ferēs. Spiculū. i. Verg. iiii. geor. & spicula cæca re-
 liquit. Ticinus. i. fl. Sillius pri. puni. dū romana tuæ ticine cadauera ripæ. Thrica
 æ. Martialis. sunt apinæ tricæq̄ & si qd uilius istis. Triceni. e. a. Viceni. æ. a. a quib-
 us tricies & uicies aduerbia. Verg. in ætna. uicenos p sæpe dies facit obruta moles.
 Martialis. nō plenū mō uicies hēbas. Vicus. i. uñ ē uicinus. i. & uicinia. æ. Hora. ii. ser.
 unguētarius & thusci turba ipia uici. Iuuenalis. quā si me laudet: tota uicinia pago.
 I. añ. d. lōga ē. ut idē i genere masculino. Ver. viii. æn. idē atlas gñat: cæli q̄ sydera
 torq̄t. Breuiat uero cydō onis. urbs crete. uñ cydōius. a. ū. Martialis. si tibi cecropio satu-
 rata cydonia melle. Sillius. ii. puni. crebra cydonæo fūdebat spicula cornu. uerg. i bu.

Ante. b. brevis est. ut liber libri. Pro-
 ducunt uero Fibula. æ. Hibernus. a.
 um. ibis idis. Liber. i. pro baccho. & homine
 libertatem habente. Libo as. Libum. i. Scri-
 bo is. Sibilo as. Scibilis. e. Tibia. æ. Tybur-
 uris. Tribulum. i. Viburnum. i. Vibex icis.
 I. ante. c. brevis est. ut dicax acis. ficulus. i. pro
 ducunt uero Dico is. Ficus. i. Icarus. i. Icon
 onis. Ico icis. Lycas. æ. Licium. ij. Mica. æ. Ni-
 ce. es. i. uictoria. Pica. æ. Picus. i. Picenum. i.
 Sica. æ. Sicut coniunctio. Sicilia. æ. Sicheus
 i. Sicania. æ. Spica. æ. Spiculum. i. Ticinus
 i. Thrica. æ. Triceni. e. a. Viceni. e. a. Vicus. i.
 I. ante. d. longa est: ut idem in genere masculi-
 no. Breuiant uero Cydon onis. Didymus. i.
 Didyme es. Fidis chorda. fides ei. fidene arū
 Gnidos. i. Hidaspes is. Idem in genere neu-
 tro. Idume es. Idoneus. a. um. Ideo coniunctio
 quidem coniunctio. Video es.

primus

ire libet partho torquere cydonia cornu. Cydon tamen nomē uiri inde fictum. Idem prima loga ptulit. xi. æn. d. dum sequeris clycium infœlix noua gaudia cydon. Cydonias adis. produxit etiam Ouidius in primo de arte. Illum gnosiades cydoniadesq̄ iuuentæ. Didymus. i. quod interpretatur geminus siue sit proprium uiri nomen siue appellatiuum. Martialis. quales nec didymi sciunt puelle. est enim carmen phaleuticū Sedulius in paschali. Cui didymus cognomen erat. Didyme. es. insula in mari siculo. Olearos didymeq̄. Ouidius libro. viii. metha. Fidis is. p̄ chorda. Vergilius. vi. æn. thraicia fretus cythara fidibusq̄ canoris. Fides ei. Idem in. viii. accipe daq̄ fidē. sed fidus. a. um. & fido is. primam producant. q̄q̄ cum fide symbolum habere uideantur.

Fidenæ. arum. luuenalis produxit. uiuat fidentis & agello cedo paterno. Idem. an fidenarum gabiorūq̄ esse potestas. Vergilius tamen. vi. æn. breuiat dicens. hi tibi nomen & gabios urbēq̄ fidenam. Gnidos. i. Ouidius. x. metha. piscosamq̄ gnidō: grauidamq̄ amathunta metallis Hydaspes. Vergilius. iii. geor. lydia nec populi parthorum aut medus hydaspes. Idem in genere neutro. nam ut paulo ante diximus i masculino producit. Martialis. & quereris quod nō marce bibamus idem. Idume es. Lucanus in. iii. & ar busto palmarum diues idume. Sillius. iii. punicorum. palmiferamq̄ senex bello domitabat idumen. Idoneus. a. um. Horatius in epistolis. hæc ego p̄ curare & idoneus imperor. Ideo Vergilius. ii. geor. rhetica nec cellis ideo contēde falernis. Quidem coniuñctio a quo sunt equidem & quandoquidē & siquidem. Idē in bucolicis. non equidem iuideo miror magis. luuenalis. quandoquidem inter nos

I. ante. f. non reperitur. præterq̄ in compositis
I. ante. g. breuis est. ut figulus. i. Producūt uero bigæ arum. Figo is. Fligo is. Frigus oris. Friguilla. æ. Gyges. æ. Pyga. æ. pigardus. Strigilis. i. Stigo as. Triginta. Viginti. Vigesis.
I. ante. l. longa est. ut pileus. i. Pyla. æ. Breuiat uero Cilium. ij. Cylindrus. i. Cylydrus. i. Cilix icis. Filix icis. Hilaris. æ. Ilerda. æ. lileæ. æ. lilibeam. i. Milium. ii. Milo onis. Pila. æ. Pylus. i. Pylos. i. Philos. i. Pylene es. Siler eris. Silex icis. Sileo es. Siligo inis. Siliqua. æ. Silurus. i. Tilia. æ.

sanctissima diuitiarū. Video es. Vergili. ii. æn. quæ sit rebus fortuna uidetis. I. ante. f. nunq̄ fere nisi in compositis reperitur: tunc enim quemadmodum supra diximus breuiatur. ut bifer. a. um. bifidus. a. um. biformis. æ. bifrōs ontis. I. ante. g. breuis est. ut figulus. i. rigeo es. pducunt uero bigæ arū. Vergilius. vii. æn. aurora in roseis fulgebat lutea bigis. Figo is. Idem in bucolicis. atq̄ humiles habitare casas: & figere ceruos. Fligo is. quod raro est in usu: ab illo uero composita frequenter affligo is. cōfligo is. infligo is. Ouidius. xiiii. meta. affligi sociorū corpa terræ. Ver-

gilius. ii. æn. conflagunt zephyri. Frigus oris. Idem in bucolicis. & fontes sacros frigus captabis opacum. & quæ cum illo symbolum habent. ut frigidus. a. um. frigeo es. Friguilla. æ. frigitio is. Martialis. & sturnos inopes: friguillarumq̄ querelas. Gyges. æ. rex lydiæ. a quo gygæus. a. um. Propertius. lydia gygeo tincta puella lacu. Pyga. æ. Horatius primo sermonum. ne nūmi pereant: aut pyga: aut deniq̄ fama. & ibidē de pygis. nasuta & latere ac pede longo est. Pigardus. i. luuenalis. lepus ac caper & pigardus. Strigilis. Idem. strigilibus pleno componit linthea gutto. Horatius tamen breuiat dicens. furtiua mutat strigili qui prælia uendit. & Persius. i. puer & strigiles crispini in balnea defer. Stigo as. a quo composita magis sunt in usu. instigo as. uestigo as. Vergi. in ætna. pressosq̄ instigant agmine uentos. Idem in. vi. ergo alte uestiga oculis riteq̄ repertū. Triginta. Idem pri. æn. triginta magnos uoluendis mensibus orbis. Viginti quoq̄ eadē ratiōe & uigesis. Martialis. amphora uigesis: modius dat ære q̄terno. Migro as. primā hēt breuē: ne qs putet pducere natura. Manilius. iii. astronomicō. nascētē acciperēt pprias: signisq̄ migrarēt. I. añ. l. lōga ē. ut pileus. i. quod exēplū iō posuimus: ne qs putet a pilo deriuari. ut qdā somniāt. i quo ut statī dicemus prima breuiat: sed ab eo q̄ græce dī pileō. Persius. hæc mera libertas. hæc nob̄ pilea donāt. Pyla quoq̄ p. y. pilō posuimus p lapidea colūna: qa pila p. i. latinū primā

breuiat. Vergilius. viii. æñ. saxea pyla cadit. & Martialis. noluerit dici quã prima pyla suam. Breuiat uero. Cilium. ii. a quo supercilium componitur. Iuuenalis. ille supercilium madida fuligine tinctum. Cylindrus. Vergilius primo geor. area cū primū ingenti est æquanda cylindro. Cylydrus. i. Lucanus in. ix. Chersydrus tractuq; uia fumante cylydri. Cilix icis. Idem. o nunq̃ pacate cilix. Filix icis. Persius. sed tamen ista filix nullo mansuescit aratro. Hilaris. e. & ab eo deriuatum hilaro as. Vergilius in bucolicis. & multo in primis hilarans cōuiuia baccho. Ilerda. æ. Lucanus in. iiii. surgit ilerda manu: placidis prælabitur undis. Lilæa. æ. ciuitas boetiæ. Papinius. vii. theba. coryciūq; nemus propellentemq; lilæam. Lilibæum. i. ciuitas & p̃ montorium siciliæ. Vergilius. iiii. æñ. & uada dura lego saxis lilibæia cæcis. Miliū ii. Vergilius primo geor. accipiunt sulci: & milio uenit annua cura. Milo onis. Lucanus. pompeiana rerum clauerunt signa milonē. Pila. æ. pro sphaerula qua ludimus Horatius pri. ser. nãq; pila lippis inimicum & ludere crudis. Pilus. i. & ab eo deriuata. ut pilosus. a. um. pilo as. Martialis. nunc sunt crura pilis & sunt tibi pectora setis horrida. Pilum. i. pro telo producit. Lucanus. & pila minantia pilis. Pylos. i. Ouidius in episto. penelopes. nos pylon antiquam neleï nestoris arua. Philos quod interpretatur amicus. & ab eo cōposita. ut philippus p̃philus. Horatius primo episto. strenuus & fortis clarusq; philippus agēdis Pylene es. urbs ætoliæ. belli fama uiros: misit scopulosa pylene. Siler eris. Vergi. ii. geor. molle silet lentæq; genistæ. & p̃ fluuio. Luca. ii. radensq; salerni culta siler. Silex icis. Idē pri. æñ. ac primū filicis scintillā excudit achates. Sileo es. Idem i buco. & nūc omne tibi stratum silet æquor & omnes. Siligo. inis. Iuuenalis. sed tener & niueus: molliq; filigine factus. Siliqua. e. Idem. sed laudē siliquas occultus ganeo pultes. Silurus. i. Idem. uendere municipes fracta de merce siluros. Tilia æ. Vergili. pri. geor. cæditur & tilia añ iugo leuis altaq; fagus.

I. ante. m. in dissyllabis longa est. ut rima. æ. limus. i. Breuiant uero fimus. i. Vergi. primo geor. ne saturare fimo pingui

pudeat sola nene hymen. Hymeneus. i. Idē. iiii. æñ. hic hymeneus erit: nō auersata penitentē. Catullus. io hymen hymenee hymen ades o hymenee. Mimasantis. mons minoris asiæ. Ouidius. ii. metha. & tādē rhodope niuibus caritura mimasq;. a quo bachī sacerdotes dictæ sunt mimalonides & mimaloneus. a. um Persius. torua mimaloneis iplerūt cornua bombis. Nimis aduerbiū. & nimiū quod ab eo deriuatū esse uidetur

Simul aduerbiū. Vergi. iiii. æñ. quã simulac tali p̃sensit peste teneri. Thymus. i. Idē in pri. feruet opus: redolētq; thymo fragantia mella. Polysyllaba quoq;. ut similis. e. simila. æ. Producūt uero simius. ii. Martialis. callidus emissas eludere simius hastas. Simia. æ. Iuuenalis. cuius supplicio nō debuit una parari simia. atq; perinde simulus uiri nomē apud uergiliū in moreto. simulus exigui cultor cum rusticus agri

Hymera. æ. fluuius qui mediā siciliā diuidit. ut dicit Liuius. xxiiii. ab urbe condita Silius. xiiii. puni. armauere suos: qua mergit hymera p̃to. Chimerinos quod interpretat̃ hyemalis. Martialis. horrida si brumæ sydera chimerinos. Timeus. i. uiri p̃priū nomē. Sedulius in paschali dū residēs cætus timæi filius illud. I. ante. n. longa ē

I. ante. m. in dissyllabis longa est. ut linium. i. Breuiant uero fimus. i. hymen enis. mimasantis. nimis aduerbiū. simul aduerbiū. thymus. i. Polysyllaba quoq;. ut similis. e. Producunt uero simius. ij. simia. æ. hymera. æ. chimerinos. i. Timeus. i.

I. ante. n. longa est. ut linum. i. sinum. i. pro uase. Breuiant uero Cynapes is. æ. cynedus. i. cinis eris. cyniras. æ. cynicus. a. um. Inula. æ. Linus. i. n. p. Lino is. Mine arum. Minerva æ. Miniū. ij. Minius. æ. Minio onis. Minyæ populi. Mina. æ. Minister tri. Minor oris. minuo is. Miniscor. Ninus. i. Sinapis. Sine præpositio. Sinister. a. um. Sino is. Sinon onis. Sinopsis is. Sinus us. Sinuessa. æ. Tinea. & a syn præpositione græca composita. ut synagoga. æ. synhedra. æ.

primus

ut lnum. i. finis is. Sinum pro uase. Vergilius in bucolicis. sinum lactis & hæc te li-
ba priape quot annis. pro sinu uestis siue maris breuiat: ut statim dicemus. Breuiat
uero Cynapes is. fl. Ouidius. iiii. de ponto. partheniusq; rapax: & uoluens saxa cyna-
pes. Cynedus. i. luuenalis. iter socraticos notissima fossa cynedos. Cinis eris. Idē
quorum flaminia tegitur cinis atq; latina. Cyniras. æ. rex fuit cyprī. Ouidius. x. me-
ta. inter foelices cyniras potuisset haberi. Cynicus. a. um. quod interpretatur canis:
& reliqua a cynos quod interpretatur canis deriuata. ut cynoglossa herba. cyno-
cephalus. i. cynorhodos. i. Inula. æ. Horatius. atq; acidas mauult inulas. Linns. i.
Vergilius in bucolicis. ut linus hæc illi diuino carmine pastor. Lino is. uel linio is
luuenalis. nam qui plura linit uicturo dolia musto. Minæ arum. Vergilius. iiii. æñ.
pendent opera interrupta minæq; inde est minor aris. Minerua. æ. luuenalis. serua
uit trepidam flagranti ex æde mineruam. Minium. ii. Vergilius in bucolicis. sâgu-
neis ebuli baccis minioq; rubentem. & habentia cum illo symbolum. ut minius. ii. fl.
hispaniæ. Minio onis. fluuius italiæ. Minye populi thessaliæ. Vergilius. x. æñ. qui
sunt minionis in aruis. Ouidius. vii. meta. iamq; fretum minyæ pagasæa puppe seca-
bant. Mina. æ. genus monetæ. Priscianus de pōderibus. accipe præterea paruo quâ
nomine graii mnam uocitant nostriq; minam dixere priores. Minister tri. ministro
as & mile deriuata. uergilius primo æñ. totidemq; pares ætate ministri. Minor oris
luuenalis. ad uos iam ueniet minor altilis. inde est minus & minuo is. & minimus.

Miniscor eris. a quo reperitur compositum reminiscor eris. uergilius. dulces remi-
niscitur agros. & eodem modo cōminiscor eris. Ninus. i. rex fuit assyriorum. Oui-
dus. iiii. meta. conueniant ad busta nini lateantq; sub umbra. pro urbe quoq; quæ in
sacris litteris dicitur ninie. Lucanus in. iiii. & foelix sic fama ninus uetosa damascus.

Sinapis is. Columela. seq; laceffenti fletum factura sinapis. Sine præpositio. uer-
gilius in. y. haud equidem sine mente reor sine numine diuum. Sinister. a. um. Idē i
bucolicis. sæpe sinistra caua prædixit ab ilice cornix. Sino is. Idem in eodem opere.
atq; hanc sine tempora circum. Sinon onis. uergilius. ii. æñ. Talibus insidiis periu-
riq; arte finonis. Sinopis is. urbs ponti. unde sinopæus. a. um. & sinopeus. Ouidius
primo de ponto. non doluit patria cynicus procul esse sinopeus. Sinus us. uergilius
primo æñ. inq; sinus scindit sese unda reductos. hic pro sinu maris: & pro sinu uestis.
Idem in eodem. nuda genu: nudoq; sinus collecta fluëtes. Sinuessia. æ. Horatius pri-
mo ser. plotius & uariis sinuessiæ uirgiliusq;. Tinea. æ. luuenalis. tinea pertunde li-
bellos. Ouidius. xv. meta. agrestes tineæ res obseruata colonis. Serenus tamen pro-
duxit dicens. natura interno cum uiscere tinea serpens. & a syn composita: ut synago-
ga. æ. Sedulius in paschali. iamq; capharneæ synagogam intrauerat urbis. synhædra
æ. quod interpretatur cōfessus. Luca. in. viii. ad profundum collecta ducem paruissq;

I. ante. p. breuis est. ut stypes is. Typhœus. i.
Scyphus. i. Producunt uero Grypus. i. Pipi-
as. Pipilo as. Rhyphæi orum. Ripa. æ. Sy-
pho onis. Stipo as. Scrypulus. i. Sipharium
ij. Sipus untis. Typhys ys. Typhon onis.
Vipera. æ.

synhedris. I. ante. p. bre-
uis ē. ut stypes is. p genere quo-
dam pecuniæ. Ouidius pri. fast.
dulcia cur dentur uideo: stypis
adice causam. stipendium uero
quod a stype uidetur deriuatum
producit. Catullus. indomito
nec dura ferens stypedia tauro.
Vergilius in diris. aut inter ua-
rios ueneris stypedia floris. Ty-
phoeus. i. Lucanus in. iiii. con-

marimes æterna mole typhoeus. Typhon uero producit: ut apud eundem in. vii. an-
traq; lætiferi rabiem typhonis anhelat. Scyphus. i. quod ideo posuimus: ne quis cū
ioanne tortellio decipiat: qui in uersu illo Verg. vii. æñ. hoc pater anchises auro liba-
bat ad aras. pro auro legit scypho: pinde ac si primā pducit. Producit uero Grypus
i. quod a gyphe detracta aspiratiōe deriuat: in quo prima cremetopducit. Verg. iugē-
tur iā gryphes equis æuoq; sequenti. Pipi as. & quod ab eo diminutiuum eē uidet pi-
pilo as. Ouidius de philomena. accipiter pipat: miluus hiansq; lipit. Catullus de passe-
re. ad solā dominā usq; pipilabat. quod est carmen phaleuticū. Rhyphæi orū. mōtes
scythiæ: unde rhyphæus. a. um. Vergi. pri. geor. mūdus ut ad scythiam rhyphæasq; ar-

duus arces. Ripa. æ. Idem in bucol. aut numerum lupus : aut torrentia flumina ri-
pas. Siphon onis. Iuuenalis. effigieq; deæ longis siphonibus implēt. Stipo as. Ver-
gi. pri. æñ. stipant: & dulci distendunt nectare celas. Scrypulus. i. Ouidius de medi-
camine faciei. quiq; parant marathri scrypula myrrha nouem Sypharium. ii. Iuue-
nalis. consumptis opibus uocē damasippe locasti syphario. sunt qui non syphario sed
suppario legant. Sipus untis. Lucanus in. vii. quas recipit salapina palus & subdita
sipus. Typhys ys. Vergilius in bucolicis. alter erit tum typhys: & altera quæ uehat
argo. Typhon uero supra diximus producere. Vipera. æ. Iuuen. tu ne duos una
fæuissima uipa cœna.

I. an-
te. q. breuis est. ut liqueo es. liq-
sco is. liquo as. eliquo as. Verg.
in bucol. limus ut hic durefcit:
& hæc ut cera liquefcit. Idem i
moreto. /subfidit syncera : fora-
minibusq; liquat. Persius. & te-
nero supplantat uerba palato.
Producūt uero liquor eris. Ver-
gili. pri. geor. liquif: & zephyro
patris se gleba resoluit. Liquor
oris. Lucretius in pri. pōdus uti
faxis: calor ignis: liquor aquarū
& ibidē fiet uti cibus ois & ari-
dus: & liquor ipse. Liquidus. a.
um. qm̄ a liqueo es. uel a liquor
eris. potest deriuari: tum prima
breui: tum eadē lōga reperitur:
quod uno uersu lucretius libro
iiii. ostēdit dicens. crassaq; cōue-
niūt liquidis: & liquida crassis.

Liquetius. ii. fluuius uenetia
est: teste seruiō i illud Vergili
ix. æñ. quales aeria liquetia flu-
mina circū. Sūt qui legāt liquē-
tia a liquor eris.

I. ante
r. longa est. ut lira pro sulco. unde est lirare & delirare & delirus. Inam pro instrumen-
to musico lyra. æ. primam breuiat: ut statim dicemus. Achir quod interpretatur ma-
nus composita partim breuiant: ut chiragra. æ. Horatius. postq; illi iusta chiragra. Per-
sius. sed cum lapidosa chiragra. Martialis. sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.
Partim producunt: ut chirurgus. i. Martialis. chirurgus fuerat: nunc est uespillo diau-
lus. Vergi. in priapeia. chirurgamq; manum miser timerem. Chiromon ontis. uel
chiromos. i. Iuuenalis. & chironomonta uolanti cultello. Idem. chironomon ledā mol-
li saltante bathyllo. Breuiant uero dirimo is. Ouidius pri. meta. hanc deus & meli-
or litem natura diremit. Hyrie es. Idē in. vii. ide lacus hyries uidit. Hirudo inis.
Horatius in poe. non missura cutem nisi plena cruoris hirudo. Hirudo inis. Ouidi-
us. ii. fastorū. fallimur: an ueris prænuicia uenit hirudo! Lyra. æ. pro instrumēto mu-
sico. Myron onis. quis labor in phiala docti myos: an ne myronis! Myron. i. pro un-
guento. unde est myropola. æ. myropoliū. ii. Myrobalanū. i. & myristicus. a. um. Ni-
reus. i. Ouidius. ii. de arte. sit licet antiquo nireus adamatus homero. Horati. iii. car.
qualis aut nireus fuit: aut aquosa raptus ab ida. Apyr quod interpretatur ignis deri-
uata partim breuiant. ut pyra. æ. Vergi. iii. æñ. At regina pyra penetrati in sede sub-
auras. Pyrus. i. Idem in buco. insere nūc meliboe pyros: pone ordine nites. Pyrū
i. Idem. ii. geor. crustumis syriisq; pyris grauibuscq; uolem̄! Pyracmō onis. Idē i. viii.
brontesq; iteropesq; & nudus mēbra pyracmon Pyretrū. i. Ouidius. ii. de arte. trita-
q; in annoso flaua pyretra mero. Pyropus. i. Idem. ii. meta. clara micante auro: flam-
mas imitante pyropo. Partim producunt: ut pyramus. i. pro uiro & p fluuio. Ouidi-
us. iii. meta. pyramus & thibe iuuenū pulcherrimus alter. Quirinus. i. Verg. pri.

primus

æñ. remo cū fratre quirinus. unde quirites dicti. Ouidius. an si pulsassem minima de plebe quiritem. Syrus. a. um. Lucanus in. vii. uināt galateq̄ syriq̄. unde etiā syrii & assyrii dicti sunt. Syrius uero pro stella producit primā. Vergl. iiii. æñ. tum steriles incendere syrius agros. Syracusæ arū. unde syracusius. a. um. & syracufanus. a. um. Idē in buco. prima syracusio dignata est ludere uersu. Tyrus. i. Idem pri. æñ. sed regna tyri germanus habebat. Tyrānus. i. Idē in pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyrāni. Viridis. e. Idem in. vi. iā senior sed cruda deo uiridisq̄ senectus. Virreo es. uiretum. i. uiriditas atis. eandem rationem sequuntur. Viriatus. i. Sillius. iiii. punicorum. hos uiriatus agit.

I. ante. s. longa est. ut nisus. i. Breuiant uero bison ontis. Isara. æ. Isaurus. i. Miser. a. um. Nisi coniunctio. Ptisana. æ. Ptisis is. Sifer eris. I. ante. t. breuis est. ut mitra. æ. uitrum. i. Britania. æ. Vitium. ij. Producent uero Bythynia. æ. Briton onis. Clitella. æ. Clitūnus. i. Clytorius. ij. Clitō onis. Dito as. Ditesco is. Fritinio is. Italia. æ. Mitis. e. Mitylus. i. Nitō eris. Pythagoras. æ. Pytheus. i. Python onis. Pythius. a. um. Pyteleō ontis. Pytisma atis. Pituita indifferentem habet. Ritus us. Rito as. Scitor aris. Sithon onis. Triticum i. Triton onis. Tityrus. i. Titan anis. Titillo as. Vita. æ. Vitis is. Vito as. uitupero as. Zythum. i.

I. ante. u. consonantem longa est. ut liuor oris Viuo is.

I. ante. s. lōga ē. ut nisus i. p rege megarēsiū in accipitrē uerso. Vergil. pri. geor. apparet liquido sublimis in aere nisus. Breuiant uero bison ontis. Martialis. illi cessit atrox bubalus atq̄ bison. Isara. æ. fl. galliæ. Lucanus in. pri. hi uada liquerunt isaræ q̄ gurgite ductus. Isaurus. i. Idem in. ii. crustum iūq̄ rapax & iuncto sapis isauero. Miser. a. um. Vergil. pri. æñ. & magno misere dilectus amore. & q̄ cū eo symbolū habet miseria. æ misereor eris. Nisi coniunctio Ouidius. v. met. o nisi te uirtus opa ad maiora tulisset. Ptisana. æ. Martialis. ptisanā fabāq̄ solebas. unde ptisanariū. ii. Hora. hoc ptisanariū orize. Ptysis is. Iuuenal. ptysis & nomicæ putres & dimidiū crus. Sifer eris Columela. iā sifer assyrio uenit q̄ semine radix. I. ante. t. breuis est. ut mitra. quod iō pri

mā breulare dicimus: quia eius diminutiū mitella breuiat. Verg. in copa. copa syrica caput graia redimita mitella. Vitru. i. Martia. cōdanē parco fusca falerna uitro. Britania. æ. unde ē britānus. a. um. Verg. i buco. & penitus toto diuisos orbe britannos. Lucretius tñ in. vi. pduxit dicēs. nā qd britānus cælū differre putamus. Vitium. ii. Iuuenalis. oē animi uitiū tāto cōspectius in se. Producent uero bitynia. æ. unde bythynus. a. um. Manilius. iiii. astrono. Cappadocum armeniaq̄ iugis bithynia diues. Flaccus in. iiii. argo. bithyno phrygioue satū: sed quē sua uoto. Iuuenal' tñ breuiavit dicēs. q̄q̄ & cappadoces faciāt eq̄telq̄ bithyni. Brito onis. Idē. qua nec terribiles cym bri nec britones unq̄. Martialis. quā ueteres brachæ britonis pauperis & quā. Clitella. æ. Hora. pri. ser. hic muli capue clitellas tpe ponūt. Clitūnus. i. Verg. ii. geor. hinc albi clitūni greges & maxima taurus. Clytorius. ii. fons ē arcadiæ. Ouidi. xv. clytorio quicūq̄ litim de fonte leuauit. Clyton onis. fl. arcadiæ. Papinius. iiii. the. & rapidus clyton & q̄ te pythie ladon. Dito as. & ditesco is. Hora. i. poe. sermonem patriū ditauerit. Idē. ii. ser. qua rōne possis ditescere. Italia. æ. Vergl. pri. æñ. italiā fatopfugus lauinaq̄ uenit. Idē in eodē. italiā dixisse ducis de noīe gētis. Italicus quoq̄ & italis idis. Ouidius. xv. meta. grata qs italicis auctor posuisset in oris. Verg. in. xi. italides quas ipsa decus sibi dia camilla. Italus. a. um. tum breuiare tumpducere repit Idē in. iiii. & sæpe hesperia sæpe itala regna uocare. Idē in. ix. coniecto sternit iaculo uolat italia cornus. Idē in. viii. hinc augustus agēs italos i plia cæsar. Hora. pri. ser. at græcus postq̄ ē italo pfusus aceto. Mitis. e. Verg. i buco. frōde super uiridi: sunt nobis mitia poma. Mitylus. i. pisciculus. Martialis. suggit inciso mitylus ore mihi. Nitō eris. Verg. iiii. æñ. hic primū paribus nitēs cillenius alis. Pythagoras. æ. Iuuenal.

pythagoras cunctis animalibus abstinuit qui. Pytheus ei. Ouidi. viii. meta. nã me pe
 lopeia pytheus. Idẽ i. epi. phedre hic tecũ troezena colã pytheia regna. Pyton onis.
 Idẽ pri. meta. strauimus inumeris tumidũ pythona sagittis. a quo pythius. a. u. Luca. i.
 vi. uñ & thessalicæ ueniũt ad pythia laurus Pyteleon ontis. Hora. rhodio quod pyte
 leonti. Pytisma atis. Iuena. q. lacedemoniũ pytismate lubricat orbẽ. Angelus tñ po
 litianus. pytilismate legẽdũ eẽ cõtẽdit. Pituita. æ. Idifferẽtẽ hẽt. Longã apud Catullũ
 muccusq; & mala pituita nasi. & apud Persiũ. somnia pituita q. purgatissima mittunt.
 Breuẽ: ut apud Hora. pri. epi. p̄cipue sanus: nisi cũ pituita molesta ẽ. Ritus us. a quo
 ẽ rite. uerg. vi. æñ. riteq; reptũ carpe manu. nãq; ipse uolẽs facilisq; sequẽt. Rito as.
 a quo reperiunt composita irrito as. & p̄rito as. Ouidius pri. meta. tu face nescio quos
 esto cõtẽtus amores irritare tua. Columela. & pelusiaci p̄ritet pocula zythi. Scitor aris
 uerg. ii. æñ. suspẽsi euripilũ scitatũ oracula phœbi. & ibidẽ. tum uero ardemus scita
 ri: & q̄rere causas. Sitho onis. m̄s thraciæ. uñ sithonius. a. um. & sithois idis. uerg.
 i. buco. sithoniasq; niues hyemis subeamus aquosæ. Ouidius i. epi. phyllidis nec uehit
 actæas sithois unda rates. Triticũ. i. uerg. pri. geor. at si triticeã in messem robusta
 q; farra. Triton onis. deus marinus. Idẽ pri. æñ. cymothee fil' & triton annixus acu
 to. Triton quoq; lacu i. a phrãica: a quo pallas tritonia dicta ẽ: dicẽte Lucano in. viii. &
 se dilecta tritonida dixit ab unda. uerg. ii. æñ. nec dubiis ea signa dedit tritonida mon
 stris. Tityrus. i. Idẽ i. buco. tityre tu patulæ recubãs sub tegmine fagi. Titã anis.
 Ouidi. nullus adhuc mũdo p̄bebat lumina titã. Titillo as. Horat. pri. ser. p̄terea ne
 uos titillet gl'ia iure. Vita. æ. uerg. i. vi. nate mihi quodã uita dũ uita manebat. Vi
 tis is. Idẽ i. buco. uitis ut arboribus decori ẽ: ut uitibus uuæ. Vito as. Iuena. illius
 occurfus etiã uitare memẽto. Vitupero as. tã etsi a uitio cõpositũ eẽ uideat. Zythũ
 i. ut quod paulo añ attulimus ex columella & pelusiaci p̄ritet pocula zythi. i. añ

u. cõsonantẽ lõga ẽ: ut uiuus. a.
 um. uiuo is. priuus. a. um. priuo
 as. O. añ. b. lõga ẽ: ut glo
 bius. ii. robigus. i. robur oris.
 Breuiar uero globus. i. uergil.
 ix. æñ. q̄s globus o ciues caligie
 uoluit atra. Obesus. a. u. quod
 ab ob & esus. a. um. cõponit. Idẽ
 iii. geo. breuis aluus obesaq; ter
 ga. Obelus. i. quod iterptatur
 ueru: iõ breuiat: q̄a p. o. micron
 a grãcis scribit: ab eo p̄ diminu
 tionẽ fit obeliscus. i. uerg. i. ro
 fis. hæc aperit primĩ fastigia cel
 sa obelisci. Obolus. i. Priscia.

de mẽsuris. semĩ oboli duplũ ẽ obulus: quẽ p̄dere duplo grãma uocãt. Obex icis. si
 i. recto repiret breuiaret primã: q̄a ab ob p̄positiõẽ cõponit: i. obliq; etiã si nõ hẽt. i. cõ
 sonatẽ etiã breuiat: ut apud Silliũ. iiii. puni. & fidos certãt obices accersere silua. Pro
 bus. a. um. & p̄bitas atis. & p̄bo as. & ab eo cõposita: ut ip̄robo as. reprobo as. approbo
 as. Probrũ. i. a quo obprobriũ cõponit: & exprobo as. Hora. ii. ser. obprobriis dignũ
 larauerit iteger ipse. So boles is. uerg. i. bu. chara deũ soboles: magnũ iouis incremẽtũ
 O. añ. c. breuis ẽ: ut p̄ceres um. p̄cus. i. uoco as. tã etsi uox uocis cremẽtũ p̄ducit
 ut suo loco diximus. Producũt uero cocytus. i. uerg. vi. æñ. cocytusq; labens linu cir
 cũuenit atro. Crocalus. i. Ouidi. viii. meta. & sũptis p̄ supplice crocalus armis. Foca
 le is. illud quod collo circũducit. Martia. hoc focale tuas asserat auriculas. nam a fauci
 bus deriuat au diphthõgõ i. o. lõgũ cõuersa. Oceanus. i. uergil. iiii. ge. oceanũq; p̄rem
 rerũ nymphasq; sorores. Ociũ. ii. Idẽ i. buco. o melibœ deus nobis hæc ocia fecit. Ocy
 or & ocys: ab eo quod ẽ ocys: quod iterptat uelox. Ouidius pri. met. fugit ocyor aura
 illa: leui. Phoca. æ. uerg. iiii. geor. sternũt se somno diuerso i. littore phocæ. Phocus
 i. Ouidi. vii. meta. & p̄les tertia phocus. i. æaci filius. Phocis idis. Idẽ i. pri. sepat aoni
 os diuersis phocis ab aruis. Procerus. a. um. uerg. i. bu. corticis atq; solo p̄ceras erigit
 alnos. Poculũ. i. Idẽ i. eodẽ. isanire libet: qm̄ tibi pocula ponã. Vocalis. e. quod non a
 uoco as. sed a uoce deriuat. Ouidi. viii. meta. regia turris erat uocalibus addita muris

o Ante. b. lõga ẽ. ut gobiis. ij. Breuiant
 uero globus. i. Obesus. a. um. Obelus
 i. Obolus. i. Obex. obicis. Prob̄. a. um. Pro
 bo as. Probrum. i. Soboles is.
 O. ante. c. breuis ẽ. ut p̄ceres um. uoco as. Pro
 ducũt uero Cocytus. i. Crocalus. i. Focale is.
 Oceanus. i. Ocium. ij. Ocyor & ocys. Pho
 ca. e. Phocus. i. Phocis idis. Procerus. a. um.
 Poculum. i. Vocalis. e.

primus

O. añ. d. lōga ē. ut rodo is. clodius. ii. lodix icis. Sodes quod ē blandiētis. Hora. pri. epī. roscia dic sodes melior lex: an puerorū. Breuiāt uero fodio is. Verg. vi. añ. aut spumātis eq foderet calcaribus armos. Modus. i. uñ ē modestus: & moderor: & modu lor: & modicus. Hora. ē modus ī rebus: sunt certi deniq̄ fines. Mō aduer. Verg. iiii. añ. si mō quod memoras factū fortuna sequat. Odor oris. odo rus. a. ū. odoror aris. Idē pri. ge. nonne uides croceos ut tmolus odores. Et apus podos quod in terptat pes cōposita & deriuata ut podalyrius. ii. podagra. Ouidi. de reme. quātos apud danaos podalyrius arte medēdi. Mar. li tigtat & podagra diodorus flacce laborat. Cōposita quoq̄ & deri uata a rhodos quod iterptat ro sa. ut rhododaphne es. Verg. in culice. laurus itē phœbi decus exurgēs rhododaphne. Rhodus īsula. Horat. pri. car. laudabunt alii clarā rhodō aut mitylenen. Rhodope es. Verg. i bu. nec tm rhodope miratur & ismarus or phea. Rhodanus. i. Proptius ī ii. testis arar. rhodanusq̄ celer: magnusq̄ garūna. Sodal' is. Ho ra. audieris heres: ergo nunc da ma sodal'. O. añ. f. breuis ē

O. añ. d. lōga ē. ut rodo is. Breuiāt uero fodio is. Modus. i. Mō aduer. Odor oris. Et a pus podos: hoc ē pes: & a rhodos qd' ē rosa cōposi ta & deriuata ut podalyri⁹. ij. rododaphne es Rhod⁹. i. Rhodope es. Rhodan⁹. i. Sodal' is O. ante. f. breuis est. ut ofella.

O. ante. g. longa est. ut cogo is. Breuiant uero logos ab eo composita & deriuata. Rogus i. Rogo as. Toga. æ.

O. añ. l. breuis ē. ut colō mēbrū. Producūt ue ro Bolet⁹. i. Bola. æ. Colū. i. Colyphiū. i. Doli um. ij. Dolon onis. Moles is. Molior iris. Moly yos. Nola. æ. Nolo. non uis. Olearos. i Olenos. i. Olī aduerbiū. Prolixus. a. um. Pro les is. Polypus. i. Polydamas antis. Sol⁹ a. ū. Solor aris. Solers tis. Solēnis. e. Tmolus. i.

ut ofella. æ. dīminutiū ab offa. sed ī primigenio pducit: atq̄ iō p duplex. f. scribit. in deriuato uero alterū. f. extērit: ut sit breuis. Iuena. solueret: & patruo files effuderet offas. Idē. & q̄ nō egeāt ferro structoris ofelle. Martia. me deus ad subitas inuitet ami cus ofellas. Tophus. i. sūt q̄ p ph sūt q̄ p. f. scribāt: sed pducit. Verg. ii. ge. & tofus sca ber: & nigris exesa chelydris. Iuue. herba nec ī genuū uolarēt marmora tofū.

O. añ. g. lōga ē. ut cogo is. Breuiāt uero logos quod iterptat fmo: & ab eo cōposita & de ri uata: ut logicus. dialogus. aretalogus. Iuena. mouerat ut mēdax aretalogus in mare nemo. Rogus. i. Idē. & minor igne rogi. Rogo as. atq̄ ab eo cōposita. ut iterrogo as. arrogo as. irrogo as. Toga. æ. Iuena. qd' faciāt comites: qbus hinc toga: calceus hinc ē.

O. añ. l. breuis ē. ut colō quod iterptat mēbrū. scribit enī a græcis p. o. micro. uñ & ab eo cōposita & deriuata breuiāt. ut monocolō. dicolō. tetracolō. Producūt ue ro boletus. i. Iuena. boletus dño: sed q̄lē claudius edit. Bola. æ. Verg. vi. añ. castrūq̄ inui: bolāq̄ corāq̄. uñ bolanus. a. um. & bolanus nomē uiri p̄prium. Hora. o te bolane cerebri foelicē aiebā. Colū. i. istrumētū quo aliqd colat. Verg. ii. geor. colaq̄ plorū fu mofis deripe tectis. hinc ē colo as. Colyphiū. ii. Iuena. luctant pauca: comedūt coly phia pauca. Georgius merula p duplex. l. scribi debere putat: ga deriuat ab eo quod collix: q̄ ē panis subcinericius. Doliū. ii. Iuena. altaq̄ ī dolia lōgus deciderit serpens bibit & uomit. Dolō onis. Ouidius ī epī. penelopes rettulit ībellē rhesū dolonaq̄ cæ sos. Moles is. Verg. pri. añ. mirat molē æneas magalia quōdam. ide ē molior iris. & amolior iris. Idē ī eodē. moliriq̄ arcē & manibus subuoluere saxa. Moly yos. herba ab homero celebrata. uerg. ī Priapeia. quē cur moly uocat: mētula moly fuit. Ouid. xiiii. me. moly uocat supi: nigra radice tenet. Nola. æ. Sillius. xiiii. pu. hinc ad chalcidicā trāffert citus agmina nolā Nolo nō uis. Martia. splēdida sit nimiū: sordida nolo cutis Olearos īsulappe euboeā. Verg. iiii. añ. olearon niueāq̄ parō: sparsaq̄ p æquor. Ole nos. i. oppidū boetiæ. Papinius. iiii. theb. olenos ionis & fluctibus hospita portu. uñ Ouidi. iiii. me. dixit. oleniæ sydus pluuiale capellæ. Olīm aduer. Verg. pri. añ. certe hinc romanos olī uoluetibus annis. Prolixus. a. ū. Idē ī buco. hirsutūq̄ supciliū plixa q̄ barba. Proles is. Idē. iiii. añ. nec plē aufoniā & lauinia respicit arua. Polypus. i. & polydamas antis. primā pducit: cū reliq̄ a poly quod iterptat multū: cōposita breuiēt: uñ & a qbusdā p. l. duplex scribunt. Ouidi. iiii. me. utq̄ sub æquoribus deprensū poly

pns hostē. & p morbo. Hora. pri. ser. delectat ueluti babilnū polypos agnæ. Perflus nec
 mihi polydamas & troades labeonē. & Ouidi. xii. me. sed neq̄ deiphobū neq̄ polyda-
 mātā nec ipsū. Solus. a. um. Verg. iiii. sola domo meret uacua: stratisc̄q̄ relictis. Solor
 aris. Idē i pri. solabar fatis cōtraria fata repēdēs. Solers tis. a quo ē solertia. & solēnis
 a plærisc̄q̄ p duplex. l. scribunt. Tibullus primus aratra manu solerti fecit osyris. Ouidi.
 ix. me. huc licet ex toto solertia cōfluat orbe. Verg. iiii. æñ. ānua uota tñ. solēnesq̄
 ex ordine pōpas. Tmolus. i. Idē pri. ge. nōne uides croceos ut tmolus odores. Ouid. x.
 me. iudice sub tmolo certamen
 uenit ad ipar. O. añ. m. lō
 ga ē ut doma atis. quod iterptat
 te. tū: quīs domus breuiet. Vo
 mer eris. tā etiā a uomo is. i quo
 prima breuis ē: deriuēt. Como
 is. quod iō posuimus q̄ coma. æ
 cū quo symbolū hñe uidebatur:
 primā breuiat. Comefflor aris.
 quod græcū est: ne qs putet a co
 medo is. deriuari. Breuiāt uero
 bromius. ii. Luc. i pri. mōs phœ
 bo bromioq̄ sacer Verg. i copa.
 ē hic mūda ceres: ē amor & bro
 mius. Coma. æ. Martia. tā lōgæ
 bromio q̄ tibi phœbe come. Co
 mes itis. Vergi. ii. æñ. sit comes
 & lōge seruet uestigia conūx.
 Chromis is. n. p. ui. Ver. i bu. p
 gite pierides chromus & mnasi
 lus i antro. Comedo is. Iuue. p
 elaris: una comedunt ipfimonā
 mēsa. Dñs. i. Verg. iiii. reppulit
 & dñm æneā i regna fcepit. Do
 mo as. Idē i. vi. os rabidum fera
 corda domās. Domus us. Idem i
 viii. & domus herculei custos pi
 naria sacri Glomero as. Idē i. ii.
 sed glomerare manū bello & cō
 currere i arcē. Hō inis. Idem in
 pri. mortal: nec uox hominē sonat: o dea certo. Homerus. i. Iuue. rex pyllus magno fi
 gcq̄ credis homero. Nomas adis. Martia. cui diadema daret marmore picta nomas. ea
 dē ē numidia. Omasū. i. Hora. ceu pigui tētus omaso. Omitto is. Idē. ii. ser. artēue illu
 sus omittas. Stomachus. i. Iuue. ardētī stomacho nā q̄ meritoria sōnū. Tomos quod in
 terptat icisio. Mart. scriptura quātī cōstet & tomos uil. h̄p pte libri accipit. ē & tomos
 locus i pōto. de quo Ouidi. i. iiii. de tristibus. ide tomos dictus locus h̄ ga fert i illo mē
 bra soror frīs cōsecuisse sui. uñ idē auctor fecit tomites. æ. & tomitanus. a. ū. Vomo is
 Iuue. cōuomit hęc inf nautas & pradet & errat. O. añ. n. breuis ē. ut conō onis.
 bonus. a. ū. Producūt uero conor aris. uñ ē conatus us. Ouidi. de reme. sed qd p̄cipue
 n̄fis conatibus obstat. Cone es. isula istri flu. Luca. i. iiii. barbara cone sarmaticas ubi
 pdit aqs. Conopeū. i. Iuue. ut testudineo tibi lētule conopeo. ē enī spōdeus i qnto loco
 Conus. i. Ouidi. iiii. me. tegmina mox capitū picto nutantia cono. & p cyparissī galla.
 uñ confere dicte sūt a uerg. Donū. i. Verg. i bu. phystula damoetas dono mihi quā de
 dit oli. Monychus. i. unus ex cetauris. Iuue. quātas iaculet monychus ornos. Nonus. a
 um. & ide nonæ arū. Verg. v. æñ. p̄terea si nona diē mortalibus almū. Ouidi. pri. fast.
 nonarū tutela deo caret oibus istis. Pronus. a. ū. Ouidi. pri. meta. me miserū nepna ca
 das. Pono is. Verg. i bu. qm̄ tibi pocula ponā. Pone p̄positio & aduerbiū. Idem. ii. æñ.
 pone legūt sinuātq̄ imensa uolumia terga. Zona. æ. Hora. ibis eo quo uis q̄ zonā pdi
 dit inqt. a gonos quod iterptat angulus cōposita & deriuata iōpducūt: q̄ gonos p. o.
 mega scribit. O. añ. p. breuis ē. ut opis opē ab ope. opis uerop nympha pducit: ut
 paulopost dicemus. Sopor oris. & soporo as. breuiāt. cū sopio is. pducāt ut statī dicet.

O. añ. m. lōga ē. ut doma atis. Vomer uñ uomif
 eris. Como is. Comefflor aris. Breuiant uero
 Bromi⁹. ij. Coma. æ. Comes itis. Chronus is
 Comedo is. Dñs. i. Dom⁹us. Domo as. Glo
 mero as. Hō inis. Homerus. i. Nomas adis.
 Omasum. i. Omitto is. Stomach⁹. i. Tomos
 is. Vomo. is.

O. añ. n. breuis ē. ut bon⁹. a. ū. Producūt uero
 conor aris. Coneles. Conopeū. i. Conus. i. Do
 nū. i. Monych⁹. i. Nonus. a. um. Nonæ arū.
 Pronus. a. um. Pono is. Pone p̄positio & ad
 uerbium. Zona. æ. & a gonos composita &
 deriuata de quibus in mediis syllabis dicet.

O. añ. p. breuis est. ut opis opē ab ope. & i plu
 rali opes. Sopor oris. Producūt uero copa. ē.
 n. p. fœmine. Copia. ē. Copula. æ. Copo onis.
 Cophos. i. surdus. Opis is. nympha. Opilio
 onis. Populus. i. pro arbore. Popeanū. i. Po
 ples itis. Propino as. indifferētem habet. Po
 pyfma atis. Sopio is. Stlopus. i. Tophus. i.

Producut uero copa. æ. nomē fœmine apud uerg. celebrate ope qđ illius noīe iscrībūt
 Copia. æ. Idē pri. æñ. postq̄ itrogressi & corā data copia fādi. Copula. æ. Ouid. vii. me.
 copula detrahit canibus. Copo onis. Mar. callidus iposuit nup̄ mihi copo rauenæ. Co
 phos quod interptat̄ surdus. idē. quattuor & cophō paulaplopō amat. Opis nymp̄ha
 Vergil. iiii. ge. atq̄ ephyre atq̄ opis atq̄ asia deiopea. Opilio onis. uerg. i bu. uenit &
 opilio tardi uenere subulci. dī etiā & upilio onis. Opperior eriris. & opportunus. a. ū
 p duplex. p. scribunt. Ppls. i. p arbore. uerg. i buco. ppl̄s alcide gratissima uitis iaccho
 Popeanū. i. fucus qđā. luue. pane tumet facies aut piguia popeana. ē enī spōdeus i gn
 to loco. Poples itis. qđ nūq̄ nisi prima lōga reppi. Propino as. tū breuis repif. ut apđ
 luue. qñppinat uirro tibi sumitq̄ tuis cōtacta labell. tū lōga ut apud Mar. cœnat. ppl̄
 nat: polcit: negat inuit una ē. Popyfma atis. Idē. qđ ridere pōt fatui popyfmata cūni.
 & luue. p̄bebit uatī crebrū popyfma rogātī. sūt qui p duplex. p. scribāt poppyfma. So
 pio is. uerg. pri. æñ. hūc ego sopitū sōno sup̄ alta cythera. cuius cōpositū semilopitus
 a. ū. eādē breuiat. Ouidi. lib. amorū. purpureo iacuit semisopita toro. Idē i epi. ariad
 nes thesea p̄ssuras semisopita manus. ex quo suspicamur primā h̄re idifferēte. Itaq̄ de
 idultria breuē posuimus quodā i loco ubi patriā salutauimus. h̄ fuerāt cunæ q̄ me lo
 piere iacētē. Stlopus. i. Persius. nec stlopo tumidas itēdis rūpe baccas. Tophus. i. quod

O. ante. q. breuis est. ut loquor eris. coquo is.
 O. añ. r. breuis ē. ut chor⁹. i. Cora. ē. oppidum
 italię. Producut uero cor⁹. i. p uēto argeste.
 Corā p̄positio & aduer. Coryt⁹. i. Coryt⁹. i.
 Coraliū. ij. Doris idis. Doric⁹. a. um. Doriō.
 Doron hoc ē donū siue palmus. Hora. ē. Mo
 rus. i. Morio onis. Noricū. i. Ora. æ. Oro as.
 Orithyia. æ. Orion onis. Prora. æ. Sora. æ.
 Soraete is. Sorex icis. Thorax acis. Et haben
 tia. l. ante. o. ut lorū. i. gloria. æ. ploro as.

ut diximus tū p. f. tū p ph scribi
 tur. O. añ. q. breuis ē. ut lo
 quor eris. coquo is. O. añ
 r. breuis ē. ut chorus cū signifi
 cat mltitudinē coæuorū: qđ iō
 posuimus: qđ p uēto q̄ spirat ab
 occidēte æstiuāli: primā pducit:
 ut statī dī. Cora quoq̄ antiquis
 mū italię oppidū: primā breuiat
 at dicēte uergil. vi. æñ. bolāq̄ co
 rāq̄. nā corā p̄positio siue aduer
 biū pducit. Vergi. pri. æñ. postq̄
 itrogressi & corā data copia fan
 di. Corus. i. p uento q̄ ē caurus
 dī. Idē. v. æñ. condūt ubi sydera
 cori. Columela. frigoribus geli

dis iraq̄ obnoxia cauri. Corycus. i. oppidū & mōs cilicię. uñ ē corycius. a. ū. Luca. in
 iiii. coryciūq̄ patēs exesis rupibus antrū. Corytus. i. p pharetra. uerg. x. æñ. corytiq̄ le
 ues humeris & lætifer arcus. Sillius. vii. puni. puulus ex humero corytus & aureus ar
 cus. Coraliū. ii. Ouidi. iiii. me. nūc quoq̄ coraliis eadē nā remāsit. Idē i. xv. sic & corali
 um quo primū cōtigit auras. Doris idis. dea marina. uerg. i bu. doris amara suā n̄ int̄
 misceat undā. Doricus. a. ū. Idē. ii. æñ. pādūf portæ iuuat ire & dorica castra. Doriō. ii
 oppidū magnesię. Luca. i. vi. doriō ira flebile pieridū. Papi. iiii. the. getico quos flebi
 le uatī doriō. Et adorō qđ iterptat̄ donū siue palmus cōposita. nā dory qđ iterptat̄ ha
 sta a quo ē doryphorus: primā breuiat. Hora. æ. ps diei. xii. siue noctis. uerg. i more. iā
 nox hibernas bis qnq̄ pegerat horas. Morus. i. p arbore. Ouidi. iiii. me. ardua morus
 erat niueis uberrima pomis. & p pomo Hor. q̄ nigris prādia moris finiet. Morio onis
 p tardo & stolido nā. Mar. morio dictus erat uiginti milibus emi Morari quoq̄ prima
 lōga ē huiusmodi quēpiā eē. Suetonius i nerōe de claudio morari eū int̄ hoies de h̄re
 p̄ductā priā syllaba iocabat: hoc ē morio eē. Noricū. i. regio macedonię dalmatię cō
 termina. uerg. iiii. ge. tū sciat aerias alpes & norica figs. Oui. xiiii. me. durior & ferro
 qđ noricus excogit ignis. Ora. æ. p extremitate. uerg. troiæ q̄ primus ab oris. Oro as.
 Idē i codē. oramus phibe ifādos a nauibus ignes. Orithyia. æ. ericthei regis athenarū
 filia. uerg. iiii. ge. atq̄ getæ atq̄ ebrus atq̄ actias orithyia. Oriō onis. Luca. i pri. arma
 tūq̄ auro circūpicit oriona. Flacus pri. argo. nō meus oriō: nec sœuus pleiade taurus
 uergili. vii. æñ. ubi oriō hibernis tūdif enris. Idē tū breuiat i pri. d. cū sbito assurgēs
 fluctu nymbofus oriō. & i. iiii. dū pelago defeuit hyems & aquosus oriō. Prora. e. idē i
 pri. frāgūf remi tūpra auertit & undis. Sorex icis. Serenus. si pgnās artus captiui fori
 cis edit. Thorax acis. uerg. xi. bis sex thoraca petitū p̄fossūq̄ locis. Et h̄ntia. l. añ. o. ut
 lorū. & c. O. añ. s. lōga ē. ut moses. luue. tradidit arcano: quodcūq̄ uolumine moses
 Prosa. æ. Aufonius. p̄sa asię i causis numeros imitata chororū. Breuiat uero cosæ arū
 urbs thuscię. Verg. vii. æñ. qđ urbē liq̄re cosas. Cosira. æ. isula i mari siculo. Ouidi

iii. fast. fertilis & melite sterili uelina cosiræ. Dosis. quod interpretat datio. nam p. o. mi crō scribit a græcis. un̄ ē antidosis pro antidoto. Osyris idis. Tibullus primus aratra manu solerti fecit osyris. Proseucha. æ. Iuena. ede ubi consistas: i qua te quopseucha.

Profymna. æ. urbs thessalia. Papinius li. iiii. the. hinc armat larissa uiros: hinc celsa psymna. Posui p̄teritū a pono

is. cuius i p̄nti prima fuit lōga. Verg. iiii. æn. hinc & narcisi posuerunt mœnia locri. Rosa. æ. Idē i rosis. abigeres rapet ne ros sis tūc aura ruborē. O. añ t. breuis est. ut notus. i. uetus a

meridie spirās: q̄ latie dī auster Vergili. pri. æn. tris notus arreptas i saxa latetia torq̄t Nothus quoq̄ qd̄ interpretat spurius. Ouidi. in epi. phedra. cur nisi ne ca peres regna p̄na nothus? Noto as. auī. Verg. i bu. parta meæ ueneri sūt munera: nāq̄ notauī. q̄ exēpla iō posita sūt: q̄a notus. a. um. p̄icipitū a nosco is: primā p̄ ducit. ex regula generali sup̄ino r̄i duas syllabas habentiū. Breuiant quoq̄ botrus. i. & botryo onis. q̄a p̄ia p. o. micrō scribit.

Producūt uero clotho us. Iuena. hæc exempla para fœlicibus nā mea clotho. Lothos. i. arbor & nymp̄ha i illā uersa. Ouidius ix. me. florebat aq̄tica lothos. & ibidē. lothos in hāc nymp̄he fugiēs obscena priapi Proteus. i.

Hora. quo teneā uultus mutātē p̄tea nodo. & a protos quod interpretat primus cōposita. ut p̄togenes. p̄tomartyr. p̄toclitus.

O. añ. u. cōsonantē breuis ē. ut ouis. nouus. a. um. Producit uero ouū. i. Hora. lōga q̄bus facies ē ouis illa memeto. V. añ. b. breuis ē. ut ruber. a. ū. iubeo es. tuba. æ. Producūt uero bubo onis. auis nocturna. Vergi. iiii. æn. solaq̄ culmibus ferali carmine bubo. Bubalus. i. aīal. Martia. illi cessit atrox bubalus atq̄ bisō. Bubastus. i. oppidū aegypti. Ouidi. ix. me. ide fœmininū possessiū formauit dicēs. scāq̄ bubastis: uariisq̄ coloribus apis. Huber eris. Verg. pri. æn. terra atiq̄ potēs armis: atq̄ habere glebæ. Iubilus. a. ū. Sillius. xiiii. pu. & lætus scopulis audiuit iubila cyclops. Lubricus. a. ū. Hora. lubrica nascētes iplēt cōchilia lunæ. Nubes is. & nubilus. a. ū. Ver. pri. æn. eripiūt subito nubes cælūq̄ diēq̄. Idē i. iiii. & turbida tranat nubila. Nubo is. Ouidi. si q̄ uoles apte nubere: nube pari. ide cōponit obnubo is. i. alia significatiōe. Verg. xi. æn. arsurasq̄ comas obnubit amictu. Innuba tñ & p̄nuba sēp breuiāt. & si a nubo cōposita sint. Papi. iiii. the. i uultus cecidere greges tūc inuba m̄tho. Ouid. xiiii. me. inuba p̄maneo: sed iā fœlicior ætas. Ver. iiii. æn. de ueniūt. prima tellus & p̄nuba iuno. Idē i. vii. & bellona manet te p̄nuba: nec face tñ. Cōnubiū uero tū breui tū lōga repit. Idē in pri. cōnubio iūgā stabili p̄p̄riāq̄ dicabo. Idē in. iiii. cuiq̄ loci leges dedimus: cōnuba n̄ra reppulit. Pubes is. Idē i. pri. haud alit puppesq̄ tuæ: pubesq̄ tuorū. & deriuata & cōposita. ut pubertas. pubesco. impubes is

Rubigo inis. p̄ uitio frumētī & ferrī. Verg. pri. geor. hinc & frumētis labor additus ut mala culmos esset rubigo. Hora. ii. ser. iupiter ut pereat positū rubigine ferrū. Pro lingue mordacitate. Martialis breuiavit dicēs. uteris ore aliter: nimiaq̄ rubigine captus. nisi forte debuit p̄ rubigine eē ærugine. Suber eris. uerg. vii. æn. raptus de subere cortex. Subula. æ. Martia. quodq̄ tibi tribuit subula sica rapit. Tuber eris p̄ callo terræ. Iuena. o libye disūge boues: dū tubera mittas. p̄ tumore quoq̄ cutis. Hora. q̄ ne tuberibus p̄p̄riis offendat amicū. Pro arbore uero & pomo. Martialis breuiavit dicēs: & uernæ tuberes: qd̄ tibi cum libycis: & ibidem. tuberes & apirina ramis.

O. ante. s. lōga est. ut moyses is. prosa. æ. Breuiant uero Cosæ arum. Cosira. æ. Dosis hoc est datio. Osyris idis. Proseucha. æ. Profymna æ. Posui a pono is. Rosa. æ.

O. añ. t. breuis ē. ut notus uetus. nothus. i. spurius? Nota. æ. & noto as. Botrus. i. Producūt uero Clotho us. Lothos. i. Proteus. i. & a p̄tos qd̄ interpretat primus cōposita. ut p̄togenes is.

O. ante. u. consonantem breuis est. ut ouis. nouus. a. um. Producit uero ouum. i.

Ante. b. breuis ē. ut ruber. a. um. Producūt uero bubo onis. Bubalus. i. Bubastus. i. Huber eris. Iubilus. a. um. Lubricus. a. um. Nubes is. Nubo is. Pubes is. Rubiginis. Suber eris. Subula. æ. Tuber eris.

V. añ. c. lōga ē. ut duco is. Luceo es. Breuiāt uero Cucullus. i. Cucullus. i. Cuculo as. Cucumeris. Cucumis eris. Cucurbita. ē. Ducenti. æ. a. Duceni. ē. a. Lucerna. ē. Lucrū. i. Luceres rū.

V. ante. d. lōga est. ut rudo is. Iudo is. Breuiāt uero Pudor oris . Pudet pudebat . Rudis. e. Rudis is. uirga prātoris. Rudens entis. Sudes is. Studium. ii. Tuders tis.

V. ante. f. longa est. ut ufens tis. bufo onis.

V. ante. g. longa est . ut iugerum. i. Breuiant uero fugio is . Fuga. æ. Iugum. i. Tugurium. ij.

V. ante. l. breuis ē. ut fulix icis. Producūt uero Culus. i. Fuligo inis. Iulius. i. Mula. e. Pulex icis. Thule es. Vlīgo inis.

V. ante. m. lōga ē. ut humor oris. humidus. a. um. humanus. a. um. Breuiāt uero Cumulus i. Humus. i. Humerus. i. Numa. e. Numan^o i. n. p. uiri. Numerus. i. Numisma atis. Rumex icis. Tumeo es. Tumul^o. i. Tumult^ous

V. ante. n. longa est. nt munus eris. Breuiāt uero Cuneus. i. Cuniculus. i. Tunica. e.

V. ante. c. lōga ē: ut duco is. cōposita: ut deduco is. iduco is. educo is . breuiat etfi aduco is. cōpositū uideat. uergil. in. x. æñ. quattuor hic iuuenes : totidē quos educat ufens. Breuiāt uero cuculus. i. p. aui. & cuculo as. p. eo quod ē ipam auē canere Ouidius de philomena. & cuculi cuculāt: fritinūt rauca cicada.

Cucullus. i. & cuculla. æ. pro capitis tegmine. Martial. illinc cucullo p̄spicit caput. tectus. est enī trimetrū iābicū. & alio loco ī carmine pheleutico . & thuris piperisq̄ sis cucullus. Cucuma æ. Idē. ad quartum cucumā fecit octacilius. Cucumis eris. uer gi. ī copa. & p̄det iūco ceruleus cucumis. Cucurbita. æ. Iuuenal. iā pridem caput hoc uērosa cucurbita q̄rat. Ducenti. æ. a. & duceni. æ. a. Lucrū. i. natura primā breuiare ex diminutiūo cognoscimus. Hora. pri. epī. qd pure tranq̄let honos: an tur

pe lucellū. Lucerna. æ. tā etfi a luceo es. deriuef. Iuuenia. hęc ego nō credā uenufina digna lucerna. Luceres romulī milites. Proptius lib. iiii. hinc tities rhānesq̄ uiri: lu ceresq̄ coloni. V. añ. d. lōga ē. ut rudo is. Persius. findor ut arcadie pecuaria ruderē credas. Verg. vii. æñ. breuiauit dicēs. sera sub nocte rudētū. ubi Seruius inqt. rudo naturalit̄ lōgā hēt primā: sistolen ergo fecit. Rudēs tis. quoq̄ p̄ fune. Idē breuiauit ī primo. d. ī seq̄ clamorq̄ uirū: stridorq̄ rudētū. Breuiant uero pudor oris. & pudet pudebat. Verg. iiii. æñ. añ pudor q̄ te uiolē aut tua iura resoluā. Rudis. e. p. re noua. Ouidi. i. epī. penelopes q̄ tātū lanas nō finit esse rudes. hinc ē erudio is q̄si extra ruditatē pono. Rudis quoq̄ p̄ uirga p̄toris breuiat. Hora. pri. epī. spectatū fatis & donatū iā rude q̄ris. Sudes is. Vergi. vii. æñ. stipitibus duris agit subdibus p̄ustis. Studiū. ii. Ouidi. singula dñ narrat cursu studioq̄ loquēdi. Tuders tis. possessiuū ē ab eo quod tudertū siue tuder italiæ oppidū. Sillius. iiii. punic. & gradiuicolā celso de colle tudertē. Idē ī. vi. deuexū lateri p̄det tuder. V. añ. f. lōga ē: ut ufens tis. fl. italiæ. uer gi. vii. atq̄ ī mare cōdit̄ ufens. Idē quoq̄ alio ī loco p̄prio uiri posuit. Bufo onis. Idē pri. geor. iūētusq̄ cauis bufo: & q̄ plurima terræ. sūt q̄ bufo onis p̄ duplex. f scribāt.

V. añ. g. lōga ē: ut iugerū. i. nugæ arū. ruga. æ. Breuiāt uero fugio is. & fuga. æ. uer gi. ī bu. quē fugis ah demēs. Iugū. i. quo boues iūgunf: & p̄ mōtis iūmitate & p̄ naulū trāstro. & p̄ tele axe. uer gi. ī bu. aspice aratra iugo referūt suspensa iuueci. Tuguriū. ii. Idē ī eodē ope. paupis & tuguri cōgestū cespite culmē. V. añ. l. breuis ē: ut fulix icis. siue fulica. æ. Auienus ī arato. & cū pua fulix trepido uolat arua uolatu. uer gi. pri. geor. ī sicco ludūt fulicæ. Producūt uero culus. i. Martia. nō culū: neq̄ enī culus ē: q̄ nō cacat olim. Dulichiū. ii. uer gi. iiii. æñ. dulichiumq̄ famosq̄ & neritos ardua saxis. Fuligo inis. Vergilius. in bucoli. semper & assidua postes fuligine nigri Iulius. ii. Idē pri. æñ. iulius a magno dimissum nomē iulo. Mulus. i. mula. æ. Martia. gestari iūctis nisi desinis hedile mulis. Pulex icis. Idē ī distichis. mordēte molesto pulice: ul' si qd pulice sordidius. Thule es. īsula q̄ ab aliis dī thyle. uer gi. pri. ge. tibi seruiet ultima thule. Vlīgo inis. uer gi. ii. ge. at q̄ pinguis humus dulciq̄ uligine leta.

V. añ. m. lōga ē: ut humor oris. humidus. a. ū. q̄ iō posuimus : qa ab humo ī quo prima breuis ē deriuata uident̄. Verg. pri. ge. atq̄ exudat iutil' humor. Idē ī eodē. humida solsticia atq̄ hyemes orate serenas agricolæ. Humanus quoq̄ tam etfi ab hoīe deriuat̄ in quo prima breuis ē: primā p̄ducit. Breuiāt uero cumulus. i. Vergi. pri. geor. cumulosq̄ ruit male pinguis arenæ. Humus. i. Idē ī. ii. eiusdē. at quæ pinguis

humus dulcisq; uligine læta. Humerus. i. Idē pri. æñ. os humerosq; deo similis. Numa. æ. secundus rex romanorū. Iuuenalis. hic ubi nocturnæ numa cōstituebat amicæ. Numanus. i. nomē uīri apud Vergiliū. ix. æñ. celebratū. sit satis ænide telis ipone numanū. Numerus. i. Verg. i buco. numeros memini si uerba renerē. Numisma atis. Horati. rettulit acceptos regale numisma philippos. Rumex icis. Verg. in moreto. fœcūduſq; rumex: maluæ uiolæ q; rubebāt. V. ante. n. lōga est. ut iuno onis. funus eris. munus eris. Breuiāt uero Cuneus. i. Iuuenal. digna tuo cuneis an hnt spectacula totis. Vergill. pri. ge. nā primū cuneis scī debāt fissile lignum. Cuniculus. i. tāp lepusculo q̄p uſa subterranea. Martia. gaudet in effosis habitare cuniculus antris. Tunica. æ. Iuena. tunicā mihi malo lupini. V. ante. p. breuis est. ut lupus. i. Cupio is. Producūt uero cupa. æ. Iupiter Iouis siue Iupitris. q̄q; sunt qui utrūq; p duplex. p. scribāt. Nup aduer. Verg. i bu. nō uerū ægonis: nup mihi tradidit ægō. Pupa. i. & pupa & pupilla & pupillus & pupilla. Martial. dicit se uetulā cum sit cerelia pupa. Persius. nēpe hoc quod ueneri donata a uirgine pupa. Pupula. æ. p eo q; qdā dicūt pupilla æ Ouidius de amoribus. suspicor & fama ē: oculis quoq; pupula duplex. Pupillus. i. Iuuenalis pupillū pſtātis: at hic dānatus in anī. Rupes is. Verg. in bu. nec tm̄ phœbo gaudet parnasia rupes

V. ante. p. breuis est. ut lupus. i. Producūt uero Cupa. æ. Iupiter. Nuper aduerbium. Pupa. i. Pupula. Pupillus. i. Rupes is. Suparū i. Stupa. æ. Scrupus. i.

V. ante. r. longa est. ut curio onis. Breuiant uero Curius. ij. Cures ium. op. Curetes populi Curulis. e. Durius. ij. fl. Furio is. Muria. æ. Nurus us. Nutrio is. Spurius. ij.

V. ante. s. longa est. ut pufio onis. Breuiant uero frufino onis. Pufillus. a. um. Susurrus. i.

V. ante. t. lōga ē. ut uitor eris. Breuiāt uero Cutis is. Frutex icis. Futuo is. Lutū. i. Mutina æ. Mutilus. a. um. Muto onis. Nutrio is. Puteus. i. Putris. e. Puto as. Ruteni. po. Rutilus. a. um. Rutuli. po. Rutuba. æ. fl. Rutupe op. Vter. a. um. Vter tris. Vtica. ē. Vti con-iunctio.

V. purum ante. u. consonantem longum ē. ut uua. Quod si consonans p̄cedat breuiatur ut fluuius. ij. pluuia. ē.

Supparus. i. & stappa a plærīsq; p duplex. p. scribūt gapducūt primā: sed iō posuimus: qa de orthographia nō satis cōstat Scrupus. i. uñ scrupulus. i. & scrupeus. a. um. Verg. vi. æñ. scrupea tuta lacu. V. ante. r. lōga ē

ut curio onis. nomē uīri. Luca. curio ficanas trāscēdere iussus i urbes. Breuiāt uero curius. ij. Iuena. q; simulāt curios & bacchanalia uiuūt Cures ium. oppidū sabīnorū

Verg. vi. æñ. curibus pūis & paupe terra. Cures etis. pplī sūt dalmatiæ. Luca. i. iiii. illic bellaci cōfusus gēte curetū. Nāpcretæ pplīs pducit. Verg. iiii. ge. curetū sonitus crepitātiaq; æra secutæ. Curulis. e. a curru. Luca. i. pri. uacuaq; loco cessere curules

Iuena. sellas donare curules. Durius. ii. fl. hispauie. Sillius i. pri. hinc certāt pacto le tibi duriusq; tagusq;. Furio is. siue furo is. & furor. Luca. q; furor o ciues. Muria. æ. Hora. pri. ser. quod pingui miscere mero muriaq; decebīt. Nurus us. Vergil. ii. æñ dardanīs & diuæ ueneris nurus. Spurius. ij. Ausonius. quīq; notas spuris uer

fibus apposuit. V. añ. s. lōga ē. ut pufio onis. Breuiāt uero frufino onis. op. Ita

Itæ. Iuena. aut fabraterie domus: aut frufinone parē. Pufillus. a. um. p puus. Hora: dī bñ fecerūt iopē me quodq; pufilli. Susurrus. i. Verg. i bu. sæpe leui somnū suade

bīt inire susurro. V. añ. t. lōga ē. ut uitor. Breuiāt uero cutis is. Martia. de cute

qd faciat ille u' ille sua. Frutex icis. Ouidi. i. iiii. de arte. hos ego q; canēt frutices uio

laria uidi. Futuo is. Augustus apud Marti. quod futuit glaphyrā ātonius hāc mihi p̄cē

nā fuluīa cōstituit se quoq; uti futuā. Lutū. i. Hora. pri. epī. uixisset canis imūdis: u' amica luto; sus. Mutilus. a. um. Luca. i. pri. his cæsar pufina fames: mutinaq; labores. Mu

tilus. a. um. Ouidius in. iiii. de arte. turpe pecus mutilū: turpe sine gramīne campus. Muto onis. a quo mutonatus. a. um. Martialis. dormīs cū pueris mutomatus. ē enim

carmen phaleuticum. Horatius tamen primo ser. produxit dicēs. hinc si mutonīs uer-
bis mala tanta uidentis. Puteus. i. Iuuenalis. hortulus hic puteusq; breuis nec reſte
mouendus. Putris. e. quod primā habere breuem ostendit Ouidius in primo de pō-
to. dicens. estur ut occulta uitia putredine nauis. Idē. xv. meta. putrefacta est spina ſe-
pulchro. Puto as. ſiue pro eo quod eſt cogito as. ſiue pro eo quod arbores purgo. Ru-
teni orū. populi germaniæ. Lucanus in pri. ſoluuntur ſtati longa ſtatiōe ruteni. Ru-
tilus. a. um. & rutilo as. Verg. hæc modo quæ toto rutilauerat igne comarū. Rutu-
li populi italiæ antiquiſſimi. Idem pri. æñ. ternaq; trāſierint rutulis hiberna ſubactis
Rutuba. æ. ſtūuius italiæ. Lucanus in. ii. uñda facit rutubamq; cauum delabitur in-
de. Rutupe. oppidū britāniæ littorale. Idem. rutupinaq; littora feruent. & Iuuenal'
rutupino ue edita fundo. Vter. a. um. & ab eo cōpoſitū uterq; utraq; utrūq;. Vter-
tris. quod tam eſt in declinatione prima longa poſui: iccirco ſuſpicor primam habe-
re natura breuem. quod ab eo uterus deriuatum breuiat. uergilius. ii. æñ. Igemuit: ſte-
tit illa tremens: uteroq; reſuſſo. Vtica. æ. oppidum aphiæ. Lucanus in. vi. non uti-
cæ libyæ clades. Vti & ab ea compoſita: ut utiq; utinam: ueluti. V. pu-
rum ante. u. conſonantem longa eſt: ut uua: uuidus. a. um. uergilius in bucolicis. aut
cultos gregis aut mature uinitor uua. Idem in eodem. uuidus hiberna uenit de glan-
de menalcas. Quod ſi cōlonās
præcedat. u. breuiatur: ut ſtūui-
us. ii. pluuiā. æ. A. ante
b. in medijs ſyllabis breuis ē. ut
calaber. a. um. alabāde arū. Pro-
ducūt uero atabulus. i. uentus
apuliæ peculiaris. Hora. in pri.
ſer. oſtentare mihi: quos torret
atabulus & quos. Barabas. Se-
dulus i paſchali. tūc coluere ba-
al: nūc elegere barabā. ſed poti-
us dicēdū ē p duplex. p. ſcriben-
dū eē. iſterptat enī filius abba. i.
patris. Et uerbalia i abilis. ut
amabilis: penetrabilis. & i abū-
dus. ut populabūdus. amorabū-
dus. & i abulum finita. ut uena-
bulū. i. incunabulum. i. acetabu-
lū. i. A. ante. c. breuis eſt.
ut alacer. pducūt uero benacus
i. lacus italiæ. uerg. ii. ge. flucti-
bus & fremitu aſurgēs benace
marino. Cloaca. æ. Iuena. pin-
guis torrēte cloaca. Iracūdu. a.
um. Hora. in poe. ipiger iracun-
du iexorabil' acer. Meracus. a.
um. Idē. ii. epiſt. expulit hellebo-
ro morbū bilēq; meraco. Muſta-
ciū. ii. Iuena. cœnā & muſtacia
pdaſ labēte officio crudis donā

De medijs ſyllabis. Caput. v.

Ante. b. in medijs ſyllabis breuis eſt.

ut calabria. æ. Syllaba. æ. Producent

uero atabulus. i. & uerbalia i abilis deſinētia

ut amabilis. e. & in abūdus. a. um. ut popula

būdus. a. um. & in abulū. u. incunabulum. i.

uenabulum. i.

A. añ. c. breuis ē. ut alacer cris. Producūt uero

benac⁹. i. Cloaca. æ. Iracūdu. a. um. Merac⁹

a. um. Muſtaciū. ij. Opacus. a. ū. Paſtinaca. e

Piſtaciū. ij. Portulaca. æ. Sarracū. i. Et noīa

deriuata in aculū. ut guḅnaculū. i. & i aceus

a. um. uel acius. a. um. ut ordeaceus. a. um.

gallinacius. a. um. uinacium. ij.

A. ante. d. breuis ē. ut bragada. fl. Producit ue

ro Cicada. æ.

A. ante. g. lōga ē. ut imago inis. Breuiāt uero

Aruiagus. i. Aſparagus. i. Chiragra. æ. Man-

dragora. æ. Pelag⁹. i. Podagra. æ. Vertag⁹. i.

& noīa i agoras terminata. utanaxoras. æ.

da. Opacus. a. um. Iuena. tāti tibi nō ſit opaci. Paſtinaca. æ. & p piſce & p radice hor-

tēſi. Macer ē paſtinace uirtus i ſemine tātū. Piſtaciū. ii. cx nucū genere arbor. Palladi-

us de arborū inſitiōe: qn & amygdaleos ſubeūt piſtacia ramos. Portulaca. æ. Macer.

andrachnes græce: q portulaca latine. Sarracū. i. Iuue. frigida circūagūt pigri ſarraca

bootæ. & noīa deriuata i aculū. ut tabnaculū. i. guḅnaculū. i. crepitaculū. i. & i aceus a

um. u' acius. a. ū. ū. ut ordeaceus. a. ū. arūdinaceus. a. ū. gallinacius. a. ū. uinacius. a. ū.

A. añ. d. bre. ē. ut bragada ſtūuius aphiæ. Luca. i. iiii. bragada lētus agit ſiccæ ſul-

cator arenæ. pducūt uero cicada. æ. uerg. i bu. ſole ſub ardēti reſonāt arbuiſta cicadīs.

A. ante. g. lōga ē. ut imago inis. carthago inis. breuiāt uero aruiagus. i. Iuue.

de menalcas. Quod ſi cōlonās

præcedat. u. breuiatur: ut ſtūui-

us. ii. pluuiā. æ. A. ante

b. in medijs ſyllabis breuis ē. ut

calaber. a. um. alabāde arū. Pro-

ducūt uero atabulus. i. uentus

apuliæ peculiaris. Hora. in pri.

ſer. oſtentare mihi: quos torret

atabulus & quos. Barabas. Se-

dulus i paſchali. tūc coluere ba-

al: nūc elegere barabā. ſed poti-

us dicēdū ē p duplex. p. ſcriben-

dū eē. iſterptat enī filius abba. i.

patris. Et uerbalia i abilis. ut

amabilis: penetrabilis. & i abū-

du. ut populabūdus. amorabū-

du. & i abulum finita. ut uena-

bulū. i. incunabulum. i. acetabu-

lū. i. A. ante. c. breuis eſt.

ut alacer. pducūt uero benacus

i. lacus italiæ. uerg. ii. ge. flucti-

bus & fremitu aſurgēs benace

marino. Cloaca. æ. Iuena. pin-

guis torrēte cloaca. Iracūdu. a.

um. Hora. in poe. ipiger iracun-

du iexorabil' acer. Meracus. a.

um. Idē. ii. epiſt. expulit hellebo-

ro morbū bilēq; meraco. Muſta-

ciū. ii. Iuena. cœnā & muſtacia

pdaſ labēte officio crudis donā

& de temone britano excidet arulragus: rex fuit britaniae. Asparagus. i. Idem. asparagis qua despiciat cōiuiua cauda. Chiragra. æ. Martialis. sed nil patrono porrigit hæc chiragra est. Mandragora. Columela. mandragoræ pariat flores mæstiq̃ cicuta Pelagus. i. Vergilius. non illi imperium pelagi sæuūq̃ tridentē. Podagra. æ. Martialis. ligat & podagra diodorus flacce laborat. Vertagus. i. Idem in distichis. non sibi sed domino uenatur uertagus acer. & nomina in agoras desinentia. ut anaxagoras:

pythagoras. aristagoras. hermagoras. A. ante. l. breuis est ut mænalus. i. Producunt uero hæc canalis. Vergilius. iii. geor. currētem ilignis portare canalibus undam. Et denominatiua in alis. ut uerbalis. e. uocalis e. sacerdotalis. e. mafalis. e.

A. ante. m. breuis est. ut calamus. i. Producunt uero dictamum. i. Vergilius. xii. æñ. dictamum genitrix dictæa carpit ab ida. Et nomina uerbalia i amē exeuntia: ut certamen inis. solamen inis. & exeuntia in entum ut armamentum. i. iucamentū i. firmamentum. i. Et nomina hebræa ad nostram declinationem extensione syllabarum reducta: quæ quia in fine acunt: in eadem syllaba retinent accētum: & ex consequenti ratione latina eandem producunt: ut adā

adamus. i. abraham abrahamus. i. roboam roboamus. i. Inanis. e. romanus. a. um. garganus. i. neq̃ enim usquam breuiatur: ut quidam delirant. Breuiat uero Apidanus. i. Lucanns in. vi. apidanus nunq̃ celer nisi mixtus enipeus. Balanus. i. atq̃ inde balanatus. a. um. Horatius. iii. car. nec pressa tuis balanus capillis. Persius. balanatum gausape pectis. Clibanus. i. quia per. i. iota a græcis scribitur: interpretaturq̃ fornax. Drepanum. i. Vergilius. iii. æñ. hinc drepani me portus & illætabilis ora. Dardanus. filius iouis. Vergili. vii. æñ. dardanus idæas phrygiæ penetrauit ad urbes. Eridanus. i. Vergilius in. vi. plurimus eridani per terram uoluitur amnis. Galbanum. i. Iuuenalis. cerulea indutus scutulata: aut galbana rafa Vergilius. iii. geor. galbaneoq̃ agitare graues nidore chelydros. Hypanis is. Vergilius. iii. geor. saxosumq̃ sonans hypanis: mysusq̃ calcus. Hippomanes. Idem in geor. hippomanes lentum distillat ab inguine uirus. & Iuuenalis. hippomanes carnemq̃ loquar: coctumq̃ uenenum. Laganum. i. Horatius primo sermonum. refero ligantq̃ catinum. & ibidem. laganum portans œnophorumq̃. Libanus. Sedulius in pascha li. semper habens frondes: & tanq̃ libana cedrus. Rhapsanus. i. Catullus. intrabunt rhapsaniq̃ mugilesq̃. est enim carmen phaleuticum. Rhodanus. i. Ouidius. ii. meæta. hesperiosq̃ amnes rhenum rhodanumq̃ padumq̃ Sathanas mediam producit ratione superius dicta: quoniam hebraice dicitur sathan. Et nomina græca i phanos uel phanes desinentia. ut stephanus. i. diaphanos. a. on. epiphanes is. aristophanes is. Horatius primo sermonum. eupolis atq̃ cratinus aristophanesq̃ poete. Sicanus. a. um. mediam habet indifferentem lōgam: ut apud Vergilium. v. æñ. fida reor fraterna erycis: portusq̃ sicanos. breuem: ut apud Ouidium in ibim. plurima qua flammis sicanus ætæna uomit. Cyane quoq̃ indifferentem habentem. breuem apud Ouidium. ii. de pōto. quaq̃ suis cyanen miscet anapis aquis. Martialis. sic nimias intrant cyaneasq̃ nates. longam apud Iuuenalem. cyanes plenos & tempestatibus utres. Ouidius. ix. meta. cognita cyane præstanti corpore nympha.

A. ante. l. breuis est. ut mænalus. i. Producunt uero canalis. & denominatiua in alis finita. ut uocalis. e.

A. ante. m. breuis est. ut calamus. Producunt uero Dictamū. i. & uerbalia in amen finita. ut certamen. solamē. & hebræa ad declinationē nostram reducta. ut adam adamus. i.

A. ante. n. longa est. ut inanis. Breuiant uero Apidanus. i. Balanus. i. Clibanus. i. Drepanū i. Dardanus. i. Eridanus. i. Galbanum. i. Hypanis is. Hippomanes. Laganum. i. Libanus i. Rhapsanus. i. Rhodanus. i. Et nomina græca in phanos uel phanes desinentia. ut stephanus. i. aristophanes is. Sicanus. a. um. & cyane indifferentem habent.

A. ante. n. longa est: ut

nus. i. helena. æ. Verg. iiii. æñ. hos helenus monitus. Idem in pri. ornatus argiva hele
 næ quos illa mycenis. Iuuenis is. Idē in. ii. iuuenes fortissima frustra. Ingeniū. ii.
 Hora. ingeniū graiis musa dedit ore rotūdo. Ingenuus. a. um. Iuena. ingeniū uul
 tus puer ingeniūq; pudoris. Olenos. i. op. ætolia. alterū quoq; fuit boetia. Papini
 us. iiii. theba. olenos ionis & fluctibus hospita portu. Seneca in troade. olenes tectis
 habitata raris. Porsena. æ. rex hetruscorū. Martia. hāc spectare manū porsena non
 potuit. Verg. tñ in. viii. æñ. auctoritate sua pduxit dicēs. nec non tarquinū eiectū por
 senna iubebat. atq; ideo p. n. duplex scribi cōsueuit. Breuiāt quoq; a uenio is. cōpo
 sita. ut aduena. æ. cōuena. æ. Et a genos quod interpretat genus. ut archigenes. Iuena
 na. aduocat archigenē onerosaq; pallia iactat. Antigēnes. Verg. in buco. nō tulit an
 rigēnes: & erat tum dignus amari. Diogenes. Aufonius. diogenes obiit: n̄ obiit sed
 ab̄it. Hermogenes. Hora. ii. ser. inuideat quod hermogenes ego canto. Memnoge
 nes. Martia. memnogenen omni tu licet arte uelis. Origenes is. Horati. pri. ser. ut
 quondā marseus amator origenis ille. Imperiti huius rationis dicunt hermogenes &
 origenes penultima lōga. Protogenes. Iuena. ptogenes aliq; uel disphylus aut cri
 māthos. Breuiāt etiā āsthenos hoc ē robur & ualētia cōposita. ut antisthenes is. cal
 listhenes is. demosthenes is. Idē. eloquium & famam demosthenis & ciceronis. Et a
 parthenos quod interpretat uirgo cōposita & deriuata. ut parthenius mons arcadia.
 Vergil. in buco. frigora parthenios canibus circūdare saltus. Parthenope. neapolis
 italia ciuitas. Idē. iiii. geor. illo uergiliū me tempore dulcis alebat parthenope. Par
 thenopæus. i. rex arcadie. Idē. vi. æñ. parthenopæus & adraști pallētis imago. In me
 ne quoq; siue menes finita. ut climene es. melpomene es. periclimenes is. achemenes
 is. Ouidius pri. meta. & tulit ad climenem epaphi cōiuitia matrē. Hora. iiii. car. quem
 tu melpomene semel. est enim carmen pherecracium. Idem. ii. car. hunc tu qui tenuit

E. ante. p. breuis est. ut telephus. i. Producunt
 uero asepus. i. Asclepius. ij. Iosephus. i. Præ
 sepe is.
 E. ante. q. breuis est. ut diequarti. diequinti.
 E. ante. r. breuis ē. ut cerberus. i. Producūt ue
 ro Abdera. æ. Austerus. a. um. Cythera orū.
 Cyperus. i. Galerus. i. Homerus. i. Hiera. æ.
 Iber⁹. i. Mysteriū. ij. Niceteriū. ij. Poderis is
 Syncer⁹. a. um. Seuerus. a. ū. Tieteris idis.
 E. ante. s. breuis est. ut ęresis. Producunt uero
 Carchesum. ij. Diocesis eos. Frenesis is. Gale
 sus. i. Halefus. i. Lyrnesus. i. Milesius. a. um.
 Marpefus. i. Magnesia. æ. Mathesis eos. Poe
 sis is. Synteresis is. & ab esus. a. ū. cōposita.

diues achemenes. Ouidius. xii.
 me. mira piclimenes mors ē: cui
 posse figuras. E. ante. p.
 breuis est. ut telephus. i. Produ
 cūt uero asepus. i. fluuius. Pri
 scia. i. perihgesi ex dionysio: at
 q; malos lemures qđ pellit ma
 nus asepi. Asclepius. ii. medi
 cus fuit pstantissimus. scribitq;
 a græcis p. e. longū. Macer. non
 modicū sanos asclepius asserit
 illas. Iosephus quoq; pducit ra
 tiōe a nobis sepius dicta. Præ
 sepi is. uel psepe is. uel psepiū
 ii. Vergi. i buco. cū primū passi
 repetēt psepia tauri. E. añ
 q. breuis ē. ut diequarte uel die
 qrti. dieqnte uel dieqnti. que
 ut auctor ē Gellius libro. ix. no
 etiū atti. aduerbia sunt signifi
 cantia diē quartā & diē qntā fu
 turā. ut cras perendie: q̄ etfi ex

He & quartī & qntī cōposita sunt. eodē tñ auctore illud breuiāt: quod erat aliog lon
 gū. E. ante. r. breuis ē. ut cerberus. i. uterus. i. patera. æ. iterū aduerbiū. Pro
 ducūt uero abdera. æ. op. thracia. un̄ ē abderitanus. a. um. Martia. abderitana pectora
 plebis habes. Austerus. a. um. Hora. ii. ser. molliter austerū studio fallēte laborē. Cy
 thera orū. un̄ ē cythereus. a. um. & uenus cytherea dicta. Verg. pri. æñ. hūc ego sopitū
 somno sup alta cythera. Idē in eodē. pce metu cytherea manēt imota tuorū. Cyperus
 i. iunci odorati species ē & uiri nomēppriū apud Martia. celebratū. Galerus. i. Iuue
 na. sed nigrū flauo crinē abscondēte galero. Hiera. æ. Verg. ix. æñ. quos iouis eduxit
 luco siluestris hiera. Homerus. Horati. ennius & sapiēs & fortis & alter homerus.
 Iberus. i. fl. hispanie. Luca. in. iiii. q pstat terris aufert tibi nomē iberus. Mysteriū

ff. Ouidi. pandimus interdum doctis mysteria terfi. Niceterium. ff. Iuena. & ceromati
 co fert niceteria collo. Poderis genus uestis talaris: cuius meminit diuus iohannes i
 apocalypsi: ideo pducere dicimus: qa p. e. longu a graecis scribit. Syncerus. a. um. qd a
 syn & cera componit. Hora. syncerum est nisi uas: quodcumq; infundis acescit. Seuerus
 a. um. Idem. adimam catere seueris. Trieteris idis. & trietericus. a. u. Papinius. iiii. the
 ba. Ludus & atra sacra recolet trieteris ophelten. Verg. iiii. an. thyas ubi audito sti
 mulat trieterica baccho. E. ante. s. breuis est. ut aresis is. athesis is. fl. Produ
 cut uero carchesium. Verg. iiii. geor. & mē cape meoni carchesia bacchi. Diocesis se
 cūda p. æ. diphthongo. qa p. oi. a graecis scribit. & penultima p. e. longu: qa per. H. ab il
 lis scribit. duplex igit a iunioribus in hac dictioe committit error litterature uidelicet
 & accetus. Frenesis is. Iuena. cū furor haud dubius: cū sit manifesta frenesis. Ga
 lesus. i. Verg. iiii. ge. qua niger humectat flauetia culta galesus. Halesus. i. fl. siciliae
 Columela. & q; sicani flores legistis halesi. Lyrnesus oppidum phrygiae. Verg. xii. lyr
 nesi domus alta solu laurēte sepulchrū. Milesius. a. um. Idem. iiii. geor. sensit. eā circū
 milesia uellera nympha. Marpesus. i. mons pari: ut Seruius inquit. Idem. vi. an. quā si
 dura filex: aut stet marpesia cautes. Magnesia. æ. & magnesius. a. um. regio thessaliae
 Mathesis eos. qm p. e. longu in penultima scribit. Poesis quoq; eadē ratione pducitur
 Hora. in poetria. ut pictura poesis erit. Synteresis. penultima longa. quia p. H. a grae
 cis scribit. & p. t. nō p. d. in secūda. ergo duplex quoq; error a nostris committit in hac
 dictioe alter litteraturæ: accetus alter. Et ab esus. a. um. composita. ut adesus. a. um.
 obesus. a. um.

E. ante. t.
 longa ē. ut moretum. i. pinetum. i. fa
 cetus. a. um. Breuiant uero ame
 thistus. i. Martia. cū potes ame
 thistinos trientes. ē enim carmē
 phaleuticum. Chrysendetum. i.
 Idem. si ridere potes miseri chry
 sendeta cinnæ. lapetus. i. Ouidi
 us. pri. me. quā satus iapeto mi
 xta fluuijalibus undis. Macetes
 e. Papi. in achilleide. quo mace
 ta sua signa citet. Pharetra. æ.
 Vergil. pri. an. succinctā phare
 tra: aut maculosæ tegmine lyn
 cis. Pheretrum. i. Idem. i. ix. sed ue
 nit i mediū pheretro pallate re
 posto. Pyretrum. i. Macer. ē pyre
 trū calidū. nam positioe pduxit
 Ouidi. i. ii. de arte dicēs. tritaq;
 i anoso flua pyretra mero. Phae
 ton ontis. Martia. qd tibi uis dipyrum q phactota facis? Phaetusa. æ. Ouidi. ii. me. e q;
 phaetusa sororū. nā p diphthōgō nō scribi alibi testati sumus. Taygeta. æ. una ex ple
 iadibus. Ouidi. iii. fast. maian & electran taygetamq; ioui. Taygetus. i. mōs laconiae.
 q & taygeta. Verg. ii. ge. uirginibus bacchata lacenis taygeta. Triquetra. æ. p sicilia.
 & triquetrus. a. um. nā positioe Hora. pduxit i secundo ser. dicēs. qd militibus pmissa
 triqtra. Temetum. i. Iuue. de corcyraa temetum deduxerat urna. Venetus. a. u. Idem. con
 tetusq; illic ueneto duro cucullo. Martia. i uenētis sint lauta licet conuiua terris. Vie
 tus. a. u. Hora. i epodo. q; sudor uietis & q; malus undiq; mēbris. Lucre. tñ pportione
 uieo es. uieui picipiū eē uidef. ē aut uietus languidus. Breuiant quoq; denotatiua i etas
 exeutiā. ut a pius pietas. a uariis uarietas. a minus nimietas. a satis satietas. & ab are
 te qd iterptat uirtus deriuata & composita. ut panaretos qd iterptat omniū uirtutū ple
 nus: quo nomine a qbusdā dictus ē liber q ecclesiasticus appellatur. Est & uiri nomē p
 priū apud Martia. arguto madidus pollice panaretus. Aretalogus. hoc ē uirtutis ser
 mo uel narrator. Iuue. mouerat ut mēdax aretalogus i mare nemo. I. an. b. bre
 uis ē. ut sensibilis. e. credibilis. e. terribilis. e. alibi aduerbiū.

E. ante. t. longa ē. ut moretum. i. Breuiant uero
 Amethystus. i. Chrysendetum. i. lapetus. i. Ma
 cetes. e. Pharetra. æ. Pheretrum. i. Pyretrum
 i. Phaethon ontis. Phaetusa. æ. Taygeta. æ.
 Taygetus. i. Triquetra. æ. Triquetrus. a. um
 Temetum. i. Venetus. a. um. Vietus. a. um. Et
 denominatiua i etas desinetia: ut pietas atis.
 uarietas atis. Et ab arete hoc est uirtute deri
 uata: ut panaretos. i. aretalogus. i.

Ante. b. breuis ē: ut sensibilis. e. alibi.

I. ante. c. breuis ē. ut amycus. n. p. ui
 ri. Producunt uero Amicus. a. um. Apricus. a.
 um. Aricia. æ. Caicus. i. Canicula. æ. Craticu

I. ante. c. breuis ē

rusticus. a. um. urbicus. a. um. Amycus. f. nomē uiri a Vergilio celebratū. ut i pri. añ. nūc amyci casū gemit & crudelia fecū. Idē i. v. bebrycia ueniēs amyci de gēte ferebat. Producūt uero amicus. a. ū. & amicitia. æ. & amico as. Apricus. a. um. Verg. i bu. du ceret apricis i collibus uua colorē. Aricia. æ. Hora. pri. ser. egressum magna me cepit

aricia roma. Caicus. i. nomē uiri & flumis phrygii. Vergi. pri. añ. aut capyn aut celsis i puppi bus arma caici. Idē. iiii. ge. saxo sūq̄ sonās hypanis mysusq̄ caicus. Canicula. æ. Persius. scire erat i uoto dānosa canicula quā tū. Craticula. æ. Mar. pua tibi i curua craticula sudet ofella. Cuticula. æ. Persius. sēp & assiduo curata cuticula solē. Cuniculus i. Mar. gaudet i effossis habitare cuniculus antris. Cōuiciū. ii. si ue p. t. siue p. c. scribat. Ouidi. pri. me. & tulit ad clymenē epaphi cōuicia matrē. Ceruical al. Martia. tinge caput nardi folio ceruical olebit. Egcolus. i. ppli sūt italia. Verg. i. ix. añ. & pulcher egcolus armis. Formica. æ. Idē i. iiii. ac uelut ingētē formicæ farris aceruū. Labicus. i. Idē vii. añ. & picti scuta labici. & Silius. xii. pu. iāq̄ adeo ē agros in gressus & arua labici. Lectica. æ. Iuue. q̄drātes lectica petit. seq̄q̄ maritū. Lorica. æ. Verg. vii. añ. lorica quā demoleo detraxerat ip̄e. Lūbricus. i. Serenus. lūbrici quoq̄ terrestres nascentur

la. æ. Cuticula. æ. Cuniculus. i. Cōuiciū. ij. Ceruical alis. Egcolus. i. Formica. æ. Labicū i. Lectica. æ. Lorica. æ. Lūbricus. i. Myrica. æ. Marica. æ. Medicus. a. ū. Multiciū. ij. Nouicius. a. ū. Numicius. ij. Periculū. i. Posticus a. um. Posticus. i. Pudicus. a. um. Pædico as. Redimiculū. i. Rubrica. æ. Triuicus. i. Tibicen inis. Tegeticula. æ. Vesica. æ. Umbilic⁹. i. Vrtica. æ. Vstica. æ. & a nice hoc est uictoria composita: ut polynices is. olympionices. e. Et nomina barbara in icus. ut alaric⁹. i. theodoricus. i.

I. añ. d. breuis ē: ut liuidus. a. ū. Producunt uero Abydos. i. Fastidio is. Formido as. Et nomina i ido exeuntia: ut formido inis. libido inis. Et noīa patronymica masculina a nominibus in eus. diphthongon desinentibus: ut a prometheus ei. promethides. Nam reliqua fere omnia breuiant: ut a priamo priamides a nestore nestorides.

oliuo. Myrica. æ. Verg. i bu. nō oēs arbuſta iuuāt humilesq̄ myricæ. Marica. æ. nympha & silua eiusdē noīs i italia. Verg. vii. añ. hūc fauno & nympha genitū laurēte marica. Medicus. a. ū. & medico as. Hor. pri. ser. medici mimi baratrones: hoc genus oē luue. digito medicat pollio nudo. Multiciū. ii. Idē. cū tu multicia sumas. & ibidē. q̄ro an deceāt multicia testē. Nouicius. a. ū. Idē. tetrūq̄ nouicius horret. Numicius. ii. fl. italia. Verg. vii. añ. tyrrhenū ad tibrim & fontis uada sacra numici. Periculū. i. Persius. nil ne pudet capiti nō posse picula cano. Posticus. a. ū. Idē. occipiti cæco posticæ occurrite sannæ. Posticus. i. Hora. atria seruātē postico falle cliētē. Pudicus. a. ū. & pudicitia. æ. Iuena. credo pudicitia saturno rege moratā. Pædico as. & pædico onis Martia. pædicat eros: fellat linus: hole qd ad te! Idē. cōfidis natibus: nō ē pædico maritus. Redimiculū. i. Iuue. paulatim q̄ lōga domi redimicula sumūt. Rubrica. æ. Persius. nō secus ac si oculo rubricā dirigat uno. Hor. ii. ser. plia rubrica picta aut carbone Triuicus. i. uicus apulia. Hor. pri. ser. nunq̄ erepsemus: nisi nos uicina triuici. Tibicen inis. sed quēadmodū supra diximus duplex. ii. breue i unā syllabā lōgam p̄ synere sin coit. Iuue. saltatus nigro tibiicine q̄liacūq̄. Tegeticula. æ. Marti. dat tibi securos uilis tegeticula somnos. Vesica. æ. Iuue. nūc uisapcessus uetulæ uesica beatæ. Vrtica æ. Idē. hęc tetigit gradiue tuos urtica nepotes. Umbilicus. i. Ver. i priapeia. delphos pythius orbis umbilicus. ē enī carmē phaleuascū. Vstica. æ. mōs i sabinis. Hora. pri. car. ualles & usticæ cubātis. Et a nice qd̄ iterptat uictoria cōposita: ut polynices is. Papius. xii. the. hei mihi num q̄s adest chari polynicis ad ignes. Berenice es. Iuue. de inde adamas notissimus & berenices. Et noīa barbara in icus. ut rodeticus. i. enricus i. Iodouicus. i. theodoricus. i. alaricus. i. Claudianus de bello i alaricū: sed nunq̄ tātū

mauors cōtraxit ī arcē tuā res alaricē tuas Barbara autē diximus: nō ut qdā q de oībus p
priis regulā tradiderūt: nā urbicus. rusticus. castricus. eutycus. pānichus. & reliq̄ noīa
q̄ ex greco siue latino sermone deducta sūt: breuiāt. Iuue. urbicus ex odio risū mouet
attellanes. Martia. eutycus ille tuū castrice dulce latus. Idē. horrida sed mēs ē pāniche
uolfa ribi. I. ante. d. breuis ē. ut liuidus. a. ū. uiuidus. a. ū. feruidus. a. ū. Produ
cūt uero abydos. i. Verg. pri. ge. pōtus & ostriferi fauces tētant abydi. Fastidio is. &
fastidiū. ii. Idē ī buco. inuenies aliū si te hic fastidit alexis. Idē ī eodē. matris lōga decē
tulerint fastidia mēses. Formido as. Iuena. ī gremio mris formidat rusticus infans.
Trucido as. Verg. ii. æn. fit uia uī. rūpūt aditus: primosq̄ trucidāt Infidus. a. ū. iōp
ducit: qa a fido is. deriuat: ī quo prima lōga ē. nā pfidus. a. ū. qa a fides ei. ī quo prima
breuis ē cōponit: eadē breuiat. Cōsidero quoq̄ & desidero: qa ex fidero as. cōponunt
pducūt. Et noīa ī ido exeūtia siue a noīe siue a uerbo deriuent: ut cupido inis. formi
do inis. libido inis. Producūt p̄terea noīa patronymica masculina ī ides. q̄ formanē a
noībus ī eus diphthōgon desinētibus: ut a theseus ei. thesides. a pelcus ei. pelides. a tir
rheus ei. turrhides. a coroneus ei. coronides. ab aristus ei. aristides. a pmetheus ei. pme
thides. Verg. ii. ge. p̄miaq̄ ingētes pagos & cōpita circūtheside posuere. Idē. ii. æn. pe
lidæ genitorī illi mea tristia facta. Idē i. vii. turrhidæ pueri quē mris ab ubere raptum
nutribāt turrheusq̄ p̄. Ouidius. iiii. fast. nulla coronides causa doloris erat. Idē. ii. de
tristibus. iūxit aristides milesia carmina secū. Idē pri. meta. idepmetrides placidis epī
methida dictis. Ab ænea quoq̄ satis licēter Vergili. ix. æn. finxit ænides dices. fit satis
ænide telis ipune numanū. & a lycurgo. Ouidius ī ibim lycurgides: utq̄ lycurgidē loc
tauit ab arbore natū. Nā reliq̄ fere oīa patronymica ī ides breuiāt: ut priamides. eaci
des. hirtacides. nestorides. ante
norides. I. ante. g. breuis ē
ut litigo as. mitigo as. remigo
as. Producunt uero auriga. æ.
Ouidi. ii. me. hic situs ē phaetō
currus auriga paterni. Caligo
as. Verg. ii. æn. caligat nubē erī
piā: tu nequa parētis. Castigo
as. Iuue. tristibus obscenis ca
stigas turpia cū sis. Fatigo as.
Vergil. æn. terga fatigamus
hasta. Fastigiū. ii. Ouidi. ii. me.
cuius ebur nitidū fastigia sūma
tegebat. Et a fligo as composita
qd̄ uerbū nō ē in usu. ut affligo
is. cōfligo is. ifligo is. Instigo as
Ver. ī ætna. p̄ssoq̄ istigāt agmi
ne uētos. Origanū. i. iōpduce
re dicimus: qa p̄ ei. diptogōgō a
græcis scribit: & quod nicāder ī theriacis secūdā in carmine lōgā posuit. Nā qd̄ apud
Martialē legit: in lactucas origanūq̄ liber: potius oxygarū legēdū. Quadrigæ arum.
Verg. pri. ge. ut cū carceribus sese effudere quadrigæ. Vestigo as. & uestigiū. ii. Ver
gi. ī moreto. uestigatq̄ focū: læsus quē deniq̄ sensit Vectigal alis. Hora. in ser. iurgat
tigo inis. fuligo inis. tētigo inis. filigo inis. I. ante. l. breuis ē. ut massilia. oppi
galliæ narboneñ. Luca. massiliaq̄ suæ donat libera phocis. Nā massylus. a. um. ut statī
dicemus pducit. Producūt uero a filus. i. Verg. iii. ge. plurimus alburnū uolūans cui
nomē a filo. Asylū. i. Idē. ii. æn. & iā porticibus uacuis iunonis asylo. Afilas. æ. nomē
uirī a Vergilio in æn. celebratī. ut corineū sternit afilas. Aprilis is. Ouidi. iiii. fasto.
cæsar in aprili quod tuearis habes. Aedilis is. Persius. fregerit heminas areti ædilis
iniquas. Conchyle is. Iuena. horū ego nō fugiā conchylia me prior ille. Cubile is
Verg. pri. geor. aut oculis capti fodere cubilia talpæ. Crocodilus. i. Iuena. ægyptus
phyle. Exilis. Verg. in moreto. cruribus exilis: spaciōsa & p̄diga plāta. Herilis. e. ab

I. ante. g. breuis ē. ut litigo as. Producūt uero
Auriga. æ. Caligo as. Castigo as. Fatigo as.
Fastigiū. ij. Et a fligo is. cōposita. ut affligo
is. Instigo as. Origanū. i. Quadrigæ arū. Ve
stigo as. Vectigal alis. Et noīa exeuntia ī igo
ut caligo inis. uertigo inis.

I. ante. l. breuis ē. ut massilia. æ. Producunt ue
ro Afilus. i. Asylū. i. Afilas. æ. n. p. uiti. April
is. Aedilis is. Cōchyle is. Cubile is. Crocodi
lus. i. Eriphyle es. Exilis. e. Herilis. e. Massy
lus. a. um. Mātile is. Monile is. Quintilis is.
Sextilis is. Subtilis. e. Seruilis. e. Sedile is.

herus. i. Ouidii. iii. me. uosq; canes satiat sanguine herili. Massylus. a. um. & massyli
aphrice populi. Verg. iiii. æn. massyliq; ruunt equites & odora canum uis. Mátile is.
Idē in pri. tonsisq; ferūt mātília uilis. Monile is. luuena. frōtibus & toto posuere mo
nilia collo. Quintillis is. & eadē ratiōe sextilis. Hora. pri. episto. sextilē totū mēdax de
sideror. Subtilis. e. p tenuis. nā sutilisp re cōfuta breuiat. ut Vergili. vi. æn. genuit
sub pōdere cymba futilis. Seruillis. e. Luca. in pri. leucas & ardenti seruilia bella sub

I. ante. m. breuis ē. ut optimus. a. ū. Producūt
uero Ariminū. i. Opimus. a. ū. Quadrimus
a. um. Sublimis. e. Et nomina a uerbis quar
tæ cōiugatiōis in imen exeuntia. ut a munio
is. munimen inis. a farcio is. farcimen inis.

I. ante. n. longa est. ut pachynus. i. Breuiant ue
ro Acinus. i. Apirinum. i. Ariminum. i. Af
nus. i. Asine es. op. Buccina. æ. Catina. æ. Ci
minus. i. mons & lacus italia. Cominus ad
uerbium. Eminus aduerbium. Euphrosyne
es. Eleemosina. æ. Fiscina. æ. Fuscina fuscine
Fuscinus cini. Fœmina. æ. Frusino onis. Li
cinus. i. nomem proprium uiri. Machina. æ

uero acinus. i. Horatius. ii. sermonum. aridum ore ferens acinum semesq; lardi. Ca
tullus. acina genere fœmineo dixit: ebriosaq; acinae ebrisoris. Apirinum. i. Martia
lis in distichis. non tibi de libycis tuberes & apirina ramis. Ariminum. i. oppidum
italia. Lucanus in primo. uicinumq; minax inuadit ariminum & ignes. Asinus. i. &
asina. æ. & asine es. oppidum arcadia. Lucanus in. viii. quas asine cautes & quas chios
asperat undas. Buccina. æ. luuenalis. furda nihil gemeret graue buccina quærimus
nt fit. Catina. æ. oppidum sicilia. Sillius. xiiii. punicorum. tum catine ardenti nimi
um uicina typhæo. Ciminus. i. lacus & mons hetruria. Vergilius. vii. æn. & cimini
cum monte lacum lucosq; capenos. nam pro herba per. y. psilon scribitur: & producit
Horati. pallerem casu: biberem exangue cyminum siue cuminum. Cominus aduer
bium pro eo quod prope. Vergilius. vii. æn. pugnatur cominus armis. Eminus ad
uerbium. pro a longe. Ouidius. xiii. meta. eminus ingenti resupinum uulnere fudi.

Euphrosyne una fuit ex charitibus: cuius penultimam orpheus in theogonia bre
uem posuit. Eleemosina quoq; eandem breuiat. Fiscina. æ. Vergilius in geor. uic
facilis rubea texatur fiscina uirga. Fuscina. æ. luuenalis. uicit & hoc monitrum tu
nicati fuscina gracchi. Fuscinus. i. lacus italia. Martialis. fuscinus & pigri taceant
stagna neronis. Fœmina. æ. Vergilius primo æn. dux fœmina facti. Frusino onis
luuenalis. aut fabraterie domus aut frusino ne paretur. Licinus. i. Idem. pallante & li
cinis: expectent exgo tribuni. Machina. æ. Vergilius. murorum ingentes æquataq;
machina cælo. Mutina. æ. Lucanus in primo. his cæsar perusina fames mutinaq; la
bores. Morinus. a. um. populi sunt gallia. Vergilius. viii. æn. extremiq; hominum
morini rhenusq; bicornis. Nundina. æ. & nundinor aris. quod ab eo deriuatur
Pagina. æ. Martia. saepe duplex unū pagina tractat opus. Patina. æ. luuena. debet ma
gnus patinae subitusq; pmetheus. Pâpinus. i. Verg. pri. ge. heu male tum mites de
fendit pâpinus uuas. Proserpina. æ. Idē in. vi. hoc sibi pulchra suū ferris perpina mu
nus. Protinus aduet. Idē i buco. ptinus æger ago: hā etiā uix tityre duco. Ruspina. æ.
op. aphricæ. Sillius. iii. pu. qua q; pcul cernit nō æquos ruspina fluctus. Satina. æ. op.
italia. Martia. nec tua baianas satina malit aquas. Sarcina. æ. luuena. speculū ciuilis
sarcina belli. Sibina. æ. genus teli est. Ennius apud festū. illyrici restat i c s h inisq;
Statina. æ. isula cāpania. Papinius. iii. siluarū. ænariaq; lacus medios statinaq; renas

ætna. Sedile is. I. ante
m. breuis ē. ut optimus. a. um. i
fimus. a. um. Producūt uero
opimus. a. um. Verg. pri. æn. ge
nitor tūc belus opimā. Quadri
mus. a. um. Hora. pri. car. depro
me quadrimum sabina o taliar
che merum dyota. Sublimis. e.
Verg. pri. ge. apparet liqdo sub
limis i aere nifus. cōponit enim
ex sub & limus. i. quēadmodum
& illimis ex in & limus in quo
primapducitur. I. ante. n
lōga ē. ut pachynus. i. Verg. iii.
æn. pstat trinacri metas iustra
re pachyni. & in. vii. siculo pro
spexit ab usq; pachyno. Priscia
nus tñ i perihgesi ex dionysio
breuiat dices: q; procul effusis
pachyni distedit oris. Breuiat

tas. Sophrosyna. æ. n. p. fœminæ eadē ratiōe breuiat q̄ euphrosyne. Trutina. æ. Per
sius. castiges trutina: nec te q̄siueris extra. Et noīa q̄dā adiectiua ab aduerbijs t̄pali-
bus deriuata. ut a cras crastinus. a. um. a diu diutinus. a. ū. ab horno hornotinus. a. ū.

a pridē pristinus. a. ū. a perēdie
perēdinus. a. ū. a sero serotinus
a. ū. Ab eo tñ qd̄ ē clam. clādesti-
nus. a. ū. pduxit. Sillius. ceu clā-
destino traheret t̄pē bellū. Ma-
nilius pri. astro. æ clandestinis
surgētia fraudibus arma. qd̄ iō
posui q̄ plærīq̄ penultima bre-
uīpferūt. Breuiāt quoq̄ noīa q̄
dā posse s̄siua a noībus materiā
significātibus deriuata. ut olea-
ginus. a. ū. faginus. a. ū. Ver. ii.
ge. trudit e sicco radix oleagina
ligno. Idē i buco. fagina cælatū
diutni opus alcimedontis. Et a
noībus colores quosdā aut lapil-
los siue odores & unguēta signi-
ficātibus. ut adamātinus. a. um.
Proptius. colchis flagrātes ada-
mātina sub iuga tauros. Ame-
thistinus. a. ū. Iuue. canfidicū uē-
dūt amethistina. conuenit illis.
Amaracinus. a. ū. & amaracīnū
unguētū ex amaraco. Amygdali-
nus. a. ū. Serenus. fert amygdali-
næ succus nucis eē bibēdus. Bō-
bycinus. a. ū. Iuue. delicias & pā-
niculus bombycinus urit. Bissi-
nus. a. ū. atq̄ eadē ratiōe carbasi-
nus. a. um. Crystallinus. a. ū. &
myrrhinus. a. ū. Iuue. grādīa tol-
lunt crystallina: maxima rursus
myrrhina. Crocinus. a. ū. Prop.
& crocino nares murrheus un-
gat onyx. Coccinus. a. ū. Hianti-
nus. a. um. Mar. coccina famosæ

donas & hātina moeche. Glaucinus. a. ū. Idē. pallia donabit glaucina cosme tibi. Gau-
sapinus. a. ū. Idē. mēse uel augusto sumere gausapinas. Hyacinthinus. a. ū. Persius. hic
alīqs cui circa humeros hyacinthina lena ē. Prasinus. a. ū. Marti. si prasino ueneto ue-
faues: q̄ coccina sumis. Smaragdinus. a. ū. Prudētius in psycomachia. has int̄ spēs sma-
ragdina gramine uerno. Sādicinus. a. ū. Tyriāthinus. a. ū. Mar. urbica ligonicus tyri-
anthina bardocucullus. Et qd̄ā noīa græca: ut earinos. oporinos. therinos. chimeri-
nos. Idē. si daret auctūnus mihi nomē: oporinos essem. horrida si brume sydera: chime-
rinos. dictus ab æstiuo therinos tibi mēse uocarer. t̄pā cui nomē uerna dedere. qd̄ est:
subaudi earinos: qd̄ ip̄e i alio epigrāmāte exp̄ssit dicēs. dicūt earinō tñ poetæ: sed græ-
ci q̄bus ē nihil negatū.

I. añ. p. breuis ē: ut demipho onis. antipho onis. antipus
odis. Producit uero seriphos. i. isula una ex cycladibus. Iuue. iclusus tanq̄ gyaro puæ
q̄ seripho. Colliphitū. ii. Idē. luctant̄ pauca: comedūt colliphia pauca. Obstipus. a. ū
p obliquus. Hora. ii. ser. stes capite obstipo multū silis metuētī. sunt q̄ p duplex. p. scri-
bāt.

I. ante. q. lōga ē: ut antiquus. a. um. obliquus. a. um. Breuiāt uero alīqs ali-
qua aliquod: quod ex alijs & quīs componitur. Reliquus. a. um. Persius. iam reliqua
ex amitis patruelis: nulla proneptis. Siliqua. æ. Vergili. ii. geor. grandior ut fœtus
siliquis fallacibus esset. Vndiq̄ & utiq̄ aduerbia ex regula generali breuiantur.

Mutina. ē. Morinus. a. um. Nūdine arū. Pagi-
na. ē. Patina. ē. Pāpinus. i. Proserpina. ē. Pro-
tin⁹ aduer. Ruspina. ē. Safina. ē. Sarcina. ē. Si-
bina. ē. Statina. ē. Sophrosyna. ē. Trutina. ē.
Et noīa adiectiua ab aduerbijs t̄pali-
bus deri-
uata: ut crastin⁹. a. ū. Diutin⁹. a. ū. Hornoti-
nus. a. ū. Pristin⁹. a. ū. Perēdin⁹. a. ū. Seroti-
nus. a. ū. Et a noīb⁹ materiā significantib⁹ de-
riuata. ut oleagin⁹. a. ū. faginus. a. ū. Et a noī-
bus colores & lapillos siue odores & ungnen-
ta significantib⁹: ut Adamātin⁹. a. ū. Amethi-
stin⁹. a. ū. Amaracin⁹. a. ū. Amygdalin⁹. a. ū.
Bōbicin⁹. a. ū. Bissin⁹. a. ū. Crystallin⁹. a. um.
Crocīn⁹. a. ū. Coccin⁹. a. ū. Carbasin⁹. a. um.
Glaucin⁹. a. ū. Gausapin⁹. a. ū. Hiantin⁹. a. ū.
Hyacīthin⁹. a. ū. Myrrhin⁹. a. ū. Prasīn⁹. a. ū.
Smaragdīn⁹. a. ū. Sādicin⁹. a. ū. Tyriāthin⁹
a. um. Et qd̄ā noīa græca in inos definitia: ut
earinos: oporinos: therinos: chimerinos.

I. ante. p. breuis est. ut demipho onis. antipho
onis. Producent uero Seriphos. i. Colliphitū
ij. Obstipus. a. um.

I. ante. q. lōga ē. ut antiquus. a. ū. Breuiāt uero
Aliquis aliqua aliquod uel aliqd. Reliquus
a. um. Siliqua. æ. Vndiq̄. Vtiq̄.

medy

I. ante. r. brevis est. ut zephyrus. l. ephyre es. Producut uero butyrum. i. Maces tamē breuiavit dicēs. cū butyro modicoq̄ oleo decocta tumorē. Busiris idis. Vergi. ii. geor. quis illaudati nescit busiridis aras. Corcyra. æ. insula dalmatiæ. Luca. in. ii. In portus corcyra tuos: seu leua petat. Cosira. æ. insula in mari siculo. Ouidi. iii. fast.

I. ante. r. brevis est. ut zephyrus. i. Producut uero Butyrum. i. Busiris idis. Corcyra. æ. Cosira. æ. Collyriū. ij. Cypirus. i. Delirus. a. ū. Epirus. i. Magiros. i. Papyrus. i. Sapphyr. i.

I. ante. s. brevis est. ut cythisus. i. Producut uero Amphisa. æ. Amphrysus. i. Aruifium. ij. Anchises. æ. Cephifus. i. Cambyfes is. Donyfa. æ. Dionysius. ii. Elifa. æ. Gauifus. a. um. Paradifus. i.

I. ante. t. brevis est. ut digitus. i. Producut uero Aconitum. i. Cocytus. i. Corytus. i. Hermaphroditus. i. Idolothytum. i. Irrito as. Lecythus. i. Margarita. æ. Pituita. æ. Parasitus i. Therfites. e. Valitudo inis. Et nomina græca a nominibus proprijs uirorum siue locorum deriuata in ites uel ita pro masculinis: in itis p̄ fcemininis desinentia. ut leuites uel leuita. æ. moabites uel moabita. æ. moabitis idis. Et denominatiua in itus. a. nm. exeuntia. ut auritus. a. um. turritus. a. um. Verba quoq̄ frequentatiua & nomina participalia quæ formantur a supinis uerborum quartæ coniugationis in itum penultima longa terminatis. ut dormio is. dormitum. dormito as. Audio is. auditum. auditus us. Seruitus tamē a seruiō is. penultimā breuiat.

I. ante. u. consonantem longa est. ut saliuā. e.

Dionysius. ii. Hora. pri. ser. tu ne syrīdamœ aut dionysi filius audes. Elifa. æ. Ver. iiii. æñ. p̄meritā neq̄ meminisse pigebat elisæ. Gauifus. a. ū. Propti. n̄ ita darmē danio gauifus atrida triūpho. Paradifus. i. Sedulius i pas. i portus paradise tuos ubi flore penmi. I. añ. t. brevis ē. ut digitus. i. dignitas atis. Producut uero aconitū. i. luue. sed nullis aconita bibunt fictilibus. Architas. æ. Hora. pri. car. mēforē cohibēt archita. Cocytus. i. Ver. vi. æñ. cocyti stagna alta uides stygiāq̄ paludē. Corytus. i. Idē i. x. corytiq̄ leues humeris & lætifer arcus. Corythus uero penultia breui & p̄ ph op. fuit italiæ a rege sui nois cōditū. Idē. vii. hinc illū corythi tyrrhena a sede p̄fectum. Hermaphroditus. i. Ouidi. iiii. me. hermaphroditus ait. nato date munera ufo. Idolothyru. i. quo uerbo usus ē diuus ioānes i apocalypsi. significatq̄ diis imolatū. Irrito as qd̄ ut i primis syllabis diximus a rito as. cōpositū ē. nā irritō as. ab i & ratus. a. um. cōponit. significatq̄ ianio is. & irritus. a. ū. p̄ eo qd̄ ē ianis penltimā breuiat. Lecythus i. cuius penultimam esse. breuem ex carmine homeri in. viii. odysseia manifestum est. Margarita. æ. ideo p̄ducit: quia ab eo quod ē margaritis itis deducit in quo clementū

fertilis est melite sterili uicina cosire. Collyriū. ii. luuenalis. angulus inspecta genesi collyria polcit. Cypirus. i. eadē ratioe p̄ducit qua cyperus: ut diximus Delirus. a. um. quasi a sulco deuians. nam lira prima lōga sulcus ē transuersarius. Delyrus. a. um. p̄ ypsilon. breuiat: q̄ a lyra instrumēto musico cōponit. ut sit delyrus quasi dissonus. Lucr. in pri. quod facit hic idē p̄ delyrus eē uidef. Epirus. i. Verg. pri. ge. eliadū palmas epiros eq̄ rū. Magiros. i. qd̄ iterptat coquus. luuena. finxerunt parit li brarius archimagiri. Papyrus Idē crescit mltā dānosa papyro. Sapphyrus. i. Prudētius i psycomachia. hinc tibi sapphyrum sociauerat idē beryllō. I. añ. s. brevis ē. ut cythisus. i. elisus a. ū. Producut uero āphisa. æ. phocidis oppidū. Luc. i. iiii. phocæcas amphisa manus scopulo: saq̄ cyrrha. Amphrysus. i. fl. thessaliæ. Idē i. vi. irrigat āphryfos famulātis pascua phœbi Aruifium. ii. pmōtorū chii. Verg. i. bu. uina nouū fūdā calathis aruifia nectar. Anchises. æ. Idem pri. æñ. tu ne ille æneas quē dardanio anchise. Cephifus. i. boetiæ. Luca. in. iiii. fatidica cephus aq̄. Cābyfes is. rex psarum Idē in. x. cābyfes lōgi p̄p̄os puenit ad æui. Donyfa. insula ē una ex cycladibus. Verg. iiii. æñ. bac catāq̄ iugis naxō uiridemq̄ do-

pduct. Putula. æ. quod ut in primis syllabis pbaimus penultimã pduct. Parasitus. i. Iuena. ad cœnã quotiẽs parasitus uenerit infans: Therfites. æ. Idẽ. malo pater tibi fit therfites: dũmodo tu sis. Valitudo inis. Horati. ii. ser. dura ualitudo incidit: seu tarda senectus. Et noia græca &c. ut hic leuites uel leuita. leuitis idis. hic thesbites uel thesbita. æ. thesbitis idis. hic israelites uel israelita. æ. israelitis idis. Sed de his in genere nominũ plura diximus. Et denotiatiua &c. ut auritus. a. um. uergeti. pri. geor. auritosq; sequi lepores. Turritus. a. um. Idem in. vi. inuehit curru phrygi as turrita p urbes. Crinitus. a. um. Idẽ in pri. cythara crinitus ioppas. Verba quoq; frequẽtatiua. ut dormito as. Hora. in poetria. qnq; bonus dormitat homerus. Nomina participialia idest q̄ sunt similia participiis p̄teriti t̄p̄is uocis passiuẽ. ut auditus us. tinnitus us. mugitus us. Seruitus tñ quis a seruiõ is. seruitũ in supino penultima lōga ueniat: breuiat. I. ante. u. consonatẽ longa est. ut saliuã. æ. oliuã. æ. redi uus. i. gradiuus. i. O. ante

b. breuis est. ut otobus. i. Produciunt uero iacobus. i. qua ratione sæpe a nobis dictũ est. Claudianus in epigramatis. qd laceras uersus dux iacobe meos. Martialis. octobres age sentiat calẽdas

O. ante. c. breuis est. ut archilochus. i. antilochus. i.

O. ante. d. breuis est. ut cõposita ab hodos quod est uia. nã p. o. micron a græcis scribit. ut exhodos. synhodos. methodus. Produciunt uero erodius. ii. quod in secunda p: o. mega scribitur apud illos. Herodes is. Hora. præferat herodis palmetis ludere & ungi. Orodes is. Vergili carmine in encide celebrat. ut iacet altus orodes. Et noia græca denominatiua in odes de finentia. ut geodes hoc est terrenus. thiodes hoc est sulphureus.

O. ante. g. breuis est. ut cõposita a logos. qualia sunt astrologus. theologus. aretalogus. Cõposita uero ab ago quod interpretat ducō: pducunt. ut pedagogus ductor puerorũ. isagoga i. introductio. synagoga. i. cõuentus. paragoga. i. adductio.

O. ante. l. breuis est. ut obolus. i. capolus. i. cascolus. i.

Produciunt uero ætolia. æ. Ouidi. iii. de amoribus. nec tant calydo: nec tota ætolia tant. Capitolium. ii. Verg. in. viii. stabat p tẽplo & capitolia alta tenebat. Cymolus. i. isula i mari ægeo. Ouidi. vii. me. hinc humilẽ myconẽ cretosaq; rura cymoli. uñ dicta est creta cymolia. Idolũ. i. nã a grecis p. o. mega scribit. Mirorq; Sedulũ uirũ altoq; doctissimũ breuiasse. cũ i paschali suo dixit. Idola dilexit: simili nã more furẽtes. Pactolus. i. fl. lydiæ. Iuena. quod tagus. & rutila uoluit pactolus arcna Et noia cõposita a poleo qd̄ interpretat uẽdo cõposita. ut pharmacopola. æ. bibliopola. æ. myropola. æ. Hora. pri. ser. abubaiarũ collegia. pharmacopole. Mar. sed q me uẽdit bibliopola putat.

O. añ. m. lōga est. ut amonũ. i. cinamomũ. i. aroma atis. idioma tis cõdyloma atis. Breuiat uero a stomos qd̄ interpretat os cõposita. ut chrysofostomos. i. pseudostomos. i. Salomõ quoq; & salome a iunioribus breuiat. O. añ. n. lōga est. ut corona. æ. obsoniũ. ii. Breuiat uero aponus. i. locus iuxta patauiũ. Lu. i. pri. colle sedes: apo

Ante. b. breuis est. ut orobus. i. Produciunt uero iacobus. i. October bris.

O. ante. c. breuis est. ut antiochus. i.

O. ante. d. breuis est. ut methodus. i. Produciunt uero erodius. ij. Herodes is. Orodes. Et nomina græca in odes finita. ut geodes. i. terrenus. capnodes. i. fumosus.

O. ante. g. breuis est. ut theologus. Produciunt uero ab ago quod interpretatur ducō cõposita. ut pedagogus. i. Isagoga. æ. synagoga. æ. paragoga. æ.

O. ante. l. breuis est. ut obolus. i. Produciunt uero Aetolia. æ. Capitolium. ij. Cymolus. i. Idololum. i. Pactolus. i. & a poleo hoc est uẽdo cõposita. ut pharmacopola. æ.

O. ante. m. longa est. ut amomũ. i. Breuiant uero Salomon onis. Salome es. Et a stomos cõposita. ut chrysofostomus. i.

O. ante. n. longa est. ut corona. æ. Breuiant uero Aponus. i. Aufonius. a. um. Coctonum. i. Geryones is. Mycone es. Myconus. i. Et a gonia hoc est angulus composita.

nus terris ubi fumifer exit. Martialis: cenfetur aponi liuio suo tellus. Aufonius. a. um. Vergilius in aen. nec tecum aufonium: quicumque est querere tibrim. Coctonum i. luuenalis. aduectus romam quo pruna & coctona uento: Geryones is. Verg. viii. aen. geryone extincto: tyrinthif us attigit arua. Mycone es. ul' myconos. i. Vergilius. iii. aen. er rātem mycone celsa gyroaq; re uinxit. Et agonia quod inter p ratur angulus composita. ut te tragonus: petagonus.

O. ante. p. breuis est: ut esopum. i. Producunt uero Aesopus. i. Aesopus. i. Canopus. i. Conopeum. i. Crotopus. i. Europa. a. Hysopus. i. Metopon. i. Pyropus. i. Sinope es.

O. ante. r. breuis est: ut pythagoras. a. Produ cunt uero Aurora. a. Anthores is. Cytorus. i. Diores is. Elorus. i. Pelorus. i. Et denomina tiua i orus. ora. orum. ut decorus. a. um. odo rus. a. um. Et adoron quod interpretatur pal mus siue donum composita: ut polydorus. i. theodorus. i. isidorus. i.

O. ante. s. longa est: ut metamorphosis eos. Bre uiant uero Ambrosius. ij. Ambrosia. a.

O. ante. t. longa est: ut egrotus. a. um. Breuiat uero Adotos quod est datus. & ptotos quod est casus composita: ut antidotum: uel anti dotus: monoptotos: diptotos.

u Ante. b. breuis est: ut coluber. rutuba e. Producunt uero Anubis idis. Salu ber salubris.

us primo meta. clara micante auro: flammis imitante pyropo. Sinope es. Priscianus in perithegesi. alterius syriae quae tendit ad usque sinopen. O. ante. r. breuis est. ut pythagoras. diagoras. Producunt uero aurora. Vergilius. iiii. aen. humentemq; au rora polo dimouerat umbram. Anthores is. nomen uiri a Vergilio celebrati in. x. aen. herculis anthorem comitem: qui missus ab argis. Cytorus. i. mos paphlagoniae Vergilius. ii. geor. & iuuat undantem buxo spectare cytorum. Diores is. Idem. v. aen. regius egregia priami de stirpe diores. Elorus. i. fl. siciliae. Idem. iii. aen. exupero pre pingue iolum stagnantis elori. Pelorus. i. Idem in eodem. & angusti rarefcent claustra pelori. Et nomina in orus. a. um. desinentia. ut decorus. a. um. canorus. a. um. odo rus. a. um. Et a dorō quod interpretatur palmus siue donum composita. ut polydorus. i. theodorus. i. heliodorus. i. apollodorus. i. arthemidorus. i. calliodorus. i. isidorus. i. Vergilius. lii. aen. nam polydorus ego: hic confixum ferrea textit. Iuuenalis. lautorum pueros artem scindens theodori. Idem. tonforis tantum damno rapit heliodorus. Mar tialis. apollodoro gaudet imbrifer nilus. Idem. arthemidorus amat: calliodorus arat. ex quo manifestum quanto in errore sunt iuniores: qui isidorus penultima breui pferunt

O. ante. s. longa e. ut hircosus. a. u. dolosus. a. um. Breuiat uero ambrosius. ij. & ambrosia. a. luue. aut glaphyrus fiat p: ambrosiusq; choraules. Verg. pri. aen. ambro siaq; come diuinu uertice odore O. ante. t. longa e. ut egrotus. a. u. asarotum. i. Breuiat uero adotos composita: ut zenodotus. i. herodotus. i. antidoton. i. & aptotos quod iterptat casus: ut monoptotos unius casus: diptotos duorum casuum & c. V. aen. b. breuis e: ut coluber. rutuba. a. fl. italiae. Producunt uero anubis deus egyptiorum. Vergilius. viii. aen. omnigenumq; deum monstra: & latrator anubis. Saluber bris. Ouidius. iiii. fastorum. pbcebe saluber ades.

V. ante. c. longa est. ut eunuchus. i. eruca. æ. sambuca. æ: Breniant uero uolucris. cre. & hæc uolucris is. Vergilius. & matutini uolucrum sub culmine cantus.

V. ante. d. longa est. ut hirudo inis. testudo inis. Horatius in poetria. nõ missura cutem nisi plena cruoris hirudo. Vergilius primo. æñ. tum foribus diuæ media te studine templi. Erudio is. ga a rudis componitur: breuiat.

V. ante. g. longa est. ut falsugo inis. ærugo inis. ferrugo inis. Vergilius primo geor. cū caput obscura nitidum ferrugine textit.

V. ante. l. breuis est. ut anulus. i. hortulus. i. Produciunt uero adulor aris. unde & adulator. Iuuenalis. cæcus adulator dirusq; a ponte fatelles.

Amulius. ii. rex albanorū. Ouidius in fastis. cōtēptor amulius æqui. Apulia. æ. Horatius primo sermo. incipit ex illo mōtes apulia notos. Getulia. æ. & getulus. a. um. Vergilius. iii. æñ. hinc getulæ urbes genus intra

etabile bello. Peculium. ii. Idē in bucolicis. nec spes libertatis erat: nec cura peculi. Torcular aris. Priscianus in. iii. libro in ar. desinentia deriuata si consonantem habeāt ante ar. penultima syllaba pducitur. ut a torqueo torcular.

V. ante. m. longa est. ut acumen inis. alumē inis. Breuiat uero autumo as. Horatius. ii. ser. autumat hæc populus: hæc magnos formula reges. Columen inis. pro culmen. Silius. xv. punīcorum. au-

soni columen regni. inde incolumis. e. Iuuenalis. icolumi troia priamus uenisset ad umbras. Irrumo as. Martialis. quæ faciat duo sunt: irrumat aut futuit. Documentum. i. Ouidius primo meta. & documenta damus qua simus origine nati. Emolumentum. i. Iuuenalis. nullus in urbe locus: nulla emolumenta laborum. Monumentum. i. Vergilius in. vi. illa hæc monumenta reliquit. Et a tumeo composita. ut con-

tumax acis. contumelia. æ. Martialis. sed tu syllaba contumax repugnas. Idem alio loco. uiat uero albunea. æ. silua in agro tiburtino. Vergilius. vii. æñ. consulit albunea nemorum quæ maxima sacro.

Silius. xiiii. punīcorum. nec non e uertice largo centuripe. V. ante. p. breuis est. ut centuripe. oppidum sicilie ut censura. æ. usura. æ. scaturio is. ligurio is. Prudentius. petra dei iussu potum largita scaturit. Horatius. ii. ser. tractauit calicem manibus dum furta ligurit. Breuiant uero biturorum. populi galliæ. Lucanus in primo. & bituri: lōgisq; leuces sasonces i armis. Camurus. a. um. Vergilius. iii. geor. pes etiā camuris hirtæ sub cornibus au-

res. Centurio onis. Martialis. encolpus domini centurionis amor. Lemures rum Horatius. ii. episto. nocturnos lemures porteta thessala rides. unde lemuria festa. Ouidius in fastis appellauit dicēs. ritus erat ueteris nocturna lemuria sacri. Luxuria. æ. Vergilius primo geor. luxuriam segetum tenera depascit in herba. Mercurius. ii. Idem. iiii. æñ. tunc sic mercurium alloquitur: ac talia mandat. Mamurius. ii. Ouidius. iii. fastorum. mamurius morum fabriæ ne exactior artis. Purpura. æ. Iuuenalis.

V. ante. c. longa est. ut eunuchus. i. Breuiat uero Volucer cris. e. Volucris is.

V. ante. d. longa est. ut hirudo inis. testudo inis

V. ante. g. longa est. ut falsugo inis. ærugo inis.

V. ante. l. breuis est. ut anulus. i. æmulus. a. um

Produciunt uero Adulor aris. Amulius. ij.

Apulia. æ. Getulia. æ. Peculium. i. Torcular

torcularis.

V. ante. m. longa est. ut acumen inis. Breuiant

uero Autumo as. Columen inis. Documentū

i. Emolumentum. i. Irrumo as. Monumentū

i. & a tumeo composita. ut contumax acis.

V. ante. n. longa est. ut fortuna. æ. ieiunus. a. ū

Breuiat uero Albunea. æ.

V. ante. p. breuis est. ut centuripe es. upupa. æ.

V. ante. r. longa est. ut ligurio is. Breuiant ue-

ro biturorum. Camurus. a. um. Centurio

onis. Lemures. um. Luxuria. æ. Mercurius.

ij. Mamurius. ij. Purpura. æ. Penuria. æ. Tu

gurium. ij. Et uerba desideria: quæ for-

mantur ab ultimo supino addita rio. ut ab

esum esu esurio is. *Saturio qd breuiat*

sed tamen hoc ipsis est utile purpura uendit. Penuria. a. Vergili. vii. añ. in cererem penuria adegit ededi. Tuguri. ii. Idem in buco. pauperis & tuguri congestu cespite culme. Et uerba desideratiua quæ alii meditatiua appellat. ut esurio is. parturio is. Iuena. noctibus hic ponit lecticas: micturiunt hic. Verg. i bu. nuc ois parturit arbos.

V. ante. s. producitur. ut cerusa. a. creusa. a.
V. ante. t. longa est. ut Cicuta. a. Preputium. ij.
Confuto as. Refuto as. Breuiant uero Arbutus. i. Et a quatio is coposita. ut cocutio is.

De ultimis syllabis. Cap. vi.

Terminalis longa est. ut ama. supra.
Breuiant uero ita. Puta aduer. Quia.
Postea. Noatiuus quoq; accusatiuus & uocatinus utriusq; numeri: pterq; nomina numeralia in ginta desinentia. ut triginta. quadraginta. Et a nominibus graecis in as. & in es productas desinentibus uocatiuus in. a. pducitur. ut aeneas o aenea. anchises o anchisa. pallas o palla.

E. terminalis breuis e. ut hoc mare. lege. leggere. Producunt uero accusatiui trium pronominum. ego me. tu te. sui se. Et nomina graeca foeminina: quæ ad primam declinationem no

V: ante. s. producitur. ut cerusa. a. creusa. a. arethusa. a. telethusa. a. V. ante. t. longa est. ut cicuta. a. praeputiū. ij. Iuuenalis. nil praeter gelidas au si conferre cicutas. Idem. impatiensq; moræ pauet & pputia ducit. Confuto as. & refuto as. Vergi. xii. añ. quod si fors dicta refutet. Breuiant uero arbutus. i. Vergi. in buco. & quæ uos rara uiridis tegit arbutus umbra. & a quatio is. coposita. ut cocutio is. discutio is. percutio is.

De ultimis syllabis. Cap.

A. terminalis. q; dictiones in a terminata: producut syllabam illa finale. ut ama. narra. ultra. supra. Breuiat uero ita. Vergi. ix. añ. no ita me genitor bellis assuetus opheltes. Puta. Persius. hoc puta no iustu: illud male rectius istud. Quia. Horati. pri. ser. no quia meenas lydorū qcqd hetruscos. Postea. Ouidi. pri. fasto. postea mirabar cur no sine litibus esset. Ultra quoq;

Serenus pduxit dicens. cura q; nil pdest: nec ducit ultra cicatrix. Et frustra Auienus in aratu: ima uehūt celi luxit dū frustra frequēter. Breuiat quoq; nominatiuus accusatiuus & uocatiuus utriusq; numeri: ut hæc musa o musa. plurali hæc tpa. tpa. o tpa. quod etiā in copositione seruat: ut utraq; & plarūq; & eadē in his casibus breuiat: i ablatiuo pducit. Luca. in. iiii. utraq; frugiferis e insula nobilis aruis. Verg. in. v. añ. creber utraq; manu pulsat uersatq; daretā. Hora. in poe. plarūq; differat: & pns in tepus omittat. Verg. ii. ge. no eadē arboribus pedet uindemia nris. Ouidi. iii. met. at no duricia iaculū quoq; uicit eadē. Reperit etiā plarūq; in ablatiuo breuis. Vergi. in. x. una eadēq; uia sanguis animusq; sequunt. Propertius in. iiii. hac eadē rursus lygdame curare uia. Calphurnius in æglogis. rupe sub hac eadem quam plurima pinus obumbrat.

Numeralia quoq; i ginta desinentia: ut triginta: quadraginta: quinquaginta: sexaginta: septuaginta: octoginta: nonaginta. Verg. pri. añ. triginta magnos uoluedis mensibus orbes. Idem in. vii. triginta capitū foetus enixa iacebit. Petronius arbiter. sanguine romano sexagintaq; triuphos. Quod uero apud Martiale legit. sexaginta teras em lina mane senator. & alio in loco. mutua quod nobis ter gnquaginta dedisti. ego suspicor uitio scriptorū esse factū: utp sexagena sexaginta: p gnquagena quinquaginta scriberet: quæadmodūp eo quod Iuuenalis scripsit. quadringēta dedit gracchus sestertia dotē. nonnulli afferūt ad huius regulæ euerfionē. quadraginta dedit gracchus. quasi quadringēta milia sestertiu no sit sūma: quæ equites ex lege roscia censerent. ut idem Iuena. quadringēta tibi sigs deus: aut similis diis. & Martia. quadringēta tibi no sūt cherestrate surge. & alio loco quadringēta secat: q dicit sycamerice. Producit pterea uocatiuus a noibus graecis in as. uel in es. desinentibus. q ad primam nois declinationem latinā referunt. ut aeneas o aenea. anchises o anchisa. & a noibus graecis in as terminalis: q ad tertiā declinationem nostrā reducuntur. ut pallas antis. o palla. calchas antis. o calcha. Verg. x. añ. aenea uigila: & uelis imitte rudentes. Idem in. iiii. coiugio anchisa

ueneris dignate superbo. Idem in. x. teq̄ iuuat palla sed bellis acer alesus. Quod si
 huiusmodi uocatiui breues reperiant: a terminatiōe potius latina ueniūt. ut Horati-
 us. ii. ser. ne quis humasse uelit aiacem atrida uetas cur? nominatiuus non atrides sed
 atrida fuit. Propertius. nō ita dardanio gauisus atrida triūpho. E. terminalis bre-
 uis est. ut hoc marc. lege. legite.
 legere. Producūt uero me. ab eo
 quod ē ego mei. Vergili. ix. æn.
 me me adsum q̄ feci in me con-
 uertite ferrū. Te ab eo quod est
 tu tui. Idē in. iiii. te p̄pt̄r libyce
 gētes. te uero particula q̄ huic p̄
 nomini adiciēt breuis ē. Lucre-
 tius i primo. accipe p̄terea quæ
 corpora tute necesse ē. Se ab eo
 quod ē sui. Verg. i. vi. & magno
 se corpe miscet. Et noīa græ-
 ca foemina q̄ apud græcos i. e.
 longū finiunt. ut penelope es.
 euterpe es. neq̄ id solū in recto
 sed etiā in reliqs casibus illi cō-
 terminabilibus. q̄q̄ luena. au-
 ctōritate sua ablatiuū a calpe es
 breuiauit dicēs. sed longe calpe
 relicta. Et uocatiuus ablati-
 uusq̄ a noībus græcis termina-
 tis in es. p̄ducta. siue sint prima
 declinatiōis ut anchises o an-
 chise ab anchise. siue tertiæ co-
 rū p̄sertim q̄ apud illos in eus.
 diphthōgō terminant. ut achille
 us. perseus. ulyseus. achilles o
 achille ab achille. p̄ses o p̄se a p̄se. ulysses o ulyse ab ulyse. Et ablatiuus a noībus
 gnte declinatiōis. ut dies a die. p̄genies a p̄genie. Fames quoq̄. q̄ teste Gellio libro
 viii. nocti. p̄ gntā declinatiōē apud antiquiores inflectebat: fecitq̄ i genitiuo: ut ille
 ait fami uel fames more gnte declinatiōis. ablatiuū quoq̄ i. e. lōgū terminauit. Ver-
 gi. vi. æn. obiicit ille fame rabida tria guttura p̄dēs. Aut q̄a ut Priscianus libro. vii.
 syllabas: i tertia declinatiōe solebāt antiquiores p̄ducere ablatiuū more gnte declina-
 tiōis. ut hæc moles a mole. tabes a tabe. Lucre. i. tribus & tabe mēbrorū arbuta uacil-
 horrida bella. Quod uero Propertius dixit. tu caue ne tristi cupias pugnare puellæ. &
 Hora. tu caue ne minuas. tu ne maius facias id. non ab eo quod est caueo es. sed ab eo
 quod ē cauo is. quēadmodū i tertia cōiugatiōe diximus. cū de p̄teritis uerborū in uo.
 desinētibus agebamus. Nā illud Ouidii i pri. de tristibus. idq̄ quod ignoti faciunt ua-
 tegrapferūt. Verg. uero i bu. aut hac ratiōe: aut illa potius breuiauit. quod uocalis se-
 quebat cū dixit. & lōgū forme uale. uale inqt iolla. Et aduerbia illa fere. ferme. qua
 malorū. Martia. uxorē q̄re telefinam ducere nolo. Ne quoq̄p ut nō siue nō p̄ducit. ut
 apud Verg. ii. æn. ne recipi portis: aut duci i mœnia posset. Ne uero p̄ certe. a plariss-
 sectiuis. nō qdē oībus: sed secūde declinatiōis deriuata. ut a docto docte. a plo p̄le. a lu-
 suades: utinā bene cogere posses. Quod uero qdā dicunt apprime quoq̄ breuiare. idq̄
 auctoritate Vergili. ii. ge. cōfirmāt cū dicit. flos apprime tenax: ea lectio mēdosa est
 nā Vergilius nō apprime sed apprima scripsit p̄ apprime. hoc ē nomen p̄ aduerbio f-
 stram referuntur. ut penelope. in nominati-
 uo. datiuo. uocatiuo. & ablatiuo. Et uocatiuo
 ablatiuusq̄ a noībus græcis terminatis i es.
 p̄ductā. q̄ ad primā & tertiā declinatiōē la-
 tinā referunt. ut anchises o anchise ab anchi-
 se. ulysses o ulyse ab ulyse. Et ablatiuus sin-
 gularis a noībus q̄nte declinatiōis. ut dies a
 die. Et secūda p̄sona singulatis p̄ntis ipatiui
 modi secūdæ cōiugatiōis actiuę uocis. ut do-
 ce. mone. aude. Et aduerbia illa fere. ferme. q̄-
 re. ne p̄ nō. ne p̄ certe. ue pro hei. Et a noībus
 adiectiuis deriuata. ut a pulchro pulchre.
 Breuiant tamen a bono bene. a malo male.
 I. terminalis longa est. ut gūmi. amauī. Breui-
 ant uero nisi & quasi. Datiuus quoq̄ & uo-
 catiuus græc̄ in. i. desinētēs. ut pallidi. phyl-
 lidi. o priami. o pari. Mihi. Tibi. Sibi. Ibi.
 Vbi indifferentem habent.

gura apud poetas usitatissima. I. terminalis longa est. ut *gūmi. amauī. si. ni.* Breuiant uero *Nisi.* Verg. in buco. quod nisi me quacūq; nouas incidere lites. Quasi. Ouidius. & quasi discedēs oscula nulla dedi. Auienus tñ ī arato singulari exēplo longū posuit. *Datiuus quoq; & uocatiuus græcus breuiant.* ut *Papinius ī achilleide. palladi litto- reæ celebrabat scyros honorē.* Catullus. morte ferox thesei q̄lē minoidi luctum. *Sabinus ī epist. demophoontis ad phyllida. Phyllidi demophoon patria dimittit ab urbe. palladi nāq; minoidi & phyllidi datiuī sūt græci. nā latini pducereñt.* Verg. in bu. mirabar qd mæsta deos amarylli uocares! Ouidius. in epī. canaces. prima mihi nutrix æoli dixit amas. Idē ī epī. helenes bella gerant alii. tu pari semp ama. Noīa quoq; græca. ut meli. quod iterptat mel. quod apud nos tātū ī cōpositiōe repit. ut melimelum. melilothos. melicratū. hydromeli. oximeli. Moly quoq; radix ab homero celebrata. cuius iuētio ut inq; Plinius lib. xxv. natura. histo. mercurio assignat. Vergi. ī priapeia. quē cur moly uocat. mētula moly fuit. Ouidius. xiiii. me. moly uocat superi: nigra radice tenet. Pronoīa uero illa mihi. tibi. sibi. finalē indifferētē habēt. Verg. pri. æñ. tu mihi quod cūq; hoc regni tu scepra iouēq;. Idem ī eodē. musa mihi causas memora. Ibi quoq; &

O. terminalis indifferens est. ut sermo onis. amo as. Producūt uero datiuī & ablatiuī singulares secundę declinationis. ut *domino a domino.* Et nomina græca sceminina in. o. desinentia. ut *sappho. alecto. clio.* Et dictiones monosyllabę. ut *o. do. pro.* Breuiāt tamē modo. & duo. & ambo. Gerundia uero datiuī & ablatiuī indifferenter desinunt.

V. terminalis longa est. ut *cornu. gelu.*
B. terminalis breuis est. ut *ab ob sub.* Barbara uero producunt. ut *iacob. aminadab.*

uterq; cruor. Longam Iuuenalis posuit. ne placeat: curru seruus portatur eodem. & *Martialis. cum steterit nullus uultu tibi talus eodem.* Et nomina græca sceminina in. o. desinentia. ut *alecto us. clio us. argo us.* Vergilius. vii. æñ. alecto toruam faciem & furialia membra. Ouidius in primo de arte. nec mihi sunt uisæ clio cliusq; sorores

Et dictiones monosyllabe. ut *o. do. pro.* Vergilius. o regina nouam cui condere iupiter urbem. *Martialis. do tibi naumachiam: tu das epigrammata nobis.* Vergilius. prima quod ad troiam pro charis gesserat argis. Modo aduerbium semper breuiat. Vergilius. iiii. æñ. si modo quod memoras factum fortuna sequatur. & duo & ambo. Vergilius. si duo præterita tales idea tulisset. *Martialis. elisium possidet ambo nemus.* Illa uero aduerbia sero. cito. indifferenter reperiuntur producere & breuiare. Tibullus. heu sero reuocatur amor: seroq; iuuentas. *Papinius. sero memor thalami mæste solatia matris.* Iuuenalis. & cito rapturus de nobilitate comesa. Gerundia quoq; substantiua in do. indifferenter desinunt. Vergilius in bucolicis. frigidus ī pratibus cantando rumpitur anguis. Idem in eodem. cantando tu illum: haud unq; tibi phystula cera. Iuuenalis. plurimus hic æger moritur uigilando: sed ipsum. Alphius apud Priscianum libro. viii. spaciando paulatim trahit. est enim dimetrum iambicum habens necessario iambum in secundo loco.

V. terminalis longa est. ut *cornu. gelu. a sensu. a manu.*

B. finalis breuis est. ut *ab. ob. sub.* idq; nō solum in appositione: sed etiam in compositione cum dictionibus incipientibus a uocali. ut Vergilius. *troiæ qui primus ab oris.* Idem. cunctus ob italiam terrarum clauditur orbis. Idē quoq; fronte sub aduersa scopulis pendentibus antrum. Barbara uero ideo producuntur: quia ad nostram declinationem reducta eandem syllabam longā retinent. ut *iacob iacobus. aminadab aminadabus.*

C. terminalis longa est. ut dic. duc. huc. sic. Breuiant uero fac. & merito quoniam abscisum ē ab eo quod esse debuit face. Ouidius ī episto. phyllidis. phylli fac expectes demophoonta tuū. nisi forte Ouidius synaloepham fecit scribēs phylli face expectes demophoonta tuū. Lac quoq; breuiare ab omnibus dicitur: & si nullum mihi succurrit exemplū. Nec. Ouidius ī episto. sapphus. o nec adhuc iuuenis neq; iā puer. utilis ætas. Donec. Idem ī amoribus. donec eras simplex: animum cum corpore amauī. Hic pronomen indifferēter reperitur. Verg. iiii. æn. solus hic inflexit sensū: animumq; labātem. Idem ī. vi. hic uir hic est: tibi quē promitti sapius audis. Martialis. hic est quē legis ille quem requiris. Idē. hic est pampineis uiridis modo uel uisus umbris. Hic aduerbium semper producit. Verg. pri. æn. posthabita coluisse famo hic illius arma. **D.** terminalis breuis ē. ut ad. apud. sed. Verg. ī primo æn. alma uenus phrygi genuit simoentis ad undam luuena. aut apud isiacæ potius sacraria lenæ. **L.** terminalis breuis est. ut tribunal. alis. uigil. ilis. Producent ueto nil indeclinabile. Horatius primo episto. nil oriturum alias. ortū nil tale fatentes. nihil uero breuiat. Sol solis. Ouidius. sol aditus quod quæris ait: ne uana labores. & nomina barbara. ut michael. raphael. nicol. baal. **M.** terminalis ab antiquissimis poetis breuis aliquando ponebatur: sequenti dictione quæ incipet a uocali. ut Ennius insignita forent tum milia militum octo. ubi non fecit ecthlipsum. Iuniores quoq; aliquādo sibi hanc licentiā usurpauerunt. Sed de hoc ī principio huius libri diximus plura. **N.** terminalis longa est coniunctio interrogatiua. luuenalis. accipit & madide facies dicitur: an huleus? Forfan. Vergilius primo æn. mittite. forsan & hanc olim meminisse iuuabit. Forsitā. luuenalis. forsitā expectes ut gaditana canoro. In præpositio. & ab in composita ut profita. ut attamen. uerumtamen. Ouidius. nil mihi rescribas: attamem ipse ueni. Et nomina græca in on. finita & c. ut Ilion ilii. peliō pelii. Vergilius. Ilion. & omnis fumat q; & c. ut ægina æginan. Papinius ī thebaide. quippe ferunt raptam patriis æginan ab undis. cilla cillan. Ouidius. xiiii. meta. me tenedon chrysenq; & cillan apollinis uit. Pylos. pylon. Idem ī episto. penelopes. nos pylon antiquam neleia nestoris aruibus. Daphnis daphnin. thyrsis thyrsin. Propertius. thyrsin & attritis daphnin arundinibus. Et nomina latina in en. desinentia: quæ mittunt genitiuum in. inis. ut nomen inis. fulmen fulminis. nam græca ut syren syrenis. & latina mittentia genitiuum in enis. ut ren renis

C. terminalis longa est. ut dic. duc. sic. Breuiant uero fac. lac. nec. donec. Hic pronomen indifferens est.

D. terminalis breuis est. ut ad. apud. sed.

L. terminalis breuis est. ut tribunal. alis. Breuiant uero nil indeclinabile. Sol. is. Et nomina barbara. ut michael. is. Israel. is.

M. terminalis ab antiquioribus breuis ponebatur. sed in usu auctorum aut abiicitur: aut cum sequenti consonante uocalem præcedentem producit.

N. terminalis longa est. ut pæan. is. nō. quin. Breuiant uero an. forsan. forsitā. in. Tamen & ex iis composita ut attamen. exin. dein. proin. Et nomina græca in on. finita quæ ad secundam nomis declinationē latinā referuntur. ut ilion ilii. pelion. ii. Accusatiuus quoq; primæ declinationis a nomibus græcis in. a. breui terminatis. & secundæ in. os. & tertiæ in. is. ut ægina æginā. menalaus menalaō. daphnis daphnin. Et nomina latina in en. desinentia quæ mittunt genitiuum in. inis. ut nomen. inis. fulmen fulminis.

R. terminalis brevis est. ut caesar caesaris. amatur. legitur. per. nuper. igitur. produ-
ducunt uero far farris. Ouidius in fastis. far erat & puri lucida mica salis. Par paris.
Horatius. Ludere par impar equitare in arundine longa. Nar naris. fl. italiae. Vergil.
vi. 1. aen. Sulphurea nar albus aqua fotesq; uelini. Iber. eri. Lucanus in. vi. Si tibi durus

R. terminalis brevis est. ut caesar caesaris. pro-
ducunt uero Far farris. Par paris. Nar naris.
Ver ueris. Iber iberi. Cor cordis. Fur furis.
Cur. aduerbium. Et nomina graeca in er. mit-
tētia genitiuū in eris. ut aer. eris. aether eris.

As. terminalis producitur. ut aestas aestatis.
Breuiant uero graeca mittētia genitiuum in
adis. uel ados. ut arcas arcadis. uel arcados.

Accusatiuus quoq; pluralis a nominib; grae-
cis quae ad tertiam nominis declinationem
referuntur. ut arcas arcadas. menas menadas.

Es. terminalis longa est. ut proles prolis. leges.
Breuiant uero es. a sum es fui cum composi-
tis. Penes praepositio. Seges segetis.

In is. breuiant. ut panis. legis. Producunt uero
Dis ditis. Lis litis. Samnis samnitis. Quiris
quiritis. Glis gliris. Pyrois. entis. Simois
entis. Et graeca mittētia genitiuū in. inis. ut
salamis. inis. delphis. inis. Datiu; quoq; &

iber. aut si tibi terga dedisset.
Ver ueris. Ouidius primo me-
ta. Ver erat aeternum placidior
tepentibus auris. Cor cordis.
Ouidius in episto. sapphus. mil-
le meum leuibus cor est uiolabi-
le telis. Idem tamen breuiavit
qnto meta. Inq; cor hamata per-
cussit arundine ditem. & Marti-
alis. dotatae uxori cor arundine
fixit acuta. Fur. is. Persius fur-
es ait pedio. pedius quid; crimina
rasis. Cur aduerbium. Ouidi-
us. cur opus affectas ambitiose
nouum. Et nomina graeca in er.
desinētia quae apud illos per. H;
scribuntur. ut aer aeris. aether
aetheris. Ouidius primo fasto.
lucidus hic aer; & quae duo cor-
pora restant. Idem. audiet hoc
aether; & si deus ullus in illo est
& quae in cremēto diximus mit-
tere genitiuum in eris. penulti-
ma longa. ut crater. eris. stater
stateris. As. terminalis pro-
ducitur. ut aestas aestatis. amas.
amabas. Breuiant uero nomina
graeca mittētia genitiuum in
adis uel ados. ut arcas arcadis.

uel arcados. Pallas palladis uel pallados. Ouidius. ii. meta. Arcas adest ter quinque ferēs
natalibus annos. Idē. ut uidit uultus pallas in amne suos. & accusatiuus &c. ut arcas;
accusatiuo arcadas. menas menadas. troas troadas. Martialis. ad matrem fugiet pēthe
us. ad menadas orpheus. Ouidius. troadas inuideo quae sic lachrymosa suorum.

In es. droducunt. ut Proles prolis. dies diei. ames. leges. Breuiant uero es. secunda
persona a sum es fui. cū suis cōpositis. ut Vergilius. ii. aen. Quisquis es amissos hinc
iam obliuiscere graios. Idem in buco. huc ades o formose puer tibi lilia plenis. Penes
praepositio. Horatius in poetria. quem penes arbitriū ius est & norma loquendi. Se-
ges segetis. quoniam a seco secas. & teges tegetis. quoniam a tegeo tegis deriuantur;
teste Prisciano ultimam breuiant. Inquies quoq; quamquā a quies quietis. cuius ulti-
ma longa est componitur. teste tamen probo finalem breuiat. Indiges quoq; & caetera
breuiant auctore Prisciano. Et nomina mittētia genitiuū in. itis. uel in. idis. ut mi-
les. itis. obses. idis. Nominatiuus quoq; accusatiuus & uocatiuus plurales a nomini-
bus graecis quae ad tertiam nominis declinationem latinam referuntur. ut arcas arca-
des. uascon uascones. Vergilius in buco. Arcades inuidia rumpantur ut ilia codro. lu-
uenalis. Vascones ut fama est alimentis talibus usi. Is. terminalis breuiatur. ut pa-
nis. legis. amatis. legitis. Producunt uero dis ditis. lis litis. samnis samnitis. quiris qui-
ritis. glis gliris. Ouidius in episto. Paridis. lis est cum forma magna pudicitiae. Pyrois
quoq; & simois quoniam a graecis per ei. diphthongon scribuntur. producunt. Ouidi-
us. ii. meta. interea uolucres pyrois. eos. & aethon. Idem in episto. penelopes. hac ibat
simois. hic est figeia tellus. Et nominagraeca mittētia genitiuum in. inis. ut salamis
uel salamin salaminis. eleusis uel eleusin. eleusinis. delphis uel delphin delphinis.

Datiuus quoq; & ablatiuus pluralis primae & secundae declinationis. ut musa. musis. a

[Handwritten signature]

musis. dominus dominis a dominis. adde etiã tu nomina græca in. a. desinentia: quæ
 datiuũ & ablatiuũ numeri pluralis in atis. mittunt. ut epigrãma epigrãmatis. ab epi-
 grãmatis. Accusatiuus quoq; pluralis tertiæ declinationis: cũ in. is. exit: quẽadmo-
 dum in tertiã declinatione diximus. ut omnis. tris. Verg. pri. æñ. omnis ut tecum me-
 ritis pro talibus annos. Idem in
 eodem. Dorsum immane mari
 summo tris eurus ab alto. Vis
 quoq; nomen quod in nomina-
 tiuo atq; etiã in genitiuo Prisci-
 ano teste producitur. Vis præte-
 rea secunda persona ab eo quod
 est uolo. & sis ab hoc uerbo sum-
 es fui cum cõpositis. Horatius
 secũdo sermonũ. cui libet argil-
 la quiduis imitabitur uida. Ver-
 gilius in. vi. quamuis elisios mi-
 retur græcia campos. Ouidius.
 sis argumentum maius. an auxi-
 lium. Idem. tu quoq; fac profis.
 intra tua claustra iacenti. Secũ-
 da quoq; psona singularis præ-
 sentis indicatiui modi quartæ
 coniugationis. ut audio. is. ue-
 nio. is. nescio. is. Propertius. nõ
 audis: & uerba finis mea ludere
 cũ iam. Vergil. ii. æñ. expectate
 uenis. ut te post multa tuorum.
 Reperitur tamẽ breuis apud Se-
 dulium i paschali cũ dixit. per-
 uenis ad christũ nõ christus per-
 uenit ad te: nisi forte est a ueno-
 is. tertiæ cõiugationis quemad-
 modum supra in uerbis diuer-
 sarum coniugationũ diximus:
 Ouidius quoq; nescis i epistola
 medeæ breuiat dicens. nescis
 an exciderint mecum loco ueni-
 mus illuc. Os. terminalis p-
 ducitur. ut ros. mos. dominos.
 Breuiat uero os offis. ut auctor
 est Priscianus. sed auctoritate nõ probat. Os oris. Verg. pri. æñ. Virginis os habitũq;
 gerēs. & uirginis arma. Idẽ in eodẽ. os humerosq; deo similis. nãq; ipsa decorã. Com-
 pos. otis. & impos. otis. eodẽ auctore breuiat. Et noia græca in. os. desinentia. ut abydos
 chaos. i. famos. lesbos. Oui. in episto. leãdri. solueret i speculis ois abydos erat. Verg.
 vi. æñ. & chaos & phlegeton. loca nocte silẽtia late. q̄ uero ad tertiã nominũ declinati-
 onẽ latinã referũtur: aut declinatiõe attica mittũt in. o. genitiuũ: produciuntur. ut ægo
 ceros. otis. thinceros. otis. apollo. athos. o. Iuena. uelificatus athos. & q̄cqd
 græcia mēdax. Genitiuus quoq; græcus cũ exit in. os. breuiat. ut tereus tereos. Mar-
 tialis. flet philomena nefas icesti tereos. & q̄. arcas arcados. Oui. i. meta. arcados hinc
 sedes & inhospita tecta tyranni. Vs. terminalis breuis est. ut dñs. i. corpus. oris.
 Produciunt uero tellus. uris. Verg. iiii. æñ. deueniũt. prima & tellus & p̄nuba iuno. In-
 cus. udis. substus. udis. finalẽ producere ex obliq; cõiectamus: tametsi palus paludis.
 in recto breuiet: & in obliq; pducatur. Hora. in poetria. regis opus. sterilisq; diu palus
 aptaq; remis. Et noia monosyllaba. ut grus. is. sus. is. thus. uris. ius iuris. Martialis.
 in ius o fallax atq; inficiator eamus. Er q̄ mittũt gtm̄ in. utis. penultima lōga. ut uir-
 tus. utis. nã intercus qm̄ in obliq; breuiat: i recto quoq; breuiare suspicamur. Et no-
 mina græca mittẽtia gtm̄ in untis. uel in odis. uel in. u. qm̄ a græcis in ous diphthor-

ablatiuus pluralis primæ & secũdæ declina-
 tionis. ut musa. musis a musis. dominus. do-
 minis a dominis. Et accusatiuus tertiæ decli-
 nationis quãdo exit in. is. ut omnis. tris. Vis
 etiam in noiatiuo & genitiuo. Vis quoq; se-
 cunda persona a uolo. & sis. a sum es fui. Et
 secunda persona singularis præsentis indica-
 tiui modi quartæ cõiugationis. ut audio au-
 dis. uenio uenis. nescio nescis.

Os. terminalis produciuntur. ut ros roris. sacer-
 dos. otis. Breuiant uero os offis. os oris. com-
 pos. otis. impos. otis. Et græca in os. quæ ad
 secũdã declinationẽ latinã referũtur. ut aby-
 dos. i. chaos. i. Et genitiuus græcus in. os. ut
 tereus tereos. arcas arcados.

Vs. terminalis breuis est. ut dominus. aman-
 Produciunt uero. Tellus. uris. incus. udis.
 Subscus. udis. Et nomina monosyllaba. ut
 grus gruis. thus thuris. & quæ mittunt ge-
 nitium in. utis. penultima longa. ut uirtus
 uirtutis. Et nomina græca mittentia geniti-
 uũ in. untis. uel in odis. uel in. u. ut amathus
 untis. melampus. odis. Genitiuus quoq; sin-
 gularis & nomiatiuus accusatiuus & uocati-
 uus quartæ declinationis. ut manus. sensus.

gon terminatur. ut amathus. untis. Verg. x. æn. est amathus. est celsa mihi paphos atq; cythera. Panthus. u. Idē in. ii. panthus otriades custos phœbiq; sacerdos. atq; eadem rōne Iesus pducit. Gt̄is quoq; singularis & c. ut gt̄o sensus. noīatiuo plurali sensus. actō sensus. uocatiuo o sensus. T. terminalis breuis est. ut amat. caput. sicut. quod intelligendū est si nō præcedat alia cōsonās. aut diphthongus. ut amat. ast. aut. In ab-

T. terminalis breuis est. ut caput. amat.

Oīs syllaba in fine carminis aut prosæ oīsonis clausula idifferēs ē: quia lōga p breui: & breuis pro lōga in fine carminis inuicē ponūt.

Dictiones barbaræ q̄ accētū acuto ī fine pferūt ī quācūq; lram desināt: ultimas syllabas pducūt. ut iacob. ioseph. alaric. leonor. enric.

De pedibus qui syllabis cōstāt. Cap. vi.

Es est sublatio ac positio duarum amplius ue syllabarum spacio comprehensa.

claudet. longa sit an breuis nullū discrimē habet: ut solet in metris doctus cōponere uates. Itaq; in fine carminis siue clausularū quæ prosa oratione conscribunt syllabæ finales indifferēter poni possunt. hoc est longa pro breui & breuis pro longa. Horatius pri. car. iam satis diræ niuis atq; duræ. in fine spondeū posuit pro trocheo. est enī carmen sapphicū. E cōtrario Vergilius pri. æn. Italiam fato profugus lauinaq; uenit. trocheū posuit pro spōdeo. trocheus enī nō recipit ia uersu heroico: ut putauit Alexander. Dictiones barbaræ. Hæc regula colligit ex iis quæ multis in locis a nobis sunt repetita. dicit igit̄ quod dictiones barbaræ quales sunt hebraicæ. ut iacob. abraham. eleazar. ioseph. & gotthicæ. ut theodoric. alaric. roderic. federic. & hispanæ. ut isabel. leonor. guiomar. & teutonicæ. ut manric. enric. amalric. quæ accētū acuto pro-

ferunt: in quancūq; litterā desināt ultimas syllabas producūt. Cuius signum est quod cū ex ratione declinationis latinæ syllabā adiciamus: accentus remanet in eadē: quod nō faceremus nisi syllaba illa esset longa. ut iacob iacobus. abrahā abrahamus. eleazar eleazarus. ioseph iosephus. theodoric theodoricus. alaric alaricus. roderic rodericus. isabel isabela. leonor leonora. guiomar guiomara. mārīc mārīcus. enric enricus amalric amalricus. Pes est sublatio. huc usq; disputatū est ē nobis de quātitate syllabarū nunc uero consequens est ut de pedibus dicamus: qui eo modo syllabis constant: quo syllabæ ex litteris conficiuntur. Principio itaq; ponitur pedis diffinitio ex Diomede sumpta. pes inquit est sublatio ac positio. idest constat ex sublatione ac positione. comprehensa spacio duarum aut amplius hoc est plurium syllabarum: quia ex una syllaba nō potest esse pes etiā si longa sit. Sublatio namq; & positio nō in t̄pibus: sed in syllabis debet fieri. Addit quoq; idem auctor aliā differentiā iisdem pene uerbis. pes inquit est poeticæ dictionis duarū amplius ue syllabarū ex certa temporū obseruatiōe modus. recipiēs arsin & thesin. idest qui incipit ablatiōe & finit̄ positiōe. nā arsis græcæ interpretat̄ eleuatio. thesis uero positio. Dicit̄ sunt autē pedes: quia quemadmodū nos pedibus ambulamus: ita & uersus pedibus incedunt. ad quod uidetur respexisse Vergiliū cum in primo georgi. scripsit. ferte simul faunīq; pedem dryadesq; puellæ. Aut pedes dicit̄ sunt: quia illis eo modo uersus mensurantur: quo nos spacia pedibus metiri consueuimus. Nam Aristotele auctore. x. metaphysicorū libro: in quolibet genere quātitatis est aliquid unum: quo reliqua metimur: est & minimū in illo genere. quēadmodū in numeris unitas in uocibus diesis. digitus. aut ulna. aut pes. aut passus aut aliquid simile. hinc igitur translātū est ut uersum ita pedibus metiremur quēadmodum arcæ. cubiculi. atriū. cœnaculi. aut cuiuseunq; alterius spaciū longitudinem latitudinemq;. Accidūt autem pedī sex. numerus syllabarum. tempora. sublatio & positio. inter utramq; proportio. figura. ordo. Syllabæ in pede ut parum debēt esse duæ:

scissis uero producit: ut cū dicit Vergilius sumat neptuni troia pro fumauit ut expōit Seruius positū est. sed hic producit positione. Iuuenalis. quis nescit. aut quis nō uidit uulnera pali! sed dicit quispiā hoc loco semī pen themimerim esse. Quid quod Martiani capellæ auctoritate dictiones in. t. desinētes indifferētes esse possūt: quāuis in usu auctorū ppe semp breuiāt. Oīs syllaba. huius regulæ auctores sūt Cicero & Quintilianus. Ruffinus quoq; de pedibus oratorum sic inquit. breuis ultima

No q dictiones barbare. seu hebraice seu latine qu addimus aliq; syllabaz q; finit̄ declinationis latine debet esse accētū in ead; syllaba q; est semp longa. q; ali nō fiet.

ut paulo ante diximus. Itaque pedis cuiusque syllabae aut sunt duae, aut tres, aut quattuor
 aut quinque, quamquam pedes qui sunt plurimum quam trium syllabarum compositi sunt: ut paulo
 post dicemus. Tempora in pede aut sunt duo, ut in pyrrhichio, aut tria, ut in iambo
 & trocheo, aut quattuor, ut in spondeo & dactylo, & eodem modo de reliquis. Sub
 latio siue arsis est: qua pedis tempora in priori sua parte eleuantur, positio siue thesis:
 qua pedis tempora in posteriori sua parte deponuntur. Nam cum pedis tempora in
 duas partes diuidantur: prior arsi eleuatur, posterior thesi deprimatur. Proportio quo
 que accidit pedis partibus illis inter se comparatis. Est enim proportio: cum duas quan
 titates inter se comparamus. Proportio itaque inter cuiusque pedis partes aut est aequa,
 aut dupla, aut tripla, aut sesquialtera, aut sesquitertia. Aequa diuisio est: quotiens sub
 latio pedis in temporibus par est positioni, ut in pyrrhichio, spondeo, dactylo, anape
 sto, proceleumatico, dispondeo, coriambo, horum enim arsis tantum in se habet quan
 tum & thesis. Dupla uero est quotiens pedis sublatio duplo maior aut duplo minor quam
 positio, ut in trocheo, iambo & duobus ionicis, nam in trocheo arsis duo habet tem
 pora, thesis uero unum. E contrario in iambo arsis unum tempus habet & thesis duo.
 In ionico a maiori, arsis duo habet tempora thesis uero quattuor: e contrario in ionico
 a minori arsis quattuor habet tempora thesis uero duo. Tripla uero est: quotiens sub
 latio triplo maior est quam positio, quod soli amphibracho contingit. Sesquialtera pro
 portio est quotiens arsis continet tantum temporis quantum & thesis & ultra hoc illi
 us dimidium, aut e contrario, ut in bacchio & amphimacro & quattuor pæonibus, qui
 pedes cum temporibus quinque constant si comparatur tria sublationis ad duo positio
 nis: aut e contrario sesquialtera
 proportio resultabit. Sesquiter
 tia proportio est: quotiens arsis
 tot continet tempora quot the
 sis aut e contrario & ultra hoc il
 lius tertiam partem: ut in epitri
 tis: qui cum sint temporum se
 ptem si comparentur quattuor
 ad tria: fit proportio sesquiter
 tia quam graeci epitritam uocant
 a qua & quattuor pedes epitri
 ti sunt appellati. Figura etiam
 in pedibus reperitur: quoniam
 alii sunt simplices: ut illi qui co
 nstant binis uel ternis syllabis, alii compositi: ut qui constant quaternis aut quinis aut
 pluribus syllabis: nam ex duobus simplicibus componuntur, ut proceleumaticus ex du
 obus pyrrhichis, choriabus ex choreo & iambo, pyrrhianapestus ex pyrrhichio & ana
 pesto. Ordo praeterea accidit pedibus: quoniam in uersu alii aliis in locis siue regionibus dis
 ponuntur, ut in sapphico trocheus in primo loco, spondeus in secundo, dactylus in tertio,
 trocheus in quarto, & iterum trocheus in quinto, & eodem modo de reliquis quemadmodum capite
 insequenti differemus. Duorum igitur syllabarum, quem diximus numerum syllabarum pedis
 accidere: atque esse duas aut tres aut quattuor aut deinceps: Primo ponit pedes qui duabus
 syllabis constant, & sunt tantum quattuor qui numerus ex eo colligitur quod aut utraque e breuis
 & est pyrrhichius, aut utraque longa, & est spondeus, aut prima breuis & altera longa, & est
 iambus, aut e diuerso prima longa & altera breuis & est trocheus. Pyrrhichius itaque constat
 duabus syllabis breuibus totidemque temporibus, ut deus, furor, amat, docet. Hic a graecis di
 brachus appellatur: quia duas syllabas habet breues, dicitur etiam periambus & aegon, pyr
 rhichius ut auctor est Diomedes dicitur e a pyrrhica saltatione: uel a pyrrho achillis filio
 a quo metrum pyrrhicum est cognominatum, alii a concitatione quaedam ignea qua mouetur pyrrhicum
 appellatum esse dicunt. Spondeus pyrrhichio contrarius constat ex duabus syllabis longis, &
 quattuor temporibus, ut montes, heros, audis, dicitur ut auctor est Diomedes quod in templis hoc
 pede quaedam carmina spondentes hoc est libantes decantabant, sponde enim libamentum interpretatur
 numa popilius ut idem auctor igitur rei divinae deditus hunc pedem pontificium appellauit, iambus
 constat ex prima breui & secunda longa temporum trium, ut dies amas, doces dicitur ut diomedes
 ait a iambiz hoc est a maledicendo, est enim pes uersibus maledicentissimus, uel ab iambe celei

Duarum igitur syllabarum pedes quattuor tantum sunt.

Pyrrhichius duabus syllabis breuibus constat, ut deus.

Spondeus constat duabus syllabis longis, ut montes.

Iambus constat ex breui & longa, ut dies.

Trocheus constat ex longa & breui, ut sanguis.

& menaline uxoris famula: quæ cererem dum Proserpinam quæreret ad eos delatam maledictis infectata est. Hunc pedem apuli à dauno ducce suo daunium appellarunt. Alii gradalem martiæ gradiuo sacrum: quod gradariæ pugnae huius effectum mouerentur. De quo inquit Horatius in poetria, syllaba longa breui subiecta uocatur iam bus, pes citus, unde etiã trimetris accedere iussit. Trocheus qui & choreus cognominatur iambo contrarius constat ex prima longa & secunda breui trium temporum, dictus est autem a trechin hoc est à currendo, uel a trocho, i. rota, quia in uersu rotatim ac uolubiliter fluit. Hunc a Mercurio repertum ferunt, Aurunci uero Italiae populi hunc pedem rutulum a rutulis Italiae populis appellarunt. Trium syllabarum pedes octo sunt, aut enim omnes tres sunt breues: & appellatur tribrachus, aut

Trium syllabarum pedes sunt octo tantum.

Tribrachus qui constat ex tribus breuibus, ut dominus.

Dactylus ex longa & duabus breuibus, ut tpa.

Anapestus ex duabus breuibus & longa, ut dnos.

Bacchius ex breui & duabus longis, ut athenæ.

Antibacchius ex duabus longis & breui, ut natura.

Amphimacer ex longa breui & longa, ut aureos.

Amphibrachus ex breui longa & breui, ut amoris.

Molossus ex tribus longis, ut æneas.

stat ex prima longa & duabus breuibus quattuorq; temporibus, ut tempora, corpora, audiat. Appellatus est autem dactylus a tactu digitorum qui præter pollicem ternis internodiis siue articulis constant, græce namq; dactylus latine digitus est. Vel dictus est ut alii putant ab idæis dactylis cretæ populis qui iouem infantem in ida silua crete educarunt, atq; huius pedis rhythmica compositione & tympanorum atq; æris tintitu uagitum pueri occultauerunt. Anapestus dactylo contrarius constat ex prima & secunda breuibus & tertia longa totidemq; temporibus, ut dominos, animos, docui, dictus anapestus ab anapin hoc est percipiendo: quia sono reciproco recurrendo dactylum percipit, unde a græcis antidactylus est cognominatus. Bacchius constat ex prima breui & reliquis duabus longis, temporibusq; quinque, ut athenæ, sacerdos, amauit, dictus bacchius: quia bacchantibus dithyrambi hoc est uersus in laudes liberi patris hoc pede compositi conueniebant. Antibacchius bacchio contrarius constat primis duabus longis & tertia breui, temporibusq; quinque, dictus ab anti quod est contra & bacchius: quia ut diximus bacchio est contrarius: unde & ab aliis palin bacchius est appellatus: quia palin græce rursus siue econtrario interpretatur. Hunc pedem alii latium alii saturnium appellarunt. Amphimacer constat ex prima longa, & secunda breui, & tertia iterum longa, temporibusq; quinque, ut aureos, demones, audiuit, appellatus est autem ab amphî quod est circum & macros longus: quia syllaba breuis utrinq; duabus longis claudit. Hic quoq; pes creticus est appellatus quia cretes saltado eius rhythmica compositione utebantur. Amphibrachus syllabarum ordine superiori contrarius, constat prima breui, & secunda longa, & tertia rursus breui: quattuorq; temporibus, ut amoris, carina, amauit, dictus ab amphî circum & brachys breuis: quia syllaba longa duabus undiq; breuibus continetur, hunc alii scolium appellabant: quod scolio quæ erat cytharæ species conueniebat. Molossus constat ex tribus longis tribusq; sex, ut æneas, achises, audiui, dictus quia molossi hoc est epirotæ ad bellum pcedentes huius

prima est longa & duæ breues, uocaturq; dactylus, aut primæ duæ breues & tertia longa & uocatur anapestus, aut prima breuis & duæ longæ: & uocatur bacchius, aut prima & secunda longæ & tertia breuis, & uocatur antibacchius, aut prima longa, secunda breuis, & tertia rursus longa, & uocatur amphimacer, aut econtrario prima breuis, & secunda longa, & tertia iterum breuis & uocatur amphibrachus, aut omnes tres sunt longæ, & uocatur molossus. Tribrachus igitur constat ex tribus syllabis breuibus totidemq; temporibus, ut dominus, anima, legimus, dictus est autem tribrachus quasi tribreuis: quonia tres syllabas habet breues. Dactylus con-

pedis modulata compositione utebantur. Hippius quoque dictus est hic pes: quia æque
stri pugnae conueniebat. hippos enim æquus interpretatur. Quattuor syllaba-
rum pedes sunt sedecim. aut enim omnes quattuor sunt breues: & uocatur proceleu-
maticus. aut omnes quattuor sunt longæ & uocatur dispondeus &c. Sed quemadmo-

dnm supradiximus quattuor at-
que amplius syllabarum pedes ex
duorum aut trium syllabarum pe-
dibus componunt: itaque maior il-
lorum pars ab illorum sygizia idest
coniugatione nomina sortiuntur

Proceleumaticus igitur pes ex
duobus pyrrhichis conficitur.
estque temporum quattuor. ut ari-
ete. pariete. abiete. tenuia. Sed est
animaduertendum id quod etiam
Seruius notauit in illud Vergi-
lii primo georg. tenuia nec lanæ
per cælum uellera ferri. Proce-
leumaticus inquit est pro dacty-
lo: quam rem quotienscumque facit
Vergilius seruat locum synære-
si. ut in bucolicis. tityre pascen-
tes a flumine reice capellas. & i
ii. æn. sectaque intexit abiete co-
stas. & i eodem. labat ariete cre-
bro. & iterum in eodem. hæret
parietibus scalæ. & in. v. genua
labant. uastos quatit æger anhe-
litus artus. nam i reice capellas
ex duabus uocalibus. e. i. confi-
citur longa itaque erit dactylus. i
abiete. ariete. pariete. i. e. i unam

syllabam longam coalescunt: conficiturque amphibrachus: qui positione tantum sylla-
barum adactylo differt. Dicitur est autem proceleumaticus hic pes ut auctor est Vale-
rius: a proceleuo hoc est hortor quia ii qui se ad aliquod opus faciendum siue molem
impellendam uel attollendam hortantur: hoc pede ob miniam celeritatem syllabarum
utuntur. Vnde Martialis. lentos tingitis ad celeuma remos. & Hieronymus in episto-
la ad heliodorum. quoniam escopulis enauigauit oratio: iam epilogi celeuma cantan-
dum est. sic enim appellatur cantus ille nauticus: quo proreta remiges hortatur: ut si-
mul & quasi uno ictu siue impulsu remorum incumbentes nauem impellant. Dispo-
deus constat duobus spondeis. hoc est quattuor syllabis longis temporibusque octo. ut
oratores. moecenates. audiuisent. dicitur est autem dispondeus a dis quod est bis & spon-
deus. quia ex duobus spondeis compositus est. Dichoreus constat ex duobus choreis
siue trocheis. hoc est ex prima longa. secunda breui. tertia longa. quarta breui. tempo-
ribusque sex. ut cantilena. audiemus dimicare. appellatusque est dichoreus siue ditroche-
us: quod ex duobus choreis siue trocheis componitur. a quibusdam etiam catatroche-
us dicitur. Diambus superiori contrarius constat ex duobus iambis. hoc est prima
breui. secunda longa. tertia breui. quarta longa. temporibusque sex. ut propinquitas.
propagines. amauerant. dicitur est autem: quoniam ex duobus iambis componitur.
Choriambus constat ex choreo hoc est trocheo & iambo. idest prima longa. secunda bre-
ui. tertia breui. & quarta longa. temporibusque sex. ut nobilitas. armipotēs. audierā. dicitur
quonia ex choreo & iambo constat. Anapestus superiori contrarius constat ex iambo & tro-
cheo. hoc est ex prima breui. secunda longa. tertia longa. & quarta breui. temporibusque
sex. ut medulina. saloninus. legebamus. dicitur antipastus ab anti contra. Pæones
quattuor sunt constatque singuli temporibus quibus syllabis quattuor. sed tribus breuibus & una
longa. quæ si primo loco ponatur erit pæo primus quæ compositus ex trocheo & pyrrhichio. ut tribus

Quattuor syllabarum pedes sunt sedecim:

Proceleumaticus qui constat duobus pyrrhi-
chiis. ut arietis.

Dispondeus ex duobus spondeis constat. ut
oratores.

Dichoreus ex duobus choreis siue throcheis.
ut cantilena.

Diambus ex duobus iambis constat. ut pinguetas

Choriambus ex choreo siue trocheo & iambo.
ut nobilitas.

Antipastus ex iambo & trocheo. ut medulina.

Pæon primus constat ex trocheo & pyrrhichio
ut temporibus.

Pæon secundus ex iambo & pyrrhichio. ut
colonia.

Pæon tertius ex pyrrhichio & trocheo. ut ca-
tamitus.

Pæon quartus ex pyrrhichio & iambo. ut ce-
leritas.

corporibus. legeritis. Si syllaba longa secundo loco ponatur. erit pæon secundus. qui cōstat ex iambo & pyrrhichio. ut colonia. amaueris. Si syllaba lōga ponat in tertio loco erit pæon tertius. q̄ cōstat ex pyrrhichio & trocheo. ut catamitus. legeremus. Si syllaba lōga ponat in q̄rto loco erit pæon q̄rtus. q̄ cōstat ex pyrrhichio & iābo. ut facilitas docuerat. dicti sūt aut pæones a pæonibus populis qui forte illos pedibus in carmine utebant. Epitriti pedes q̄ hippii appellant: q̄ttuor quoq̄ sunt: constantq̄ singuli tēporibus septenis: syllabis quattuor: sed tribus longis & una breui. quæ si primo loco ponatur: erit epitritus primus: qui componitur ex iambico & spondeo. ut sacerpotes. amauerunt. Si syllaba breuis ponatur in secundo loco erit epitritus secundus: qui cō-

ponitur ex trocheo & spondeo. ut conditores. audierunt. Si syllaba breuis ponatur in tertio loco. erit epitritus tertius: qui cōponitur ex spondeo & iambo. ut discordiæ. audierant. Si syllaba breuis ponatur in quarto loco: erit epitritus quartus: qui cōponitur ex spondeo & trocheo. ut oratoris. audiuitis. Dicti sūt autem epitriti ut diximus: quia arsis & thesis horum pedum in epitrita hoc est sesquitertia proportione sunt. Ionici pedes duo sunt: constantq̄ singuli temporibus senis: & quattuor syllabis duabus lōgis totidēq̄ breuibus quod si duæ syllabæ breues p̄cedant totidemq̄ longe sequant. erit ionicus a maiori: qui cōponitur ex pyrrhichio & spondeo

Epitrit^o prim^o ex iābo & spōdeo. ut sacerdotes
Epitritus secundus ex trocheo & spōdeo ut conditores.
Epitrit^o tertius ex spōdeo & iābo. ut discordiæ
Epitrit^o q̄rt^o ex spōdeo & trocheo ut audiuitis
Ionicus a maiori ex pyrrhichio & spondeo. ut diomedes.

Ionicus a minori ex spōdeo pyrrhichio. ut demetrius.

De metris Caput.

Etrū ē pedū iūctura numero modoq̄ finita. Denominat aut aut ab auctoribus. ut alcaicū. acchilochiū. hipponaticum

ut diomedes. docuissent. Si uero duæ syllabæ longæ p̄cedat totidemq̄ breues sequantur. erit ionicus a minori: qui componitur ex spondeo & pyrrhichio. ut demetrius. audiuerat. dicti quod iones in carminibus eo pede urebantur. Sunt etiam quinque syllabarum pedes ex simplicibus quoq̄ compositi: numero triginta duo. ut orthius ex pyrrhichio & tribracho hoc est ex quinque syllabis breuibus. Periambus ex trocheo & tribracho. hoc est ex longa & quattuor breuibus. & reliqui de quibus diomedes differunt. qui ad rationem pedum simplicium reducendi sunt. & raro apud auctores nominantur. p̄terq̄ quod dochimi crebra fit apud oratores mentio. Cōstat autem dochimus ex bacchio & iābo. De quo Ruffinus. rhetoricas pulcher structuras dochimus orna. principium bacchius erit: concludet iambus. Atq̄ idem iterum. Syllaba prima breuis cum syllaba longa secunda. tertia longa. breuis quarta. productaq̄ quinta. Fit etiā hic pes ex iambo & cretico: siue amphimacro. de quo idem Ruffinus. primus iambus erit cum finem creticus explet. prima breuis longaq̄ duæ. breuis ultima longa. exemplūq̄ artis dabit res publica nobis. quam cicero casu genitiuo ponere gaudet. Metrum est pedum. quemadmodum pedes ex syllabis constant. ita metra ex pedibus conficiuntur. Primo igitur ponit metri diffinitionem ex diomede sumptam dicens. q̄ metrum est iūctura pedum finita numero & modo. Metrum græce dicitur: quod interpretatur mensura. Latine uero uersus siue carmē potius dicitur. Est autem uersus. ut idem diomedes finit legitima partium dispositio & pedum apta copulatio consonanti specie metricam exhibens regulam. ac si dicat. metrum constat partibus oratiōis legitime dispositis. quarum syllabas metiuntur pedes. unde resultat consonantia & quædam carminis uolubilitas. Dicitur est autem uersus aut a uertendo: quod tamdiu uertit debet: quo ad recte constituatur. dicente Horatio in poe. & male tornatos incudi reddere uersus. uel ab eo potius quod uno uersu finito ad principium sequentis reuertimur. tractumq̄ uidetur a fulco: qui ex eo uersus dicitur. ut apud Vergilium in. iiii. geor. ille etiam seras in uersum distulit almos. Versus etiam teste uarrone in pri-

mo de re rustica erat terræ spaciū centū pedes quoquo uersus quadratum. Carmen dicitur a canendo: quod tum unum tantum uersum significat. ut apud Vergiliū. iiii. æn. rem carmine signo: & subiecit unum tantum uersum. æneas hæc de danais uictoribus arma. subaudi posuit. aliquando totum poema: siue opus uersibus compositū carmen appellatur. ut tota æneis uergilii. metamorphosis Ouidii. pharsalia Lucani. Sed cum unicus uersus est monostichum dicitur. cum duo uersus distichum. cum quattuor tristichum. cum uero uersus dimidium hemistichium dicitur. Metra igitur siue carmina siue uersus: aut denominantur ab auctoribus: ut alcaicum ab alceo poeta mitilænæ: aut archilochium ab archilochio. aut hipponacticum ab hipponacte. aut pindaricum a pindaro. aut anacreontium ab anacreonte. aut asclepiadeum ab asclepiade. aut bacchilidium a bacchilide. aut alcmanium ab alcmane. aut sterfichorium a sterfichoro aut ibicium ab ibico. aut sapphicium a sappho. aut homericum ab homero. Aut a materia ut heroicum quo heroum res gestæ cum laude scribuntur tragicum: quo heroum fortuna in aduersis. Elegum: quo res flebiles quales sunt amatorum & mortuorum. Bucolicum: quo res pastoriciæ. Georgicum: quo res rusticæ canuntur. Lyricum quod in materia diuersa ad lyram canebatur. Satyricum: quo uitia hominum taxantur: cui respondet apud græcos comœdia prisca. Iambicum: quo maledicimus & inuehimur in aliquem. Nam comœdia noua est: quia res atque personæ humiles comprehendunt. Est autem & hæc multiplex: quia aut est togata: quæ habet argumentum latinum. aut palliata: quæ habet argumentum græcum. aut prætextata. in qua eorum personæ qui prætextæ togæ usum habent inducuntur. aut attellanæ in qua introductæ personæ iocis quibusdam lasciuis se lacescebant. Planipedes in qua mimi inducebantur. Aut a pede frequentiori: a quo nouem metrorum genera denominantur. Iambicum. throchaicum. dactylicum. anapesticum. choriambicum. pæonicum. ionicum a maiori. ionicum a minori. antipasticum. Sed nos illa tantum in quolibet genere degustabimus: quæ sunt magis in usu apud auctores. curiosos uero ad seruum. diomedem. theodosiumque remittimus. & si qui sunt qui hac de re copiosius scripserunt. Aut a numero pedum. ut hexametrum quod sex habet pedes dactylos siue spondeos indifferenter. pentametrum: quod quinque. tetrametrum quod quattuor. ut in iambico octonario in quo duo pedes pro uno computantur. trimetrum quod tres. ut iambico senario. dimetrum quod duos. ut in iambico quaternario. Aut a numero syllabarum. ut endecasyllabum quod syllabas undecim continet. quale est phaleuticum & sapphicum. pentasyllabum quale est adonicum. aut heptasyllabum quale est glyconicum. Præterea aut deficit: aliud præsupponit documentum: quod uersus aut deficit una syllaba. & dicitur catalecticus: aut duabus &c. de quibus in quolibet genere ubi opus fuerit singulatim dicemus. Constat præterea carmen. dicit quemadmodum inter se superiora uersuum genera iungantur. Nam etsi ex quolibet simplici genere uersus poema confici potest. inueniuntur tamen apud auctores aliquando permixta. non quidem omnia passim: sed quædam cum aliquibus. Itaque si carmen unico genere uersus compo-

Aut a materia. ut heroicum. elegiacum. tragicum. Aut a pede frequentiori. ut iambicum. trochaicum. dactylicum. Aut a numero pedum. ut hexametrum. pentametrum. tetrametrum. Aut a numero syllabarum. ut endecasyllabum. duodecasyllabum.

Præterea aut deficit una syllaba. & dicitur catalecticus. aut deficit duabus & dicitur brachycatalecticus. aut abundat una syllaba aut pluribus & dicitur hypercatalecticus: siue hypermeter. aut neque abundat neque deficit & dicitur acatalecticus.

Constat præterea carmen unico genere uersus: appellaturque monocolon. ut æneis uirgilij. aut duplici genere uersus appellaturque dicolon: ut sapphica mixta adonicis. aut triplici genere uersus: diciturque tricolon. ut plerumque apud Horatium odæ.

natur: monocolon idest unimembre dicitur: quale est herolicum. ut Vergilius æneis. bucolica & georgica eiusdem. Ouidii metamorphosis. & phaleuticum. ut complura Catulli atque Martialis epigrammata. Aut est dicolon idest bimembre. hoc est duplici genere uersus constans: quale est carmen elegum in quo uersus pentameter hexametro subicitur. & sapphica permixta adonicis. Aut est tricolon. idest trimembre. hoc est triplici genere uersus compositum. qua figura sunt complures odae apud Horatium. qualis est illa apud eundem in primo libro carminum. cuius initium est. quis multa gracilis te puer in rosa. perfusus liquidis urget odoribus. grato pyrha sub antro. cui flauam religas comam. Constat enim duobus asclepiadeis & tertio pherecratio & quarto glyconico.

Præterea carmen aut est distrophon. hoc est post duos pedes conuersionem habens ad primum. dis enim bis interpretatur: & strophe conuersio. Aut tetrastraphon hoc est

Præterea carmen aut est distrophon: hoc est cum tertius uersus primo similis est. quartus secundo. ut in carmine elego quod ex distichis constat. aut tetrastraphon: cum quintus primo. secundo sextus. tertio septimus. quarto octauus similes sunt. ut in carmine sapphico quod per tetrastricha digeritur.

Hexametrum igitur carmen: quod etiam heroicum appellatur: constat dactylo & spondeo indifferenter. nisi quod in quinta regione frequentior est dactylus: in sexta spondeus. ut Arma uirumque cano troiae qui primus ab oris.

Iliada atque odysseam hoc uersu scripsit: unde & homericus a quibusdam appellatur. Sed deinde receptum est ut alia quoque res hoc genere carminis describerentur: ut a Lucilio Horatio. Persio. & Iuuenale satyrae. a Lucretio natura rerum. a Manilio astronomica. a Vergilio bucolica & georgica. ab Ouidio metamorphosis. Dicitur etiam hic uersus pythius hoc est apollineus: quoniam apollo pythius a pythone sagittis confectus sic appellatus: eo uersus genere per sibyllas responsa dare consuevit: atque ut auctor est Eusebius pamphili. phœmonœ prima ex numero syllabarum hexametris uersibus futura cœcinit. Appellatur & spondaicus quia in omnibus antiphrasibus locis spondeum habere potest. quin potius ut Diomedes auctor est: eius initium spondeis constitit. Nam ut ait: cum apollo in ultionem latonæ matris pythona serpente necasset: incolæ carmen sex spondeis fecerunt: quod deinde soluta spondei posteriori syllaba manente eadem quantitate: dactylum recipit. Priscianus e contrario dactylicum appellat: quia dactyli s aut spondeis qui in dactylos soluuntur: constat. Epicus quoque appellatur: atque ipsum poema quod eo uersu describitur epos. Est autem epos carmen quo res diuinæ humanæ atque heroicæ continentur: quod apud Latinos primus omnium Lilius andronicus scripsit.

Hexameter itaque uersus: qui & senarius dici potest: constat dactylo uel spondeo indifferenter: nisi quod in quinto loco frequentior est dactylus. ubi etiam nonnunquam reperitur spondeus. ut apud Vergilium in buco. cara deum soboles magnum iouis incrementum. & in. iii. æn. cornua uelatarum obuertimus antemnarum. & alio loco. aut leues ocreas lento ducunt argento. In sexto quoque loco semper fere est spondeus nisi in quibusdam uersibus hypermetris: hoc est superabundantibus: quæ redudantiam excipiunt uersus qui sequuntur a uocali incipientes: facta eclipsis aut synalœpha. Itaque uersum quod erat in fine uersus continuatio sequentis emendat. Verg. ii. geor. Inserit uero ex foetu nucis arbutus horrida. ubi in sexto loco dactylus est: sed exteritur ultima syllaba quia sequitur uersus incipiens a uocali. & steriles platani malos gessere ualentes.

Idem in eodem in sexto loco antibacchiū siue molossum posuit dicens: aut dulcis mu-
 sti uulcano decoquit humorem: seu dispungitur syllaba finalis quia sequitur uersus
 a uocali incipiens: aut foliis undam tepidi despumat aheni. Reperitur etiam dacty-
 lus in sexto loco: sed duæ syllabæ breues resoluuntur in unâ longam: efficiturq; spon-
 deus. Verg. in buco. Nec tatum rhodope miratur & ismarus orphea. Idem primo. æn.
 Atria dependent lychni laquearibus aureis. Itaq; uersus hexametri summa constat
 quattuor & uiginti temporibus: cum dactyli & spondei quaterna habent tempora.
 Nam quod quidam dixerunt posse in fine recipere trocheum. cum de ultimis syllabis
 ageremus explosū est: quia ut diximus apud poetas ultima syllaba uersus. & apud ora-
 tores ultima clausulæ indifferens est. atq; ut ratio carminis exigit aut prosæ lōga pro
 breui & breuis pro longa ponitur. Quod etiam in penthemimeri plærumq; in hep-
 themimeri nōnunquam. in semipenthemimeri. sed raro reperitur ut statim dicemus
 sed excusatur uitium quoniam silētium illud quod fit in cæsura supplet tempus quo
 syllaba breuis erat minor. Recipit quoq; uersus hexameter alios pedes non earūdem
 syllabarum. sed eorundem temporū. ut proceleumaticū: qui dactylo uel spondeo in tē-
 poribus æqualis est. de quo suo in loco diximus. Recipit præterea anapestum qui etiā
 dactylo uel spondeo spacio temporum æquiperatur. sed raro ut apud Vergilium pri-
 georgi. fluuiorum rex eridanus camposq; per omnes. ubi in prima regiōe anapestus
 collocatur. Potest autem habere omnibus in locis dactylos. ut apud Vergilium pan-
 ditur interea domus omnipotentis olympi. & illud eiusdem quadrupedente putrem
 sonitu quatit ungula campum. Potest habere & spondeos omnes præterq; in una regi-
 one. ut apud eundem primo. æn. tu ne ille æneas quem dardanio anchise. & in. iii. ar-
 matumq; auro circumspicit oriona. nam carmen quod sex spondeis constat nusquam
 reperitur. nisi quis de industria facit. ut si quis uno uerbo mutato ex carmine Vergi-
 liano dixerit. aut leues peltas lento ducunt argento. Quare ut Priscianus de dnode-
 cim carminibus ait. uersus hexameter duas & uiginti figuras habere potest quæ colli-
 guntur ex uarietate dactyli & spondei in sex regionibus uario modo positorum. quā
 rem ideo impresentiarū omittamus. quia facilis est. atq; etiam inertissimo cuiq; obuia
 & exposita. Illud tamen nō est omittendum. hoc genus carminis tres posse recipere cæ-
 suras. quæ græci cōmata uocāt. hoc est penthemimerin. heptemimerin. hemipenthe-
 mimerin. Nā trochaicā omittamus quæ fit cū in tertio pede dictio trocheo terminat
 ut apud Vergilium in buco. nil nostri miserere. mori me deniq; cogis. Igit penthem-
 meris. hoc est semiquinaria diuisio est. cum post duos pedes inuenitur syllaba ptem-
 orationis terminans. ut arma uirūq; cano. post duos namq; dactylos no syllaba cæsura
 uersus fecit. dicta est aut penthemimeris a penthe quod inrerpretat quinq;. & hemi
 semis & meri diuisio. quasi diuisio semiquinaria. nā duo pedes & semipes qui una sy-
 laba cōstat dimidiū est quinq; pedū. Dicitur aut penthemimeris heroica. quoniam ex
 dimidio quinq; uersuum carminis heroici cōstat. Heptemimeris idest semiseptena-
 ria diuisio est cū post tres pedes syllaba dictionē aliquā terminat. ut arma uirūq; cano
 troiæ post duos nāq; dactylos & unū spondeū iā syllaba cæsura fecit. dicitur aut hep-
 themimeris ab hepta septem. & hemi semis. & meri diuisio. quasi diuisio semiseptena-
 ria. quoniam tres pedes & semis dimidiū septē pedū est. Hemipenthemimeris est cum
 post primū pedē inuenitur syllaba dictionē terminans. ut musa mihi causas memora-
 post dactylum enim hi syllaba cæsura fecit. Dicit aut hemipenthemimeris. ab hemi
 semis & penthemimeris. quasi semi semiquinaria diuisio. quia syllaba illa i media re-
 giōne duorū pedū & semis repitur. His in locis syllaba breuis pro lga nōnunquā po-
 nitur. sed in penthemimeri raro. in heptemimeri rarius in hemiheptemimeri ra-
 rissime. de primo Verg. ii. æn. nostrorū obruimur. oriturq; miserrima cædes. de secū-
 do Idē in. xii. cōgredior. fer sacra pater & cōcipe fœdus. de tertio Lucanus in. ii. dum
 sâguis inerat dū uis materna. peregi. & illud luuenalis. quis nescit. aut quis nō uidit
 uulnera pali. Sed quēadmodū hoc metrū oīs tres cæsuras potest recipere. ita necesse ē
 ut una ex illis recipiat pethemimerim maxime. aut saltē heptemimerin. alioqui uer-
 sus esset retorrīdus & insulsus. Carmen igit heroicū sic examinabis. Arma ui. rūq;. ca-
 no troiæ qui primus ab oris. uersus est hexameter idest sex habēs pedes. heroicus. siue
 pythius. siue homericus. siue epicus. habēsq; duas cæsuras penthemimerim & heptem-
 mimerim: cōstatq; tribus dactylis totidemq; spondeis. ut Armaui. rumq; ca. notro. iā

senor Juan Beloma

2009 Ministerio de Cultura

Idem in eodem in sexto loco

primus ab oris. Italiā fato profugus lausnaq̄ uenit. omnes tres cæsuras habet. & tres dactylos totidemq̄ spondeos.

Pentametrum elegiacū. dicitur aut̄ hic uersus pē tameter annumero pedum quinq̄. elegiacū uero dictū est ab eleos græce quod interpretatur miseratio: quod ueteres miseriam & lamētationes suas elegis decantabant.

Pentametrum elegiacum constat primis duobus pedibus uersus heroici hoc est dactylo uel spondeo indifferenter & cæsura. tū duobus dactylis: atq̄ syllaba. ut nihil mihi rescribas: attamen ipse ueni. Est autem cæsura syllaba terminans dictionem in medio carminis: quæ cū post duos pedes carminis heroici uenit penthemimeris heroica dicit̄.

Phaleuticum cōstat spōdeo dactylo & tribus trocheis. ut passer deliciū meę puellę.

Sapphicum constat trocheo spondeo dactylo & duobus trocheis. ut nocte surgentes uigilemus omnes.

postea uero etiā res aliæ eo genere uersus describi coepta sūt: dicente Horatio in poetria. uersibus impariter iunctis querimonia primū: potest etiā inclusa est uoti sentētia cōpos. Pentametri uersus inuentionē quidam in theoclen naxiū referūt: qui cū per infantiā uociferaretur cum effecit. & elegiacus ut dicunt uocatus ab eo quod elegino est infanio. Constat itaq̄ uersus pentameter elegiacus ex duplici penthemimeri heroica priori ex dactylo uel spondeo indifferēter & syllaba quæ semipedē facit. posterior uero ex duobus dactylis atq̄ iterū semipede. ut i summa sint pedes quinque. quattuor integri & ex dupli-

el semipede unus. oīno temporū uiginti. scanditur quoq̄ hic uersus aliter per pedes integros quinque. ut duo primi pedes sint dactyli uel spōdei indifferēter. deinde unus spondeus. tum duo anapesti. semper tamē post duos primos pedes debet subisci syllaba q̄ dictionē terminet. ut fiat pēthemimeris heroica. q̄ si breuis sit: excusat uitiū cārōne quā diximus i hexametro. Appellatur aut̄ pētametrū elegiacū: qm̄ hexametro subiunctū cōstituit distichon. ex quo poema elegiacū scribi cōsueuit. quo oīa Ouidii opera præter metamorphosin tibulliproperitii atq̄ plæraq̄ Martialis epigramata scripta sūt. Scādūt aut̄ sic. nil mihi. re. scri. bas. attamē. ipse ue. ni. aut sic. nil mihi. rescri. bas at. tamen ip. se ueni. Phaleuticū carmē dictū auctore Diomede aphaleutio illius inuentore. pentametrū a numero quinque pedū. endecasyllabū a numero undecim syllabarū. cōstat spōdeo. dactylo. & tribus trocheis. ut passer. delici. um me. æpu. ellæ & ē carmē catulli poetæ ueronensis qui eo genere uersus cōplura epigramata scripsit Martialis quoq̄ aufonius atq̄ Vergil. in priapela. Sapphicū carmen a sappho illius inuētrice dictū. pentametrū a numero pedū. endecasyllabū a numero syllabarū. iisdē pedibus cōstat quibus phaleuticū sed alio ordine dispositis. hoc est trocheo. spondeo dactylo. & duobus trocheis. ut nocte. surgē. tes uigī. lemus. omnes. Recipit autē hic uersus cæsura post duos pedes. quod horatius in odis fere semp̄ obseruat. catullus nō multū id curat. nā ab utroq̄ hoc genus carminis celebraf. Alii hoc metrū aliter scandunt. hoc est per epitritū secundū choriambū & bacchiū sic. nocte surgen. tes uigilemus oēs. nā ut diximus finalis syllaba indifferēs est. Adonicū carmē ab auctore quoq̄ appellatū pentasyllabū est. cōstatq̄ dactylo & spōdeo. ut Boetius. nubibus. atris. cōdita nullū. fūdere possunt. sydera lumē. Cōsueuit hic uersus post tres sapphicos plærarūq̄ poni: ut claudat tetrastichon quod tribus sapphiciis & adonico cōstat. Reperiunt̄ & adonici sine sapphiciis & sapphici sine adonicis i permixti. ut apud Senecā in tragœdiis. Asclepiadeū ab auctore asclepiade cognominatū duodecasyllabū hoc est duodecim syllabarū est cōstans ex pēthemimeri heroica q̄ ex spōdeo dactylo & semipede. cōficitur. & deinde duobus dactylis. ut apud hymnographū. sancto. rum meritis. inclyta. gaudia. Alii aliter scandūt per spondeū duos choriambos & pyrrhichiū sic. Sancto rū meritis. inclyta gau. dia. Glyconicū ab auctore quoq̄ cognominatū heptasyllabū est. cōstās ex spōdeo & duobus dactylis. ut aucto. rum genus. optimū. alii scandūt per spondeū choriambū & pyrrhichiū sic. Victo. rum genus op. timum.

Pherecratium ab inuentore cognominatū heptasyllabū quoq̄ est cōstans spondeo

dactylo atq̄ iterū spondeo. ut Horatius in pri. car. grato pyrrha sub antro scanditur
 aut sic. grato. pyrrha sub. antro. Phaliscū aphaliscis italiae populis qui in cantioni-
 bus eo utebatur: tetrametrū est. cōstat enī quattuor ultimis pedibus uersus heroici.
 hoc est primo & secūdo dactylo uel spondeo indifferēter. tertio dactylo & quarto spō-
 deo. ut Hora. pri. car. aut ephe. sum bima. risue co. rinthi. Alcaicū ab alceo poeta di-
 ctum endecasyllabū est cōstans ex pēthemimeri iambica q̄ cōficitur ex spōdeo. iābo.
 & semipede in quo fit uersus cæsura. deinde duobus dactylis. ut idem Hora. in pri.
 car. O ma. tre pul. chra. filia. pulchrior. Alii scandūt per hippīū siue epitritū tertīū.
 semipedē. choriambū & iambū sic. o matre pul. chra. filia pul. chrior. Alcaicū etiā
 alterū quo idē auctor usus est cōstat ex hippio siue epitrito secundo & duobus chori-
 ambis. & bacchio. ut Hora. i eo
 dem. te deos o. ro sybarim. cur
 properes. amādo. Anacreon-
 tium ab anacreonte dictū hep-
 tasyllabū est cōstans ex chori-
 ambo & bacchio. ut Hora. ibidem.
 Lydia dic. per oēs. Sapphicum
 hexdecasyllabum: quod Diome-
 des etiā archilochiū appellat cō-
 stat spondeo tribus choriambis
 & pyrrhichio. ut Hora. in eodē
 nullā. uare sacra. uite prius. se-
 ueris ar. borē. Archilochium
 carmē ab archiloco denominatū.
 cōstat parte carminis heroici q̄
 appellat bucolice. hoc est dacty-
 lo uel spōdeo in primis tribus
 pedibus. & dactylo in quarta re-
 gione. deinde tribus trocheis.
 ut Hora. pri. car. soluit acris hy-
 ems gra. ta uice. ueris. & fa. uo-
 ni. Bucolice autē appellat prior
 pars huius uersus: qm̄ in carmi-
 ne bucolico theocritus poeta se
 per illud obseruat: ut in quarto
 loco dactylū collocet: quod Ver-
 lius illius alioqui imitator ne-
 gligit. Superioribus carminum
 generibus raro auctores utunt̄.
 Hora. i odis frequēter: quare si
 plura exēpla uoles: inde petēda
 sūt. Dimetrū iambicū. In car-
 mine iambico illud est cōmune
 quod duo pedes pro uno cōpu-
 tātur. unde dimerrū quattuor ha-
 bet pedes. trimetrū sex. tetrame-
 trū octo. hoc autē fit quia i uno
 quoq; metro siue pede ictus seu
 mora quaedā fit. illud quoq; his
 uersibus cōmune est: quod in lo-
 cis paribus semp̄ habet iambū: in imparibus uero indifferēter iambū siue spondeū. un-
 de a iābi frequētia iābici dicti sunt. Versus itaq; dimeter iābicus qui a latinis quater-
 ternarius dicit̄ cōstat duobus metris: unde dimeter dicitur. & quattuor pedibus unde qua-
 ternarius. octo syllabis unde octosyllabus dici potest. ut in hymno illo qd ad primam
 diei horā in re diuina canit̄. iam lucis orto sydere. iā lu. spondeus est. eis or. iambus.
 to sy. spondeus. dere. iābus: qm̄ ut saepe diximus finalis indifferēs ē. quare hoc in loco

Adonicū constat dactylo & spondeo. ut nubi-
bus atris.

Aselepiadeū cōstat spōdeo duobus choriambis &
pyrrhichio. ut Sctōrū meritis iclyta gaudia
Glyconicū constat spōdeo & duobus dactylis
ut Victorum genus optimum.

Pherecratiū cōstat spondeo dactylo & iterum
spondeo. ut Grato pyrrha sub antro.

Phaliscū cōstat quattuor ultimis pedibus uersus
heroici. ut Aut ephefū bimaris ue corinthi.

Alcaicū cōstat spōdeo iābo cæsura & duobus da-
ctylis. ut O matre pulchra filia pulchior.

Alcaicū alterū constat ex hippio secundo duo-
bus choriambis & bacchio. ut Te deos oro
sybarim cur properes amando.

Anacreontiū cōstat ex choribmbo & bacchio.
ut Lydia dic per omnes.

Sapphicū alterū hexdecasyllabū. cōstat spōdeo
tribus choriambis & pyrrhichio. ut horatius
nullā uare sacra uite prius seueris arborē.

Archilochiū cōstat parte uersus heroici q̄ uo-
catur bucolice hoc est primis tribus pedibus
dactylo uel spōdeo deinde dactylo. que buco-
lice claudit̄. Postea uero tribus trocheis. ut
soluit acris hyems. grata uice ueris & fauoni

Dimetrū iābicum cōstat spōdeo uel iābo indiffe-
rēter i primo & tertio loco & iābo necessario
in secūdo & quarto. ut Iā lucis orto sydere.

breuis pro longa posita est. Hoc genere carminis maior pars hymnorum composita est apud reliquos auctores rarum. ut apud Martialem. & Aufonium. quale est huius poetæ epigramma ad theonem grammaticum. Aut adsit interpret tuus. Aenigmatum qui cognitor. Fuit meorum: cum tibi Cadmi nigellas filias Melonis albam paginam Notasque furvæ sapiæ. Gnidiosque nodos prodidit. Hi versus omnes iambici sunt acatalectici: quoniam in illis nihil deficit: nihilque rursus redundat. Est & dimeter iambicus catalecticus qui una syllaba deficit: qualis est apud Senecam in tragedia quæ medea inscribitur. quoniam cruenta menas & qui sequuntur. scanditur autem sic. quo nam. spondeus est. cruen. iambus. tamen. iambus. nas syllaba. quod si dixeris menades. integrum & acatalecticum erit dimetrum iambicum. Est & dimetrum iambicum brachycatalecticum hoc est duabus syllabis deficiens: quale voluit esse illud Ave maris stella: sed non constitit nisi in principio. scanditur autem sic. ave iambus est. maris. iterum iambus. stella. spondeus quia in fine brevis pro longa potest poni. quod si adiecisset placet fuisset dimetrum acatalecticum. Trimetrum iambicum archilochium quæ Varro tullius & Quintilianus senarium appellant constat tribus

Trimetrum iambicum archilochium constat spondeo uel iambo indifferenter in primo & tertio & quinto loco: & iambo necessario in secundo quarto & sexto. ut Martialis. uir celtiberis non tacende gentibus.

Trimetrum iambicum hipponacticum eadem lege currit qua archilochium: nisi quod in sexto loco semper habet spondeum. ut Persius. nec fonte labra polui caballino.

Tetrametrum iambicum constat iambo uel spondeo in locis imparibus. in locis uero paribus iambo. quælia sunt uulsa apud Plautum & Terentium

metris: unde trimetrum dictum est & sex pedibus unde senarium. iambo scilicet in locis paribus hoc est secunda quarta & sexta regione. & spondeo uel iambo indifferenter in primo tertio & sexto loco. ut apud Martialem in primo epigramaton. uir celtiberis non tacende gentibus. scanditur autem sic. uir cel. spondeus est. tibe. iambus. ris non. spondeus. tacen. iambus. de gen. iambus. tibns. iambus. nam finalis brevis pro longa ponitur. Est & aliud genus trimetri iambici quod appellatur hipponacticum: differtque ab archilochio quod hipponacticum in fine habet spondeum: archilochium uero

iambum. ut Persius in prologo suarum satyrum. nec fonte labra prolui caballino. scanditur autem sic. nec fon. spondeus est. te la. iambus. bra pro. iambus. lui. iambus. cabal. iambus. lino spondeus. huius repertor fuit hipponax poeta: qui loco iambi iuncto spondeo contra legem. trimetri iambici metrum innouauit. Itaque archilochium rectum: hipponacticum claudum appellatur. a grecis uero tum cylliambos. tum choliambos: tum scazon appellatur. Martialis mollem debilitate choliambon. Idem alio in loco. apollinarum conueni meum scazon. De quo ruffinus. ponitur aut scazon. spondeum finis habebit. Sed archilochio tragediæ maxime scribuntur. hipponactico magis utitur Catullus & Martialis. Recipit tamen hic uersus frequenter tribrachium pro iambo & anapestum pro spondeo. quia & si non sunt earundem syllabarum: sunt tamen eorundem temporum. Persius. nec in bicipiti somniasse parnaaso. Est enim tribrachus in secunda regione. Idem. memini: repente ut sic poeta prodire. ubi anapestus est in primo loco. Apud eos quoque qui hoc carmine licentius utuntur: in locis paribus recipit & anapestum. in imparibus uero trocheum & anapestum. Reperitur etiam trimetrum iambicum catalecticum: ut apud Horatium. mea renidet in domo lacunar: quod si dixeris lacunare. erit trimetrum absolutum. Reperitur quoque iambicus septenarius teste Diomede qui Varronem inducit. & fit quoties ad trimetrum iambicum trisyllabus pes additur. ut apud Terentium. nam si remittat quippiam philomenæ dolores. scanditur autem sic nam si. spondeus est. remit. iambus. tant quis. spondeus. pa. iambus philo. pyrrhichius pro iambo. menæ. spon dolores. tripes est. Tetrametrum iambicum octonarium: constat metris quattuor: unde tetrametrum dictum est. octo pedibus unde octonarius. in locis imparibus ut de dimetro & trimetro diximus iambo uel spondeo. in paribus uero iambo. Sed hoc genere carminis poetæ tantum comici utuntur: nimis tamen licenter. nam alios pedes ita crebro recipiunt ut multi putauerint non esse carmina: ut Plantus in amphitryone. qui me alter est audacior homo: aut qui consulentior. scanditur autem sic. qui mal.

spondeus est. ter est iambus. auda. spondeus. clor. iambus. homaut. iambus. qui con
 spondeus fiden. spondeus. tior. iambus. Terētius quoq̄ enim uero daue nihil loci est
 segnicia. neq̄ socordia. scāditur autē sic. Enim. iambus est. uero. spondeus pro iābo.
 daue. trocheus pro spondeo. nihil. iambus. locest. iambus. segni. spondeus. ciæ iābus.
 neq̄ pyrrhichius pro iambo. socor spondeus. diæ. iambus. Sed quēadmodū ait Quin
 tilianus: latini in comœdia claudicarunt: cum apud græcos comœdiæ certa lego scri
 bantur. Dimerrū anapesticū pindaricū cōstat duobus metris quod duo pedes pro

uno cōputantur quēadmodū in
 iambicis. constat autem plærūq̄
 q̄ quattuor anapestis recipit ta
 men uel dactylū uel spondeum
 in locis imparibus. in paribus
 uero spondeū. qualia sunt mul
 ta in Senece tragœdiis. ut i her
 culis furētis primo choro. Tur
 bine magno spes sollicitæ. scan
 ditur autē sic. turbine. dactylus
 est. magno. spondeus. spes sol.
 spondeus. licitæ anapestus. nā
 & anapesticū dicitur: etiā si nul
 lum anapestū recipiat. Tetra
 metrum trochaicū archilochiū
 Carminis trochaici genera sūt
 cōplura: sed ideo ex illis tantū
 archilochiū posuimus: quod re
 liquis obsoletis: hoc solū quod
 ego sciam apud auctores & qui
 dem rarissime reperitur. cōstat
 autem quattuor metris unde te
 trametrum dicitur. & trocheis
 in locis imparibus unde trochai
 cum appellatur. nam in pari
 bus spondeū quoq̄ recipit. Est
 autem catalecticum: quoniam atetrametro integro una syllaba deficit. ut apud Mar
 tianum capellam. Scande cæli templa uirgo digna tanto fœdere. te focer subire cel
 sa poscit astra iupiter. scanditur autem sic. scande. trocheus est. cæli. spondeus. uirgo
 trocheus. digna. trocheus. tanto. spondeus. fœde. trocheus. re syllaba. quod si dixisset
 fœderata fuisset integrum tetrametrum trochaicum. Sextus tamen pes ut ait Prisci
 anus necessario debet esse spondeus: adducitq̄ Tererentiani carmen huius generis
 ad probandam quod alterius potest penultimam produere: ut suo loco diximus. Car
 men autem est. fescuplos uel unam uincet alterius singulum. Hoc quoq̄ genere uer
 sus compositus est hymnus ille. Pange lingua gloriosi prælium certaminis. Ex qua
 ratione cōuincitur mendum illud quod in recognitione hymnorum notauimus: ubi
 uulgo scriptum reperitur. agnus in cruce leuatur immolaudus stipite. Nam pro cruce
 ce crucis reposuimus: quoniam in tertio loco necessario debet esse trocheus. & cōtex
 tus quoq̄ ratio exigat. ut crucis dicamus. eritq̄ ordo. agnus leuatur imolandus in stl
 pite crucis.

Cap. ix. de accentu. Cum in reliquis grammaticæ partibus nostri sæculi homines
 multum aberrarūt. tum maxime circa uocum accentus ita turpiter lapsi sunt: ut quo
 minus uitium latere potest. eo magis culpandi esse uideantur. Quamquam sunt in
 dicio meo uenia dignissimi. quod eius rei consideratio. nō tam lectione. q̄ uiuanti
 ut aiunt præceptoris uoce constare debet. Hoc igitur in loco nobis repetendū est. quod
 in principio quinti huius libri annotauimus. syllabam quantum ad præsens negoti
 um attinet duplicem habere considerationem. aut enim consideratur quantum ad tē
 poris longitudinem in qua profertur. qua de re hactenus est a nobis disputatum. aut

Dimetrum anapesticū pindaricū constat quat
 tuor pedibus qui plærūq̄ sunt anapesti. re
 cipit tamen & alios pedes. ut Seneca. turbi
 ne magno spes sollicitæ.

Tetrametrū trochaicū archilochiū catalecti
 cum: quattuor metris & octo pedibus min⁹
 una syllaba cōstat. habetq̄ in locis imparib⁹
 trocheū. in paribus uero etiā spondeum. ut
 scande cæli templa uirgo digna tāto fœdere

Cap. ix. de accentu.

Rrosodia græce latine interpretatur
 tum accentus: tum accentiuuncula:
 tum nota uocis: tum moderamnetum: tum
 uoculatio.

quantum ad illius altitudinem siue profunditatem. de qua in hoc capite. quod inscribitur de accentu: differemus. Principio itaq; dicit quam græci profodiam appellant. latine interpretari tum accentum: tum accentuunculam. tum notam uocis. tum modamentum. tum uocationem. Totum hoc ex. A. gellio noctium atticarū libro. xii. translatum est. Sed & Quintilianus auctor est. ab eo quod tonos græci dicunt. anti- quos nostros accentum etiam uocasse tenorem. Verba illius in primo libro sunt. Difficilior obseruatio est per tenores: quos quidem ab antiquis dictos tonores compe- rio: uidelicet declinato uerbo a græcis qui tonos dicunt. Sed si uerbum ex uerbo in- terpretari uelimus: quam græci profodiam dicunt latine interpretabimur accētum: a pros quod est ad præpositio: & ode cantus. Erit igitur accentus: quasi cantus: quem admodum libro tertio diximus. Accentus igitur. Ponit diffinitionem accētus ab antiquis atq; etiam iunioribus grāmaticis celebratā: dicens quod accentus est cer- ta lex siue regula siue præceptio adcomodata ad syllabam eleuandam: cum. s. acuitur.

Accentus igitur est certa lex uel regula ad ele- uandam deprimendam uē syllabam unius- cuiusq; particulæ orationis accōmodata. Estq; accentus triplex. acutus quo syllaba ele- uatur. grauis quo syllaba deprimitur. Circū flexus quo syllaba eleuatur deprimiturq; nā ex acuto & graui compositus est.

uel deprimendam: cum graua- tur: adde etiam tu ad eleuandā deprimendamq; cum. s. circum- flectitur: hoc est eleuatur deprimiturq;. Estq; accentus tri- plex. Ex diffinitione superiori colligitur quod accentus est tri- plex. hoc est acutus. grauis. cir- cumflexus. Nam omnis sylla- ba dictionis cum pronunciatum aut acuitur tantum. aut graua- tur tantum. aut circumflectitur idest partim acuitur partim gra- uatur Sed cum de accētū loqui- mur: per excellētiam de acuto

uel circumflexo intelligimus: quem tum prædominantem tum principalem appella- mus. Itaq; tam apud latinos q̄ etiam apud græcos atq; reliquas nationes barbaras in qualibet dictione unus est tantum accentus p̄dominans: qui aut est acutus: aut cir- cumflexus: neq; habere potest aut plures acutos. aut plures circumflexos aut alterum acutum alterum circumflexum. Nam cum sit accentus ille predominantis ut ait Dio- medes uelut anima uocis: non modo unus esse debet immo etiam efficit. ut dictiones inter se distinguant. Omnis enim res ut phillosophi dicunt a forma habet quod una sit. Cum uero accentus circumflexus in syllaba longa semper debeat collocari: quæ duo tempora in prolatione consumit. primum tempus accentu acuto. alterum graui profertur. & sic colligitur accentus circumflexus. qui compositus est ex acuto & gra- ui. De quo quid nos sentiamus statim dicetur. si prius illorum stulticiam coargueri- mus. qui accentum nescio quem moderatum finxere. Cuius inuenti artifex quan- tum ego suspicari possum. fuit imprimis Alexander a uilla dei. qui nescio quibus lar- uis exagitatus sibi persuasit esse apud latinos quartum illum accentum latinis inau- ditum. quem idcirco moderatum appellauit. quod inter acutum & grauem quodam- modo sit medius. quod nemo unquam ante illum. sed neq; post illum quisquam sanæ mentis non modo non dixit. sed nec suspicatus quidem est. iam intelligo quid illum deceperit. Nam cum uideret homo natura musicus. quippe qui gallus erat dictio- nes quasdam barbaras hebraicas maxime. uehementiori quodam sono. & plus quam latinæ linguæ ratio patitur in fine acui. syllabas illarum terminales accentu acuto debere proferri putauit. quæ uero secundum latinum sermonis regulam accentu acu- to proferendæ erant. ipse noua quadam ratione & a se primum excogitata modera- to accentu proferendas esse dixit. qui quemadmodum ipse putat: tantum uincitur ab acuto quantum grauis ab illo superatur. Quod si tantopere Alexander dictioni- bus barbaris prospicere uolebat. ut cum suo illo uehementi sono uel stridore potius latino sermoni miscēdas esse putauerit. non ex antiquorū præceptis q̄ sunt de accētū tradita quicquam immutare debuit. sed dictionibus barbaris accentum a se nuper

Inuentum accommodare: illum appellans hyperoxiam. i. super acutum: aut hyperboli-
am. i. transcendentem. quandoquidem supra latinum accentum finales illarum dicti-
onum syllabæ proferuntur. Sed uide obsecro quam in perniciem alexandrina hæc
licentia euaserit: ut cum nos uoces barbaras accentu latino mollire debuerimus: imi-
tatores isti uel potius Alexandri admiratores e diuerso conati sint accentu barbaro
dictiones latinas efferare.

Circumflexus accentus. quemadmodum in eo sermo-
ne diximus in quo est a nobis de ui atq; potestate litterarum prolixè satis disputatū:
multa fuerūt in usu apud maio-
res nostros: quorū neq; uestigiū
quidē ullum nostro sæculo uide-
mus: cuiusmodi est quod de ac-
cētū circūflexo impræsentiarū
agūt qui cū ātīquioribus æque
fuerit atq; acutus & grauis pro-
latus: nemo est hodie qui illum
aut enunciet. aut si ab alio fue-
rit prolatus. qui illū auditu per-
cipiat sensuq; diiudicet. Neq; id
mirū cuiquā uideri debet: cum
in re huic cognata germanissi-
maq; tale aliquid acciderit. Nā
cū legamus tria musices genera
fuisse apud uetetes. chromaticū
enharmonicū. diatonicū.
duo illa priora sic oblitterata
sunt: ut nemo sit hodie qui præ-
terq; in diatonico genere possit
canere. sed neq; si alius caneret
in chromatico uel enarmonico
posset consonantiaa perpende-
re: atq; de illis recte iudicare.
Quemadmodum igitur non ra-
tione aliqua: sed potius maiorū
nostrorum negligentia duo illa
musices genera funditus interi-
erunt: fortasse quod in illis con-
sonantiarum ratio erat aliquan-

to scrupulosior: idem quoq; ego suspicor accentū circūflexo accidisse: qui ex eo quod
in syllaba per naturam longa sedere amat. neq; omnes quæ ea sit facile intelligunt:
ex incuria uel ignoratione potius nostri sæculi cœpit in defuetudinem abire. Quod
uero quidam existimant eundem esse circumflexum & quem ipsi moderatum appella-
nt: nimium in ea re falluntur. neq; enim quia alter ut ipsi dicunt ab usu recessit. al-
ter nuperrime inductus est: eundem esse putare debemus. cum circumflexus in ulti-
ma & penultima tantum syllaba: moderatus uero suus in penultima & ante penulti-
ma tantum collocetur. Sed q̄q; propter rei difficultatem a nobis præceptum sit con-
fundere circumflexum cum acuto. quippe qui iam inde ab operis iniecio testati sumus
puerorum eruditioni tantum nos introductiones scribere. nihilominus tamen regu-
las huiusmodi proponimus. quibus antiqui utebantur: & nos quod fieri potest. uti de-
bemus. Prima igitur accētū circūflexi regula sit: quod dictiones monosyllabæ q̄
sunt natura longæ. circūflexu accentu proferuntur. ut mos. flos. quas dictiones quem-
admodum constat natura esse longas: ita de illis quæ post uocalem duplicem habent cō-
sonantem aut uim duarum habentem non facile liquet. Secunda regula sit quod di-
ctiones disyllabæ aut polysyllabæ: quarum ultima est breuis. penultima uero natura
longa eadē circūflexi. ut finis primā habet natura longā. ultimā uero breuē ergo p̄ma
circūflexi. atq; eadē rōne in romanus penultima circūflexi: quia natura longā e sequēte
breui. In dictionibus græc̄ ut paulo post dicturi sumus. & i abicis h accētū plerūq; i

Circumflexus accentus ab hominibus tempe-
statis nostræ neq; profertur: neq; percipitur:
quod propter imperitiam fit: non ut quidā
putant: quod aliqua ratione abusu recessit:
Eo antiquiores utebantur in dictionib; mo-
nosyllabis natura longis: ut mos. flos. Et in
dictionibus duarum aut plurium syllabarū:
quarum penultima est natura longa ultima
uero breuis. penultima illa circumflectitur
ut finis. romanus. Sed quia eius rei confide-
ratio paulo est difficilior: nos qui introducti-
ones præsertim scribimus: cōfundamus cir-
cumflexum cum acuto.

Omnis dictio monosyllaba accentu acuto pro-
ferenda est. ut id. mos.

Omnis dictio disyllaba priorem ex illis acuit.
ut deus. roma.

Omnis dictio polysyllaba penultimā habens
breuē in tertia a fine habet accentū. ut dñs.
Si uero penultimā habet longā: eadē acuit
ut sacerdos. romanus.

ultimis syllabis collocatus. Sed & lenas uiri proprium de quo Iuuenalis dixit. Quod captator emat lenas aurelia uendat: Priscianus dicit ultimam habere circumflexam.

Ois dictio monosyllaba. Circa dictionum latinarum accentus tres ponit obseruationes. quarum prima est de monosyllabis, altera de disyllabis, tertia de polysyllabis. Prima igitur regula est quod dictio unam tantum habens syllabam accentu acuto profertur, ut id. mos. sed in priori exemplo accētus acutus est: in posteriori circumflexus, sed ut paulo ante dicebamus cum constiterit dictionem monosyllabam esse natura longam: circumflectemus illam: cum nō constiterit: acuemus. Secunda regula est quod dictio duas habens syllabas priorem ex illis acuit, posteriorem uero grauat, ut deus. roma. sed in priori exemplo prima acuitur: in posteriori eadē circumflectitur, quoniam roma primam habet natura longā: & dictiones in. a. desinentes in nominatiuo accusatiuo & uocatiuo breuiantur. Quare roma in ablatiui priori syllaba acuta proferenda est. Nam cum disyllaba dictio quattuor tantum habere possit diuersitates syllabarum: quia aut utraq; est breuis, aut utraq; longa, aut prior breuis & posterior longa, aut e diuerso prior longa & posterior breuis: in hac tantum ultima differentia circumflexus accentus locum habet. Tertia regula duas habet partes: quoniam dictio plures habens syllabas: aut penultimam habet breuem, & tunc accentus ad antepen ultimam trāfertur, ut dominus. animus. legimus. aut penultimam habet longam: & tunc in eadē accentus prædominans collocatur: nam si finalis quæ sequitur breuis est: accentus erit circumflexus, si longa erit acutus, ut sacerdos. romanus, ex quibus prior acuitur, posterior circumflectitur. Superiores ut diximus regulæ ad dictionum latinarum accentus pertinent: de barbaris quemadmodum ait Diomedes nulla certa regula dari potest. Nam quod alexander scripsit Omnis barbara uox nō declinata latine nō ē usq; quaq; uerum cum plæreq; apud hebreos pœnos aliasq; nationes etiam in fine grauentur. Eidem quoq; Diomedis astipulantur Donatus atq; Priscianus: qui ex eo putant in teriectiones incertum habere accentum, quod incondita uoce, i. non plane expressa proferantur: & pro commoti affectus qualitate confunduntur. Fallunt tamen regulæ superiores. Primo distinctione. Cum sit proprium sermonis latini ultimas dictionum syllabas grauare, differentia tamen causa placuit eadem acui, ut nna aduerbiū pro eo quod est simul ultimam acuit: ne putetur esse nomen ab eo quod est unus nna unam. Ergo pro causa ultima acuta profertur, ut apud Vergilium in. vi. Illius ergo uenimus: ne putetur esse coniunctio quæ præposita omnibus syllabis grauatur. Puta pro eo quod est sicut, & pone pro eo quod retro, ut Persius, hoc puta non iustum, illud male, & Vergilius in secundo aeneidos, Pone legunt sinuantq; ne putentur esse secundæ personæ imperatiui modi. Palam pro eo quod publice: ne putetur esse accusatiuus ab eo quod est pala palæ. Porro pro inde uel certe, ne putetur esse datiuus uel ablatiuus ab eo quod est porrum porri. Eo quoq; & illo aduerbia pro eo quod est ad eum locum & ad illum locū: ē ne putetur esse pronomina ab is. ea. id. ille. illa illud. Alias etiam pro alio tempore siue loco, cuius extrema syllaba teste Prisciano circumflectitur, ne putetur ē accusatiuus pluralis ab eo quod est alius. alia. aliud. Quod si auctores in his uoluerunt facere dictionem, cur non & in illis falso, sedulo, modo, forte, repente, & similibus, ne putetur esse casus obliqui ab eo quod est falsus, sedulus, modus, fors, repens. Sed respondebunt opinor differentiam in illis tantum esse faciendam, in quibus auctores facere uoluerunt. Idem quoq; Priscianus libro. xv. scribit composita ab inde ut deinde, perinde, subinde, ante penultimam habere acutam, uel quia per adiectionem habent de, uel quia præpositiones separatæ grauantur, & ut coniunctæ esse ostendantur, accentum in his assumpserunt acutum, quemadmodū & coniunctio si, & ne aduerbiū, & alius nomē cū præponunt huic particulae quādo trasserūt accentū in ante penultimā ut cōposita esse intelligāt, ut si quando, aliquando. Simile quiddam in hoc aduerbio intereā loci faciendum esse

Fallaunt tamen regulæ superiores. Primo distinctione, cum uidelicet accentu uolumus distinguere intra duas dictiones: ut una nomen ultimam habet grauem: una aduerbiū eandem acuit.

omnibus syllabis grauatur. Puta pro eo quod est sicut, & pone pro eo quod retro, ut Persius, hoc puta non iustum, illud male, & Vergilius in secundo aeneidos, Pone legunt sinuantq; ne putentur esse secundæ personæ imperatiui modi. Palam pro eo quod publice: ne putetur esse accusatiuus ab eo quod est pala palæ. Porro pro inde uel certe, ne putetur esse datiuus uel ablatiuus ab eo quod est porrum porri. Eo quoq; & illo aduerbia pro eo quod est ad eum locum & ad illum locū: ē ne putetur esse pronomina ab is. ea. id. ille. illa illud. Alias etiam pro alio tempore siue loco, cuius extrema syllaba teste Prisciano circumflectitur, ne putetur ē accusatiuus pluralis ab eo quod est alius. alia. aliud. Quod si auctores in his uoluerunt facere dictionem, cur non & in illis falso, sedulo, modo, forte, repente, & similibus, ne putetur esse casus obliqui ab eo quod est falsus, sedulus, modus, fors, repens. Sed respondebunt opinor differentiam in illis tantum esse faciendam, in quibus auctores facere uoluerunt. Idem quoq; Priscianus libro. xv. scribit composita ab inde ut deinde, perinde, subinde, ante penultimam habere acutam, uel quia per adiectionem habent de, uel quia præpositiones separatæ grauantur, & ut coniunctæ esse ostendantur, accentum in his assumpserunt acutum, quemadmodū & coniunctio si, & ne aduerbiū, & alius nomē cū præponunt huic particulae quādo trasserūt accentū in ante penultimā ut cōposita esse intelligāt, ut si quando, aliquando. Simile quiddam in hoc aduerbio intereā loci faciendum esse

Priscianus putat. Sed esto assentiamur Prisciano: atque sui sæculi grammaticis in his: quæ antiquiores siluerunt: quid in illis à longe delonge deinceps deorsum etiam ne accētum corrupemus! facessat obsecro uos per deū imortalem tātū dedecus a sermone latino: & nisi ubi nos necessitas maiorū auctoritate diffinita coegerit: nunquā ab accentu regulari discedamus: atque illā fœditatē imprimis fugiemus: quam uoces latinæ reformidāt: cū accentu illo superacuto proferuntur. Atque ut semel dicam quod hac de re sentiā: semper in accētū latina regula est obseruāda: præterquā ubi optimi auctores aliter esse faciendum censuerunt. Quos autē uelim optimos intelligi: in principio huius operis testari sumus. Quod cum auctoritate semper ut diximus faciendum sit nō tamen ita fieri debet: quemadmodū isti putant. ut accentus acutus grauem superet sesquitono: sed semitonio uel potius diesi: hoc est nō suo illo acuto qui latinis in auditus est: sed clæmenti atque modico accentu: & fere qualis ille est quem ipsi moderatum appellauit.

Secundo abscissione. Fallit præterea accētus latini regula in quibusdam dictionibus abscissis: quæ in eadem syllaba retinent accentum principalem in qua erat ante abscissionē: quæ modum in nominibus propriis secundæ declinationis terminatis in. ius. quæ apud antiquiores fecerūt uocatum. us. mutata in. e. ut hic Vergilius o uergilia. hic mercurius o mercurie. ante penultima acuta. Abiecta uero. e. finali o Vergili. o mercuri. penultima acuta quæ sit breuis: quod est contra regulam latinam de dictionibus polysyllabis. Quamquæ. P. nigridius uir sui sæculi præter unum Ciceronē omnium eruditissimus: putauerit in casu uocandi huius nominis Valerius: primam accentu acuto esse proferendam. Quod & si Gellius libro. xii. noc. atticarū scribit non defuisse qui irriderent: ego tantum Nigro tribuo: ut libentius uelim cum eo errare: quæ cum omnibus grammaticis uerum dicere. Et nomina gentilia terminata in. as. ut hic hæc hoc arpinas. larinas. tolosas. pro quibus antiquiores dicebāt arpinatis. te. larinatis te. cesenatis te. acuitur in fine: uel potius auctore Prisciano circumflectuntur: quod etiam de duobus illis pronomibus nostras & uestras. intelligendum est. quæ & ipsa quodāmodo gentilia sunt. Abscissa quoque sunt illa donec. pro quo antiquiores dicebant donecum: quod apud Plautum multis in locis legimus. huc. adhuc. isthuc. illuc. pro quibus hucce. isthucce. illucce: illi dicebāt. Et composita adic. duc. fac. quæ uidentur abscissa adice. duce. face. ut benedic. maledic. deduc. educ. benefac. malefac. quamquæ de compositis a facio non liquet quo accentu quibusdā in locis proferri debeant. Nam latina ratio exigit ut benefac. malefac. & benefacis. benefacit. malefacis. malefacit. & similia ante penultima acuta proferamus. De illis enim quæ in compositione mutant. a. in. i. nihil dubitandum: quod accentum regulam sequantur. Sed nescio qua de causa iunioribus grammaticis placuerit priuilegio quodam uti in compositis ab hoc uerbo facio facis. cum in compositione a. non mutatur in. i. ut in secunda & in tertia persona præsentis indicatiui numeri singularis penultima accentu acuto proferatur. ut benefacis. benefacit. tepéfacs. tepéfacit. cum penultima breuis sit. Pari licentia utuntur in compositis ab illius appendice fio fis. cum ratione declinationis monosyllabum efficitur in fine. namque accentu acuto effertur. ut reperfis. tepéfis. calefis. calefit. Quid quod uideo grammaticis quibusdam placuisse ut quotiens præsens indicatiui pro præterito eiusdem ponitur: quia tertia persona singularis pauciores habet syllabas quasi abscissa in fine circumflecteretur. ut audit pro audiuit. fumat pro fumauit. E diuerso barbara nomina in fine acuta quæ syllabæ extensione latina efficiuntur in eodem loco habēt accētū in quo erat cū esset barbara. ut iacobus. sathanas. iosephus. & ex hispanis isabel isabela. leonor leonora.

Secundo abscissione: hoc est cum a fine dictionis syllabam abiicimus: manetque accentus in eadem syllaba in qua erat ante abscissionem ut in nominibus propriis secundæ declinationis terminatis in ius. qui abiecta. us. in uocatio acuit penultimam: quam eadem sit breuis. ut hic Vergilius o uirgili. Nomina quoque gentilia in as: ut arpinas: pro quo antiquiores dicebāt arpinatis: acuit uel potius circumflectunt ultimam.

Quod & si Gellius libro. xii. noc. atticarū scribit non defuisse qui irriderent: ego tantum Nigro tribuo: ut libentius uelim cum eo errare: quæ cum omnibus grammaticis uerum dicere. Et nomina gentilia terminata in. as. ut hic hæc hoc arpinas. larinas. tolosas. pro quibus antiquiores dicebāt arpinatis. te. larinatis te. cesenatis te. acuitur in fine: uel potius auctore Prisciano circumflectuntur: quod etiam de duobus illis pronomibus nostras & uestras. intelligendum est. quæ & ipsa quodāmodo gentilia sunt. Abscissa quoque sunt illa donec. pro quo antiquiores dicebant donecum: quod apud Plautum multis in locis legimus. huc. adhuc. isthuc. illuc. pro quibus hucce. isthucce. illucce: illi dicebāt. Et composita adic. duc. fac. quæ uidentur abscissa adice. duce. face. ut benedic. maledic. deduc. educ. benefac. malefac. quamquæ de compositis a facio non liquet quo accentu quibusdā in locis proferri debeant. Nam latina ratio exigit ut benefac. malefac. & benefacis. benefacit. malefacis. malefacit. & similia ante penultima acuta proferamus. De illis enim quæ in compositione mutant. a. in. i. nihil dubitandum: quod accentum regulam sequantur. Sed nescio qua de causa iunioribus grammaticis placuerit priuilegio quodam uti in compositis ab hoc uerbo facio facis. cum in compositione a. non mutatur in. i. ut in secunda & in tertia persona præsentis indicatiui numeri singularis penultima accentu acuto proferatur. ut benefacis. benefacit. tepéfacs. tepéfacit. cum penultima breuis sit. Pari licentia utuntur in compositis ab illius appendice fio fis. cum ratione declinationis monosyllabum efficitur in fine. namque accentu acuto effertur. ut reperfis. tepéfis. calefis. calefit. Quid quod uideo grammaticis quibusdam placuisse ut quotiens præsens indicatiui pro præterito eiusdem ponitur: quia tertia persona singularis pauciores habet syllabas quasi abscissa in fine circumflecteretur. ut audit pro audiuit. fumat pro fumauit. E diuerso barbara nomina in fine acuta quæ syllabæ extensione latina efficiuntur in eodem loco habēt accētū in quo erat cū esset barbara. ut iacobus. sathanas. iosephus. & ex hispanis isabel isabela. leonor leonora.

Tertio transpositione. Fallit quoque accentus regula cum praepositiones postponuntur suis casualibus. quod est contra illarum naturam. Cum enim praepositiones omnibus syllabis grauentur. atque ut auctor est Quintilianus ita casui iungantur. ut dissimulata dictione sub uno accentu cum ea enuncientur. & ueluti in una dictione una

Tertio transpositione: hoc est cum praepositio postponitur: quod est contra naturam suam.

Tunc enim quasi dictione per se regulare accentum seruat. ut *transstra per & remos. te penes imperium.* Differentiae tamen causa quandoque acuitur in fine. ut *maria omnia circum.*

Quarto attractione: hoc est cum particula enclitica praecedentis syllabae accentum ad se attrahit. ut *hominumque deorumque.* Sunt autem particulae encliticae. *que. ne. ue.*

Quinto idiomate hoc est cum dictiones graece cum litteratura accentum apud nos graecum retinent: ut *periphas & fimois* penultimam habent breuem: & in eadem accentum.

tantum syllaba sit acuta. uel circumflexa. si postponitur. aut per se & absolute pronunciantur. regularem seruant accentum. hoc est quod monosyllabae accentu acute. dissyllabae uero prior acuta proferri debent. ut Verg. *transstra per & remos. & idem in. vii. Decus imperiumque latinum te penes.* Aut si dixeris *penes que* pars orationis est: aut praepositiones accusatiui sunt. ad. apud ante. Differentiae tamen causa praepositio postposita quandoque acuitur in fine. Vergilius primo *Errabant acti fati maria omnia circum.* ubi Seruius inquit accentum poni contra morem latinum: sed corrupte hoc fieri quia praepositio postposita corrupta est. In quo ego Prisciano potius assentior quam Serulo. neque

enim ultima ob eam rationem acui debuit: quia postponitur: nam ea ratione omnes praepositiones dissyllabae acuerentur in fine cum postponitur: sed differentiae causa. Quod & Quintilianus scribit: nonnullis grammaticis placuisse: ut dictiones quaedam propter uocum discrimina acuto sono in fine proferrantur. ut apud Vergilium in. iiii. *Aeneidos. Quae circum littora circum piscosus scopulos:* ut si non acuerent *circus circi* uideretur. Sed id sibi non placere ostendit: quoniam ut diximus praepositio postposita omnibus syllabis grauitur. Est tamen eodem Prisciano auctore: quando praepositio postposita grauitur omnibus syllabis. hoc est si gentilius sequatur. redditus supraposito casuali. ut si dixeris *uirtutem propter imperatoris:* aut si alterum casuale sine coniunctione sequatur. ut Vergilius in quarto. *Te propter eundem extinctus pudor.* Quod si media sit coniunctio: nihilominus seruat regula: ut quod ex Vergilio attulimus *transstra per & remos.* At uero praepositio composita in unum corpus coalescit cum ea dictione: cui per compositionem adhaeret. itaque cum ea unum habet accentum praedominantem: ut *perficio. perficis. perfeci.* In prima enim & ultima per grauitur: in media acuitur. Quod si postponatur: aut soluta est: & per se ut diximus accentum habet: aut composita: & tunc aduerbium ex utraque dictione conficitur: ut *hactenus. quatenus.* Nam si tenuis composita non esset: priorem syllabam acueret. Cum quoque praepositio postposita illis pro nominibus *me. te. se. nobis. uobis.* composita esse intelligitur: itaque semper cum illis grauitur. Sunt tamen qui dicant encliticae particulae uim tunc habere: atque ideo attrahere accentum ad syllabam praecedentem. Quod de praepositione diximus: etiam de coniunctione dici potest: nam praepositiua uel communis si postponatur finalem syllabam acuit. ut si dixeris *currit:* mouetur igitur. alias omnibus syllabis grauitur. Quarto attractione. encliticae graecae latine dicitur attractio. dicitur igitur quod dictiones encliticae. i. attractiuae attrahunt ad se accentum syllabae praecedentis. hoc est attrahendo ad se eandem acuiunt. Vergilius primo *Aeneidos. O qui rex hominumque deorumque.* syllaba. *um.* utrobique acuitur. non quemadmodum imperita multitudo solet acuiere. sed modice atque ut supra diximus sono quodam moderato. Particulae uero encliticae sunt tres quae. *ne. ue. & cum* praenominibus quinque postposita.

Quinto Idiomate. Idioma Interpretatur linguæ proprietas. Nam unaquæq; lingua habet aliquid propriū atq; suum, quemadmodū latinæ propriū est acuerē accētum in ante penultima breui: si uero ē lōga in eadē accentū collocare: quā rationē sermo græcus nō sequitur. Antropos enī penultimā habet longā: tamen accentus apud illos in ante penultimā transfertur, atq; e diuerso theologia penultimā habet breuem, tamē illi accentū in eadem collocant. Dicit igitur quod si dictiōes græcæ cū litteratura græca sermoni latino misceantur, accentū quoq; græcū retinēt, ut ecce simois penultimā breuiat, ut apud Vergiliū pri. æn. ubi tot simois correpta sub undis, ubi Seruus inquit, hoc nomen integrum hoc est cū græca litteratura ad nos transit, unde suo est accentu proferendū. Nam si esset latinū in ante penultima haberet accentū: quia secunda a fine breuis est, hucusq; Seruus. Eodē modo periphas penultimā habet breuem, ut apud Vergiliū, ii. æn. Vna ingens periphas, & æqnorū agitator achilles: tamen accentum habet in ante penultima, ait namq; idem Seruus, ibidē. Periphas in fine accētum nō habet ne fœmininū sit, nec in tertia a fine quia nouissima longa est, ergo in xi, hoc est in penultima habet accentū. Econtrario epīros penultimā habet longam. Verg. pri. geor. Eliadnū palmas epīros equarū, accentū tamen habere in ante penultima Seruus ibidem testatur his uerbis. Sane epīros græcē profertur, unde etiam, c. habet accentum, nam si latinū esset pi, haberet quia longa est. Sed quoniam accētus græci nō modo nobis incogniti sunt, uerum etiā apud illos per singulas prope dictiōnes sparguntur: neq; in unam quandā obseruationē reduci possunt: quotiens nobis accentus græci ratio nō constiterit: etiam si litteratura græca sit: latinis illum regulis moderabimur, hoc enim præceptū multo cautius atq; prouidentius est: & minus errori obnoxium. Quod si litteratura & græca simul & latina fuerit: quod in plerisq; dictiōibus reperitur: accentu potius latino utemur: quotiens græca latinis misceamus. Vt bucolicā, georgicā teste Seruio in proemio bucolicorū: apud græcos in fine habent accentum: apud nos in tertia a fine. Nam ut in ultima sit latinitatis uirat ratio, ut in penultima non sit latinitatis efficit ratio. Iam de nominibus græcis in, ia, terminatis quæcunq; apud illos per, i, iota scribuntur, nemo sanæ mentis accētum nō dicet esse proferēda hoc est ante penultima acuta cum penultima sit breuis, cum præsertim nūquam fere nisi declinatione latina in illis utamur, ut phantasia, chirurgia, melancholia, sophia, philosophia, categoria, uisia. Et composita ab archia quod interpretatur principatus, ut monarchia, hierarchia, tetrarchia. Et alogia, ut theologia, astrologia, etymologia, & agraphia, ut orthographia, cosmographia, chronographia & a machia, gigantomachia, naumachia, bathracomyomachia, & i nomia, ut astronomia, chironomia, antinomia, & quæ diximus habere, i: breuem ante, a, cum de uocalis ante uocalem correptione & productione dicebamus superius in dictiōibus græcis Omnia inquam illa accentu acuto in ante penultima proferēda sunt, & si cuncta barbaries in me unum coniuert: impetumq; faciat: quandoquidē possum ego illos unico rationis clypeo facile refellere. Econtrario in illis quæ per ei diphthongon scribunt apud græcos: qualia sunt dulia, hyperdulia, latria, idolatria, hermenia, non herminia ut isti dicunt per herminias, sed per hermenias, pædia, mœchia, xenodochiū, orphanotrophium, peristereotropbium, ichthiotrophium, Omnia inquam hæc in penultima accētum habent. In dictiōibus quoq; græcis contra latinitatis rationem accētus circumflexus in fine plerumq; locatur, quem admodū in omnibus genitiuis pluralibus qui apud illos i, on, terminant, ut epigramma epigrammaton, & aduerbia quæ in, os, ut sophos, amphibolos, sed quæadmodū supra diximus quotiēs huiusmodi sermoni latino miscetur: potius accētum latino modulāda sunt.

Sexto interrogatiōe. Nā ultimæ syllabæ clausularū quæ interrogatiuæ proferunt: quodāmodo eleuandæ atq; suspēdendæ sunt: idcirco diximus eas accentu acuto esse proferēdas. Lucanus in principio pharsaliæ, quis furor o ciues: q̄ tāta licētia ferri gētibus in uisis latū præbere cruore: hic ultima syllaba suspēditur, atq; accentu acuto profertur.

Finis.

Dictiones quæ per artē spargunt:
in ordinē alphabetarum redactæ.

Abacus. i. por el aparador o tabla pa cōtar.
Abax acis. græce. por aquello mesmo.
Abdera. æ. por una ciudad de thracia.
Abderitanus. a. ũ. por cosa de aq̄lla ciuda.
Abies etis. por el aluagze. arbol pegrina.
Academus. i. uaron fue sepultado cerca
de athenas.
Academia. æ. el lugar do fue sepultado.
Acanthus. i. iterptat carduus por el cardo.
Acāthis idis. el firguerito aue conocida.
Accipiter tris. por el gauilā. azor. o halcō.
Accino is. cīnuī. por cantar a otra cosa.
Acer cris. cosa fuerte. o ígeniosa. o agra.
Acer eris. por el arze arbol conocido.
Aceo es. uel acefco is. acuí. por azedarse.
Achates. æ. nombre de piedra. & uaron.
Achemenes is. por un rei delos parthos.
Acinus. i. por el grano del razimo.
Acis is. por un uaron & río de sicilia.
Aconitum. i. por el reialgar.
Acuo is. acuí. por aguzar.
Acumen inis. por el agudeza.
Acus. i. por el aguiá paladar pescado.
Acus us. por el aguiá de hieerro.
Acus cris. por las granzas del trigo.
Adamas antis. por el diamante piedra.
Adamantinus. a. um. por cosa de diamãte.
Adeps ipis. por la grossura: q̄ no es seuo.
Adhibeo es. por anãdir algo a otra cosa.
Adigo is. adegí. por empuxar o costreñir.
Adipiscor eris. por alcanzar.
Adimo is. ademí. por quitar.
Ador adoris. por la escandia o farro.
Adorea. æ. por la gloria dela paz.
Aedes. æ. diū. por la casa donde moramos.
Aedilis is. por el fiel o alarife.
Aegina. æ. por una isla cerca de athenas.
Aemulus. a. um. por cosa q̄ remeda o otra.
Aerugo inis. por el moho del cobre.
Aes æris. por el cobre metal o moneda.
Aesopus. i. por un filisofa antiguo.
Aestas atis. por el estio parte del año.
Aestuo as. auí. por auer calor.
Aethiops opis. por el uaron de guinea.
Aethiopissa. æ. por la muger de guinea.
Actolia. æ. una region cerca de albania.
Agæa. æ. por la tilla dela naue.
Agafo onis. por el harrero. o recuero.
Age. agedum. agite. aduerbio pa exortar.
Agito as. auí. por aguiar o oxear.
Agnosco is. agnouí. por reconocer.
Agonalia. iorum. fiestas eran de romanos.
Agrippa. æ. por el que nace de pies.

Ah interiectio est dolentis?
Aiax aiacis. nōbre pprio de dos griegos.
Alacer cris. cre. por cosa alegre.
Alaricus. i. por un príncipe delos godos.
Albunea. æ. por un bosque cerca de roma.
Ales itis. por aue. o cosa que buela.
Algeo es. uel algesco. por enfriarse.
Algus us. uel algor oris. por el frio.
Allicio is. allexí. por atraer por halagos.
Allido is. por herir una cosa a otra.
Allobrox gis. pueblos son de francia.
Aluus. i. por por el uentre. mas baxo.
Amaracus. i. el amoradux. ierua. conocida.
Amaracinus. a. ũ. por cosa de aq̄sta ierua.
Amathus untis. una isla del arzapielago.
Ambiorix gis. por un príncipe de fracia.
Ambrosius. i. i. por el santo deste nombre.
Ambrosia. æ. por el artemisia ierua.
Amethystus. i. el ametisto piedra p̄ciosa.
Amethystinus. a. ũ. por cosa desta piedra.
Amycus. i. por un uaron deste nōbre.
Amygdalus. i. por el almendro arbol.
Amygdalinus. a. ũ. por cosa de almédras.
Amicis is. amicui. por cubrir o uestir.
Amnis is. por el río que siempre corre.
Amomū. i. por un unguento oloroso.
Amplustre is. los ornamentos dela naue.
Amphyfa. æ. por un ciudad de phocis.
Amphryfus. i. por un río de thessalia.
Anaxagoras. æ. por un filisofa notable.
Anchises. æ. un troiano padre de eneas.
Andromeda. æ. muger fue de perseo.
Ango is. anxí. por congoxar o angustiar.
Anhelo as. auí. por acezar.
Anio enis. por un río de italia.
Anomalon. interpretatur irregulare.
Antes ium. por los liños delas uides.
Antene arū. por los antenas dela naue.
Anthores is. por un uaron enel uirgilio.
Antia arum. por el copete delos cabellos.
Antigenes is. nōbre pprio de uaron.
Antiochus. i. por un rei de siria.
Antipho onis. nōbre pprio de uaron.
Antiquus. cosa amadora de antiguedad.
Antistes itis. por el perlado o perlada.
Antistia. æ. por la muger perlada.
Antisthenes is. por un filisofa notable.
Anubis idis. por un dios delos egypcios.
Anxur uris. por una ciudad de italia.
Apage. apagesis. iteriectio ip̄atis silentiū.
Apidanus. i. por un río de thessalia.
Apirinum. i. por la granada zafari.
Aplustre is. por los ornamãtos dela naue.
Appello as. auí. por llamar.
Appello is. appulí. por arrimar.
Aponus. i. por un lugar cerca de padua.

Aqualis is. por barro de agua.
 Aquilix egis. por el pozero q̄ busca pozos
 Aquor aris. por ir por agua.
 Arabs bis. por uaron de arabia.
 Arabissa. æ. por muger de arabia.
 Arar aris. por un rio de francia.
 Aratus. i. por un poeta griego.
 Arcas adis. por uaron de arcedia.
 Archigenes is. nōbrepprio de un medico
 Aretalogus. i. fingidor de nouelas.
 Arethusa. æ. ninfa i fuente de sicilia.
 Argia. æ. hia del rei adastro muger de po
 linices.
 Argi orum. por una ciudad de grecia.
 Argos. i. por aquella mesma ciudad.
 Argus. por la primera naue.
 Argous. a. um. por cosa de aquella naue
 Argutus. a. um. por cosa aguda & sotil.
 Argutulus. a. um. diminutiũ ab argutus
 Argutiæ arũ. por las agudezas & astucias
 Aricia. æ. por una ciudad de italia.
 Ariminũ. i. por una ciudad de italia.
 Arista. æ. por la raspa dela espiga
 Aristophanes is. por un poeta griego.
 Armenia. æ. por una region de asia maior
 Aruspex icis. el diuino por sacrificios
 Aruiragus. i. por un rei de ingla terra
 Aruisium. ii. por un cabo dela isla chio
 As assis por la libra o eredal entera
 Asclæpius. ii. por un medico celebre.
 Asepus. i. por un rio de troia
 Asia. æ. por asia la maior o la menor
 Asius. a. um. por cosa destas dos asias.
 Asis idis. por cosa hembra de allí
 Asylũ. i. lugar priuilegiado como iglesia
 Asilus. i. por la moscarda otuano.
 Asilas. e. nombre de uaron enel uirgilio.
 Asinetes. por una ciudad de achaia
 Asopus. i. por un rio
 Asparagus. i. el esparago espina conocida
 Assero is. eui. platar cerca de otra cosa.
 Assero is rui. por afirmar o delibrar
 Assideo es. edi. se assentar cerca de otri
 Assilio is. lul. por saltar hazia otra cosa
 Assulto as. por resurtir hazia otra cosa.
 Astyanax ctis. hio de hector i andromeda
 Astur uris. por ombre de asturias
 Asturica. æ. muger asturiana o astorga.
 Atabulus. i. por un monte de apulia.
 Atina. æ. por un ciudad antigua de italia
 Atys yos. por un mozo que amo cibeles.
 Attagen enis. por el francolin aue
 Artella. æ. ciudad fue de cãpania en italia
 Attingo is. attingi. por alcanzar
 Axis is. por el exe del carro o dela carreta
 Baccar aris. por el assarabacar.

Bacchanalia orũ. fiestas eran de bacco
 Bænacus. i. por un lago de lombardia
 Balanus. i. interpretatur glans
 Barathrum. i. uaso sin hondon. o ifierno.
 Barbiton. i. por cierto instrumẽto musico
 Baris idis. por cierta especie de naue
 Bariũ. ii. por barleta ciudad de italia
 Batauium. ii. por una isla del rio reno
 Batauus. a. um. por cosa de allí.
 Beatrix ycis. por un eroe antiguo.
 Beryllus. i. por el beril piedra conocida.
 Berytus. i. por una ciudad de fenicia.
 Bifrons ontis. por cosa de dos frentes.
 Bigæ arũ. por el carro de dos cauallos.
 Bini. æ. a. por cada uno dos.
 Bison ontis. animal es no conocido
 Bissinus. a. u. cosa de bisio especie de lino
 Bituri orũ. por los borgonones pueblos
 Bizeres. pueblos son septentrionales.
 Bogud udis. por un rei de africa.
 Bola. æ. por una ciudad antigua de italia.
 Boletus. i. por el hõgo que nace en arbol.
 Bombycinus. o. um. por cosa de seda
 Botrus botryo onis. por el razlmo
 Brachæ arũ. por las bragas marineras
 Bragada. æ. por un rio de africa
 Bryax axis. por un entallador i platero
 Bretania. æ. por ingla terra isla
 Briton onis. por breton de bretanã
 Bromius. i. uno delos nōbres de bacco

Cacabo as. por cantar la perdiz
 Cacaturio is. por auer gana de aquello
 Cacula. æ. por el rapaz del escudero
 Cadauer eris. por el cuerpo del muerto
 Cædo is. cecidi. por herir o matar
 Cælebs ibis. por el soltero o soltera
 Caicus. por un rio de misia o frigia
 Calabrya. æ. por un region de italia
 Calendæ arũ. por el primero dia del mes.
 Caligo inis. por la escuridad
 Caligo as. aui. por escurecerse.
 Calix icis. por el uaso para beuer
 Calyx ycis. el erizo dela castanã o bellota.
 Callisthenes is. un disciplo de aristoteles
 Callis is. por el camino hondo i estrecho.
 Caluo is. calui. por enganar
 Calx cis. por el calcañar del pie
 Calx cis. por la cal para edificar
 Cambyfes is. por un rei i rio delos persas
 Camurus. a. um. por cosa retuerta
 Canalis is. por la canal por do algo corre
 Cancelli orũ. las rejas del apartamiẽto
 Cani orũ. por las canas dela cabeza
 Canicula. æ. la perra pequena o estrella
 Canon onis. interpretatur regula

Canopus. i. por damlata ciudad de egipto
 Capello is. por tomar para gouernar.
 Capitoliū. ii. el capitolio mote de roma.
 Capistrum. i. por el cabestro
 Cappadox cis. por ombre de capadocia
 Carbasus. i. una especie de lino muy bláco
 Carbasinus. a. um. por cosa deste lino.
 Carceres. la cuerda q̄ iguala los cauallos.
 Carchesiū. ii. la copa o gauia dela naue
 Cardo inis. por el quicio dela puerta.
 Carex icis. por el carrizo ierua conocida.
 Caria. æ. por una region de asia
 Carica. æ. por el higo pasado.
 Carpo is. carpsi. por coger rompiendo
 Carpophorus. i. por nombre de uaron co-
 mo frutos.
 Casses ium. por la red pa prēder algo.
 Cassis idis. por la armadura dela cabeza.
 Cassus. a. um. participium a careo es.
 Castrum. i. por la uilla cercada
 Castra orum. por el real dela hueste.
 Catillus. i. por el poblador de tibur.
 Catina. æ. por cataná ciudad de sicilia
 Caueo es. por huir o proueer
 Cauillor aris. por usar de malicias.
 Caulis is. por la berza o tallo de ierua
 Cauo onis. por el tauernero o uentero
 Cauona. æ. por la tauernera o uentera.
 Celox ocis. por una especie de naue.
 Celtiber eri. por el q̄ mora cerca del ebro
 censeo es. por iuzgar. o pēsar. o contar.
 centurio onis. por el capitan de ciento.
 centuripe es. por una ciudad de sicilia
 cephus. i. un rio cerca del mote parnaso
 cerberus. i. por el can portero del inferno
 cercopithecus. i. por el gato paus.
 cerdo onis. por el oficial mecanico
 ceres eris. por la diosa delas mieses.
 cermonia arum. por las ceremonias.
 cerinthe es. por una ierua no conocida
 cerno is. creui. por mirar con los ojos.
 cervical alis. por la cabecera
 cerusa. æ. por el aluaialde o blanquibol
 cespes itis. por el cespel tierra con raizes
 cethegus. i. por un uaron romano
 ceu aduerbium por assi como
 chalybs ybis. pueblos son de ponto
 chalybisia. æ. por cosa hembra de allí.
 chaos. i. por la confusion delas cosas.
 character eris. por la esculpidura.
 charybdis is. por cierto peligro de mar
 chela. æ. por el brazo del escorpion
 chelys ys. por cierto instrumento musico.
 chimerinos. interpretatur hyemalis
 chiragra. æ. por la gota delas manos
 chironomon ontis. por el trinchante.

chironomos. i. el q̄ danza cō psonales
 chirurgus. i. por el cirugiano
 chratis idis. por un rio de apulia.
 chrysendetū. i. por plato o uaso de oro.
 chryostomus. interpretatur os aureum.
 chromis is. nombre proprio de uaron.
 Cyathus. i. por medida de un soruo.
 cyane es. por una fuente de sicilia
 cyane es. por unas rocas del bessoro.
 cibeles. por la madre delos dioses.
 cicuta. æ. por la ceguta ierua conocida.
 cidon onis. por una ciudad de creta.
 cico es. ciui. por mouer o incitar.
 cylydrus. i. por una cierta serpiente
 cylyndrus. i. por coluna rolliza
 cilix icis. por uaron de cilicia en asia.
 cilissa. æ. por cosa hembra de allí.
 cilium. ii. por la cuenca del oio
 cymbalista. æ. por el que tañe campana
 cymbalistris. æ. por la que tañe campana.
 cymolus. i. por una isla del arzapielago
 ciminus. i. por un mote i lago de italia
 cynapes is. por un rio de ponto.
 cynedus. i. por el puto que padece
 cinyras. æ. por un rei que fue de chipre.
 cynicus. i. interpretatur caninus.
 cyperus. i. por la iuncia olorosa
 cypirus. i. por aquello mesmo.
 circiter. por poco mas o menos
 cis præpositio. por aquende.
 cythara. æ. por la harpa instrumento
 cytharistes. æ. por el que tañe la harpa.
 cytharistris. æ. por la que la tañe.
 cythera orum. por una ciudad de chipre.
 cytorus. i. por un mote de paslagoina.
 citra præpositio. por aquende.
 Clam præpositio. por a escondidas.
 clanculū aduerbium. por a ascondedillas
 clatrus. i. por la rexa de apartamiento.
 claua. æ. por la porra.
 cochleare is. por la cuchara.
 coccinus. a. um. por cosa de grana
 cocytus. i. por un rio del inferno.
 Cocles itis. por el tuerro de un oio.
 Coctonum. i. por una especie de higos
 codicilli orū. por el codicilo de testamēto
 Coenatio onis. por la sala baxa
 Coenaturio is. por auer gana de cenar
 Coereo es. coercui. por refrenar
 Cognosco is. por conocer.
 Cohibeo es. por contener.
 Collido is. por herir uno con otro
 Colliphis. ii. por pan cozido sola ceniza.
 Collyriū. ii. por unguento para los ojos.
 Colum. i. por el coladero.
 Columen inis. por el altura.

Comedo onis. por comilon i gloton.
Comes itis. conde o el q̄ acōpana a otro.
Cōminiscor eris. por fingir o pensar.
Como is. compsi. por a feitar.
Cōpedio is. iui. por impedir i embarazar
Compes edis. por la prisson de pies.
Compesco is. por refrenar o retener.
Comperio is. comperi. por hallar.
Compello is. por constreñir.
Compello as. por llamar.
Compingo is. por aiuntar o componer
Complodo is. deffauorecer con sonido
Cōpos otis. por poderoso de alguna cosa
Concerpo is. por coger rompiendo
Conchyle. is. por la concha del carmeso.
Cone es. por una isla del danubio.
Confiteor eris. por cōfesar por fuerza
Cōfuto as. auí. destruir los argumentos.
Cōgredior eris. andar o encōtrar cō otro
Cōniueo es. por inclinar la cabeza i oios
Conopæū. i. el pauellon para mosquitos.
Conquinisco is. por aquello mesmo
Consero is. eui. por plantar en uno
Consero is. rui. por trauar en uno
Contumax acis. por porfiado.
Conuiciū. ii. por el denuesto rñtendo
Conus. i. por el agalla del cipres
Copa. æ. nombre de muger enel uirgilio
Cophos interpretatur surdus. a. um.
Copia arum. por la hueste del real
Copia. æ. por la abundancia o facultad
Copo onis. por el tauernero o uentero
Copona. æ. por la tauernera o uentera
Copula. æ. por el aiuntamiento o trailla.
Coralium. ii. por el coral.
Corbis is. por la goia para las mieses
Corcyra. æ. por una isla del marionio
Corycus. i. por un mōte i cueua en cilicia
Corytus. i. por el goldre para frechas.
Cornicen inis. por el uaron trompeta.
Cōrnicina. por la muger trompeta
Cornus. i. por el cerezo siluestre
Cos cotis. por la piedra aguzadera
Cosæ arum. una ciudad antigua de italia
Cosira. æ. por una isla cerca de sicilia.
Coxendix icis. por donde iuega el anca.
crater eris. por la copa.
crabro onis. el tauarro genero de abispa
craticula. æ. por las parrillas para asiar.
creber. a. um. por cosa espessa.
crebenus. i. por un rio
credo is. por creer o confiar o prestar.
cremaster eris. el neruio delos testiculos.
crepo as. auí. por sonar quebrádo se algo
crepundia orū. por los pañales del niño.
creusa. æ. nombre de hembras fue.

criminator aris. por acusar i ser acusado
crocalus. i. por un rei de sardinia.
crocinus. a. um. por cosa dei azafra
crocodilus. i. por la cocatriz del rio nilo
crotopus. i. nombre proprio
Cubile is. por el cubril dela fiera.
cuculus. i. por el cuclillo aue
cuculo as. por cantar el cuclillo
cucullus. i. la capilla o cogulla de fralle
cucuma. æ. cierto uaso de barro o arma
cucumis eris. el pepino melon o cogōbro
cucurbita. æ. por la calabaza o uentosa
cudo is. cudi. por herir como en iunque
cudo onis. por caxquete de cuero.
cunæ arum. por la cuna delos niños.
cunabula orū. por la crianza delos niños.
cuneus. i. por la cuna. o batalla. o assiento
cuniculus. i. por el coneio o madriguera.
cures etis. pueblos son de creta
curulis. e. por cosa de carro o corrida.
curius. ii. nombre de uaron romano.
curio onis. nombre de uaron romano
cupido inis. por la codicia o dios de amor
custos odis. el guardador o guardadora
custodia. æ. por la guarda o guardadora.
cuticula. æ. por la pelleiuela o cuero.

Daces. e. pueblos son septentrionales
Dacus. i. por aquellos mesmos.
Dama. la gama en la especie delos ciervo
Damno as. por condenar o obligar.
Danubius. ii. por un rio de ungria.
Daphnis idis. nombre de un pastor
Dares etis. nombre de uarō enel uirgilio
Dauid idis. por el profeta.
Decerpo is. psi. por coger rompiendo.
Dedoceo es. por defenseñar lo enfenádo.
Defetiscor eris. por cansar i disfallecer.
Defrutum. i. el uino cozido ala meitad
Deglubo is. por quitar el holleio.
Dego is. degi. por biuir
Deiero as. auí. por iurar mucho
Deinceps aduerbiū. por despues en ordē
Delecto as. auí. por deleitar
Delictum. ii. delicia arum. por el deleite.
Deliteo es. delitu i. por esconderse
Delphin uel delphis inis. por el delfin
Delirus. a. um. por cosa deluariada
Demipho onis. nombre proprio de uarō.
Demo is. dempsi. por quitar.
Demosthenes is. orador fue griego
Democritus. i. por un filosofo griego.
Denarius. ii. moneda q̄ ualia diez alies.
Depeciscor eris. por hazer turpe pacto
Depleo es. eui. por uaziar o menguar.
Desilio is. lui. por saltar abaxo.

Detero is. iui. por gastar por uso.
 Deterior us. por cosa menos buena
 Dicio onis. por el señorío.
 Dico is. dixi. por dezir.
 Dítamum. i. por el ditamo ierua.
 Dicto as. aui. dezir lo que otro escreuie.
 Dicitto as. por dezir a menudo
 Didymus. i. interpretatur geminus.
 Dídyne es. por una isla cerca de sicilia.
 Dido us. por la que poblo a carthago.
 Diffiteor eris. pro no confessar o negar.
 Differcio is. recalcar por diuersas partes.
 Digredior eris. por se partir de otro
 Diluo is. lúi. por desleir o deslauar.
 Dimico as. aui. por pelear.
 Diptoton. i. por cosa de dos casos.
 Diogenes is. por un filosofo griego.
 Diocesís. por la diocesi o iuridicion
 Dionysius. ii. nombre pprio de uarones.
 Diores is. por un uaron enel uirgilio.
 Diræ arum. por las furias del cielo.
 Dis ditis. por cosa rica. o pluton.
 Discludo is. por echar a defuera.
 Discutio is. por sacudir por partes.
 Disertus. a. um. por cosa eloquente.
 Dispertior iris. por partir en partes
 Dispesco is. por apartar del pasto.
 Displíceo es. por desagradar..
 Displodo is. si. por dei fauorecer o uaziar
 Dispungo is. por cassar la cuenta o raer.
 Disquiro is. buscar por partes diuersas
 Disulto as. resurtir por partes diuersas.
 Dogma atis. por decreto o lei.
 Dolium. ii. por tinaia o cuba
 Dolon onis. por arma offensiuua secreta.
 Dolon onis. uaron fue troiano.
 Donyfa. æ. por una isla del arzapielago.
 Dorcas adis. por la corza animal.
 Dorion. ii. por una ciudad de magnesia.
 Doris idis. por una diosa dela mar.
 Doricus. a. um. por cosa de grecia.
 Dos dotis. por la dote dela muger.
 Dosis. interpretatur datio.
 Dotos. interpretatur datus. a. um.
 Draco onis. por el dragon o sierpe
 Dracesna. æ. por la dragena o sierpe.
 Drepanú. i. por trapana ciudad de sicilia.
 Dropax acis. por el antáquia para pelar
 Durius. ii. por duero rio de españa
 Dueto as. aui. por guiar o capitanear.
 Dux ducis. por la guía o capitan.
 Earinos. interpretatur uernus. a. um.
 Ebur oris. por el marfil de elefante
 Ebusus. i. por iuiza isla de ualencia
 Ecce aduerbio. por demostrar. he.
 Eccum aduerbio. para demostrar. he aquí

Echo us. el son que resurte dela boz.
 Edo is. edi. por publicar i sacar aluz.
 Educo as. aui. por criar con crianza.
 Educo is. por sacar a fuera o arriba
 Elicio is. cui. por traer por fuerza.
 Elisa. æ. la mesma es qua reina dido.
 Elorus. i. por un rio de sicilia.
 Emaneo es. si. por quedarse en lugar.
 Emineo es. nuí. por estar encima
 Eminus aduerbium. por alexos.
 Empturio is. por auer gana de comprar.
 En aduerbium demonstrandi. he.
 Enyo us. ermana de mars diosa de guerra.
 Enipeus. i. por un rio de thessalia
 Ephebus. i. por el que comienza a baruar
 Epíros. i. por albania region de grecia.
 Epos est carmen heroicum.
 Epulum. i. por sala combite publico.
 Epulæ arum. por los maniares.
 Eques itis. por el cauallero.
 Equiculus. i. pueblos fueron de italia.
 Erebus. i. por el infierno.
 Eremus. i. por el iermo o desierto
 Eretú. i. por una ciudad antigua de italia
 Erga præpositio. por cerca en uoluntad.
 Ergo assi que cõcluyendo. o por causa.
 Eridanus. i. por el po rio de italia
 Erigo is. erexi. por enhestar.
 Eriphyle es. muger fue de amphiarao.
 Eryx ycis. por un uaron i môte de sicilia.
 Eruca. æ. por la oruga ierua conocida.
 Esopum. i. por el isopo umido.
 Essedum. i. por el carro para cargo.
 Esurio is. por auer gana de comer
 Etiam. por aun. o por si afirmando.
 Ethica orum. libros de filosofia moral
 Euetus us. por la salida delo que acõtece.
 Euge aduerbio o interiecion para loar
 Euphrosyne es. una delas tres gracias.
 Excludo is. si. poc echar a fuera
 Excubiæ arum. por las escuchas.
 Exculco as. por hollar o acoccar.
 Exculpo is. psi. por esculpir.
 Excutio is. si. por sacudir.
 Excretus. a. um. por cosa crecida.
 Excello is. por sobrepuar.
 Execror aris. por abominar o maldezir
 Exerceo es. cui. por exercitar o trabajaar.
 Exigo is. por demandar por fuerza.
 Exoletus. a. um. por lo que dexa de crecer
 Experior iris. por experimentar.
 Expergiscor eris. por despertat
 Expes. por cosa sin esperanza.
 Explodo is. si. por patear en dessauor.
 Extæ orum. por las assaduras del animal.
 Exul is. por ombre o muger desterrados.

Exuuiæ arum. por los despoſos
 Facundus. a. um. por coſa elegante
 Facetiæ arum. por los donaires.
 Faceſſo is. por hazer moleſtia o enoſo.
 Fagus. i. por la haia arbol.
 Faginus. a. um. por coſa de haia
 Far farris. por el farro ſimiente.
 Farcio is. ſi. por recalcar.
 Farcimen inis. por morcilla o langaniza.
 Fascis is. por el haze o emboltorio
 Faſtigiũ. ii. por la cumbre o altura.
 Faſti orum uel faſtuũ. por el calendario
 Fateor eris. por cõfeſar por uoluntad
 Fathifco is. por henderſe.
 Fatigo as. por acõſſar.
 Fax facis. por la raia para quemar.
 Femur oris. por el muſlo.
 Feralis. e. por coſa de fiera.
 Feriæ arum. por las fiestas de guardar
 Feronia. æ. por una fuente de italia
 Fidenæ arum. por una ciudad de italia
 Fidicẽ inis. el q̄ tañe iſtrumẽto de curdas
 Fidicina. æ. por la muger que lo tañe.
 Fibula. æ. por la heuilla.
 Figo is. xi. por hincar.
 Filix icis. por el helecho.
 Fimus. i. por el eſtiercol
 Fingo is. xi. por fingir.
 Fiſcina. æ. por la encella
 Flabrum. i. por el moſcadero o uſento.
 Flabellum. i. por el moſcadero
 Flabilis. e. por coſa que ſe ſopla.
 Flagitiũ. ii. por pecado digno de caſtigo.
 Flamen inis. por el ſacerdote.
 Flaminiã. æ. por la ſacerdotiſſa.
 Flecto is. xi. por doblegar o inclinar.
 Fluo is. xi. por correr lo liquido.
 Fluxus. a. um. por coſa floxa i caida
 Focale is. por la beca.
 Fodio is. di. por cauar.
 Fœdus eris. por la confederacion.
 Follis is. por la bola o fuele.
 Fomes itis. por las aſtillas de madera.
 Fori orum. por la tilla de naue.
 Formido as. por auer miedo.
 Formido inis. por el miedo.
 Fornix icis. por el arco o boueda.
 Forpex icis. por las tenazas.
 Forſan. forſitã. forte. fortalliſ. auẽtura
 Fors forte. por la fortuna.
 Fortunæ arum. por las riquezas.
 Fragor aris. a quo ſuffragor & refragor.
 Frenſis is. por la frenſia.
 Fretum. i. por el eſtrecho de mar.
 Frigeo es. frixi. por ſe reſfriar.
 Frigo is. xi. por freir en ſarten.

Friguillo as. por cantax ciertas aues
 Fritinio is. por chillar la cigarra.
 Frico as. cui. por fregar.
 Frons dis. por la hoia del arbol.
 Frons tis. por la frente.
 Frudo as. auí. por defraudar o menguar.
 Frumẽtor aris. por ir por trigo o ceuada.
 Fruor eris. por gozar de alguna coſa
 Fruſino onis. por un lugar de italia.
 Frutex icis. por la mata menor que arbol.
 Gades ium. por la iſla de calez.
 Gadir iris. por la ciudad deſta iſla
 Galbanũ. el galbano medicina conocida.
 Galesus. i. por un rio de tarento en italia
 Galerus. i. por el ſombrero.
 Garganus. i. por un monte de apulia.
 Gargarus. i. por un monte de frigia
 Garrio is. por gorgear las aues.
 Garrulo as. por gorgear a menudo.
 Gauſape is. por ueſtidura uelloſa.
 Gauſapinus. a. um. por coſa aſſi con uello
 Gauſus. a. um. participium a gaudeo es.
 Gela. æ. por un rio i ciudad de ſicilia
 Gelu indeclinabile. por el ielo.
 Genæ arũ. por las maxillas o parpados
 Gener eris. por el ſerno marido dela hiſa.
 Geryones is. por un rei antiguo de eſpaña
 Getes. æ. pueblos ſon de thracia.
 Getulia. æ. por una region de africa
 Gibber eris. por el corcobado o corcoba.
 Gyges is. por un rio i paſtor de lidia
 Gingiuæ arum. por las enziã.
 Git indeclinabile. por el axenuz.
 Glarea. æ. por el caſcaio i arena
 Glis gliris. por el liron animal conocido.
 Glifco is. por crecer i engordar
 Globus. i. la redondez o ouillo o pelota.
 Glomero as. por redondear o deuanar
 Gluten inis. por el engrudo.
 Gnauus. a. um. pos coſa induſtrioſa.
 Gnidos. i. por una iſla del arzapielago
 Gobius. ii. uel gobio onis. el gubo pece.
 Gracito as. por graznar el anſar.
 Graduius. i. por el dios delas guerras.
 Grador eris. por andar o paſſear.
 Græciſſo as. por remedar a griegos.
 Grates ium. por las gracias.
 Grex gis. la piara o manada de ganado
 Grypus. i. por nariz corua o aguileña.
 Habilis. e. por coſa abile o ligera.
 Halex ecis. por el alache pece.
 Halec ecis. por la ſalſa que del ſe hazia
 Halesus. i. por un rio de ſicilia.
 Hallo as. auí. por euaporar o bahear
 Halter eris. por el alzadera para ſaltar
 Hamus. i. por el anzuelo para peſcar

Hannibal alis. por otro capitan dellos.
 Harpago onis. por el cocle o garfio
 Harpyia. æ. por aquellas aues de rapina.
 Haurio is. por sacar. recibir. o herir.
 Hebes etis. por cosa bota i no aguda.
 Hebenus. i. por el abenuz maderá negra.
 Hebe es. por la diosa dela mocedad.
 Hedra. æ. interpretatur sedes is.
 Helenus. i. profeta fue hijo de priamo
 Helena. æ. por la muger de menalao
 Helix icis. por una especie de iedra
 Hermagoras. æ. por un orador i filosofo.
 Hermaphroditus. i. por el uaron i muger
 Herilis. e. por cosa de señor.
 Heros ois. por el medio dios.
 Herodes is. por un rei delos iudios
 Hyacinthus. i. por la flor i piedra.
 Hyacinthinus. a. um. por cosa deste color
 Hydaspes is. por un río de media.
 Hiera. æ. por una isla cerca de sicilia
 Hymen enis. por el dios delas bodas.
 Hymen enis. la re den que nace el niño.
 Himerá. æ. por un río de sicilia.
 Hilaris. e. por cosa alegre.
 Hypanis is. por un río de tartaria.
 Hippomanes. sudor dela ingle de iequa.
 Hipponax actis. por un poeta griego.
 Hir indeclinabi. por la palma dela mano.
 Hyrie es. por una ciudad de boecia
 Hysopus. i. por el isopo ierua.
 Hirudo inis. por la sanguisuela
 Hystrix icis. por el puerco espin.
 Holus eris. por el ortaliza.
 Homerus. i. por un poeta griego.
 Hornotinus. a. um. cosa del mesmo año.
 Hospes itis. por el uesped o uespeda
 Hospita. æ. por la uespeda.
 Hulcus eris. por la llaga con materia.
 Iacio is. ieci. por alanzar.
 Iáthinus. a. um. por cosa uiolada en color
 Iapetus. i. por uno delos gígates.
 Iapyx ygis. por el uiento pprio de apulia.
 Iber eri. por ombre de españa.
 Iberus. i. por ebro río de españa
 Icarus. i. nombre de uarones fue.
 Ico is. ici. por herir.
 Icon onis. por figura o imagen.
 Idolum. i. por ídolo imagen o estatua.
 Idolothyti. i. por sacrificio delos ídolos.
 Idume es. region entre iudea i arabia
 Idus us. por cierta cuenta delos meses
 Ignosco. por no conocer. o por perdonar.
 Ilerda. æ. per lerida ciudad de españa
 Iliá ium. por las tripas delgadas.
 Illecebre arum. por los halagos.
 Illex icis. por el añagaza.

Illicio is. por atraer con halagos.
 Illido is. por herir una cosa a otro.
 Imbrex icis. por la teta.
 Immaneo es. por quedar en algú lugar
 Immineo es. por estar encima de otra cosa
 Impertior irif. por dar parte.
 Impetix igis. por el empiene
 Impete ablatiuus por el impetu
 Impingo is. por empuxar
 Impos otis. por cosa no poderosa.
 Impubes is. por el q̄ aun no tiene baruas.
 Incumbo is. por acostarse sobre algo
 Incunabula orum. la crianza dela niñez.
 Incus udis. por la iunque.
 Incuso as. por quejar se de alguno
 Inculco as. por recalcar una cosa con otra
 Indecor is. por cosa fea & sin honor.
 Indiges etis. por el santo canonizado.
 Indulgeo es. por regalar o dar obra.
 Induciæ arum. por las treguas.
 Ineptio is. por hazer bouerias.
 Inferi orum. por los dioses del infierno.
 Inferiæ arú. por la ofrenda delos muertos
 Inguen inis. por la ingle.
 Infero ris. intuli. por traer adentro.
 Infideo es. por assentarse en algo
 Infidiæ arum. por assechanzas.
 Inquies etis. por cosa sin holganza.
 Instar aris. por semeianza.
 Instigo as. auí. por incitar.
 Inter præpositio. por entre.
 Interpretis etis. por el faraute o trufamã
 Intercus tis. por cosa entre cuero i carne.
 Intra præpositio. por entre.
 Intubus. i. por la cicorea o endibia.
 Inula. æ. por la enula campana.
 Iocus. i. por las burlas de palabras.
 Iosephus. i. por un caudillo delos iudios.
 Isagoga. æ. interpretatur introductio.
 Isaurus. i. por un río de italia.
 Isaurus. i. por una ciudad de cilicia.
 Isidorus. i. nombre es de uaron.
 Ismarus. por un monte de thracia
 Iste. ista. istud. por esse.
 Iubilus. i. por grita de alegría.
 Iubar aris. por la claridad
 Iugum. i. por el iugo o iunta de bues
 Iugum. i. por el euxullo o banco de galea.
 Iuga orum. por la cumbre del monte.
 Iugerú. i. por una uebra de tierra.
 Iuppiter iouis. por aquel dios de gentiles
 Iuratus. a. um. por cosa iuramentada.
 Iusticium. ii. por las uacaciones de iuyzio
 Iusta orú. por las exequias delos muertos.
 Iuxta præpositio. por cerca.
 Labes is. por la corrupcion.

Labicum. i. por un lugar cerca de roma
 Labo as. auí. por caer derrocando.
 Labor eris. por caer deslizando.
 Laburnum. i. por una especie de robre
 Lacer. a. um. por cosa despedazada.
 Laccio is. por desafiar o prouocar.
 Lacon onis. por uaron de lacedemonia
 Lacæna. æ. por muger de lacedemonia
 Lactes ium. por tripas menudas.
 Lacto as. auí. por amamantar.
 Lædo is. læsi. por lisiar o dañar.
 Lælaps apis. por un can enel ouidio.
 Ladon onis. por un rio de thessalia.
 Laganum. i. por la lassaña o hoíuela.
 Lagus. i. por el padre de ptolemeo.
 Lamina. æ. por la lama de metal
 Lanista. æ. por el esgremidor.
 Larius. ii. por un lago de italia.
 Larix icis. por cierto arbol q̄no conozco.
 Larissa. æ. por una ciudad de thessalia
 Lasser eris. por el asia.
 Latebræ arum. por los escondedizos.
 Latex icis. por el uino o el agua.
 Lauiniū. ii. una ciudad antigua de italia.
 Lauinia. æ. por una hía del rei latino.
 Latona. æ. por la madre de apollo i diana
 Lectito as. por leer a menudo.
 Lectica. æ. por las andas de biuos.
 Lebes etis. por el calderon de cobre.
 Lecythus. por el azeltera.
 Lego as. auí. por mandar o embiar.
 Lego is. legi. por leer. coger o hurtar.
 Lelex gis. pueblos fueron de thessalia.
 Lemures. por los fantasmas dela noche.
 Lens dis. por la liendre.
 Lens tis. por la lenteia.
 Lepos oris. por la gracia de hablar.
 Leua. æ. por la mano izquierda.
 Leuus. a. um. por cosa siniestra.
 Leuis. e. por cosa lisa o sin pelos.
 Leuis. e. por cosa liuiana.
 Libanus. i. por un monte de iudea.
 Libertus. i. por el libre de esclauo hecho.
 Liberta. æ. por la libre de esclaua hecha.
 Liberti orum. por el hño o hños o nietos.
 Libys ys. por uaron de africa.
 Libyssa. æ. por muger de africa.
 Libido inis. por la luxuria o antoio.
 Libo as. auí. por gustar sacrificando.
 Libum. i. por la ofrenda que sacrificamos
 Libripens dis. por el que pesa la moneda.
 Lichen enis. por el usagre o empeine.
 Licinus. i. por un naron romano.
 Licium. i. por el lizo dela tela.
 Lyen enis. por el bazo.
 Liger eri. nombre de uaron enel uirgilio
 Ligo as. auí. por atar.

Lignor aris. por fr por leñal
 Ligus uris. uaron o muger de genoua
 Ligur uris. por uaron de alli.
 Lilea. æ. por una ciudad de boecia.
 Lilibæū. i. por un cabo de sicilia.
 Lingo is. por lamer.
 Linther tris. por la barca.
 Lino is. por untar.
 Linquo is. por dexar.
 Limax acis. por el caracol o limaza.
 Limes itis. por la linde o fenda.
 Linus. i. poeta antiguo hño de apollo.
 Lynx cis. por un animal no conocido.
 Liqueo es. uel liquefco. por derretirse
 Liquo as. auí. por colar.
 Liquor eris. por deretirse.
 liquor oris. por lo que se derrite.
 liquidus. a. um. por cosa clara i umida.
 lira. æ. por la tierra entre dos fulcos.
 lyra. æ. instrumento de musica.
 lyricen inis. por el que lo tañe.
 lyricina. æ. por la que lo tañe.
 liticen enis. por el trompeta uaron
 liticina. æ. por la muger trompeta.
 litteræ arum. por la carta mensalera.
 litura. æ. por el borron o raedura.
 Loculi orum. por la bolsa o bolsiquos.
 locuples etis. por rico rica.
 loctum. i. por la muerte.
 lorica. æ. por la malla o cota.
 lothos. i. arbol es propria de africa.
 Lubricus. a. um. por cosa que se desliza
 luceres. una de tres partes delos romanos
 Iugeo es. por traer luto.
 lumbricus. i. por la lombriz.
 Iuo is. por lastar o pagar pena.
 Iupercalia orum. fiestas eran del dios pan
 Iustrum. i. por espacio de quatro años.
 Iustra orum. por la puteria o breña.
 Iuter eris. por uaso para nos lauar.
 Iutum. i. por el lodo o cieno.
 Macero as. por curtir o remolar.
 Maete in uocatiuo. por o acrecentado.
 Maeti in uocatiuo. por o acrecentados.
 Machina. æ. por el engño o edificio
 Magalia ium. por las maladas de pastores
 Menalus. i. por un monte de arcadia
 Magiros. i. interpretatur coquus. i.
 Magnes etis. por uaron de magnesa.
 Magnetis idis. por cosa hembra de alli
 Magnesa. æ. por aquello mesmo.
 Nagnesia. æ. por una region de thessalia.
 Maiores rum. por nuestros antiguos.
 Mando as. auí. por embiar o encomendar
 Mando is. mandí. por comer o mascar.
 Mandragora. æ. por la mandragora ierua
 Manes ium. por las animas del ifierno

Mango onis. por el que uende esclauos.
 Mantile is. por pañezuelo de manos.
 Manubiæ arum. por dinero del botín.
 Mapalia ium. por maiadas de pastores.
 Margarita. æ. por el aliofar o perla.
 Margo inis. por la margen o ribera.
 Mars tis. por el dios dela guerra.
 Martyr yris. interpretatur testis.
 Mas maris. por el macho de cada especie.
 Massilia. æ. por una ciudad de proenza
 Massylus. a. um. pueblos son de africa
 Mastiche es. por el almaziga.
 Mathesis. interpretatur doctrina.
 Mauors ortis. por el dios mars.
 Medea. æ. por aquella gran hechizera.
 Meio is. minxi. por mear.
 Melampus odis. uaron fue adiuino.
 Melos. i. por la melodía de musica.
 Menas adis. por la sacerdotissa de bacco.
 Medicus. a. um. por cosa pedigueña.
 Meninx gis. por la madre pia del meollo
 Menogenes. nombre de uaron.
 Meracus. a. um. por cosa pura.
 Merces edia. por la soldada o iornal.
 Merges itis. por el manoio.
 Mergo is. por anegar enel agua.
 Meridies ei. por el medio dia.
 Meriones is. por un griego.
 Mesana. æ. por mecina ciudad de sicilia
 Mesapus. i. por un uaron enel uirgilio
 Metaphora. æ. interpretatur translatio
 Metaurus. i. por un rio de italia.
 Methodus. i. interpretatur doctrina
 Metior iris. por medir.
 Meto is. por segar o cortar.
 Metopon. interpretatur frons tis.
 Metreta. æ. por medida para medir.
 Mico as. micui. por resplandecer.
 Mycone es. por una isla del arzapielago.
 Myconus. i. por aquello mesmo.
 Micturio is. por auer gana de mear
 Miles itis. por uaron o muger armada
 Milo onis. nombre proprio de uaron.
 Milefius. a. um. por cosa de melito ciudad
 Mina. æ. por una cierta moneda
 Minæ arum. por las amenazas.
 Minas antis. por un mote de asia menor.
 Minyæ arum. pueblos fueron de thessalia.
 Minio onis. por un rio de italia
 Minius. ii. por un rio de galizia
 Minium. ii. por el bermellon.
 Minos ois. por un rei de creta.
 Minores rum. por los nietos i decediétes
 Myron. i. interpretatur unguentum.
 Myron onis. por un platero i entallador.
 Mysterium. ii. por el misterio i secreto
 Mna. æ. idem est quod mina. æ.

Moabita. uel bites. ombre de ira de moab
 Moabitis idis. por muger de aquella tierra
 Moly yos. por una cierta raiz.
 Mœnia ium. por los muros dela ciudad.
 Monaptota. por cosa de un caso
 Monychus. i. por uno de los centauros.
 Monile is. por el collar de oro.
 morio onis. por el bouo.
 morini. pueblos son de francia.
 morus. i. por el moral arbol.
 morum. por la mora fruto del.
 municeps pis. por morador de uilla.
 municipium. ii. por uilla con iuridiccion
 munimen inis. por guarnecimiento.
 mulceo es. si. por halagar
 mulgeo es. si. por ordnear.
 multicum. ii. por uestidura delicada.
 mulcto as. auí. por penar en dinero
 muria. æ. por la salmuera o salmorecio
 musa. æ. por la musa o inquisidora
 muschus. i. por el almizque animal
 muscus. i. por moho del arbol como.
 mustacium. ii. por pan amassado con mosto
 mutina. æ. por una ciudad de italia
 mutilus. a. um. por cosa mocha.
 Nabilis. e. por cosa que se puede nadar
 Næniæ arum. por las endechas.
 Nanciscor eris. por alcanzar o ganar.
 Nares ium. por las narizes.
 Naricia. æ. por una isla enel mar ionio
 Natalis is. por el dia del nacimiento
 Natrux icis. por cierta serpiente
 Nectar aris. por lo que beuen los dioses.
 Necto is. nexui. por enlazar
 Nefas indeclinabile. por lo illicito.
 Nefrens dis. el cochino de menos de año
 Negligo is. neglexi. por menospreciar.
 Neptunalia orum. las fiestas de neptuno
 Neq̄ ideclinabile. cosa luxuriosa o mala.
 Nequicia. æ. por la luxuria o malicia.
 Nereus ei. por el dios dela mar.
 Ne aduerbium est negandi
 Ncrio enis. por la muger del dios marte.
 Neritos. i. por un monte dela isla ithaca.
 Nestor oris. por un griego uaron.
 Nestorides. æ. por hijo o meto de nestor.
 Nexo as. xui. por enlazar o trauar.
 Nexo is. xui. por aquello mesmo.
 Niceteriu. ii. las isignias del uencimiento.
 Nimiru aduerbiu. por cierta mente.
 Nireus. i. por un niño muy hermoso.
 Nisus. i. por el alcato o esmereion.
 Nitro erisipor estribar o efforcarse.
 Nola. æ. por una ciudad de italia.
 Nomas adis. pueblos son de africa.
 Nonæ arum. por ciertos dias del mes.
 Nonagies aduerbiu. por nouenta uezes.

Nongenties aduerbiū. noueciētas uezes.
 Noningenties. por aquello mesmo.
 Noricū. i. una región cerca de dalmacia.
 Nostras atis. cosa de nro uando o tierra.
 Notus. i. por el uŕeto de medio día
 Notus. a. um. por cosa conocida
 Nothus. i. por el bastardo no legítimo.
 Nouies aduerbium. por nueue uezes
 Nugæ arum. por los desuaríos
 Numa. æ. el segundo rei delos romanos.
 Numanus. i. uaron es enel uirgilio.
 Numantia. æ. por una ciudad de españa.
 Numisma atis. por el momo o moneda
 Numicius. ii. por un río de italia.
 Nundinæ arum. por ferias de nueue días
 Nunquid aduerbium. por por auentura.
 Nuper aduerbium. por poco ha.
 Nuptiæ arum. por las bodas
 Ob præpositio. por enderredor.
 Obelus. i. interpretatur ueru.
 Obeliscus. i. interpretatur ueruculum
 Obesus. a. um. por cosa gruessa.
 Obex obicis. por el obstaculo o estoruo
 Obicio is obiecti. por contraponer.
 Obluiscor eris. por olvidar
 Obolus. l. por cierta moneda
 Obstipus. a. um. por cosa tabezcaida.
 Obticeo es. obticui. por callar.
 Obtrecto as. por reprehēder lo q̄ otro haze
 Occido is. penultima breui. por caer.
 Occido is. penultima longa. por matar
 Occiput itis. por el colodrillo.
 Octies aduerbium. por ocho uezes.
 Occulo is. ocului. por esconder.
 Oeconomica orum. por la ecomomica.
 Ofella. æ. por carne sin uestro.
 Offa. æ. por aquello mesmo.
 Officio is offeci. por empecer.
 Olearos. i. por una isla del arzapelago
 Oleaster tri. por elazebuche.
 Oleaginus. a. um. por cosa de oliua
 Olenos. i. ciudad de etolia o boecia
 Oleo es olui. por oler echando de si olor
 Olfacio is. por oler recibiendo olor.
 Olympionices. æ. uencedor en olimpia.
 Omasum. i. por grossura en la barriga.
 Onyx ychis. por la cornerina piedra.
 Opacus. a. um. por cosa sobria.
 Operio is. operui. por cubrir.
 Opes um. por las riquezas.
 Opilio onis. por el pastor de oueias.
 Opimus. a. um. por cosa fertile i gruessa.
 Oporinos. interpretatur auctūnalis
 Opperior iris. por esperar a atro.
 Optimates ū. por los buenos ciudadanos
 Opus untis. por una ciudad de grecia
 Ora. æ. por la orilla o costa de mar.

Orbis is. por la redondez.
 Ordior iris. por ordir o comenzar.
 Origanum. i. por el oregano serua.
 Origenes is. nombre proprio de uaron
 Orion onis. por una cierta constelacion.
 Orithyia. æ. por la que arrebató boreas.
 Oryx ygis. animal es no conocido.
 Orobis. i. interpretatur eruum. i. seruo.
 Orodus is. por uu uaron enel uirgilio.
 Orthographia. æ. por orthografia
 Oscan inis. por el que canta con la boca.
 Oscina. æ. por la que canta con la boca
 Osyris ydis. por un dios delos de egipto.
 Pabulum. i. por el pasto que no es grano.
 Pabulor aris. por ir abuscar pasto.
 Pachynus. i. por un monte de sicilia.
 Paciscor eris. por hazer pacto.
 Pacuius. ii. por un poeta antiguo.
 Padus. i. por un río de italia.
 Pagina. æ. por la hoia del libro.
 Pago is. pepigi. por hazer pacto
 Pagus. i. por el barrio o aldea.
 Pallas antis. por el hijo del rei cuandro.
 Pallas adis. por la diosa minerua.
 Palmes itis. por el farmiento en la uid.
 Palus udis. por la laguna.
 Palus. i. por el palo o picota
 Pango is. por plantar o componer
 Pando is. pandi. por abrir o manifestar
 Pansa. æ. por el patudo de pies llanos.
 Panther eris. por la onza animal.
 Papauer eris. por la dormidera.
 Papæ interiectio est admirantis
 Pappas. æ. interpretatur auus. i.
 Papilio onis. por la mariposa o pauellon.
 Parco is. por perdonar o guardar.
 Parmisus. i. por un río de boecia.
 Patior eris. por partir.
 Parturio is. por auer gana de parir.
 Pasco is. pauui. por apacentar ganado.
 Pascor eris. por pacer el ganado.
 Pascua. æ. por el pasto o dehesa.
 Passus us. por el passo passada tendida.
 Pateo es. patui. por ser manifesto.
 Patagia. æ. por un río de sicilia.
 Patrisso as. por remedar al padre.
 Paulatim aduerbium. por poco apoco
 Pecten inis. por el peine o pendeio
 Pecto is. por peinar.
 Pecus oris. por el ganado.
 Pecus udis. por la res como oueia.
 Pedo onis. por el que tiene grandes pies.
 Pedes itis. por el ombre o muger de pie.
 Pegasus. i. por cauallo con alas.
 Peiero as. auui. por periurarse.
 Pelion. ii. por un monte de thessalia
 Pellicio is. xi. por atraer con halagos.

pello is. pepuli. por empuxar.
 Peluis. uis. por el bacin de pies.
 Penates. um. por los dioses de casa.
 Pendeo es. por estar colgado.
 Pendo is. por dar o pagar pension.
 Penes præpositio. por cerca en señorío
 Penitus aduerbium. por del todo punto.
 Pentaptoton. por cosa de cinco casos.
 Pentheus. i. por un rei de thebas.
 Penus oris. por la prouision de comer.
 Penus us. por aquello mesmo.
 Pera. æ. por lo esclauina o zurrón.
 Perendie aduerbium. por tras mañana
 Perendino as. por dilatar de día en día
 Percello is. perculi. por herir
 Pergamus. i. una ciudad de asia la menor
 Pergama orum. por la ciudad de troia.
 Perimo is. peremi. por matar.
 Perpes etis. por cosa perpetua i continua
 Perpetior eris. por sufrir hasta el cabo
 Perpetro as. por hazer en mala parte.
 Picenū. i. la marca de ancona en italia
 Picentinus. a. um. por cosa de allí.
 Phasis. idis. por un río delos colcos
 Phalanx gls. por batalla a pie.
 Phyllis idis. por una reina de thracia.
 Phylus untis. por una ciudad de achaia.
 Phylter eris. por una especie de uallena
 Phoca. æ. por el lobo marino.
 Phocis idis. por una region de grecia.
 Phocus. i. por un hilo de eaco.
 Phoenix icis. por uaron de fenicia
 Phœnissa. æ. por muger de allí
 Phryx. ygis. por uaron de frigia
 Phrygia. æ. por muger de allí.
 Phthisis is. por la tísica dolencia.
 Picus. i. uaron fue buelto in aquella aue.
 Pyga. æ. interpretatur clunis. la nalga.
 Pygargus. i. especie de aguila i ciervo
 Pila. æ. por la pelota para iugar.
 Pyla. æ. por el pilar para sostiner.
 Pileus. i. por bonete o caperuza
 Pilene es. por una ciudad de etolia.
 Pilus. i. por el pelo dela cabeza
 Pipo as. por piar el haleon.
 Pipilo as. por cantar el gorrion
 Piper eris. por la pimienta.
 Pinfo is. por batir el farro o escandia
 Pyra. æ. por la hoguera.
 Pyracmon onis. por uno delos ciclopes.
 Pyramis idis. por cosa que sube en agudo
 Pyrene es. por los montes pireneos
 Pyretrum. i. por el pelitre raíz conocida.
 Pyrois entis. uno delos cauallos del sol
 Pyropus. i. por el carboncol piedra.
 Pytelcon ontis. por un uaron griego.

python onis. la serpiente q̄ mato apollo
 pythius. a. um. por cosa de este dios
 pytisma atis. interpretatur irroratio.
 pytilisma atis. por aquello mesmo.
 Placo as. auí. por amansar al airado.
 plaga. æ. por la region o plaia.
 plaga. æ. por la red para tomar fieras.
 plaga. æ. por la llaga o herida.
 platanon onis. lugar de platanos.
 Podalyrius. medico fue hijo de esculapio
 polydamas antis. por un uaron troiano.
 polydorus. i. por un hijo del rei priamo.
 polypus. i. por el pulpo pescado.
 pollis inis. por lo sotil dela harina
 pompholix. lauadura del escoria de cobre
 pone præpositio & aduerbium. por tras.
 popeanū. i. cierto afeite para mugeres.
 popysma atis. herida d' una mano cō otra
 poples itis. por la garganta del pie.
 populus. i. por el pueblo o alamo.
 portio onis. por la parte o racion
 posterí orū. por los que uernā despues.
 postis is. por la puerta de madera.
 posticus. a. um. por cosa trasera.
 posticus. i. por el postigo puerta de tras
 postridie aduerbiū. por uu día despues.
 potior itis. por alcanzar lo deseado.
 poto as. por beuer o dar a beuer
 Præ præpositio. por ante.
 præceps itis. cosa pturbada i acelerada
 præcipito as. por deribar o caer
 præcox ocis. por cosa temprana
 præcoquus. a. um. por aquello mesmo
 præcordia orū. por las telas del corazon.
 prædo onis. por el robador
 prædico as. por predicar.
 prædico is. por dezir antes.
 præneste is. por una ciudad de italia.
 præpes etis. por lo que buela.
 præputium. ii. por el capillo de &c.
 præ ædis. por el abonado en credades
 præsbyster eris. interpretatur senior.
 præster eris. por cierta especie de sierpe.
 præsto indeclinabile. por cosa presente.
 præsul is. por perlado o perlada.
 præstigiæ arum. por iuegos de passa passa
 præter præpositio. por sacando o afuera.
 pridie. por un día en antes.
 primiciæ arum. por las primicias.
 primates. um. los principales dela ciudad
 primores um. por aquellos mesmos.
 probrum. i. por el denusteio.
 probus. a. um. por cosa buena i aprouada.
 proceres um. por los principales uarones
 procerus. a. um. cosa grãde en su especie.
 procul co. as. por hollar o trompillar.

Prodigo is. egi. por destruir.
Prodo is. manifestar o dar por tradicion.
Profauus. a. um. por cosa no confagrada.
Profestus. a. um. por cosa no de fiesta.
Proficio is. por aprouechar.
Proficiscor eris. partir se a algú lugar.
Profiteor eris. por hazer profession.
Prohibeo es. por uedar i apartar.
Promineo es. por estar encima.
Pronus. a. um. por cosa cuesta aiuso
Prope præpositio. por cerca en lugar.
Propino as. dar a beuer delo q̄ beuiste.
Propōt̄ idis. el mar cerca de cōstātinopla
Prophetes. æ. por el profeta uaron.
Prophetissa. æ. por la profeta muger.
Propter p̄positio. por para dar causa.
Proseucha. æ. por el espital de pobres
Profymna. æ. por una ciudad de thessalia
Proteus ei. por un dios dela mar.
Protogenes is. por primogenito.
Ptyfis is. por la tiffica dolencia.
Ptisana. æ. por el ordiate o fresadas.
Quadrigæ arū. el carro de q̄tro cauallos.
Quater aduerbiū. por quatro uezes.
Quaterni. æ. a. por cada uno quatro.
Quatio is. quasi. por facudir.
Quadrages aduerbiū. por quarēta uezes.
Quadringēties. por quatrociētas uezes
Quæstus us. por la ganancia
Quero is. por ganar o buscar.
Queror eris. por querellarse.
Quercus us. por el enzina arbol
Questus us. por la querella o quera
Quinq̄tria orū. fiestas eran de minerua.
Quinquages aduer. por cinquēta uezes.
Quingēties aduer. por quinientas uezes.
Quinques aduebiū. por cinco uezes.
Quinqueni. æ. a. por cada cinco.
Quinquageni. æ. a. por cada cinquenta.
Quingenteni. por cada quinientos
Quirinus. i. romulo rei delos romanos.
Quiris itis. por el romano.
Quisquiliæ arū. por frascas quasi nada
Quisquilia. æ. por la coscoia arbol.
Rabula. æ. por el abogado indocto
Rastrum. i. por el rastro o rastrillo.
Raucio is. si. por enronquecer.
Recido is. di. penultima lōga. por cortar.
Recido is. di. penultima breui. por recaer
Reclino as. por inclinar o acostar.
Recuso as. auī. por rehusar.
Recludo is. si. por abrir lo cerrado
Redimo is. emī. por arrendar o redemir.
Refercio is. si. por recalcar.
Reficio is. ci. por rehazer o restaurar.
Refuto as. auī. por redarguir.

Reliquiæ arum. por las reliquias.
Remex igitis. por el remador o galeote.
Ren renis. por las renes o riñones.
Repo is. psi. por entrar no sintiendose
Requiro is. siui. por bustar o requerir.
Resideo es. edi. estar mucho assentado.
Resulto as. auī. por resurtir.
Rhamnes etis. por un uarō enel uirgilio
Rhebus. i. por un nombre de cauallo.
Rheda. æ. por el carro o carreta.
Rhegium. it. por una ciudad de italia
Rhetor oris. por el orador o retorico.
Rhinoceros otis. un animal no conocido
Rhyphæi. orū. mōtes son setentrionales.
Rhodanus. i. por el ros río de francia.
Rhodos. i. por la isla i ciudad de rodas.
Rhododaphne es. por el adelpha.
Rhodope es. por un monte de thracia
Ringor eris. por rifar.
Rito as. a quo sūt prorrīto as. & irrīto as.
Ritus us. por la costumbre antigua
Rubigo inis. por herrumbre o añublo
Rubus. i. por la zarza mata conocida.
Rudeus tis. por la cuerda dela naue.
Rudis. e. por cosa nueva o no labrada
Rudis is. por la uara del alcalde
Rudo is. rudi. por rebuznar.
Rudus uel ruder. por la suzidad o uasura
Ruo is. por caer o por deribar.
Rusticus. a. um. por cosa del campo
Ruteni orum. pueblos son de alemaña
Rutuli orum. pueblos son de italia.
Rutilus. a. um. por cosa roxa o ruuia.
Rutuba. æ. por un río de italia
Rutupe es. por una ciudad de sicilia.
Sagus. i. saga. æ. por el adeuino o adeuina
Salamini inis. por una ciudad de grecia
Sales ium. por los donaires.
Salix icis. por es salze arbol.
Sallo is. por salar o salgar.
Salto as. por bailar o danzar.
Salum. i. por la mar.
Sambucistes. æ. por el que tañe sambuca.
Sambucistria. æ. por la que la tañe.
Samnis itis. ombre de samnio en italia
Sancio is. xi. por establecer
Saperda. æ. por un cierto pescado.
Sapis is. por un río de lombardia.
Sapo onis. por el xabon
Sarcio is. por coser o furzir.
Satdonyx chis. por cierta piedra preciosa
Sarmates. æ. por uaron de tartaria.
Sarmatis idis. por muger de d̄lla tierra.
Sason onis. isla entre brundusio i epiro.
Safina. æ. por una ciudad de italia.
Saties uel satias. por el hastio.

Triceni. æ. a. por cada uno treinta
Tricusplis idis. por cosa de tres puntas
Tribulū. i. por el trillo para trillar
Tribulus. i. por el abrojo
Triptoton. por cosa de tres cosas
Tripus odis. treudes o cosa de tres pies
Triton onis. por un dios dela mar
Troas adis. por una región de troia
Trudo is. trusi. por empuxar
Tuba. æ. por la trompeta
Tubicen inis. por el que la tañe.
Tubicina. æ. por la que la tañe
Tuber eris. por la turba de tierra
Tuder eris. por una ciudad de italia
Tuders tis. por cosa de aquella ciudad
Tueor eris. por mirar o defender.
Tuguriū. ii. por la choza o cabanā
Tumulus. i. por el cerro o sepultura
Tumultus us. por el alboroto
Tundo is. por tundir o herir
Tunica. æ. por la uestidura interior.
Tuor eris. por mirar
Turgeo es. por hinchirse
Turbo onis. por el toruellino

Vacia. æ. por el zancaoso
Vacienus. i. por aquello mesmo
Vacinium. ii. por la uioleta negra
Vadum. i. por el uado del rio
Vafer. a. am. por cosa astuta
Vagio is. por llorar el uino.
Valde aduerbium. por muy mucho.
Valuæ arum. por las puertas
Vannus. i. por la zaranda o harnero
Varix icis. por el nudo delas uenas
Vas uadis. por el fiador dela persona
Vates is. por el adeuino por instinto
Vaticanus. i. por un monte de roma
Vaticinor. por adiuinar por instinto
Vectis is. por la barra de hierro
Vehementer aduerbium. por muy mucho.
Veho is. por llevar a cuestras o encima
Veneo is. iui. por ser uendido
Venetus. a. ū. cosa parda o de uenecia
Venus eris. por la diosa delos amores
Vellus eris. por el uellocino
Verueris. por el uerano
Veratrum. i. por el uedegambre
Verber eris. por el azote o uata
Verna. æ. por el fieruo que nace in'casa
Vernus. a. um. por cosa de uerano
Verona. æ. por una ciudad de italia
Vepres ium. por las espinas
Verres is. por el puerco berraco
Verro is. por barrer o raer
Versus præpositio. por hazia

Verū indeclinabile. por el assadero
Vesper eris. por la tarde o estrella
Vestras atis. por lo de ufa tierra o uando
Vfens tis. por un rio de italia
Vibex icis. por la señal del golpe
Viburnū. i. por una especie de uimbre
Vicies aduerbium. por ueinte uezes
Vicenī. æ. a. por cada ueinte uezes
Vicem a uice. por la uez o fortuna
Vigesis is. por ueinte asses.
Vinalia orum. por las fiestas del uino
Vincio is. xi. por atar
Virus. i. por el hedor o ponzona.
Viscum. i. por liga para tomar paxaros
Viscus eris. por la carne o entrañas.
Viso is. por ir auer
Vlciscor eris. por uengar.
Vlgo inis. por la umidad dela tierra
ultra præpositio. por allende
unedo onis. por el madrono
unguen inis. por la grossura
unio onis. por la perla
uolucer eris. cre. por cosa ligera
uolucris is. por el aue
uomis eris. por la reia
urgeo es. por costreñir
usq; præpositio. por hasta.
uter. a. um. por qual de dos.
uter tris. por el odre de uino.
utica. æ. por una ciudad de africa
uulcanalia iorū. fiestas son de uulcano
uultur uris. por el bueitre
Xenos. inrerpretatur hospes
Xenium. ii. por el presente del huesped
Xeros. interpretatur ficcus.
Xerampelinus. a. um. por cosa uerde.

Impressum Salmaticæ anno. M. cccc.
xcv. absolutum pridie calen-
das octobres. Laus deo.

*Legere & non intelligere
Est negligere*

Antonio nebriffensi
arius lusitanus.

Dyreæo quantum thebæ memorantur alumno
Versus palladia Cuius in eade micant:
Aut quantum lesbos plectro spectabilis aureo:
Exultat numeris docta puella tuis:
Culta suo tantum scælix nebriffa poeta
Bellorophontæis arua rigauit aquis.
Miscuit hic sacris tormin permessidos undis.
Barbaricum nostro reppulit orbe genus.
Primus & in patriam phœbum doctasq; sorores
Non ulli tacta detulit ante uia.
Pegafidumq; ausus puro defonte sacerdos
Nostra per ausonios orgia ferre choros.
Ore potens uario est. seu condit amabile carmen
Dulcior andino defluit ore liquor.
Seu uelit orator lingua dixisse soluta:
Eloquium dices hic Ciceronis habet.
Ipse triumphali redimitus tempora lauro:
Viuus sydereas incipit ire uias.
Viuet in æternum: uiuet tua musa decusq;
Antoni: æthereus dum uehet astra polus.
Hæc te fama leuat nullo interitura sub æuo.
Hæc facit ut uolites docta per ora uirum.

Idem Arius ad lectorem.

Tempora rhemniacos contenant nostra libellos:
Dictaq; Aristarchi iudiciumq; graue.
Priscorum quicquid dictarunt corda uirorum:
Hæc breuis Antoni docta pagella docet.
Si uia longinqua est: hæc ars cõpendia monstrat
Si timor: hæc tuta perfreta lintre uehit.
Carmine demulcet melius: quo seruet odorem
Testa recens: paruo pondere gaudet hylas.
Liuor edax maciem atq; atros rubigine dentes:
Tuq; tuum nasum comprime rhinoceros.
Inuidia rumpi: neq; quicq; liuor obesse:
Nec poteris quicq; tu quoq; rhinoceros.

Salamanca

1495

18

18

18

18

18

18

18

18
Antonio
de
Lima
18

04